

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

RIGSDAGSAARBOG

1942-43

VED

JOHS. THORBORG
LANDSTINGSSEKRETÆR

KØBENHAVN

GYLDENDALSKE BOGHANDEL — NORDISK FORLAG

J. H. SCHULTZ A/S - UNIVERSITETSBOGTRYKKERI

1943

Pris: 6 Kr.

RIGSDAGSAARBOG

1942—43

VED

JOHS. THORBORG
LANDSTINGSSEKRETÆR

KØBENHAVN
GYLDENDALSKE BOGHANDEL — NORDISK FORLAG

A/S J. H. SCHULTZ UNIVERSITETS-BOGTRYKKERI

1943

Indhold.

	Side
Mindetaler	V
25 Aars Dagen for Rigsdagens Indflytning paa Christians- borg	XI
Den 95. ordentlige Rigsdagssamling	1
Ministerierne V. Buhl og Scavenius	2
Medlemmerne af Rigsdagen	4
Parti-Grupperingen	28
Partiernes Bestyrelser	29
Samarbejdsudvalget	31
Dansk interparlamentarisk Gruppe	32
Rigsdagens Aabningsmøde	33
Tingenes Præsidium og Sekretærer	38
Staaende Udvalg	38
Ministeriet	44
Rigsdagsvalgene	47
Regeringserklæringer m. v.	52
Danmark—Island	56
Fortegnelse over Lovforslag, Beslutninger m. m.	61
Finanslov	70
Tillægsbevillingslov	96
Øvrige vedtagne Love	105
Ikke vedtagne Lovforslag	428
Beslutninger	487
Forespørgsler	493
Valgs Prøvelse	495
Valg til Kommissioner og Hverv	500
Andragender	507
Sagregister	509

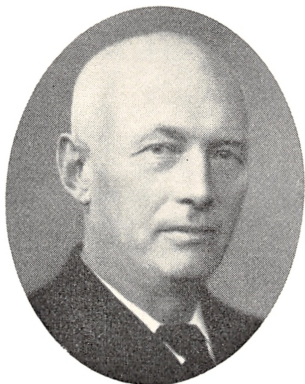
Den 23. Februar 1943 afgik forhenværende Statsminister Th. Madsen-Mygdal ved Døden. I Folketingets Møde den 24. Februar udtalte Formanden (*Hans Rasmussen*):

»I Gaar udgik der Meddelelse om, at fhv. Statsminister Madsen-Mygdal tidligt i Gaar Morges var afgaaet ved Døden paa det Hospital, hvor han en Tid havde været indlagt paa Grund af en besværlig og pinefuld Sygdom.

Madsen-Mygdal, der blev ca. 67 Aar, var Medlem af Lands-tinget fra 1920 til 1925 og af Folketinget fra 1926 til 1933. Fra 1920 til 1924 var han Landbrugsminister i Ministeriet Neergaard. Fra 1926 til 1929 var Madsen-Mygdal Statsminister.

Madsen-Mygdal, der i første Række følte sig knyttet til Landbrugserhvervet, kom i Kraft af sine store Evner til at spille en meget betydelig Rolle i dansk Politik. Han var i fremtrædende Grad Liberalismens Talsmand og hævdede stærkt sin Opfattelse af de frie Kræfter som Ledetråd i Samfundets økonomiske Liv. Madsen-Mygdal havde sine Meningers Mod og veg ikke fra det, han ansaa for Ret, selv om mange kom til at staa ham imod.

Nu ved hans Død hersker der imidlertid hos alle den Opfattelse, at Madsen-Mygdal i hele sin politiske Gerning kun havde Landets Interesser og Samfundets Vel for Øje. Madsen-Mygdals Navn vil blive staaende længe i vor Erindring.« (F. Sp. 1083).

I Landstingets Møde den 24. Februar fremsatte Formanden (*Ch. Petersen*) følgende Udtalelse:

»I en Alder af 66 Aar er fhv. Statsminister Th. Madsen-Mygdal i Gaar afgaaet ved Døden. Han var fra 1920 til 1924 Landbrugsminister i Ministeriet Neergaard og dannede i 1926 sit eget Ministerium, i hvilket han varetog Stats- og Landbrugsministerposterne indtil Ministeriets Afgang i 1929. Ogsaa i Rigsdagen havde Madsen-Mygdal Sæde i længere Tid, først som Landstingsmand i Perioden 1920—25 og derefter som Folketingsmand fra 1926 til 1933. Han kom, efter at være blevet aktiv Politiker, hurtigt til at indtage en førende Plads inden for sit Parti, og han vil saavel paa Rigsdagen som ude omkring i Landet blive mindet som en betydelig Taler, der i sjælden Grad formaaede at finde Udtryk for, hvad hans Standsfæller tænkte og følte. For en Del Aar siden trak han sig ud af det politiske Liv for helt og fuldt at gaa op i sin Gerning som praktisk Landmand.

I Betragtning af den fremtrædende Rolle, som Madsen-Mygdal i en Aarrække spillede inden for dansk Politik, har jeg fundet det naturligt, at vi ogsaa her i Tinget mindes ham ved hans Død.« (L. Sp. 399).

Den 19. April 1943 afgik forhenværende Formand for Landstinget, *C. F. Sørensen*, ved Døden. I Landstingets Møde den 28. April udtalte Formanden (*Ch. Petersen*):

»Den 19. April døde Landstingets tidligere Formand, *C. F. Sørensen*, efter et kort Sygeleje paa Hospitalet, 73 Aar gammel.

C. F. Sørensen var allerede fra sin tidligste Ungdom stærkt politisk interesseret og sluttede sig til Socialdemokratiet. Hans politiske Arbejde begyndte i Vælgerforeningen, for hvilken han snart blev valgt til Formand. I Foraaret 1906 blev han udpeget til Rejseagitor, og han udførte som saadan gennem en lang Aarrække et meget betydeligt og frugtbringende Arbejde for sit Parti. Kun faa har deltaget i saa mange politiske Møder Landet over som *C. F. Sørensen*, der var sit Partis Talsmand ved politiske Møder, vistnok i alle Landets Kommuner og Sogne.

I 1908 blev han valgt til Medlem af Borgerrepræsentationen, i hvilken han havde Sæde indtil sin Død, altsaa i 35 Aar, og

VII

hvor han var et meget virksomt og skattet Medlem. Siden Maj 1918 indtil Oktober 1942 var C. F. Sørensen Medlem af Landstinget. Her har han været sit Partis Ordfører i mange vigtige Sager og tillige været Formand for sin Partigruppe og 1ste Næstformand i Tinget, indtil han i 1939 blev valgt til Formand i Landstinget, hvad han var til 1940, da han paa Grund af Alder ønskede sig fritaget for det ærefulde Hverv.

C. F. Sørensen var udgaet fra Smaakaarsfolk, og hele sit Liv virkede han trofast og efter bedste Evne for Smaakaarsfolks Interesser og Vel; til det sidste kæmpede han for Arbejderklassens Sag, som var hans.

C. F. Sørensen var personlig en elskværdig Kollega, en velmenende, frimodig og ærlig Mand, om hvem vi her i Tinget vil bevare de bedste Minder.« (L. Sp. 768).

I Løbet af Rigsdagssamlingen er følgende Medlemmer afgaaet ved Døden:

1. Landstingsmand, Redaktør *N. P. Josiassen* døde den 14. December 1942. I Landstingets Møde den 16. December udtalte Formanden (*Ch. Petersen*):

»Siden Tingets sidste Møde har jeg modtaget Meddelelse om, at 9de Medlem for 6te Kreds, Redaktør Niels Peter Josiassen, efter nogle Ugers Sygeleje er afgaaet ved Døden den 14. December, 69 Aar gammel.

Josiassen blev af Socialdemokratiet valgt til Medlem af Landstinget i September 1924 og har saaledes haft Sæde i Tinget i mere end 18 Aar. Forud for sin Indtræden i Rigsdagen havde han af Menings- og Folkefæller faaet betroet flere betydningsfulde Hverv, saaledes var han Medlem af Grenaa Byraad i mere end 30 Aar og af den kommunale Hjælpekasses Bestyrelse i ca. 20 Aar. Siden 1908 har han været knyttet til den

VIII

socialdemokratiske Presse, og han var i nogle Aar Medlem af Provinsjournalistforeningens Bestyrelse, ligesom han i mange Aar var Medlem af sit Partis Hovedbestyrelse.

N. P. Josiassen var stærkt interesseret i alle sociale Spørgsmaal som i det hele taget i alt, hvad der angaar Arbejderklassens Vel, og tillige i alle Sager af Betydning for den Egn, i hvilken han virkede; han var saaledes meget virksom for Oprettelsen af Færgeforbindelsen Grenaa—Hundreded. Al hans Virken prægedes af Ansvar og Pligtfølelse over for dem, der havde betroet ham Opgaver. Han sagde altid sin Mening uden Omsvøb og vandt derfor ogsaa Øre og Tillid.

Her i Tinget var han sit Partis Ordfører i en Række Sager vedrørende sociale Forhold samt angaaende Fiskeri og Færøerne.

Vi vil her i Tinget mindes ham med Venlighed. Vi har kun gode Minder om vor afdøde Kollega og vil holde disse i Ære.« (L. Sp. 284).

2. Landstingsmand, Forretningsfører V. S. Petersen døde den 29. Januar 1943. I Landstingets Møde den 3. Februar udtalte Formanden (*Ch. Petersen*):

»Inden vi i Dag begynder vore Forhandlinger, vil vi mindes 5te Medlem for 1ste Kreds, Forretningsfører V. S. Petersen, der den 29. Januar afgik ved Døden.

V. S. Petersen var kun syg nogle faa Dage, inden Døden indtraf; han blev godt 68 Aar gammel.

Fra sin tidligste Ungdom har han inden for Arbejderbevægelsen udført et betydeligt og dygtigt Arbejde til Gavn for Smaakaarsfolk. Han tog Del baade i faglig, politisk og kooperativ Virksomhed, ligesom Sygekassebevægelsen havde hans Interesse. Han var født her i København og fandt sin Beskæftigelse inden for Træindustrien, hvor hans Fagfæller

viste ham stor Tillid og valgte ham til Formand for Træsindustriarbejderforbundet — en Stilling, han beklædte i mere end 20 Aar, indtil han bad sig fritaget, for at kunne overtage den ikke mindre krævende Post som Forretningsfører ved »Socialdemokraten«. Dette Hverv varetog han indtil for et Par Aar siden.

I mange Aar var han Medlem af De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg og Dommer i Den faste Voldgiftsret. Indtil sin Død var han Medlem af Bestyrelsen for Arbejdernes Landsbank og Formand for Repræsentantskabet i Arbejdernes Livsforsikring. Han var tillige Formand for den store Sygekasse »Alderstrøst«, ligesom der i øvrigt inden

for Sygekassebevægelsen var betroet ham flere vigtige Hverv.

I Aarene 1927—29 var V. S. Petersen Medlem af Folketinget, og den 1. Oktober 1940 blev han Medlem af dette høje Ting, valgt af Socialdemokratiet i 1ste Kreds.

Al hans Virken var præget af Ansvar og Pligtfølelse. De mange Hverv, der betroedes ham, var Udtryk for Tillid fra den Befolkning, blandt hvilken han levede, og som vil bevare Mindet om en Mand, der trofast stred Livet igennem for den Sag, han fra Ungdommen havde ofret sine bedste Kræfter.

Her i Tinget har vi kun gode Minder om vor afdøde Kollega fra den korte Tid, det blev forundt ham at virke blandt os. Vi vil bevare Mindet om en elskværdig Medarbejder.« (L. Sp. 366).

3. Landstingsmand, Gaardejer *Jens Rahbek* døde den 27. Marts 1943. I Landstingets Møde den 9. April udtalte Formanden (*Ch. Petersen*):

»Siden vi sidst var samlet til Møde, har Døden paa ny berøvet Tinget et af dets Medlemmer, idet Gaardejer *Jens Rahbek* den 27. Marts døde paa Skt. Elisabeths Hospital i København efter et smertefuldt Sygeleje. Budskabet herom har vakt Sorg

i vide Kredse, hvor man vil savne den livsglade og afholdte Mand, der kun blev 56 Aar gammel, og som til det sidste bevarede sit gode, smittende Humør, skønt hans Helbred i flere Aar har været vaklende.

Rahbek var af jysk Bondeæt og fik i ung Alder sin egen Landbrugsbedrift, som han drev med Flid og anerkendt Dygtighed. Gaarden og Hjemmet var for ham det centrale i Tilværelsen, men uden at han derfor gik uden om de samfundsmæssige Opgaver, som meldte sig for ham, og som han med sin sunde Forstand og sit vindende Væsen havde gode Betingelser for at tage op. Efter at have gjort et Arbejde for Venstres Ungdom paa sin Egn blev

han Medlem af denne Forenings Landsorganisation og senere en Tid dens Formand, ligesom gennem Aarene mange andre Tillidshverv af politisk og økonomisk Art blev overdraget ham.

Paa Rigsdagen har Rahbek med et Par korte Afbrydelser haft Sæde fra 1922 til sin Død. Han var i 1922–29 og 1932–35 Folketingsmand og blev i 1936 indvalgt i Landstinget, som han siden har været Medlem af. Som Politiker fastholdt vor afdøde Kollega Livet igennem et af Højskoleophold i de unge Aar præget folkeligt frisindet Livssyn, og han kæmpede med Karakterstyrke for, hvad der for ham stod som det rette, men tillige med Forhandlingsvillighed over for anderledes tænkende. De stærke Ord og de yderliggaaende Standpunkter var ikke Rahbeks Sag. Hans Tale var jævn og ligetil, og det faldt ham let at finde Udtryk for, hvad man tænkte og følte i de Befolkningslag, hvor han hørte hjemme.

Jens Rahbek vil blive mindet som en retlinet Personlighed, der ikke glemte Helheden for de Interesser, han i særlig Grad var sat til at varetage, og som et hjertensgodt Menneske, der paa tværs af alle Partiskel vandt sig Venner overalt, hvor han færdedes.« (L. Sp. 736).

---

25 Aars Dagen for Rigsdagens Indflytning paa Christiansborg.

Fredag den 28. Maj 1943 indledede Folketingets Formand (*Hans Rasmussen*) Tingets Møde med at udtale følgende:

Forinden Tinget gaar til sin Gerning, tager jeg Anledning til at minde om, at det i Dag er 25 Aar siden Rigsdagen flyttede ind i sine Lokaler her paa Christiansborg. Hin Dag blev en Mærkedag i Rigsdagens Historie, thi Borgen her var det første Hjemsted for Danmarks Rigsdag. Det var her, den grundlovgivende Rigsdag traadte sammen, og det var her, den fri Forfatning vedtoges. Stærke historiske Minder er knyttede til Christiansborg. Det følte af mange i vort Folk, som om Rigsdagen den 28. Maj 1918 vendte tilbage til det Sted, hvor den hørte til.

Det erindres af alle, at den ulykkelige Brand i Oktober 1884 lagde Borgen i Aske og gjorde Rigsdagen husvild. Der blev indrettet Lokaler til Rigsdagen i Kasernen i Fredericiagade. Men det var betegnende for Tilstanden paa dette Omraade, at disse Lokaler stedse i offentlige Dokumenter blev kaldt »den midlertidige Rigsdag«. Midlertidigheden varede i 34 Aar.

Naar jeg drager Erindringen om 28. Maj 1918 frem, er det bl. a. for at minde om den smukke Højtid, der prægede denne Dag. Det var en overordentlig Rigsdagssamling, der blev indledet, og den aabnedes af Hans Majestæt Kongen personlig med en mandig og værdig Tale, som var affødt af Situationen, og hvoraf enkelte Afsnit kunde gælde den Dag i Dag. Kong Christian appellerede til Samarbejde, og han paakaldte den Fællesfølelse, som kunde bidrage til, at Danmark blev ført frelst ud af Krigstidens mange Farer og Vanskeligheder. Kongen udtalte videre Ønsket om, at Rigs-

dagens Arbejde maatte blive til Folkets Gavn og Landets Ære, til Fredens Bevarelse og til Opretholdelse af Rigets Selvstændighed. Rigsdagens Medlemmer maatte være sig Ansvarret bevidst og intet Øjeblik glemme, at her i den danske Rigsdag skal Danmark værnes og højnes med Ord og Handling af Folkets kaarne Mænd og Kvinder i Nutid og Fremtid.

Folketingets daværende Aldersformand, fhv. Statsminister Klaus Berntsen, mindede i sin Tale ved Aabningen af det første egentlige Møde i Folketinget om, at medens den første Rigsdag blev valgt efter almindelig Valgret i Henhold til Grundloven af 1849, gik efterfølgende Rigsdage i Løbet af 16 Aar 3 Gange med korte Mellemrum med til at ændre vor første Grundlov og desværre hver Gang til Fordel for privilegeret Valgret. Deraf fulgte mange Aars bitre Stridigheder.

For 25 Aar siden var Forfatningskampen ført til Ende. Lige Valgret for alle Kvinder og Mænd var gennemført.

Ligesom den første Verdenskrig lagde sine mørke og tunge Skygger over vort Fædreland i 1918 og Aarene forud, saaledes har den anden store Verdenskrig skabt en knugende Gentagelse af dette triste Forhold. Der lides og sørges rundt om os. Ogsaa vor Nation har smertelige Tab af Liv og Værdier at notere. For faa Dage siden meldtes os om Tab af Danske i Flensborg og Kiel som Følge af Luftkrigen. Det gjorde ondt paa os alle. Vor Medfølelse vakttes i høj Grad.

Men Livet skal leves, og Danmark skal fortsat styres gennem de store Vanskeligheder. Vi holder fast ved Haabet om, at vort Land skal faa Lov til at bestaa og til at leve sit eget Liv.

Ser vi tilbage paa Rigsdagens Arbejde i de forløbne 25 Aar, vil man erindre sig mange store Spørgsmaal, hvoraf en Del har givet Anledning til stærke Kampe. Men alle de behandlede Lovgivningsanliggender har haft til Hensigt at gavne vort Lands Befolkning.

Paa Jubilæumsdagen vil jeg udtale Ønsket om, at det parlamentariske Liv paa ny maa faa Lov til at trives, at Ytringsfriheden maa finde Raaderum, og at de forskellige Anskuelser maa komme til at brydes under Offentlighedens Kontrol. Dette vil tjene Sundheden i vort offentlige Liv.

XIII

Danmarks Rigsdag staar stærkt efter det sidste Valg, hvor hele det danske Folk stillede sig enigt paa Folkestyrets Grund. Gid Rigsdagen stedse maa være et fulgyldigt Udtryk for det danske Folk.

I Dagens Anledning modtog Tingenes Formænd fra Hans Majestæt Kongen følgende Telegram:

»Rigsdagens Formænd.
Christiansborg, København.

Mindes 25 Aarsdagen med de bedste Ønsker for Rigsdagens Virke.

Christian R.»

Med Tingenes Tilslutning sendte Rigsdagens Formænd Kongen en Hilsen og Tak i Anledning af det modtagne Telegram.

Den 95. ordentlige Rigsdagssamling.

Rigsdagens 95. ordentlige Samling aabnedes den 6. Oktober 1942. Aabningsakten fandt Sted i Fællessalen (se Side 33).

Som Følge af Valgperiodens Udløb afholdtes Valg til Folketinget den 23. Marts 1943 og til Landstinget i 2., 3. og 5. Landstingskreds den 6. April 1943 (Valgmandsvalg afholdtes 23. Marts 1943). Efter Valgene indkaldtes Folketinget ved kgl. aabent Brev til Møde den 8. April og Landstinget til den 15. April.

Der afholdtes i Samlingens 1. Afdeling (indtil Valgene) 102 Møder i Folketinget og 100 Møder i Landstinget samt i 2. Afdeling (efter Valgene og indtil 5. Oktober 1943) 45 Møder i Folketinget og 40 i Landstinget. De sidste Møder fandt Sted den 2. Juli 1943.

Paa Grund af de ekstraordinære Forhold er en ny ordentlig Rigsdagssamling ikke traadt sammen i Oktober 1943 eller tidligere. Heller ikke er den i Oktober 1942 aabnede 95. ordentlige Rigsdagssamling blevet sluttet.

Redaktionen af Rigsdagsaarbogen er afsluttet pr. 5. Oktober 1943.

Ministeriet V. Buhl.

Udnævnelsesdatum: 4. Maj 1942.

- Statsminister: *V. Buhl*, f. 81.¹⁾
 Udenrigsminister: *Erik Scavenius*, f. 77.²⁾
 Finansminister: *Alsing E. Andersen*, f. 93.³⁾
 Justitsminister: *E. Thune Jacobsen*, f. 80.⁴⁾
 Minister for Landbrug og Fiskeri: *Kr. M. Bording*, f. 76.⁵⁾
 Indenrigsminister: *Knud Kristensen*, f. 80.⁶⁾
 Arbejds- og Socialminister: *Johannes Kjærboel*, f. 85.⁷⁾
 Minister for Handel, Industri og Søfart: *Halfdan Hendriksen*, f. 81.⁸⁾
 Minister for offentlige Arbejder: *Gunnar Larsen*, f. 02.⁶⁾
 Kirkeminister: *V. Fibiger*, f. 86.⁹⁾
 Undervisningsminister: *Jørgen P. L. Jørgensen*, f. 88.¹⁰⁾
 Forsvarsminister: *Søren Brorsen*, f. 75.¹¹⁾

-
- 1) Finansminister $^{20}/_7$ 1937— $^{16}/_7$ 1942; konstitueret som Statsminister $^{1}/_5$ — $^{4}/_5$ 1942.
  - 2) Udnævnt $^{8}/_7$ 1940; Udenrigsminister $^{28}/_{10}$ 1909— $^{5}/_7$ 1910 og $^{21}/_6$ 1913— $^{30}/_3$ 1920.
  - 3) Udnævnt $^{16}/_7$ 1942; Forsvarsminister $^{4}/_{11}$ 1935— $^{8}/_7$ 1940.
  - 4) Udnævnt $^{9}/_7$ 1941.
  - 5) Udnævnt $^{30}/_4$ 1929; Landbrugsminister $^{23}/_4$ 1924— $^{14}/_{12}$ 1926.
  - 6) Udnævnt $^{8}/_7$ 1940.
  - 7) Udnævnt $^{8}/_7$ 1940; Minister for Handel, Industri og Søfart $^{4}/_{11}$ 1935— $^{8}/_7$ 1940.
  - 8) Udnævnt $^{3}/_{10}$ 1940.
  - 9) Udnævnt $^{8}/_7$ 1940; Minister uden Portefeuille $^{10}/_4$ — $^{8}/_7$ 1940.
  - 10) Udnævnt $^{4}/_7$ 1935.
  - 11) Udnævnt $^{8}/_7$ 1940; Forsvarsminister $^{9}/_{10}$ 1922— $^{23}/_4$ 1924 og $^{14}/_{12}$ 1926— $^{30}/_4$ 1929; Minister uden Portefeuille $^{10}/_4$ — $^{8}/_7$ 1940.

Ministeriet Scavenius.

Udnævnelsesdatum: 9. November 1942.

Stats- og Udenrigsminister: *Erik Scavenius*, f. 77.¹⁾
 Finansminister: *K. H. Kofoed*, f. 79.²⁾
 Justitsminister: *E. Thune Jacobsen*, f. 80.³⁾
 Minister for Landbrug og Fiskeri: *Kr. M. Bording*, f. 76.⁴⁾
 Indenrigsminister: *Jørgen P. L. Jørgensen*, f. 88.⁵⁾
 Arbejdsminister: *Johannes Kjærboel*, f. 85.⁶⁾
 Socialminister: *Laurits Hansen*, f. 94.²⁾
 Minister for Handel, Industri og Søfart: *Halfdan Hendriksen*, f. 81.⁷⁾
 Minister for offentlige Arbejder: *Gunnar Larsen*, f. 02.⁸⁾
 Trafikminister: *N. Elgaard*, f. 79.²⁾
 Kirkeminister: *V. K. Holbøll*, f. 71.²⁾
 Undervisningsminister: *A. C. Højberg Christensen*, f. 88.²⁾
 Forsvarsminister: *Søren Brorsen*, f. 75.⁹⁾

Ministeriet indgav den 29. August 1943 sin Demissionsbegæring til Kongen og ophørte samtidig at fungere.

1) Udenrigsminister $^{28}/_{10}$ 1909— $^5/_{7}$ 1910, $^{21}/_{6}$ 1913— $^{30}/_{3}$ 1920 og fra $^8/_{7}$ 1940.

2) Udnævnt $^9/_{11}$ 1942.

3) Udnævnt $^9/_{7}$ 1941.

4) Udnævnt $^{30}/_{4}$ 1929; Landbrugsminister $^{23}/_{4}$ 1924— $^{14}/_{12}$ 1926.

5) Udnævnt $^9/_{11}$ 1942; Undervisningsminister $^4/_{11}$ 1935— $^9/_{11}$ 1942.

6) Udnævnt $^9/_{11}$ 1942; Minister for Handel, Industri og Søfart $^4/_{11}$ 1935— $^8/_{7}$ 1940; Arbejds- og Socialminister $^8/_{7}$ 1940— $^9/_{11}$ 1942.

7) Udnævnt $^3/_{10}$ 1940.

8) Udnævnt $^8/_{7}$ 1940.

9) Udnævnt $^8/_{7}$ 1940; Forsvarsminister $^9/_{10}$ 1922— $^{23}/_{4}$ 1924 og $^{14}/_{12}$ 1926— $^{30}/_{4}$ 1929; Minister uden Portefeuille $^{10}/_{4}$ — $^8/_{7}$ 1940.

Medlemmerne af Rigsdagen.

Partibetegnelser: S. = Socialdemokratiet, RV. = Det radikale Venstre, KF. = Det konservative Folkeparti, V. = Venstre, DR. = Danmarks Retsforbund, B. = Bondepartiet, NA. = Danmarks national-socialistiske Arbejder-Parti, DS. = Dansk Samling, DF. = Dansk Folkeparti, Sl. = Slesvigske Parti, UG. = Uden for Grupperne.

A. Folketinget.

Samlingens 1. Afdeling.

Efter Valget til Folketinget den 3. April 1939.

Folketinget ¹⁾	Fødselsdag	Parti eller Gruppe	Medlem siden
A. Hovedstadens Omraade.			
I. Søndre Storkreds.			
Gerda Mundt, Borgerrepræsentant...	$\frac{4}{9}$ 74	KF.	$\frac{16}{11}$ 32
O. Bouet, Værkmester.....	$\frac{25}{3}$ 79	KF.	$\frac{11}{4}$ 24 ²⁾
Inger Hempel, Kontorassistent, Frue	$\frac{5}{12}$ 89	S.	$\frac{4}{5}$ 42
Johs. Kjærbøl, Arbejdsminister.....	$\frac{23}{12}$ 85	S.	$\frac{22}{10}$ 35
Rasmus Hansen, Redaktør.....	$\frac{16}{8}$ 96	S.	$\frac{16}{1}$ 36
E. Friis, Rodemester.....	$\frac{20}{8}$ 77	S.	$\frac{24}{4}$ 29
Nina Andersen, Borgerrepræsentant, Frue.....	$\frac{20}{11}$ 00	S.	$\frac{1}{2}$ 36

1) Medlemmernes Rækkefølge inden for hver enkelt Amtskreds (Storkreds) er bestemt efter Partibetegnelsernes alfabetiske Rækkefølge (jfr. Meddelelse fra Indenrigsministeriet af 25. Marts 1939) og inden for Partierne efter den Orden, hvori Kandidaterne er erklæret for valgt.

2) Var ikke Medlem $\frac{24}{4}$ 29— $\frac{16}{11}$ 32 og $\frac{22}{10}$ 35— $\frac{3}{4}$ 39.

Folketinget	Fødselsdag	Parti eller Gruppe	Medlem siden
II. Østre Storkreds.			
Aksel Larsen, Støberiarbejder	5/8 97	1)	16/11 32
C. Westermann, Kommandørkaptajn	14/2 94	KF.	2/9 33
William Prieme, Grosserer	16/8 84	KF.	16/11 32
K. E. S. Rager, Civilingeniør	15/9 84	RV.	24/4 29
Ludvig Christensen, fhv. Minister	28/7 78	S.	3/4 39 ²⁾
H. C. Hedtoft-Hansen, Underdirektør	21/4 03	S.	22/10 35
J. Friis-Skotte, fhv. Minister	1/12 74	S.	22/4 18
Lars M. Olsen, Sekretær	7/7 05	S.	3/4 39
Ingvard Dahl, Tømrer	18/7 94	S.	6/8 39
III. Vestre Storkreds.			
Aksel Møller, Ekspeditionssekretær, cand. polit.	1/1 06	KF.	3/4 39
C. J. F. Sven, Overretssagfører	24/1 87	KF.	26/4 20 ³⁾
O. P. J. Skjerbæk, Overinspektør for Børneforsorgen	8/8 85	KF.	22/9 36
Valdemar Sørensen, Grosserer	16/1 80	RV.	22/10 35
Fr. Dalgaard, Forretningsfører	20/4 93	S.	22/10 35
Alsing Andersen, fhv. Minister	5/2 93	S.	24/4 29
J. Chr. Jensen, Direktør	30/11 77	S.	11/5 18
O. E. Einer-Jensen, Forbundsformand	5/7 89	S.	20/1 24
B. Øernes Omraade.			
Københavns Amtskreds.			
Martin Nielsen, Redaktør	12/12 00	1)	3/4 39
Aage Henriksen, Fuldmægtig	30/9 02	NA.	3/4 39
Svend E. Johansen, Kontorchef	8/7 02	DF.	9/5 36
Carsten Raft, Journalist	28/4 95	KF.	22/10 35
Kristen Amby, Fængselspræst	4/3 94	KF.	16/11 32
Poul Sørensen, Forretningsfører	25/6 04	KF.	26/9 41

1) Se Side 28 med Note 1.

2) Landstingsmand $1/5$ 25— $3/4$ 39.3) Var ikke Medlem $22/9$ 36— $3/4$ 39. Landstingsmand $22/9$ 36— $3/4$ 39.

Folketinget	Fødselsdag	Parti eller Gruppe	Medlem siden
Jørgen Jørgensen, Indenrigsminister,			
Gaardejer	19/5 88	RV.	24/4 29
H. C. Hansen	8/11 06	S.	7/12 36
N. P. Nielsen	7/1 71	S.	11/1 16 ¹⁾
W. Villumsen, Typograf	23/7 89	S.	16/11 32
J. S. Smørum, Husmand	3/2 91	S.	24/4 29 ²⁾
Frederiksborg Amtskreds.			
Victor Larsen, Proprietær	25/2 90	KF.	11/4 34
P. D. Jensen, Parcellist	16/1 80	RV.	5/10 39
R. S. Schytz, Montør	6/7 01	S.	3/4 39
Emil Retoft, Borgmester	4/7 94	S.	22/10 35
Marius Jensen, Gaardejer	24/1 88	V.	22/10 35
Holbæk Amtskreds.			
Niels P. Andreassen, Parcellist	25/7 81	RV.	24/4 29
Fr. Andersen, Borgmester	26/5 77	S.	26/4 20 ³⁾
Vagn Bro, Politimester	17/2 94	V.	26/4 20 ⁴⁾
Sorø Amtskreds.			
Alfred Bindslev, Borgmester	21/6 96	KF.	2/12 26
H. P. Hansen, fhv. Minister	6/10 72	S.	20/5 13
J. P. Jensen, Dyr læge	23/1 69	S.	6/7 20
Arnth Jensen, Førstelærer	27/9 83	V.	8/8 27
Præstø Amtskreds.			
A. Chr. Hartel, Proprietær, cand. mag.	1/3 89	B.	22/10 35
Povl Falk-Jensen, Forpagter	29/9 84	KF.	6/10 20 ⁵⁾
Kristian Nygaard, Højskolelærer	27/12 87	RV.	22/7 35
H. P. Hansen, Borgmester	21/1 75	S.	16/11 32
Alfred Andreassen, Skoleinspektør	17/4 94	S.	1/2 42
Carl Petersen, Statshusmand	1/5 94	S.	22/10 35

1) Var ikke Medlem 22/4 18—6/7 20.

2) Var ikke Medlem 3/4 39—26/1 41.

3) Var ikke Medlem 21/9 20—11/4 24.

4) Var ikke Medlem 6/7 20—2/12 26 og 22/10 35—3/4 39.

5) Var ikke Medlem 21/9 20—3/4 39.

Folketinget	Fødselsdag	Parti eller Gruppe	Medlem siden
Otto Himmelstrup, Sekretær, cand. polit.	1/12 83	V.	11/4 24
Bornholms Amtskreds.			
Hans Rasmussen, Redaktør.....	23/8 73	S.	29/5 06 ¹⁾
Hans Conrad Koefoed, Gaardejer....	2/11 88	V.	11/4 37
Maribo Amtskreds.			
J. L. Grønning, Proprietær	4/5 82	KF.	22/9 36
A. M. Hansen, Statsrevisor.....	21/9 77	RV.	22/4 18 ²⁾
V. Buhl, fhv. Statsminister.....	16/10 81	S.	3/4 39 ³⁾
Hartvig Frisch, Professor ved Københavns Universitet, Dr. phil.....	17/1 93	S.	2/12 26
Peder Nørgaard, Underdirektør	15/12 95	S.	11/10 38 ⁴⁾
N. C. Løje, Proprietær.....	25/12 73	V.	16/11 32
Odense Amtskreds.			
Chr. R. Christensen, Gaardejer.....	8/4 03	KF.	11/1 41
Oluf Steen, Landmand	16/7 92	RV.	11/4 24
Johs. Hansen, fhv. Minister	24/11 81	S.	3/4 39 ⁵⁾
L. M. Larsen (Bjerre), Gaardejer	22/5 83	S.	2/12 26
Povl Fr. Jensen (Horsebæk), Gaardejer	22/7 79	S.	22/10 35
Holger Johannes Larsen, Maskinarbejder	8/1 06	S.	26/12 40
Søren P. Larsen.....	14/7 88	V.	2/12 26
Svendborg Amtskreds.			
A. C. D. Petersen, Statsrevisor, Gaardejer	3/4 80	KF.	11/4 24
P. Munch, fhv. Minister, Dr. phil. ..	25/7 70	RV.	25/5 09
Poul Hansen, Kontorist	7/5 10	S.	3/4 39

1) Var ikke Medlem 20/5 13—21/9 20.

2) Var ikke Medlem 26/4—21/9 20.

3) Landstingsmand 23/9 32—3/4 39.

4) Var ikke Medlem 3/4—5/6 39.

5) Landstingsmand 1/10 28—3/4 39.

Folketinget	Fødselsdag	Parti eller Gruppe	Medlem siden
Svend Horn, Maskinarbejder	11/3 06	S.	3/4 39
J. Chr. Jensen-Broby, Gaardejer	18/2 88	V.	18/2 19
Kristen Damsgaard, Konsulent	9/6 03	V.	9/6 40
C. Jyllands Omraade.			
Hjørring Amtskreds.			
Chr. Christiansen, Forretningsfører . . .	14/9 95	S.	1/1 32 ¹⁾
Karl Noring, Stiftsprovst	20/4 83	S.	24/1 42
Hans Pinstrup, Gaardejer	7/8 92	V.	16/11 32
J. S. Vanggaard, Statsrevisor, Gaardejer	25/12 75	V.	20/5 10
Ejnar Kjær, Kommune lærer	9/1 93	V.	22/10 35
Thisted Amtskreds.			
V. Fibiger, fhv. Kirkeminister	11/2 86	KF.	26/4 20
Marinus Sørensen, Statsrevisor, Gaardejer	8/2 86	S.	2/12 26
J. E. Nørgaard, Gaardejer	17/8 91	V.	16/11 32
Aalborg Amtskreds.			
Svend Nielsen, Gaardejer	30/8 79	B.	11/4 24 ²⁾
Th. M. Andersen, Fabrikant	27/8 88	DF. ³⁾	3/4 39
Ole Bjørn Kraft, Redaktør	17/12 93	KF.	2/12 26
J. Hassing-Jørgensen, fhv. Minister, Direktør	3/9 72	RV.	22/10 35
J. N. A. Strøm, Fabriksarbejder	21/12 98	S.	16/11 32
C. Bollerup Madsen, Redaktør	11/6 84	S.	22/10 35
Jens Sørensen (Sejlfloed), Gaardejer . .	14/7 78	S.	1/1 30
Christen Andersen, Husmand	29/10 85	S.	22/6 35 ¹⁾
N. Elgaard, Trafikminister	1/2 79	V.	24/12 22
Edvard Sørensen, Statshusmand	29/8 93	V.	24/4 29
Viborg Amtskreds.			
Bertel Dahlgaard, fhv. Minister	7/11 87	RV.	26/4 20
A. C. Mortensen, Redaktør	22/1 70	S.	26/4 20

1) Var ikke Medlem 16/11 32—22/10 35.

2) Var ikke Medlem 16/11 32—22/10 35 og 20/1—3/4 39.

3) Fra 8/3 1943 Repræsentant for „Det nationale Folkeparti“, der samtidig anmeldtes som politisk Parti.

4) Var ikke Medlem 3/4—1/9 39.

Folketinget	Fødselsdag	Parti eller Gruppe	Medlem siden
Th. Hauberg, Førstelærer	6/10 87	S.	24/4 29 ¹⁾
Laust Nørskov, Gaardejer	22/1 83	V.	30/9 14
S. Brorsen, Forsvarsminister	1/7 75	V.	17/9 07 ²⁾
Randers Amtskreds.			
Chr. E. Boeck-Hansen, Civilingeniør, Direktør	25/9 82	KF.	22/10 35
Alfr. Andersen, Typograf	3/11 89	S.	3/4 39
Gustav Pedersen, Forretningsfører . . .	3/4 93	S.	11/4 24 ³⁾
M. F. Mortensen, Statshusmand	5/5 74	S.	24/4 29
Rud. Christiani, Civilingeniør, Dr. techn.	8/2 77	V.	16/11 32 ⁴⁾
Knud Kristensen, fhv. Indenrigsmini- ster, Gaardejer	26/10 80	V.	26/4 20 ⁵⁾
Aarhus Amtskreds.			
Alfred Jensen, Murarbejdsmand	7/7 03	6)	6/10 36
Henning Hasle, Højesteretsagfører, fhv. Minister	2/11 00	KF.	16/11 32
O. Kier, Civilingeniør	16/3 91	KF.	3/4 39
A. Sneum, Kommunalærer	29/7 79	S.	11/4 24
Holger Eriksen, Redaktør	5/12 94	S.	22/10 35
Leonhard Hansen, Forretningsfører . .	18/6 87	S.	16/11 32
J. Kr. Jensen (Lillering), Gaardejer . .	1/12 87	S.	11/4 24 ⁷⁾
Skanderborg Amtskreds.			
P. Korsgaard, Ingeniør, cand. polyt. . .	17/7 74	KF.	22/4 18
Albinus Jensen, Direktør	1/3 83	S.	31/1 23 ⁸⁾
Anton Simonsen, Husmand	21/3 87	S.	21/6 39
Kr. Juul, Gaardejer	10/6 92	V.	3/4 39

1) Var ikke Medlem 16/11 32—22/10 35.

2) Var ikke Medlem 24/4 29—1/5 32.

3) Var ikke Medlem 2/12 26—29/9 34.

4) Var ikke Medlem 22/10 35—21/1 39.

5) Var ikke Medlem 24/4 29—16/11 32.

6) Se Side 28 med Note 1.

7) Var ikke Medlem 2/12 26—24/4 29.

8) Var ikke Medlem 11/4 24—22/10 35.

Folketinget	Fødselsdag	Parti eller Gruppe	Medlem siden
Vejle Amtskreds.			
Valdemar Thomsen, Gaardejer	12/12 87	B.	16/11 32
P. Gregersen, Lærer	13/11 89	DR.	16/11 32
J. Schultz Petersen, Proprietær	1/8 77	KF.	3/4 39
P. Halskov Clausager, Civilingeniør	3/6 00	RV.	3/4 39
Holger Larsen, Redaktør	8/1 80	S.	26/4 20
M. Larsen, Togfører	28/7 93	S.	3/4 39
Axel Ivan Pedersen, Skotøjshandler	27/8 05	S.	15/9 39
Inger Gautier Schmit, Frue	25/10 77	V.	24/4 29 ¹⁾
Laurits Pedersen, Gaardejer	25/1 86	V.	22/10 35
Ringkøbing Amtskreds.			
Jens Thomsen, Gaardejer	23/6 80	B.	22/10 35
A. Vesterager, Lærer	12/3 70	KF.	22/4 18
M. P. Rasmussen (Gylling), Gaardejer	8/10 82	RV.	24/4 29
Kr. M. Bording, Minister for Landbrug og Fiskeri	11/4 76	S.	21/9 20
Niels Yde, Lærer	2/10 78	S.	16/11 32
J. Sønderup, Gaardejer	2/2 94	V.	22/10 35
Harald Nielsen, Sekretær	18/11 96	V.	11/9 42
C. M. Julin, Landssekretær	24/5 82	V.	2/12 26
Ribe Amtskreds.			
Oluf Pedersen	6/9 91	DR.	16/11 32
J. K. Jensen (Gørding), Læge	8/7 70	RV.	16/11 32
L. J. Bomholt, Form. f. Radioraadet	11/6 96	S.	24/4 29
M. K. Sørensen, Overportør	30/9 79	S.	20/3 28
Erik Eriksen, Gaardejer	20/11 02	V.	22/10 35
Einar Simonsen, Gaardejer	25/2 94	V.	22/10 35
O. Øllgaard, Gaardejer	12/11 90	V.	3/4 39
Haderslev-Aabenraa-Sønderborg-Tønder Amtskreds.			
Frits Clausen, Læge	12/11 93	NA.	3/4 39
A. Svensson, Redaktør	19/11 80	KF.	16/11 32
Peter Petersen (Røj), Domæneforpagter	13/4 75	KF.	22/10 35
Jens Nicolaisen Møller, Dyrslæge	2/7 94	Sl.	3/4 39

¹⁾ Medlem af Landstinget 11/5 18—²⁴/4 29.

Folketinget	Fødselsdag	Parti eller Gruppe	Medlem siden
J. P. Nielsen, Bager	23/4 73	S.	21/9 20
P. H. Mortensen, Maskinarbejder ...	5/3 86	S.	11/4 24 ¹⁾
H. J. Hinrichsen, Arbejdsmand.....	13/7 83	S.	24/4 29
Jørgen Gram, Gaardejer.....	19/11 87	V.	22/10 35
Erik Appel, Domæneforpagter, cand. mag.	2/11 80	V.	3/4 39
D. Valgdistrikterne paa Færøerne.			
Færø Amtskreds.			
Johan Poulsen, Førstelærer	26/9 90	UG.	3/4 39 ²⁾

¹⁾ Var ikke Medlem 2/12 26—1/10 27.

²⁾ Valget paa Færøerne fandt Sted den 19. April 1939.

Samlingens 2. Afdeling.

Efter Valget til Folketinget den 23. Marts 1943
(med Gyldighed fra 3. April 1943).

Folketinget ¹⁾	Fødselsdag	Parti eller Gruppe	Medlem siden
A. Hovedstadens Omraade.			
I. Søndre Storkreds.			
Johs. Kjærboel, Arbejdsminister.....	23/12 85	S.	22/10 35
Laurits Hansen, Socialminister.....	24/10 94	S.	3/4 43
Rasmus Hansen, Redaktør.....	16/8 96	S.	16/1 36
E. Friis, Rødemester.....	20/8 77	S.	24/4 29
O. Bouet, Værkmester.....	25/3 79	KF.	11/4 24 ²⁾
Gerda Mundt, Borgerrepræsentant...	4/9 74	KF.	16/11 32
II. Østre Storkreds.			
H. C. Hedtoft-Hansen, Underdirektør	21/4 03	S.	22/10 35
Ludvig Christensen, fhv. Minister ...	28/7 78	S.	3/4 39 ³⁾
Lars M. Olsen, Sekretær.....	7/7 05	S.	3/4 39
Ingvar Dahl, Tømrer.....	18/7 94	S.	6/8 39
Gudmund Odgaard, Kontrolør ved Sundhedskommissionen.....	6/10 00	S.	3/4 43
K. E. S. Rager, Civilingeniør.....	15/9 84	RV.	24/4 29
Halfdan Hendriksen, Min. for Handel, Industri og Søfart.....	12/11 81	KF.	11/4 24 ⁴⁾
William Prieme, Grosserer.....	16/8 94	KF.	16/11 32
C. A. S. Westermann, Kommandørkap- tajn.....	14/2 94	KF.	2/9 33
Helge Bangsted, Redaktør.....	9/11 98	NA.	3/4 43
Arne Sørensen, Forfatter, Redaktør.	2/10 06	DS.	3/4 43

¹⁾ Medlemmernes Rækkefølge inden for hver Amtskreds (Storkreds) er bestemt efter Partiernes Bogstavbetegnelser ved Valgene og inden for Partierne efter den Orden, hvori Kandidaterne er erklæret for valgt.

²⁾ Var ikke Medlem 24/4 29—16/11 32 og 22/10 35—3/4 39.

³⁾ Landstingsmand 1/5 25—3/4 39.

⁴⁾ Var ikke Medlem 23/9 32—3/4 43. Landstingsmand 23/9 32—3/4 43.

Folketinget	Fødselsdag	Parti eller Gruppe	Medlem siden
III. Vestre Storkreds.			
Fr. Dølgaard, Landsretssagfører	20/4 93	S.	22/10 35
Alsing Andersen, fhv. Minister	5/2 93	S.	24/4 29
J. Chr. Jensen, Direktør	30/11 77	S.	11/5 18
O. E. Einer-Jensen, Forbundsformand	5/7 89	S.	20/1 24
Valdemar Sørensen, Grosserer	16/1 80	RV.	22/10 35
Aksel Møller, Ekspeditionssekretær, cand. polit.	1/1 06	KF.	3/4 39
C. J. F. Sven, Overretssagfører	24/1 87	KF.	26/4 20 ¹⁾
B. Øernes Omraade.			
Københavns Amtskreds.			
H. C. Hansen	8/11 06	S.	7/12 36
Th. Poulsen, Maskinarbejder	15/6 90	S.	3/4 43
W. Villumsen, Typograf	23/7 89	S.	16/11 32
Chr. Hougaard, Lærer	11/3 97	S.	3/4 43
Oluf Carlsson, Sekretær	14/6 07	S.	3/4 43
Jørgen Jørgensen, Indenrigsminister, Gaardejer	19/5 88	RV.	24/4 29
Hans Thyge Jacobsen, Sognepræst . .	12/11 96	KF.	24/4 29 ²⁾
Carsten Raft, Journalist	28/4 95	KF.	22/10 35
Poul Sørensen, Forretningsfører	25/6 04	KF.	26/9 41
Alfred Bindslev, Borgmester	21/6 96	KF.	2/12 26
Chr. Norlev, Sognepræst	16/10 83	DR.	3/4 43
Einer Jørgensen, Købmand	20/3 98	NA.	3/4 43
Ove Hoff, Civilingeniør	16/11 05	DS.	3/4 43
Frederiksborg Amtskreds.			
R. S. Schytz, Montør	6/7 01	S.	3/4 39
Kai Jensen	15/3 09	S.	3/4 43
P. D. Jensen, Parcellist	16/1 80	RV.	5/10 39
Victor Larsen, Proprietær	25/2 90	KF.	11/4 34
Marius Jensen, Gaardejer	24/1 88	V.	22/10 35

1) Var ikke Medlem 22/9 36—³/₄ 39. Landstingsmand 22/9 36—³/₄ 39.

2) Var ikke Medlem 22/10 35—³/₄ 43.

Folketinget	Fødselsdag	Parti eller Gruppe	Medlem siden
Holbæk Amtskreds.			
Fr. Andersen, Borgmester	26/5 77	S.	26/4 20 ¹⁾
J. S. Smørum, Husmand	3/2 91	S.	24/4 29 ²⁾
Niels P. Andreasen, Parcellist	25/7 81	RV.	24/4 29
Vagn Bro, Politimester	17/2 94	V.	26/4 20 ³⁾
Sorø Amtskreds.			
H. P. Hansen, fhv. Minister	6/10 72	S.	20/5 13
Kaj Bundvad, Højskolelærer	8/7 04	S.	3/4 43
K. Bøgholm, Redaktør, cand. mag.	11/7 98	KF.	3/4 43
Arnth Jensen, Førstelærer	27/9 83	V.	8/8 27
Præstø Amtskreds.			
Carl Petersen, Statshusmand	1/5 94	S.	22/10 35
H. P. Hansen, Borgmester	21/1 75	S.	16/11 32
Kristian Nygaard, Højskolelærer	27/12 87	RV.	22/10 35
Povl Falk-Jensen, Forpagter	29/9 84	KF.	6/7 20 ⁴⁾
Otto Himmelstrup, Docent	1/12 83	V.	11/4 24
Bornholms Amtskreds.			
Hans Rasmussen, Redaktør	23/6 73	S.	29/5 06 ⁵⁾
Hans Conrad Koefoed, Gaardejer	2/11 88	V.	11/4 37
Maribo Amtskreds.			
V. Buhl, fhv. Minister	16/10 81	S.	3/4 39 ⁶⁾
J. Sehested-Grove, Redaktionssekretær	8/3 00	S.	3/4 43
Hartvig Frisch, Professor ved Københavns Universitet, Dr. phil.	17/1 93	S.	2/12 26
A. M. Hansen, Statsrevisor	21/9 77	RV.	22/4 18 ⁷⁾
Poul Hjermind, Landsretssagfører	1/8 10	KF.	3/4 43

1) Var ikke Medlem 21/9 20—11/4 24.

2) Var ikke Medlem 3/4 39—26/1 41.

3) Var ikke Medlem 6/7 20—2/12 26 og 22/10 35—3/4 39.

4) Var ikke Medlem 21/9 20—3/4 39.

5) Var ikke Medlem 20/5 13—21/9 20.

6) Landstingsmand 23/9 32—3/4 39.

7) Var ikke Medlem 26/4—21/9 20.

Folketinget	Fødselsdag	Parti eller Gruppe	Medlem siden
Odense Amtskreds.			
Holger Larsen, Maskinarbejder.....	8/1 06	S.	26/12 40
Johs. Hansen, fhv. Minister.....	24/11 81	S.	3/4 39 ¹⁾
L. M. Larsen (Bjerre), Gaardejer....	22/5 83	S.	2/12 26
Oluf Steen, Landmand.....	16/7 92	RV.	11/4 24
Kristen Amby, Fængselspræst.....	4/3 94	KF.	16/11 32
Chr. R. Christensen, Gaardejer.....	8/4 03	KF.	11/1 41
Søren P. Larsen.....	14/7 88	V.	2/12 26
Svendborg Amtskreds.			
Poul Hansen, Kontorist.....	7/5 10	S.	3/4 39
Svend Horn, Maskinarbejder.....	11/3 06	S.	3/4 39
P. Munch, fhv. Minister, Dr. phil. ..	25/7 70	RV.	25/5 09
Henning Hasle, Højesteretssagfører, fhv. Minister.....	2/11 00	KF.	16/11 32
J. Chr. Jensen-Broby, Gaardejer....	18/2 88	V.	18/2 19
Harald Petersen, Redaktør.....	27/10 93	V.	3/4 43
C. Jyllands Omraade.			
Hjørring Amtskreds.			
Chr. Christiansen, Forretningsfører...	14/9 95	S.	1/1 32 ²⁾
L. Qvist Hansen, Inkassator.....	14/10 00	S.	3/4 43
L. P. Fabricius, Sognepræst.....	7/1 91	KF.	3/4 43
Hans Pinstrup, Gaardejer.....	7/8 92	V.	16/11 32
Marius J. Heilesen, Gaardejer.....	19/6 90	V.	3/4 43
Thisted Amtskreds.			
Marinus Sørensen, Statsrevisor, Gaard- ejer.....	8/2 86	S.	2/12 26
V. Fibiger, fhv. Minister.....	11/2 86	KF.	26/4 20
J. E. Nørgaard, Gaardejer.....	17/8 91	V.	16/11 32

1) Landstingsmand 1/10 28—3/4 39.

2) Var ikke Medlem 16/11 32—22/10 35.

Folketinget	Fødselsdag	Parti eller Gruppe	Medlem siden
Aalborg Amtskreds.			
J. N. A. Strøm, Fabriksarbejder	21/12 98	S.	16/11 32
C. Bollerup Madsen, Redaktør	11/6 84	S.	22/10 35
Jens Sørensen (Sejlfod), Gaardejer . .	14/7 78	S.	1/1 30
Christen Andersen, Husmand	29/7 85	S.	22/1 35 ¹⁾
Ole Bjørn Kraft, Redaktør	17/10 93	S.	2/6 26
N. Elgaard, Trafikminister	1/12 79	KF.	2/12 26
Edvard Sørensen, Statshusmand	1/2 93	V.	24/12 22
Robert Stærmose	29/8 93	V.	24/4 29
	28/9 07	DS.	3/4 43
Viborg Amtskreds.			
A. C. Mortensen, Redaktør	22/1 70	S.	26/4 20
Th. Hauberg, Førstelærer	6/10 87	S.	24/4 29 ²⁾
Bertel Dahlgaard, fhv. Minister	7/11 87	RV.	26/4 20
Hakon Stangerup, Dr. phil	10/11 08	KF.	3/4 43
Laust Nørskov, Gaardejer	22/1 83	V.	30/4 14
S. Brorsen, Forsvarsminister	1/7 75	V.	17/9 07 ³⁾
Randers Amtskreds.			
Alfr. Andersen, Typograf	3/11 89	S.	3/4 39
Gustav Pedersen, Forretningsfører . .	3/4 93	S.	11/4 24 ⁴⁾
M. F. Mortensen, Statshusmand	5/5 74	S.	24/4 29
Chr. E. Boeck-Hansen, Civilingeniør, Direktør	25/9 82	KF.	22/10 35
Knud Kristensen, fhv. Minister, Gaard- ejer	26/10 80	V.	26/4 20 ⁵⁾
Simon From, Forpagter	23/8 04	V.	3/4 43
Aarhus Amtskreds.			
A. Sneum, Kommunelærer	29/7 79	S.	11/4 24
Holger Eriksen, Redaktør	5/12 94	S.	22/10 35
Leonhard Hansen, Forretningsfører . .	18/6 87	S.	16/11 32

1) Var ikke Medlem 3/4—1/9 39.

2) Var ikke Medlem 16/11 32—22/10 35.

3) Var ikke Medlem 24/4 29—1/5 32.

4) Var ikke Medlem 2/12 26—29/9 34.

5) Var ikke Medlem 24/4 29—16/11 32.

Folketinget	Fødselsdag	Parti eller Gruppe	Medlem siden
J. Kr. Jensen (Lillering), Gaardejer . .	1/12 87	S.	11/4 24 ¹⁾
A. K. Harbo Andersen, Lærer	3/5 91	S.	3/4 43
O. Kier, Civilingeniør	16/3 91	KF.	3/4 39
Flemming Hvidberg, Prof., Dr .theol.	17/12 97	KF.	3/4 43
Skanderborg Amtskreds.			
Axel Sørensen, fhv. Minister, Hypotek- bankdirektør	2/3 82	S.	3/4 43 ²⁾
Albinus Jensen, Direktør	1/3 83	S.	31/1 23 ³⁾
Anton Kn. P. Simonsen, Husmand . .	21/3 87	S.	21/6 39
P. Korsgaard, Ingeniør, cand. polyt..	17/7 74	KF.	22/4 18
Kr. Juul, Gaardejer	10/6 92	V.	3/4 39
Vejle Amtskreds.			
Holger Larsen, Redaktør	8/1 80	S.	26/4 20
Victor Gram, Forbundsformand	30/1 10	S.	3/4 43
M. Larsen, Togfører	28/7 93	S.	3/4 39
Axel Ivan Pedersen, Skotøjshandler .	27/8 05	S.	15/9 39
Peder Halskov Clausager, Civilingeniør	3/6 00	RV.	3/4 39
Karl Olsen, Adjunkt	19/2 08	KF.	3/4 43
Inger Gautier Schmit, Frue	25/10 77	V.	24/4 29 ¹⁾
Laurits Pedersen, Gaardejer	25/1 86	V.	22/10 35
Valdemar Thomsen, Gaardejer	12/12 87	B.	16/11 32
Ringkøbing Amtskreds.			
Kr. M. Bording, Minister for Landbrug og Fiskeri	11/4 76	S.	21/9 20
Alfred Andreassen, Skoleinspektør . .	17/4 94	S.	1/2 42
M. P. Rasmussen (Gylling) Gaardejer	8/10 82	RV.	24/4 29
A. Vesterager, Lærer	12/3 70	KF.	22/4 18
Jens Sønderup, Gaardejer	2/2 94	V.	22/10 35
Harald Nielsen, Sekretær	18/11 96	V.	11/9 42
Ole Østergaard, Gaardejer	24/5 77	V.	3/4 43
Jens Thomsen, Gaardejer	23/6 80	B.	22/10 35

1) Var ikke Medlem 2/12 26—24/4 29.

2) Landstingsmand 1/3 32—22/9 36.

3) Var ikke Medlem 11/4 24—22/10 35.

4) Medlem af Landstinget 11/5 18—24/4 29.

Folketinget	Fødselsdag	Parti eller Gruppe	Medlem siden
Ribe Amtskreds.			
L. Julius Bomholt, Formand for Radio-raadet	11/6 96	S.	24/4 29
M. K. Sørensen, Overportør	30/9 79	S.	20/3 28
J. K. Jensen (Gørding), Læge	8/7 70	RV.	16/11 32
E. Finnemann Bruun, Redaktør	4/10 98	KF.	3/4 43
Erik Eriksen, Gaardejer	20/11 02	V.	22/10 35
O. Øllgaard, Gaardejer	12/11 90	V.	3/4 39
Einar Simonsen, Gaardejer	25/2 94	V.	22/10 35
Oluf Pedersen	6/9 91	DR.	16/11 32
Haderslev-Aabenraa-Sønderborg-Tønder Amtskreds.			
Frede Nielsen, Redaktør	5/5 91	S.	3/4 43
P. Mortensen, Maskinarbejder	5/3 86	S.	11/4 24 ¹⁾
Anders Andersen, Stereotypør	29/3 01	S.	3/4 43
A. Svensson, Redaktør	19/11 80	KF.	16/11 32
Peter Petersen (Røj), Domæneforpagter	13/4 75	KF.	22/10 35
Jørgen Gram, Gaardejer	19/11 87	V.	22/10 35
Erik Appel, Domæneforpagter, cand. mag.	2/11 80	V.	3/4 39
Frits Clausen, Læge	12/11 93	NA.	3/4 39
Færøerne.²⁾			
.....			

¹⁾ Var ikke Medlem $\frac{2}{12}$ 26— $\frac{1}{10}$ 27.

²⁾ Angaaende Valget paa Færøerne foreligger ingen autoritativ Efterretning. Ifølge Meddelelse i Dagspressen valgtes 3. Maj Bankdirektør Thorstein Petersen, Thorshavn, til Folketingsmand.

B. Landstinget.**Samlingens 1. Afdeling.**

Efter Valgene til Landstinget i 1., 2., 3., 4., 5. og 6. Kreds den 14. April 1939 og i 7. Kreds den 27. April 1939.

Medlem	Landstinget	Fødselsdag	Parti eller Gruppe	Medlem siden
Landstingsvalgte.¹⁾				
1	C. E. Christiansen, Borgmester	26/3 79	S.	22/9 36
2	K. K. Steincke, fhv. Minister, Direktør	25/8 80	S.	11/5 18 ²⁾
3	H. R. Stumph, Redaktør	24/12 76	S.	11/2 30 ³⁾
4	M. P. Sørensen, fhv. Borgmester . . .	25/10 73	S.	1/10 40
5	Jørgen Møller	6/11 77	S.	1/10 20 ⁴⁾
6	H. P. Johansen, Kommunelærer	24/3 81	S.	23/9 24 ⁵⁾
7	Ch. Petersen, Forretningsfører	16/12 77	S.	26/3 28 ⁶⁾
8	Johs. Kr. Johansen, Husejer	4/1 78	S.	11/5 18 ⁷⁾
9	Anna Westergaard, Fuldmægtig	8/6 82	RV.	4/10 39
10	Martin Sørensen (Peterslund), Gaardejer	27/6 74	RV.	29/10 36
11	H. Jepsen Christensen, Gaardejer . . .	28/2 80	V.	7/10 20
12	J. Villemoes, Konsul, Grosserer	28/9 80	V.	27/6 28
13	Svenning Rytter, Præsident for Københavns Byret	19/1 75	V.	30/4 29 ⁸⁾
14	S. C. Nørgaard, Overlærer	1/7 73	V.	9/3 33 ⁹⁾

1) Valget fandt Sted den 11/3 39. (Aarbog 1938—39, Side 551).

2) Landstingsvalgt siden 1/10 40.

3) Landstingsvalgt siden 1/10 40.

4) Landstingsvalgt siden 1/10 40.

5) Folketingsmand 26/4—21/9 20. — Landstingsvalgt siden 1/10 40.

6) Landstingsvalgt siden 23/6 41.

7) Landstingsvalgt siden 6/10 42.

8) Folketingsmand 26/4 20—29/4 29.

9) Folketingsmand 25/5 09—20/5 13, 22/4 18—2/12 26.

Medlem	Landstinget	Fødselsdag	Parti eller Gruppe	Medlem siden
15	Esther Malling Pedersen, Redaktør, Frue	$11/3$ 85	V.	$22/9$ 36 ¹⁾
16	H. P. S. Stein, Redaktør	$14/7$ 74	KF.	$23/9$ 32 ²⁾
17	M. C. Schaumann, Fabrikant	$30/12$ 75	KF.	$1/10$ 28 ³⁾
18	J. R. Poulsen, Proprietær	$31/8$ 73	KF.	$23/9$ 32 ⁴⁾
19	Lisbet Hindsgaul, Frue	$21/5$ 90	KF.	$19/6$ 35 ⁵⁾
1. Kreds.				
1	Halfdan Hendriksen, Minister for Handel, Industri og Søfart	$12/11$ 81	KF.	$23/9$ 32 ⁶⁾
2	Max Bender, Murer	$28/2$ 85	S.	$14/4$ 39
3	Ingeborg Hansen, Landsretssagfører, Frue	$17/2$ 86	S.	$22/9$ 36
4	Johanne Dahlerup-Petersen, Frue	$20/7$ 96	KF.	$2/11$ 40
5	V. S. Petersen, Forretningsfører	$27/11$ 74	S.	$1/10$ 40 ⁷⁾
6	Josef Andersson, Forretningsfører	$18/1$ 85	S.	$14/4$ 39
7	Victor Fornæs, Driftsleder	$8/1$ 81	S.	$23/6$ 41 ⁸⁾
8	Hermod Lannung, Landsretssagfører	$9/11$ 95	RV.	$14/4$ 39
9	Erik Jacobsen, Sekretær	$19/12$ 85	S.	$8/10$ 39
10	A. Fløtkjær, Forretningsfører	$15/4$ 92	S.	$1/2$ 39
	Under Samlingen ($20/1$ 43) afgik ved Døden: V. S. Petersen, Forretningsfører. I hans Sted indtraadte: Otto Wiinblad, Typograf	$7/1$ 87	S.	$30/1$ 43
	Under Samlingen ($3/4$ 43) nedlagdes Mandatet af: Halfdan Hendriksen, Minister for Handel, Industri og Søfart.			

1) Landstingsvalgt siden $14/4$ 39.2) Landstingsvalgt siden $14/4$ 39.3) Landstingsvalgt siden $22/9$ 36.4) Landstingsvalgt siden $22/9$ 36.5) Landstingsvalgt siden $2/11$ 40.6) Folketingsmand $11/4$ 24— $22/9$ 32.7) Folketingsmand $1/10$ 27— $21/4$ 29.8) Folketingsmand $22/10$ 35— $3/4$ 39.

Medlem	Landstinget	Fødselsdag	Parti eller Gruppe	Medlem siden
	I hans Sted indtraadte: I. C. Elster Bonnichsen, Skoleinspektør, Dr. phil.	26/12 83	KF.	3/4 43
	2. Kreds.			
1	P. B. Thisted Knudsen, Sagfører...	4/4 04	V.	14/4 39
2	Nikoline Winther, Frue.....	21/9 91	V.	18/6 39
3	A. P. Hansen, Husmand	6/5 76	S.	11/5 18
4	Oluf Johansen, Statshusmand	29/3 94	RV.	22/9 36
5	Axel Christensen, Smedemester.....	3/5 89	RV.	22/9 36
6	Alfred Date, Overlærer.....	6/2 82	S.	14/4 39
7	Johs. Krarup, Forpagter	12/12 82	KF.	22/11 37
8	P. K. Thomsen, Overlærer.....	30/9 78	S.	22/9 36
9	Hans Hansen, Tømrer.....	9/11 85	S.	1/10 37 ¹⁾
10	Severin Hansen, Fisker.....	19/7 80	S.	22/9 36
11	F. Willumsen, Sogneraadsformand ..	4/7 82	S.	20/4 41
12	Axel B. Lange, Købmand	28/7 75	KF.	11/5 18 ²⁾
	3. Kreds.			
	Johs. E. Larsen, Skatteraadsformand	1/12 92	S.	14/3 42
	4. Kreds.			
1	Jørgen Jørgensen, Gaardejer	7/6 91	KF.	14/4 39
2	Martin Larsen, Fisker.....	3/11 72	S.	1/10 40
3	P. C. Petersen, Husmand.....	10/11 78	S.	26/9 26
4	A. Elmquist, Landsretssagfører.....	18/5 88	V.	14/4 39 ³⁾
5	P. N. Petersen (Røjle), Gaardejer...	12/5 86	RV.	1/10 40 ⁴⁾
6	J. P. Stensballe, fhv. Minister, Civilingeniør	6/7 74	V.	10/8 20

1) Folketingsmand 16/11 32—22/10 35.

2) Var ikke Medlem 11/4 24—1/10 28. — Folketingsmand 11/4 24—2/12 26.

3) Folketingsmand 16/9 27—16/11 32.

4) Folketingsmand 3/10 23—11/4 24.

Medlem	Landstinget	Fødselsdag	Parti eller Gruppe	Medlem siden
5. Kreds.				
1	Jørgen Otsen, Bogtrykker	12/4 89	KF.	10/10 37
2	O. I. Offersen, Sogneraadsformand, Karetmager	7/4 82	S.	22/9 36
3	S. Chr. Grove, Redaktør	9/4 72	S.	22/9 36
4	Alfred Kristensen, Ekspedient	3/6 97	S.	1/10 40
5	P. A. Poulsen (Stenderup), Førstelærer	10/4 94	KF.	14/4 39
6	M. P. Madsen, Murmester	26/4 75	S.	1/11 39
7	O. H. Malchau, Overassistent, Kaptajn	13/8 92	KF.	14/4 39
8	Albert Andersen, Forretningsfører . .	8/5 88	S.	22/9 36
9	Fr. Kristiansen, Gaardejer	29/10 90	RV.	22/9 36
10	Chr. J. Hansen, Pakmester	1/7 93	S.	1/10 40
11	Jens Høyer, Forpagter	23/8 72	V.	4/10 30
12	K. J. Pedersen, Gaardejer	18/1 73	V.	8/8 32
13	Jens Jensen, Murmester	5/7 90	V.	14/4 39
14	J. P. Bækgaard, Husmand	25/2 78	V.	11/5 18
15	Jens Rahbek, Gaardejer	26/9 86	V.	22/9 36 ¹⁾
	Under Samlingen (²⁷ / ₃ 43) afgik ved Døden: Jens Rahbek, Gaardejer. I hans Sted indtraadte: Jørgen Bjerg, Gaardejer	10/6 84	V.	28/3 43
6. Kreds.				
1	M. Chr. Korsgaard, Proprietær	25/8 83	KF.	22/9 36
2	J. S. Foget, Gaardejer	8/7 00	B.	14/4 39 ²⁾
3	H. Hauch, fhv. Minister, Gaardejer.	6/9 76	V.	11/5 18
4	Th. Jensen, Borgmester	27/12 87	S.	27/12 39
5	Aksel Hvid, Murmester	18/3 77	S.	14/4 39
6	N. Chr. Nielsen-Man, Gaardejer	20/1 94	V.	23/9 32
7	S. Th. Wittrup, Husejer	5/4 83	S.	6/10 42
8	G. Gudiksen, Gaardejer	5/2 81	RV.	20/5 39

1) Folketingsmand ³⁰/₃ 22—²⁴/₄ 29 og ¹⁶/₁₁ 32—²²/₁₀ 35.2) Folketingsmand ²²/₁₀ 35—³/₄ 39.

Medlem	Landstinget	Fødselsdag	Parti eller Gruppe	Medlem siden
9	N. P. Josiassen, Redaktør	19/1 73	S.	23/9 24
10	Henry Hansen, Rørmester	6/5 97	S.	14/4 39
11	Søren Stegger Nielsen, Amtsskolekon- sulent	20/3 87	V.	23/9 24 ¹⁾
12	Jens Peder Ravn, Overlærer	9/1 84	V.	13/5 40
	Under Samlingen (11/12 42) afgik ved Døden:			
	N. P. Josiassen, Redaktør.			
	I hans Sted indtraadte:			
	N. P. Nielsen, Karetmager	16/7 80	S.	16/12 42 ²⁾
	7. Kreds.			
	Poul Niclasen, Redaktør	3/1 89	3)	22/9 36 ⁴⁾

1) Folketingsmand 1/10 22—11/4 24.

2) Folketingsmand 29/3 38—3/4 39.

3) I Valggruppe med Socialdemokratiet og Det radikale Venstre.

4) Valget fandt Sted 27. April 1939.

Samlingens 2. Afdeling.

Efter Valgene til Landstinget i 1., 4. og 6. Kreds den 14. April 1939, i 7. Kreds den 27. April 1939 og i 2., 3. og 5. Kreds den 6. April 1943 (med Gyldighed fra 14. April 1943).

Medlem	Landstinget	Fødselsdag	Parti eller Gruppe	Medlem siden
	Landstingsvalgte.¹⁾			
1	C. E. Christiansen, Borgmester	26/3 79	S.	22/9 36
2	K. K. Steincke, fhv. Minister, Direktør	25/8 80	S.	11/5 18 ²⁾
3	H. R. Stumph, Redaktør	24/12 76	S.	11/2 30 ³⁾
4	M. P. Sørensen, fhv. Borgmester . . .	25/10 73	S.	1/10 40
5	Jørgen Møller	6/11 77	S.	1/10 20 ⁴⁾
6	H. P. Johansen, Kommunelærer . . .	24/3 81	S.	23/9 24 ⁵⁾
7	Ch. Petersen, Forretningsfører	16/12 77	S.	26/3 28 ⁶⁾
8	Johs. Kr. Johansen, Husejer	4/1 78	S.	11/5 18 ⁷⁾
9	Anna Westergaard, Fuldmægtig . . .	8/6 82	RV.	4/10 39
10	Martin Sørensen (Peterslund), Gaard-ejer	27/6 74	RV.	29/10 36
11	H. Jepsen Christensen, Gaardejer . .	28/2 80	V.	7/10 20
12	J. Villemoes, Konsul, Grosserer . . .	28/9 80	V.	27/6 28
13	Svenning Rytter, Præsident for Kø-benhavns Byret	19/1 75	V.	30/4 29 ⁸⁾
14	S. C. Nørgaard, Overlærer	1/7 73	V.	9/3 33 ⁹⁾
15	Esther Malling Pedersen, Redaktør, Frue	11/3 85	V.	22/9 36 ¹⁰⁾
16	H. P. S. Stein, Redaktør	14/7 74	KF.	23/9 32 ¹¹⁾

1) Valget fandt Sted den 11/3 39. (Aarvog 1938—39, Side 551).

2) Landstingsvalgt siden 1/10 40.

3) Landstingsvalgt siden 1/10 40.

4) Landstingsvalgt siden 1/10 40.

5) Folketingsmand 26/4—21/9 20. — Landstingsvalgt siden 1/10 40.

6) Landstingsvalgt siden 23/6 41.

7) Landstingsvalgt siden 6/10 42.

8) Folketingsmand 26/4 20—29/4 29.

9) Folketingsmand 25/5 09—20/5 13, 22/4 18—2/12 26.

10) Landstingsvalgt siden 14/4 39.

11) Landstingsvalgt siden 14/4 39.

Medlem	Landstinget	Fødselsdag	Parti eller Gruppe	Medlem siden
17	M. C. Schaumann, Fabrikant	30/12 75	KF.	1/10 28 ¹⁾
18	J. R. Poulsen, Proprietær	31/8 73	KF.	23/9 32 ²⁾
19	Lisbet Hindsgaul, Frue	21/5 90	KF.	19/6 35 ³⁾
1. Kreds.				
1	I. C. Elster Bonnichsen, Skoleinspektør, Dr. phil.	26/12 83	KF.	3/4 43
2	Max Bender, Murer	28/2 85	S.	14/4 39
3	Ingeborg Hansen, Landsretssagfører, Frue	17/2 86	S.	22/9 36
4	Johanne Dahlerup-Petersen, Frue	20/7 96	KF.	2/11 40
5	Otto Wiinblad, Typograf	7/1 87	S.	30/1 43
6	Josef Andersson, Forretningsfører	18/1 85	S.	14/4 39
7	Victor Fornæs, Driftsleder	8/1 81	S.	23/6 41 ⁴⁾
8	Hermod Lannung, Landsretssagfører	9/11 95	RV.	14/4 39
9	Erik Jacobsen, Sekretær	19/12 85	S.	8/10 39
10	A. Fløtkjær, Forretningsfører, Formand for Kbh. Borgerrepræsentation	15/4 92	S.	1/2 39
2. Kreds.				
1	A. P. Hansen, Husmand	6/5 76	S.	11/5 18
2	Nikoline Winther, Frue	21/9 91	V.	18/6 39
3	Johs. Krarup, Forpagter	12/12 82	KF.	22/11 37
4	F. Willumsen, Sogneraadformand	4/7 82	S.	20/4 41
5	Severin Hansen, Fisker	19/7 80	S.	22/9 36
6	Hans Hansen, Tømrer	9/11 85	S.	1/10 37 ⁵⁾
7	P. B. Thisted Knudsen, Sagfører	4/4 04	V.	14/4 39
8	Einar P. Foss, Civilingeniør	28/1 93	KF.	14/4 43
9	Oluf Johansen, Statshusmand	29/3 94	RV.	22/9 36
10	P. K. Thomsen, Overlærer	30/9 78	S.	22/9 36
11	H. M. Markersen, Civilingeniør	11/3 81	KF.	14/4 43
12	Axel Christensen, Smedemester	3/5 89	RV.	22/9 36

1) Landstingsvalgt siden 22/9 36.

2) Landstingsvalgt siden 22/9 36.

3) Landstingsvalgt siden 2/11 40.

4) Folketingsmand 22/10 35—3/4 39.

5) Folketingsmand 16/11 32—22/10 35.

Medlem	Landstinget	Fødselsdag	Parti eller Gruppe	Medlem siden
	3. Kreds.			
	Johs. E. Larsen, Skatteraadsformand	1/12 92	S.	14/3 42
	4. Kreds.			
1	Jørgen Jørgensen, Gaardejer.....	7/6 91	KF.	14/4 39
2	Martin Larsen, Fisker.....	3/11 72	S.	1/10 40
3	P. C. Petersen, Husmand.....	10/11 78	S.	26/9 26
4	A. Elmquist, Landsretssagfører.....	18/5 88	V.	14/4 39 ¹⁾
5	P. N. Petersen (Røjle), Gaardejer ..	12/5 86	RV.	1/10 40 ²⁾
6	J. P. Stensballe, fhv. Minister, Civilingeniør	6/7 74	V.	10/8 20
	5. Kreds.			
1	O. I. Offersen, Sogneraadsformand..	7/4 82	S.	22/9 36
2	M. P. Madsen, Murmester.....	26/4 75	S.	1/11 39
3	Jørgen Bjerg, Gaardejer.....	10/6 84	V.	28/3 43
4	Alfred Kristensen, Ekspedient.....	3/6 97	S.	1/10 40
5	Fr. Kristiansen, Gaardejer	29/10 90	RV.	22/9 36
6	Anna Rasmussen, Syerske, Frue....	6/1 92	S.	14/4 43
7	Chr. J. Hansen, Pakmester.....	1/7 93	S.	1/10 40
8	Albert Andersen, Forretningsfører ..	8/5 88	S.	22/9 36
9	A. M. Bjerre, Politimester	18/2 95	V.	14/4 43
10	Jens Jensen, Murmester.....	5/7 90	V.	14/4 39
11	J. P. Bækgaard, Husmand	25/2 78	V.	11/5 18
12	K. J. Pedersen, Gaardejer	18/1 73	V.	8/8 32
13	P. A. Poulsen (Stenderup), Førstelærer	10/4 94	KF.	14/4 39
14	O. H. Malchau, Overassistent, Kap- tajn.....	13/8 92	KF.	14/4 39
15	Jørgen Otsen, Bogtrykker.....	12/4 89	KF.	10/10 37

¹⁾ Folketingsmand 16/9 27—16/11 32.

²⁾ Folketingsmand 3/10 23—11/4 24.

Medlem	Landstinget	Fødselsdag	Parti eller Gruppe	Medlem siden
6. Kreds.				
1	M. Chr. Korsgaard, Proprietær	25/8 83	KF.	22/9 36
2	J. S. Foget, Gaardejer	8/7 00	B.	14/4 39 ¹⁾
3	H. Hauch, fhv. Minister, Gaardejer.	6/9 76	V.	11/5 18
4	Th. Jensen, Borgmester	27/12 87	S.	27/12 39
5	Aksel Hvid, Murmester	18/3 77	S.	14/4 39
6	N. Chr. Nielsen-Man, Gaardejer	20/1 94	V.	23/9 32
7	S. Th. Wittrup, Skatteraadsformand	5/4 83	S.	6/10 42
8	G. Gudiksen, Gaardejer	5/2 81	RV.	29/5 39
9	N. P. Nielsen, Kæremager	16/7 80	S.	16/12 42 ²⁾
10	Henry Hansen, Rørmester	6/5 97	S.	14/4 39
11	Søren Steggor Nielsen, Amtsskolekon- sulent	20/3 87	V.	23/9 24 ³⁾
12	Jens Peder Ravn, Overlærer	9/1 84	V.	13/5 40
7. Kreds.				
	Poul Niclasen, Redaktør	3/1 89	4)	22/9 36 ⁵⁾

1) Folketingsmand 22/10 35—3/4 39.

2) Folketingsmand 29/3 38—3/4 39.

3) Folketingsmand 1/10 22—11/4 24.

4) I Valgruppe med Socialdemokratiet og Det radikale Venstre.

5) Valget fandt Sted 27. April 1939.

Parti-Grupperingen ved Samlingens Begyndelse.

<i>Folketinget.</i>	<i>Landstinget.</i>
Socialdemokratiet 64	Socialdemokratiet 35
Venstre 30	Venstre 18
Det konservative Folkeparti. 26	Det konservative Folke-
Det radikale Venstre 14	parti 13
Bondepartiet 4	Det radikale Venstre 8
Danmarks Retsforbund 2	Bondepartiet 1
Danmarks national-sociali-	Uden for Partierne (Færøerne) 1
stiske Arbejder-Parti 2	
Dansk Folkeparti 2	
Slesvigske Parti 1	
Uden for Partierne (Færøerne) 1	
Valgt som Kandidater for	
Danmarks kommunistiske	
Parti ¹⁾ 3	
<hr/> 149	<hr/> 76

Parti-Grupperingen efter Valgene.

<i>Folketinget.</i>	<i>Landstinget.</i>
Socialdemokratiet 66	Socialdemokratiet 34
Det konservative Folkeparti 31	Venstre 18
Venstre 28	Det konservative Folkeparti 14
Det radikale Venstre 13	Det radikale Venstre 8
Danmarks national-sociali-	Bondepartiet 1
stiske Arbejder-Parti 3	Uden for Partierne (Færøerne) 1
Dansk Samling 3	
Danmarks Retsforbund 2	
Bondepartiet 2	
Uden for Partierne (Færøerne) 1 ²⁾	
<hr/> 149	<hr/> 76

1) Om Loven om Forbud mod kommunistiske Foreninger og mod kommunistisk Virksomhed og om Samtykke af Folketinget til, at Folketingsmændene Alfred Jensen, Aksel Larsen og Martin Nielsen tages i Forvaring, se Aarvog 1940—41, Side 429 og 475.

2) Se Fodnote 2) Side 18.

Partiernes Bestyrelser.*Socialdemokratiet.*

Folketinget: (1. Afdeling). H. P. Hansen (Sorø A.) (Formand), Fr. Andersen (Næstformand), Johs. Hansen (Sekretær), Alsing Andersen, V. Buhl, Chr. Christiansen, Hartvig Frisch, Holger Larsen (Vejle A.), Hans Rasmussen og Strøm. I November 1942 indvalgte yderligere Bording i Bestyrelsen.

— (2. Afdeling). H. P. Hansen (Sorø A.) (Formand), Fr. Andersen (Næstformand), Johs. Hansen (Sekretær), Alsing Andersen, Bording, V. Buhl, Chr. Christiansen, Hartvig Frisch, Holger Larsen (Vejle A.), Hans Rasmussen og Strøm.

Landstinget: (1. Afdeling). Stumph (Formand), Ch. Petersen (Næstformand), H. P. Johansen (Sekretær), Hans Hansen, Kr. Johansen og Steincke.

— (2. Afdeling). Stumph (Formand), Hans Hansen (Næstformand), H. P. Johansen (Sekretær), Kr. Johansen, Ch. Petersen og Steincke.

Det konservative Folkeparti.

Folketinget: (1. Afdeling). Ole Bjørn Kraft (Formand), A. C. D. Petersen (Næstformand), Kristen Amby, Korsgaard, Victor Larsen og Skjerbæk. I Januar 1943 blev Fibiger Næstformand i Stedet for A. C. D. Petersen, der fortsatte som Bestyrelsesmedlem.

— (2. Afdeling). Ole Bjørn Kraft (Formand), Fibiger (Næstformand), Kristen Amby, Henning Hasle, O. Kier, Korsgaard, Victor Larsen og Westermann.

Landstinget: (1. Afdeling). Axel B. Lange (Formand), Korsgaard (Næstformand), Lisbet Hindsgaul, Jørgen Jørgensen, Krarup, Schaumann og Stein.

Landstinget: (2. Afdeling). Stein (Formand), Jørgen Jørgensen (Næstformand), Lisbet Hindsgaul, Korsgaard, Krarup, P. A. Poulsen (Stenderup) og Schaumann.

Venstre.

Folketinget: (1. Afdeling). Elgaard (Formand), Erik Eriksen (Næstformand), Arnth Jensen (Sekretær), Jensen Broby, Ejnar Kjær, Nørskov, Hans Pinstrup og Inger Gautier Schmit. Efter Ministerskiftet i November 1942 udtraadte Elgaard af Bestyrelsen, og Knud Kristensen blev Formand.

— (2. Afdeling). Knud Kristensen (Formand), Erik Eriksen (Næstformand), Arnth Jensen (Sekretær), Jørgen Gram, Jensen-Broby, Nørskov, Hans Pinstrup og Inger Gautier Schmit.

Landstinget: (1. Afdeling). Stensballe (Formand), Bækgaard (Næstformand), Rahbek (Sekretær), Hauch, Jepsen Christensen, Rytter og Villemoes.

— (2. Afdeling). Stensballe (Formand), Bækgaard (Næstformand), Nielsen-Man (Sekretær), Jepsen Christensen, Hauch, Rytter og Villemoes.

Det radikale Venstre.

Folketinget: (1. Afdeling). A. M. Hansen (Formand), Steen (Næstformand), N. P. Andreasen, Rager og Rasmussen (Gylling).

— (2. Afdeling). A. M. Hansen (Formand), Steen (Næstformand), N. P. Andreasen, Rager og Rasmussen (Gylling).

Landstinget: (1. Afdeling). Martin Sørensen (Peterslund) (Formand), Oluf Johansen (Næstformand) og Lannung (Sekretær).

— (2. Afdeling). Martin Sørensen (Peterslund) (Formand), Oluf Johansen (Næstformand) og Lannung (Sekretær).

Danmarks national-socialistiske Arbejder-Parti.

Folketinget: (1. Afdeling). Frits Clausen (Formand).

— (2. Afdeling). Frits Clausen (Formand) og
Einer Jørgensen (Næstformand).

Dansk Samling.

Folketinget: (2. Afdeling). Stærmose (Formand).

Danmarks Retsforbund.

Folketinget: (2. Afdeling). Oluf Pedersen (Formand).

Bondepartiet.

Folketinget: (1. Afdeling). Valdemar Thomsen (Formand)
og Hartel (Næstformand).

— (2. Afdeling). Valdemar Thomsen (Formand).

Dansk Folkeparti.

Folketinget: (1. Afdeling). Svend E. Johansen (Formand).

Samarbejdsudvalget.

Det af de fire største Partier tillige med Retsforbundet nedsatte Fællesudvalg bestod i Samlingens 1. og 2. Afdeling af følgende 9 Medlemmer: Chr. Christiansen (efter Regeringsskiftet i November V. Buhl), H. P. Hansen (Sorø A.), Elgaard (fra ²⁵/₁₁ Knud Kristensen), Stensballe, Ole Bjørn Kraft, Axel B. Lange (fra ¹⁵/₄ V. Fibiger), A. M. Hansen, P. Munch og Oluf Pedersen. Formandshvervet varetoges af Elgaard (efter sidstnævntes Udnævnelse til Trafikminister: Stensballe), Ole Bjørn Kraft, A. M. Hansen og V. Buhl i den nævnte Rækkefølge. Oluf Pedersen var Udvalgets Sekretær.

Dansk interparlamentarisk Gruppe.

Den 4. Februar 1943 valgtes til

Bestyrelse

de samme Medlemmer, som den 22. Januar 1942 blev valgt til Bestyrelse (Aarvog 1941—42, Side 18). Efter at Gruppens Formand, Folketingsmand, Dr. phil. O. Krag, var afgaaet ved Døden, indtraadte Folketingsmand Elgaard i Bestyrelsen, og Folketingsmand H. P. Hansen (Sorø A.) valgtes til Gruppens Formand. Bestyrelsen fik herefter følgende Sammensætning: Folketingsmand H. P. Hansen (Formand), Folketingsmand Elgaard (Næstformand), Folketingsmand V. Buhl, fhv. Landstingsmand, Nationalbankdirektør Bramsnæs, Folketingets Formand Hans Rasmussen, Folketingsmand Hartvig Frisch, Landstingets Formand Charles Petersen, Landstingsmand Stumph, Medlem af Folketinget Fru Inger Gautier Schmit, Folketingsmand Vanggaard, Landstingsmand Axel B. Lange, Folketingsmand Ole Bjørn Kraft, fhv. Folketingsmand, Dr. A. Fraenkel, Folketingsmand A. M. Hansen og Folketingsmand, Dr. phil. P. Munch.

Til Revisorer valgtes 4. Februar 1943: Folketingsmand, Statsrevisor Marinus Sørensen og fhv. Landstingsmand, Bankdirektør Jensen-Stevns.

Gruppens Sekretær er: Rigsdagskasserer P. Yssing.

Delegerede i Nordisk interparlamentarisk Raad.

Medlemmer: Efter Folketingsmand, Dr. phil. Krag's Død indtraadte hans Suppleant, Folketingsmand Vanggaard som Medlem af Raadet, der i øvrigt har bestaaet af følgende Medlemmer: Folketingsmand H. P. Hansen (Sorø A.), fhv. Landstingsmand Axel B. Lange og Folketingsmand Rager.

Suppleanter er: Folketingets Formand Hans Rasmussen, Folketingsmændene Elgaard og Ole Bjørn Kraft og Landstingsmand Lannung.

Delegerede i Interparlamentarisk Unions Raad.

Medlemmer: Folketingsmændene Hartvig Frisch og Ole Bjørn Kraft.

Suppleanter: Folketingsmand P. Munch og Folketingsmedlem Fru Inger Gautier Schmit.

Rigsdagens Aabningsmøde.

Aabningen af Rigsdagens 95. ordentlige Samling fandt Sted i Henhold til kgl. aabent Brev af 11. September 1942 i Rigsdagens Fællessal den 6. Oktober.

Aabningsakten foretoges af *Statsminister V. Buhl*, som fremsatte følgende *Udtalelse*:

I Overensstemmelse med § 40 i Danmarks Riges Grundlov har Hans Majestæt Kongen ved Aabent Brev af 11. forrige Maaned indkaldt til en ordentlig Rigsdagssamling, der i Henhold til Kongens Bestemmelse skal aabnes i Dag. Ved Reskript af 3. denne Maaned har Hans Majestæt Kongen dernæst overdraget mig at aabne denne i Dag sammentrædende Rigsdag og at foranledige det i saa Henseende videre fornødne. Dette sker herved. I Kongens Navn erklærer jeg den ordentlige Rigsdagssamling for aabnet.

Det er under dyb Alvor, at Rigsdagen atter samles til Udøvelsen af den Gerning, som ved Grundloven er den betroet. Vi er nu inde i det fjerde Krigsjaar, og endnu staar det usikkert hen, hvornaar fredelige Tilstande vender tilbage. Verden over kæmpes der med stigende Voldsomhed, og Krigens Virkninger griber stærkere og stærkere ind i Folkenes Tilværelse.

Danmarks Stilling som ikke-krigsførende Land vil fortsat blive opretholdt. Vor Politik ligger fast, saaledes som den har fundet Udtryk i Regeringens Opraab af 9. April 1940 og senere Regeringserklæringer og Beslutninger.

Naar Tiden for Genopbygning er inde, vil vi i forstaaende Samvirke med andre Nationer efter Evne yde vor Medvirken til Løsningen af de store fælles Opgaver, og vi ønsker et nært

og godt Samarbejde mellem Danmark og Tyskland i det kommende nye Europa.

Samarbejdet paa Rigsdagen mellem de Partier, der har tilkendegivet i Fællesskab at ville værne om Landets forfatningsmæssige Grundlag, har i den forløbne Tid sat sit Præg paa det politiske Liv, og det har i Befolkningen vundet en Genklang, hvis Styrke er aabenbar. Den Følelse af fælles Ansvar og den Vilje til Sammenhold, som herigennem har fundet Udtryk, har været til stærk Betyggelse for vort Land, og Samlingen i Folket vil fremdeles være den Grundvold, som skal sikre en rolig Varetagelse af Nationens Op-gaver saavel udadtil som indadtil.

Ved den omfattende Lovgivning, som er gennemført i de sidste Rigsdagssamlinger, er der inden for store Omraader af Samfundslivet iværksat vidtrækkende Foranstaltninger til Imødegaaelse af de Forstyrrelser, som Krigen har fremkaldt, og saa vidt Forholdene indtil nu lader sig overse, vil nyt Lovstof i denne Henseende kun i begrænset Omfang blive denne Rigsdag forelagt.

Regeringen vil som hidtil følge Beskæftigelsesforholdenes Udvikling med den største Opmærksomhed.

Siden forrige Rigsdagssamling er Antallet af beskæftigede Arbejdere steget med 28 000, og den ekstraordinært lave Arbejdsløshed paa 3,8 pCt., som forrige Sommer kunde opvise, er yderligere i Juni Maaned i indeværende Aar gaaet ned til 3,2 pCt. Da der i Foraaret maatte forudses en Udvikling i denne Retning, har man for at sikre Landbruget og Brændselsproduktionen den fornødne Arbejdskraft i nogen Grad standset offentlige Arbejder for Sommermaanederne.

Uanset den gode Beskæftigelsessituation, der stadig vedvarer, maa man dog paa Grund af Landets klimatiske Forhold som sædvanlig regne med en forholdsvis stor Sæsonarbejdsløshed til Vinter. For at modvirke denne og derigennem bl. a. bidrage til, at Arbejdskraften kan fastholdes i Landdistrikterne indtil næste Landbrugssæson, er der i Tide bevilget og teknisk forberedt en Række Foranstaltninger, hvorved den ledigblivende Arbejdskraft i betydeligt Omfang vil kunne finde Anvendelse til produktive Arbejder af forskellig Art, herunder Landvinding, Grundforbedring og andre Foranstaltninger, som tjener til Forøgelse af Landets Høstudbytte.

Som Følge af den vedtagne Lovgivning om Støtte til Boligbyggeriet er der i Aar en betydelig Stigning i Antallet af Boliger under Opførelse, og Erhvervsbyggeriet er ligeledes af forholdsvis stort Omfang. Til Trods for, at den industrielle Produktion ikke er steget i Sammenligning med forrige Aar, har Beskæftigelsen inden for Industrien dog været opadgaaende, idet man har maattet anvende mere Arbejdskraft til Fyring, Transport, Oparbejdelse af Raamaterialer, Udnyttelse af Spild og andet.

Over for disse beskæftigelsesmæssigt gunstige Faktorer staar imidlertid en Række truende Vanskeligheder med Hensyn til vor Forsyning, navnlig med Brændselsstoffer, men desuden ogsaa med andre Raastoffer. Hvilke Virkninger dette vil kunne faa for vor Produktion og Beskæftigelse, staar endnu usikkert hen.

Fra Regeringens Side er der gjort Skridt til at sikre, at Cement og andre nødvendige Materialer stilles til Raadighed for Boligbyggeriet og tillige i størst muligt Omfang for det erhvervmæssige Byggeri samt andre produktive Formaal, og yderligere Foranstaltninger til Fremme af den bedst mulige Udnyttelse af vore Raastoffer og Brændselsstoffer er under Forberedelse.

Under disse Forhold vil det være af særlig Værdi, at der fra de privates Side vises Interesse for de mange Muligheder, der rundt om er for Udførelse af Arbejder, som kun i mindre Grad er materialekrævende. De kommunale Beskæftigelsesudvalg har her en formidrende Opgave, og det er ligeledes at haabe, at disse Udvalg vil kunne bidrage til, at Landbruget i større Omfang beskæftiger Arbejdskraften ogsaa i Vintermaanederne.

Spørgsmaalet om Befolkningens Forsyning med de daglige Livsfor nødenheder vil ligeledes til Stadighed af Regeringen blive fulgt med den største Opmærksomhed, saavel hvad Fremskaffelsen af Varer som hvad Priserne angaar.

Trods de standsede Tilførsler af Næringsmidler og Fødestoffer udefra og trods den ringe danske Høst i Fjor har det i det store og hele været muligt at bevare det hidtidige Grundlag for Befolkningens Forsyning med de nødvendige Fødevarer. Forholdet er fremdeles dette, at Hjemmeforsyningen med Landbrugsvarer gaar forud for Eksporten, og de enkelte

Afvielser, der er sket herfra, har været begrundet i Ønsket om at række en hjælpende Haand til de to nordiske Lande, som ernæringsmæssigt er særlig haardt ramte.

Den svigtende Hvedeavl har gjort Ændringer i Brødkornsordningen paakrævet, men den gode nye Høst i øvrigt og den Sikring af vore Ernæringsforhold, som derved er tilvejebragt, staar som et beroligende Lyspunkt under den tiltagende Vareknaphed, som paa andre Omraader gør sig gældende.

Ved de Anstrengelser, der er udfoldet for at dæmme op imod Stigningen i Priserne, er det nu i længere Tid lykkedes at holde disse i et roligere Leje, og Regeringen paa kalder en forstaaende Medvirken fra alle Erhvervsgrupper til, at denne Tilstand urokket kan opretholdes.

Gennem den Omordning af Priskontrollen, som gennemførtes i Fjor, blev Prismyndighedernes Indseende med Priserne i Produktion og Omsætning udvidet og styrket. Under disse Myndigheders fortsatte Virksomhed vil Kontrollen blive yderligere befæstet, og der vil fremdeles blive skredet ind med Strenghed, hvor svigtende Ansvarsfølelse giver sig Udslag i ulovlig Varefordyrelse.

Med Hensyn til Statsfinanserne vil Bestræbelserne gaa ud paa at holde Budgettet inden for saadanne Rammer, at en Forøgelse af den nuværende Skatteudskrivning kan undgaas. Med den Højde, som Driftsudgifterne nu er oppe paa, vil hertil kræves stor Agtpaagivenhed over for nye Udgifter.

Hvad den økonomiske Politik som Helhed angaar, vil Opgaven som hidtil være at fastholde Stabiliteten i Landets økonomiske Liv. Saavel for den almindelige Prisudvikling som for Erhvervenes Evne til at modstaa skiftende Konjunkturer frem i Tiden er det af afgørende Betydning, at Omsætningen af faste Ejendomme og Anlæg foregaar paa et sundt og bæredygtigt Grundlag, og Regeringen har derfor under Hensyn til de herskende Forhold taget Spørgsmaalet om Iværksættelse af yderligere Foranstaltninger paa dette Omraade op til Behandling.

Tiden er skæbnetung for vort Land. Sikringen af Danmarks Selvstændighed og Bevarelsen af Folkets Frihed er det Maal, vi fremfor alt maa holde os for Øje. Med dette

Maal er et Ansvar forbundet, som har Bud til alle Danske. Landets Vel kræver, at der handles i Samfølelsens og Besindighedens Aand, og at rolige og ordnede Tilstande er raadende overalt.

I Samlingens Tegn vil Rigsdagen nu øve sin Indsats, og jeg byder den velkommen til Arbejdet.

Vor Tro til Fremtiden vil vi give Udtryk i et Leve vort Fædreland! Leve Danmark! (Medlemmerne besvarede Statsministerens Leve med et trefoldigt Hurra).

Jeg skal derefter anmode Tingene om at konstituere sig under Aldersformændenes Ledelse.

Præsidium og Sekretærer samt staaende Udvalg.

A. Folketinget.

1. Afdeling.

Folketinget sattes den 6. Oktober 1942 ved i Henhold til Forretningsordenens § 2 at vælge et *Præsidium*, bestaaende af en Formand og 3 Næstformænd, samt 4 Sekretærer.

Til *Formand* valgtes: Redaktør *Hans Rasmussen* (S.), til 1. *Næstformand*: Statsrevisor *Vanggaard* (V.), til 2. *Næstformand*: Kommandørkaptajn *Westermann* (K. F.) og til 3. *Næstformand*: Statsrevisor *A. M. Hansen* (R. V.). (F. Sp. 1).

Til *Sekretærer* valgtes: Fabrikarbejder *Strøm* (S.), Højskolelærer *Kristian Nygaard* (R. V.), Førstelærer *Arnth Jensen* (V.) og Ekspeditionssekretær, cand. polit. *Aksel Møller* (K. F.). (F. Sp. 3).

Den 7. Oktober nedsatte Tinget de i Forretningsordenens § 7 foreskrevne 6 *staaende Udvalg*, nemlig:

- 1) Et *Udvalg for Forretningsordenen* bestaaende af Tingets Præsidium: Hans Rasmussen, Vanggaard, Westermann og A. M. Hansen samt følgende valgte Medlemmer: H. P. Hansen (Sorø A.) (Formand), Fr. Andersen (Sekretær), Fr. Dalgaard, Steen, Julin, Oluf Pedersen og Vesterager. (F. Sp. 6).
- 2) Et *Udvalg for Andragender*: Gustav Pedersen, Nina Andersen (Sekretær), Hinrichsen, Villumsen, Rasmussen (Gylling) (Formand), Christiani, Einar Simonsen, Aksel Møller og Skjerbæk. (F. Sp. 6).
- 3) Et *Udvalg for Provelse af Valg*: N. P. Nielsen (Formand), Holger Eriksen, Hedtoft-Hansen, Strøm, N. P. Andreasen (Sekretær), Marius Jensen, J. E. Nørgaard, Korsgaard og Ole Bjørn Kraft. (F. Sp. 6).

- 4) Et *Finansudvalg*: Holger Larsen (Vejle A.) (Formand), Fr. Andersen (Sekretær), E. Friis, Larsen (Bjerre), Sneum, P. Mortensen, Gregersen, Bertel Dahlgaard, Rager, Elgaard (fra ¹⁹/₁₁ Einar Kjær), Himmelstrup, Jensen-Broby, Korsgaard, Victor Larsen og Prieme. (F. Sp. 6).
- 5) Et *Lønningsudvalg*: Holger Eriksen, N. P. Nielsen, Einer-Jensen, A. C. Mortensen, Gustav Pedersen, M. K. Sørensen (Sekretær), Jensen (Horsebæk), A. M. Hansen, Peder Clausager, Søren P. Larsen (Formand), Hans Pinstrup, Sønderup, Bouet, Vesterager og Westermann. (F. Sp. 6).
- 6) Et *Udvalg i Henhold til Grundlovens § 45* (Fællesudvalget): Hartvig Frisch, Fr. Andersen, H. P. Hansen (Sorø A.), Albinus Jensen, Jensen (Lillering), P. Mortensen, Yde, Steen, Valdemar Sørensen, Løje, Hans Conrad Koefoed, Laurits Pedersen, Ole Bjørn Kraft (Formand), A. C. D. Petersen og Oluf Pedersen. (F. Sp. 7).

2. Afdeling.

(Efter Valget til Folketinget den 23. Marts 1943).

I Mødet den 8. April 1943 valgte Folketinget i Henhold til Forretningsordenens § 1, Stk. 1, under Aldersformandens (A. C. Mortensen) Forsæde en midlertidig Formand. Efter Forslag af Socialdemokratiet og Det radikale Venstre, der havde anmeldt fælles Valggruppe, valgtes Redaktør *Hans Rasmussen* til *midlertidig Formand* (F. Sp. 1455).

I Mødet den 9. April, efter at samtlige Valg (bortset fra Valget paa Færøerne) var godkendt, sattes derefter Folketinget ved i Henhold til Forretningsordenens § 2 at vælge et *Præsidium*, bestaaende af en Formand og 3 Næstformænd, samt 4 Sekretærer.

Til *Formand* valgtes: Redaktør *Hans Rasmussen* (S.), til *1. Næstformand*: Kommandørkaptajn *Westermann* (K. F.), til *2. Næstformand*: Fru *Inger Garutier Schmit* (V.) og til *3. Næstformand*: Statsrevisor *A. M. Hansen* (R. V.) (F. Sp. 1466).

Til *Sekretærer* valgtes: Fabriksarbejder *Strøm* (S.), Højskolelærer *Kristian Nygaard* (R. V.), Landsretssagfører *Hjeremind* (K. F.) og Førstelærer *Arnth Jensen* (V.) (F. Sp. 1467).

I samme Møde nedsatte Tinget de i Forretningsordenens § 9 foreskrevne *staaende Udvalg*, nemlig:

- 1) Et *Udvalg for Forretningsordenen*, bestaaende af Tingets Præsidium: Hans Rasmussen, Westermann, Inger Gautier Schmit og A. M. Hansen samt følgende valgte Medlemmer: Fr. Andersen (Sekretær), Fr. Dalgaard, Hartvig Frisch, H. P. Hansen (Sorø A.) (Formand), Steen, Vesterager og Oluf Pedersen. (F. Sp. 1467).
- 2) Et *Udvalg for Andragender*: Holger Larsen (Odense A.) (Sekretær), Gustav Pedersen, Sneum, Villumsen, Rasmussen (Gylling) (Formand), Aksel Møller, Carsten Raft, From og Einar Simonsen. (F. Sp. 1467).
- 3) Et *Udvalg for Provelse af Valg*: Holger Eriksen (Formand), Hedtoft-Hansen, Schytz, Strøm, N. P. Andreasen (Sekretær), Finnemann Bruun, Ole Bjørn Kraft, Marius Jensen og J. E. Nørgaard. (F. Sp. 1467).
- 4) Et *Finansudvalg*: Fr. Andersen (Sekretær), E. Friis, Holger Larsen (Vejle A.) (Formand), Larsen (Bjerre), P. Mortensen, Sneum, Norlev, Bertel Dahlgaard, Rager, Korsgaard, Victor Larsen, Prieme, Himmelstrup, Jensen-Broby og Hans Pinstrup. (F. Sp. 1467).
- 5) Et *Lønningsudvalg*: Alfred Andersen, Einer-Jensen, Holger Eriksen, Jensen (Lillering), A. C. Mortensen, Gustav Pedersen, M. K. Sørensen (Sekretær), Peder Clausager, A. M. Hansen, Bouet, Vesterager, Westermann, Søren P. Larsen (Formand), Hans Pinstrup og Sønderup. (F. Sp. 1468).
- 6) Et *Udvalg i Henhold til Grundlovens § 45* (Fællesudvalget): Fr. Andersen, Alfred Andreassen, Hartvig Frisch, H. P. Hansen (Sorø A.), Albinus Jensen, Jensen (Lillering), P. Mortensen, Steen, Valdemar Sørensen, Boeck-Hansen, Ole Bjørn Kraft (Formand), Oluf Pedersen, Hans Conrad Koefoed, Laurits Pedersen og Einar Simonsen. (F. Sp. 1468).

B. Landstinget.

1. Afdeling.

I Mødet den 6. Oktober 1942 valgtes et *Præsidium*, bestaaende af en Formand og 3 Næstformænd. Efter Forslag af Tingets største Gruppe, omfattende Socialdemokratiets og

Det radikale Venstres Medlemmer samt Landstingsmanden for 7. Kreds, valgtes Landstingsmand *Charles Petersen* (S.) til *Formand*. Dette Valg foretoges uden Afstemning. (L. Sp. 1). Derefter foretoges Valg af 3 Næstformænd. Til 1. *Næstformand* valgtes: Præsident for Københavns Byret *Svenning Rytter* (V.), til 2. *Næstformand*: Købmand *Axel B. Lange* (K. F.) og til 3. *Næstformand*: Smedemester *Axel Christensen* (R. V.). (L. Sp. 1).

Til *Sekretærer* valgtes: Redaktør *Stumph* (S.), Statshusmand *Oluf Johansen* (R. V.), Amtsskolekonsulent *Stegger Nielsen* (V.) og Førstelærer *P. A. Poulsen (Stenderup)* (K. F.). (L. Sp. 1).

Den 7. Oktober nedsatte Tinget de i Forretningsordenens § 9 foreskrevne *staaende Udvalg*, nemlig:

- 1) Et *Udvalg for Forretningsordenen*, bestaaende af Tingets Præsidium: Ch. Petersen, Rytter, Axel B. Lange og Axel Christensen samt følgende valgte Medlemmer: Ingeborg Hansen, Stumph, Gudiksen, Nielsen-Man og Malchau. (L. Sp. 4).
- 2) Et *Udvalg for Andragender*: Albert Andersen, Hvid, Kr. Johansen, Steincke, Thomsen, Anna Westergaard, Esther Malling Pedersen, Rahbek og J. R. Poulsen. (L. Sp. 4).
- 3) Et *Finansudvalg*: A. P. Hansen, Ingeborg Hansen, H. P. Johansen, Kr. Johansen, Jørgen Møller, Steincke (Formand), Stumph, Lannung (Sekretær), Martin Sørensen (Peterslund), Hauch, Jepsen Christensen, Stensballe, Villemoes, Schaumann og Stein. (L. Sp. 4).
- 4) Et *Udvalg til Valgs Prøvelse*: Hans Hansen (Sekretær), Ingeborg Hansen, H. P. Johansen, P. N. Petersen (Røjle), Elmquist, S. C. Nørgaard (Formand) og Schaumann. (L. Sp. 5).
- 5) Et *Udvalg i Henhold til Grundlovens § 45* (Fællesudvalget): Date, Hans Hansen, Ingeborg Hansen, Erik Jacobsen, Josiassen (fra $20/1$ Willumsen), Offersen, P. C. Petersen, Fr. Kristiansen, Martin Sørensen (Peterslund), Esther Malling Pedersen, Ravn, Thisted Knudsen, Villemoes (Sekretær), Malchau og Jørgen Otsen. (L. Sp. 5).

2. Afdeling.

(Efter Valget til Landstinget den 6. April 1943).

I Henhold til Forretningsordenens § 2 nedsatte Landstinget den 15. April 1943 under Aldersformandens (Martin Larsen) Ledelse det i Forretningsordenens § 9 ommeldte staaende

- 1) *Udvalg til Valgs Prøvelse* til at foretage Prøvelse af Valgene i 2., 3. og 5. Landstingskreds. Til Medlemmer af dette Udvalg valgtes: Hans Hansen, Alfred Kristensen, Offersen, P. N. Petersen (Røjle), Elmquist, Nielsen-Man og Schaumann. (L. Sp. 751).

Efter at Tinget i Mødet den 16. April havde godkendt samtlige Valg, valgtes i samme Møde et *Præsidium*, bestaaende af en Formand og 3 Næstformænd. Efter Forslag af Tingets største Gruppe, omfattende Socialdemokratiets og Det radikale Venstres Medlemmer samt Landstingsmanden for 7. Kreds, valgtes Landstingsmand *Charles Petersen* (S.) til *Formand*. Dette Valg foretoges uden Afstemning (L. Sp. 753). Derefter foretoges Valg af 3 Næstformænd. Til *1. Næstformand* valgtes: Præsident for Københavns Byret *Svenning Rytter* (V.), til *2. Næstformand*: Proprietær *Korsgaard* (K. F.) og til *3. Næstformand*: Smedemester *Axel Christensen* (R. V.). (L. Sp. 753).

Til *Sekretærer* valgtes: Landsretssagfører Fru *Ingeborg Hansen* (S.), Statshusmand *Oluf Johansen* (R. V.), Amtsskolekonsulent *Stegger Nielsen* (V.) og Førstelærer *P. A. Poulsen* (*Stenderup*). (L. Sp. 754).

I samme Møde nedsatte Tinget de øvrige i Forretningsordenens § 9 ommeldte *staaende Udvalg*, nemlig:

- 2) Et *Udvalg for Forretningsordenen*, bestaaende af Tingets Præsidium: Ch. Petersen, Rytter, Korsgaard og Axel Christensen samt følgende valgte Medlemmer: Ingeborg Hansen, Stumph, Gudiksen, Nielsen-Man og Malchau. (L. Sp. 757).
- 3) Et *Udvalg for Andragender*: Albert Andersen, Hvid, Kr. Johansen, Steincke, Thomsen, Anna Westergaard, Esther Malling Pedersen, Nikoline Winther og J. R. Poulsen. (L. Sp. 757).

- 4) Et *Finansudvalg*: A. P. Hansen, Ingeborg Hansen, H. P. Johansen, Kr. Johansen, Jørgen Møller, Steincke (Formand), Stumph, Lannung (Sekretær), Martin Sørensen (Peterslund), Jepsen Christensen, Hauch, Villemoes, Krarup, Schaumann og Stein. (L. Sp. 757).
- 5) Et *Udvalg i Henhold til Grundlovens § 45* (Fællesudvalget): Hans Hansen, Ingeborg Hansen, Erik Jacobsen, Johs. E. Larsen, Offersen, P. C. Petersen, Willumsen, Fr. Kristiansen, Martin Sørensen (Peterslund), Thisted Knudsen, Esther Malling Pedersen, Villemoes (Sekretær), Johanne Dahlerup-Petersen, Malchau og Jørgen Otsen. (L. Sp. 757).

Til at føre Tilsyn med *Rigsdagens Bogsamling* valgte saavel i Samlingens 1. som i dens 2. Afdeling Folketinget *Bomholt* (F. Sp. 7 og 1468) og Landstinget *H. P. Johansen* (L. Sp. 5 og 758).

Ministeriet.

Den 9. November 1942 udnævnte Hans Majestæt Kongen Udenrigsminister *Scavenius* til at beklæde Stillingen som Statsminister, samtidig med at han fortsatte som Udenrigsminister. Hidtilværende Statsminister *V. Buhl* blev derefter afskediget i Naade, hvilket ligeledes var Tilfældet med Finansminister *Alsing Andersen*, der efterfulgtes af Departementschef *K. H. Kofoed*, Kirkeminister *Fibiger*, der efterfulgtes af Departementschef *V. K. Holboll*, og Indenrigsminister *Knud Kristensen*, der efterfulgtes af Undervisningsminister *Jørgen Jørgensen*. Sidstnævnte blev som Undervisningsminister afløst af Undervisningsinspektør for Gymnasieskolerne *A. C. Højberg Christensen*. Samtidig deltes Arbejds- og Socialministeriet i et Arbejdsministerium og et Socialministerium, ligesom et Trafikministerium udskiltes fra Ministeriet for offentlige Arbejder. Til Arbejdsminister udnævntes derhos den hidtidige Arbejds- og Socialminister *Johs. Kjærbo*, til Socialminister Formand for De samvirkende Fagforbund *Lawrits Hansen* og til Trafikminister Folketingsmand *N. Elgaard*, medens Minister for offentlige Arbejder *Gunnar Larsen* fortsatte med at beklæde Stillingen som Minister for offentlige Arbejder i dette Ministeriums nye Form.

I Overenstemmelse hermed blev det ved kgl. Resolution af 14. November 1942 bestemt,

at der af de under det hidtidige Arbejds- og Socialministerium hørende Sager henlægges følgende til *Arbejdsministeriet*: Mægling og Voldgift i Arbejdsstridigheder, Lov om Arbejdsforhold, Arbejdsfordeling, Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring, herunder Lov om kommunale Beskæftigelsesudvalg og Lov om Formidling af Arbejdskraft til offentlige Arbejder m. v., Forbud mod Overarbejde, Udvandring samt Beskæftigelseslovgivningen (herunder Lov om Iværksættelse af offentlige Arbejder og

Beskæftigelse af arbejdsløse), Lov om Ungdomslejre og Lov om Tilskud fra den fælleskommunale Udligningsfond til visse kommunale Arbejder,

at den øvrige Del af det hidtil under Arbejds- og Socialministeriet henhørende Forretningsomraade henlægges til *Socialministeriet*,

at der til *Trafikministeriet* henlægges følgende under det hidtidige Ministerium for offentlige Arbejder hørende Sager: Statsbanerne, Post- og Telegrafvæsenet og Sager angaaende private Jernbaner, Jernbanekommissariaterne, Transportbaner i Henhold til Lov af 20. Marts 1918, Tjenesteboligerne ved Gedser, Sporveje, koncessionerede Telegraf- og Telefonselskaber, Omnibus- og Fragtmandskørsel, Færgvæsenet samt Subventionering af Skibsruiter, og

at de øvrige under det hidtidige fornævnte Ministerium hørende Sager henlægges til *Ministeriet for offentlige Arbejder*.

Videre fastsattes det ved kgl. Resolution af 2. December 1942,

at der til *Ministeriet for offentlige Arbejder* overføres fra Statsministeriet: Sager angaaende Efterforskning og Indvinding af Raastoffer i Danmarks Undergrund, jfr. Lov Nr. 27 af 19. Februar 1932 med senere Ændringer og Tilføjelser,

fra Indenrigsministeriet: Sager om tekniske Installationer i Henhold til Lov Nr. 151 af 7. Maj 1937 og

fra Ministeriet for Landbrug og Fiskeri: Sager vedrørende Udlæg og Anlæg af mindre Broer paa Søterritoriet, Sager om Kystfredning i Henhold til Lov Nr. 149 af 18. Maj 1906 og Sager vedrørende Inddæmning og Opfyldning paa Søterritoriet, bortset fra Landvindingsarbejder i Henhold til Lov Nr. 599 af 14. November 1940,

at de til Statens Centralstyrelse henlagte Forretninger vedrørende Anlæg af Veje, Gader o. lign. og vedrørende Administrationen af disse Anlæg i det store og hele samles i Ministeriet for offentlige Arbejder, hvoraf følger, at der til nævnte Ministerium overføres

fra Statsministeriet: Projektering og Anlæg af Veje og Stier i Henhold til Lov Nr. 595 af 13. November 1940 om Stianlæg m. v. i Københavnsegnens grønne Omraader,
fra Justitsministeriet: Sager om Anlæg af Cyklestier og Gangstier i Henhold til Lov Nr. 165 af 31. Marts 1941 og
fra Indenrigsministeriet: de i Lov af 14. December 1857 indeholdende nogle Forskrifter om Gader, Veje og Vandløb i København med senere Ændringer og Tilføjelser omhandlede Sager, bortset fra de i §§ 12—14, § 15, 1. Stykke, jfr. § 15, 2. Stykke og §§ 16—17 omhandlede Forhold samt de i § 23, Stk. 1, i Lov Nr. 87 af 25. Marts 1933 om Købstadkommunernes Styrelse, i Lov Nr. 90 af 23. Marts 1932 om Anlæg, Overtagelse og Vedligeholdelse af Gader og Veje i Landkommuner med bymæssig Bebyggelse og i Lov Nr. 275 af 28. November 1928 om Fastsættelse af Byggelinier ved Veje og Gader omhandlede Sager, og
at Sager vedrørende Retsforholdet mellem Husbond og Medhjælpere overføres fra Justitsministeriet til *Socialministeriet*.

Yderligere blev Danmarks geologiske Undersøgelse ved kgl. Resolution af 24. Februar 1943 overført fra Undervisningsministeriet til *Ministeriet for offentlige Arbejders Forretningsomraade*.

Den 29. August 1943 indgav *Ministeriet Scavenius* til Kongen sin *Demissionsbegæring*, hvorefter det straks opførte at fungere. I en officiel Meddelelse herom oplystes det tillige, at Administrationen i Ministerierne og Generaldirektoraterne indtil videre lededes af vedkommende Departementschef, Generaldirektør eller Direktør (jfr. Side 55).

Rigsdagsvalgene.

Ved kgl. aabent Brev af 8. Marts 1943 blev det — under Hensyn til, at Valgperioden for Folketingets Medlemmer og for de Medlemmer af Landstinget, der var valgt i 2., 3. og 5. Landstingskreds, udløb henholdsvis den 3. April 1943 og den 14. April 1943 — bestemt, at der Tirsdagen den 23. Marts 1943 skulde afholdes nyt almindeligt Valg af Medlemmer til *Folketinget*, samt at der i 2., 3. og 5. Landstingskreds ligeledes skulde afholdes nyt almindeligt Valg til *Landstinget*, hvilket Valg berammedes til Tirsdagen den 6. April 1943. Endvidere bestemtes det, at Valgene af de Valgmænd, som skulde vælge de nye Medlemmer af Landstinget, vilde være at afholde Tirsdagen den 23. Marts 1943. Selve Landstingsvalgene skulde afholdes paa følgende Steder: for 2. Landstingskreds i Roskilde, for 3. Landstingskreds i Rønne, for 5. Landstingskreds i Herning.

Folketingsvalget

den 23. Marts 1943.

Der afgaves ved Folketingsvalget (bortset fra Valget paa Færøerne*) i alt 2 010 783 gyldige Stemmer, som fordelte sig saaledes: Socialdemokratiet 894 632, Det konservative Folkeparti 421 523, Venstre 376 850, Det radikale Venstre 175 179, Dansk Samling 43 367, Danmarks national-socialistiske Arbejder-Parti 43 309, Danmarks Retsforbund 31 323, Bondepartiet 24 572, Uden for Partierne 28. Ugyldige var 29 800 Stemmesedler mod 9 667 ved Folketingsvalget i April 1939.

Valgdeltagelsen var større end ved noget tidligere Valg, idet den udgjorde 89,5 pCt. mod 79,2 pCt. i April 1939,

*) Ifølge uofficielle Bladmeddelelser foretoges der den 3. Maj Folketingsvalg paa *Færøerne* med det Resultat, at Folkepartiets Kandidat valgtes med 3452 Stemmer, medens 2308 Stemmer faldt paa Sambandspartiet og 1385 Stemmer paa Socialdemokratiet.

80,7 pCt. i Oktober 1935, 81,5 pCt. i November 1932 og 79,7 pCt. i April 1929. For Hovedstadens Omraade var Valgdeltagelsen 91,4 pCt., for Øernes 90,0 pCt. og for Jyllands 88,0 pCt. Naar Tallet er lavest for Jylland, skyldes det delvis en forholdsvis ringe Stemme procent i de sønderjyske Amter (79,5 mod 92,4 pCt. i 1939), hvor Slesvigske Parti ikke opstillede Kandidater ved Valget i 1943.

Følgende Tal viser, hvordan Stemmetallet procentvis fordelte sig paa Partierne ved Folketingsvalgene i 1939 og 1943:

pCt. af de afgivne Stemmer	1939	1943
Socialdemokratiet	42,9	44,5
Radikale Venstre	9,5	8,7
Konservative Folkeparti	17,8	21,0
Venstre	18,2	18,7
Retsforbundet	2,0	1,6
Bondepartiet	3,0	1,2
National-soc. Arb.-Parti	1,8	2,1
Dansk Samling	0,5	2,2
Kommunistiske Parti	2,4	—
Nationalt Samvirke	1,0	—
Slesvigske Parti	0,9	—
	100,0	100,0

De tre sidstnævnte Partier, der havde deltaget i Folketingsvalget i 1939, opstillede ikke Kandidater ved Valget i 1943.

For det *kommunistiske* Partis Vedkommende skyldtes dette, at Partiet ophørte i Henhold til Lov Nr. 142 af 22. August 1941 om Forbud mod kommunistiske Foreninger m. v.

Slesvigske Parti undlod at deltage i Valget med den Begrundelse, at den tyske Folkegruppe havde koncentreret alle sine Kræfter om Løsningen af Krigsopgaverne. Samtidig med at Offentligheden underrettedes herom, forelaa fra Statsministeriet følgende Meddelelse (udsendt 9. Marts 1943):

»Da den tyske Folkegruppe paa Grund af de særlige Forhold ikke agter at deltage i de forestaaende Rigsdagsvalg, og da Regeringen maa tillægge det Vægt, at der

stadig opretholdes Adgang for Folkegruppen til at bevare Forbindelsen med Regeringen, har man besluttet at oprette en Stilling under Statsministeriet, der under disse Forhold giver Folkegruppen Adgang til over for Regeringen at forebringe Spørgsmaal, der berører dens Interesser.

Der stilles ved Bevilling paa Finansloven de nødvendige Midler til Raadighed for Udgifter til Aflønning og Kontorhold.«

De af Valget forårsagede Ændringer i *Folketingets Sammensætning* fremgaar af Oversigten Side 28.

Landstingsvalget

den 23. Marts og 6. April 1943.

I Henhold til det kgl. aabne Brev af 8. Marts 1943 fandt der den 23. Marts 1943, samme Dag som Folketingsvalget, *Valgmandsvalg* Sted inden for 2., 3. og 5. Landstingskreds. 7. Landstingskreds, *Færøerne*, der tidligere havde Valg samtidig med de tre nævnte Landstingskredse, blev ved Lov af 8. Marts 1943 om Ændringer i Lov om Valg til Rigsdagen § 7 flyttet, saaledes at den fremtidig skal have Valg samtidig med 1., 4. og 6. Landstingskreds. Antallet af Landstingsvælgere var 73,2 pCt. af Folketingsvælgernes Antal, og Valgdeltagelsen blev opgjort til 88,8 pCt. mod 82,2 pCt. i 1939 for de samme Kredses Vedkommende. Ogsaa for Landstingets Vedkommende var Stemmepercenten i 1943 større end ved noget tidligere Valg. Af de 726 500 Stemmer, der afgaves ved Valget, blev 6 286 kendt *ugyldige*, hvilket svarer til 0,87 pCt. mod 0,47 pCt. i de samme Kredse ved Valget i 1939. Ifølge Valgbøgerne skyldes Stigningen, ligesom ved Folketingsvalget, et betydeligt større Antal blanke Stemmesedler end ved tidligere Valg.

De fire største Partier opstillede *Lister* i samtlige 61 Valgmandskredse, hvori der var Valg, Danmarks national-soc. Arbejder-Parti opstillede 56 *Lister*, Danmarks Retsforbund 42, Bondepartiet 23 og Dansk Samling 17 (de samme Partier som ved Folketingsvalget). I alt anmeldtes 17 *Listeforbund*, hvoraf i 8 Kredse mellem Socialdemokratiet og Det radikale Venstre, i 5 Kredse mellem Det konservative Folkeparti og

Venstre og i 4 Kredse mellem Det radikale Venstre og Danmarks Retsforbund. Der var betydelig færre Listeforbund end ved forrige Valg.

Der valgtes 1 950 *Valgmænd*, som fordelte sig saaledes: Socialdemokratiet 830, Venstre 488, Konservative Folkeparti 396, Radikale Venstre 183, National-socialistisk Arbejder-Parti 19, Retsforbundet 13, Bondepartiet 13 og Dansk Samling 8. Disse Valgmænd valgte ved *Landstingsvalget* den 6. April 1943 i alt 28 Landstingsmænd, nemlig 12 Socialdemokrater, 7 Venstre, 6 Konservative og 3 Radikale. Det betød for de paagældende Kredses Vedkommende en Fremgang for de Konservative paa 1 og en Tilbagegang for Socialdemokratiet paa 1.

Udførlige Oplysninger om Rigsdagsvalgene i Marts og April 1943 findes i et Hefte af Statistiske Meddelelser (4. Række, 120. Bind, 1. Hefte) udgivet af Det statistiske Departement.

Rigsdagens Sammensætning 1920—43.

Folketinget.

Stillingen efter Valget:	Sept. 1920	April 1924	Dec. 1926	April 1929	Nov. 1932	Okt. 1935	April 1939	Marts 1943
Socialdemokratiet	48	55	53	61	62	68	64	66
Radikale Venstre	18	20	16	16	14	14	14	13
Konserv. Folkeparti	27	27	28	23	27	26	26	31
Venstre	52	45	47	44	39	29	30	28
Retsforbundet	»	»	2	3	4	4	3	2
Bondepartiet	»	»	»	»	»	5 ²⁾	4	2
National-soc. Arb.-P.	»	»	»	»	»	»	3	3
Dansk Samling	»	»	»	»	»	»	»	3
Slesvigske Parti	1	1	1	1	1	1	1	»
Kommunistiske Parti	»	»	»	»	2	2	3	»
Erhvervspartiet	3	»	»	»	»	»	»	»
Uden for Grupperne	»	1	2 ¹⁾	1 ¹⁾	»	»	1 ³⁾	1 ³⁾
	149	149	149	149	149	149	149	149

¹⁾ I Tilslutning til Det konservative Folkeparti.

²⁾ Det frie Folkeparti, der senere blev til Bondepartiet.

³⁾ Folketingsmanden for Færøerne (i de forudgaaende Aar, som Oversigten omfatter, var Færøernes Repræsentant Medlem af Venstre).

Landstinget.

Stillingen efter Valget:	Okt. 1920	Sept. 1924	Sept. 1928	Sept. 1932	Sept. 1936	April 1939	April 1943
Socialdemokratiet.....	22	25	27	27	31	35	34
Radikale Venstre.....	8	8	8	7	7	8	8
Konserv. Folkeparti.....	13	12	12	13	15	13	14
Venstre.....	33	31	28	28	22	18	18
Bondepartiet.....	»	»	»	»	»	1	1
Uden for Grupperne.....	»	»	1 ¹⁾	1 ¹⁾	1 ²⁾	1 ²⁾	1 ²⁾
	76	76	76	76	76	76	76

1) Landstingsmanden for Færøerne (var Medlem af Selvstyrepartiet).

2) Landstingsmanden for Færøerne (Medlem af Sambandspartiet; i Valgruppe med Socialdemokratiet og Det radikale Venstre).

Regeringserklæringer m. v.

---

1. Den 10. November 1942 udsendte Regeringen følgende Erklæring:

Som meddelt den 9. November 1942 har Forholdene udviklet sig saaledes, at et Regeringsskifte har været nødvendigt. Dette Regeringsskifte har fundet Sted i en for Landet alvorlig Situation. Den nydannede Regering, som nu har overtaget sine Funktioner, vil indadtil fortsætte den hidtil førte Politik, idet den vil have sin Opmærksomhed rettet mod alle Foreteelser paa det økonomiske, finansielle og beskæftigelsesmæssige Omraade her i Landet og paa disse Omraader arbejde for en sund og for Land og Folk gavnlig Udvikling.

Udadtil vil Regeringen se det som sin vigtigste Opgave at virke for en Styrkelse og Befæstelse af det gode og naboventlige Forhold mellem Danmark og Tyskland og at fremme et gensidigt tillidsfuldt Samarbejde i Ønsket om at skabe fortsatte Udviklingsmuligheder for den befrugtende Vekselvirkning mellem Dansk og Tysk, der gennem Tiderne har haft saa stor Betydning.

I Erkendelse af det europæiske Skæbnefællesskab er Regeringen sig det Ansvar bevidst, som ogsaa et lille Land som Danmark har med Hensyn til Opbygningen af det kommende nye Europa, og den vil efter Evne yde sin Medvirken til Løsningen af saadanne Opgaver, som i denne Forbindelse naturligt vil tilfalde vort Land.

Regeringen vil sikre Opretholdelsen af Ro og Orden i Landet. Den vil ikke taale Sabotage og anden Forbrydelse, der direkte eller indirekte retter sig mod Besættelsestropperne.

Regeringens Standpunkt over for Kommunismen er klart. Siden Vedtagelsen af Loven af 22. August 1941 er kommu-

nistisk Virksomhed her i Landet ulovlig. Dette fandt sin Bekræftelse ved Danmarks Tiltræden af Anti-Komintern-Pagten, ifølge hvilken den danske Regering er forpligtet til paa dansk Omraade at bekæmpe den kommunistiske Internationales opløsende og nedbrydende Virksomhed.

2. I Folketingets Møde den 11. November 1942 fremsatte Statsminister *Scavenius* følgende Udtalelse:

»Ved Ministeriet Buhls Tilbagetræden er det af Kongen blevet mig overdraget at danne et nyt Ministerium, og dette Ministerium er nu tiltraadt med fuld Tilslutning fra de Partier, der ydede min Forgænger deres Støtte.

Angaaende den Politik, som dette Ministerium vil føre, skal jeg tillade mig at henvise til den i Gaar offentliggjorte Erklæring fra den samlede Regering, en Erklæring, der viderefører den Linie, som er trukket op i de tidligere Regeringers Erklæringer, og som har fundet Udtryk i den Erklæring, jeg som Udenrigsminister den 8. Juli 1940 afgav med det samlede Ministeriums Tilslutning.

Jeg skal ikke her gentage de Ord, der udtales i den i Gaar offentliggjorte Erklæring. De er Udtryk for et enigt Ønske i den samlede Regering, som jeg er forvisset om deles af det danske Folk, nemlig om, at der i dette Land maa føres en Politik, som er i Overensstemmelse med, hvad Landets politiske og økonomiske Vilkaar byder saavel paa Historiens Baggrund som under fuld Hensyntagen til disse Aars verdensbevægende Begivenheder paa det europæiske Kontinent, og som tillige er bedst egnet til at føre Danmark igennem Nutidens vanskelige Kaar og betrygge vor fortsatte Bestaaen som et frit og selvstændigt Folk.

Det nye Ministerium paabegynder sin Gerning i en Tid, der er svær og alvorstung ogsaa for vort Land. Vi staar paa Tærskelen til en fjerde Krigsvinter, og Besættelsen har nu varet mere end halvtredie Aar. Der er Grund til at understrege, at Danmark er kommet gennem denne Tid, ikke uden Vanskeligheder, men bedre end man paa Forhaand havde turdet haabe paa. Den korrekte og hensynsfulde Holdning, som Besættelsestropperne i de forløbne godt halvtredie Aar har indtaget, har i væsentlig Grad bidraget dertil.

Selv om Grænsers og Trafikvejes Afspærring i vidt Maal har haft Konsekvenser for vort Erhvervsliv og navnlig nødvendiggjort Omstilling og Omlægning paa mange Omraader, er det danske Samfunds økonomiske Liv dog ikke rystet, og hele vort Produktionsapparat er i god Orden. Vi har Grund til at besinde os paa, at dette er Forholdet. Og vi kan nære Haab om, at det vil lykkes fortsat at opretholde denne Tilstand, saaledes at Danmark kan staa vel rustet til at gaa ind til det Opbygningsarbejde, Fremtiden vil kræve.

Jeg udtaler min Forvisning om, at Regeringen, der i sit Arbejde vil føle sig forpligtet over for Rigsdagen, vil faa et godt og tillidsfuldt Samarbejde med denne saavel som med alle ansvarsbevidste Kredse i Landet. Tiden kræver et maaltbevidst og nøgternt Samarbejde, for at vi kan naa det Maal, der maa være fælles for alle i dette Land. Det er Ministeriets og min sikre Tro, at der i de videste Kredse af Befolkningen er Klarhed over Nødvendigheden af dette Samarbejde og over, hvad der kan befæstes og vindes derved.» (F. Sp. 160).

3. Den 21. August 1943 meddeltes officielt:

I Statsraadet i Dag forelagde Statsministeren følgende Opraab, som Regeringen og Rigsdagens Samarbejdsudvalg med Tilslutning af de samarbejdende Partiers Rigsdagsgrupper retter til det danske Folk. Hans Majestæt KONGEN bifaldt Udsendelsen af dette Opraab.

»Under den tyske Besættelse, der nu varer paa fjerde Aar, har det været uundgaaeligt, at der af og til er opstaaet visse Gnidninger. Selve Besættelsens Langvarighed fremkalder en større Modtagelighed over for formodede Fornærmelser og stigende Utaalmodighed og Irritation i Befolkningen.

I den sidste Tid er der indtraadt Begivenheder af faretruende Karakter. Sabotage er øvet i stigende Omfang, Demonstrationer er forekommet forskellige Steder, og der er gjort Forsøg paa at bringe Jernbaner og offentlige Værker til Standsning. En Fortsættelse af saadanne Tilstande vil være af ødelæggende Virkning for danske Samfundsforhold. Tilførsler af Levnedsmidler og Brændsel vil blive hemmet,

og der vil opstaa alvorlige Forstyrrelser af den ordnede Produktion til Skade for hele Befolkningen.

For den danske Regering har det stedse været Opgaven at fjerne opstaaede Vanskeligheder og paa det bedste varetage den danske Befolknings Interesser over for de tyske Myndigheder. Dette vil ogsaa blive Tilfældet over for de senest indtrufne Begivenheder.

Skal det lykkes at føre dansk Folkestyre og Samfundsliv frelst gennem Krigens Ulykker og Farer, er Befolkningens Medvirken hertil nødvendig.

Med denne dybt alvorlige Situation for Øje retter Regeringen og Samarbejdsudvalget med Tilslutning af de samarbejdende Partiers Rigsdagsgrupper en indtrængende Opfordring til den danske Befolkning om ikke paa nogen Maade at udæske til eller lade sig udæske til uoverlagte Handlinger, men bevare Ro, Besindighed og Sammenhold. Enhver, der ønsker, at dansk Styre i Landet skal bevares, maa føle det som sin Pligt i alle Forhold at bidrage til, at lovordnede Tilstande fortsat kan opretholdes. Ingen maa tage sig selv til Rette. Det er de lovlige Myndigheder og de ansvarlige Ledere, der maa foretage de Skridt, som er nødvendige til Beskyttelse af danske Interesser.«

4. Efter at den øverstbefalende for de tyske Tropper i Danmark den 29. August 1943 havde proklameret militær Undtagelsestilstand i hele Danmark, meddeltes officielt:

Ministeriet Scavenius har den 29. August til Kongen indgivet sin Demissionsbegæring og er straks ophørt at fungere.

Administrationen i Ministerierne og Generaldirektoraterne ledes indtil videre af vedkommende Departementschef, Generaldirektør eller Direktør.

Forinden Ministeriet traadte tilbage, har det afgivet følgende Udtalelse:

I denne for vort Land saa alvorlige Time ønsker vi paa ny at opfordre Befolkningen til at udvise Ro og Besindighed. Særligt er det os magtpaaliggende at udtale, at vi forventer, at alle Statens Tjenestemænd i den forhaabentlig korte Tid, Undtagelsestilstanden vil vare, forbliver paa deres Post og

under deres Ansvar som Tjenestemænd fortsætter deres Gerning til bedste for Land og Folk, saaledes at det søges undgaaet, at der opstaar Gnidninger mellem Statens Organer og de tyske Autoriteter, der i Kraft af Krigens Love og den erklærede Undtagelsestilstand midlertidig har en særlig Myndighed at udøve.

Danmark — Island.

---

1. Den 27. April 1943 offentliggjorde Ritzaus Bureau følgende Telegram, som Bureauet havde modtaget fra sin Korrespondent i Stockholm:

Den 17. Maj 1941 traf det islandske Alting sin Beslutning om, at der fra Islands Side ikke vilde blive Tale om en Fornyelse af Forbundspagten med Danmark, selv om det i Øjeblikket ikke ansaas for belejligt at ophæve den formelt og træffe den endelige Beslutning om Landets Forfatning. Denne skulde dog ikke udskydes længere end til Krigens Slutning.

I Foraaret 1942 var Situationen imidlertid ændret saa meget, at det islandske Alting var enigt om, at den formelle Ophævelse af Forbundsloven kunde gennemføres og Republikkens Forfatning fastsættes, saa snart Forfatningen var udarbejdet. Altinget nedsatte derefter en Kommission paa 5 Mand til at forberede Sagen og forelægge et Forslag til Republikkens Forfatning for Sommer-Altinget. Da Sommer-Altinget samledes, var den rede til at aflevere et Forslag til en ny Forfatning for en islandsk Republik.

Imidlertid havde den amerikanske Regerings Repræsentant paa Island i en Samtale med Rigsforstanderen og Førsteminister Olafur Thors den 26. Juli erklæret, at de Forenede Stater var imod, at Island brød Forbindelserne med Danmark, inden den Tid kom, da Forbundspagtens Ordlyd gjorde dette muligt. Han fremhævede, at Oprettelsen af en islandsk Republik under de daværende Omstændigheder kunde blive udnyttet mod de Forenede Stater. Den 31. Juli modtog den

islandske Regering en skriftlig Bekræftelse fra de Forenede Staters Regering af de her fremførte Synspunkter. Efter Rigsforstanderens Ønske valgtes to Mand fra hvert Parti til Drøftelse af Situationen, og den 8. August afleveredes den islandske Regerings Svar.

I dette pegedes paa, at selve Forbundspagten gav klare Muligheder for Ophævelsen af Pagten med Danmark fra 1944, og at Altinget allerede inden Krigen to Gange havde erklæret, at Islændingene vilde benytte sig af denne Mulighed for Opløsning af Forbundet allerede efter 1943. Denne Indstilling var kendt i Danmark og i de øvrige nordiske Stater. Endvidere henviste man til, at Beslutningen om at danne en Republik paa Island støttedes af alle Partier og Altingsmænd og, efter hvad man mente, ogsaa af Størstedelen af Nationen. Man fremhævede, at Altinget den 17. Maj 1941 enstemmigt erklærede, at det mente, at Island havde faaet Ret til en fuldkommen Adskillelse fra Danmark, og at det ønskede Dannelse af en Republik paa Island, saa snart Forbindelserne med Danmark formelt kunde ophæves. Sluttelig gjorde man i Svaret til de Forenede Stater opmærksom paa, at Retten til at ophæve Forbundspagten med Danmark efter Juristernes Mening var tiltaldet Island i og med, at den anden Part ikke havde kunnet opfylde sine Forpligtelser. Altinget erklærede ligeledes, at danske Statsborgere skulde beholde deres Rettigheder uindskrænkede ifølge Forbundspagten, indtil man kunde forhandle om det fremtidige Forhold mellem Landene.

Den 20. August modtoges Svar fra de Forenede Staters Regering, hvori det erkendes, at Retten til at ophæve Forbundspagten med Danmark og at foretage Ændringer i Grundloven var et Spørgsmaal, som den islandske Regering selv skulde bestemme over i Fredstid. Det henstilledes dog atter, at man udsatte afgørende Bestemmelser om Ophævelse af Forbundsloven, indtil Forholdene tillod det.

2. Den 28. April 1943 udsendte Statsministeriet følgende Meddelelse:

Statsministeriet offentliggjorde i sin Tid de af Islands Alting den 17. Maj 1941 vedtagne Beslutninger angaaende de islandske Planer om Ophævelse af Forbundet mellem Dan-

mark og Island saavel som Ordlyden af de Noter, der i Anledning af disse Beslutninger blev udvekslet mellem Statsministeren og den herværende islandske Chargé d'Affaires. (Aar-bog 1940—41, Side 36).

De nu gennem Pressen fremkomne Meddelelser om Udviklingen i Islands Stilling til Forbundsloven giver Statsministeriet Anledning til at oplyse, at Sagen i Efteraaret 1942 var Genstand for en Meningsudveksling mellem den islandske og den danske Regering, idet Statsminister Buhl som Svar paa en Henvendelse fra den herværende islandske Chargé d'Affaires om Nedsættelse af et Femmandsudvalg af Altinget til Udarbejdelse af Forslag om Ændring af Islands Grundlov den 30. September 1942 tilstillede Chargé d'Affaires'en en Note af følgende Ordlyd:

I en Skrivelse af 24. f. M. har De efter Instruktion fra Islands Stats- og Udenrigsminister Olafur Thors givet mig Underretning om islandske Forberedelser til Ændring i Islands Forfatningsordning og den hidtidige Forbindelse med Danmark.

De har dernæst ved Skrivelse af 9. d. M. givet mig Meddelelse om den islandske Regerings Telegram af 5. d. M. til Islands Gesandtskab i Stockholm, hvorhos De med Skrivelse af 14. d. M. har gjort mig bekendt med det af Islands Alting den 8. ds. vedtagne Forslag til Lov om Tillæg til § 75 i Islands Forfatningslov.

I Anledning heraf skal jeg tillade mig at fremsætte følgende Bemærkninger, som jeg beder Dem videresende til Stats- og Udenrigsminister Thors:

Den danske Regering har i den daværende Statsminister Staunings Skrivelse af 31. Maj 1941 givet Udtryk for sit Standpunkt, idet man har taget den da givne Meddelelse til Efterretning som en Bebudelse af, at Islands Regering agter ved Krigens Afslutning at optage en Forhandling, og man har erklæret sig rede til, saa snart Forholdene maatte tillade det, at træde i Forhandling paa Grundlag af Forbundslovens Bestemmelser og under fuld Hensyntagen til det islandske Folks Ønsker.

Ved de i 1918 truffne Aftaler forudsattes det, at der senere kunde opstaa Ønske hos det ene eller det andet af de

to Folk om, at Forbundsoverenskomsten skulde ændres, eventuelt at Forbundet skulde ophæves. I fuld Enighed aabnede man ved Overenskomsten Adgang hertil, og man fastsatte ligeledes i fuld Enighed den Fremgangsmaade, der skulde følges i saadant Tilfælde. De Begivenheder, som er indtraadt i de senere Aar, og som ikke har kunnet undgaa at øve Indflydelse paa selve Gennemførelsen af visse af Forbunds-aftalerne, har ikke kunnet ændre den danske Regerings Opfattelse, at det i enhver Henseende vil være det ønskeligste og værdigste, om de to Brødrefolk, der i 1918 forhandlede sig til Rette om den hidtidige Ordning, ogsaa med Hensyn til den fremtidige Ordning efter god nordisk Skik traadte i Forhandling med hinanden i det Øjemed at naa til et Resultat i fuld gensidig Forstaaelse.

Den danske Regering, der efter de i 1941 udvekslede Udtalelser mellem de to Regeringer er gaaet ud fra, at der ikke ensidigt fra islandske Side vilde blive foretaget Handlinger, der forrykkede det bestaaende Grundlag for Forhandlingerne om Fremtidsordningen, ser i den nu modtagne Meddelelse om Forfatningsændringsforslaget af 8. September 1942 en Bekræftelse paa, at dens Forventninger om en forstaaelsesfuld Fremgangsmaade ikke vil blive skuffet.

Jeg kan ikke indtrængende nok fremhæve det danske Ønske om, at Fremtidens Forhold mellem de to Folk maa blive fastlagt i Samdrægtighed og Forstaaelse. Kun derved sikres Opfyldelsen af det af den islandske Statsminister udtrykte Ønske om at skabe de bedste Muligheder for nært og godt Samvirke i Fremtiden.

Modtag, Hr. Chargé d'Affaires, Forsikringen om min udmærkede Højagtelse.

3. Den 8. Maj 1943 forelaa fra Islands Gesandtskab i København følgende Meddelelse:

Ifølge telegrafisk Meddelelse af 6. d. M. fra Islands Regering til Gesandtskabet i København er Altingets Møder den 21. April udsat til 1. September d. A.

Forinden Altingets Møder udsattes, var af Altingets Forfatningsudvalg afgivet Betænkning om og Forslag til en republikansk Forfatning for Island. Forfatningsudvalget

foreslaar denne Forfatningsændring gennemført med Ikrafttræden den 17. Juni 1944 under Forudsætning af, at Fler­tallet af alle valgberettigede i Landet har godkendt den ved en hemmelig Afstemning.

Udvalget fremsætter endvidere Forslag til Altingsbeslutning om Ophævelse af Dansk-islandsk Forbundslov og om fortsat Ligeberettigelse med islandske Statsborgere for alle danske Statsborgere, som nu har Bopæl i Island, indtil anderledes bestemmes ved Lov. Saafremt Altinget vedtager denne Tingsbeslutning, skal den forelægges alle valgberettigede i Landet til Godkendelse eller Forkastelse ved hemmelig Afstemning og erholder derefter Gyldighed, naar Altinget paa ny har godkendt den.

Fornævnte Forslag til Forfatningsændring og Ophævelse af Forbundsloven var ikke optaget til Behandling i Altinget, da dettes Møder den 21. f. M. blev udsat, og bliver ikke behandlet, før Altingets Møder genoptages i September d. A.

I Samlingens 1ste og 2den Afdeling blev der forelagt 140 Lovforslag (139 Regeringsforslag, 1 fremkommet ved privat Initiativ). Af Regeringsforslagene blev 99 fremsat i Folketinget (heraf 75 i 1ste Afdeling og 24 i 2den Afdeling; 7 af Lovforslagene blev efter at have været fremsat i Folketinget i 1ste Afdeling fremsat paa ny i 2den Afdeling) og 40 i Landstinget (heraf 34 i 1ste Afdeling og 6 i 2den Afdeling; 1 af Lovforslagene blev efter at have været fremsat i Landstinget i 1ste Afdeling fremsat paa ny i 2den Afdeling). Det ved privat Initiativ fremkomne Lovforslag forelagdes i Folketinget (2den Afdeling). Af de forelagte Lovforslag er 129 endeligt vedtaget [A]. 11 blev ikke behandlet til Ende [B]. Desuden forelaa en Række Forslag til Beslutning, Forespørgsler m. m. [C].

Efter at Ministeriet den 29. August 1943 var ophørt at fungere (se Side 55), har enkelte Love, som ellers vilde være udløbet, faaet deres Gyldighedstid forlænget ved *Lov-anordninger*, udstedt af det paagældende Fagministerium (jfr. herom for Tiden indtil 5. Oktober 1943 Fodnoterne Side 192, 349, 354 og 397).

A.

Vedtagne Lovforslag.

Fremsat af Regeringen.

Statsministeren vedrørende:

Side

1. Lov om Anvendelse af en særlig Tidsregning i Aaret 1943.....	105
2. Lov om Regulering af Lønninger eller Tillæg til Lønninger i forskellige Forhold.....	106

Finansministeren vedrørende:

3.	Finanslov for Finansaaret fra 1. April 1943 til 31. Marts 1944.....	70
4.	Lov om Tillægsbevilling for Finansaaret fra 1. April 1942 til 31. Marts 1943.....	96
5.	Normeringslov for Finansaaret 1943—44.....	107
6.	Lov om Optagelse af Statslaan.....	111
7.	Lov om Udstedelse af Statsobligationer.....	114
8.	Lov om Ændring af Lov Nr. 559 af 31. Oktober 1940 om Tilvejebringelse af Midler til beskæftigelsesfremmende Foranstaltninger, jfr. Lov Nr. 27 af 28. Januar 1942.....	117
9.	Lov om Udskrivning af Indkomst- og Formueskatten til Staten for Skatteaaret 1943—44.....	118
10.	Lov om midlertidige Ændringer i Reglerne om Paa- ligning af Indkomst- og Formueskat til Staten....	121
11.	Lov om Udskrivning af en Krigskonjunkturskat m. v. for Skatteaaret 1943—44 samt om bunden Opsparing	127
12.	Lov om midlertidige Forbrugsafgifter m. m.....	150
13.	Lov om midlertidige Ændringer i Forbrugsafgifterne.	154
14.	Lov om midlertidige Toldbestemmelser.....	159
15.	Lov om midlertidige Toldafgifter.....	159
16.	Lov om Forlængelse af Lov Nr. 548 af 31. Oktober 1940 om midlertidig Ændring af den særlige Stempel- afgift ved Overdragelse af offentlige Værdipapirer...	161
17.	Lov om Forlængelse af Gyldigheden af Lov af 29. No- vember 1939 om midlertidig Forhøjelse af Benzin- afgiften.....	163
18.	Lov om Ændring i Lov Nr. 104 af 1. April 1922 om Afgift af offentlige Forestillinger og Fremvisninger m. m.....	164
19.	Lov om Afgift af Gevinster i Klasselotteriet.....	164
20.	Lov om Forlængelse af Lov Nr. 173 af 16. Maj 1933 om midlertidig Afgift af Arv.....	167
21.	Lov om Omsætningsafgift af Motorkøretøjer.....	168
22.	Lov om Forlængelse af Skattefritagelsen i Henhold til Lov Nr. 117 af 9. April 1933 om Lempelse i Beskatnin- gen til Staten af nyopførte Bygninger.....	176
23.	Lov om Indkaldelse af ½-Kronestykker.....	177
24.	Lov om Udskydelse af den 9. almindelige Vurdering til Ejendomsskyld og Grundskyld.....	178
25.	Lov om Ændring af Revisionsbestemmelsen i Loven om Grundstigningsskyld.....	180
26.	Lov om Ændringer i Lov Nr. 77 af 31. Marts 1926 om Statens Regnskabsvæsen og Revision, saaledes som denne er ændret ved Lov Nr. 129 af 7. Maj 1937..	181
27.	Lov om Ændringer i Lov Nr. 98 af 31. Marts 1931 om Statens Tjenestemænd (Reguleringstillæg) m. m.....	183

	Side
28. Lov om Ændring i Lov Nr. 98 af 31. Marts 1931 om Statens Tjenestemænd (Reguleringstillæg) m. m.	185
29. Lov om Oprettelse af visse Stillinger i Arbejdsministeriet	189
30. Lov om Ændringer i Lov Nr. 164 af 16. Maj 1934 om Lempelser for visse Laan til sønderjyske Landbrugere, Haandværkere, handlende og Fiskere m. fl., saaledes som denne er ændret senest ved Lov Nr. 232 af 13. Maj 1941	190

Ministeren for Landbrug og Fiskeri vedrørende:

31. Lov om en Smørordning	191
32. Lov om en Kornordning for Høstaaret 1943—44	194
33. Lov om Fortrinsret i Høsten for Aaret 1943 for Gæld, der stiftes af Ejere og Brugere af Landbrugsejendomme til Anskaffelse af Saasæd, Frø, Kunstgødning og Læggekartofler	198
34. Lov om Afgift paa Hvede og Hvedemel og Tilskud til Nedbringelse af Rugbrødsprisen	199
35. Lov om Laan til tørkeramte Landmænd til Betaling af Prioritetsrenter i Juni Termin 1943	201
36. Lov om Tillæg til Lov Nr. 121 af 9. April 1936 om Foranstaltninger vedrørende Landbrugets Gæld	201
37. Lov om Tillæg til Lov om Brug af Huse paa Landet	202
38. Lov om Oprettelse af mindre Landbrug m. m.	205
39. Lov om Opførelse af Arbejderboliger paa Landet	210
40. Lov om Tillæg til Lov Nr. 346 af 29. Juli 1942 om Bekæmpelse af Tuberkulose hos Kvæg, Svin og Fjerkræ	214
41. Lov om Foranstaltninger til Støtte for Bekæmpelse af Kvægtuberkulose m. m.	215
42. Lov om Bekæmpelse af Muldvarpe	216
43. Lov om Forlængelse af og Ændring i Lov Nr. 60 af 26. Februar 1940 om Fremskaffelse af indenlandske Brændselsmaterialer, jfr. Lov Nr. 235 af 6. Maj 1940 og Lov Nr. 91 af 7. Marts 1941	220
44. Lov om Tillæg til Lov Nr. 443 af 22. December 1939 om Foranstaltninger til Støtte for Fiskerierhvervet	220
45. Lov om Tillæg til Lov Nr. 460 af 31. Oktober 1941 om midlertidige Ændringer i de gældende Fiskerilove	222
46. Lov om Støtte til Nybygning af Fiskerifartøjer m. v.	222
47. Lov om Tilføjelse til Lov Nr. 78 af 23. Marts 1932 om Oprettelse af et Kreditinstitut for Fiskerierhvervet, saaledes som denne Lov er ændret ved Lov Nr. 162 af 31. Marts 1941, jfr. Lovbekendtgørelse af 23. April 1941	224

	Side
48. Lov om Tillæg til og Ændring i Lov Nr. 461 af 31. Oktober 1941 om Ind- og Udførsel af Fisk.....	225
49. Lov om Ændring i Lov Nr. 92 af 31. Marts 1931, jfr. Lov Nr. 71 af 31. Marts 1937 om Oprettelse af et Fiskerinevn for Færøerne.....	227

Indenrigsministeren vedrørende:

50. Lov om Støtte til visse Bygningsstandsættelser	228
51. Lov om Ændringer i Lovgivningen om Støtte til Byggeri.....	233
52. Lov om Ændringer i Lovgivningen om Støtte til Byggeri m. m.....	235
53. Lov om Forbud mod Sammenlægning af Beboelseslejligheder m. m.....	240
54. Lov om Ændringer i og Tilføjelser til Lov Nr. 54 af 23. Marts 1937 om Leje med senere Ændringer	243
55. Lov angaaende Erhvervelse af fast Ejendom.....	268
56. Lov om Forlængelse af Gældsbegrænsningsloven (I).	277
57. Lov om Forlængelse af Gældsbegrænsningsloven (II)	278
58. Lov om Ændring i Lovgivningen om en Laanefond for kortfristede Prioritetslaan (I).....	281
59. Lov om Ændring i Lovgivningen om en Laanefond for kortfristede Prioritetslaan (II).....	283
60. Lov om Forlængelse af Lov Nr. 354 af 26. August 1941 om Overførelse af Kreditforeningslaan til Serier eller Afdelinger med lavere Rentefod.....	284
61. Lov om Statsgaranti for Forrentningen af de af Sønderjyllands Kreditforening udstedte Kasseobligationer af 9. Serie.....	285
62. Lov om ekstraordinært Statstilskud til Kommunerne	287
63. Lov om Ændring i Lov Nr. 100 af 14. April 1937 om en fælleskommunal Udligningsfond.....	289
64. Lov om Ændring i Lov Nr. 28 af 18. Februar 1937 vedrørende personlig Skat til Kommunen.....	290
65. Lov om Ændringer i Lov Nr. 110 af 18. April 1910 om Indkomstskat til Københavns Kommune med senere Ændringer.....	294
66. Lov om Ændringer i Lov om Valg til Rigsdagen....	297
67. Lov om midlertidig Ændring af Lov om Valg til Rigsdagen.....	300
68. Lov om Udskydelse af de kommunale Valg.....	301
69. Lov om Ændring af Lov Nr. 50 af 20. Februar 1943 om Udskydelse af de kommunale Valg m. v.....	303
70. Lov om Ændring i midlertidig Lov Nr. 233 af 13. Maj 1941 om Folkebespisning, jfr. Lov Nr. 135 af 30. Marts 1942.....	306

	Side
71. Lov om Udskydelse af Revisionen af Lov Nr. 74 af 31. Marts 1936 om Vitaminreklame.....	307
72. Lov om Tillæg til Lov Nr. 138 af 10. Maj 1915 om Foranstaltninger mod smitsomme Sygdommes Udbredelse (Vaccination mod Difteri).....	307
73. Lov om Udskydelse af Revisionen af Lov Nr. 85 af 31. Marts 1937 om Bekæmpelse af Sygelighed og Dødelighed blandt Børn i det første Leveaar.....	312
74. Lov om Ændringer i Lov Nr. 473 af 22. December 1939 om Krigsforsikring af Bygninger.....	313
75. Lov om Indfødsrets Meddelelse.....	316
76. Lov om Forlængelse af midlertidig Lov Nr. 289 af 2. September 1939 om Ændringer i Værnepligtslovgivningen	318
77. Lov om Forlængelse af Luftværnslovgivningen.....	319
78. Lov om Indlemmelse af Ringkøbing Købstads Landdistrikt i Velling Sognekommune.....	320
79. Lov om Ændring i Lov for Færøerne Nr. 202 af 15. Maj 1939 om personlig Skat til Amtskommunen.....	322

Arbejdsministeren vedrørende:

80. Lov om visse Frikontingenter i de statsanerkendte Arbejdsløshedskasser.....	323
81. Lov om Tillæg til Lov Nr. 147 af 30. Marts 1942 om Forhøjelse af Dagpengenes Maksimumsbeløb i de anerkendte Arbejdsløshedskasser og om Børnetillæg til arbejdsløshedsforsikrede.....	324
82. Lov om Forhøjelse af Dagpengenes Maksimumsbeløb i de anerkendte Arbejdsløshedskasser og om Børnetillæg til arbejdsløshedsforsikrede.....	325
83. Lov om Ydelse af Brændselshjælp til arbejdsløshedsforsikrede m. v.....	328
84. Lov om Forlængelse af Gyldigheden af Lov Nr. 478 af 14. September 1940 om Arbejdsforhold med senere Ændringer.....	329
85. Lov om Forlængelse af og Ændring i Lov Nr. 145 af 30. Marts 1942 om midlertidig Fordeling og Regulering af Arbejde.....	331
86. Lov om Forlængelse af Lov Nr. 119 af 7. Maj 1937 om Forbud mod Overarbejde.....	331
87. Lov om Formidling af Arbejdskraft til offentlige Arbejder m. v.....	332
88. Lov om Pris- og Lønkontrol med visse Arbejder for udenlandsk Regning.....	335
89. Lov om Forlængelse af Gyldigheden af Lov Nr. 152 af 30. Marts 1942 om Tilskud fra den fælleskommunale Udligningsfond til visse kommunale Arbejder.....	339

Socialministeren vedrørende:

90.	Lov om Forlængelse af Gyldigheden af Lov Nr. 349 af 29. Juni 1940 om midlertidige Ændringer i og Tillæg til Funktionærloven.....	340
91.	Lov om Forlængelse af den midlertidige Ændring af 30. Maj 1940 i Ulykkesforsikringsloven.....	341
92.	Lov om midlertidige Ændringer i Ulykkesforsikringsloven.....	342
93.	Lov om Fastsættelse af de i Forsorgslovens §§ 193, 215 og 236 omhandlede Normalbidrag for Tiden fra 1. April 1943 til 31. Marts 1944.....	345
94.	Lov om Forhøjelse af Grænsen for det Beløb, som i Finansaaret 1942—43 staar til Raadighed til Ydelse af personlige Tillæg til Alders- og Invalididentnydere	347
95.	Lov om Ændringer i den sønderjyske Krigsinvalideforsørgelseslov.....	349
96.	Lov om Ændring i § 32 i Lov Nr. 122 af 7. Maj 1937 om Ændringer i Lov Nr. 182 af 20. Maj 1933 om Folkeforsikring.....	351
97.	Lov om Hjælp til trængende til Indkøb af visse Levnedsmidler.....	353
98.	Lov om Hjælp til mindrebedemlede til Indkøb af Levertranpræparat.....	355
99.	Lov om midlertidig Udvidelse af den offentlige Skolebespisning.....	356

Ministeren for Handel, Industri og Søfart vedrørende:

100.	Lov om Priser m. v.....	357
101.	Lov om erhvervsøkonomiske Foranstaltninger, Vareforsyning m. v.....	362
102.	Lov om en midlertidig Sukkerordning.....	365
103.	Lov om Udbetaling af Indlaan i Banker, Sparekasser og lignende Pengeinstitutter.....	367
104.	Midlertidig Lov om Tillæg til Lov om Banker.....	367
105.	Midlertidig Lov om Tillæg til Lov om Sparekasser..	373
106.	Lov om Ændring af Lov Nr. 282 af 30. Juni 1941 om Udbyttebegrænsning m. v.....	378
107.	Lov om Ændringer i og Tilføjelser til Lov Nr. 396 af 25. Juli 1940 om Krigsulykkesforsikring.....	378
108.	Lov om Ændring i Lov Nr. 172 af 12. April 1940 om Krigsforsikring af Løsøre.....	381
109.	Lov om Ændring i Lov Nr. 218 af 30. April 1940 om Krigsforsikring af privat Indbo.....	382
110.	Lov om Ændring i Lov Nr. 286 af 30. Maj 1940 om Krigsforsikring af Landbrugets Løsøre.....	385

	Side
111. Lov om Tillæg til Lov Nr. 183 af 4. Maj 1939 om danske Skibes Forsikring mod Krigsfare.....	387
112. Lov om ekstraordinære Foranstaltninger vedrørende Skibsfarten.....	389
113. Lov om Tilskud til Istandsættelsesarbejder og Forbedringer m. v. vedrørende Skibe.....	392
114. Lov om Ændringer i Lov om Patenter, Lov om Mønstre, Lov om Varemærker og Lov om Fællesmærker.	394
115. Lov om Ændring i midlertidig Lov Nr. 263 af 24. Juni 1942 om Ændring i Patentloven.....	395
116. Lov om Ændring i Lov for Færøerne Nr. 115 af 4. April 1928 om Forbud mod at drive Erhverv med berusende Drikke m. m.....	396

Ministeren for offentlige Arbejder vedrørende:

117. Lov om midlertidigt Tillæg til Lov om Afgift af Motor-køretøjer m. v.....	396
--	-----

Trafikministeren vedrørende:

118. Lov om Bemyndigelse til Foretagelse af visse Ekspropriationer m. v.....	397
--	-----

Justitsministeren vedrørende:

119. Midlertidig Lov om Bemyndigelse for Regeringen til at træffe Bestemmelser til Opretholdelse af Ro, Orden og Sikkerhed.....	399
120. Lov om Sikkerhedsforanstaltninger inden for Erhvervsvirksomheder m. m.....	403
121. Lov om Ydelse af juridisk Bistand samt om Inkasso- og Detektivvirksomhed m. v.....	406
122. Lov om Ændring i Lov Nr. 246 af 10. Maj 1940 om Handel med samt Tilvirkning og Besiddelse af Vaaben m. v., jfr. Lov Nr. 130 af 30. Marts 1942 om Ændring i samme Lov.....	410
123. Midlertidig Lov om Pligt til at stille Skydevaaben og Motorkøretøjer til Raadighed for Rets-, Politi- og Fængselsvæsenet samt om Tillæg til Lov Nr. 91 af 29. Marts 1924 om Indkvartering.....	411
124. Midlertidig Lov om Ændring i Lov om Gældsbreve Nr. 146 af 13. April 1938.....	417
125. Lov om Ændring i Lov om Rettens Pleje af 11. April 1916. (Genoprettelse af Retskreds Nr. 66: Nibe Købstad m. v.).....	419

Undervisningsministeren vedrørende:

126. Lov om Udskydelse af Tidsfristen i § 63, Stk. 3, 4 og 5, i Lov om Folkeskolen Nr. 160 af 18. Maj 1937..... 422
127. Lov om Særregler for Aftenskoler og Ungdomsskoler i de sønderjyske Landsdele..... 424

Forsvarsministeren vedrørende:

128. Lov om Bemyndigelse til midlertidig at afvige fra visse Bestemmelser i Lov Nr. 112 af 7. Maj 1937 om Hærens Ordning samt i Lov Nr. 113 af 7. Maj 1937 om Søværnets Ordning..... 426
129. Lov om Forlængelse af Lov Nr. 360 af 9. Oktober 1939 om midlertidige Foranstaltninger vedrørende Lodsvæsenet..... 427

B.**Ikke vedtagne Lovforslag.****I. Fremsat af Regeringen.****Statsministeren vedrørende:**

1. F. t. Lov om Tillæg til Lov om Naturfredning..... 428
2. F. t. L. om Oprettelse af et teknisk-videnskabeligt Forskningsraad..... 430

Indenrigsministeren vedrørende:

3. F. t. L. om en Laanefond for kortfristede Prioritetslaan 433
4. F. t. Lov om Levnedsmidler m. m..... 437

Ministeren for offentlige Arbejder vedrørende:

5. F. t. Lov om Vejevæsenet..... 439
6. F. t. Lov om Ændring af Motorafgiftsloven m. v.... 451
7. F. t. Lov om Ændring af Lov Nr. 158 af 13. April 1938 om Snekastning..... 463
8. F. t. Lov om Oprettelse af et Vejdepartement og et Vejnævn m. v..... 466
9. F. t. Lov om Foranstaltninger til Sikring af Limfjords-tangerne m. v..... 471

Undervisningsministeren vedrørende:

10. F. t. L. om Skolelæger..... 479

II. Forelagt af et eller flere Medlemmer af Rigsdagen.**Folketing.**

11. F. t. L. om Ophævelse af midlertidig Lov Nr. 452 af 11. November 1942 om Bemyndigelse for Regeringen til at træffe Bestemmelser til Opretholdelse af Ro, Orden og Sikkerhed. (Af Stærmosé, Hoff og Arne Sørensen). 486

C.**Andre Sager.**

I. Beslutninger	487
II. Forespørgsler	493
III. Valgs Prøvelse	495
IV. Valg til Kommissioner og Hverv	500
V. Andragender	507

Finansloven

for Finansaaret fra 1. April 1943 til 31. Marts 1944.
(Finansministrene *Alsing Andersen* og *K. H. Kofoed*). [A. Sp. 1. — C. Sp. 593 og 1291].

Fremlagt i *Folketinget* $7/_{10}$ (F. Sp. 7). 1. Beh. $3-4/_{12}$, $8-11/_{12}$ og $15-17/_{12}$ (F. Sp. 288, 339, 387, 443, 522, 560, 577, 588, 664, 720). Partiernes Ordførere: H. P. Hansen (Sorø A.), Knud Kristensen, Ole Bjørn Kraft, Bertel Dahlgaard, Valdemar Thomsen, Oluf Pedersen og Frits Clausen. Henvist til Finansudvalget (se Side 39). Betænkning (B. Sp. 55) afgivet $20/_{1}$. (Ordfører: Fr. Andersen). 2. Beh. $27/_{1}$ (F. Sp. 922). Ændringsforslag til 3. Beh. (B. Sp. 249). 3. Beh. $12/_{3}$ (F. Sp. 1421). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $12/_{3}$ (L. Sp. 718). Partiernes Ordførere: Steincke, Lannung og J. S. Foget. Henvist til Finansudvalget (se Side 41). Betænkning (B. Sp. 883) afgivet $12/_{3}$. (Ordfører: Steincke). 2. Beh. $12/_{3}$ (L. Sp. 731). 3. Beh. $12/_{3}$ (L. Sp. 732). *Loven stadfæstet 26. Marts 1943*. (Lov-Tid. Nr. 165).

Oversigt over Statens Driftsbudget for Finansaaret 1943—44.

		Efter Lovforslaget		Efter Finansloven	
		Indtægt	Udgift	Indtægt	Udgift
		Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
§	1. Domænerne	261 247		260 887	
§	2. Statsvirksomhederne		20 198 137		23 046 872
§	3. Rentekonto	5 799 295		6 862 993	
§	4. Overskud af Universitetets og Statens højere Almenskolers Fond samt af Bispetienderne	619 094		618 784	
§	5. Skatter og Afgifter	704 451 431		903 518 431	
§	6. Overskud af Klasselotteriet	3 111 328		2 826 928	
§	7. Adskillige Indtægter	4 692 453		4 692 453	
§	8. Statsydelse til Hans Majestæt Kongen		1 000 000		1 000 000
§	9. Det kongelige Hus's Aarpenge		131 200		131 200
§	10. Rigsdagen		2 800 000		2 800 000
§	11. Statsministeriet		1 137 259		1 162 699
§	12. Udenrigsministeriet		5 480 813		5 604 503
§	13. Ministeriet f. Landbrug og Fiskeri		47 755 591		64 289 752
	At overføre	718 934 848	78 503 000	918 780 476	98 035 026

	Efter Lovforslaget		Efter Finansloven					
	Indtægt	Udgift	Indtægt	Udgift				
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.				
Overført...	718 934 848	78 503 000	918 780 476	98 035 026				
§ 14. Indenrigsministeriet.....		50 484 325		50 768 010				
§ 15. A. Socialministeriet.....	}	293 449 018	}	230 702 338				
§ 15. B. Arbejdsministeriet.....						65 646 432		
§ 16. A. Ministeriet for offentlige Arb..					}	20 715 140	}	13 088 725
§ 16. B. Trafikministeriet.....								
§ 17. Minist. f. Handel, Industri og Søf.		20 361 384		62 079 395				
§ 18. Grønland.....		0		0				
§ 19. Justitsministeriet.....		44 041 582		46 218 111				
§ 20. Kirkeministeriet.....		6 432 713		6 517 643				
§ 21. Undervisningsministeriet.....		104 900 125		106 697 635				
§ 22. Krigsministeriet.....		45 853 960		50 599 813				
§ 23. Marineministeriet.....		55 659 258		56 098 862				
§ 24. Finansministeriet.....		205 493 964		171 906 305				
§ 25. Pensionsvæsenet.....		36 638 000		36 638 000				
	718 934 848	962 532 469	918 780 476	1 007 511 879				
Merudgift at overføre til § 26 II. H....	243 597 621		88 731 403					
	962 532 469	962 532 469	1 007 511 879	1 007 511 879				

Oversigt over Bevægelserne paa Statens Statuskonti i Finansaaret 1943—44.

Efter Finansloven.

1942
/ 1943

	Brutto		Netto	
	Indtægt	Udgift	Indtægt	Udgift
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
<i>§ 26 I. Aktiver.</i>				
A. Faste Ejendomme og Anlæg vedrørende Statsvirksomhederne	12 580 158	60 085 720	»	47 505 562
B. Andre faste Ejendomme og Anlæg	6 587 746	22 739 996	»	16 152 250
C. Aktiver tilhørende forskellige Fonds	6 259 613	13 962 158	»	7 702 545
D. Aktiver under særlig Bestyrelse . . .	483 272	861 454	»	378 182
E. Udlaan o. lign., som dækkes gennem særlige Statsforskrivninger	61 962 000	96 509 000	»	34 547 000
F. Aktiver tilhørende de under Passivpost F. I. anførte Fonds	20 525 800	15 316 000	5 209 800	»
G. Tilgodehavender og Udlaan	10 483 422	43 142 987	»	32 659 565
H. Værdipapirer	»	90 000	»	90 000
J. Finansministeriets Mellemregning med Ministerier og Institutioner . .	»	»	»	»
K. Reguleringskonto i Danmarks Nationalbank, hensat til Afskrivning	»	»	»	»
At overføre . . .	118 882 011	252 707 315	5 209 800	139 035 104

Finansloven.

	Brutto		Netto	
	Indtægt	Udgift	Indtægt	Udgift
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Overført...	118 882 011	252 707 315	5 209 800	139 035 104
<i>§ 26 II. Passiver.</i>				
A. Statsgælden.....	1 062 000	57 833 368	»	56 771 368
B. Skatkammerbeviser og Bankgæld .	303 485 985	»	303 485 985	»
C. Skyld til forskellige Institutioner..	»	17 385	»	17 385
D. Kapitaler under særlig Bestyrelse..	1 687 525	1 309 343	378 182	»
E. Særlige Statsforskrivninger.....	»	30 808 800	»	30 808 800
F. Henlæggelser til særlige Formaal..	168 701 955	185 073 717	»	16 371 762
G. Finansministeriets Mellemlregning med Ministerier og Institutioner..	»	»	»	»
H. Overskud i Henh. til Driftsbudgettet	»	88 731 403	»	88 731 403
I. Henlagt til ekstraord. Afskrivninger	»	»	»	»
J. Statens Nettoformue:				
I. Overskud af Statens Fonds ..	16 087 374	8 385 519	7 701 855	»
II. Forskellige Kapitalindtægter..	15 000 000	»	15 000 000	»
III. Værdiforskydninger.....	»	40 000	»	40 000
K. Reguleringskonto i Danmarks Na- tionalbank.....	»	»	»	»
	624 906 850	624 906 850	331 775 822	331 775 822

Oversigt over Statens Driftsregnskab for Finansaaret 1941—42.

1942/
1943

	Bevilling		Regnskab	
	Indtægt	Udgift	Indtægt	Udgift
	Kr.	Kr.	Kr.	Ø.
§ 1. Domænerne	2 705 044	»	3 148 000.24	»
§ 2. Statsvirksomhederne	»	15 907 773	»	14 637 140.16
§ 3. Rentekonto	»	660 268	309 621.14	»
§ 4. Overskud af Universitetets og Statens højere Almenskolars Fond samt af Bispetienderne.	630 381	»	628 631.03	»
§ 5. Skatter og Afgifter	919 922 263	»	926 507 293.62	»
§ 6. Overskud af Klasselotteriet ..	2 971 961	»	2 984 145.86	»
§ 7. Adskillige Indtægter	7 409 434	»	8 011 140.79	»
§ 8. Statsydelse til Hans Majestæt Kongen	»	1 000 000	»	1 000 000.
§ 9. Det kongelige Hus's Aarpenge	»	131 200	»	131 200.
§ 10. Rigsdagen	»	2 625 000	»	2 569 640.64
§ 11. Statsministeriet	»	1 467 583	»	1 373 980.41
§ 12. Udenrigsministeriet	»	6 374 653	»	6 413 616.90
§ 13. Ministeriet f. Landbrug o. Fiskeri	»	62 317 735	»	64 028 440.70
At overføre . . .	933 639 083	90 484 212	941 588 832.68	90 154 018.81

Finansloven.

75

	Bevilling		Regnskab	
	Indtægt	Udgift	Indtægt	Udgift
	Kr.	Kr.	Kr. Ø.	Kr. Ø.
Overført . . .	933 639 083	90 484 212	941 588 832.68	90 154 018.81
§ 14. Indenrigsministeriet	»	65 790 395	»	65 420 653.30
§ 15. Arbejds- og Socialministeriet .	»	304 575 280	»	301 969 281.26
§ 16. Ministeriet for offentlige Ar- bejder	»	45 598 948	»	44 913 542.40
§ 17. Ministeriet for Handel, Indu- stri og Søfart	»	67 063 778	»	64 508 211.95
§ 18. Grønland	»	»	»	»
§ 19. Justitsministeriet	»	52 789 289	»	52 506 939.98
§ 20. Kirkeministeriet	»	6 117 930	»	5 986 270.95
§ 21. Undervisningsministeriet	»	102 373 725	»	100 510 169.84
§ 22. Krigsministeriet	»	43 726 292	»	43 719 276.49
§ 23. Marineministeriet	»	40 954 929	»	40 269 703.26
§ 24. Finansministeriet	»	66 816 268	»	66 742 510.29
§ 25. Pensionsvæsenet	»	30 962 043	»	30 408 212.69
	933 639 083	917 253 089	941 588 832.68	907 108 791.22
At overføre til § 26 II. H. . . .	»	16 385 994	»	34 480 041.46
	933 639 083	933 639 083	941 588 832.68	941 588 832.68

Statens Status pr. 31. Marts 1942.

<i>I. Aktiver.</i>	Kr.	Ø.
A. Ejendomme og Anlæg vedrørende Statsvirksomhederne	686 053 012.58	
B. Andre faste Ejendomme og Anlæg	589 740 641.65	
C. Aktiver tilhørende forskell. Fonds m. m.	275 691 964.67	
D. Aktiver under særlig Bestyrelse (jfr. Passivpost D.)	32 973 883.52	
E. Udlaan o. lign., som dækkes gennem særlige Statsforskrivn. (jfr. Passivpost E.)	375 858 854.78	
F. Aktiver tilh. Fonds under Passivpost F.	37 587 912.74	
G. Tilgodehavender o. Udlaan m. v.	213 176 522.48	
H. Værdipapirer	172 062 986.45	
I. Kassebeholdning	4 737 706.75	
J. Finansministeriets Mellemregning med Ministerier og Institutioner		»
K. Reguleringskonto i Danmarks Nationalbank hensat til Afskrivning	124 762 960.89	
I alt Aktiver	<u>2 512 646 446.51</u>	

<i>II. Passiver.</i>	Kr.	Ø.
A. Statsgælden	1 090 933 111.	
B. Skatkammerbeviser og Bankgæld	÷ 167 339 847.46	
C. Skyld til forskell. Institutioner uden for Mellemregning med Finansministeriet	321 460.78	
D. Kapitaler under særlig Bestyrelse (jfr. Aktivpost D.)	32 973 883.52	
E. Særlige Statsforskrivn. (jfr. Aktivpost E.)	561 360 801.89	
F. Henlæggelser til særlige Formaal (jfr. Aktivpost F.)	195 237 977.68	
G. Finansministeriets Mellemregning med Ministerier og Institutioner	100 649 395.30	
H. Overskud fra Driftsregnskaberne	135 136 293.95	
I. Henlagt til ekstraordin. Afskrivninger		»
J. Statens Nettoformue	438 610 408.96	
K. Reguleringskonto i Danm. Nationalbank	124 762 960.89	
I alt Passiver	<u>2 512 646 446.51</u>	

Ved Fremlæggelsen af Finanslovforslaget for 1943—44 gennemgik *Finansministeren* (Alsing Andersen) først *Statsregnskabet for 1941—42* i dets Hovedtræk (se foranstaaende Oversigt). Det fremgik heraf, at Driftsindtægterne havde udgjort 941,6 Mill. Kr. eller 8 Mill. Kr. mere end budgetteret paa Finans- og Tillægsbevillingsloven og Driftsudgifterne 907,1 Mill. Kr. eller 10,1 Mill. Kr. mindre end budgetteret, saa at der fremkom et *Overskud* paa 34,5 Mill. Kr. mod et anslaaet Beløb af 16,4 Mill. Kr. Merindtægten hidrørte i det væsentlige fra Skatter og Afgifter, der havde indbragt 6,6 Mill. Kr. mere end budgetteret. Af Mindreudgiften faldt 2,6 Mill. Kr. paa Arbejds- og Socialministeriet og et tilsvarende Beløb paa Handelsministeriet. Endvidere viste Statsvirksomhederne en Mindreudgift paa 1,3 Mill. Kr. og Undervisningsministeriet en Mindreudgift paa 1,9 Mill. Kr., hvortil kom en Del spredte Besparelser paa andre Konti. Til Gengæld viste Landbrugsministeriets Budget en Merudgift paa 1,7 Mill. Kr., idet Statstilskuddet til Smørordningen havde overskredet det budgetterede Beløb med 2,9 Mill. Kr. Sammenlignet med Statsregnskabet for 1940—41 viste det foreliggende Statsregnskab en Indtægtsstigning paa 41,1 Mill. Kr., væsentlig som Følge af øgede Skatteindtægter, og en Udgiftsstigning paa 63,9 Mill. Kr., hvoraf 27,9 Mill. Kr. faldt paa Handelsministeriet, 27,8 Mill. Kr. paa Ministeriet for offentlige Arbejder, 11,1 Mill. Kr. paa Undervisningsministeriet, 10,7 Mill. Kr. paa Justitsministeriet, 8,3 Mill. Kr. paa Indenrigsministeriet og 5,7 Mill. Kr. paa Landbrugsministeriet. Paa den anden Side viste Arbejds- og Socialministeriets og Marineministeriets Regnskaber en Besparelse paa henholdsvis 18 Mill. Kr. og 8,1 Mill. Kr. Herved maatte dog for Arbejds- og Socialministeriets Vedkommende tages i Betragtning, at der i Udgiften for 1940—41 var inkluderet et Beløb paa 40,4 Mill. Kr. som ekstraordinær Udgift ved hurtigere Refusion til Kommunerne. Naar man bortsaar herfra, var der en Stigning i Udgifterne paa 22,4 Mill. Kr. — Det i 1941—42 indvundne Driftsoverskud paa 34,5 Mill. Kr. var overført til Forøgelse af den i Forvejen bestaaende *Driftssaldo*; denne kom derved op paa 135,1 Mill. Kr., hvilket Beløb i paakommende Tilfælde vilde kunne anvendes til Støtte for Driftsregnskabet. — Med Hensyn til *Formueregnskabet* paa pegede Finansministeren, at der i 1941—42 ligesom i de foregaaende Finansaar var gennemført en omfattende *Anlægsvirksomhed* og ydet Støtte til en Række Formaal af beskæftigelsesmæssig Betydning. Den faste *Statsgæld* var i 1941—42 formindsket med 68,2 Mill. Kr., medens den løse Gæld, naar de forskellige Mellemløbsposter m. v. toges med i Betragtning, var forøget med 166,8 Mill. Kr. Nettoresultatet blev saaledes en Forøgelse af Gælden med 98,6 Mill. Kr., hvorved dog maatte erindres, at Staten ved Krone-

hævningen i Begyndelsen af 1942 yderligere havde faaet en Gæld til Nationalbanken paa 124,8 Mill. Kr.

Ved Udarbejdelsen af *Finanslovsforslaget for 1943—44* (se foranstaaende Oversigt) havde man bestræbt sig for at bringe de almindelige løbende Udgifter mest muligt ned og saa vidt gørligt søgt at undgaa nye Bevillinger eller principiel Udvidelse af de hidtidige Bevillinger. Alligevel var Driftsudgifterne anslaaet til 962,5 Mill. Kr. eller 52,6 Mill. Kr. mere end paa Finansloven for 1942—43, medens de budgetterede Driftsindtægter viste en Nedgang paa 103,5 Mill. Kr. til 718,9 Mill. Kr., hvilket imidlertid skyldtes, at der ikke paa Forslaget var opført nogen Indtægt i Henhold til Loven om midlertidige Forbrugsafgifter, der foreløbig kun havde Gyldighed til Udgangen af Oktober 1942, men som det var Hensigten at søge forlænget.

Paa *Finansloven for 1942—43* var Indtægterne opført med 822,4 Mill. Kr. og Udgifterne med 909,9 Mill. Kr., hvilket gav et budgetteret Underskud paa 87,5 Mill. Kr. Efter et foreløbigt Skøn vilde der imidlertid blive en Merindtægt paa 130 Mill. Kr. og en Merudgift paa 83 Mill. Kr., saa at Underskuddet kunde forventes nedbragt til omkring 40 Mill. Kr.; men herved var der set bort fra forskellige Merudgifter, som nødvendigvis maatte tilkomme i den tilbageværende Del af Finansaaret, idet man bl. a. ikke havde afsat noget Beløb til Udstedelse af Tøjkort. Der var derfor efter Finansministerens Opfattelse kun ringe Chance for at opnaa Balance paa Regnskabet for 1942—43. »Selv om gunstige Konjunkturer i Resten af dette Finansaar i Forbindelse med Tilbageholdenhed over for Ønsker om Udvidelse af givne Bevillinger kan forbedre Udsigterne, tror jeg dog, man maa være helt tilfreds, dersom det blot kan lykkes at formindske det skitserede Underskud paa ca. 40 Mill. Kr.«

Angaaende *Udsigterne for 1943—44* udtalte Finansministeren derefter: »Udgiften er for det kommonde Finansaar budgetteret til godt 50 Mill. Kr. mere end paa den gældende Finanslov og til ca. 150 Mill. Kr. mere end paa det Finanslovsforslag, der blev fremlagt i Fjor. Hvis det vil knibe med at faa Balance paa indeværende Aars Regnskab, er det givet, at Vanskelighederne vil blive meget større i Aaret 1943—44. Min Forgænger, den nuværende højtærede Statsminister, manede ved Finanslovsforslagets Forelæggelse i Fjor til Eftertanke i Anledning af Budgettets Stigning. Jeg gør disse Ord til mine. De er endnu mere nødvendige i Aar. De har Adresse til alle, der har med Forvaltning af Statens Midler at gøre, og de har Adresse til Offentligheden. Mere end nogen Sinde før er det nødvendigt, at der vises den strengeste Agtpaa-givenhed for at overholde de givne Bevillinger, og mere end nogen Sinde før maa der vises Tilbageholdenhed med Hensyn

til Optagelse af nye Opgaver, der yderligere vil belaste Statens Driftsbudget. Der er store ekstraordinære Udgifter, om hvis Nødvendighed der er Enighed under de nuværende Forhold, og det er af Betydning for hele Samfundets Husholdning, at disse Udgifter dækkes gennem Statens Indtægter, saaledes at Driftsbudgettet holdes i bedst mulig Orden. Dette bør efter min Mening være Retningslinien, og derfor anser jeg det heller ikke for muligt i Øjeblikket at give Afkald paa nogen af Statens nuværende Indtægter.«

Af Partiordforernes Taler ved Finanslovforslagets 1. Behandling i Folketinget skal for nogle Hovedpunkters Vedkommende i stærkt sammentrængt Form anføres følgende Referat:

H. P. Hansen (Sorø A.) (S.) fremhævede Betydningen af, at Staten havde opsparet en *Driftsreserve* paa 135 Mill. Kr., idet han gjorde gældende, at Forholdene let kunde medføre, at Indtægterne vilde svigte i de kommende Tider. Man maatte saaledes regne med Nedgang i de Afgiftsbeløb, der indgaar i Statskassen, efterhaanden som Varemængden blev mindre. Det maatte derfor ogsaa billiges, at der var budgetteret forsigtigt ved Finanslovforslagets Udarbejdelse, ligesom Taleren fandt det rimeligt, at man ikke under de foreliggende Omstændigheder havde stillet en Ophævelse af bestaaende Skatter i Udsigt. For kort Tid siden drøftedes *Omsætningsafgiften paa Manufakturvarer*. Den daværende Finansminister sagde, at han ligesom mange andre var ked af denne Afgift, og mente, det burde være en af de første Opgaver for Rigsdagen at afskaffe Afgiften, naar der blev Mulighed derfor under Hensyn til Statens finansielle Stilling. Taleren troede, at alle kunde slutte sig til den Udtalelse, og han gik ud fra som givet, at den nuværende Finansminister ogsaa kunde det; men man maatte ikke glemme Tilføjelsen: naar der blev Mulighed derfor. Alle de fire store Partier havde medvirket ved Afgiftens Indførelse ud fra den Betragtning, at man ikke kunde tage alle Indtægterne ved en Forhøjelse af de direkte Skatter; de havde derfor alle Del i Ansvaret. Det vilde være ønskeligt, om Afgiften kunde fjernes, men man maatte have andre Indtægter at sætte i Stedet for, og hidtil havde ingen kunnet paavise, hvor disse Indtægter skulde tages. Takket være Tøjkortene mærkede Familier med flere Børn ikke saa meget til Afgiften; enkelte opnaede maaske endda en lille Fordel, men der var andre, for hvem den var i høj Grad følelig. Den Del af Befolkningen, der har de mindste Skatteindtægter, trængte i det hele taget stærkt til en Skattelettelse. Det gjaldt ikke mindst med Hensyn til *den fælleskommunale Udligningsskat*, der ramte de mindrebedemlede forholdsvis

haardere end Folk med store Indtægter, og som var steget stærkt under Krigen. Her var et Omraade, hvor der trængtes til en Reform, og man maatte haabe, at Skattekommissionen vilde have sin Opmærksomhed henvendt paa Sagen. — *Beskæftigelsesforholdene* havde været ret gode i den senere Tid, men Arbejdsløsheden kunde forudses at ville stige igen hen paa Vinteren, og det maatte ikke glemmes, at Arbejdsfordelingen bevirkede, at mange mistede en Del af deres Indtægt. Desuden mærkede alle Arbejdere med lave Lønninger i høj Grad Tidens Tryk. Gifte Landarbejdere var saaledes meget daarligt stillet, og det var uforstaaeligt, at Arbejds- og Forligsnævnets Formandsskab havde afvist deres Krav om et beskødet *Dyrtilstillæg* paa 63 Øre pr. Dag. Ogsaa mange uden for Arbejderstanden var daarligt stillet. Det gjaldt bl. a. Tjenestemænd med lave Lønninger og mange Smaaahandlende, der fik færre og færre Varer at handle med. Som Forholdene laa, havde man fundet det paakrævet at lægge Loft over Lønningerne, men til Gengæld maatte der ogsaa gribes stærkere ind over for *Prisstigningen*, end det hidtil var sket, saa at den helt standsedes, i hvert Fald for de Varers Vedkommende, der fremstilles her i Landet. Fra andre Sider lød der stadig Krav om højere Priser, undertiden ledsaget af halve eller hele Trusler om Strejke eller Omlægning af Produktionen. Taleren havde imidlertid med Tilfredshed bemærket, at Husmændene ikke stod bag ved Kravene om højere Priser paa Landbrugsprodukter, skønt mange Husmænd mærkede Tidens haarde Tryk. Der var ogsaa af Landmænd fra alle Partier blevet taget Afstand fra disse Krav. — Spørgsmaalet om *Landbrugets Arbejdskraft* skulde ikke løses ved Tvangslove. Vilde Landmændene sikre sig den fornødne Arbejdskraft, maatte der indføres rimelige Arbejdsforhold med fastere Stillinger og Boliger til de gifte Landarbejdere. Det kritiseredes saa ofte, at Byerne ikke gjorde tilstrækkeligt med Hensyn til Boligbyggeri, men hvorfor ikke vende en Del af Kritikken mod Landkommunerne, hvor der mange Steder var Mangel paa Boliger? Hvis Landkommunerne gjorde en Indsats her, vilde det i høj Grad bidrage til at hindre Tilflytningen til Byerne og til at skaffe Landbruget den fornødne Arbejdskraft. — Taleren takkede det tidligere Ministerium for, hvad det havde udrettet til Bekæmpelse af Arbejdsløsheden saavel som paa andre Omraader, og han beklagede, at det stedfundne *Regeringsskifte* havde været nødvendigt. Han fandt det imidlertid glædeligt, at den nye Regering vilde fortsætte den hidtil førte Politik, og tilsagde sit Partis fulde Støtte hertil. Socialdemokratiet forstod helt og fuldt Nødvendigheden af et Samarbejde mellem Regeringen og Rigsdagen og alle ansvarlige Kredse i Befolk-

ningen, og det tog paa det stærkeste Afstand fra de Folk, der vilde forstyrre *Ro og Orden*. Enhver Dansker burde udvise en værdig Optræden over for alle, og Opfordringer til Uro og Sabotage og al Deltagelse deri maatte fordømmes. — *Samarbejdet* mellem Regeringen og Rigsdagen havde nu bestaaet sin Prøve i 2½ Aar. »Der er Folk, der skarpt kritiserer dette Samarbejde, men det er en forfejlet og uberettiget Kritik. De 5 Partier, der samarbejder, har selvfølgelig meget forskellige Opfattelser angaaende en Række Problemer, men de 2½ Aars Samarbejde har vist, at man kan forhandle sig til Enighed indbyrdes og til Enighed med Regeringen. Det er en Styrke under de nuværende Forhold, og mit Parti ønsker, at dette Samarbejde mellem Regeringen og Rigsdagen maa fortsætte til Gavn for vort Land og vort Folk.«

Knud Kristensen (V.) erklærede sig tilfreds med, at den nydannede Regering indadtil vilde fortsætte den hidtidige Politik, selv om der maaske kunde være et og andet at rette, ligesom der kunde melde sig nye Opgaver, som man maatte tage Stilling til og løse. Det var let i en Situation som den foreliggende at opagitere en Stemning af Utilfredshed og Misfornøjelse næsten inden for alle Kredse, men hver især burde inden for det Omraade og de Befolkningslag, hvis Tillid han i særlig Grad nyder, søge at faa Folk til at forstaa, at i denne Tid er der Vanskeligheder i alle eller i hvert Fald i mange Befolkningsklasser, og at Opgaven for Landets Regering er at søge at faa Ulemperne og Ubehagelighederne, ja man kunde vel godt sige Ulykkerne, fordelt saa ligeligt, som det var menneskeligt muligt. Derfor beklagede han den foregaaende Ordførers Tale, der indeholdt en Tendens til at ophidse de Befolkningsdele, som han følte sig særlig knyttet til, og faa dem til at tænke, at netop de var særlig forurettet, at netop de ikke havde noget Værn i Regeringens og Rigsdagens Politik. I Stedet for at fremkalde en saadan Stemning, som nok skulde komme af sig selv, burde man søge at forklare, at i denne vanskelige Tid vilde mange komme ud for Vanskeligheder, men ikke paa Grund af ond Vilje fra Regeringens eller anden Side, kun fordi alt Menneskeværk nu engang er skrøbeligt og ufuldkomment. Der var fra Samfundets Side gjort en betydelig Indsats for at lindre Nøden inden for Arbejderklassen. Taleren vilde ikke sige, at der var gjort for meget, maaske var der ikke gjort nok, men man havde dog gennem *Beskæftigelsespolitikken* ydet betydelige Ofre, som maatte kunne bidrage til at stemme Sindene mildere, naar Vanskelighederne meldte sig for de enkelte Hjem. Samtidig var der gennem *Maksimalpris- og Tilskuds- politikken* gjort adskilligt for at afhjælpe Vanskelighederne,

først og fremmest for de smaa Hjem. Selvfølgelig kunde der være enkelte Ting at rette ogsaa paa disse Omraader, men hvis noget saadant blev paavist, vilde der sikkert være god Vilje til at afhjælpe de Fejl, som der muligvis kunde være. Der havde tillige været talt om en vis Forhøjelse af *Lønnen*, men en saadan Fremgangsmaade maatte man være noget betænkelig ved, fordi Resultatet blev højere Produktionsomkostninger, hvad der næsten uundgaaeligt vilde medføre Nødvendigheden af at forhøje Priserne paa visse Varer, derunder ogsaa Livsfornødenheder. Derfor vilde Taleren anbefale, at man i Stedet for at gaa denne Forhøjelsens Vej gav de Midler, som Regeringen og Rigsdagen mente at det øvrige Samfund var i Stand til at udrede til de mindrebedrøvede Hjems Opretholdelse, som *Tilskud til Nedbringelse af Priserne* paa de vigtigste Livsfornødenheder, enten det nu skulde ske under den ene eller den anden Form. Det maatte herved ogsaa tages i Betragtning, at en Lønforhøjelse kun vilde komme dem til gode, der arbejder for Løn og efter de overenskomstmæssigt fastsatte Satser, samt at Forhøjelsen vilde komme saavel de enligstillede som Familieforsørgerne til gode. Og hvis Følgen blev en Prisforhøjelse, vilde denne i særlig Grad ramme netop de Hjem, som sidder med de store Forsørgerbyrder. — Det var ønskeligt, om man kunde gennemføre saavel et Lønstop som et *Prisstop*. Hvad der end kunde tale til Fordel for et Prisstop, navnlig for Livsfornødenheder, vilde de fleste dog sikkert mene, at dersom man fik Valget mellem den mindst mulige Prisforhøjelse, som var nødvendig for at opretholde Produktionen, og et Prisstop, som vilde formindske Produktionen, saa maatte man alligevel, baade af Samfundshensyn og af Retfærdighedshensyn over for de paagældende, foretrække en moderat Prisforhøjelse for et Prisstop med de Følger, det vilde faa. Landbrugsministeren havde gjort gældende, at Landbruget og Fiskeriet var de eneste Erhverv, hvis Realløn var steget under Krigen. Man maatte imidlertid tage i Betragtning, at disse Erhvervs Indtægtsniveau før Krigen laa betydeligt under de andre Erhvervs, og at det derfor ikke var givet, at disse Erhverv var særlig begunstiget i den foreliggende Situation. Man maatte ogsaa sammenligne de absolutte Indtægter. — Den *finansielle* Politik, som skulde føres, maatte gaa ud paa at være sparsommelig og nøjsom med Hensyn til Bevillinger, samtidig med at man under Hensyn til den herskende Pengerigelighed søgte at faa saa mange Penge ind i Statskassen gennem Skatter som overhovedet muligt. — Venstre vilde fuldt ud støtte Regeringen i dens Bestræbelser for at modvirke Provokation, *Sabotage* og alt det, som vender sig mod Besættelsesmagten. Taleren troede ikke, at Foranstaltninger og Gerninger af den omtalte

Natur tjente nogen som helst Interesse; de kunde kun skade baade de enkelte og navnlig hele Samfundet. Om *Samplingspolitikken* udtalte han, at den efter hans Opfattelse ikke mindst havde til Opgave at beskytte og værne vort frie Folkestyre, vort Lands Frihed, vor nationale Ære, vor Selvagtelse som Nation og *de nationale Værdier*. Og det betød ikke blot, at man vilde støtte disse Begreber, naar det ingenting kostede. Det betød tværtimod, at man var villig til at løbe en Risiko for dem, til at ofre noget for dem og værne dem, naar de er i Fare. Vi havde ikke opgivet at værne om disse Værdier, fordi vi ikke kunde fastholde dem; de blev kun opgivet i det Øjeblik, vi selv frivilligt opgav dem eller afleverede dem mod Erstatning. En saadan Opræden bar i det lange Løb Straffen i sig selv. Det var Talerens Opfattelse, at de, der under de nuværende Forhold styrede Danmark, havde et stort Ansvar ikke alene over for Nutiden, men ogsaa over for Landets og Folkets Fremtid. Til *den nye Regerings* Dannelse havde et Flertal inden for Venstre givet Tilslutning, og hvordan man end saa paa Regeringen og dens Tilblivelse, vilde ingen inden for Partiet volde den Vanskeligheder. »Vi vil samarbejde med den og med de andre Medlemmer og Partier og naa det i enhver given Situation for vort Land bedste Resultat. Det politiske Samarbejde er af stor Værdi; men der er dog maaske Grund til at minde om, at Samarbejdet i det væsentlige er et Middel, et Middel til at vogte og værne først og fremmest vore bedste og dyreste folkelige og nationale Værdier. Den Dag Samarbejdet ikke tjener dette Formaal, da er det unyttigt, ja maaske endda skadeligt.«

Ole Bjorn Kraft (K. F.) indledede med at pege paa, at man under *det politiske Samarbejde* i det store og hele uden store indrepolitiske Kampe havde kunnet staa sammen om Retningslinierne for vor økonomiske, vor erhvervsmæssige og vor sociale Politik, og han haabede, at det fortsat vilde blive saaledes. Det var paa økonomisk Omraade en Lykke, at Spørgsmaalet om *Lon og Priser* ikke havde givet Anledning til voldsomme indre Kampe, men at der fra alle Sider blev vist virkelig Forstaaelse for den store Fare, som *Inflationen* rummer, og at denne Forstaaelse førte til en Erkendelse af Nødvendigheden af at bekæmpe denne Fare paa den eneste rette Maade: ved at holde vort Pengevæsen sundt gennem Fastlæggelse af Prisniveauet og ved at hindre en stadig og ukontrolleret Indtægtsstigning. Man var enedes om Maal og Midler, men helt havde man til Trods herfor ikke kunnet binde Fenrisulven — saaledes maatte man betegne en Inflation, der, hvis den blev sluppet løs, vilde opluge, hvad Arbejde og Flid har skabt. Et lille Tøjrslag havde man været

tvunget af Omstændighederne til at give den, hvilket havde givet sig Udslag i, at Indtægterne under Krigen var steget med 25 pCt. Vi havde imidlertid holdt Udviklingen godt i Tømme, om end den hastigt reducerede Varemængde gjorde Situationen alvorligere, end Tallene egentlig syntes at vise. »Vi har bygget en Dæmning, men Vandet stiger stadig. Vor Opgave maa være at sørge for, at ikke Ugatsomhed eller manglende Forstaaelse af Dæmningsens Betydning en Dag skal føre til, at den sprænges, og Vandfloden faar sit frie Løb.« Enhver maatte kunne se, at øges Trykket paa Priserne ved stadige Krav om Forhøjelser, snart paa det ene Felt, snart paa det andet, betyder det hver Gang en Svækkelse af den Dæmning, vi har rejst, indtil den en Dag vil være saa gennemhullet, at Kravet om den generelle og alvorlige Lønstigning ikke længere af sociale og retfærdighedsmæssige Hensyn kan afvises. »Men den Dag, hvor Lønniveauet for Alvor hæves, betyder det, at det store Skred kommer, det Skred, der vil begrave Pengenes Værdi, og saa vil den lille tilkæmpede Gevinst blive til det maaske i Virkeligheden uoprettelige Tab.« — Man havde under det politiske Samarbejde ikke indskrænket sig til at tage de mest paatrængende Problemer op, men tillige vist Vilje og Evne til at forberede Fremtiden og løst Opgaver, der laa ud over Dagen og Vejen. Som Eksempler herpaa kunde nævnes saavel Ændringerne i *Sociallovgivningen*, der var et Vidnesbyrd om, at Samarbejdet mellem de 5 Partier kunde bære ogsaa til Løsning af et vanskeligt Spørgsmaal, som de i den foregaaende Samling vedtagne *Ungdomsskolelove*. Taleren ønskede i denne Forbindelse at pege paa et bestemt Omraade, hvor en Indsats var paa krævet, og hvor baade i befolkningsmæssig, social og sundhedsmæssig Henseende Landvindinger ventede. Han tænkte her paa *Boligspørgsmaalet* og det offentlige Stilling og Støtte hertil. Under Behandlingen af Loven om Laan til Boligbyggeri m. v. i 1938 havde Ordføreren for det konservative Parti, *Kristen Amby*, udtalt, at Spørgsmaalet om Bolig var et alment socialt Spørgsmaal, som burde ses paa en bredere folkelig Basis. Med andre Ord: Løsningen af Boligspørgsmaalet var et selvstændigt Formaal for Politikken. Denne Udtalelse var en klar Programudtalelse fra Det konservative Folkeparti paa dette Omraade. Og den Boligtype, som Partiet ønskede fremmet, var *det egne Hus i frie og sunde Omgivelser*. Men som det allerede fremhævedes i 1938, maatte en rationel Løsning baade af Jordkøbs- og Trafikpolitikken være en given Forudsætning for, at ogsaa den mindrebemidlede Del af Befolkningen kunde faa Del i de Goder, der er knyttet til det egne Hus. En vis Centralisering igennem et Statens Bolig- og Byggedirektorat maatte ogsaa anses for formaalstjenlig.

I Overensstemmelse hermed havde man paa Forslag af et af Indenrigsministeren nedsat Udvalg gennemført Loven om Statens Bygningsdirektorat, og forhaabentlig vilde man snart høre mere fra dette Udvalg angaaende de øvrige vigtige Problemer. Thi ogsaa under de givne Vilkaar maatte det sociale og civilisatoriske Arbejde fortsættes paa bedst mulig Maade; og næppe nogen anden social Foranstaltning var af en saadan Værdi som Tilvejebringelse af gode, sunde og efter Forholdene rummelige Boliger. Konservatismen betragtede det som en Pligt at lægge Forholdene saadan til Rette, at ogsaa den ganske almindelige jævne Mand kan faa Del i disse Goder, og heri vilde sikkert alle Partier være enige. — Efter at have omtalt de indkaldte *værnepligtiges* økonomiske Forhold og de vanskelige Vilkaar, som *Forsvarets Mænd* havde at virke under, fremsatte Taleren nogle mere almindelige politiske Bemærkninger. Han beklagede, at forhenværende Statsminister *V. Buhl* havde maattet træde tilbage, idet de Forventninger, der havde været stillet til dennes Ledelse af Regeringen, ikke var blevet skuffede; det danske Folk vilde bevare den bedste Erindring om den afgaaede Statsministers Personlighed. Det var en Selvfølge, at *den nye Regering*, som var dannet med Tilslutning fra de samarbejdende Partier, kunde regne med Loyalitet og Støtte fra konservativ Side. Med særlig Tilfredshed havde man erfaret, at Regeringen i sit Arbejde vilde føle sig forpligtet over for Rigsdagen og fortsætte den Linie for *Samarbejde*, som hidtil i saa høj Grad havde bidraget til at styrke vort Folks Muligheder og betrygge vor fortsatte Bestaaen som frit og selvstændigt Folk; Taleren gav i Tilknytning hertil sin Tilslutning til de foregaaende Ordføreres Udtalelser vedrørende Spørgsmaalet om Opretholdelse af *Ro og Orden*. — Trods Tidens Vanskeligheder var vi ikke blevet rokket i vor Tro paa det danske Folks Ret til og Mulighed for et frit og selvstændigt Liv. »Vel er det sandt, at de smaa Staters Vilkaar er blevet meget vanskeligere under den politiske, militære, tekniske og økonomiske Udvikling, vi har gennemløbet, og hvor Kampen og Konkurrencen mellem de store Magter synes at levne dem liden Plads. De maa sikkert i Fremtiden tage et vidtgaaende Hensyn hertil, men de har jo altid været indstillet paa Samarbejde og Forstaaelse med andre. Det er ikke blot, deres Natur, men en Lære, Nødvendigheden har indprentet dem, og som de har nemmet og indrettet deres Tilværelsesform efter. Det vil ikke være noget nyt for dem. Det er ikke dem, der vil faa det vanskeligst ved en ny Tids nære Samarbejde paa alle Omraader, hvis dette Samarbejde skal foregaa under andre Former end Tvangens.« Verden havde efter Talerens Opfattelse Brug for, hvad de smaa Stater kan bringe. »Ikke mindst

tror vi, at de nordiske Stater, hver for sig og maaske stærkest i Samarbejde, kan yde Kulturen og Menneskeheden Tjenester, der fuldt ud opvejer, hvad vi modtager udefra. Vi slaar ikke vore Øjne ned for nogen. Vi har i vore indbyrdes Forhold givet Verden et Eksempel paa Forstaaelse, Hensyntagen og Tolerance, som Verden kan have god Brug for at efterligne.»

Bertel Dahlgaard (R. V.) fandt, at der ved den nye Rigsdagssamlings Begyndelse var Grund til at takke enhver, som havde bidraget til, at Loyalitet og gensidig Hensynsfuldhed stedse havde vundet Overhaand under alle Tidens Vanskeligheder. Hans Parti sendte den afdøde Statsminister *Stauring* og hans Gerning en taknemmelig Tanke, ligesom det takkede den for nylig afgaaede Statsminister *V. Buhl* for klog og loyal Handling og skattede ham højt for de fremragende personlige Egenskaber, som alle paa Rigsdagen havde lært at kende hos ham. Naar *Regeringen* nu traadte frem for Rigsdagen i *ændret Skikkelse* og under andet Navn, men stadig repræsenterende den samme Samling i Rigsdagen og i Folket, da mødte den altsaa med sit eget Ansigt, sin egen Kunnen, sin egen Villen; men den var samtidig et Udtryk for den Enighed, der stedse har hersket om den politiske Linie, som Tidens overvældende Begivenheder og i Forbindelse dermed Vurderingen af vort Lands Interesser tilsiger. Det var Det radikale Venstres oprigtige Ønske og Haab, at det maatte lykkes Regeringen fortsat at samle hele Befolkningen, og Bestræbelserne herfor vilde det yde sin bedste Støtte. — Taleren kom derefter ind paa *Færoernes* og *Gronlands* Stilling under Krigen, ligesom han berørte Fremtidsudsigterne for *de nordiske Lande*. Ingen kunde undre sig over, at vi som ældgammelt nordisk Folk fulgte alle vore Stammefrænders Færd. Den Tanke, at Nordens Lande hidtil engang skal finde Vej frem til en nærmere Samvirken, havde aldrig kunnet dø. Det 19. Aarhundredes store Statsdannelser i Europa gav den en realpolitisk Baggrund, fordi de smaa Stater maatte tænke paa, hvordan de vandt Styrke til at hævde sig økonomisk og kulturelt. Og tænkte man paa Tiden efter Krigen, var der Grund til at tro, at et samvirkende Norden vilde være en stabiliserende og opbyggende Faktor. Men jo varmere Følelser man omfattede Sagen med, des forsigtigere burde man være med allerede nu at opstille bestemte Rammer for Fremtidens Veje paa dette Omraade. Vi maatte her i Danmark berede Sindene. Vi maatte opøve os i at tænke i nordiske Baner, hvor hvert af Folkene hidtil anskuede Tingene væsentligt under Hensyn til egne, snævre Interesser. Men vi maatte ikke af forhastet Iver skade den Sag, vi vilde fremme. — Statsregnskabet og Meddelelserne om Forløbet af Finansaaret 1942—43 gav Udtryk for, at *Finanspolitikken* havde formaaet at yde sit Bidrag til

Opretholdelsen af økonomisk Sundhed. Dette, at man i Tide havde udskrevet store Skatter, var Baggrunden for, at man med nogenlunde Sindsro kunde imødesee et mindre Underskud paa det løbende Aars Budget og et noget større Underskud i 1943—44. Fra radikal Side var man rede til at medvirke til at holde dette Underskud inden for dog nogenlunde beskedne Rammer; men naar Regeringen for at kunne dette krævede *Tojskatten* opretholdt i dens hidtidige Form, da nærmede man sig Grænsen for, hvad Det radikale Venstre kunde være med til. — Takket være en bevidst *Stabiliseringspolitik* var det lykkedes at *begrænse Prisstigningen*, saa at Engrosprinsniveauet siden Udgangen af 1941 kun var steget med 2 pCt. og Detailprinsniveauet ligeledes med 2 pCt. Man opnaaede imidlertid ikke dette for alle danske Borgere fundamentale Gode: en ordnet Økonomi og Bevarelse af Pengenes Værdi, uden at alle ydede deres Bistand dertil. Man maatte tage Fornuften fangen, forsøge at se Tingene i Sammenhæng i Stedet for at stirre sig blind paa en eller anden Enkelthed i sin egen snævre Interesseskreds. Paa alle Omraader havde Særinteresser stadig søgt at bryde gennem den Vold, man rejste mod Prisbølgen, men hvorledes vilde denne Prisbølge, om man havde undladt at dæmme op imod den, ikke have virket ind paa Livet i de Snese Tusinder af Hjem, hvor Husmødrene i Forvejen kæmpede en fortvivlet Kamp for at faa Penge til det nødtørftigste? Dør, hvor Husmødrene i disse Tider med smaa Midler kæmpede sig igennem og bevarede Humøret over for Mand og Børn, var der i Sandhed Tale om de Dagliglivets Helte, som værnede Landet, og som vi alle havde Pligt til ikke at belaste yderligere. Derfor var det glædeligt, at en stadig større Del af Erhvervslivets Mænd syntes at vinde Forstaaelse af, hvor livsvigtigt det er for Landet, at Herredømmet over Prisudviklingen bevares. Det var ogsaa Forstaaelsen af den indre Sammenhæng i Landets økonomiske Stilling, der havde faaet de danske Husmandsorganisationer til frivilligt at give Afkald paa en Prisforhøjelse, som isoleret set vilde have været en Fordel for det mindre Landbrug. — Med Henblik paa de stigende *Ejendomspriser* opfordrede Taleren indtrængende Regeringen til at søge enhver kunstig Efterspørgsel neutraliseret, enhver Spekulation slaaet ud. Formaålet maatte være at træffe Foranstaltninger, der i Købernes Konkurrence om Erhvervelse af fast Ejendom holdt de specielle Kapitalinteresser tilbage og gav dem, der skal føre Erhvervslivet videre, en Fortrinsstilling, hvilket for Landbrugets Vedkommende særlig vilde sige Ungdommen. — De Byggematerialer, som kunde fremskaffes, burde fortrinsvis anvendes til *Boligbyggeri*; under Forhold som de nuværende var det paakrævet, at Staten med haard Haand standsede

alt Luksusbyggeri. I Samarbejde med Kommunerne og Boligforeningerne maatte det være muligt at organisere en *Storproduktion af Enfamiliehuse og Rækkehuse*, naar de Kræfter, der er afgørende for Jordens Erhvervelse, Trafikmidlernes Udvikling, Byggeriets Finansiering og selve Husenes Opførelse koordineredes paa rette Maade.

Valdemar Thomsen (B.) konstaterede med Tilfredshed, at der ikke i den afgaaede Statsministers Aabningstale, i Mod-sætning til hvad der tidligere var sket, var blevet givet Udtryk for, at kun de Partier, der støtter Regeringen, byggede paa Landets forfatningsmæssige Grundlag. Hvad *den nydannede Regering* angik, havde Statsministeren i sin Tale i Folketinget den 11. November erklæret, at man indadtil vilde fortsætte den hidtil førte Politik. Hvis det ikke var blevet tilføjet, at Regeringen paa det økonomiske, finansielle og beskæftigelsesmæssige Omraade vilde arbejde for en sund og for Land og Folk gavnlig Udvikling, kunde man have næret Frygt for, at den nye Regering ikke var indstillet paa at løse de Opgaver, der trænger sig paa, og som tilsyneladende havde oversteget den afgaaede Regerings Kræfter. Taleren kom derefter ind paa den *Landbrugspolitik*, som var blevet ført, og beklagede herunder stærkt, at Landbrugsministeren havde taget Afstand fra en Forhøjelse af *Smørprisen*, ligesom han kritiserede nogle Udtalelser af Ministeren angaaende Landbrugets Rentabilitet og Indtægtsforhold. Landbrugsministerens Optræden under Forhandlingerne i Folketinget og Pressens Udnyttelse af den kunde kun faa til Følge, at Forbrugerne blev fjendtligt indstillet saavel over for Landbruget som Erhverv som over for dem, der betragtede Sagen ogsaa under Hensyn til Befolkningen som Helhed; men for silde vilde det være at komme til Klarhed den Dag, da der paa Grund af svigtende Produktion var for faa Fødevarer i Butikkerne og til Eksport. Den tiltagende Mælkemangel i Hovedstaden talte allerede sit tydelige Sprog i saa Henseende. Det var bunduretfærdigt og tillige farligt for Produktionen at vælge Byrderne over paa Udøverne af et enkelt Erhverv. De Spørgsmaal, der trængte sig paa, var, hvilke Mængder der kunde fremstilles uden Tilførsel af fremmede Foderstoffer med de forhaandenværende Gødningsmængder, samt hvilke Muligheder der gennem en Omlægning forelaa for større Produktion ved f. Eks. at udvide Arealerne med Sukkerroer, Kartofler og Bælplanter. Denne overmaade vigtige Side af Sagen glemte Landbrugsministeren aabenbart helt i sin Iver for at fordele Fattigdommen, som han sagde. — En af Betingelserne for at forøge Produktionen var det, at der sikredes Landbruget den fornødne *Arbejdskraft* af tilfredsstillende Kvalitet. Ogsaa i den Henseende maatte det oprigtigt haabes, at

Ministeriet Scavenius vilde vise sig at være Opgaven voksen. Først og fremmest var det paakrævet, at Medhjælperloven ændredes paa en saadan Maade, at Landbrugets Medhjælpere ikke kunde løbe fra deres Pladser, uden at de kom til at bøde alvorligt for det. Det var en paafaldende Hjælpeløshed, den tidligere Regering havde lagt for Dagen vedrørende dette meget vigtige Spørgsmaal. I Tilslutning hertil kritiserede Taleren, at adskillige Kvinder oppebar Understøttelse som arbejdsløse, skønt der herskede en næsten katastrofal Mangel paa huslig Medhjælp i By og paa Land. Desværre syntes der med Hensyn til de Forhold, der berører Landbruget, at herske en dybtgaaende principiel Uoverensstemmelse mellem Regeringspartierne og Bondepartiet. For Byerhvervene fastsattes Maksimalpriserne med Omkostningerne plus en passende Avance som Grundlag. Naar det gjaldt Landbruget, syntes det derimod, som om man kun havde Interesse i at presse Priserne ned til det lavest mulige uden Hensyn til Produktionsomkostningerne. Samtidig maatte det kritiseres, at Regeringen ikke satte noget ind paa at faa *Renten* sat ned. Ikke engang *Konverteringen* havde Regeringen villet støtte, men ladet Nationalbanken skalte og valte med Sagen efter Forgødtbefindende. En af de Indvendinger, der tilsyneladende kunde rejses med nogen Vægt mod en dybtgaaende Rentesækning, var Hensynet til de Mennesker, der har indrettet sig paa at leve af en lille Kapital; derfor burde der samtidig med Rentesækningen gennemføres en alle omfattende *Folkforsikring*. Aldersrenteordningen var utidssvarende. Det vilde være mere tilfredsstillende for alle Parter, om enhver gav et passende Bidrag til en senere rundelig Pension, som det saa til Gengæld blev en ubetinget Ret for den enkelte at oppebære. — Bondepartiet havde med Tilfredshed konstateret, at Rigsdagen gennem sin Tilslutning til Ministeriet Scavenius og de afgivne Erklæringer havde taget klar Stilling til Statsministerens *Udenrigspolitik*. Partiet betragtede det paa en Maade som en Oprensning for den skændige Behandling, det paa et givet Tidspunkt var ude for. »Vi har,« udtalte Taleren til Afslutning, »i Bondepartiet vor egen Mening om Landbrugs politik og om Indenrigspolitik i det hele taget; den er som bekendt ikke af ny Dato, og den vil vi vedblivende forfægte uden Hensyn til al Mistæneliggørelse; men det, vi først og fremmest vil stræbe hen imod, er et Danmark, der kan leve sit eget nationale Liv, men i Samarbejde med det nye Europa.«

Oluf Pedersen (D. R.) tilsagde paa sit Partis Vegne den nye Regering Støtte. Ministeriet Scavenius havde, uanset Formen for dets Tilblivelse, og selv om ikke alle lige hurtigt erkendte dets Nødvendighed, hele den nationale Samling bag sig og var dermed en Regering, der repræsenterede det danske Folk,

om end dets Chef og et Flertal af dets Medlemmer ikke var taget ud af Politikernes Kreds, idet saavel Ministeriets Fremkomst som dets Bestaaen var gjort afhængig af Rigsdagens Tilslutning. Det var Talerens Tro, at vi fortsat tjente vort Folk og Fædreland vel ved at holde sammen. Stod Konge, Rigsdag og Folk sammen, da kunde vi vel ikke derved undgaa, at der kommer strengere Tider, men vi kunde uden unødvendige Ofre føre vort Fædreland frelst gennem Krigen. Han troede tillige, at et fredeligt Forløb af Besættelsen tjente vort Lands Interesse ogsaa paa længere Sigt, ja det var hans inderlige Haab, at Besættelsen maatte forløbe saaledes, at det gode Samarbejde med den tyske Nabo kunde fortsætte, naar dens Tryk var ophørt, uden at der var skabt den Bitterhed, som et blodigt Opgør vilde skabe, og uden at vor Selvagtelse var tabt. Dette Ønske betingedes af vor fulde Selvstændighed. »Vi er nok et lille Folk, men vi vil herske i vort eget Land. Vi er nationalt bevidste, og denne Nationalfølelse er ikke mindst hos den jævne Arbejder, Bonde og Borger, der ikke skrigger højt derom ved enhver Lejlighed.« Krigen var efter Talerens Opfattelse en Fejltagelse, og det danske Folk havde ikke i nogen Grad forskertset sin Ret til Livet, fordi vi blev forskaanet for de store Blodofre. Der var ikke ringeste Grund til at faa et Mindreværdskompleks af den Grund. — Selv om Retsforbundet var relativt tilfreds med den Lovgivning, der har fundet Sted under det nationale Samarbejde, kunde ikke meget af den begejstre Partiet, og der var fremkommet Love, som det havde god Grund til Utilfredshed med. Det gjaldt bl. a. Loven om Landbrugets Arbejdskraft, som man maatte se at naa frem til at kunne undvære. Hvad *Landbruget* angik, havde det under Krigen faaet sine Forhold forbedret, maaske endda mere, end det havde været nødvendigt. Men hvis man i den Anledning vilde angribe Rigsdagen, maatte man gøre sig klart, at den under Krigen skabte *Lovgivning* med Hensyn til Landbruget i det store og hele havde reduceret Landbrugets Indtægter og ikke modsat. — Vi havde under det nationale Samarbejde faaet en Lov, som kunde faa ikke ringe Betydning, hvis den opretholdtes ud i Fremtiden: Loven om *Voldgift* i Stedet for Arbejdskrig. Det lykkedes ogsaa at naa frem til Enighed angaaende *den sociale Forsorg*. Hvis man skulde kunne naa længere i Retning af at faa de sociale Udgifter ned, saa maatte det ske gennem Afhjælpning af selve den Nød, som nødvendig gjorde en social Forsorg. Og her var Vejen den at sikre enhver Borger Udbyttet af hans eget Arbejde, hvilket vilde sige at sikre ham en Arbejdsplads paa Danmarks Jord uden Udbytning af Kapitalmagten. Man havde her fra alle Partiers Side Lejlighed til at vise et godt nationalt Sindelag. Taleren havde

i saa Henseende noteret det som et Solstrejf, at vi fik en stor Nedsættelse paa en lille Toldlov. Men man maatte videre med Arbejdet for at faa flyttet Byrderne fra Menneskenes Arbejde og Forbrug over paa Jorden, hvor Byrderne ikke tyngede. Den *Grundværdistigningsskyld*, som vi har, maatte betragtes som et Misfoster og burde derfor snarest ændres, dels ved at urimelige Lempelser ophævedes, dels ved at Skylden blev fra-draget i Købesummen og kom til at indestaa som en offentlig Prioritet. Hidtil var det som Regel gaaet saadan, at Køberen maatte betale Værdistigningsafgiften, medens Sælgeren gik fri. — Taleren kunde give Tilslutning til alle Ønsker, som var fremsat om at spare paa de offentlige Udgifter. Han ønskede ogsaa gerne Skatterne nedsat, men vilde advare imod, at det skete gennem Optagelse af Laan.

Frits Clausen (N. A.) vendte sig, efter at have fremsat nogle udenrigspolitiske Betragtninger, mod de Kredse herhjemme, der ikke kunde frigøre sig for deres »forældede og af de historiske Kendsgerninger modbeviste Anskuelse, og som derfor afviser enhver Tanke om et nyt Europa«. I Stedet for gik man og drømte om, at Udviklingen en Dag vilde lade sig dreje tilbage, og disse Forventninger knyttedes i Regelen sammen med Drømmen om en endelig Sejr for de anglo-amerikanske Magter, eventuelt i Forbindelse med Sovjetstaten. Disse Kredse glemte imidlertid, at Drømmen om en engelsk Sejr ganske utvivlsomt vilde komme til at gaa over en Virkelighed af Ødelæggelser, for vort Vedkommende over et Danmark i Ruiner. Hvis man i Stedet for at hengive sig til saadanne Utopier, ja, rent ud sagt landsødelæggende Forhaabninger, vilde se paa de virkelige Kendsgerninger, maatte man indrømme over for sig selv, at Tanken om en Nyordning i Europa under central kontinental Føring slet ikke var en saa revolutionerende Tanke, som saa mange gerne vilde gøre den til. De Vilkaar, Krigen har skabt, førte uden videre med sig, at Europa mere og mere blev et produktivt Fællesskab, et Arbejdsfællesskab. Det nye Europa var altsaa allerede i Smeltedigelen. Krigen var i Virkeligheden en Kamp om Genneførelse af en Revolution. Det kunde maaske til Tider se ud til, at man i nogle smaa Lande, maaske ogsaa herhjemme, havde Muligheder for at redde nogle af sine gamle demokratiske og liberalistiske Rekvisitter med over i en ny Tid, men man vilde opleve, at Tidens Krav var anderledes bestemt. En Revolution var ikke en lille Begivenhed, der bestemtes af Døgnets smaa Krav og Kaar, men en dybtgaaende Omformningsproces. — Ved den nye *Regeringsdannelse* var der sket det, at Udenrigsministeren ogsaa havde overtaget Statsministerens Forretninger. Herved havde man villet fremhæve den nære Forbindelse, der er mellem den indenrigske Politik, vi maa føre, og de udenrigspolitiske Begivenheder,

vi er afhængige af. Ud over dette var der ikke sket noget synderligt. Gennem alt, hvad der blev talt og skrevet fra anden Side, gik en stille Glæde og Tilfredshed over, at Danmark ogsaa ved dette Regeringsskifte havde kunnet bevare sin højt berømmede demokratiske Struktur. Bag denne Glæde og Tilfredshed skinnede dog hist og her en vis Usikkerhed over for Fremtiden igennem. — Taleren vilde ved denne Lejlighed afholde sig fra en nærmere Kritik af de Ting, den nye Regering indtil nu havde foreslaaet eller gennemført. „Dette skal dog selvfølgelig ikke betyde, at vi fra national-socialistisk Side ikke ønsker at tage Forbehold over for denne Regering. Tværtimod ønsker vi at tage samme Forbehold over for denne saakaldte Samlingsregering, som vi har gjort det over for de foregaaende. Vi Nationalsocialister tror nemlig ikke paa Muligheden af at kunne opfylde den nye Tids Krav med gamle demokratiske eller liberale Anskuelse eller Metoder, og derfor betragter vi ogsaa kun denne Samlingsregering som et vel udtænkt taktisk Forsøg paa i Virkeligheden at holde enhver ærlig Tanke om en Fornyelse borte fra vort Land.« Taleren lod sig ikke berøve Troen paa, at »vort Folks fremtidige Skæbne som et frit, selvstændigt, lykkeligt dansk Folk er afhængig af en virkelig sand og ærlig Indstilling over for vor Tids revolutionerende Tanker«.

Da *Statsministeren* senere under Debatten tog Ordet, konstaterede han med Tilfredshed, at Partiernes Ordførere med en enkelt Undtagelse havde vist Vilje til at yde Støtte til Gennemførelse af Regeringens Politik paa Regeringserklæringens Grundlag. Statsministeren følte sig dog overbevist om, at alle Ordførerne var enige paa et vigtigt Omraade, nemlig med Hensyn til Nødvendigheden af, at Ro og Orden blev opretholdt her i Landet, og at Sabotage o. lign. bekæmpedes. »Der er saaledes i alle Partier i Rigsdagen fuld Tilslutning til Regeringens Politik paa dette Omraade og Enighed om, at det er enhver ansvarlig Dansks Pligt overalt i Befolkningen at virke i Overensstemmelse dermed.

Nødvendigheden heraf er kun blevet understreget ved den sidste Tids Hændelser, i hvilken Forbindelse jeg gerne benytter Lejligheden til at fremhæve det dygtige Arbejde, som Politiet under vanskelige Forhold her som tidligere har udført. Det synes at fremgaa, at de danske Kommunistere ved at camouflere sig som national Opposition har været i Stand til at vildlede og saaledes skaffe sig Bistand fra anderledes tænkende. At dette er kommet offentligt frem, haaber jeg vil faa en gavnlig Virkning. Disse Afsløringer kræver nøje Overvejelse om de rette Midler til at bekæmpe den kommunistiske Virksomhed her i Landet, der gaar ud paa Opløsning og Splid i Folket. Jeg har i denne Forbindelse bemærket de Udtalelser om

Kommunistfaren, der under denne Debat er fremsat af det ærede Medlem Hr. Hartel.

Bekæmpelsen af Sabotører og Sabotagetendenser er en vigtig Opgave for Regeringen, men Hovedopgaven, saavel med Hensyn til at fremme vore egne Interesser som for at kunne yde vor Part i det europæiske Samarbejde, er at gennemføre den Penge- og Prispolitik og den Beskæftigelsespolitik, som er lagt fast her i Landet, med de Midler, hvorover vi raader, saaledes at Befolkningens forskellige Lag kan komme bedst muligt igennem og Landets Produktionskraft opretholdes i videst muligt Omfang.«

Til Finanslovforslagets 2. *Behandling* i Folketinget stilledes 61 Ændringsforslag, der alle var tiltraadt af hele Udvalget og blev vedtaget uden Afstemning. Af de nye Bevillinger, som blev givet, drejede den største sig om 6 Mill. Kr. til Anskaffelse af nye Godsvogne til Statsbanerne. Flere af Ændringsforslagene angik Tekstanmærkninger. De to mest betydende af disse blev stillet til § 5, Skatter og Afgifter, og bemyndiger Finansministeren til at tillade Skatteydere i deres skattepligtige Indkomst at fradrage Beløb, som reserveres til Henlæggelse til senere Anskaffelser. Af disse Tekstanmærkninger optoges den ene paa Foranledning af Erhvervenes Fællesudvalg om Skattespørgsmaal, den anden paa Foranledning af Dansk Fiskeriforening og Vestjysk Fiskeriforening.

Til 3. *Behandling* stilledes 493 Ændringsforslag, hvoraf adskillige skyldtes den Omlægning, som ved Regeringsskiftet i 1942 fandt Sted med Hensyn til Sagens Fordeling mellem Ministerierne. Samtlige Ændringsforslag var tiltraadt af hele Udvalget og vedtoges uden Afstemning. I alt medførte de ved 2. og 3. *Behandling* vedtagne Ændringsforslag, at Finanslovforslagets Indtægtssum steg fra 718,9 Mill. Kr. til 918,8 Mill. Kr. og dets Udgiftssum fra 962,5 Mill. Kr. til 1007,5 Mill. Kr., saa at det budgetterede Underskud under Sagens *Behandling* paa Rigsdagen blev nedbragt fra 243,6 Mill. Kr. til 88,7 Mill. Kr. (jfr. foranstaaende Oversigt). For Indtægternes Vedkommende skyldes Bedringen for en væsentlig Del, at der som ovenfor nævnt paa det oprindelige Finanslovforslag ikke var opført nogen Indtægt i Henhold til Loven om midlertidige Forbrugsafgifter, idet denne Lov kun havde Gyldighed til 31. Oktober 1942. Da Gyldighedstiden nu ved Lov af 31. Oktober 1942 er forlænget til 31. Oktober 1943, har man forhøjet det anslaaede Indtægtsbeløb i Overensstemmelse hermed.

Finanslovforslaget vedtoges i Folketinget enstemmigt med 95 Stemmer, idet 3 Medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Under Sagens *Behandling* i *Landstinget* takkede Formanden for Landstingets Finansudvalg (Steincke) Statsministeren

og Finansministeren for Medvirken til, »at *Landstingets Finansudvalgs Arbejde* nu er kommet ind i noget fastere Former end hidtil, hvor man nærmest« — udtalte han videre — »havde det Indtryk, at det var ret tilfældigt, hvad de enkelte Ministerier fandt det rimeligt at forelægge Landstingets Finansudvalg. Paa denne vilkaarlige Ordning er der efter langvarige Forhandlinger nu raadet Bod gennem en Skrivelse af 16. Januar i Aar fra Statsministeren til Landstingets Finansudvalg.

Det hedder i denne Skrivelse, at der inden for Regeringen er Enighed om, at Statsministeriets og de øvrige Ministeriers Sagers Forelæggelse for Landstingets Finansudvalg bør ske efter følgende Synspunkter: Foruden i alle Tilfælde, hvor efter særlige Lovbestemmelser begge Tingenes Finansudvalg skal have Sagen forelagt, bør Henvendelser til Landstingets Finansudvalg finde Sted a), hvor der ved Tekstanmærkning til Finanslov eller Tillægsbevillingslov foreslaas Ændringer i eller Tilføjelser til bestaaende Lovgivning, og b), hvor det drejer sig om vigtige principielle Spørgsmaal eller om Sager af vidtrækkende økonomisk Karakter. Man vil endvidere anmode Ministerierne om i de Tilfælde, hvor ligelydende Skrivelser forelægges de to Finansudvalg, at anføre dette i Skrivelserne.

Der er ikke ved den nu fastlagte Ordning tilsigtet noget ændret politisk Syn paa Forholdet mellem de to Finansudvalg og deres Stilling over for Finansloven, men kun at opnaa en større Fasthed og Ensartethed i Samarbejdet mellem de forskellige Ministerier og Landstingets Finansudvalg. Folketingets alt overvejende Indflydelse paa Finansloven, ogsaa dennes Enkeltheder, bevares stadigt og bevares fuldt ud, og det Samarbejde, som for Tiden heldigvis raader mellem de 5 Partier, garanterer jo ogsaa, at der ikke fra nogen Side har ligget noget politisk Motiv bag den Ordning, Landstingets Finansudvalg længe har ønsket og nu endelig har opnaaet.«

Ved 3. Behandling afholdt *J. S. Foget* (B.) sig fra at stemme om Finanslovsforslaget, hvilket han begrundede med, at Bondepartiet ikke kunde støtte Regeringens økonomiske Politik. I udenrigspolitisk Henseende var der derimod ikke nogen Uoverensstemmelse. »Det er,« udtalte han bl. a., »den indenrigspolitiske Linie, der er Aarsag til, at vi ikke kunde støtte Regeringens Politik, men det giver ikke hverken Samlingsregeringen eller dens Presse noget som helst Grundlag for dens mangecartede Paastande om, at vi ikke skulde være Tilhængere af Folkestyret, eller at vi skulde mangle Kærlighed til den Nation og det Land, vi tilhører.«

Finanslovsforslaget vedtoges i Landstinget enstemmigt med 56 Stemmer.

Lov om Tillægsbevilling

for Finansaaret fra 1. April 1942 til 31. Marts 1943.
(Finansminister *K. H. Kofoed*). [A. Sp. 3521 og 4899. —
C. Sp. 1393 og 2115].

Fremsat i *Folketinget* $10/3$ (1. Afd.) og $14/4$ (2. Afd.) (F. Sp. 1319 og 1480). 1. Beh. $29/4$ (F. Sp. 1537). Henvist til Finansudvalget (se Side 40). Betænkning (B. Sp. 927) afgivet $18/6$. (Ordfører: Fr. Andersen). 2. Beh. $24/6$ (F. Sp. 1879). 3. Beh. $29/6$ (F. Sp. 1942). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $30/6$ (L. Sp. 1030). 2. Beh. $2/7$ (L. Sp. 1051). 3. Beh. $2/7$ (L. Sp. 1055). *Loven stadfæstet 8. Juli 1943*. (Lov-Tid. Nr. 354).

Oversigt over Tillægsbevillinger og Statens samlede Driftsbudget for 1942—43.

		Tillægsbevilling 1942—43		Finanslov og Tillægsbevilling 1942—43 i alt	
		Indtægt	Udgift	Indtægt	Udgift
		Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
§	1. Domænerne	÷ 93 814	»	422 278	»
§	2. Statsvirksomhederne	»	÷ 31 515 431	»	÷ 9 546 605
§	3. Rentekonto	9 678	»	7 776 309	»
§	4. Overskud af Universitetets og Statens højere Almenskolars Fond samt af Bispetienderne . .	10 265	»	642 349	»
§	5. Skatter og Afgifter	280 554 181	»	1 087 323 112	»
§	6. Overskud af Klasselotteriet . .	÷ 177 500	»	2 953 495	»
§	7. Adskillige Indtægter	2 573 550	»	6 139 241	»
§	8. Statsydelse til Hans Majestæt Kongen	»	»	»	1 000 000
§	9. Det kongelige Hus's Aarpenge.	»	»	»	131 200
§	10. Rigsdagen	»	300 000	»	2 890 000
§	11. Statsministeriet	»	1 246 388	»	2 325 943
§	12. Udenrigsministeriet	»	÷ 62 738	»	5 730 357
§	13. Ministeriet for Landbrug og Fiskeri	»	43 514 948	»	80 315 964
§	14. Indenrigsministeriet	»	22 242 540	»	73 972 391
	At overføre	282 876 360	35 725 707	1 105 256 784	156 819 250

1942/
1943

Lov om Tillægsbevilling.

	Tillægsbevilling 1942—43		Finanslov og Tillægsbevilling 1942—43 i alt	
	Indtægt	Udgift	Indtægt	Udgift
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Overført . . .	282 876 360	35 725 707	1 105 256 784	156 819 250
§ 15. Arbejds-og Socialmin. ændres til:				
§ 15 A. Socialministeriet	»	÷ 61 152 759	»	249 154 998
§ 15 B. Arbejdsministeriet	»	86 802 363	»	86 802 363
§ 16 A. Ministeriet f. offentlige Arbejder	»	÷ 14 496 502	»	9 130 148
§ 16 B. Trafikministeriet	»	14 568 834	»	14 568 834
§ 17. Ministeriet for Handel, Industri og Søfart	»	31 964 249	»	88 742 060
§ 18. Grønland	»	0	»	0
§ 19. Justitsministeriet	»	16 044 353	»	59 719 481
§ 20. Kirkeministeriet	»	976 648	»	7 087 108
§ 21. Undervisningsministeriet	»	11 118 343	»	108 826 222
§ 22. Krigsministeriet	»	7 141 282	»	52 149 156
§ 23. Marineministeriet	»	÷ 482 103	»	51 310 821
§ 24. Finansministeriet	»	46 246 426	»	166 193 843
§ 25. Pensionsvæsenet	»	2 190 000	»	36 045 200
	282 876 360	176 646 841	1 105 256 784	1 086 549 484
At overføre til § 26 II. H.	»	106 229 519	»	18 707 300
	282 876 360	282 876 360	1 105 256 784	1 105 256 784

Forslaget til ovennævnte Lov fremsattes i Folketinget kort før Valget, men kom først til Behandling, efter at Finansministeren havde genfremsat det i uændret Skikkelse i Rigsdagssamlingens 2. Afdeling.

Ved Tillægsbevillingsloven for 1942—43 blev Finanslovens Hovedsummer forøget med 282,9 Mill. Kr. for Driftsindtægternes Vedkommende og med 176,6 Mill. Kr. for Driftsudgifternes Vedkommende, som det fremgaar af omstaaende Oversigt. Det samlede Budget viser derefter et Overskud paa 18,7 Mill. Kr., medens der paa Finansloven var budgetteret et Underskud paa 87,5 Mill. Kr.

Paa Indtægtssiden viser § 5, *Skatter og Afgifter*, en Merindtægt paa 280,6 Mill. Kr., hvoraf 54,8 Mill. Kr. falder paa Indkomst- og Formueskatten og 217,6 Mill. Kr. paa Forbrugsafgifterne. Indkomstskatten, der var budgetteret til 325 Mill. Kr., har indbragt ca. 376 Mill. Kr., og for Formueskattens Vedkommende er der paa Tillægsbevillingsloven opført en Merindtægt paa 4 Mill. Kr. i Forhold til Finanslovens Bevilling paa 55 Mill. Kr. Den for Forbrugsafgifterne budgetterede Merindtægt paa 217,6 Mill. Kr. skyldes hovedsagelig, at de midlertidige Forbrugsafgifter, der udløb 31. Oktober 1942, ved en Lov af samme Dato er blevet forlænget for et Aar. Af Merindtægten falder 77,4 Mill. Kr. paa Tobaksafgifterne, 41,6 Mill. Kr. paa Omsætningsafgiften af Manufakturvarer m. v. og 46,5 Mill. Kr. paa Omsætningsafgiften af stærke Drikke. Forbrugsafgifterne er herefter for Finansaaret 1942—43 anslaaet til 593,3 Mill. Kr. mod 509,5 Mill. Kr. i 1941—42.

Statsvirksomhederne er paa Tillægsbevillingsloven opført med et Overskud paa 31,5 Mill. Kr. Da der paa Finansloven var budgetteret et Underskud paa 22,0 Mill. Kr., bliver det samlede Resultat for Finansaaret et Overskud paa 9,5 Mill. Kr. Af dette Beløb skyldes de 2,2 Mill. Kr. Statsbanerne, hvis Driftsbudget paa Tillægsbevillingsloven er belastet med en ekstraordinær Afskrivning paa 52,3 Mill. Kr., der er beregnet dels til Dækning af overordentligt Slid paa Anlæggene, dels til Nedskrivning af de mange Nyanlæg og Nyanskaffelser, der foregaar for Tiden til stærkt forhøjede Priser. Post- og Telegrafvæsenets Overskud er paa Tillægsbevillingsloven forøget

med 8,9 Mill. Kr. til 10,1 Mill. Kr., idet Driftsindtægter og Driftsudgifter viser Stigninger paa henholdsvis 13,9 Mill. Kr. og 5,0 Mill. Kr.

Paa Udgiftssiden falder den største Merudgift (46,2 Mill. Kr.) paa *Finansministeriet*, skønt dettes Budget er blevet lettet ved Overflytning til de paagældende Ministerier af en anslaaet Udgift paa 47,1 Mill. Kr. som Følge af Forlængelsen af gældende Love om ekstraordinære Udgifter samt Forhøjelsen af Tjenestemændenes Reguleringstillæg m. v. Særlig skal nævnes, at der i Henhold til Lov af 31. Oktober 1940 om Tilvejebringelse af Midler til beskæftigelsesfremmende Foranstaltninger er medgaaet 28 Mill. Kr. til Afskrivning paa Statstilskud, samt at der er afsat 20 Mill. Kr. til Imødegaaelse af Tab paa Statens Garantiforpligtelser vedrørende Krigsforsikringen for Skibe og 40 Mill. Kr. til Afskrivning paa Reguleringskontoen i Danmarks Nationalbank. En meget stor Merudgift (43,5 Mill. Kr.) viser ogsaa *Landbrugsministeriet*, idet bl. a. Smørordningen har krævet et Tilskud paa 25,4 Mill. Kr. og Brørdordningen 11,5 Mill. Kr. ud over de 7,5 Mill. Kr., der var opført paa *Finansloven*. Yderligere skal nævnes, at der paa *Handelsministeriets* Budget er en Merudgift paa 32,0 Mill. Kr., hvoraf de 25,5 Mill. Kr. skyldes Købekortene for Manufakturvarer.

Skønt Indtægterne er flydt rigeligere ind end beregnet, var der, efter hvad *Finansministeren* udtalte i Landstinget, ingen Grund til at se særlig optimistisk paa Statens finansielle Stilling i Fremtiden. Kravene til Statskassen i indeværende Finansaar er stigende, og den opadstigende Kurve for Statens Indtægter kan ikke fastholdes. Der er derfor al god Grund til at vise den største Forsigtighed med de Krav, der stilles til Statens Udgiftsbudget, ikke alene for saa vidt angaar de midlertidige Udgifter, som er en Følge af Krigssituationen, og som maa ventes at kunne afvikles under normale Forhold, men navnlig med Hensyn til Udgifter, som engang bevilgede faar en blivende Plads paa vort Udgiftsbudget, og dette gælder baade store og smaa Krav til Statskassen. Det kan vel heroverfor anføres, dels at det er lykkedes at opspare en Overskudsreserve paa Driftsbudgettet, der ved Indgangen til Finansaaret 1942—43 udgjorde ca. 135 Mill. Kr., og som altsaa pr. 1. April d. A. maa antages at andrage mellem 150 og 160 Mill. Kr., dels at det er lykkedes at foretage betydelige Af-

skrivninger over Statens Driftsbudget paa dertil egnede Aktiver. Men med Hensyn til det første Beløb, de ca. 150 Mill. Kr., vil jeg hævde som min Opfattelse, at dette ingenlunde er nogen anselig Sum til Imødegaaelse af fremtidige Vanskeligheder, der utvivlsomt vil melde sig i betydeligt Omfang paa et Tidspunkt, da Statens Indtægter vil svigte, og med Hensyn til Afskrivningerne maa jeg give Udtryk for det Standpunkt, at de ingenlunde kan betragtes som overdrevent rigelige. Naar man f. Eks. ser paa Beskæftigelsestilskuddene, er Forholdet dette, at der indtil Dato er stillet godt 400 Mill. Kr. til Raadighed. Deraf er udbetalt ca. 240 Mill. Kr. Af disse 240 Mill. Kr. er kun afskrevet pr. 1. April d. A. 60 Mill. Kr. For indværende Finansaar er der yderligere opført 38 Mill. Kr. til Afskrivning. Dette giver et samlet Beløb paa 98 Mill. Kr., men tilbage er altsaa ikke mindre end ca. 140 Mill. Kr., som vi overfører til Afskrivning i de kommende Finansaar. Det havde i og for sig været ønskeligt, om man i disse Aar, hvor Indtægterne har givet saa store Beløb, havde kunnet afskrive en langt større Del af det Tilskud, som Staten har ydet til sin Beskæftigelsespolitikens Fremme.

Jeg skal endvidere nævne, at Staten for de forskellige Krigsforsikringsinstitutter er ude med en Garanti paa 80 Mill. Kr., som kan antages at blive effektiv. I hvert Fald har de øvrige Garanter, altsaa de private Banker og Forsikringselskaber, faaet Paalæg om, henholdsvis fra Banktilsynet og Forsikringsraadet, at afskrive den samlede Garantisum, der svarer til Statens 80 Mill. Kr., men Staten har af sine 80 Mill. Kr. til Dato kun afskrevet 58 Mill. Kr., saa at der stadig resterer 22 Mill. Kr. Heller ikke her kan man sige, at Staten har ført en overdreven eller flot Afskrivningspolitik.

Jeg vil endvidere nævne, at Staten vedvarende paa sin Status har optaget Aktiver, paa hvilke det havde været meget ønskeligt at foretaget betydelige Afskrivninger, som man imidlertid ikke har kunnet finde Plads til inden for vore finansielle Rammer. Jeg nævner som de vigtigste de saakaldte Kulturbaner paa § 16, der netop er overført til denne Paragraf, fordi disse Baner ikke er i Stand til at yde fuld Forrentning af den indestaaende Kapital og derfor heller ikke kan betragtes som Aktiver, hvis Værdi svarer til de nominelle Beløb, hvormed de er opført. I samme Forbindelse vil jeg gerne nævne Statens Aktier i de private Jernbaner og endelig Statens rentefri Laan, der opføres paa Statens Status med deres fulde Beløb.

Endelig vil jeg anføre følgende Betragtning: De Afskrivningsprocenter, der anvendes ved Statens Afskrivning, er i sig selv ikke overdrevent høje; det faar endda være, men Udgangspunktet for Afskrivningsprocenternes Anvendelse er i

hvert Fald meget lavt, naar man regner med Nutidens Prisniveau og det Prisniveau, som vi maa forudse i den nærmest kommende Tid.

Jeg skal som Resumé af disse Betragtninger udtale, at den Finanspolitik, der er ført hidtil under Krigen, har været forsvarelig og tilfredsstillende, men at der aldeles ikke er Tale om, at Staten har udskrevet Skatter og paalagt Afgifter, der staar i et urimeligt Forhold til de af Rigsdagen bevilgede Udgifter. Man har konsolideret sig, men ikke ud over det rimelige.

Under Lovforslagets 1. *Behandling* i Folketinget fremsatte *Bangsted* (N. A.) nogle kritiske Kommentarer til forskellige Poster paa Budgettet. Han ankede bl. a. over Formen for den Støtte, der blev ydet efterladte fra omkomne ved Grønlandsskibet »Hans Egedes« Totalforlis. Det var ret og rimeligt, at der udbetaltes dem en passende Sum, men Beløbene burde ikke anvises som Hædersgaver. Mennesker, som i Statens Tjeneste sætter Livet til under Udøvelsen af deres Erhverv, burde være sikret paa en saadan Maade, at deres efterladte ikke var afhængige af tilfældige Beløb, bevilget een Gang for alle eller for et Aar ad Gangen. I Tilslutning hertil henstillede han, at der ogsaa blev gjort noget for de ved Forliset omkomne Grønlænderes efterladte, ligesom han pegede paa, at Staten havde et Ansvar over for de Grønlændere, der befinder sig her i Landet og er afskaaret fra at rejse hjem paa Grund af Krigen. Hvad Det kongelige Teater angaar, havde hans Parti intet imod, at der ydedes rigelige Beløb til dets Drift og Virksomhed, men til Gengæld burde Teatret løse sin Opgave som nordisk og dansk Nationalscene og ikke beskæftige sig med Opførelser som »Porgy og Bess«, der træk Teatret ned i det laveste og sletteste Gøglplan.

Ved 2. *Behandling* i Folketinget stilledes 895 Ændringsforslag, som alle var tiltraadt af Finansudvalget, og som vedtoges uden Afstemning.

Ved 3. *Behandling* stilledes ingen Ændringsforslag, og Lovforslaget vedtoges enstemmigt med 95 Stemmer.

Frits Clausen (N. A.) gjorde her gældende, at det sande Resultat af de samarbejdende Partiers Lovgivningsvirksomhed havde været, at man ud fra rent snævre kapitalistiske Interesser havde begunstiget Kapitalister og Krigsspekulanter, medens den værdiproducerende Del af Befolkningen fuldstændig var blevet forraadt og ladet i Stikken, ikke mindst af Socialdemokratiet. Han fandt det yderst beskæmmende, at Danmark næsten var det eneste Land i Europa, som endnu havde et Arbejdsløshedsproblem at løse, selv om Regeringen

gjorde alt for at camouflere dette, og han vilde gerne vide, om det virkelig forholdt sig saaledes, at 10 pCt. af samtlige Arbejdere var paa Arbejdsfordeling. — De svigtende Evner, som Regeringen havde vist over for Arbejdernes nuværende Levevilkaar, havde den ogsaa vist over for de andre smaat lønnede Befolkningsdele og ikke mindst over for den mindre Handelsstand. Nationalsocialisterne ønskede ikke yderligere Prisforhøjelser, men at Regeringen traf Foranstaltninger til at varetage alle de Befolkningsdeles Interesser, der udfører en nyttig Samfundsgerning. — En Forhøjelse af Invalidereventen syntes paakrævet, og det samme gjaldt med Hensyn til Aldersrenten, som ikke stod i noget rimeligt Forhold til Tjenestemændenes Pensionsvilkaar; der burde gennemføres en omfattende og retfærdig Folkepensionering efter ensartede Regler. — Taleren henstillede, at der blev sendt Brødkorn fra Danmark til Finland. Han var tilfreds med Statsministerens officielle udenrigspolitiske Erklæringer og vilde ikke undlade at udtale en Anerkendelse til Forsvarsministeren for en Skrivelse, han den 1. Juni havde rettet til Hærens Befalingsmænd vedrørende deres Forhold til den danske Hær i det Tilfælde, at de meldte sig til aktiv Krigsdeltagelse i Tyskland eller Finland.

Valdemar Thomsen (B.) omtalte de stedfundne Rigsdagsvalg og ankede over, at alt fra Samlingspartiernes Side blev »sat ind paa at bibringe Vælgerne den Opfattelse, at de ved at slutte sig til et af de store Partier kunde stemme sig fra Tidens Ulykker og Ubehageligheder«. Gennem Partipressen havde Bondepartiet været ude for en »Forfølgelse og Mistæneliggørelse, som de paagældende ikke kunde være i Tvivl om var af kriminel Art«. Man havde søgt at sætte Plet paa Talerens og Bondepartiets nationale Ære, og det var klart, at »en Valgkamp paa et saa lavt Niveau maatte blive skæbnesvanger for et Parti, der ikke havde Mulighed for at svare paa de udbredte Løgnehistorier«. Taleren betragtede derfor ikke Bondepartiets Tab af Stemmer som et Nederlag for dets Politik, men troede, at »Indpiskernes Sejr den 23. Marts 1943 vil gaa over i Historien som alle Tidens største politiske Svindel«. Han følte sig overbevist om, at der var »Brug for et Parti, der vil modarbejde Systemets kapitalvenlige og landbrugsfjendske Politik, ikke mindst fordi den rigtig vil komme til Udfoldelse, naar Socialdemokratiet igen kan staa paa egne Ben«.

Vedrørende Ferie- og Luftværnslovgivningen fremsatte *Rager* (R. V.) nogle Spørgsmaal, som besvaredes af henholdsvis *Socialministeren* og *Indenrigsministeren*.

Ved Lovforslagets 1. Behandling i *Landstinget* fremsatte *J. R. Poulsen* (K. F.) nogle Bemærkninger angaaende Statens

Tilskud til Det kongelige Teater. I Betragtning af, at Teatret kan være en betydende Kulturfaktor, mente han ikke, at Beløbet var for højt, hvis Skuespillerne ydede deres bedste, men her skortede det paa et meget væsentligt Punkt, nemlig paa Evnen til at tale tydeligt og klart, saa at Publikum uden at anstrenge sig kunde høre, hvad der blev sagt, og følge Handlingen. Dette burde man have Opmærksomheden henvendt paa.

Lovforslaget blev i Landstinget vedtaget enstemmigt med 57 Stemmer.

A.

Vedtagne Love.

---

1. Lov om Anvendelse af en særlig Tidsregning i Aaret 1943. (Statsministrene *V. Buhl* og *Scavenius*). [A. Sp. 2667. — C. Sp. 85 og 137].

Fremsat i *Folketinget* ^{29/10} (F. Sp. 146). 1. Beh. ^{12/11} (F. Sp. 171). 2. Beh. ^{18/11} (F. Sp. 186). 3. Beh. ^{19/11} (F. Sp. 193). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. ^{26/11} (L. Sp. 199). 2. Beh. ^{2/12} (L. Sp. 223). 3. Beh. ^{3/12} (L. Sp. 227). *Loven stadfæstet 19. December 1942.* (Lov-Tid. Nr. 530).

Loven, der bortset fra Aarstallet er enslydende med Lov af 17. September 1941 om Anvendelse af en særlig Tidsregning i Aaret 1942 (Aarbog 1940—41, Side 80), fastsætter, at der ved kgl. Anordning træffes Bestemmelse om, hvorvidt og i hvilket Omfang der i Aaret 1943 skal anvendes en særlig Tidsregning for Døgnets Begyndelse og Afslutning, ligesom der gives de i saa Henseende fornødne Overgangsbestemmelser.

Ved Lovforslagets Fremsættelse udtalte Statsminister *V. Buhl*, at det, uanset at den med Hjemmel i Loven af 17. September 1941 fastsatte Sommertid skulde ophøre 2. November 1942, maatte forudses, at Spørgsmaalet om Indførelse af en særlig Tidsregning igen kunde blive aktuelt i 1943. Det foresloges derfor, at den Lovregel, som var gældende for 1942, ogsaa skulde have Gyldighed for 1943.

Under Sagens Behandling i Folketinget beklagede *Hartel* (B.), at man ogsaa i det nye Lovforslag anvendte Udtrykket »en særlig Tidsregning«, idet man efter hans Opfattelse ifølge almindelig dansk Sprogbrug kun kunde tale herom, naar der skete en Ændring af virkelig dybtgaaende Karakter i Kalenderforholdene. Det vilde være naturligt at kalde Lovforslaget for Forslag til Lov om en Timeforskydning i Aaret 1943.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

---

2. Lov om Regulering af Lønninger eller Tillæg til Lønninger i forskellige Forhold. (Statsminister *Scavenius*). [A. Sp. 3439. — C. Sp. 511 og 1281].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{9}{3}$ (F. Sp. 1227). 1. Beh. $\frac{10}{3}$ (F. Sp. 1291). 2. Beh. $\frac{11}{3}$ (F. Sp. 1351). 3. Beh. $\frac{11}{3}$ (F. Sp. 1380). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{11}{3}$ (L. Sp. 666). 2. Beh. $\frac{12}{3}$ (L. Sp. 706). 3. Beh. $\frac{12}{3}$ (L. Sp. 715). *Loven stadfæstet 13. Marts 1943.* (Lov-Tid. Nr. 95). Traadt i Kraft straks.

Ved Lov af 31. Marts 1941 (Aarbog 1940—41, Side 81) blev der fastsat Bestemmelser om Regulering af Lønninger eller Tillæg til Lønninger i alle Forhold, i hvilke Beregningen af disse i Henhold til Vedtægt, Regulativ eller overenskomstmæssig Aftale sker paa Grundlag af et udregnet *Pristal* efter 1) de Regler, der indeholdtes i Overenskomsten af 31. Oktober 1939 mellem Dansk Arbejdsgiverforening og Organisationer under De samvirkende Fagforbund, eller hertil principielt svarende Regler, eller efter 2) Principper, der i Hovedsagen svarer til dem, hvorefter Statstjenestemænds Reguleringstillæg omregnes.

Denne Lov blev kun gjort gældende for de af den omfattede Lønninger eller Lønningstillæg i Tiden indtil 28. Februar, resp. 31. Marts 1942, men ved Lov af 13. Marts 1942 (Aarbog 1941—42, Side 76) blev tilsvarende Regler givet for Tiden indtil 28. Februar, resp. 31. Marts 1943. Da de Forhold, der nødvendiggjorde de tidligere Love, imidlertid stadig forelaa, fremsatte Statsministeren Forslag til den heromhandlede Lov, der paa tilsvarende Maade ordner Forholdet *indtil 28. Februar, resp. 31. Marts 1944*, idet der blot er foretaget den formelle Ændring, der følger af, at Dyrtidstillægget i de overenskomstmæssige Forhold for det nye Aar er fastsat ved Arbejds- og Forligsnævnets Formandsskabs Kendelse af 26. Februar 1943.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

3. Finanslov for Finansaaret fra 1. April 1943 til 31. Marts 1944. (Se Side 70).

4. Lov om Tillægsbevilling for Finansaaret fra 1. April 1942 til 31. Marts 1943. (Se Side 96).

---

5. Normeringslov for Finansaaret 1943—44. (Finansminister *K. H. Kofoed*). [A. Sp. 3109. — C. Sp. 433 og 1291].

Fremsat i *Folketinget* $25/2$ (F. Sp. 1117). 1. Beh. $4/3$ (F. Sp. 1183). Henvist til Lønningsudvalget (se Side 39). Betænkning (B. Sp. 817) afgivet $9/3$. (Ordfører: Holger Eriksen). 2. Beh. $11/3$ (F. Sp. 1348). 3. Beh. $11/3$ (F. Sp. 1379). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $12/3$ (L. Sp. 727). 2. Beh. $12/3$ (L. Sp. 731). 3. Beh. $12/3$ (L. Sp. 735). *Loven stadfæstet 13. Marts 1943*. (Lov-Tid. Nr. 101).

Loven omfatter 434 Numre, hvoraf nogle tilkom under Sagens Behandling paa Rigsdagen, idet Folketingets Lønningsudvalg stillede eller tiltraadte en Række Ændringsforslag til det af Finansministeren fremsatte Lovforslag, der var paa 414 Numre. Efter at disse Ændringsforslag, der alle tog Sigte paa at imødekomme Ønsker, som var fremsat fra Tjenestemændenes Side, uden Afstemning var blevet indføjet i Lovforslaget, vedtoges dette enstemmigt i begge Ting.

Ved Udarbejdelsen af Lovforslaget havde man i det væsentlige fulgt de samme Retningslinier som ved Udarbejdelsen af de tilsvarende Lovforslag for tidligere Aar, idet der maatte tages Hensyn til de under Krigen bestaaende ekstraordinære Forhold og deres Indvirkning paa Statens Finanser. Forslag om Oprettelse af *nye Tjenestemandstillinger* blev saaledes kun stillet, hvor afgørende Ændringer inden for den paagældende Styrelse havde gjort Oprettelsen særlig paakrævet. Ligeledes blev Tjenestemandstillingers *Oprykning i Lønningsklasse* kun foreslaaet, for saa vidt den paagældende Stilling siden dens nuværende lønningsmæssige Placering var blevet afgørende forandret i Henseende til Arbejdets Omfang eller Beskaffenhed. Man havde dog ikke ment helt at kunne afvise Forslag fra Styrelserne om Oprettelse af *Avancementsstillinger*, hvilket i øvrigt heller ikke i Praksis var blevet gennemført i tidligere Aar; der var denne

Gang udtrykkelig blevet gjort opmærksom paa, at Oprettelse af Stillinger, der helt eller delvis har til Formaal at forbedre Avancementsforholdene, kun kunde ske, hvis ganske særlige Forhold talte derfor, medens Muligheden for Oprettelsen af saadanne Stillinger ikke var nævnt i de tilsvarende Skrivelser, som udsendtes i de foregaaende Aar. I Overensstemmelse hermed omfattede det af Finansministeren fremsatte Lovforslag et noget større Antal Avancementsstillinger end Normeringslovforslagene for de nærmest foregaaende Aar.

Af de nye Avancementsstillinger, som normeres ved Loven, skal særlig nævnes *40 Overassistentstillinger*, der oprettes ved *Statsbanerne*, hvor der efterhaanden var indtraadt en Avancementsmisère for Assistentpersonalet. Efter hvad Finansministeren oplyste under Sagens Behandling, var der i Aarene før 1920 blevet antaget et meget betydeligt Antal Assisterter ved Statsbanerne, og en Beregning af Avancementsmulighederne havde vist, at Avancementsalderen for disse Assisterter i Løbet af nogle Aar vilde komme til at ligge betydeligt over det 50de Aar. Dette var efter Finansministerens Opfattelse uheldigt, baade set fra et Tjenestemandssynspunkt og ud fra administrative Betragtninger, idet det vilde skabe Vanskeligheder ved Besættelsen af de højere Stillinger i Avancementsrækken. Man kunde imidlertid komme ud over disse uheldige Forhold ved i Løbet af 4 Aar hvert Aar at oprette 40 Overassistentstillinger, altsaa i alt 160 Stillinger, hvoraf de første 40 oprettes ved den her omhandlede Normeringslov. Det er saa Tanken, at man i de følgende 5 Aar skulde opretholde Stillingernes Antal uforandret, dog med Nedskrivning for nyoprettede Stillinger i samme eller højere Lønningsklasse, men herefter vil alle 160 Overassistentstillinger kunne afskrives ved Ledighed i passende Stillinger, idet der, naar de store Hold af Assisterter, som er kommet ind i Aarene umiddelbart før 1920, er forfremmet, vil være tilstrækkelig mange Overassistentstillinger til Raadighed med det normale Antal. Man har til Hensigt at ordne det saaledes, at ingen i de kommende 9 Aar kan udnævnes til Overassistent inden det fyldte 45de Aar, og for en Del af de i 1919 og 1920 indtraadte vil Alderen gaa op til omkring 48 Aar. Det vil være muligt at placere de 160 i forholdsviis kvalificerede Pladser. Ordningen vil i denne Ud-

formning ikke kunne faa Konsekvenser for de andre store Etater, idet Avancementsalderen her ligger væsentligt lavere, saa at Nynormering af Overassistentstillinger med Klausul om, at Avancement til disse Stillinger ikke maatte finde Sted før det 45de Aar, ikke vilde have nogen Interesse.

Der er dog ogsaa i *Post- og Telegrafvæsenet* og i *Toldvæsenet* i Aar foreslaaet oprettet et Antal Overassistentstillinger, henholdsvis 20 og 8; men Oprettelsen af disse Stillinger er i alt væsentligt nødvendiggjort ved den stedfundne Forøgelse af Omfanget af det kvalificerede Arbejde inden for disse Etater.

Et Omraade, hvor der ligesom inden for Statsbanerne foreligger saa unormalt daarlige Avancementsforhold, at man har anset det for paakrævet at oprette et større Antal nye Stillinger, er *Sindssygevæsenet*. Der aabnes her ved Normeringsloven for 1943—44 Mulighed for, at et Antal Plejere og Plejersker kan forfremmes til Plejeassistenter og derved opnaa en Lønforbedring.

Desuden findes der i Loven adskillige andre, dog væsentlig mindre omfattende Omnormeringer, hvor Hensynet til et passende Avancement helt eller delvis har været den afgørende Begrundelse.

For saa vidt angaar *Oprettelsen af nye Tjenestemandstillinger med arbejdsmæssig Begrundelse*, har den stedfundne Udvidelse af Administrationens Arbejde gennem de senere Aar, hvoraf en ikke uvæsentlig Del maa betragtes som værende af permanent Karakter, gjort Oprettelsen af forskellige nye Tjenestemandstillinger paakrævet inden for Administrationen. Dette gælder ikke mindst inden for Centraladministrationen, men ogsaa inden for en Række centrale Institutioner som f. Eks. Direktoratet for Ulykkesforsikring og Direktoratet for Sygekassevæsenet. Det samme gælder i øvrigt med Hensyn til en Række af de videnskabelige Institutioner, saasom Biblioteksvæsenet.

Inden for *Centraladministrationen* oprettes — ud over de Stillinger, som der allerede blev truffet Beslutning om Oprettelse af ved Arbejds- og Socialministeriets Deling samt ved Loven om Statens Bygningsdirektorat — flere nye overordnede Stillinger. Handelsministeriet og Skattedepartementet har saaledes hver faaet en Kontorchef mere og Finans-

ministeriet en Afdelingschef. Dette sidste er en naturlig Konsekvens af den i 1942 stedfundne Nyordning af Administrationsforholdene inden for Finansministeriets Centralstyrelse, hvorved dennes to Departementer blev samlet i eet Departement med flere Afdelinger. Det var allerede dengang Tanken, at Lønnings- og Pensionsvæsenets 3 Kontorer paa et senere Tidspunkt skulde samles i en Afdeling, og det er dette, som der nu er givet Lovhjemmel for.

Af Hensyn til det stærkt forøgede Arbejde, som under de nuværende Forhold paahviler *Underrettsdommerne*, og som delvis maa anses for at være af varig Karakter, idet man i saa Henseende kan henvise til Indførelsen af Domsmandsinstitutionen samt til Gennemførelsen af Børnelovene af 1937 og Husdyrvoldgiftsloven af 1939, er det besluttet at oprykke 5 Underrettsdommerstillinger fra 2. til 1. Grad, hvorefter Fordelingen bliver 79 1. Grads og 25 2. Grads Stillinger. Samtidig oprettes 5 nye *Dommerfuldmægtigstillinger* af 1. og 2. Grad mod Ophævelse af et tilsvarende Antal 3. Grads Stillinger. Der er herved taget Hensyn til Dommerfuldmægtigenes ikke særlig gunstige Avancements- og Ansættelsesforhold, som har medført, at en Del af de yngre Fuldmægtige i de senere Aar er søgt over i de private Erhverv.

For saa vidt angaar *Fængselsvæsenet*, indeholder Loven et ret stort Antal Nynormeringer og Oprykninger, idet denne Etat, bortset fra de ekstraordinære Forhold for Tiden, har gennemgaaet en stærk Udvikling gennem de senere Aars Lovgivning, og denne Udvikling stiller øgede Krav til Fængselsvæsenets Administration og Personale. Forholdet har været gjort til Genstand for en indgaaende Overvejelse og Drøftelse mellem Repræsentanter for Justitsministeriet og Finansministeriet, og Resultatet blev et ret omfattende Ændringsforslag, som stilledes af Finansministeren under Lovforslagets Behandling i Folketinget og gennemførtes efter at være tiltraadt af Lønningsudvalget.

De samlede *Udgifter*, som Lovens Gennemførelse vil medføre, er beregnet til 730 000 Kr. Deraf falder 180 000 Kr. paa Statsbanerne, 100 000 Kr. paa Fængselsvæsenet, 85 000 Kr. paa Handelsministeriet, 67 000 Kr. paa Undervisningsministeriet, 51 000 Kr. paa Indenrigsministeriet og 47 000 Kr. paa Justitsministeriet. Det resterende Beløb fordeler sig med mindre Poster paa de øvrige Ministerier.

Til disse Udgifter til Ændringer i Lønningslovens Tjenestemandsbestemmelser maa lægges en Udgift paa 140 000 Kr. til Videreførelse af den i Søværnet indførte Ordning med Antagelse af Underkvartermestre og Mather.

I sin Fremsættelsestale oplyste *Finansministeren*, at der fra Justitsministeriet var fremsendt et meget omfattende Forslag til Regulering af *Rigspolitiets Lønforhold*. Det var ganske vist reduceret i Forhold til de Krav, som var fremsat af Rigspolitechefen efter Forhandling med Politiets Organisationer. Men selv dette reducerede Forslag byggede efter Finansministerens Opfattelse i for høj Grad paa de ekstrordinære Forhold, hvorunder Politiet for Tiden arbejder, og som ikke kunde eller burde danne Udgangspunkter for en Tjenestemandsnormering, der ifølge Sagens Natur maatte blive staaende ogsaa under normale Forhold. Ministeren ansaa tillige Forslaget som noget i Retning af en egentlig Lønningsrevision for denne Etats Vedkommende. Da det paa den anden Side maatte indrømmes, at Spørgsmaalet ikke uden videre kunde stilles i Bero, var der truffet den Aftale med Justitsministeren, at Politiets Normerings- og Lønningsforhold skulde underkastes en forlods Behandling i den *Lønningskommission*, som det var besluttet at nedsætte, og hvis Virksomhed vilde blive paabegyndt, saa snart Medlemmerne var udpeget. Det var da Tanken at nedsætte et særligt Udvalg til Behandling af Politiets Forhold. Kommissionen havde Adgang til i specielle Spørgsmaal at tilkalde særlige Repræsentanter, og det var Hensigten, at der i dette Politiudvalg skulde indtræde nogle enkelte Repræsentanter for saavel Politietatens Administration som dens Organisationer, saa at Problemerne kunde blive saa alsidigt belyst som muligt. Til denne Fremgangsmaade havde saavel Justitsministeren som Regeringen i sin Helhed givet Tilslutning.

Ogsaa andre Administrationsgrenes Forhold belystes i Fremsættelsestalen, i hvilken Ministeren tillige ret indgaaende imødegik den Kritik, der i den senere Tid fra forskellig Side var blevet fremsat angaaende Statens Holdning over for de *videnskabelige Institutioner* og specielt de Lønningsforhold, der bydes unge Videnskabsmænd.

---

6. Lov om Optagelse af Statslaan. (Finansminister *K. H. Kofoed*). [A. Sp. 2933. — C. Sp. 159 og 167].

Fremsat i *Folketinget* ^{11/12} (F. Sp. 550). 1. Beh. ^{11/12} (F. Sp. 553). Partiernes Ordførere: Fr. Andersen, Jensen-Broby, Korsgaard, Bertel Dahlgaard, Oluf Pedersen og

Hartel. Henvist til Finansudvalget. Betænkning (B. Sp. 47) afgivet $^{11}/_{12}$. (Ordfører: Fr. Andersen). 2. Beh. $^{11}/_{12}$ (F. Sp. 572). 3. Beh. $^{11}/_{12}$ (F. Sp. 576). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $^{11}/_{12}$ (L. Sp. 275). Partiernes Ordførere: Steincke, Stensballe, Stein og Lannung. Henvist til Finansudvalget. Betænkning (B. Sp. 49) afgivet $^{11}/_{12}$. (Ordfører: Steincke). 2. Beh. $^{11}/_{12}$ (L. Sp. 282). 3. Beh. $^{11}/_{12}$ (L. Sp. 283). *Loven stadfæstet 12. December 1942*. (Lov-Tid. Nr. 500). Traadt i Kraft straks.

Ved ovennævnte Lov bemyndiges Finansministeren til at optage to indenlandske Statslaan paa i alt 120 Mill. Kr., fordelt med Halvdelen paa hvert.

Det ene af disse Laan forrentes med 4 pCt. og løber i 30 Aar. Laanet amortiseres ved Udtrækning med 30 lige store aarlige Afdrag, første Gang pr. 15. December 1943. Det er uopsigeligt fra Kreditorernes Side, men kan af Staten opsiges helt eller delvis med 3 Maaneders Varsel til en Rente-termin, dog tidligst til Indfrielse den 15. December 1952.

Det andet Laan forrentes med $2\frac{1}{2}$ pCt. og løber i 5 Aar. Laanet amortiseres ved 5 lige store aarlige Afdrag, første Gang pr. 15. December 1943. Det er uopsigeligt baade fra Kreditorernes og fra Statens Side.

Loven gennemførtes efter stedfundne Forhandlinger mellem Danmarks Nationalbank og Finansministeriet, der begge fandt det ønskeligt, at Staten supplerede de i Sommeren 1942 trufne *pengepolitiske Foranstaltninger* ved paa ny at optage Laan til et betydeligt Beløb. Samtidig tilsigtedes det herigennem at skaffe Dækning for Udgifterne ved den *Anlægsvirksomhed*, som Regeringen dels havde besluttet sig til, dels maatte finde det paakrævet at iværksætte i den kommende Tid.

Der forelaa fra Nationalbanken paa et *Konsortiums* Vegne et Tilbud om Overtagelse af det langfristede Laan til Kurs 98 og det kortfristede Laan til Kurs $99\frac{1}{2}$ med Ret for Konsortiet til at udbyde Obligationerne offentligt til en Kurs af henholdsvis 99 pCt. og 100 pCt.

I Overensstemmelse hermed udbødes Laanene til offentlig Tegning i Dagene fra den 15. til den 17. December. Resultatet blev, at det kortfristede Laan overtogedes, medens Konsortiet, der bestod af Hovedbankerne i Forbindelse med de to største Provinsbanker, maatte overtage en Del af de langfristede Obligationer, for hvilke den effektive Rente paa Grundlag af den fastsatte Udbydelseskurs var beregnet til 4,10 pCt.

Ved Lovforslagets Fremsættelse udtalte *Finansministeren*, at de hidtil trufne pengepolitiske Foranstaltninger havde vist sig at virke efter deres Hensigt, men at det allerede fra først af var klart, at disse Foranstaltninger eventuelt senere burde suppleres paa forskellig Maade. Særlig havde man haft Opmærksomheden henvendt paa, at de hidtil udstedte Statspapirer var meget kortfristede, saa at der kunde ventes at opstaa et naturligt Behov for Statspapirer med en noget længere Løbetid. Samtidig maatte det paaregnes, at Statshusholdningen i den kommende Tid vilde faa Brug for betydelige Finansieringsmidler til Dækning af Anlægsudgifter. Og Synspunktet maatte her være, at det var fornuftigt at tilvejebringe disse Midler paa et Tidspunkt, da de kunde opnaas paa Vilkaar, der var gunstige for Staten.

Under Sagens Behandling i *Folketinget* anbefalede Ordførerne for de fire store Partier Lovforslaget, om end ikke uden Forbehold. *Jensen-Broby* (V.) frygtede saaledes, at Optagelsen af de nye Laan kunde komme til at hindre Erhvervslivet i at faa billigere Penge at arbejde med, og *Korsgaard* (K. F.) pegede paa, at Laanene vilde paaføre Staten en betydelig Rentebyrde, idet Pengene praktisk talt ingen Rente vilde afkaste i den Tid, der gik, før man fik Anvendelse for dem; han mente dog, det kunde være forstandigt at ofre noget for at faa disse Penge bundet. *Bertel Dahlgaard* (R. V.) betragtede Vilkaarene for det 30-aarige Laan som en Understregning af, at Renteniveauet for lange Laan nu her i Landet laa omkring 4 pCt. Det vilde efter hans Opfattelse være ønskeligt ud fra alle Synspunkter, at denne Rentefod blev opretholdt i den kommende Tid, saa vidt muligt ogsaa efter Krigen. Han mente tillige, at man burde tage Konsekvenserne heraf med Hensyn til den Obligationsmasse, der forrentes med over 4 pCt., og saa til Gengæld give et Tilsagn om, at det er Hensigten at holde fast ved en Rentefod af 4 pCt. *Oluf Pedersen* (D. R.) kunde ikke medvirke til Gennemførelse af Lovforslaget, idet han mente, at Statslaanene i Stedet for at binde Købekraft vilde skabe en kunstig Købekraft. *Hartel* (B.) var ligeledes ude af Stand til at støtte Lovforslaget, bl. a. ud fra den Betragtning, at den herskende Pengerigelighed fortrinsvis burde benyttes til Gennemførelse af en almindelig Sænkning af Renteniveauet. I sin Svartale gjorde *Finansministeren* angaaende Konverteringsspørgsmaalet gældende, at Lovforslagets Gennemførelse efter hans Opfattelse ikke vilde udelukke en Fortsættelse af en rimelig, fornuftig og begrænset Konverteringspolitik. — Lovforslaget vedtoges med 91 Stemmer mod 1, idet 3 Medlemmer hverken stemte for eller imod.

I *Landstinget* var Vedtagelsen enstemmig. *Stein* (K. F.)

benyttede her Lejligheden til at pege paa det ønskelige i, at den Gæld paa godt 124 Mill. Kr., som Staten havde faaet til Nationalbanken ved Kronehævningen i Begyndelsen af 1942, blev bragt ud af Verden. *Lannung* (R. V.) kunde tiltræde Lovforslagets dobbelte Formaal, men forudsatte, at der ikke blev foregrebet noget i Relation til Konverteringsbestræbelserne. Han saa gerne en Konvertering over en bredere Front og haabede derfor, at man fra Samfundets Side vilde undgaa Foranstaltninger, som kunde modvirke rimelige Konverteringer.

7. Lov om Udstedelse af Statsobligationer. (Finansminister *K. H. Kofoed*). [A. Sp. 5161. — C. Sp. 2015 og 2111].

Fremsat i *Folketinget* $28/5$ (F. Sp. 1638). 1. Beh. $1/6$ (F. Sp. 1649). Partiernes Ordførere: Gustav Pedersen, Ole Bjørn Kraft, Knud Kristensen, Bertel Dahlgaard, Bangsted, Oluf Pedersen og Jens Thomsen. Henvist til samme Udvalg som Forslag til Lov om Udskrivning af en Krigskonjunkturskat m. v. for Skatteaaret 1943—44 samt om bunden Opsparing (se Side 127). Betænkning (B. Sp. 1753) afgivet $26/6$. (Ordfører: Ole Bjørn Kraft). 2. Beh. $29/6$ (F. Sp. 1901, jfr. 1937). 3. Beh. $30/6$ (F. Sp. 1972). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $30/6$ (L. Sp. 993, jfr. 901). Partiernes Ordførere: Stumph, Stensballe, Stein og Lannung. Henvist til samme Udvalg som Forslag til Lov om Udskrivning af en Krigskonjunkturskat m. v. for Skatteaaret 1943—44 samt om bunden Opsparing (se Side 127). Betænkning (B. Sp. 1879) afgivet $2/7$ (Ordfører: Stein). 2. Beh. $2/7$ (L. Sp. 1050). 3. Beh. $2/7$ (L. Sp. 1053). *Loven stadfæstet 8. Juli 1943*. (Lov-Tid. Nr. 342). Traadt i Kraft straks.

Loven gennemførtes som et Led i det Kompleks af Love, der vedtoges i Juli 1943 med Stabilisering af Pengeforholdene som Formaal. Dens Indhold er følgende:

§ 1. Finansministeren bemyndiges til i Tiden indtil den 30. November 1943 at udstede $2\frac{1}{2}$ pct. rentebærende 5-aarige *amortisable Statsobligationer* til Beløb af højst 200 Mill. Kr. og at udbyde disse til *Kurs 99* $\frac{1}{2}$. Finansministeren kan dog, for saa vidt Forholdene maatte tale derfor, med Tilslutning

af Rigsdagens Finansudvalg til enhver Tid afbryde Udstedelsen.

Obligationerne forsynes med Rentekupons, lydende paa $1\frac{1}{4}$ pCt. halvårlig Rente, som forfalder til Betaling den 1. Marts og den 1. September, første Gang den 1. Marts 1944. Ved Udstedelsen finder kontant Renteregulering Sted.

Laanet amortiseres ved *Udtrækning til Pari* med en Fjerdedel årlig, første Gang til Betaling pr. 1. September 1945. .

Banker og Sparekasser maa ikke tegne eller tilforhandle sig de i denne Paragraf omhandlede Statsobligationer. Statsobligationerne kan dog af Banker og Sparekasser modtages som Sikkerhed for Kreditter og Laan og kan derefter i givet Fald erhverves af de paagældende Pengeinstitutter til Fyldestgørelse af Kreditten eller Laanet. Indberetning om saadan Erhvervelse skal af Bankerne indsendes sammen med Månedsbalancen til Bankinspektøren og af Sparekasserne sammen med Kvartalsbalancen til Sparekasseinspektøren.

Overtrædelse af Bestemmelserne om Bankers og Sparekassers Erhvervelse af Obligationerne straffes med Bøder, der tilfalder Statskassen.

§ 2. Finansministeren bemyndiges til i Tiden indtil den 30. November 1943 at udstede 3 pCt. rentebærende 10-årige *amortisable Statsobligationer* til et Beløb af højst 200 Mill. Kr. og at udbyde disse til *Kurs 99 $\frac{1}{2}$* . Finansministeren kan dog, for saa vidt Forholdene maatte tale derfor, med Tilslutning af Rigsdagens Finansudvalg til enhver Tid afbryde Udstedelsen.

Obligationerne forsynes med Rentekupons, lydende paa $1\frac{1}{2}$ pCt. halvårlig Rente, som forfalder til Betaling den 1. Marts og den 1. September, første Gang den 1. Marts 1944. Ved Udstedelsen finder kontant Renteregulering Sted.

Laanet amortiseres ved *Udtrækning til Pari* med en Niendedel årlig, første Gang til Betaling pr. 1. September 1945.

§ 3. Statsobligationernes Kapital og Renter udbetales uden Fradrag af Skat eller Afgift til Staten.

§ 4. De Beløb, der fremkommer som Udbytte for Statskassen ved Udstedelse af de i denne Lov omhandlede Statsobligationer, vil være at *indsætte paa en dertil indrettet særlig*

Konto i Danmarks Nationalbank. Bestemmelse med Hensyn til Anvendelsen af det paa denne Konto indsatte Beløb vil, naar bortses fra Forbrug af disse Midler til Indfrielse af de paagældende Statsobligationer, være at træffe ved særlig Lov.

§ 5. Finansministeren bemyndiges til at afholde de med denne Lovs Gennemførelse forbundne Udgifter.

§ 6. Denne Lov træder straks i Kraft.

Ifølge det oprindelige Forslag skulde *Tegningskursen* være Pari, men dette ændredes i Folketinget, for at Obligationerne kunde finde bedre Afsætning. Samtidig blev der gjort den Begrænsning i Finansministerens Adgang til at afbryde Obligationstudstedelsen, at Finansudvalgene skulde give deres Tilslutning dertil. Disse Ændringer gjaldt saavel de 5- som de 10-aarige Obligationer.

I Bemærkningerne til Lovforslaget oplyses det, at der pr. 15. Maj 1943 var udstedt Statsforskrivninger i Henhold til Lov Nr. 283 af 3. Juli 1942 (Aarbog 1941—42, Side 83) til følgende Beløb: $1\frac{3}{4}$ pCt. 2-aarige Statsgældsbeviser 123,4 Mill. Kr., 6 Maaneders Skattekammerbeviser til en Diskonto af $\frac{3}{4}$ pCt. 320,3 Mill. Kr. og Stats-Spareobligationer 20,4 Mill. Kr. Til disse Arter af Forskrivninger føjes nu de to nye Obligationstyper, idet man har fundet det ønskeligt at videreføre den i 1942 trufne Ordning for derigennem yderligere at fremme Baandtlæggelsen af Købekraft.

Under Sagens Behandling i *Folketinget* mødte Finansministerens Forslag Tilslutning hos de samarbejdende Partier med Undtagelse af *Retsforbundet*, der af principielle Grunde ikke kunde stemme for et Lovforslag, som tog Sigte paa en Forøgelse af Statsgælden. *Nationalsocialisterne* kunde ligeledes tiltræde Forslaget, medens *Jens Thomsen* paa Bondepartiets Vegne gjorde gældende, at Nedkulingen af Pengene vilde virke i Retning af at holde Udlaansrenten oppe. Han kritiserede, at Regeringen ikke søgte at gennemføre en almindelig Rentesenkning. Ved tredje Behandling vedtoges Lovforslaget med 94 Stemmer uden Modstemmer, men saaledes, at 6 Medlemmer tilkendegav, at de hverken ønskede at stemme for eller imod.

I *Landstinget* tog *J. S. Foget* (B.) Afstand fra Lovforslaget, som i øvrigt mødte almindelig Tilslutning. Paa Foranledning af en Udtalelse af *Lannung* (R. V.) oplyste *Finansministeren* her, at han til Stadighed havde Opmærksomheden henvendt paa Spørgsmaalet om Udstedelsen af mere langfristede Laan. Herom blev der med passende Mellemrum forhandlet med Nationalbanken, men det var baade Ministerens og National-

bankens Indtryk, at Tiden for saadanne Laan ikke var inde. Man kunde ganske vist faa tegnet saadanne Laan, naar man vilde betale Prisen, men som de øjeblikkelige Forhold stillede sig, maatte man regne med meget haarde Laanevilkaar for saadanne Laan. Lovforslaget vedtoges i Landstinget med 57 Stemmer mod 1.

De nye Obligationer udbødes ved *Tegningsindbydelse* af 15. Juli 1943 til Tegning i Tiden indtil 30. November 1943, for saa vidt ikke anden Bestemmelse blev truffet.

---

8. Lov om Ændring af Lov Nr. 559 af 31. Oktober 1940 om Tilvejebringelse af Midler til beskæftigelsesfremmende Foranstaltninger, jfr. Lov Nr. 27 af 28. Januar 1942. (Finansminister *K. H. Kofoed*). [A. Sp. 3067. — C. Sp. 221 og 287].

Fremsat i *Folketinget* $19\frac{1}{2}$ (F. Sp. 1041). 1. Beh. $24\frac{1}{2}$ (F. Sp. 1085). Partiernes Ordførere: Fr. Andersen, Jensen-Broby og Korsgaard. 2. Beh. $25\frac{1}{2}$ (F. Sp. 1114). 3. Beh. $26\frac{1}{2}$ (F. Sp. 1137). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $26\frac{1}{2}$ (L. Sp. 416). 2. Beh. $3\frac{1}{3}$ (L. Sp. 439). 3. Beh. $5\frac{1}{3}$ (L. Sp. 457). *Loven stadfæstet 9. Marts 1943*. (Lov-Tid. Nr. 86).

Ifølge Bestemmelsen i § 1, 1ste Punktum, i Lov af 31. Oktober 1940 om Tilvejebringelse af Midler til beskæftigelsesfremmende Foranstaltninger skulde Statens Udgifter til Laan og Tilskud til særlige beskæftigelsesfremmende Foranstaltninger afholdes af den ved samme Lov oprettede Beskæftigelsesfond i det Omfang, hvori saadanne Udgifter i Tiden indtil Udgangen af Finansaaret 1941—42 ved Lov blev henført til Fonden.

Ved Lov Nr. 27 af 28. Januar 1942 (Aarbog 1941—42, Side 88) blev der tilvejebragt Hjemmel for at forlænge denne Tidsfrist med et Aar, saa at der ogsaa i 1942—43 var Adgang til at henføre Udgifter af denne særlige Beskaffenhed til Fonden, og Fristen er nu yderligere forlænget med et Aar til 31. Marts 1944.

Efter hvad der oplyses i Bemærkningerne til Lovforslaget, var der ved dettes Fremsættelse *henført Udgifter til Fonden* til et Beløb af 576,6 Mill. Kr., hvoraf det paaregnedes, at ca. 390 Mill. Kr. vilde blive ydet som Tilskud, medens den

resterende Del af Raadighedsbeløbet, ca. 185 Mill. Kr., ydedes i Form af Laan. Af de til Raadighed stillede Midler var ved Udgangen af December Maaned 1942 udbetalt i alt 271 347 700 Kr., hvoraf 207 144 400 Kr. i Form af Tilskud og 64 203 300 Kr. som Laan.

Ifølge Lovens § 3 skal de af Beskæftigelsesfonden afholdte Udgifter til Tilskud samt Renteudgifter og Tab ved Udlaansvirksomheden afvikles ved Afskrivning paa de aarlige Finanslove, og Afskrivningen af de ydede Tilskud skal ske paa de aarlige Finanslove i Finansaarene 1942—43 til 1951—52 inkl.

I Medfør af denne Bestemmelse er der paa Finansloven for 1942—43 opført en Bevilling paa 39 Mill. Kr., hvoraf 7 Mill. Kr. til Dækning af Fondens Renteudgifter i Finansaarene 1941—42 og 1942—43 og 32 Mill. Kr. til Afskrivning paa Tilskud. Endvidere er der paa Finansloven for Finansaaret 1943—44 opført en Bevilling paa 43 570 000 Kr., hvoraf 5 530 000 Kr. til Forrentning, 38 Mill. Kr. til Afskrivning paa Tilskud og 40 000 Kr. til Afskrivning af Tab paa Udlaan.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

9. Lov om Udskrivning af Indkomst- og Formueskatten til Staten for Skatteaaret 1943—44. (Finansministrene *Alsing Andersen* og *K. H. Kofoed*). [A. Sp. 2511. — C. Sp. 261 og 303].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{7}{10}$ (F. Sp. 23). 1. Beh. $\frac{13}{1}$ (F. Sp. 772). Partiernes Ordførere: Retoft, Edvard Sørensen, Korsgaard og Bertel Dahlgaard. Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Retoft, V. Buhl [Formand], Fr. Dalgaard, H. P. Hansen [Præstø A.], Hauberg, M. F. Mortensen, M. K. Sørensen, Bertel Dahlgaard [Sekretær], P. D. Jensen, Edvard Sørensen, Jensen-Broby, Laurits Pedersen, Korsgaard, Kristen Amby og O. Kier). Betænkning (B. Sp. 223) afgivet $\frac{4}{3}$. (Ordfører: Edvard Sørensen). 2. Beh. $\frac{5}{3}$ (F. Sp. 1196). 3. Beh. $\frac{5}{3}$ (F. Sp. 1199). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{6}{3}$ (L. Sp. 475). Partiernes Ordførere: Thomsen, K. Pedersen, Axel B. Lange og P. N. Petersen (Røjle). 2. Beh. $\frac{6}{3}$ (L. Sp. 484). 3. Beh. $\frac{6}{3}$ (L. Sp. 485). *Loven stadfæstet 9. Marts 1943*. (Lov-Tid. Nr. 85). Traadt i Kraft straks.

Umiddelbart efter Fremlæggelsen af Finanslovsforslaget for 1943—44 fremsatte Finansminister *Alsing Andersen* i

Folketinget Forslag til ovennævnte Lov. Dette Lovforslag var, bortset fra Tidsbestemmelserne, ganske *enslydende med den for Skatteaaret 1942—43 gældende Lov* om Udskrivning af Indkomst- og Formueskatten til Staten (Aarbog 1941—42, Side 88) og vedtoges uændret paa Rigsdagen med enstemmig Tilslutning i begge Ting.

Ved Folketingets første Behandling af Lovforslaget berørte *Retoft* (S.) bl. a. Spørgsmaalet om øgede Børnefradrag, ligesom han udtalte Ønske om, at Beskatningen af faste Ejendomme maatte blive taget op til Overvejelse med Henblik paa de stigende Ejendomspriser. Der kunde f. Eks. være Tale om at opkræve en Jordskyld efter Konjunkturprincippet, ligesom Spørgsmaalet om Indførelse af en Omsætningsskat ved Handel med Ejendomme under særlige Forhold burde undersøges. De Penge, som indkom, kunde eventuelt holdes afsondret fra Statens almindelige Indtægter; efter Talerens Opfattelse vilde det være naturligt at anvende dem til Fremskaffelse af nye Landbohjem og Boliger.

Det samme Spørgsmaal berørtes af *Edvard Sørensen* (V.), der imidlertid mente, at Tanken om gennem en skærpet Ejendomsbeskatning at skaffe Midler til Oprettelse af nye Ejendomme vilde faa vanskeligt ved at samle et Flertal paa Rigsdagen. Han gjorde i øvrigt gældende, at Tiden snart var inde til at faa Statens Udgifter bragt ned. Efter hans Opfattelse var Erhvervslivet stærkt trykket af de meget høje Skatter, og saa snart der igen kom Fred, vilde Virksomhederne faa haardt Brug for Kapital til Fremme af Produktionen.

Korsgaard (K. F.) fandt, at Beskatningsreglerne trængte til at ændres paa forskellige Punkter. Merindkomstskatten maatte f. Eks. kunne lempes noget, og der var Grund til at overveje, om Skatteborgerne ikke burde have Ret til at overføre Tab fra et Aar til et andet eller til at betale paa lignet, men ikke forfalden Skat for derved at undgaa i et enkelt Aar at komme op paa en meget høj Skatteprocent. Selskabsskatten virkede efter Talerens Opfattelse i mange Tilfælde alt for haardt, medens han til Gengæld ansaa Brugsforeningsskatten for at være for lempelig. Det maatte dog erkendes, at hvis de andre Partier ikke godvilligt gik med, var man fra konservativ Side i Henhold til tidligere Forhandlinger ret stærkt bundet til ikke at presse alt for stærkt paa i saa Henseende. Hvad Formueskatten angaar, burde det tages i Betragtning, at Penge, der henstaar paa Folio o. lign., praktisk talt ingen Rente afkaster. Som Helhed mente Taleren, at man maatte se at faa Skatterne lidt ned.

Bertel Dahlgaard (R. V.) gjorde gældende, at der for Tiden næppe var Mulighed for Ændring af de direkte Skatters

Niveau, hverken i den ene eller den anden Retning. Forinden en Nedsættelse kunde komme i Betragtning, var der utvivlsomt visse Forbrugsafgifter, som Rigsdagen først vilde kræve ændret. Han anmodede Finansministeren om at oplyse, hvad der var Programmet for den store Skattekommissions Arbejde i den nærmeste Tid. Saa længe de ekstraordinære Forhold varede, kunde Kommissionen maaske vanskeligt tilendebringe sit Arbejde, men der var næppe noget i Vejen for i meget betydeligt Omfang at gennemarbejde visse principielle Spørgsmaal vedrørende Fremtidens Skattesystem.

Finansminister *K. H. Kofoed* udtalte, at Børnefradragenes Størrelse meget vel kunde drøftes; han mente dog, at der maaske snarere var Grund til at tage dette Spørgsmaal op for den fælleskommunale Udligningsfonds og for Kommunernes Vedkommende, da Staten var gaaet videre med Hensyn til Børnefradrag end disse*). Ejendomsbeskatningen interesserede Regeringen sig levende for, og der var paa dette Omraade Overvejelser i Gang, som forhaabentlig vilde føre til et Resultat. Ministeren saa gerne, om man i Udvalget kunde naa frem til en Forbedring af de meget udviklede Regler om Selskabsbeskatningen. Men skulde de ændres, burde det ske paa en saadan Maade, at de blev væsentlig lettere at arbejde med. Kom der kun en lille Forbedring, var det næsten bedre at blive ved den nuværende Ordning, som de skattelignende Myndigheder nu var fortrolige med. Angaaende Skattekommissionen oplyste Ministeren bl. a., at den nu var indkaldt til et Møde, paa hvilket den vilde blive præsenteret for Ønsket om at gøre saa meget færdigt som muligt. Der var ikke tvivl om de herskende Forhold Mulighed for at løse de store principielle Spørgsmaal, men man kunde gennemarbejde en Række af de foreliggende Spørgsmaal, bl. a. de tekniske Spørgsmaal, som maa gøres færdige, inden Kommissionen kan gaa i Gang med Arbejdet paa de mere principielle Spørgsmaal. Men dernæst var det vel ikke umuligt, at en Del Spørgsmaal kunde frigøres fra Kommissionen og færdigbehandles allerede nu. Paa Foranledning af flere Ordførere oplyste Finansministeren, at han regnede med, at der ogsaa i 1943—44 ligesom i tidligere Finansaar vilde blive stillet et Beløb til Raadighed til *Nedbringelse af Sygehusudgifterne*.

Det af Folketinget nedsatte *Udvalg* modtog fra Erhvervenes Fællesudvalg for Skattespørgsmaal en skriftlig Henvendelse, hvori der fremsattes forskellige Ønsker om Lempelser inden for Skattelovgivningen. Denne Henvendelse findes aftrykt som Bilag til Betænkningen.

*) Jfr. herom de nedenfor under Nr. 63, 64 og 65 omtalte Love.

Under Udvalgsforhandlingerne var man ifølge Betænkningen inde paa Spørgsmaalet om med Hensyn til de skattefrie Fradrag at sidestille *Gentofte* Kommune med København og Frederiksberg. Under Hensyn til, at Spørgsmaalet om eventuelle Ændringer i Hovedstadsomraadets kommunale Forhold endnu ikke er afklaret, fandt Udvalget imidlertid ikke paa nærværende Tidspunkt at burde foreslaa Ændringer af den nævnte Karakter.

Efter hvad der oplystes ved anden Behandling, havde Finansministeren over for Udvalget fremført det Ønske, som var fremsat af Repræsentanter for *Gentofte* Kommune angaaende de skattefrie Fradrag. Af Beboerne i Lyngby, Holte og andre Omegnskommuner næredes imidlertid Ønsker i samme Retning ud fra den Betragtning, at Leveomkostningerne ogsaa der var lige saa høje eller rettere højere end i København. Dette Ønske, som nærmere begrundedes af *Carsten Raft* (K. F.), kunde dog ikke imødekommes, og Sagen blev derfor ogsaa for *Gentoftes* Vedkommende stillet i Bero.

I Landstinget pegede *Axel B. Lange* (K. F.) paa, at man ikke uden de alvorligste Betæneligheder kunde se hen til, hvorledes dansk Erhvervsliv skal klare sig, naar de store Prisfald og økonomiske Vanskeligheder engang indtræffer. De Penge, som var nødvendige, maatte imidlertid skaffes.

P. N. Petersen (Røjle) (R. V.) tog stærkt Afstand fra Tøjlskatten, som burde fjernes, før der blev Tale om en Nedsættelse af Indkomst- og Formueskatten til Staten. *Finansministeren* saa sig imidlertid ikke i Stand til at give Afkald hverken paa den ene eller den anden Skat. Han vilde endda være lykkelig, om det ikke skulde blive nødvendigt at stille yderligere Krav til Beskatningen.

---

10. Lov om midlertidige Ændringer i Reglerne om Paaligning af Indkomst- og Formueskat til Staten. (Finansminister *K. H. Kofoed*). [A. Sp. 2727. — C. Sp. 149 og 185].

Fremsat i *Folketinget* ²⁶/₁₁ (F. Sp. 246). 1. Beh. ¹/₁₂ (F. Sp. 257). Partiernes Ordførere: Retoft, Jensen-Broby, Korsgaard og Bertel Dahlgaard. Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Retoft, V. Buhl [Formand], Fr. Dalgaard, H. P. Hansen [Præstø A.], Hauberg, Schytz, M. K. Sørensen, Bertel Dahlgaard [Sekretær], P. D. Jensen, Edvard Sørensen, Jensen-Broby, Laurits Pedersen, Korsgaard, Kristen Amby og O. Kier). Betænkning (B. Sp. 37) afgivet ¹⁰/₁₂. (Ordfører: Retoft). 2. Beh. ¹¹/₁₂ (F. Sp. 573). 3. Beh. ¹¹/₁₂ (F. Sp. 576).

Oversendt til Landstinget. 1. Beh. $16/12$ (L. Sp. 287). Partiernes Ordførere: Thomsen, K. Pedersen, Jørgen Jørgensen og Lanung. 2. Beh. $17/12$ (L. Sp. 315). 3. Beh. $17/12$ (L. Sp. 329). *Loven stadfæstet 19. December 1942.* (Lov-Tid. Nr. 517). Traadt i Kraft straks.

Ved Lov af 22. December 1939 om midlertidige Ændringer i Reglerne om Paaligning og Opkrævning af Indkomst- og Formueskat til Staten indførtes der paa Punkter, hvor Forholdene i særlig Grad gav Anledning dertil, en Række Ændringer i Lov af 10. April 1922 om Indkomst- og Formueskat til Staten.

Bestemmelserne i 1939-Loven, der kun havde Gyldighed for Skatteaarene 1940—41 og 1941—42, blev — bortset fra nogle Regler om Skattens Opkrævning, der optoges i Lov af 21. Marts 1942 om Udskrivning af Indkomst- og Formueskatten til Staten for Skatteaaret 1942—43 — med visse Ændringer og Tilføjelser overført til Lov af 22. December 1941 (Aarvog 1941—42, Side 91), der tillige indførte enkelte nye Regler vedrørende Ægtefællers Beskatning i det første Aar efter Ægteskabets Indgaaelse samt om Beskatningen af Skilsmissebidrag. Sidstnævnte Lovs Gyldighed var begrænset til Skatteaaret 1942—43.

Allerede under Rigsdagens Behandling af Forslaget til Loven af 22. December 1941 udtalte den daværende Finansminister, at saafremt der ikke i Løbet af 1942 indtraadte en afgørende Ændring i hele den økonomiske Situation, vilde han søge Loven forlænget for Skatteaaret 1943—44.

I Rigsdagssamlingen 1942—43 fremsattes da ogsaa et hertil sigtende Lovforslag, der var enslydende med den for det løbende Skatteaar gældende Lov, bortset fra de Ændringer, som Forlængelsen nødvendiggjorde. Dette Lovforslag omarbejdedes paa enkelte Punkter noget og vedtoges derefter enstemmigt i begge Rigsdagens Ting.

Medens § 1 i Loven af 22. December 1941 kun gav dens Bestemmelser Gyldighed for Skatteaaret 1942—43, skønt flere af dem forudsattes at skulle være af mere varig Karakter, begrænser den nye Lovs § 1 alene *Gyldighedstiden* til 1943—44, for saa vidt angaar §§ 4—7 (vedrørende Indkomstbeskatning af Realisationsgevinster og udloddet Udbytte m. v.) samt

9—11 (vedrørende Opgørelsen af den skattepligtige Formue og Beregningen af Indkomstens procentvise Forhold til Aktiekapitalen i Forsikringssselskaber m. v.). For de øvrige Bestemmelser gælder der derfor ikke mere nogen Tidsbegrænsning.

§ 10 har faaet en Tilføjelse, som er fremhævet i nedenstaaende Gengivelse af Paragraffen i dens ændrede Form:

»Aktier, der ikke er frit omsættelige, samt Aktier i Selskaber, i hvilke mindst $\frac{2}{3}$ af samtlige Aktier ejes af en enkelt Aktionær, skal ved Opgørelsen af den skattepligtige Formue medregnes med mindst 80 pCt. af en til Aktiens Paalydende svarende Andel i Selskabets hele Formue, opgjort *paar Grundlag af Selskabets Status ved Udgangen af det til Grund for Selskabets sidste Skatteansættelse liggende Regnskabsaar* efter de i Lov Nr. 149 af 10. April 1922 §§ 12—14 indeholdte Regler, medmindre særlige Omstændigheder maatte begrunde en lavere Værdiansættelse.«

Som Begrundelse for denne Ændring udtalte Finansministeren i Landstinget: »Der har hidtil været nogen Uenighed om, hvorvidt Selskabsformuen skulde opgøres som Formuen ved Regnskabsaarets Begyndelse eller ved Regnskabsaarets Udgang. Ligningsmyndighederne i de forskellige Kommuner og Skatteraadene har af praktiske Grunde valgt det første, medens Landsskatteretten har ment at maatte fortolke Loven saaledes, at det var Ansættelsen ved Udgangen af Regnskabsaaret, der skulde lægges til Grund. Dette er sikkert ogsaa overensstemmende med Lovens Affattelse hidtil, men da det første er det mest praktiske, er der opnaaet Tilslutning til, at man i Loven indfører en Hjemmel til at følge den Fremgangsmaade, som de skattelignende Myndigheder hidtil i Almindelighed har fulgt.«

§ 11 undergik ikke nogen Ændring, men efter den indføjedes en ny Paragraf af følgende Ordlyd:

»Til den skattepligtige Indkomst medregnes ikke saadanne een Gang for alle oppebaarne *Gave- eller Legatbeløb*, der er udredet af offentlige Midler, Legater, kulturelle Fonds o. lign. her eller i Udlandet, eller som er tilvejebragt ved Indsamling af Bidrag, alt for saa vidt Ydelsen alene har Karakter af en Anerkendelse af Modtagerens Fortjenester.

Indkomst hidrørende fra *Lotterigevinster* — bortset fra Gevinster i Klasselotteriet — medregnes ikke til den skatte-

pligtige Indkomst, for saa vidt Beløbet ikke overstiger 200 Kr. Overstiger Beløbet 200 Kr., medregnes kun Halvdelen af det overstigende Beløb.

De i Henhold til Lov Nr. 93 af 20. Marts 1940 og Lov Nr. 378 af 10. Juli 1940 udbetalte *Hædersgaver* medregnes ikke til den skattepligtige Indkomst.«

Bestemmelsen om hel eller delvis Fritagelse for at svare Skat af *Lotterigevinster* uden for Klasselotteriet maa ses i Forbindelse med den kort forinden gennemførte Særordning angaaende Afgift af Gevinster i sidstnævnte Lotteri (jfr. Nr. 19). Det udtales i Folketingsudvalgets Betænkning, at den nye Regel derfor ikke kan opfattes som en mere principiel Stillingtagen til Spørgsmaalet om en ændret Beskatning af Indkomster af helt enkeltstaaende Art.

Den efterfølgende Regel i Stk. 3, der angaar *Hædersgaver* til efterladte efter de den 9. April 1940 faldne og efter Sømand og Fiskere, der er omkommet paa Grund af Krigsbegivenheder, svarer omtrent til hidtil gældende Praksis, idet de paagældende dog stilles lidt bedre i skattemæssig Henseende efter den nye Ordning end efter den tidligere sædvanligt anvendte Fremgangsmaade.

I 1941-Lovens § 13, der i den nye Lov er blevet til § 14, er foretaget nogle Ændringer, hvorved de i 1941 indførte nye Regler angaaende Beskatning af Underholdsbidrag i Anledning af *Skilsmisse* udvides til ogsaa at gælde i Tilfælde af *Separation*. I sin nye Skikkelse har Paragraffen følgende Ordlyd:

»Bidrag, som i Anledning af Skilsmisse eller Separation udredes af den ene af Ægtefællerne til Underhold af den anden Ægtefælle eller af Børn, med Hensyn til hvilke der paahviler den bidragydende Ægtefælle Forsørgerpligt, kan fradrages i Bidragyderens skattepligtige Indkomst og bliver, for saa vidt angaar Bidrag til Ægtefællen og de med denne sambeskattede Børn, at medregne til den bidragnydende Ægtefælles skattepligtige Indkomst. Ydes Bidraget til selvstændigt skattepligtige Børn, skal det medregnes til disses skattepligtige Indkomst.

Foranstaaende Bestemmelser finder, for saa vidt angaar Bidrag i Anledning af Separation, kun Anvendelse paa Bidrag, hvis Størrelse fastsættes eller ændres efter nærværende Lovs Ikrafttræden. Med Hensyn til Bidrag i Anledning af Skils-

misse finder Bestemmelserne kun Anvendelse paa Bidrag, der er fastsat eller ændret efter Ikrafttrædelsen af Lov Nr. 538 af 22. December 1941. Finder Ændring af Bidragsvilkaarene Sted efter Skatteaarets Begyndelse, faar Bestemmelserne i Stk. 1 først Virkning for Parternes Skatteansættelser for det følgende Skatteaar.«

Endelig er der i den tidligere Lovs § 14 (den nye Lovs § 15) foretaget nogle Ændringer, som er Konsekvenser af de øvrige Ændringer.

Samtlige Ændringer var foreslaaet af Finansministeren og tiltraadt af Udvalget.

Folketingets Udvalg drøftede med Finansministeren den i 1941-Lovens § 4, Stk. 3, indførte Bemyndigelse for Ministeren til at *dispensere* fra de i samme Paragraf, Stk. 1 og 2, indeholdte Regler angaaende Indkomstbeskatning af *Realisationsgevinster paa Aktier*. Der opnaaedes ifølge Betænkningen »Enighed mellem Ministeren og Udvalget om, at man — uden at ændre Udformningen af Dispensationsregelen, der i øvrigt svarer til Affattelsen af Dispensationsbemyndigelsen i Stats-skattelovens § 37 — bør lade Dispensationerne faa et noget videre Omfang, end det i det forløbne Aar har været Tilfældet. For at karakterisere den Praksis, som man i saa Henseende kunde ønske fulgt, skal nævnes, at Dispensationer bør kunne ydes, hvor der er Tale om Tilvejebringelse af Kapital til Opretholdelse eller Udvidelse af Skatteyderens egen Erhvervs-virksomhed, eller — hvor vedkommende i Forvejen er Aktionær i et Selskab — til Tegning af nye Aktier, dog ikke for et større Beløb end det, som vedkommende hidtil har været Ejer af; dernæst bør der, naar Forholdene i øvrigt taler derfor, kunne dispenseres, hvor det drejer sig om Tilvejebringelse af likvide Midler til Udstyr til Børn ved Giftermaal eller til deres Uddannelse eller Igangsættelse med Erhverv; endvidere bør Dispensationsbemyndigelsen kunne bringes til Anvendelse i saadanne Tilfælde, hvor Afhændelsen af Aktierne har afgørende Betydning for Skatteyderens Velfærd, saasom Tilvejebringelse af nødvendig Bolig, Hospitalsophold eller lignende.

Disse Eksempler gør ikke Krav paa at være udtømmende,« hedder det videre i Betænkningen, »men har til Formaal at karakterisere den Praksis, som tænkes fulgt.

Finansministeren har erklæret sig villig til at ændre det under 30. December 1941 af Skattedepartementet udstedte Cirkulære overensstemmende med foranstaaende Synspunkter.«

I Folketinget udtalte *Korsgaard* (K. F.), at hans Parti ikke med Glæde havde givet Tilslutning til Lovforslaget, navnlig

ikke med Henblik paa § 4, idet man fra konservativ Side fandt det urimeligt at opretholde den ekstraordinære Regel om, at Fortjeneste paa visse Anlægspapirer skal beskattes som Indkomst. *Bertel Dahlgaard* (R. V.) gjorde derimod gældende, at hvordan man end bedømte Virkningerne af Bestemmelsen herom, var i hvert Fald een Ting sikkert, at denne Bestemmelse havde været medvirkende til at holde Aktiemarkedet i Ro og modvirke Spekulationstendenserne, hvilket med Henblik paa Fremtiden var noget meget værdifuldt. Saa meget mærkeligere var det imidlertid, at man paa andre Omraader inden for Skattelovgivningen ganske saa bort fra Spekulationstendenserne, ja oven i Købet gennem Skattelovgivningen begunstigede Spekulationen. Der kunde saaledes ikke være Tvivl om, at Skattelovgivningen medvirkede til den store Efterspørgsel af Landbrugsejendomme.

I *Landstinget* slog *Thomsen* (S.) til Lyd for, at der blev gjort et alvorligt Forsøg paa at raade Bod paa en af Skatteligningens største Brøst, nemlig de urigtige eller falske Selvangivelser. *Jørgen Jørgensen* (K. F.) udtalte bl. a., at hans Parti aldrig havde været særlig begejstret for § 4 og stadig ikke kunde se, at det kunde være rigtigt skattemæssigt at behandle Anlægskapitalen forskelligt, eftersom den anbragtes i Aktier eller f. Eks. i Husdyr. Han vilde imidlertid haabe, at Finansministeren med den Dispensationsudvidelse, der stilledes i Udsigt, vilde være i Stand til at tage alle rimelige Hensyn, som maatte tages, naar man skulde have en efter hans Opfattelse forkert Bestemmelse i Loven. *Lannung* (R. V.) gav Udtryk for Tilfredshed med, at der fremtidig vilde blive dispenseret fra Bestemmelsen i § 4 i noget større Udstrækning end hidtil, og udtrykte Haabet om, at Finansministeriet vilde praktisere Dispensationsbeføjelsen saaledes, at alle oplagte Urimeligheder blev afbødet. Som Hovedregel betragtet var Bestemmelsen i § 4 under de herskende Forhold paa sin Plads; det maatte blot undre, at man ikke havde søgt som en rimelig og naturlig Parallel hertil at indkomstbeskatte en Del af de Realisationsgevinster paa fast Ejendom, der nu betragtes som skattefri Formuestigning. Taleren fandt det heldigt, at man havde udvidet de nye lempede Regler for Beskatningen af Underholdsbidrag i Anledning af Skilsmisse til ogsaa at gælde i Tilfælde af Separation. Der manglede imidlertid i Loven en Bestemmelse, som kunde hindre, at f. Eks. en fraskilt Hustru rent chikanøst afskar den bidragydende Mand fra at nyde godt af den Skattelempelse, som var tiltænkt ham. Der havde været adskillige Tilfælde i Praksis, hvor den fraskilte Hustru nægtede at gaa med til en Nyordning af Underholdsbidraget med den Virkning, at Manden ikke opnaaede den Skattelettelse, som Samfundet var villigt til at yde ham, og dette

skete altsaa, uden at den fraskilte Hustru fik nogen som helst økonomisk Fordel af det selv. Paa dette Omraade var en Ændring paakrævet, og naar den ikke kunde gennemføres nu, burde det ske, naar Loven næste Gang skulde forlænges. *Finansministeren* erklærede sig villig til at overveje dette. Angaaende Spekulationen i Handel med faste Ejendomme henviste han til, at Spørgsmaalet for Tiden overvejedes af et Udvalg. Det var hans Haab, at der vilde komme et Resultat ud af disse Overvejelser, men han mente ikke, det hørte sammen med den foreliggende Sag.

---

11. Lov om Udskrivning af en Krigskonjunkturskat m. v. for Skatteaaret 1943—44 samt om bunden Opsparing. (Finansminister *K. H. Kofoed*). [A. Sp. 5121. — C. Sp. 1985 og 2109].

Fremsat i *Folketinget* $2\frac{8}{5}$ (F. Sp. 1620, jfr. 1616). 1. Beh. $\frac{2}{6}$ (F. Sp. 1741, jfr. 1649). Partiernes Ordførere: Fr. Dalgaard, Korsgaard, Knud Kristensen, Bertel Dahlgaard, Bangsted, Oluf Pedersen og Jens Thomsen. Henvist til Udvalg paa 21 Medlemmer (Gustav Pedersen, V. Buhl, Ludvig Christensen, Fr. Dalgaard, Hartvig Frisch, Hauberg [Formand], Hedtoft-Hansen, Carl Petersen, Bertel Dahlgaard, P. D. Jensen, Rasmussen [Gylling], Oluf Pedersen [Sekretær], Ole Bjørn Kraft, Kristen Amby, Fibiger, Henning Hasle, Korsgaard, Knud Kristensen, Vagn Bro, Himmelstrup og Jensen-Broby). Betænkning (B. Sp. 1753) afgivet $\frac{26}{6}$. (Ordfører: Ole Bjørn Kraft). 2. Beh. $\frac{29}{6}$ (F. Sp. 1901, jfr. 1934). 3. Beh. $\frac{30}{6}$ (F. Sp. 1965). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{30}{6}$ (L. Sp. 901 og 982). Partiernes Ordførere: Thomsen, Bækgaard, Stein, Martin Sørensen (Peterslund) og J. S. Foget. Henvist til Udvalg paa 21 Medlemmer (Thomsen, C. E. Christiansen, Fløtkjær, A. P. Hansen, Hans Hansen, Henry Hansen, Jørgen Møller, N. P. Nielsen, Stumph, Oluf Johansen, Lannung [Sekretær], Martin Sørensen [Peterslund], Bjerg, Bækgaard [Formand], Jens Jensen, Thisted Knudsen, Stensballe, Foss, Jørgen Jørgensen, Schaumann og Stein). Betænkning (B. Sp. 1879) afgivet $\frac{2}{7}$. (Ordfører: Stein). 2. Beh. $\frac{2}{7}$ (L. Sp. 1046). 3. Beh. $\frac{2}{7}$ (L. Sp. 1053). *Loven stadfæstet 3. Juli 1943*. (Lov-Tid. Nr. 335).

Forslaget til ovennævnte Lov fremsattes sammen med 6 andre Lovforslag, nemlig:

Forslag til Lov om midlertidige Ændringer i Forbrugsafgifterne,

Forslag til Lov om Udstedelse af Statsobligationer,

Forslag til Lov om Omsætningsafgift af Motorkøretøjer,

Forslag til midlertidig Lov om Tillæg til Lov om Banker,

Forslag til midlertidig Lov om Tillæg til Lov om Sparekasser samt

Forslag til Lov angaaende Erhvervelse af fast Ejendom.

Dette Kompleks af Forslag, der — bortset fra Forslaget om midlertidige Ændringer i Forbrugsafgifterne, som af finansielle Grunde færdigbehandles hurtigere end de øvrige — gennemførtes samtidig, drejede sig alle om Foranstaltninger med det fælles Formaal at bidrage til *Stabilisering af Pengevæsenet*.

Som det nærmere paapegedes af Finansministeren, da han fremsatte de fire førstnævnte af Forslagene, er *Balancen mellem Befolkningens Indtægter og de forhaandenværende Forbrugsgoder* under Krigen blevet stærkt *forrykket*, dels paa Grund af den forringede Forsyningssituation, dels fordi Nationalbanken har maattet udvide sin Kreditydelse i meget betydeligt Omfang.

En saadan Spænding mellem Pengemængden og Vare­mængden indeholder i sig selv en betydelig Fare for en Flugt fra de monetære Værdier til Realværdierne og derigennem en Forringelse af Kronens Købekraft. Hvis den samlede Pengemængde, der er stillet til Raadighed, kommer i Bevægelse og efterspørger de knappe Vare­mængder og andre Goder, der er til Stede, kan Udviklingen blive skæbnesvanger.

»Heldigvis har vi paa et tidligt Tidspunkt«, udtalte Ministeren videre, »begyndt at gribe ind over for denne Fare gennem en *Stabilisering af Priser og Lønninger*. Endvidere blev der ved den pengepolitiske Lovgivning i Juli i Fjor gennemført en Række *Foranstaltninger mod de ledige Penge*, som har haft en efter Forholdene dengang tilfredsstillende Virkning. Der er heller ingen Grund til at tvivle om, at vi stadig er i Stand til at holde Inflationen borte, hvis vi gennemfører de dertil nødvendige Foranstaltninger. Men det maa betones, at jo mere Pengemængden vokser, des mere indgribende Foranstaltninger maa der gennemføres, og derfor er de Foranstaltninger, der hidtil er gennemført, heller ikke længere tilstrækkelige.

Dette har der været fuld Klarhed over inden for Rege­ringen, og ansvarlige Røster uden for Regeringens Kreds har talt det samme Sprog. Jeg skal særlig fremhæve, at Direk­tionen for *Danmarks Nationalbank* efter enstemmig Bemyn-

digelse fra Bankens Bestyrelse i et Memorandum af 15. f. M. stærkt har taget til Orde for, at der gennemføres vidtgaaende anti-inflatoriske Foranstaltninger. Jeg vil i denne Forbindelse ogsaa nævne, at jeg efter Beslutning paa Ministermøde under 30. Januar d. A. nedsatte et Udvalg af *Repræsentanter for den nationaløkonomiske Sagkundskab* for at afgive Udtalelse om de herhenhørende pengepolitiske Problemer. Dette Udvalg har udført et særdeles paaskønnelsesværdigt Arbejde og afgivet en Betænkning, indeholdende dels en Redegørelse for Prisudviklingen og Pengerigeligheden, dels en Række Forslag til den efter Udvalgets Mening bedst egnede Maade til Imødegaaelse af Pengerigelighedens Farer. Denne Betænkning har været i høj Grad vejledende under de indgaaende Overvejelser, der har ført til Fremsættelsen af de Lovforslag, som i Dag forelægges Rigsdagen.»

Den heromhandlede Lov hviler paa det Hovedsynspunkt, at der maa foretages en *Pengebinding* dels igennem Beskatning, dels igennem en bunden Opsparing, og at dette bør ske saavel over for Personer som over for Selskaber, herunder kooperative Virksomheder, og i den Udstrækning, det er muligt, efter ensartede Retningslinier.

Loven gennemførtes i en noget anden Skikkelse end oprindelig af Finansministeren foreslaaet. I Tilslutning til den efterfølgende Gengivelse af Lovens Hovedbestemmelser er der gjort Rede for de væsentligste af de Ændringer, som blev foretaget paa Rigsdagen.

I.

A. Krigskonjunkturskat af Personer.

§ 1. Personer, der for Skatteaaret 1943—44 er ansat til Indkomstskat til Staten af en skattepligtig Indkomst, som efter Fradrag af eventuelle Indtægter af den i § 4 nævnte Art overstiger en efter Reglerne i § 2 beregnet Sammenligningsindtægt med mere end 5 000 Kr., skal for nævnte Skatteaar udrede en særlig Krigskonjunkturskat til Staten, beregnet efter den i § 3 indeholdte Skala.

§ 2.

- a. For saa vidt angaar skattepligtige, der har været skatteansat her i Landet inden for den 4-aarige Periode, der udgøres af Skatteaarene 1936—37, 1937—38, 1938—39 og 1939—40 — for skattepligtige, der ved Opgørelsen af deres Indkomst for Skatteaaret 1940—41 har be-

nyttet et Regnskabsaar, som ikke er Kalenderaaret, og som er udløbet inden den 1. August 1939, dog den 4-aarige Periode, der udgøres af Skatteaarene 1937—38, 1938—39, 1939—40 og 1940—41 —, beregnes Sammenligningsindtægten paa Grundlag af Indkomstansættelserne i denne 4-aarige Periode, saaledes at Sammenligningsindtægten for skattepligtige, der har været skatteansat for alle fire Skatteaar, beregnes til Gennemsnittet af *de tre højeste af disse fire Indkomstansættelser* og for skattepligtige, der har været ansat for to eller tre af de fire Skatteaar, til Gennemsnittet af disse to eller tre Indkomstansættelser, medens den for skattepligtige, der kun har været skatteansat for et af de fire Skatteaar, sættes lig denne ene Indkomstansættelse.

- b. Saafremt Indkomsten for noget af de foran under a. nævnte Sammenligningsaar udgør *mindre end 3 pCt. af den for samme Skatteaar ansatte, skattepligtige Formue*, forhøjes Indkomsten for vedkommende Skatteaar ved Sammenligningsindtægtens Beregning til *3 pCt. af Formuen*.
- c. Saafremt Gennemsnitsindtægten, beregnet efter de foran under a. og b. anførte Regler, udgør *under 4 000 Kr.*, *forhøjes* den ved Merindtægtens Beregning til dette Beløb.
- d. For *Enkers* Vedkommende kommer de foranstaaende Bestemmelser til Anvendelse, selv om Enken ikke har været selvstændig skatteansat for noget af de nævnte Sammenligningsaar, naar blot hun for et eller flere af disse har været sambeskattet med sin afdøde Mand, i hvilket Tilfælde Mandens Skatteansættelse eller Skatteansættelser lægges til Grund for Sammenligningsindtægtens Beregning.

For saa vidt angaar skattepligtige, der *ikke har været skatteansat her i Landet* for noget af de i Stk. 1. a. ommeldte Sammenligningsaar — for Enkers Vedkommende heller ikke under Sambeskatning med den afdøde Ægtefælle —, fastsættes Sammenligningsindtægten til *4 000 Kr. med Tillæg af 4 pCt. af den skattepligtige Formue* ved Begyndelsen af det til Grund for Skatteansættelsen for Skatteaaret 1943—44 liggende Regnskabsaar.

§ 3. Skatten beregnes efter følgende Skala:

Naar den efter Reglerne i §§ 1 og 2 beregnede Merindtægt udgør:

	Under 5 000 Kr., svares	0 Kr.		af 5 000 Kr., 10 pCt. af Resten
5 000 men ikke over 10 000	—, —	0	—	—
10 000 — — — 20 000	—, —	500	—	15 — — —
20 000 — — — 30 000	—, —	2 000	—	20 — — —
30 000 — — — 40 000	—, —	4 000	—	25 — — —
40 000 — — — 100 000	—, —	6 500	—	30 — — —
100 000 — — — 300 000	—, —	24 500	—	35 — — —
300 000 og derover	—	94 500	—	40 — — —

§ 4. Ved Beregningen af den *Merindtægt*, hvoraf Krigskonjunkturskat vil være at beregne, *bortses*, for saa vidt angaar Indkomsten for Skatteaaret 1943—44, fra:

- Indkomstskattepligtige *Gaver og Lotterigevinster* samt Indkomststigning, der skyldes Indtrædelse af Livrentenydelse, Bortfald af Aftægtsydelse, Underholdsforpligtelser og lignende;
- indkomstskattepligtig *Fortjeneste ved Salg af som Anlæbspapirer* anskaffede Aktier og lignende Værdipapirer, jfr. § 4 i Lov Nr. 517 af 19. December 1942;
- indkomstskattepligtig Fortjeneste ved Afhændelse eller Opgivelse af Forretning (*Goodwill*), jfr. § 6, Stk. 1 a, i Lov Nr. 517 af 19. December 1942;
- indkomstskattepligtige *Udlodninger* til Aktionærer i et likviderende Selskab.

Saaframt der i en gift Skatteydere skattepligtige Indkomst for Skatteaaret 1943—44 indgaar *Hustruindtægter*, som paa Grund af Tidspunktet for Ægteskabets Indgaaelse ikke har været medregnet ved hans Skatteansættelse for et eller flere af Sammenligningsaarene, skal der ved Merindtægtens Beregning foruden til Skatteyderens egne Indkomster tillige tages Hensyn til Hustruens Indtægter i disse Sammenligningsaar. Gennemsnittet af Hustruens Indtægter i disse Aar kan dog i denne Forbindelse ikke tages i Betragtning med et højere Beløb end det, hvormed Hustruindtægten indgaar i Mandens Indkomstansættelse for Skatteaaret 1943—44.

§ 5. Den paalignede Krigskonjunkturskat *bortfalder eller nedsættes*, saaframt den skattepligtige indgiver Begæring herom til Skattedepartementet og godtgør, at hans Merindtægt

helt eller delvis skyldes Forhold, der *ikke staar i Forbindelse med Krigskonjunkturerne*, men andre Forhold.

Saafrømt en skattepligtig over for Skattedepartementet godtgør, at der efter Begyndelsen af den Sammenligningsperiode, der i det paagældende Tilfælde skal lægges til Grund for Merindtægtens Beregning, er tilfaldet ham *Formueforøgelse*, hidrørende fra Udbetaling af Livs- eller Ulykkesforsikring eller fra Arv, Arveforskud, Gave eller Lotterigevinst, skal Indkomsten for den Del af Sammenligningsperioden, der ligger forud for Tidspunktet for den paagældende Formueforøgelser Erhvervelse, ved Merindtægtens Beregning forhøjes med Udbyttet af vedkommende Formueforøgelse, dog højst med 4 pCt. p. a. af denne. Foreligger der for de i § 2, Stk. 2, nævnte skattepligtiges Vedkommende Formueforøgelser af den foran ommeldte Art, som er tilfaldet den paagældende efter Begyndelsen af det til Grund for Ansættelsen for Skatteaaret 1943—44 liggende Regnskabsaar, forhøjes den efter Reglerne i § 2, Stk. 2, beregnede Sammenligningsindtægt med 4 pCt. p. a. af Formueforøgelsen fra Tidspunktet for dennes Erhvervelse at regne og indtil Regnskabsaarets Udgang.

Saafrømt en skattepligtig, hvem der er paalignet Krigskonjunkturskat efter Reglerne i § 2, Stk. 2, over for Skattedepartementet godtgør, at han i Sammenligningsaarene har oppebaaret Indkomst, der paa Grund af hans *Ophold i Udlandet* i den paagældende Periode ikke er blevet beskattet her i Landet, vil den i Udlandet oppebaarne Indkomst helt eller delvis kunne tages i Betragtning ved Merindtægtens Beregning.

Ifølge § 6 erlægges Skatten i *to lige store Rater*, der forfalder til Betaling af Skatteyderne henholdsvis den 1. Oktober 1943 og den 1. Februar 1944. Paragraffen indeholder i øvrigt en Del Bestemmelser af administrativ Karakter.

§ 7. Saafrømt en Skatteyder, hvem der er paalignet Krigskonjunkturskat efter nærværende Lov, over for Skattedepartementet godtgør, at de ham som Indkomst- og Formueskat til Staten og den fælleskommunale Udligningsfond, som personlig Kommuneskat samt som Krigskonjunkturskat paalignede Skatter*) — for saa vidt angaar Indkomst-

*) Ordene »paalignede Skatter« er tilføjet her.

skatten til Staten dog efter forudgaaende Reduktion i Henhold til Reglerne i § 2, Stk. 4, i Lov Nr. 85 af 9. Marts 1943 — *tilsammen overstiger 85 pCt. af Indkomsten* i det til Grund for Ansættelsen liggende Regnskabsaar uden Fradrag for personligt paalignede Skatter, vil *Krigskonjunkturskatten være at nedsætte med det Beløb, hvormed ovennævnte samlede Skattebeløb overstiger 85 pCt. af Indkomsten*, opgjort som foran angivet.

Bestemmelserne i § 2, Stk. 4 b, i Lov Nr. 85 af 9. Marts 1943 om Reduktion af Skattefradragene for Skatteaarene 1944—45 og 1945—46 kommer ogsaa til Anvendelse med Hensyn til et den skattepligtige i Henhold til Regelen i Stk. 1 givet Nedslag i Krigskonjunkturskatten.

§ 8. Provenuet af Krigskonjunkturskatten indsættes paa en dertil oprettet *Konto for Finansministeriet i Danmarks Nationalbank*. Bestemmelse med Hensyn til Anvendelsen af det paa denne Konto indsatte Beløb vil være at træffe ved særlig Lov.

§ 9. De i Lov Nr. 149 af 10. April 1922 om Indkomst- og Formueskat til Staten indeholdte Regler kommer i øvrigt til Anvendelse paa den herommeldte Krigskonjunkturskat, for saa vidt dette er foreneligt med de i nærværende Afsnit I. A. indeholdte Regler.

Det var *oprindeligt* foreslaaet, at Krigskonjunkturskatten kun skulde ramme Merindtægter paa *over 10 000 Kr.*, men man enedes i Folketingets Udvalg om at nedsætte Grænsen til 5 000 Kr., dog saaledes at Skattepligten ikke indtræder for Personer, der højst har 9 000 Kr. i skattepligtig Indkomst; dette sidste er en Følge af, at man i Folketinget satte 4 000 Kr. som Minimumsbeløb for den Gennemsnitsindtægt, der skal danne Basis for Merindtægtens Beregning. For Merindtægter paa mellem 5 000 Kr. og 10 000 Kr. blev Krigskonjunkturskatten sat til 10 pCt. Samtidig forhøjedes som en naturlig Konsekvens heraf Skatten paa alle Skalaens følgende Trin med 500 Kr. Resultatet heraf blev den ovenanførte Skala.

Den vedtagne Udvidelse af Kredsen af Skatteydere, som skal betale Krigskonjunkturskat, nødvendiggjorde en ændret Affattelse af Forslagets §§ 1 og 2, idet de deri fra først af indeholdte Henvisninger til Reglerne i § 2 i Lov Nr. 85 af 9. Marts 1943 herefter ikke længere var tilstrækkelige.

I § 5, Stk. 1, var i det af Finansministeren fremsatte Lovforslag anført nogle Eksempler paa Forhold, der vil kunne

medføre, at foreliggende Indkomststigninger maa betragtes som uden Forbindelse med Krigskonjunkturerne. Da disse Eksempler imidlertid ikke kunde give et fyldestgørende Billede af de mangeartede Forhold, som kan tænkes at fremkomme ved Lovens Praktisering, foretrak man i Folketinget at lade dem udgaa af Lovteksten. En i det oprindelige Stk. 1 anført positiv Beregningsregel vedrørende de Tilfælde, hvor der i den skattepligtiges Indkomst indgaar Indtægt af visse efter Sammenligningsperiodens Begyndelse erhvervede Formueforøgelser er dog bibeholdt i Lovteksten som et særligt Stykke under § 5.

Folketingets Udvalg havde en indgaaende Drøftelse med Finansministeren angaaende de grundlæggende Synspunkter for, *hvorvidt en Indtægtsstigning kan anses for krigskonjunkturpræget*. Angaaende dette Spørgsmaal har Finansministeren efter Udvalgets Anmodning fremsat den som Bilag I i Betænkningen optrykte Redegørelse.

Endvidere skal nævnes, at man i Folketingets Udvalg enedes om fra Lovforslaget at fjerne en Paragraf, som der herskede delte Meninger om, og hvis Ordlyd var følgende:

»Statens Ligningsdirektorat skal til Konstatering af en efter denne Lovs Bestemmelser skattepligtig Krigskonjunkturgevinst være berettiget til at kræve Adgang til paa Stedet at gennemgaa den skattepligtiges Regnskabsbøger og Regnskabsmateriale.

Vægrer den skattepligtige sig ved at give Ligningsdirektoratet Adgang til en saadan Undersøgelse paa Stedet, kan Finansministeren efter Direktoratets Indstilling paalægge den paagældende under en daglig Bøde at efterkomme Direktoratets Begæring.«

B. Bunden Opsparing for Personer.

§ 10. Personer, der er skattepligtige i Medfør af Bestemmelserne i § 2, Nr. 1 og 2, i Lov Nr. 149 af 10. April 1922, og som for Skatteaaret 1943—44 er ansat til en skattepligtig Indkomst, der, *for Familieforsørgeres Vedkommende efter Fradrag af 5 000 Kr.* og i øvrigt *efter Børnefradrag* i Overensstemmelse med Reglerne i § 8 i Lov Nr. 149 af 10. April 1922, jfr. § 1, Stk. 4, i Lov Nr. 85 af 9. Marts 1943, udgør *mindst 7 000 Kr.*, skal være pligtige til at foretage en efter nedenstaaende Regler beregnet bunden Opsparing, der indbetales i Statskassen.

§ 11. Saafremt den skattepligtige Indkomst efter eventuelle Fradrag som i § 10 anført udgør:

Under 7 000 Kr., opspares		0 Kr.	
7 000 men ikke over	9 000 —, —	300 —	af 7 000 Kr., 5 pCt. af Resten
9 000 — — —	15 000 —, —	400 —	— 9 000 —, 10 — — —
5 000 — — —	25 000 —, —	1 000 —	— 15 000 —, 15 — — —
5 000 — — —	35 000 —, —	2 500 —	— 25 000 —, 20 — — —
5 000 og derover	—	4 500 —	— 35 000 —, 25 — — —

Saafrømt der er paalignet den paagældende Krigskonjunkturskat efter Reglerne i Afsnit I. A., *nedsættes Opsparingsstilsvaret med et til den paalignede Krigskonjunkturskat svarende Beløb* og kan efter Omstændighederne saaledes helt bortfalde.

Det efter foranstaaende Regler beregnede Opsparingsbeløb afrundes nedad til det nærmeste lavere, med 100 delelige Kronebeløb.

Paaligningen af de foran ommeldte Opsparingsbeløb foretages ifølge § 12 i København af Direktoratet for Københavns Skattevæsen og uden for København af vedkommende Skatteraad i Forbindelse med Paaligningen af Indkomst- og Formueskatten til Staten.

Paaligningen skal være tilendebragt og Meddelelse om Størrelsen af den pligtige Opsparing tilstillet den opsparingspligtige senest den 31. August 1943.

I § 13 bestemmes bl. a., at Opsparingsbeløbet udredes i *to lige store Rater*, der forfalder til Indbetaling henholdsvis den 1. Oktober 1943 og 1. Februar 1944 med Betalingsfrist til henholdsvis den 3. November 1943 og den 3. Marts 1944.

For Modtagelsen af det indbetalte Opsparingsbeløb udsteder Kommunalbestyrelsen en *foreløbig Kvittering*, der efter Indbetalingen af sidste Rate af Beløbet ombyttes med en af Finansministeriet udstedt *Forskrivning*.

Over de nævnte Forskrivninger saavel som over de af Kommunalbestyrelsen udstedte foreløbige Kvitteringer kan der *ikke disponeres af den opsparingspligtige* i levende Live, det være sig ved Salg, Pantsætning eller paa anden Maade, ligesom Opsparingsbeløbet bortset fra Konkurstilfælde skal være unddraget Retsfølgning fra hans Kreditorers Side.

§ 14. De i nærværende Afsnit I. B. ommeldte Opsparingsbeløb vil være at *indsætte* paa en dertil oprettet *Konto for Finansministeriet i Danmarks Nationalbank*. Om Tidspunktet for Beløbenes *Tilbagebetaling* træffes Afgørelsen af

Finansministeren med Tilslutning af Rigsdagens Finansudvalg og efter Forhandling med Danmarks Nationalbank. Tilbagebetaling skal dog ske for *Halvdelens Vedkommende senest inden Udgangen af 1947* og for *Restens Vedkommende senest inden Udgangen af 1948*.

§ 15. Opsparingsbeløb, som pr. 1. Januar 1945 henstaar paa den i § 14 ommeldte Konto, tilskrives fra denne Dato at regne *en simpel aarlig Rente af 2 pCt. p. a.* Renten udbetales sammen med Opsparingsbeløbet eller Dele af dette. Det bundne Opsparingsbeløb skal *medregnes til den opsparingspligtiges skattepligtige Formue med 50 pCt. af sit Paalydende*.

§ 16. Naar Forholdene i ganske særlig Grad taler derfor, f. Eks. hvis den opsparingspligtige kan paavise, at han inden den 1. Maj 1943 har *forpligtet sig til Præstationer af opsparingsmæssig Karakter* i et Omfang, der virker ekstraordinært tyngende i Forhold til Indkomstens Størrelse, eller at hans Indkomst efter Udløbet af det til Grund for Ansættelsen for Skatteaaret 1943—44 liggende Regnskabsaar er undergaaet en meget væsentlig Nedgang, skal Finansministeren være bemyndiget til at *lempe eller eftergive Opsparingspligten* efter nærværende Afsnit I. B.

Tilsvarende Dispensationsbeføjelse skal tilkomme Finansministeren i Tilfælde, hvor den opsparingspligtige kan paavise, at det paalignede Opsparingsbeløb skal bruges som *nødvendig Kapital ved Start, Omlægning, Modernisering eller Udvidelse af hans Erhvervsvirksomhed*, ligesom Finansministeren i saadanne Tilfælde skal være bemyndiget til helt eller delvis at frigive et til Statskassen allerede indbetalt Opsparingsbeløb.

§ 17. Finansministeren skal endvidere være bemyndiget til i Tilfælde, hvor den opsparingspligtige kan paavise, at han i Forhold til sin Indkomsts Størrelse har særligt tyngende Udgifter til *Uddannelse og Underhold af Børn over 15 Aar*, at indrømme den paagældende et ekstraordinært *Fradrag i den Indkomst, hvoraf Opsparingsbeløbet beregnes*. Der ydes intet Fradrag for det første Barns Uddannelse m. v., og Fradraget maa for hvert af de følgende Børn ikke overstige 1 000 Kr.

Efter det oprindelige Forslag skulde Opsparingspligten for alle Skatteydere træde i Kraft ved en skattepligtig Indkomst (minus de tilladte Fradrag) paa 10 000 Kr. Fra alle Sider erkendte man imidlertid, at det var naturligt at foretage en Sondring imellem *Forsørgeres* og *Ikke-Forsørgeres* Opsparingspligt. I Folketingets Udvalg enedes man derfor om at give Forsørgerne et Fradrag paa 5 000 Kr., samtidig med at den laveste Indtægt, hvoraf der skal foretages bunden Opsparing, blev nedsat fra 10 000 Kr. til 7 000 Kr. Dette i Forbindelse med en Ændring af Skalaen medførte en Lempelse af Kravene til alle Forsørgere, men en Skærpelse af Kravene til alle Ikke-Forsørgere.

I Folketinget indføjedes ligeledes Bestemmelsen om, at de opsparede Beløb skal *forrentes*. Til Gengæld forlængede man *Tilbagebetalingsfristen*, der oprindeligt var foreslaaet fastsat til Udgangen af 1946, ligesom man traf den Ordning, at Halvdelen af Opsparingsbeløbene skal medregnes til den skattepligtige Formue; efter det af Finansministeren fremsatte Forslag skulde Beløbene ikke forrentes, men saa ogsaa lades helt ude af Betragtning ved Formueopgørelsen. Yderligere indføjedes i Folketinget Bestemmelsen i § 16 om Adgang til at indrømme Lempelser for Skatteydere, som har forpligtet sig til betydelige Præstationer af opsparingsmæssig Karakter, samt hele § 17, der indeholder en Lempelse for Skatteydere med forholdsvis stor Forsørgerbyrde.

II.

A. Merindkomstskat af Aktieselskaber m. v.

§ 18. De i Lov Nr. 149 af 10. April 1922 § 2, Nr. 5 a, nævnte her i Landet hjemmehørende Selskaber, hvis ansatte *skattepligtige Indkomst* for Skatteaaret 1943—44 udgør *mindst 10 pCt. af den indbetalte Aktie- eller Andelskapital m. v.*, skal for det nævnte Skatteaar udrede en efter nedenstaaende Regler beregnet Merindkomstskat til Staten.

Den *Merindtægt*, hvoraf Skatten vil være at udrede efter den i § 20 indeholdte Skala, beregnes ifølge § 19 som Forskellen mellem:

- a. Selskabets for Skatteaaret 1943—44 ansatte skattepligtige Indkomst med Tillæg af de ved Opgørelsen af denne Indkomst fradragne Skatter til Stat og Kommune og efter Fradrag af et i Overensstemmelse med Reglerne i sidste Stykke beregnet Beløb til Imødegaaelse af det Indkomsten paahvilende Skattetilsvær og
- b. Gennemsnittet af Selskabets skattepligtige Indkomster for Skatteaarene 1938—39, 1939—40 og 1940—41.

Har Selskabet kun været ansat for to af de i Stk. 1 b nævnte Sammenligningsaar, beregnes Merindtægten paa Grundlag af Gennemsnittet af Indkomsten for disse to Aar, og har Selskabet kun været ansat for et af Sammenligningsaarene, beregnes den ud fra Indkomsten for dette ene Aar.

Er Aktiekapitalen blevet forhøjet eller nedsat i Sammenligningsperioden, gælder særlige Regler.

Saaframt Gennemsnittet af Selskabets skattepligtige Indkomster for de i Stk. 1 b, jfr. Stk. 2, nævnte Sammenligningsaar udgør *mindre end 10 pCt.* af Selskabets nuværende indbetalte Aktie- eller Andelskapital m. v., eller saaframt Selskabet ikke har været skatteansat for noget af Sammenligningsaarene, beregnes Merindtægten som Forskellen mellem Selskabets skattepligtige Indkomst, reguleret som i Stk. 1 a angivet, og 10 pCt. af den indbetalte Aktie- eller Andelskapital.

Det *Fradrag til Imødegaelse af de Indkomsten paahvilende Skatter*, hvormed den skattepligtige Indkomst for Skatteaaret 1943—44 efter Reglerne i Stk. 1 a skal reduceres, beregnes paa Grundlag af den vedtagne Overskudsfordeling som ordinær Indkomstskat til Stat og Kommune, Forhøjelse af Indkomstskatten til Staten i Henhold til § 31, Stk. 2, i Lov Nr. 85 af 9. Marts 1943, samt som Udbytterate og Restrate efter Reglerne i nævnte Lovs Afsnit I. B., dog at Udbytteraten uden Hensyn til Tidspunktet for Udbytte-deklarationen i denne Forbindelse altid vil være at beregne paa Grundlag af det deklarerede Udbytte for det til Grund for Ansættelsen for Skatteaaret 1943—44 liggende Regnskabsaar.

§ 20. Skatten beregnes paa Grundlag af Forholdet mellem Selskabets for Skatteaaret 1943—44 ansatte skattepligtige Indkomst, reguleret som i § 19, Stk. 1 a, angivet, og den indbetalte Aktie- eller Andelskapital m. v. efter nedenstaaende Skala:

Saaframt den regulerede Indkomst udgør:

Under 10 pCt. af Aktiekapitalen, svares	0 Kr.
10—15 pCt. af Aktiekapitalen, svares..	15 pCt. af Merindt.
15—20 — - — , — ..	20 — - —
20—30 — - — , — ..	25 — - —
30—50 — - — , — ..	30 — - —
50—70 — - — , — ..	35 — - —
70 pCt. og derover af — , — ..	40 — - —

§ 21. Ved *indbetalt Aktie- eller Andelskapital m. v.*, jfr. § 18, § 19, sidste Stykke, og § 20, forstaas den Kapital, der efter Reglerne i § 6, Stk. 2—4, i Lov Nr. 85 af 9. Marts 1943 vil være at tage i Betragtning ved Beregningen af Udbytterate og Restrate.

§ 22 indeholder nærmere Bestemmelser som Skattens *Opkrævning m. v.* samt den Regel, at Merindkomstskatten *ikke kan bringes til Fradrag ved Selskabets Ansættelse til Indkomstskat* til Stat og Kommune.

Ifølge § 23 skal Provenuet af Skatten *indsættes paa bunden Konto i Nationalbanken* efter tilsvarende Regler som i § 8 fastsat. § 24 svarer til § 9.

For Aktieselskaber, kooperative Foreninger og lignende Sammenslutninger indeholder den almindelige Skattelovgivning ingen Regel om Merindkomstbeskatning, som Tilfældet er for de personlige Skatteyderes Vedkommende. I den nu foreliggende Situation maa det imidlertid ifølge Bemærkningerne til det i Folketinget fremsatte Lovforslag anses for rimeligt, at der ogsaa for disse Sammenslutningers Vedkommende finder en Særbeskatning Sted, saafremt der kan konstateres at foreligge en Merindtægt. Da det *paa dette Omraade er praktisk talt umuligt at sondre mellem Merindtægt, der er paavirket af Krigskonjunkturerne, og andre Merindtægter*, har man maattet udforme Reglerne saaledes, at *al Merindkomst falder ind under Særbeskatningen*.

Som det fremgaar af § 19, skal Merindkomsten ikke beregnes ud fra en umiddelbar Sammenligning af Selskabets Indkomst i Skatteaaret 1943—44 med den i Paragraffen fastsatte Gennemsnitsindkomst eller den fikserede Indkomst, idet man har fundet det rimeligt at *tage Hensyn til det Skatte-tilsvar, der hviler paa Indkomsten for Skatteaaret 1943—44*, saa at denne Indkomst, forinden Merindtægten udregnes, undergives en *Regulering*, hvorved de ved Indkomstens Opgørelse fradragne Skattebeløb bortelimineres og erstattes med et Fradrag modsvarende det Skattetilsvare, som paahviler Indkomsten for Skatteaaret 1943—44. Herved opnaas, at Merindtægten beregnes inden for den Del af Selskabets samlede Indkomst, der er til Raadighed efter Hensættelse af de paa Indkomsten hvilende Skatter.

Skalaen i § 20 er lidt lempeligere end af Finansministeren oprindelig foreslaaet, idet man i Folketinget foretog en *Ændring paa dette Punkt*.

B. Bunden Opsparing for Aktieselskaber m. v.

§ 25. De i Lov Nr. 149 af 10. April 1922 § 2, Nr. 5 a, nævnte her i Landet hjemmehørende Selskaber, hvis ansatte

skattepligtige Indkomst for Skatteaaret 1943—44 udgør *mindst 10 pCt. af den indbetalte Aktie- eller Andelskapital m. v.*, jfr. § 21, skal være pligtige til af deres Indkomst at foretage en efter nedenstaaende Regler beregnet, bunden Opsparing, der indbetales i Statskassen.

§ 26. Den et Selskab paahvilende bundne Opsparing beregnes efter den i § 27 indeholdte Skala af Selskabets for Skatteaaret 1943—44 ansatte skattepligtige Indkomst med Tillæg af de ved Opgørelsen af denne Indkomst fradragne Skatter til Stat og Kommune og med Fradrag af et Beløb til Imødegaaelse af det Indkomsten paahvilende Skatte-tilsvar, der beregnes efter de i § 19, sidste Stykke, indeholdte Regler, dog saaledes, at der i denne Forbindelse til- lige vil være at tage Hensyn til den Selskabet efter Reglerne i Afsnit II. A. eventuelt paalignede Merindkomstskat.

Ifølge § 27 beregnes Opsparingsbeløbet paa Grundlag af Forholdet mellem Selskabets for Skatteaaret 1943—44 ansatte skattepligtige Indkomst, reguleret som i § 26 angivet, og den indbetalte Aktie- eller Andelskapital m. v., jfr. § 21, efter en *stigende Skala*. Naar den regulerede Indkomst udgør under 10 pCt. af Aktiekapitalen, skal der saaledes intet opspares. Udgør Indtægten mellem 10 og 20 pCt. af Opsparingen, opspares 12 pCt. af det Beløb, hvormed Indtægten overstiger 10 pCt. af Aktiekapitalen, og udgør Indtægten 50 pCt. af Aktiekapitalen eller derover (Skalaens højeste Sats), skal der opspares 16 pCt. af den Del af Indkomsten, der svarer til 50 pCt. af Aktiekapitalen, plus 30 pCt. af Resten.

For de Selskaber, der omfattes af Reglerne i § 1 i Lov Nr. 282 af 30. Juni 1941 om *Udbyttebegrænsning* m. v., jfr. Lov Nr. 252 af 18. Juni 1942, skal den bundne Opsparing dog højst udgøre $\frac{2}{3}$ af det Beløb, hvormed Selskabets skattepligtige Indkomst efter Regulering som i § 26 angivet overstiger det i Overensstemmelse med fornævnte Lov deklarerede Udbytte for det til Grund for Ansættelsen liggende Regnskabsaar.

Saafernt der er paalignet Selskabet Merindkomstskat efter Reglerne i Afsnit II. A., *nedsættes Opsparingstilsvaret med et til den paalignede Merindkomstskat svarende Beløb* og kan efter Omstændighederne saaledes helt bortfalde.

Det efter foranstaaende Regler beregnede Opsparingsbeløb *afrundes* nedad til det nærmeste lavere med 100 delige Kronebeløb. Saafremt det beregnede Opsparingsbeløb er under 300 Kr., bortfalder Pligten til Opsparing.

§§ 28—30 indeholder Bestemmelser om Paaligning af Opsparingsbeløb, om Betalingsfrister, om Beløbenes Indbetaling i Nationalbanken samt om deres Forrentning og Tilbagebetaling. Disse Regler stemmer, efter i Folketinget at være ændret paa tilsvarende Maade, i Hovedsagen overens med, hvad der gælder for de personlige Skatteyderes Vedkommende.

I § 31 bestemmes, at naar Forholdene i ganske særlig Grad taler derfor, saaledes navnlig hvis det kan paavises, at det Selskabet paalignede Opsparingsbeløb skal bruges som nødvendig Kapital ved *Paabegyndelse af ny Virksomhed* eller ved *Omlægning, Modernisering* eller *Udvidelse* af den bestaaende Virksomhed, skal Finansministeren være bemyndiget til helt eller delvis at *eftergive Opsparingspligten* efter nærværende Afsnit II. B., eventuelt at frigive — helt eller delvis — et til Statskassen allerede indbetalt Opsparingsbeløb.

Minimumsbeløbet for den bundne Opsparing var oprindeligt foreslaaet fastsat til 400 Kr., men nedsattes i Folketinget til 300 Kr., samtidig med at der skete en tilsvarende Ændring vedrørende Opsparingspligten for Personer.

III.

A. Merindkomstskat af kooperative Virksomheder.

§ 32. *Brugsforeninger*, hvis skattepligtige Indkomst for Skatteaaret 1943—44 efter de i § 16, Stk. 1—3, i Lov Nr. 85 af 9. Marts 1943 ommeldte Fradrag udgør *mindst 3 pCt. af den dividendeberettigede Omsætning* i det til Grund for Ansættelsen liggende Regnskabsaar, jfr. § 34, Stk. 2, skal for det nævnte Skatteaar udrede en Merindkomstskat til Staten, beregnet efter nedenstaaende Regler.

§ 33. Den *Merindtægt*, hvoraf Skatten skal svares efter den i § 34 indeholdte Skala, udfindes paa Grundlag af den Stigning, som det procentvise Forhold mellem Foreningens fulde skattepligtige Indkomst for Skatteaaret 1943—44 og den dividendeberettigede Omsætning i det til Grund for denne Ansættelse liggende Regnskabsaar, jfr. § 34, Stk. 2, udviser sammenlignet med det tilsvarende gennemsnitlige, procentvise Forhold mellem Indkomst og Omsætning for Skatte-

aarene 1939—40 og 1940—41. Saafremt Foreningen kun har været skatteansat for det ene af de nævnte Sammenligningsaar, anvendes Procentforholdet mellem Indkomst og Omsætning for dette ene Aar. Har Foreningen ikke været ansat for noget af de nævnte Sammenligningsaar, anvendes som Udgangspunkt for Merindtægtens Beregning et Forhold paa 7 pCt.

Beregningen foretages saaledes:

De i Stk. 1 omhandlede Procenttal for henholdsvis Sammenligningsaarene og Skatteaaret 1943—44 udfindes og afrundes nedad til de nærmeste hele Tal. For saa vidt Procenttallet for 1943—44 herefter overstiger Procenttallet for Sammenligningsaarene, udtrykkes denne Stigning i Procent af Procenttallet for Skatteaaret 1943—44. Saafremt denne Stigningsprocent udgør under 10, beregnes ingen Merindtægt; udgør Stigningsprocenten, der afrundes nedad til det nærmeste hele Tal, 10 eller derover, beregnes Merindtægten som en dertil svarende Procentdel af den skattepligtige Indkomst for Skatteaaret 1943—44 efter de i Loven af 9. Marts 1943 § 16, Stk. 1—3, ommeldte Fradrag.

Den skattepligtige Merindtægt kan dog aldrig overstige Forskellen imellem den skattepligtige Del af Indkomsten for Skatteaaret 1943—44 og Gennemsnittet af de tilsvarende Dele af Indkomsterne for Skatteaarene 1939—40 og 1940—41. Saafremt Skatteansættelse kun har fundet Sted for det ene af disse Skatteaar, anvendes i denne Henseende den skattepligtige Del af Indkomsten for dette Skatteaar.

§ 34. Skatten beregnes af den efter Reglerne i § 33 opgjorte Merindtægt paa Grundlag af *Forholdet mellem den skattepligtige Del af Foreningens Indkomst for Skatteaaret 1943—44, jfr. § 16 i Loven af 9. Marts 1943, og den dividendeberettigede Omsætning* i det til Grund for Ansættelsen liggende Regnskabsaar efter følgende Skala:

Naar den skattepligtige Del af Indkomsten udgør under $\frac{3}{100}$ af den dividendeberettigede Omsætning, svares 0 Kr. Fra $\frac{3}{100}$ til $\frac{6}{100}$ svares..... 15 pCt. af Merindtægten

— $\frac{6}{100}$ - $\frac{10}{100}$	—	20	—	-	—
— $\frac{10}{100}$ - $\frac{15}{100}$	—	25	—	-	—
— $\frac{15}{100}$ - $\frac{20}{100}$	—	30	—	-	—
— $\frac{20}{100}$ - $\frac{25}{100}$	—	35	—	-	—
— $\frac{25}{100}$ og derover	svares.....	40	—	-	—

Er Dividenden for nogle Varegrupper fastsat til over 4 pCt., men for andre til under 3 pCt., tages der saavel ved Skalaens Anvendelse som ved Udfindelsen af de i §§ 32 og 33 ommeldte procentvise Forhold mellem Indkomst og dividendeberettiget Omsætning kun Hensyn til den Del af Omsætningen, for hvilken Dividenden udgør 3 pCt. eller derover.

§ 35. *Produktions- og Salgsforeninger*, hvis skattepligtige Indkomst for Skatteaaret 1943—44 opgjort efter Reglerne i § 17, Stk. 1, i Lov Nr. 85 af 9. Marts 1943 udviser en *Stigning af mere end 10 pCt.* af Gennemsnittet af de tilsvarende skattepligtige Indkomster for Skatteaarene 1939—40 og 1940—41, skal for Skatteaaret 1943—44 udrede en Merindkomstskat til Staten af det Beløb, hvormed Merindtægten overstiger 10 pCt. af de gennemsnitlige skattepligtige Indkomster for Skatteaarene 1939—40 og 1940—41. Har Foreningen kun været skatteansat for eet af de nævnte Sammenligningsaar, beregnes Merindtægten ud fra den skattepligtige Indkomst for dette Skatteaar.

Produktions- og Salgsforeninger, der ikke har været skatteansat i noget af Sammenligningsaarene, er kun pligtige til at svare Merindkomstskat, saafremt enten Leverancer fra Ikke-Medlemmer eller Detailsalg fra Butik overstiger $\frac{1}{10}$ af den samlede Omsætning. Merindkomstskatten vil i saa Fald være at beregne efter Skalaen i § 36 af det Beløb, hvormed Foreningens skattepligtige Indkomst, jfr. § 17 i Lov Nr. 85 af 9. Marts 1943, overstiger en til $\frac{1}{10}$ af den samlede Omsætning forholdsmæssigt svarende Del af Foreningens fulde Indkomst opgjort efter Reglerne i Lov Nr. 149 af 10. April 1922 §§ 4—6, jfr. Lov Nr. 517 af 19. December 1942.

Iflg. § 36 beregnes Skatten af den i Henhold til § 35 skattepligtige Del af Merindtægten paa Grundlag af det Forhold, hvori henholdsvis Leverance fra Ikke-Medlemmer eller Detailsalg fra Butik indgaar i Foreningens samlede Omsætning, jfr. § 17, Stk. 2 og 3, i Loven af 9. Marts 1943, efter en Skala, der ligesom den i § 34 anførte gaar fra 15 pCt. af Merindtægten (for saa vidt Leverancen fra Ikke-Medlemmer eller Detailsalget indgaar i den samlede Omsætning med fra $\frac{1}{10}$ til $\frac{2}{10}$) til højst 40 pCt. af Merindtægten.

Foreligger paa en Gang Leverancer fra Ikke-Medlemmer og Detailsalg fra Butik, tages der ved Skatteprocentens Udfindelse kun Hensyn til det Forhold, der medfører den højeste Procent.

§ 37 indeholder Regler om Skattens Opkrævning m. v. samt en Bestemmelse om, at der med Hensyn til Merindkomstskattens Provenu skal forholdes i Overensstemmelse med Reglerne i § 23, og at Merindkomstskatten *ikke kan bringes til Fradrag ved Foreningens Ansættelse til Indkomstskat til Stat og Kommune.*

I § 32 var Grænsen for Brugsforeningernes Merindkomstskattepligt oprindelig foreslaaet fastsat saaledes, at Indkomsten skulde udgøre mindst 4 pCt. af den dividendeberettigede Omsætning. Dette ændredes i Folketinget til 3 pCt., hvorved flere Foreninger blev inddraget under Beskatningen. Samtidig har man ændret Skalaerne i §§ 34 og 36 noget, dels som en Konsekvens af den foretagne Nedsættelse af Grænsen for Brugsforeningernes Merindkomstskattepligt, dels for at tilvejebringe Overensstemmelse med den ændrede Skala vedrørende Merindtægten af Aktieselskaber.

I Folketinget var Spørgsmaalet om Forholdet mellem *Aktieselskabernes* Beskatning paa den ene Side og *de kooperative Virksomheders* Forpligtelser i saa Henseende paa den anden Side Genstand for meget indgaaende Overvejelser. Det af Finansministeren fremsatte Lovforslags Regler herom hvilede paa det Hovedsynspunkt, at der ikke i de gældende Bestemmelser om Aktieselskaber og kooperative Virksomheder skulde ske nogen principiel Forskydning. Det stadig diskuterede Spørgsmaal om Brugsforeningernes Skattepligt burde efter Finansministerens Opfattelse overvejes paa et bredere Grundlag og ikke løses ved en Lejlighedslov som den foreliggende. Det blev imidlertid i Folketinget gjort gældende, at det oprindelige Lovforslags Regler om Merindkomstskaarante Aktieselskaberne forholdsvis haardere end de kooperative Virksomheder. Herom var Meningerne delte, men Resultatet blev de ovennævnte Ændringer, der ikke var særlig gennemgribende, men dog inddrog flere kooperative Virksomheder under Beskatningen.

B. Bunden Opsparing af kooperative Virksomheder.

§ 38. *Brugsforeninger*, hvis skattepligtige Indkomst for Skatteaaret 1943—44 efter de i § 16, Stk. 1—3, i Lov Nr. 85 af 9. Marts 1943 ommeldte Fradrag udgør *mindst 3 pCt. af den dividendeberettigede Omsætning* i det til Grund for

Ansættelsen liggende Regnskabsaar, jfr. § 39, Stk. 2, skal være pligtige til af deres Indkomst at foretage en efter nedenstaaende Regler beregnet, bunden Opsparing, der indbetales i Statskassen.

Det pligtige Opsparingsbeløb beregnes ifølge § 39 af den efter Reglerne i § 16 i Loven af 9. Marts 1943 skattepligtige Del af Foreningens Indkomst efter en stigende Skala. Naar den skattepligtige Del af Indkomsten udgør under $\frac{3}{100}$ af den dividendeberettigede Omsætning, opspares 0 Kr. Fra $\frac{3}{100}$ til $\frac{6}{100}$ opspares 0 Kr. af $\frac{3}{100}$ og 8 pCt. af Resten. Endvidere skal nævnes, at der fra $\frac{20}{100}$ og derover (Skalaens højeste Sats) skal opspares 15 pCt. af $\frac{20}{100}$ og 30 pCt. af Resten.

Er Dividenden for nogle Varegrupper fastsat til over 4 pCt., men for andre til under 3 pCt., tages der saavel ved Skalaens Anvendelse som ved Udfindelsen af det i § 38 ommeldte procentvise Forhold mellem Indkomst og dividendeberettiget Omsætning kun Hensyn til den Del af Omsætningen, for hvilken Dividenden udgør 3 pCt. eller derover.

Resten af Paragraffen svarer ganske til de to sidste Stykker i § 27.

§ 40. *Produktions- og Salgsforeninger*, hvis Leverancer fra Ikke-Medlemmer eller hvis Omsætning ved Detailsalg fra Butik i det til Grund for Ansættelsen for Skatteaaet 1943—44 liggende Regnskabsaar har oversteget $\frac{1}{10}$ af den samlede Omsætning, skal være pligtige af deres Indkomst at foretage en efter nedenstaaende Regler beregnet, bunden Opsparing, der indbetales i Statskassen.

Det pligtige Opsparingsbeløb beregnes ifølge § 41 af Foreningens skattepligtige Indkomst, opgjort efter Reglerne i § 17 i Loven af 9. Marts 1943, paa Grundlag af det Forhold, hvori enten Leverancen fra Ikke-Medlemmer eller Detailsalget fra Butik indgaar i Foreningens samlede Omsætning efter en nærmere angiven Skala. Foreligger paa een Gang Leverancer fra Ikke-Medlemmer og Detailsalg fra Butik, tages der ved Opsparingsprocentens Udfindelse kun Hensyn til det Forhold, der medfører den højeste Procent.

Resten af Paragraffen svarer til de to sidste Stykker i § 27.

§ 42 indeholder nogle Bestemmelser om Opsparingens Paaligning og Indbetaling m. v. Desuden bestemmes det,

at der med Hensyn til Beløbenes Anbringelse, Forrentning og Tilbagebetaling skal forholdes i Overensstemmelse med Reglerne i § 30.

§ 43. Tilsvarende Betøjelse, som ved § 31 er tillagt Finansministeren med Hensyn til eventuel *bevillingsmæssig Lempelse* af den i Afsnit II. B. omhandlede bundne Opsparing for Aktieselskaber m. v., skal tilkomme Finansministeren, for saa vidt angaar den i nærværende Afsnit III. B. omhandlede bundne Opsparing af kooperative Virksomheder.

I § 38 blev den anførte Fradragsprocent i Folketinget — i Overensstemmelse med hvad der skete for Merindkomstskattens Vedkommende — nedsat fra 4 til 3. Samtidig blev Skalaen i § 39 underkastet en Ændring, der dels var en Konsekvens af Nedsættelsen af Grænsen for Brugsforeningernes Opsparingspligt, dels gik ud paa en lille Forhøjelse af Satserne.

IV.

Tillægsindkomstskat af Foreninger, Stiftelser, Korporationer og andre selvejende Institutioner samt udenlandske Selskaber m. v.

§ 44. De i Lov Nr. 85 af 9. Marts 1943, Afsnit I. D., ommeldte Foreninger, Stiftelser, Korporationer og andre selvejende Institutioner samt de i Lov Nr. 149 af 10. April 1922 § 2, næstsidste Stykke, ommeldte udenlandske Selskaber, Foreninger og Institutioner skal for Skatteaaret 1943—44 udrede en Tillægsindkomstskat til Staten svarende til 25 pCt. af den de nævnte skattepligtige efter Reglerne i Lov Nr. 85 af 9. Marts 1943 paalignede Indkomstskat til Staten.

Tillægsindkomstskatten kan ifølge § 45 ikke bringes til Fradrag ved Ansættelsen til Indkomstskat til Stat og Kommune. Med Hensyn til dens Provenu forholdes i Overensstemmelse med Reglerne i § 23.

V.

§ 46. Finansministeren fastsætter de nærmere Regler for Gennemførelsen af Bestemmelserne i nærværende Lov og bemyndiges til at afholde de dermed forbundne Udgifter.

§ 47. Denne Lov, der ikke gælder for Færøerne, træder straks i Kraft.

Alle de Ændringer, som Lovforslaget blev gjort til Genstand for paa Rigsdagen, indføjedes i Folketinget ved Vedtagelse af Ændringsforslag, der var stillet af Finansministeren.

Da Udvalget ikke blot var nedsat til Behandling af Forslaget til den heromhandlede Lov, men tillige skulde beskæftige sig med de øvrige Forslag, som gennemførtes i Tilslutning til det, havde Udvalget Samraad med saavel Finansministeren som Handelsministeren og Arbejdsministeren om det samlede Kompleks af Forslag samt om Spørgsmaalet angaaende eventuelle andre Foranstaltninger til Imødegaaelse af Inflationsfaren og til *Hindring af yderligere Prisstigning*, i hvilken Forbindelse man ogsaa drøftede Spørgsmaalet om at give Priskontrollen fornøden Myndighed til i højere Grad end hidtil at kunne sikre en mere effektiv Gennemførelse af Prisreguleringen. Ministrerne gav ifølge Betænkningen Udtryk for, at Regeringen fuldt ud forstod, at Gennemførelsen af de foreliggende Forslag *kun er et enkelt Led i Bestræbelserne for at imødegaa Inflationsfaren*. Ligesom Stabiliseringen af Prisniveauet i de sidste 2 Aar er et Resultat af en Samvirken mellem den almindelige økonomiske Politik og Priskontrolmyndighedernes Virksomhed, saaledes maa ogsaa i Fremtiden den almindelige økonomiske Politik underbygge Priskontrollens Arbejde for at fastholde Prisniveauet.

Betænkningen var enstemmig, idet *Oluf Pedersen* (D. R.) dog ikke deltog i Indstillingen vedrørende Forslagene om Udstedelse af Statsobligationer og om Motorafgifter. Han beklagede i en Særbetænkning, at Regeringens Forslag ikke fulgte den af Finansministerens sagkyndige Udvalg afgivne Indstilling, idet man havde udeladt saavel den ekstraordinære Grundskyld som Afgiften ved Salg af fast Ejendom. Mindretallet kunde i det hele taget ikke anse de foreslaaede Foranstaltninger for fyldestgørende og søgte som Følge heraf Tilslutning til Gennemførelse af et Forslag angaaende *Afgift ved Salg af fast Ejendom*. Dette Forslag, der nærmere er omtalt i Forbindelse med Lovforslaget angaaende Erhvervelse af fast Ejendom (jfr. Nr. 55), mødte imidlertid ikke den fornødne Tilslutning fra anden Side og førtes derfor ikke frem til Afstemning.

Lovforslaget om Krigskonjunkturskat havde Retsforbundet ønsket ændret med Hensyn til den tvungne Opsparing, der ogsaa vil koste Penge til Forrentning, naar Pengene skal forrentes. Partiet havde ønsket, at dette Forslag gled ud, og havde ogsaa foreslaaet, at hele den tvungne Opsparing udgik af Lovforslaget. I Stedet for kunde der saa lægges en noget forøget Skat paa de store Indtægter.

Uden for Betænkningen stillede *Jens Thomsen* og *Valdemar Thomsen* (B.) til 2. Behandling i Folketinget Ændrings-

forslag om, at der efter § 1 skulde indsættes en ny Paragraf af følgende Indhold:

- »a. Krigskonjunkturskatten beregnes af *udprægede Krigsindtægter*, naar Statteyderens Arbejdsindsats og forretningsmæssige Risiko ikke staar i et rimeligt Forhold til den opnaaede Fortjeneste.
- b. Hvis en Skatteyder i et eller flere Aar af Sammenligningsaarene har haft *unormalt smaa Indtægter*, der paavirker Merindkomstansættelsen, skal der tages Hensyn til dette ved Skatteberegningen.
- c. Skattepligtige *Indtægter paa 30 000 Kr. og derover* beskattes efter Krigskonjunkturbeskatningens Regler af den Del af Indkomsten, der ligger over 30 000 Kr., selv om der i Sammenligningsaarene foreligger tilsvarende Indtægter.«

Desuden skulde §§ 32—43 angaaende Merindkomstskat og bunden Opsparing af *kooperative Virksomheder* udgaa.

Til Ændringsforslaget var knyttet følgende Bemærkninger:

»Rigsdagen er valgt til at varetage den offentlige Administration fremfor den private. Den tvungne Opsparing bør derfor overføres til Stat og Kommune i Forhold til de Merindkomster, der skyldes Skatteydernes forhøjede skattepligtige Indtægter.

Tvangsopsparingen bør indsættes paa en spærret Konto i Nationalbanken, der ikke kan røres, før de skattepligtige Indtægter gaar ned.«

Af Bondepartiets to Ændringsforslag forkastedes det ene med 91 Stemmer mod 5 og det andet med 90 Stemmer mod 5.

Ved Sagens 3. Behandling i Folketinget stillede *Jens Thomsen* derefter Forslag om, at Lovforslagets Behandling standsedes, og at Sagen blev henvist til fornyet Overvejelse af Udvalget, for at man kunde naa frem til en efter hans Opfattelse mere retfærdig og forsvarlig Løsning. Dette Forslag forkastedes imidlertid med 97 Stemmer mod 2, og Lovforslaget vedtoges derefter med 96 Stemmer mod 4.

I *Landstinget* pointerede *Finansministeren* i Overensstemmelse med, hvad han forud havde udtalt i Folketinget, at den fra forskellig Side ytrede Frygt for, at Opsparingsbeløbene ikke vilde blive tilbagebetalt, ubetinget var uden Grund i Virkeligheden. De Ændringer, som Reglerne om bunden Opsparing var undergaaet i Folketinget, havde derfor ikke til Hensigt at underbygge Sparernes juridiske Ret til at kræve Beløbene tilbagebetalt af Staten, thi denne juridiske Ret eksisterede, hvad enten der blev ydet Renter af Pengene eller ej.

De foreslaaede Skatters *Provenu* var, efter hvad Finansministeren oplyste, oprindelig anslaaet til 35—40 Mill. Kr., fordelt med ca. 25 Mill. Kr. paa Krigskonjunkturskatten af Personer og 10—15 Mill. Kr. paa Merindkomstskatten af Aktieselskaber og kooperative Virksomheder. Efter Ændringerne i Folketinget kunde man regne med en Forøgelse paa 8 Mill. Kr. for Krigskonjunkturskatten af Personer, men en Formindskelse paa $\frac{3}{4}$ —1 Mill. Kr. for Aktieselskabsskatten. Samtidig var der for den bundne Opsparings Vedkommende indført Lempelser, som skønnedes at ville nedbringe Opsparingsbeløbet fra 105 Mill. Kr. til 90 Mill. Kr., idet der herved var set bort fra den Reduktion, der fremkommer ved, at betalt Krigskonjunkturskat for Personer og Merindkomstskat for Aktieselskaber og kooperative Virksomheder fradrages ved Opsparingspligtens Beregning.

Lovforslaget blev ogsaa i Landstinget behandlet af et *Udvalg*. I dette blev der fra flere Sider fremsat Ønsker om Ændringer af forskellig Art, men da der ikke kunde opnaas Enighed herom, afstod man fra at stille Ændringsforslag, idet det ved Gennemførelsen af Lovforslaget om midlertidige Ændringer i Forbrugsafgifterne havde været en Forudsætning, at de øvrige til det nævnte Kompleks hørende Forslag blev vedtaget i den Skikkelse, hvori de forelaa, bortset fra saadanne Ændringer, som de samarbejdende Partier kunde ønske om.

Af Udvalgets Betænkning skal følgende gengives:

»Finansministeren har under Samraad med Udvalget paa given Foranledning erklæret, at Dispensationsbeføjelsen i Lov Nr. 149 af 10. April 1922 om Indkomst- og Formueskat til Staten § 37 ogsaa i fornødent Fald vil kunne anvendes paa *Krigskonjunkturskatten*.

Under Samraad med Ministeren har man rejst Spørgsmaalet om, hvorvidt der kunde gives Regler, hvorefter Præmier for normale Livsforsikringer, der er tegnet i Forsørgelsesøjemed, kunde medføre Lempelser i *den bundne Opsparing* for de paagældende, eventuelt saaledes at Præmiebeløbene umiddelbart fradrages i Opsparingsbeløbene.

Finansministeren har med Hensyn til Spørgsmaalet om Lempelser i Opsparingspligten for Personer med særlig trykkende Forpligtelser i Form af Livsforsikringspræmier anført, at en Gennemførelse af saadanne Bestemmelser som egentlige Ligningsregler maatte antages at ville volde praktiske Vanskeligheder, fordi det drejer sig om Forhold, der i Almindelighed ikke foreligger oplyst i Skatteydernes for længst indsendte Selvangivelser. Ministeren paapegede imidlertid, at der ved den nævnte Dispensationsbeføjelse i Lovforslagets § 16,

Stk. 1, netop er taget Sigte paa opsparingsmæssige Præstationer af den nævnte Art.

I denne Forbindelse har Finansministeren over for Udvalget udtalt, at hvor der for den opsparingspligtige foreligger Forpligtelser i et saadant Omfang, at de i Forbindelse med den lovpligtige Opsparing vilde bringe den paagældendes Likviditet i Fare, saaledes at en Fastholdelse af den bundne Opsparing vilde betyde en Trusel mod hans Velfærd, maa Dispensationsbeføjelsen ifølge de almindelige Synspunkter, der har motiveret denne, kunne bringes til Anvendelse.

Udvalget har endvidere med Finansministeren drøftet Spørgsmaalet om den nærmere Forstaaelse af dennes Skrivelse af 25. Juni d. A. til Folketingsudvalget angaaende Spørgsmaalet om, *hvad der skal regnes for Krigskonjunkturfortjeneste*. Ministeren har herom udtalt, at de af ham i nævnte Skrivelses sidste Punktum fremførte Synspunkter ogsaa gælder Oparbejdning af en Forretning eller anden Virksomhed, saaledes at den derved fremkomne naturlige Indtægtsforøgelse ikke betragtes som skattepligtig Krigskonjunkturfortjeneste.

Paa Udvalgets Foranledning udtalte Ministeren, at det var hans Agt i Tvivlstilfælde ved Anvendelse af Bestemmelsen i Forslagets § 5, Stk. 1, at indhente Ligningsraadets Erklæring.«

Lovforslaget vedtoges i Landstinget med 54 Stemmer mod 1 (J. S. Foget).

12. Lov om midlertidige Forbrugsafgifter m. m. (Finansminister *Alsing Andersen*). [A. 2631. — C. Sp. 41 og 79].

FremSAT i *Folketinget* 2⁸/₁₀ (F. Sp. 106). 1. Beh. 2⁸/₁₀ (F. Sp. 113). Partiernes Ordførere: Gustav Pedersen, Erik Eriksen, Aksel Møller, Valdemar Sørensen, Hartel og Aage Henriksen. Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Gustav Pedersen, Bollerup Madsen, M. F. Mortensen, P. Mortensen, Peder Nørgaard, Retoft [Formand], M. K. Sørensen, Valdemar Sørensen, Jensen [Gørding] [Sekretær], Erik Eriksen, Himmelstrup, Hans Conrad Koefoed, Aksel Møller, Korsgaard og Prieme). Betænkning (B. Sp. 9) afgivet 2⁸/₁₀. (Ordfører: Gustav Pedersen). 2. Beh. 2⁹/₁₀ (F. Sp. 148). 3. Beh. 2⁹/₁₀ (F. Sp. 151). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. 2⁹/₁₀ (L. Sp. 138). Partiernes Ordførere: Ingeborg Hansen,

Villemoes, Stein, Axel Christensen og J. S. Foget. 2. Beh. ²⁹/₁₀ (L. Sp. 165). 3. Beh. ²⁹/₁₀ (L. Sp. 166). *Loven stadfæstet 31. Oktober 1942.* (Lov-Tid. Nr. 430). Traadt i Kraft 1. November 1942.

Loven forlænger for et Aar, indtil Udgangen af Oktober 1943, Gyldighedstiden for de i Lov af 24. Oktober 1941 (Aarbog 1941—42, Side 96) fastsatte *midlertidige indenlandske Forbrugsafgifter* med de Ændringer, der tølger af Loven af 25. Marts 1942 (Aarbog 1941—42, Side 101), hvorved den saakaldte Importafgift ophævedes, mod at bl. a. Papirafgiften og Omsætningsafgiften af stærke Drikke forhøjedes. Sidstnævnte Lov forhøjede ogsaa en Række Toldsatser, men Bestemmelserne herom er holdt uden for den nye Lov, da man ikke ved dennes Vedtagelse var naaet til Ende med nogle Forhandlinger, som førtes med Erhvervene angaaende forskellige fra Erhvervsside ønskede Ændringer i Toldsatserne. Disse Toldbestemmelser overførtes derfor til en særlig, ganske kortvarig Lov (jfr. Nr. 14), der siden er afløst af Lov af 20. November 1942 om midlertidige Toldafgifter (jfr. Nr. 15).

Ved Loven om midlertidige Forbrugsafgifter m. m. forlænges endvidere de i Lov af 24. Oktober 1941 fastsatte Bestemmelser om Uddeling af *Købekort til Manufakturvarer* for Børn under 15 Aar, ligesom den indeholder en Paragraf om, at de *midlertidige Told- og Afgiftsbestemmelser*, der ved Lov af 24. Oktober 1941 fik deres Gyldighedstid forlænget til Udgangen af Juni 1943, yderligere skal gælde til Udgangen af Juni 1944.

For de indenlandske Forbrugsafgifters Vedkommende afviger Lovens Bestemmelser paa enkelte Punkter fra, hvad der var gældende forud for dens Ikrafttræden.

Af Hensyn til Frisørfaget har man saaledes *nedsat Til lægsafgiften for Spiritus til Fremstilling af Haarsprit og Barbørsprit m. v.* fra 2 Kr. 35 Øre til 1 Kr. 40 Øre pr. Liter af 100 pCts. Styrke. Af de øvrige Ændringer, som til Dels er af teknisk Karakter, skal følgende nævnes:

Af Hensyn til Kontrollen med Omsætningsafgiften af Manufakturvarer er det fastsat, at de paagældende Virksomheder mindst 1 Gang om Aaret skal foretage en *Lageropgørelse*.

I Bestemmelserne angaaende Beregningen af Tobaks- samt Chokolade- og Sukkervareafgifterne er foretaget en

Lempelse af *Afrundingsreglerne*. Samtidig har man fjernet en Tvivl, som gjorde sig gældende med Hensyn til Chokolade- og Sukkervareafgiftslovens Gyldighedsomraade, ved udtrykligt at fastslaa visse Varers Afgiftspligt; det drejer sig bl. a. om Kransekagemasse og Makronbagemasse. Spørgsmaalet om, hvilke Varer der skal beskattes som *Erstatningsvarer* for Chokolade- og Sukkervarer, kan undertiden give Anledning til Tvivl; det er derfor nu bestemt, at det i Chokoladelovens § 30 omhandlede Udvalg skal yde Bistand ved Afgørelser, der træffes i saadanne Tilfælde. I Chokoladeafgiftsloven har man tillige foretaget en Ændring, hvorved Reglerne angaaende Medregning af *Varernes Pakning* m. v. til den afgiftspligtige Værdi affattes paa samme Maade som de tilsvarende Bestemmelser vedrørende Beskatningen af Tobaksvarer, Parfumer og kosmetiske Artikler. Efter de hidtidige Regler skulde der for Chokolade- og Sukkervarenes Vedkommende kun tages Hensyn til almindelig Udstyrelse ved Afgiftens Beregning, men dette ændredes nu som Følge af de praktiske Vanskeligheder, det medførte; de nye Bestemmelser herom skulde dog først træde i Kraft 1. Januar 1943.

Det var oprindeligt foreslaaet, at Bestemmelsen i Chokoladeafgiftslovens § 2, 2. Stykke, hvorefter den afgiftspligtige Værdi for *indførte Chokolade- og Sukkervarer* fastsattes til i det mindste at udgøre Varens Indkøbspris plus Told, Fragt og andre Omkostninger samt yderligere et Tillæg paa 20 pCt. af Omkostningernes samlede Beløb, skulde ændres saaledes, at de 20 pCt. forhøjedes til 30 pCt. Formaålet hermed var at hindre, at den hjemlige Produktion efter Krigen skulde komme ud for en udenlandsk Dumpingkonkurrence, som kunde medføre Vanskeligheder for den. Denne Forhøjelse blev imidlertid paa Rigsdagen modtaget med nogen Kritik, og man enedes derfor i Folketinget om at lade den bortfalde, da det nævnte Forhold ikke havde nogen aktuel Betydning.

De indenlandske Forbrugsafgifter, som Loven omfatter, ansloges i Bemærkningerne til Lovforslaget til for Aaret fra 1. November 1941 til 31. Oktober 1942 at ville indbringe 230 Mill. Kr., hvoraf 85 Mill. Kr. hidrørte fra Omsætningsafgiften af Manufakturvarer m. v., 65 Mill. Kr. fra Forhøjelsen af Tobaksbeskatningen og 50 Mill. Kr. fra Forhøjelsen af Omsætningsafgiften af stærke Drikke. Fra dette Provenu maa trækkes Udgiften ved Uddeling af Købekort, der ansloges til 23 Mill. Kr. For 1942—43 ansaa man det paa Grund af de usikre Produktions- og Tilførselsforhold ikke for muligt at

opstille forsvarlige Beregninger over Statens Indtægt ved Forlængelsen af de midlertidige Forbrugsafgifter.

Inden Lovforslaget udarbejdedes, havde der været forhandlet med de interesserede *Erhverv* angaaende tiltrængte Ændringer i den gældende Ordning. Der blev herunder fra Erhvervenes Side fremsat en Række Ønsker, som delvis blev imødekommet ved Bestemmelserne i det Lovforslag, der derefter fremsattes.

Paa *Rigsdagen* gav Ordførerne for de fire største Partier Lovforslaget deres Tilslutning, omend ikke uden store Betænkkeligheder, idet navnlig Manufakturvaarskatten blev angrebet fra flere Sider.

I *Folketinget* var *Valdemar Sørensen* (R. V.) ligesom i tidligere Aar inde paa Tanken om at graduere Skatten, saa at Luksusartikler ramtes haardere end Nødvendighedsartikler; Børne- og Arbejdstøj burde om muligt helt fritages. *Hassing-Jørgensen* (R. V.) gik stærkt mod denne Skat, som efter hans Opfattelse var urimelig, og som den finansielle Situation ikke gjorde det nødvendigt at gennemføre. Ogsaa *Hartel* (B.) tog Afstand fra Manufakturvaarskatten, hvis Opretholdelse gjorde det umuligt for hans Parti at stemme for Lovforslaget som Helhed, og *Aage Henriksen* (N. A.) erklærede, at han maatte gaa imod det, idet han særlig var imod Skatten paa Børne- og Arbejdstøj. Lovforslaget vedtoges med 87 Stemmer mod 1. Hvor mange Medlemmer der hverken stemte for eller imod, blev ikke konstateret. Da *Hartel* i den Anledning havde besværet sig over, at der ikke ved den endelige Afstemning var blevet rettet Opfordring til de Medlemmer, som havde udtalt, at de vilde undlade at stemme, om at tilkendegive dette, beklagede *Formanden* i et følgende Møde, at dette ikke var sket.

I *Landstinget* var Vedtagelsen enstemmig, men *J. S. Foget* (B.) kunde ikke stemme for Loven. *Villemoes* (V.) slog til Lyd for en gradvis Afvikling af Manufakturvaarskatten og støttedes heri af *Stein* (K. F.). *Axel Christensen* (R. V.) henstillede til Overvejelse, at der i god Tid inden Udløbet af den nye Lovs Gyldighedstid blev nedsat et Rigsdagsudvalg med den Opgave at finde Udveje til at skaffe Staten de fornødne Midler, uden at Manufakturvaarskatten blev yderligere forlænget. *Finansministeren* saa gerne, om man kunde enes om et bedre Beskatningsgrundlag, men hidtil var det ikke lykkedes. Han ansaa det for tvivlsomt, om det vilde være hensigtsmæssigt at nedsætte et Rigsdagsudvalg til Behandling af Sagen.

13. Lov om midlertidige Ændringer i Forbrugsafgifterne. (Finansminister *K. H. Kofoed*). [A. Sp. 5165. — C. Sp. 1349 og 1357].

Fremsat i *Folketinget* $2\frac{3}{5}$ (F. Sp. 1632). 1. Beh. $\frac{1}{6}$ (F. Sp. 1706). Partiernes Ordførere: Gustav Pedersen, Aksel Møller, Himmelstrup, Valdemar Sørensen, Bangsted, Hoff, Norlev og Jens Thomsen. Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Gustav Pedersen, V. Buhl, Fr. Dalgaard, Hedtoft-Hansen, Bollerup Madsen, M. F. Mortensen, M. K. Sørensen, Valdemar Sørensen, Peder Clausager, Aksel Møller [Formand], Korsgaard, Prieme, Himmelstrup, Erik Eriksen [Sekretær] og Hans Conrad Kofoed). Betænkning (B. Sp. 913) afgivet $\frac{1}{6}$. (Ordfører: Aksel Møller). 2. Beh. $\frac{2}{6}$ (F. Sp. 1734). 3. Beh. $\frac{2}{6}$ (F. Sp. 1741). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{2}{6}$ (L. Sp. 827). Partiernes Ordførere: C. E. Christiansen, Villemoes, Malchau og Axel Christensen. 2. Beh. $\frac{2}{6}$ (L. Sp. 844). 3. Beh. $\frac{2}{6}$ (L. Sp. 845). *Loven stadfæstet 2. Juni 1943*. (Lov-Tid. Nr. 274). Traadt i Kraft straks.

Loven udgør en Del af det Lovkompleks, der gennemførtes i Sommeren 1943 med det Formaal at stabilisere Pengeforholdene. Den bragtes i Forslag samtidig med de øvrige Love, der hører til Komplekset, men vedtoges paa et noget tidligere Tidspunkt end disse, idet Finansministeren af finansielle Grunde lagde Vægt paa en hurtig Behandling af Sagen paa Rigsdagen.

Hvad Loven tager Sigte paa, er at drage et Beløb ud af Omsætningen gennem *Forhøjelse af Beskatningen af stærke Drikke og Tobaksvarer*. De Penge, som Staten indvinder herved, skal dels anvendes til at holde den skadesløs for de finansielle Virkninger af Produktionsnedgangen paa dette Omraade, dels indsættes paa bunden Konto i Nationalbanken.

I § 1 forhøjes *Cigaretafgiften* med 185 Øre pr. 100 Stkr., idet der dog for de dyreste Afgiftsgrupper er foretaget en Regulering af Satserne, som havde vist sig tiltrængt. Den billigste Cigaret kommer herved op paa 10 Øre. Det var oprindeligt foreslaaet, at Afgifterne over hele Linien skulde forhøjes med 200 Øre pr. 100 Stkr., men dette ændredes i Folketinget til Fordel for Tobakshandlerne, som derved opnaar en lidt højere Fortjeneste. Taksterne er herefter følgende:

For Cigaretter, der i Detailhandelen, medregnet Afgiften, koster:

	pr. 100 Stkr.
1. ikke over 10 Øre pr. Stk.....	735 Øre
2. over 10 Øre, men ikke over 11 Øre pr. Stk....	775 —
3. — 11 —, — 12 — — ...	825 —
4. — 12 —, — 13 — — ...	865 —
5. — 13 —, — 14 — — ...	905 —
6. — 14 —, — 15 — — ...	945 —
7. — 15 Øre pr. Stk.....	1150 —

Samtidig er Afgiften for Pladetobak, saakaldt Cut Plug, granuleret og lignende Tobak samt for anden *Røgtobak* med en Snitbredde paa mindst 1,5 mm forhøjet med 3 Kr. pr. kg for den laveste Prisklasse, med 4 Kr. for de to følgende Klasser samt med 5 Kr., 5½ Kr. og 6 Kr. for de øvrige Klasser. For den fintskaarne *Røgtobak* skulde der efter det oprindelige Forslag gælde de samme Takster, men paa dette Punkt foretoges i Folketinget en yderligere Forhøjelse paa 10 Kr. pr. kg, saa at den samlede Forhøjelse blev paa 13—16 Kr. efter Prisklassen. Formaalet hermed var dels at modvirke Tendensen til Selvrulning af Cigaretter, dels at opveje de finansielle Virkninger af de Lempelser, som i Folketinget blev foretaget paa andre Omraader.

§ 2 forhøjer Mindsteafgiften for *Cigarer* med 5 Øre fra 7 til 12 Øre pr. Stk., ligesom den gældende 40 pCt.s Sats for Cigarer til en Engrospris af fra 26 til 40 Øre pr. Stk. forhøjes til 50 pCt.

Desuden forhøjes Mindsteafgiften for *Cigarillos* med 25 Kr. pr. 1000 Stkr. fra 50 til 75 Kr. pr. 1000 Stkr. Efter det oprindelige Forslag skulde Forhøjelsen være paa 30 Kr., men i Folketinget foretoges der her en Nedsættelse, som samtidig med, at den bidrager til at opretholde Beskæftigelsen, vil komme Forbrugerne til gode.

§ 3 indeholder følgende Bestemmelser:

1. Den forhøjede Afgift af Cigaretter og *Røgtobak* erlægges af de Varer, som ved Lovens Ikrafttræden findes i ustemplet Stand i de i Tobaksafgiftsloven af 18. Februar 1922 § 22, 1. Stykke, omhandlede Virksomheder, eller som fra og med den nævnte Dag fremstilles eller indføres her

til Landet. Røgtobak, der ved Lovens Ikrafttræden henligger i de nævnte Virksomheder i ustemplet Stand, kan uanset Beskaffenheden afgiftsberigtiges efter de i nærværende Lovs § 1, Punkt C., fastsatte Afgiftssatser.

2. Den forhøjede Afgift af Cigarer og Cigarillos erlægges af de Varer, som fra og med Lovens Ikrafttræden udleveres fra de for Toldvæsenet anmeldte Fremstillings- og Lagerlokaler eller stilles til Indførerens frie Raadighed ved Udlivering fra Toldbod, Frilager og Frihavn.
3. I § 4 i Lov om Tobaksafgifter tilføjes som nyt Stykke:

»Pakninger til Røgtobak maa ikke under nogen Form forsynes med Angivelse af, at Varen er anvendelig som Cigarettobak.«

Sidste Punktum i Stk. 1 blev indføjet i Folketinget for at imødekomme Erhvervets Ønsker om en lempelig Overgangsordning.

Ifølge § 4 skal *Omsætningsafgiften af stærke Drikke*, for saa vidt angaar Omsætningen i *Restaurationsvirksomheder*, fremtidig udgøre 25 pCt. i Stedet for de hidtidige 10 pCt., i begge Tilfælde beregnet af Omsætningen inklusive Afgiften.

I § 5 bestemmes, at det Beløb, som Omsætningsafgiften af stærke Drikke og Tobaksafgifterne i alt indbringer i Tiden fra 1. Juni til 30. November 1943 ud over det Beløb, som de nævnte Afgifter i alt indbragte i samme Tidsrum i 1942, *indsættes paa en dertil oprettet Konto for Finansministeriet i Danmarks Nationalbank*. Bestemmelse med Hensyn til Anvendelsen af det paa denne Konto indsatte Beløb vil være at træffe ved særlig Lov.

Endelig bemyndiger § 6 Toldbestyrelsen til at fastsætte de fornødne Regler til Gennemførelse af Loven, medens § 7 bestemmer, at Loven, der ikke gælder for Færøerne, skulde træde i Kraft straks og bortfalde — med Undtagelse af § 5 — med Udgangen af Oktober Maaned 1943. Dette Tidspunkt er valgt med Henblik paa, at ogsaa Loven af 31. Oktober 1942 om midlertidige Forbrugsafgifter m. m., der indeholder de ved den heromhandlede Lov delvis ændrede Afgiftsbestemmelser for Tobaksvarer og stærke Drikke, udløber til den Tid.

Under de forhaandenværende Forsyningsforhold er Beregningen af Merindtægten af de foretagne Afgiftsforhøjelser

meget usikker, men den anslaaes i Bemærkningerne til Lovforslaget til 70 Mill. Kr. aarligt, fordelt med Halvdelen paa Tobaksafgifterne og Halvdelen paa Omsætningsafgiften af stærke Drikke.

I sin Fremsættelsestale fremhævede *Finansministeren*, at begge Beskatningsomraader vedrører et Forbrug, der ikke er strengt nødvendigt, hvortil kommer, at der for Tiden hverken kan produceres tilstrækkeligt af Tobak eller spirituøse Drikkevarer til Dækning af Efterspørgselen. Man maa derfor kunne gaa ud fra, at en Forhøjelse af Beskatningen *ikke vil medføre nogen Indskrænkning af Beskæftigelsen*, idet denne under de forhaandenværende Forhold i saa afgørende Grad er betinget af Forsyningen med Raavarer, hvorimod Priserne er af langt mindre Betydning end normalt.

Med Henblik paa den Bestemmelse i § 5, der tager Sigte paa at sikre Statskassen mod Nedgang i Indtægterne af de heromhandlede Afgifter, oplyste *Finansministeren*, at medens man ikke regnede med nogen nævneværdig Nedgang i Omsætningen af stærke Drikke fra Finansaaret 1942—43 til Finansaaret 1943—44, maatte man paaregne en meget væsentlig Reduktion af Tobaksafgiften i 1943—44. For Cigaretternes Vedkommende kunde der kun ventes en Produktion paa 40 pCt. af Tallet for 1939, og hvad de andre Tobaksvarer angaar, maatte der ligeledes ventes en betydelig Tilbagegang. Alt i alt mente *Ministeren*, at de hidtidige Tobaksafgifter vilde afkaste omkring 50 Mill. Kr. mindre i 1943—44 end i 1942—43, da de indbragte ca. 156 Mill. Kr.

Under Sagens Behandling i Folketinget gav *Gustav Pedersen* (S.) Udtryk for, at de foreslaaede Afgiftsbestemmelser vilde ramme mange føleligt, men at de maatte ses som et Led i Helheden; desuden var det Hensigten, at de kun skulde være af midlertidig Karakter. Denne Midlertidighed understregedes ogsaa af *Aksel Møller* (K. F.), der gjorde gældende, at det maatte være en Æressag for Rigsdagen og Regeringen at tage Spørgsmaalet om disse Afgiftsforhøjelsers Bortfald op, saa snart Forudsætningerne for deres Gennemførelse ikke længere er til Stede. Han kritiserede i øvrigt forskellige Enkeltheder i Lovforslaget. *Himmelstrup* (V.) kritiserede, at det udelukkende var de to i Forvejen haardt beskattede Forbrugsartikler, der paa ny skulde holde for, og han følte sig ikke overbevist om, at Forhøjelserne vilde blive af en saa forbigaaende Karakter, som der fra anden Side var givet Udtryk for. Lovforslaget var imidlertid et Led i det Kompleks af Forslag, som Rigsdagen havde faaet til Behandling. *Valdemar Sørensen* (R. V.) kunde ønske at faa Lovens Midlertidighed stærkere fremhævet, og han mente, at man til Gengæld

for dens Gennemførelse burde ophæve Tøjskatten. *Bangsted* (N. A.) kunde ikke gaa med til Lovforslaget, der efter hans Opfattelse var i Bund og Grund reaktionært og klassebestemt. *Hoff* (D. S.) henstillede, at det blev taget under Overvejelse at inddrage ogsaa Biografteatre under den foreslaaede Lovgivning. *Norlev* (D. R.) kunde ikke medvirke til Fremme af Lovforslaget, som det forelaa. Han fandt det bl. a. uheldigt, at man vilde ramme Tobaksforbruget i Almindelighed, men kun den Del af Øl- og Spiritusforbruget, der foregaar paa Restauranter. I øvrigt henstillede han til Overvejelse, at man afskaffede Sukkerafgiften mod til Gengæld at gaa til en almindelig Forhøjelse af Ølbeskatningen. *Jens Thomsen* (B.) kunde give Tilslutning til Forslaget, men mente, at man passende kunde anvende de Penge, som det indbragte, til Afløsning af Tøjskatten.

Det *Udvalg*, som Folketinget nedsatte til Behandling af Sagen, modtog fra Erhvervsside en Række Henvendelser angaaende Lempelser i de foreslaaede Bestemmelser. Enkelte saadanne Lempelser blev ogsaa foretaget gennem Vedtagelsen af de i alt 5 Ændringsforslag, som stilledes af Finansministeren, og som alle var tiltraadt af det samlede Udvalg.

Man var i Udvalget inde paa Spørgsmaalet om, hvorvidt Skatten af stærke Drikke burde opføres som et Procenttillæg paa Restauranternes Regninger, idet der blev gjort gældende, at Drikkepengene i modsat Fald vilde stige, ligesom nogle Restauratører vilde komme til at betale højere Husleje, hvis Skatteforhøjelsen skulde medregnes ved Opgørelsen af Om sætningens Størrelse. *Finansministeren* mente imidlertid, det vilde være upraktisk og vanskeliggøre Kontrollen, hvis Skatten blev opført som en særlig Post. Hvad Drikkepengene angik, bestemte Publikum selv, hvor store de skulde være, naturligvis under Hensyn til Praksis, og for Huslejen vilde det næppe spille nogen større Rolle, om man valgte den ene eller den anden Fremgangsmaade.

I den ændrede Skikkelse vedtoges Lovforslaget med 94 Stemmer mod 2; 2 Medlemmer stemte hverken for eller imod.

I *Landstinget* var man ogsaa bl. a. inde paa Spørgsmaalet om Opførelse af Afgiften som et Tillæg paa Restauranternes Regninger. Paa Forespørgsel udtalte Finansministeren her, at han ikke paa Stedet vilde sige noget bestemt om, hvorvidt det var ligefrem ulovligt at anvende denne Fremgangsmaade. Det havde Ministeren ikke overvejet, men det vilde efter hans Opfattelse være urigtigt at gøre det mod Lovgivningens Forudsætning. Afgiften var en Bruttoafgift og ikke en Nettoafgift. Lovforslaget vedtoges i Landstinget enstemmigt med 53 Stemmer.

14. Lov om midlertidige Toldbestemmelser. (Finansminister *Alsing Andersen*). [A. Sp. 2665. — C. Sp. 73 og 79]. Fremsat i *Folketinget* $29/10$ (F. Sp. 146). 1. Beh. $29/10$ (F. Sp. 152). 2. Beh. $29/10$ (F. Sp. 152). 3. Beh. $29/10$ (F. Sp. 154). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $29/10$ (L. Sp. 163). 2. Beh. $29/10$ (L. Sp. 165). 3. Beh. $29/10$ (L. Sp. 167). *Loven stadfæstet 31. Oktober 1942.* (Lov-Tid. Nr. 431). Traadt i Kraft 1. November 1942.

Ved Udarbejdelsen af Lovforslaget om midlertidige Forbrugsafgifter i Perioden fra 1. November 1942 til 31. Oktober 1943 (jfr. Nr. 12) var man endnu ikke naaet til Ende med Forhandlingerne angaaende Forlængelse af Gyldigheden af de ved Lov af 25. Marts 1942 foretagne Toldforhøjelser, der udløb 31. Oktober 1942 (Aarbog 1941—42 Side 101). Det besluttedes derfor at overføre disse Toldbestemmelser til et særligt Lovforslag (jfr. den følgende Sag). For at der kunde blive Tid til at afslutte de nævnte Forhandlinger, før Toldbestemmelserne blev endeligt udformet, fremsatte Finansministeren da et Lovforslag, hvorefter de i §§ 13 og 14 i Loven af 25. Marts 1942 om midlertidige Ændringer i Told- og Forbrugsafgifterne omhandlede Bestemmelser skulde vedblive at have Gyldighed til Udgangen af November Maaned 1942.

Dette Lovforslag vedtoges enstemmigt i begge Ting. I Folketinget afholdt 3 Medlemmer sig fra at stemme.

15. Lov om midlertidige Toldafgifter. (Finansminister *K. H. Kofoed*). [A. Sp. 2717. — C. Sp. 87 og 107].

Fremsat i *Folketinget* $19/11$ (F. Sp. 191). 1. Beh. $19/11$ (F. Sp. 195). Partiernes Ordførere: Gustav Pedersen, Erik Eriksen, Aksel Møller, Valdemar Sørensen og Oluf Pedersen. Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Gustav Pedersen, Bollerup Madsen, M. F. Mortensen, P. Mortensen, Peder Nørgaard, Retoft [Formand], M. K. Sørensen, Valdemar Sørensen [Sekretær], Jensen [Gørding], Erik Eriksen, Himmelstrup, Hans Conrad Koefoed, Aksel Møller, Korsgaard og Prieme). Betænkning (B. Sp. 13) afgivet $19/11$. (Ordfører: Gustav Pedersen). 2. Beh. $19/11$ (F. Sp. 203). 3. Beh. $19/11$

(F. Sp. 205). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. 19/11 (L. Sp. 191). Partiernes Ordførere: Ingeborg Hansen, Villemoes, Stein og Axel Christensen. 2. Beh. 19/11 (L. Sp. 196). 3. Beh. 19/11 (L. Sp. 197). *Loven stadfæstet 20. November 1942*. (Lov-Tid. Nr. 462). Traadt i Kraft straks.

Da de saakaldte Importafgifter i Marts 1942 blev ophævet, gennemførtes til Gengæld en Række Toldforhøjelser, foruden at ogsaa andre Afgifter blev sat op. Disse Toldforhøjelser gav, navnlig i Handelskredse, Anledning til nogen Misfornøjelse, og den daværende Finansminister lovede derfor, at der inden Gyldighedsperiodens Udløb skulde blive optaget Forhandlinger med interesserede Erhvervsorganisationer om visse Lempelser i de nye Satser. Dette Løfte blev ogsaa indfriet, men det lykkedes ikke at bringe Forhandlingerne til Afslutning inden Udgangen af Oktober 1942, da Loven af 25. Marts 1942 om midlertidige Ændringer i Told- og Forbrugsafgifterne (Aarvog 1941—42, Side 101) udløb. Ved Fornyelsen af denne Lov fjernede man derfor de nævnte Toldbestemmelser fra den og overførte dem til en særlig Lov, der foreløbig opretholdt de hidtil gældende Satser uforandret, men kun for November Maaned (jfr. den foregaaende Sag). Inden Udløbet af denne Frist lykkedes det derefter at naa til Ende med de nævnte Forhandlinger, der resulterede i, at Erhvervsorganisationerne fik en væsentlig Del af deres Ønsker opfyldt.

Det herom udarbejdede Lovforslag blev paa Rigsdagen vedtaget enstemmigt i begge Ting med en enkelt i Folketinget indføjet yderligere Lempelse vedrørende Tolden af saakaldte Lærredsknapper, der er overtrukket med Erstatningsstof.

I intet Tilfælde er der Tale om Forhøjelse af Satserne i Forhold til, hvad der blev fastsat i Loven af 25. Marts 1942. I nogle Tilfælde er Satserne opretholdt, hvilket navnlig gælder med Hensyn til Raatobak og Tobaksfabrikater, men i de fleste Tilfælde er der foretaget større eller mindre Lempelser.

For visse nærmere angivne Knapper, Films, Galanterivarer, Skindhuer, forgyldte eller forsølvde Jernvarer, Lædervarer og finere Trævarer har man saaledes nedsat den hidtil gældende 3 Kr.-Sats til 2 Kr. For Fotografiapparater og Kikkerter nedsattes Satsen fra 20 til 10 pCt. af Værdien og

for almindelige Fyldepenne, Guldpenne og Piber m. v. fra 25 pCt. af Værdien til 2 Kr. pr. kg. For almindelige, ufarvede, beredte Faare- og Lammeskind og for Grammofonplader nedsattes Satsen fra 2 Kr. til henholdsvis 1 Kr. 50 Øre og 1 Kr. pr. kg og for Stueure, Vækkeure o. lign. fra 2 Kr. til 1 Kr. pr. kg. For Legetøj ændredes Satsen fra 3 Kr. pr. kg til 10 pCt. af Værdien, hvilket medførte en betydelig Nedsættelse.

Desuden bortfaldt en Række af de i Loven af 25. Marts 1942 indeholdte Toldforhøjelser for værditoldbeskattede Varer, saasom finere Galanterivarer, slebne Glasvarer, finere Metalvarer m. v., Pelsværk, Buntmagerarbejder m. v. og Lommeure. For finere Galanterivarer samt finere Metalvarer blev der fastsat en Minimumsvægttoldsats paa 2 Kr. pr. kg mod nu 3 Kr. pr. kg. Endelig skal nævnes, at Tolden af kunstige Blomster m. v. blev nedsat fra 35 til 25 pCt. af Værdien, hvorved disse Varers Beskatning fremdeles kom til at svare til Beskatningen af de finere Galanterivarer.

Medens Toldforhøjelserne efter Loven af 25. Marts 1942 blev anslaaet til at ville give en Merindtægt paa 5 Mill. Kr., beregnet for et Aar, antages Merindtægten efter de foretagne Nedsættelser kun at blive omkring 2 Mill. Kr. aarlig.

Det af Finansministeren fremsatte Lovforslag mødte paa Rigsdagen Tilslutning fra alle Sider, særlig efter Foretagelsen af den nævnte Ændring med Hensyn til Tolden af Knapper. Dog gjorde *Aksel Møller* (K. F.) i Folketinget gældende, at der maaske med Henblik paa Konkurrenceforholdene efter Krigen kunde være noget betænkeligt ved at nedsætte Tolden paa Legetøj saa meget, som det var foreslaaet.

16. Lov om Forlængelse af Lov Nr. 548 af 31. Oktober 1940 om midlertidig Ændring af den særlige Stempelafgift ved Overdragelse af offentlige Værdipapirer. (Finansminister *Alsing Andersen*). [A. Sp. 2627. — C. Sp. 37 og 77].

Fremsat i *Landstinget* $^{22}/_{10}$ (L. Sp. 85). 1. Beh. $^{23}/_{10}$ (L. Sp. 100). Partiernes Ordførere: Date, Villemoes, Stein og Lannung. 2. Beh. $^{28}/_{10}$ (L. Sp. 121). 3. Beh. $^{28}/_{10}$ (L. Sp. 129). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. $^{29}/_{10}$ (F. Sp. 150). 2. Beh.

29/10 (F. Sp. 155). 3. Beh. 29/10 (F. Sp. 157). *Loven stadfæstet 31. Oktober 1942.* (Lov-Tid. Nr. 433).

Loven forlænger for et Aar *indtil Udgangen af Oktober 1943* Gyldighedstiden for de midlertidige Afgiftssatser, der ved Lovene af 21. September 1939 og 31. Oktober 1940, jfr. Lov af 31. Oktober 1941 (Aarvog 1941—42, Side 105), blev indført ved Siden af den hidtidige Stempelafgift ved Overdragelse af offentlige Værdipapirer, hvorom Bestemmelserne findes i Lov af 20. December 1915.

Under Sagens Behandling i *Landstinget* gentog *Villemoes* (V.) en tidligere fremsat Henstilling om, at det blev overvejet, om man ikke kunde fritage for Stempelpligten ved ganske smaa Aktieomsætninger. Afgiften drejede sig i saadanne Tilfælde kun om et ringe Beløb og blev maaske helt glemt; det vilde derfor være hensigtsmæssigt, om der ved saadanne Handler blev gjort en Undtagelse, for saa vidt tekniske eller andre Grunde ikke lagde Hindringer i Vejen derfor. *Finansministeren* mente imidlertid, at Sagen havde sin Vanskelighed, bl. a. fordi der inden for det almindelige Erhvervsliv fandtes adskillige Aktier med ganske lavt Paa lydende og eventuelt kunde blive udstedt flere. — *Stein* (K. F.) vilde ikke modsætte sig Forlængelsen, men havde gerne set, at den var blevet begrænset til kun at skulle gælde et halvt Aar, idet han gjorde gældende, at de høje Afgiftssatser, som er indført under Krigen, bidrog til at holde Kursniveauet oppe i Stedet for at medvirke til en sund Regulering. Hensigten med Forhøjelsen var at lægge en Dæmper paa Spekulationen, men i saa Henseende havde den ingen Betydning faaet, da det var andre Forhold, der var afgørende for Omsætningens Omfang; denne havde i øvrigt i længere Tid ligget langt under det normale. Afgiften betød efter hans Opfattelse ikke meget for Spekulationen, men ramte derimod den legitime Aktiehandel meget haardt. *Finansministeren* vilde ikke benægte, at Afgiftsforhøjelsen havde medført en vis Forhøjelse af Kursniveauet som Følge af, at en Del Materiale blev holdt tilbage fra Markedet, men han mente, at der samtidig var blevet holdt igen paa Spekulationen. Over for den Indvending, at ogsaa den normale Børshandel blev ramt, anførte *Finansministeren*, at i de Tilfælde, hvor der skulde betales en forholdsvis stor Afgift, vilde der i Almindelighed være en betydelig større Fortjeneste at udrede den af. Hvis der lod sig finde en Ordning, hvorved man gav Luft for den normale Omsætning og samtidig bremsede for Spekulationen, var det dog noget, der kunde overvejes. — *Lannung* (R. V.) benyttede

Lejligheden til at slaa til Lyd for, at man som en Parallel til den forhøjede Børsskat midlertidigt forhøjede Stempelafgiften ved Salg af fast Ejendom.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

17. Lov om Forlængelse af Gyldigheden af Lov af 29. November 1939 om midlertidig Forhøjelse af Benzinafgiften. (Finansminister *Alsing Andersen*). [A. Sp. 2629. — C. Sp. 35 og 77].

Fremsat i *Landstinget* 22/10 (L. Sp. 85). 1. Beh. 23/10 (L. Sp. 100). 2. Beh. 28/10 (L. Sp. 121). 3. Beh. 28/10 (L. Sp. 128). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. 29/10 (F. Sp. 149). 2. Beh. 29/10 (F. Sp. 154). 3. Beh. 29/10 (F. Sp. 156). *Loven stadfæstet 31. Oktober 1942*. (Lov-Tid. Nr. 432). Traadt i Kraft straks.

Loven forlænger for Aaret fra 1. November 1942 til 31. Oktober 1943 Gyldighedstiden for de ved Lov af 29. November 1939 med senere Love fastsatte Bestemmelser om midlertidig Forhøjelse af den Del af Benzinafgiften, der gaar til Kommunerne og de særlige i Motorafgiftsloven omhandlede Formaal, med 10 Øre til 17 Øre.

I sin Fremsættelsestale oplyste *Finansministeren*, at den samlede Benzinafgift (herunder ogsaa den Del, der opkræves til Fordel for Staten og til Dækning af Udgifterne vedrørende Storstrømsbroen) som Følge af det under Krigen stærkt formindskede Benzinformbrug kun havde indbragt 8,4 Mill. Kr. i Finansaaret 1941—42 mod omkring 53 Mill. Kr. i 1938—39. For 1942—43 var Indtægten anslaaet til 8,8 Mill. Kr., men den havde i de første 6 Maaneder af Aaret kun udgjort 2,8 Mill. Kr. Der var derfor god Grund til at opretholde Afgiftsforhøjelsen.

Under Sagens Behandling i Folketinget benyttede *Sonderup* (V.) Lejligheden til at henlede Myndighedernes Opmærksomhed paa de Vanskeligheder, som Fastsættelsen af en *Radius paa 30 km for Automobilkørsel* havde medført for Trafikken, navnlig i Jylland. Han vilde indtrængende henstille, at der blev taget forstaaende paa dette Spørgsmaal og i størst mulig Udstrækning meddelt Dispensationer, hvor Forholdene opfordrede dertil.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i saavel Landstinget som Folketinget.

18. Lov om Ændring i Lov Nr. 104 af 1. April 1922 om Afgift af offentlige Forestillinger og Fremvisninger m. m. (Finansminister *K. H. Kofoed*). [A. Sp. 3453. — C. Sp. 495 og 1275].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{9}{3}$ (F. Sp. 1239). 1. Beh. $\frac{10}{3}$ (F. Sp. 1266). 2. Beh. $\frac{11}{3}$ (F. Sp. 1347). 3. Beh. $\frac{11}{3}$ (F. Sp. 1377). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{11}{3}$ (L. Sp. 649). Partiernes Ordførere: Fornæs, Jørgen Jørgensen, Lannung. 2. Beh. $\frac{12}{3}$ (L. Sp. 704). 3. Beh. $\frac{12}{3}$ (L. Sp. 712). *Loven stadfæstet 13. Marts 1943.* (Lov-Tid. Nr. 102). Traadt i Kraft 1. April 1943.

Efter § 2 i Loven af 1. April 1922 svares Afgiften for de i § 1 nævnte Forestillinger m. m. med 20 pCt. af Entreen (d. v. s. Vederlaget ekskl. Afgift) for Teaterforestillinger m. m. og med 40 pCt. af Entreen for Biografteaterforestillinger m. m., dog saaledes at Afgiften, hvor der udstedes *Billetter*, beregnes efter en *Skala*, der er saaledes indrettet, at Afgiften kun er 20 pCt., henholdsvis 40 pCt. af Entreen, hvor denne svarer til Slutbeløbet inden for hvert Trin af Skalaen, medens Afgiften for Mellembeløbenes Vedkommende bliver over 20 pCt., henholdsvis 40 pCt.

Det har i Praksis vist sig, at Beregningen efter Skalaen er u hensigtsmæssig, idet den bevirker, at mindre Forhøjelser af selve Entréprisen kan have en uforholdsmæssig Forhøjelse af Afgiften til Følge. Finansministeriet har derfor fundet det ønskeligt, at Reglerne i Forlystelsesafgiftslovens § 2 om Beregningen af Afgiften ændres derhen, at *Afgiften ogsaa i de Tilfælde, hvor der udstedes Billetter, beregnes uden Anvendelse af Skala*. Paa denne Maade har Forlystelsesafgiften ogsaa faktisk været opkrævet siden Begyndelsen af Februar 1942. Hjemmelen hertil er midlertidig tilvejebragt ved Tekstanmærkninger paa Tillægsbevillingsloven for Finansaaret 1941—42 og Finansloven for Finansaaret 1942—43, men gøres ved den heromhandlede Lov permanent.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

19. Lov om Afgift af Gevinster i Klasselotteriet. (Finansminister *K. H. Kofoed*). [A. Sp. 2737. — C. Sp. 127 og 167].

Fremsat i *Folketinget* $26/11$ (F. Sp. 247). 1. Beh. $1/12$ (F. Sp. 263). Partiernes Ordførere: Schytz, Jensen-Broby, Korsgaard, Rager og Oluf Pedersen. 2. Beh. $3/12$ (F. Sp. 284). 3. Beh. $3/12$ (F. Sp. 286). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $9/12$ (L. Sp. 247). Partiernes Ordførere: Johs. E. Larsen, Bækgaard, Axel B. Lange og Lannung. 2. Beh. $11/12$ (L. Sp. 274). 3. Beh. $11/12$ (L. Sp. 281). *Loven stadfæstet 19. December 1942*. (Lov-Tid. Nr. 519). Traadt i Kraft straks.

Efter at der i Dagspressen havde været fremdraget Eksempler paa, at den gældende Skattelovgivning med dens i de senere Aar stærkt forhøjede Satser kunde bevirke, at en meget væsentlig Del af større Lotterigevinster medgik til Betaling af Skat, blev Spørgsmaalet om en Ændring af dette Forhold taget op til Behandling i Skattekommissionen. Man erkendte i Kommissionen, at Indkomstskattens Progression ramte de paagældende Skatteydere haardere end rimeligt, og udarbejdede med Henblik herpaa et Lovforslag, som gik ud paa helt at undtage Gevinster i Klasselotteriet fra Indkomstbeskatning, mod at der til Gengæld skulde svares en fast Procent-Afgift af dem ved deres Udbetaling. Til dette Forslag kunde Finansministeren slutte sig, og han fremsatte det derfor i uændret Skikkelse for Rigsdagen, som ligeledes gav det sin Tilslutning.

I den saaledes vedtagne Lovs § 1 bestemmes det, at af de Gevinster i Klasselotteriet, der fra og med det 269. Lotteri (d. v. s. fra og med April Maaned 1943) tilfalder Spillerne i Lotteriet, skal der svares *en Afgift paa 15 pCt.* beregnet af den Del af Gevinstbeløbet, der *overstiger 200 Kr.* Afgiftens Nettoprovenu deles ved Finansministerens Foranstaltning med Halvdelen til *Statskassen* og Halvdelen til *den fælleskommunale Udligningsfond*.

§ 2. Falder Gevinst paa et Nummer, der er delt i halve, Fjerdedele, Ottendedele eller andre Brøkdeler, beregnes Afgiften selvstændigt for hver af de paa *Del-Sedlerne* faldne Gevinstbeløb. Derimod faar det ingen Indflydelse paa Afgiftsberegningen, at flere Personer i Forening spiller paa samme Seddel, en hel Seddel eller en Del-Seddel.

§ 3. Afgiften berigtiges derved, at den ved Lotteriets Foranstaltning *afkortes i Gevinstbeløbet* ved dettes Udbetaling.

§ 4. Klasselotterigevinster, der fra og med det 269. Lotteri tilfalder Spillerne i Lotteriet, er *fritaget for Indkomstskat* til Stat og Kommune.

§ 5. Klasselotterigevinster, der som faldne i et tidligere Lotteri efter de almindelige Regler er indkomstskattepligtige for Skatteaaret 1943—44 eller følgende Skatteaar, er fritaget for Indkomstskat til Stat og Kommune, saafremt Gevinsten vilde være fritaget for Afgift efter Reglerne i § 1, jfr. § 2.

I modsat Fald skal Vinderen kunne befri sig og eventuelle Medvindere for Indkomstskattepligten derved, at han betaler Afgift af Gevinsten beregnet efter § 1, jfr. § 2.

Den, der ønsker at benytte sig af denne Adgang, maa ved Indgivelse af sin Selvangivelse for paagældende Skatteaar fremsætte Begæring om Beregning af Afgift af Gevinsten i Overensstemmelse med nærværende Lov og give de fornødne Oplysninger efter Finansministerens nærmere Bestemmelse. Afgiften beregnes da af den Amtstue, i hvis Distrikt den paagældende har Bopæl, og skal indbetales til Amtstuen inden 6 Uger efter Modtagelsen af Amtstuens Afgiftsberegning. Under særlige Omstændigheder kan Finansministeren tilstaa Forlængelse af Fristen. Betales den beregnede Afgift ikke rettidigt, genindtræder Indkomstskattepligt for den paagældende og hans eventuelle Medvindere.

§ 6. De til Lovens Gennemførelse fornødne nærmere Regler fastsættes af Finansministeren. Denne bemyndiges til at afholde de med Afgiftens Berigtigelse forbundne Udgifter.

Ifølge § 7 traadte Loven straks i Kraft.

Naar Loven er begrænset til kun at skulle gælde *Klasselotteriet*, skyldes det bl. a., at Klasselotteriet har de største Gevinster, og at disse — i Modsætning til hvad der gælder andre lignende Lotterier — udbetales kontant. Hertil kommer, at Klasselotteriets Gevinster udbetales af Finanshovedkassen og Amtstuerne, for saa vidt de har en saadan Størrelse, at de falder ind under Afgiftspligten; dette letter i væsentlig Grad Ordningens praktiske Gennemførelse. Til Gengæld for, at Loven kun gælder Klasselotteriet, indføjede man i Lov af 19. December 1942 om midlertidige Ændringer i Reglerne om Paaligning af Indkomst- og Formueskat til Staten en Bestemmelse, hvorved Skatten af Gevinster i andre Lotterier bortfalder for Beløb paa indtil 200 Kr. og nedsættes for større Beløb (jfr. Side 123).

Det overvejedes i Skattekommissionen, om man skulde

ned sætte Gevinsterne i Stedet for at opkræve en Afgift af dem. Men Tanken herom blev opgivet, da man ikke ønskede, at Gevinsterne i Statens eget Lotteri skulde kunne fremtræde som helt undtaget fra Beskatning. Desuden fandt man det ønskeligt, at Gevinsterne bevarede deres hævdevundne Størrelse.

Begrundelsen for, at Afgiftens Provenu skal deles mellem Staten og Udligningsfonden, saa at *Kommunerne* intet faar enkeltvis, ligger i den Omstændighed, at man ikke har ønsket at røre ved Spillernes Anonymitet. De har ingen Pligt til at opgive Navn og Adresse, hverken naar de køber en Lodseddel, eller naar de faar en Gevinst udbetalt, og det vilde derfor ikke være muligt at lade Vindernes Opholdskommune faa Part i Afgiftsbeløbet.

Afgiften antages at ville indbringe 1 Mill. Kr. om Aaret. Hvor meget dette afviger fra, hvad Staten og Kommunerne hidtil har faaet ind som Følge af Skattepligten for Gevinster i Klasselotteriet, foreligger der ikke Oplysninger til Vurdering af.

Det af Finansministeren fremsatte Lovforslag vedtoges enstemmigt i saavel Folketinget som Landstinget.

---

20. Lov om Forlængelse af Lov Nr. 173 af 16. Maj 1933 om midlertidig Afgift af Arv. (Finansminister K. H. Kofoed). [A. Sp. 5171. — C. Sp. 1359 og 1385].

Fremsat i *Folketinget* $2\frac{3}{5}$ (F. Sp. 1640). 1. Beh. $1\frac{1}{6}$ (F. Sp. 1811). Partiernes Ordførere: Gustav Pedersen, Korsgaard og Jensen-Broby. 2. Beh. $1\frac{1}{6}$ (F. Sp. 1836). 3. Beh. $1\frac{7}{6}$ (F. Sp. 1848). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $1\frac{7}{6}$ (L. Sp. 870). 2. Beh. $2\frac{3}{6}$ (L. Sp. 873). 3. Beh. $2\frac{4}{6}$ (L. Sp. 886). *Loven stadfæstet 28. Juni 1943*. (Lov-Tid. Nr. 322).

Ved Lov af 16. Maj 1933 indførtes der til Dækning af Statskassens forøgede Udgifter en midlertidig Afgift af Erhvervelser, der er arveafgiftspligtige efter Lov af 10. April 1922 om Afgift af Arv og Gave, med Undtagelse af Erhvervelser for Arvinger, der falder ind under sidstnævnte Lovs laveste Afgiftsklasse (§ 2 A). Afgiften udgør 50 pCt. af Arveafgiften efter Loven af 10. April 1922.

Loven af 16. Maj 1933, der gjaldt til 31. Oktober 1936, er ved efterfølgende midlertidige Love blevet forlænget, senest

ved Lov Nr. 537 af 22. December 1941, til 30. Juni 1943. Loven er nu yderligere blevet forlænget til 30. Juni 1944.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

21. Lov om Omsætningsafgift af Motorkøretøjer. (Finansminister *K. H. Kofoed*). [A. Sp. 5105. — C. Sp. 2019 og 2113].

Fremsat i *Folketinget* $2\frac{2}{5}$ (F. Sp. 1635). 1. Beh. $\frac{2}{6}$ (F. Sp. 1800). Partiernes Ordførere: Gustav Pedersen, Korsgaard, Knud Kristensen, Rasmussen (Gylling) og Jens Thomsen. Henvist til samme Udvalg som Forslag til Lov om Udskrivning af en Krigskonjunkturskat m. v. for Skatteaaret 1943—44 samt om bunden Opsparing (se Side 127). Betænkning (B. Sp. 1753) afgivet $2\frac{6}{5}$. (Ordfører: Ole Bjørn Kraft). 2. Beh. $2\frac{9}{6}$ (F. Sp. 1901, jfr. 1937). 3. Beh. $3\frac{0}{6}$ (F. Sp. 1973). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $3\frac{0}{6}$ (L. Sp. 1001). Partiernes Ordførere: C. E. Christiansen, Stensballe, Stein og Lannung. Henvist til samme Udvalg som Forslag til Lov om Udskrivning af en Krigskonjunkturskat m. v. for Skatteaaret 1943—44 samt om bunden Opsparing (se Side 127). Betænkning (B. Sp. 1879) afgivet $\frac{2}{7}$. (Ordfører: Stein). 2. Beh. $\frac{2}{7}$ (L. Sp. 1050). 3. Beh. $\frac{2}{7}$ (L. Sp. 1054). *Loven stadfæstet 3. Juli 1943.* (Lov-Tid. Nr. 333).

Den hidtil gældende Omsætningsafgift af Motorkøretøjer svarede ifølge Lov af 20. December 1924 med senere Ændringer alene ved den *første Indregistrering*, og der blev derfor i Almindelighed kun betalt Afgift af nye Køretøjer. Naar et Motorkøretøj een Gang var indregistreret, blev der kun Tale om Afgift, saafremt Køretøjet omdannedes paa en saadan Maade, at det fik Karakter af at være et nyt Køretøj; der svarede da Afgift ved det første Ejerskifte, men denne Afgift beregnedes kun med 5 pCt. af den Afgift, der betaales ved første Indregistrering af et Motorkøretøj. Afgiften af allerede indregistrerede Køretøjer var derfor af ringe Betydning.

Under Hensyn til de nuværende Omsætningsforhold har Regeringen anset det for rimeligt, at Beskatningen kommer til at omfatte Omsætningen af Motorkøretøjer, hvad enten Køretøjerne er indregistrerede eller ej, saa at den gældende

Indregistreringsafgift afløses af *en almindelig Omsætningsafgift paa Motorkøretøjer*. Finansministeren fremsatte derfor — som et Led i det Komplex af Forslag, hvis Formaal var en Stabilisering af Pengeforholdene — Forslag til ovennævnte Lov, der kort udtrykt gaar ud paa at *udvide Afgiftspligten til ogsaa at omfatte brugte Vogne*, samtidig med at den *forhøjer Afgiften for nye Vogne*. Lovforslaget gennemførtes paa Rigsdagen med enkelte Ændringer, for hvilke der er gjort Rede i Tilslutning til efterfølgende Gengivelse af Lovens væsentligste Bestemmelser.

Ved *enhver Omsætning af Motorkøretøjer* erlægges ifølge § 1 en Afgift til Statskassen, beregnet efter Reglerne i §§ 3 eller 4. Afgiften erlægges *endvidere ved Indførsel* af ikke her i Landet indregistrerede Motorkøretøjer.

Ved Motorkøretøjer forstaas som efter den hidtidige Lov Vogne og Cykler, som bevæges ved Maskinkraft og er bestemt til Befordring af Personer eller Gods. Som Motorkøretøjer anses ikke Traktorer, Lokomobiler, Landbrugs- og Vejbearbejdningsmaskiner, Jernbanelokomotiver og de af disse fremførte Vogne samt Sporvogne.

Side- og Paahængsvogne til Motorkøretøjer betragtes i afgiftsmæssig Henseende som selvstændige Motorkøretøjer, saaledes at Afgiften for disse Vogne beregnes særskilt.

I § 2 bestemmes, at Afgiftspligten paahviler Køretøjet i den Skikkelse, hvori det omsættes, dog saaledes at der i Tilfælde, hvor Køretøjet sælges uden Karosseri eller uden saadanne Dele, der er nødvendige ved Brugen af Køretøjet, eller hvortil Køretøjet er indrettet, sker en tilsvarende Forhøjelse af den afgiftspligtige Værdi ved Vurdering i Overensstemmelse med Reglerne i § 13.

En lignende Regel fandtes i den hidtil gældende Lov, men der er kommet den nye Bestemmelse til, at paamonterede *Generatoranlæg* kan holdes uden for Afgiftsberegningen.

§ 3. Afgiften udgør følgende:

<i>Afgiftspligtig Værdi:</i>	<i>Afgift:</i>
1) Ikke over 2 000 Kr.	20 pCt. af Værdien.
2) Over 2 000 Kr., men ikke over 5 000 Kr.	400 Kr. af 2 000 Kr. og 30 pCt. af Resten.

- 3) Over 5 000 Kr., men ikke over
10 000 Kr..... 1 300 Kr. af 5 000 Kr. og
40 pCt. af Resten.
- 4) Over 10 000 Kr., men ikke over
15 000 Kr..... 3 300 Kr. af 10 000 Kr. og
50 pCt. af Resten.
- 5) Over 15 000 Kr..... 5 800 Kr. af 15 000 Kr. og
60 pCt. af Resten.

For Automobiler, der er indrettet til Befordring af mere end 10 Personer, svares Afgiften med 20 pCt. af den afgiftspligtige Værdi.

Efter den hittidige Skala betaltes der eksempelvis 900 Kr. for et Køretøj til Værdi 5 000 Kr. mod fremtidig 1 300 Kr. og 5 650 Kr. for et Køretøj til Værdi 20 000 Kr. mod fremtidig 8 800 Kr.

§ 4. Ved Omsætning af *Motorkøretøjer*, der godtgøres at være eller have været indregistreret her i Landet, svares Afgiften med 15 pCt. af den afgiftspligtige Værdi.

Saadanne var som nævnt tidligere i Almindelighed afgiftsfri.

I §§ 5 og 6 bestemmes det bl. a., at første Indregistrering af et Motorkøretøj og Registrering af *Ejerskifte* kun kan finde Sted, naar der er erlagt Afgift af Køretøjet.

§ 7. Til afgiftspligtig Omsætning henregnes *enhver Overdragelse* — herunder Auktionssalg — af et Motorkøretøj, uanset om Overdragelsen sker mod eller uden Ydelse fra Erhververens Side.

I Tilfælde, hvor et Motorkøretøj overdrages mod hel eller delvis Vederlag i Form af et andet Motorkøretøj, vil der, naar begge Motorkøretøjer skal afgiftsberigtiges efter § 4, dog kunne forholdes saaledes, at Afgiften for begge Køretøjer berigtiges alene ved Erlæggelse af det højeste Afgiftsbeløb.

§ 8. *Fritaget for Afgift* efter nærværende Lov er Motorkøretøjer i følgende Tilfælde:

- 1) Motorkøretøjer ved Erhvervelse af Kongen eller Medlemmer af Kongehuset, som er Efterkommere i første Led af danske Konger, eller for hvem der i Henhold til Grundlovens § 10 er fastsat Aarpenge.

- 2) Motorkøretøjer ved Overdragelse af de i § 16 omhandlede Virksomheder.
- 3) Motorkøretøjer ved Indførsel fra Udlandet til de i § 16 omhandlede Virksomheder.
- 4) Motorkøretøjer ved Indførsel, for saa vidt og saa længe de omfattes af Bestemmelserne i Toldlovens § 3 q.
- 5) Motorkøretøjer, der udelukkende er indrettet til Syge-transport, samt Rustvogne.
- 6) Motorkøretøjer, der udelukkende er indrettet til Befordring af Gods og angives ikke at ville blive benyttet til Personbefordring.
- 7) Motorkøretøjer, der efter indhentet Tilladelse i Henhold til Lov Nr. 166 af 4. Juli 1927 udelukkende benyttes i fast Rute, saaledes at Fritagelsen ogsaa gælder, naar Statsbanerne eller private Jernbaneselskaber i Tilfælde af Trafikforstyrrelser tager saadanne Køretøjer i Brug til Befordring af Jernbanepassagerer.
- 8) Motorkøretøjer ved Overdragelse fra de i § 16 omhandlede Virksomheder til Personer m. v. i Udlandet, for saa vidt Køretøjet ikke benyttes her i Landet, efter at Overdragelsen har fundet Sted, og inden en Maaned under Iagttagelse af nærmere fastsatte Regler udføres til Udlandet.

Toldbestyrelsen bemyndiges derhos til efter nærmere fastsatte Regler at fritage for Afgift i følgende Tilfælde:

- 1) Motorkøretøjer, der erhverves af indenlandske Statsinstitutioner, Brandvæsen, fremmede Magters Gesandtskabspersonale og Konsularembedsmænd, for saa vidt disse ikke er danske Statsborgere, alt paa Betingelse af at de paagældende Køretøjer udelukkende anvendes af vedkommende Statsinstitution m. v.
- 2) Motorkøretøjer, der erhverves til Ophugning inden en nærmere fastsat Frist.

Disse Bestemmelser er for en stor Dels Vedkommende overført fra den hidtil gældende Lov.

I Stk. 1, Pkt. 2, stod i det oprindelige Forslag: »Motorkøretøjer, der ikke er eller har været indregistreret her i Landet, ved Omsætning mellem de i § 16 omhandlede Virksomheder.« Ved den ændrede Affattelse er Afgiftsfriheden for nye

Motor køretøjer ved Overdragelse til de i § 16 omhandlede Forhandlere udvidet til ogsaa at omfatte brugte Motor køretøjer.

§ 9. Toldbestyrelsen bemyndiges derhos til efter nærmere fastsatte Regler at nedsætte Afgiften i Henhold til nærværende Lovs § 3 til 15 pCt. og fritage for Afgiften efter § 4 for saadanne Automobiler, der efter deres Indretning kan karakteriseres som *Drosker* og skal anvendes til Droskekørsel. Ved saadan Kørsel forstaas i denne Lov Kørsel, til hvilken der søges Hyre paa offentlig Gade, Vej eller Plads eller paa dertil af Politiet anviste Holdepladser, og for hvilken der af de paagældende Myndigheder fastsættes offentlige Takster. Toldbestyrelsen er bemyndiget til at begrænse Antallet af de Automobildrosker, for hvilke en saadan Afgiftsbegunstigelse ydes, til de Køretøjer, hvis Antal er fastsat i en af den paagældende Kommunalbestyrelse godkendt Droskeordning.

Toldbestyrelsen bemyndiges endvidere til at frafalde Afgift efter § 4 og at nedsætte det i Henhold til § 3 beregnede Afgiftsbeløb til det Beløb, der maatte fremkomme ved Anvendelse af Satsene i § 1 i Lov Nr. 312 af 20. December 1924, jfr. Lov Nr. 134 af 28. April 1931, for saadanne Køretøjer, der efter det for Toldbestyrelsen oplyste *udelukkende anvendes til erhvervsmæssig Befordring af Personer*. Toldbestyrelsen kan træffe Bestemmelse om, at de paagældende Køretøjer skal mærkes paa en nærmere fastsat Maade, saaledes at de tydeligt karakteriserer sig som Hyrevogne.

Bestemmelsen i Stk. 1 vil medføre, at Drosker undtages fra den Skærpelse af Afgiftsbestemmelserne, som Loven tager Sigte paa.

Stk. 2 blev indføjet i Folketinget.

En særlig Bestemmelse i den hidtil gældende Lov angaaende Motor køretøjer, indrettede til Befordring af Handelsrejsende med deres Vareprøver, er ikke opretholdt i den nye Lov.

§ 10. Naar et Motor køretøj, der helt eller delvis er *fritaget for Afgift* i Henhold til §§ 8 og 9, *overgaar til anden Anvendelse eller ny Ejer*, saaledes at Betingelserne for Afgiftsfriheden ikke længere er til Stede, svares der Afgift efter § 3, saafremt Køretøjet ikke tidligere har været afgiftsberigtiget efter nærværende Lov eller Lov Nr. 312 af 20. December 1924, og ellers efter § 4.

§§ 11—14 indeholder nærmere — i Forhold til den hidtil gældende Ordning noget ændrede — Bestemmelser angaaende Fastsættelsen af *Motorkøretøjernes afgiftspligtige Værdi*, medens Reglerne om Afgiftens Berigtigelse findes i § 15.

§ 16. Virksomheder, der ønsker Adgang til at opnaa den i § 8, Punkt 2, 3 og 8, omhandlede Fritagelse for Afgift, skal have en særlig Tilladelse hertil af Toldbestyrelsen. Denne Tilladelse kan kun gives til *Virksomheder, der driver erhvervs-mæssig Fremstilling eller Indførsel af Motorkøretøjer*, de af disse Virksomheder autoriserede Forhandlere af nye Motor-køretøjer samt i øvrigt til saadanne Virksomheder, der driver og ogsaa før 28. Maj 1943 har drevet *erhvervs-mæssig Handel med Motorkøretøjer* og gennem autoriserede Handelsbøger eller paa anden fyldestgørende Maade godtgør dette. Det er en Betingelse for Opnaaelse af saadan Tilladelse, at der er Tale om en egentlig Erhvervsvirksomhed med Køb og Salg af Motorkøretøjer for egen Regning, hvorimod lejlighedsvis Om-sætning eller Kommissionshandel ikke kommer i Betragtning i saa Henseende. Virksomheden skal endvidere opfylde nær-mere fastsatte Kontrolforanstaltninger. Afgørelsen af, om en Virksomhed opfylder Betingelserne for at opnaa Tilladelse, træffes af det i § 17 omhandlede Nævn.

Indregistrering — eventuelt Omregistrering — af Motor-køretøjer for Virksomheder, der har opnaaet Tilladelse efter Stk. 1, kan kun finde Sted, naar Afgift er erlagt paa Grundlag af en ved Vurdering fastsat Værdi, medmindre der foreligger Standardpris.

Efter det oprindelige Forslag var Adgangen til at opnaa Anerkendelse som Forhandler snævrere end efter den noget ændrede Affattelse, som § 16 fik i Folketinget.

Ifølge § 17 opretter Finansministeren et *Nævn*, bestaaende af 5 Medlemmer. 2 af Medlemmerne skal være branche-kyndige og udpeges henholdsvis af Den danske Handels-stands Fællesrepræsentation og af Fællesrepræsentationen for dansk Haandværk og Industri og Industriraadet i For-ening. 2 Medlemmer, der skal være teknisk kyndige, samt Formanden udpeges af Finansministeren.

Nævnet træffer endelig Afgørelse af Spørgsmaalet om, hvorvidt der for et Motorkøretøj findes en *fast Pris* ved Salg

til Bruger her i Landet, samt af Spørgsmaalet, om en Virksomhed opfylder Betingelserne for at opnaa *Tilladelse efter § 16*.

For saa vidt der opstaar Tvivl, om et Køretøj kan betragtes som et Motorkøretøj efter Reglerne i § 1, eller om et Motorkøretøj udelukkende er indrettet til Befordring af Gods, jfr. § 8, forelægges Sagen af Toldbestyrelsen for Nævnet, hvis Afgørelse er endelig.

Nævnet skal endvidere paa Begæring afgive Erklæring til Toldbestyrelsen i Spørgsmaal, som forelægges Nævnet af Toldbestyrelsen.

§§ 18—24 indeholder Bestemmelser om *Kontrollforanstaltninger* samt om *Boder* for Overtrædelse af de i Loven indeholdte Forskrifter m. v.

§ 25 bemyndiger Finansministeren til, hvor ganske særlige Forhold gør sig gældende, at *fritage for Afgift* i Henhold til Loven, og § 26 indeholder nogle *Overgangsbestemmelser*.

Ifølge § 27 skal det i Henhold til Loven indkomne Afgiftsbeløb som hidtil anvendes til *Vejformaal* i Overensstemmelse med Reglerne i § 23 i Lov Nr. 312 af 20. December 1924, jfr. § 4 i Lov Nr. 176 af 14. Juli 1927 og § 5 i Lov Nr. 134 af 28. April 1931, og ifølge § 28 bortfalder i Lov Nr. 312 af 20. December 1924 §§ 1—8 og 10—22.

§ 29 bestemmer, at Loven, der ikke gælder for Færøerne, træder i Kraft straks og *bortfalder med Udgangen af Oktober Maaned 1944*.

I sin Fremsættelsestale oplyste *Finansministeren*, at *Indtægten af Omsætningsafgiften af Motorkøretøjer* har været meget varierende fra Aar til Aar. Den naaede et Højdepunkt umiddelbart før Krigen, idet der i hvert af Finansaarene 1938—39 og 1939—40 indgik omkring 13 Mill. Kr. i Afgift. Siden har Afgiften som Følge af Krigsforholdene været ubetydelig. I de sidste 3 Finansaar har Indtægten kun været henholdsvis 1,1 Mill. Kr., 396 000 Kr. og 438 000 Kr. Provenuet af Afgiften anvendes i sin Helhed til *Vejformaal*.

Som Forholdene er, maa man regne med, at der i længere Tid — ogsaa efter Krigens Slutning — ikke bliver Mulighed for Tilførsel af nye Motorkøretøjer i væsentligt Omfang. De økonomiske Forhold her i Landet vil vel næppe give Basis for en saadan Import.

Det er muligt, at det er saadanne Forventninger med Hensyn til den fremtidige Udvikling, som i den senere Tid har haft en stimulerende Virkning paa *Omsætningen af brugte*

Motorkøretøjer. Ønsker om at anbringe Pengemidler i Realværdier spiller maaske ogsaa en Rolle i saa Henseende. Det afgørende er imidlertid, udtalte Ministeren, at der faktisk er kommet Gang i Omsætningen af brugte Motorkøretøjer.

I Finansministeriet overvejede man Muligheden for at modvirke eller neutralisere de ekstraordinære Indkomstdannelser, der kunde opstaa gennem disse Realisationer, ved Foranstaltninger af beskætningsmæssig Art, og man kom til det Resultat, at det vilde være hensigtsmæssigt at foreslaa den gældende Indregistreringsafgift for de nye Motorkøretøjer afløst af en almindelig Omsætningsafgift for Motorkøretøjer, altsaa saavel de nye som de brugte Køretøjer.

Naar Afgiften var sat højere for nye Vogne end for brugte, skyldtes det bl. a. Ønsket om allerede nu klart fra det offentlige Side at faa tilkendegivet, at det vil blive *tvungende nødvendigt at økonomisere med Anvendelsen af Motorkøretøjer*, ogsaa naar Benzintilførslerne faar et mere normalt Omfang.

I Landstinget udtalte *Finansministeren* paa Foranledning af en Udtalelse af *Lannung*, at man ikke ved at stemme for Forslaget bandt sig til, hvorledes man vil stille sig til Handel med brugte Vogne under ordinære Forhold. »Jeg ved meget vel, at der under normale Forhold foregaar en naturlig Omsætning, og det vilde vist være urigtigt at betragte det, der foreligger her, som noget, der skal være bindende for den Fremgangsmaade, man vil anvende under normale Forhold. Det er et midlertidigt Forslag afpasset efter de øjeblikkelige unormale Forhold. Mere ligger der ikke i det.«

Angaaende Anvendelsen af Lovens § 25, der bemyndiger Finansministeren til, hvor ganske særlige Forhold gør sig gældende, at *fritage for Afgift*, erklærede Ministeren over for det Landstingsudvalg, der havde Sagen til Behandling, at Bestemmelserne svarer til Bemyndigelsesregler i andre Forbrugsafgiftslove og er beregnet til at kunne benyttes i ganske særlige Tilfælde, hvor den paagældende Persons Forhold specielt taler derfor. Den givne Bemyndigelse tager bl. a. Sigte paa Tilfælde, hvor en afsluttet Handel om et Motorkøretøj paa Grund af særlige Forhold ophæves umiddelbart efter Handelens Indgaaelse.

Lovforslaget mødte paa Rigsdagen en Del Kritik, ogsaa fra de samarbejdende Partiers Side. Blandt Ordførerne for disse erklærede i Folketinget *Oluf Pedersen* (D. R.), at han ikke kunde stemme for Lovforslaget. Den samme Stilling indtoges af *Jens Thomsen* (B.). Vedtagelsen skete i Folketinget med 94 Stemmer mod 2, idet 4 Medlemmer afholdt sig fra at stemme. I Landstinget stemte 57 for Loven og 1 (J. S. Foget) imod den.

22. Lov om Forlængelse af Skattefritagelsen i Henhold til Lov Nr. 117 af 9. April 1933 om Lempelse i Beskatningen til Staten af nyopførte Bygninger. (Finansminister *K. H. Kofoed*). [A. Sp. 4901 — C. Sp. 1305 og 1307].

Fremsat i *Folketinget* $14\frac{1}{4}$ (F. Sp. 1481). 1. Beh. $16\frac{1}{4}$ (F. Sp. 1505). Partiernes Ordførere: J. Chr. Jensen, Jensen-Broby, Valdemar Sørensen, Bangsted og Oluf Pedersen. 2. Beh. $28\frac{1}{4}$ (F. Sp. 1513). 3. Beh. $29\frac{1}{4}$ (F. Sp. 1536). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $12\frac{1}{5}$ (L. Sp. 779). 2. Beh. $13\frac{1}{5}$ (L. Sp. 781). 3. Beh. $13\frac{1}{5}$ (L. Sp. 782). *Loven stadfæstet 28. Maj 1943.* (Lov- Tid. Nr. 268).

Ved Lov af 9. April 1933 om Lempelse i Beskatningen til Staten for nyopførte Bygninger blev Bygninger, hvis Opførelse paabegyndtes efter Lovens Ikrafttræden og senest inden 1. Januar 1934, i Tiden indtil 1. Januar 1943 fritaget for at svare Ejendomsskyld til Staten. Skattefritagelsen omfattede dog ikke Bygninger, der opførtes til Erstatning for andre Bygninger, som ved Ildsvaade eller paa anden Maade havde lidt Skade, for hvilken der ydedes Godtgørelse gennem Forsikring.

I Lighed med den Adgang til Forlængelse af tidligere tilstaaede Lempelser med Hensyn til kommunal Ejendomsskyld, som hjemles ved Lov af 13. Marts 1943 (jfr. Nr. 52), bestemmes det i den heromhandlede Lov, at de Fritagelser for Ejendomsskyld til Staten, der er givet ved Loven af 9. April 1933, forlænges for et Aar indtil *1. Januar 1944*. Sagen var allerede paa Tale under Behandlingen af Forslaget til Loven af 13. Marts 1943, og Finansministeren erklærede sig ved den Lejlighed villig til at stille Forslag om en Forlængelse ogsaa af Fritagelsen for Ejendomsskat til Staten.

Det har i Praksis været antaget, at Fritagelsen efter Loven af 9. April 1933 ogsaa omfattede fælleskommunal Ejendomsskyld. Dette fastslås nu udtrykkelig i den nye Lovs § 2.

I sin Fremsættelsestale udtalte *Finansministeren*, at han egentlig havde tænkt sig, at denne Særordning, som indførtes i 1933 for et stærkt begrænset Antal Bygninger, og som ikke havde stor finansiel Betydning for Staten, kunde

være ophørt med den hidtil gældende Lovs Udløbsdato. Han maatte imidlertid give de Medlemmer, der havde udtalt sig for en Forlængelse af Loven, Ret i, at det var mest konsekvent, at Staten, naar den lagde Loft over Huslejen, ikke samtidig paaførte Ejerne forøgede Byrder. Dette Synspunkt kunde naturligvis føre til, at man trak en Grænse mellem de Ejendomme, der udelukkende bebos af Ejeren, og dem, der tillige er Udlejningsejendomme. Det havde ogsaa været overvejet, men af praktiske og administrative Grunde havde man fundet det rigtigt ikke at foretage en saadan Deling.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

---

23. Lov om Indkaldelse af $\frac{1}{2}$ -Kronestykker. (Finansminister *Alsing Andersen*). [A. Sp. 2543. — C. Sp. 5 og 29].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{8}{10}$ (F. Sp. 26). 1. Beh. $\frac{15}{10}$ (F. Sp. 64). Partiernes Ordførere: Fr. Andersen, Jensen-Broby, Prieme og Rasmussen (Gylling). 2. Beh. $\frac{16}{10}$ (F. Sp. 76). 3. Beh. $\frac{21}{10}$ (F. Sp. 80). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{21}{10}$ (L. Sp. 79). Partiernes Ordførere: Stumph, Stegger Nielsen, Korsgaard og Lannung. 2. Beh. $\frac{22}{10}$ (L. Sp. 87). 3. Beh. $\frac{23}{10}$ (L. Sp. 96). *Loven stadfæstet 24. Oktober 1942.* (Lov-Tid. Nr. 416). Traadt i Kraft straks.

Loven bemyndiger Finansministeren til med præklusivt Varsel at indkalde de cirkulerende i Henhold til Lov af 15. Februar 1924 om indenlandsk Skillemønt prægede $\frac{1}{2}$ -Kronestykker. Indkaldelsesvarselet sættes saaledes, at de paa-gældende Mønter efter en Frist af 2 Maaneder skal *ophøre at være lovligt Betalingsmiddel* saavel Mand og Mand imellem som over for Danmarks Nationalbank og de kgl. Kasser.

Som Begrundelse herfor anførtes i Bemærkningerne til det af Finansministeren fremsatte Lovforslag, at den herskende *Knaphed paa Metaller* havde medført, at Den kgl. Mønt ikke havde kunnet foretage Udmøntning af nye Mønter, særlig 1- og 2-Kronestykker, i det Omfang, som af Danmarks Nationalbank ansaas for paa krævet for at tilfredsstille Omsætningens stigende Behov for Skillemønt. Der blev i den Anledning mellem Finansministeriet og Banken optaget Forhandlinger, under hvilke man enedes om at søge tilvejebragt Lovhjemmel til Inddragelse af de cirkulerende $\frac{1}{2}$ -Krone-

stykker, der erfaringsmæssigt kun i forholdsvis ringe Udstrækning har været anvendt i den daglige Omsætning, for at det derved frigjorte Møntmetal kunde blive anvendt til Udmøntning af nye 1-Kronestykker. Den cirkulerende Mængde af $\frac{1}{2}$ -Kronestykker ansloges til et samlet Beløb af 4,2 Mill. Kr., og heraf regnede man at kunne fremstille omkring 3 Mill. Kr. i 1-Kronestykker.

Under Sagens Behandling paa Rigsdagen oplyste Finansministeren videre, at der mellem Finansministeriet og Nationalbanken var Enighed om, at man burde søge saa vidt muligt at undgaa Udstedelsen af Sedler med en lavere Værdi end 5 Kroner. Det var i saa Henseende af Betydning, at man vilde kunne erstatte de inddragne $\frac{1}{2}$ -Kronestykker ved en forøget Udmøntning af 25-Ørestykker, idet det hertil fornødne Metal kunde fremskaffes. Om de nye 1- og 2-Kronestykker oplyste Ministeren, at de vilde faa samme Størrelse og blive fremstillet af den samme Metallegering som de gamle. Derimod vilde man gaa over til at give 1- og 2-Kronerne et nyt Præg.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

I Henhold til Lovens Bestemmelser udstedte Finansministeriet under 30. Oktober 1942 en *Bekendtgørelse*, hvorefter de cirkulerende $\frac{1}{2}$ -Kronestykker skulde inddrages med Udgangen af December Maaned og ophørte med at være gyldige som Betalingsmiddel fra og med 1. Januar 1943.

24. Lov om Udskydelse af den 9de almindelige Vurdering til Ejendomsskyld og Grundskyld. (Finansminister *K. H. Kofod*). [A. Sp. 3457. — C. Sp. 499 og 1277].

FremSAT i *Folketinget* $\frac{9}{3}$ (F. Sp. 1239). 1. Beh. $\frac{10}{3}$ (F. Sp. 1269). Partiernes Ordførere: Jensen-Broby, Bertel Dahlgaard og Jens Thomsen. 2. Beh. $\frac{11}{3}$ (F. Sp. 1348). 3. Beh. $\frac{11}{3}$ (F. Sp. 1378). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{11}{3}$ (L. Sp. 652). Partiernes Ordførere: Hans Hansen, Jepsen Christensen, Jørgen Jørgensen og Lannung. 2. Beh. $\frac{12}{3}$ (L. Sp. 705). 3. Beh. $\frac{12}{3}$ (L. Sp. 713). *Loven stadfæstet 13. Marts 1943*. (Lov-Tid. Nr. 103).

Ved Lov af 17. December 1940 blev den 9de almindelige Vurdering, der skulde have været afholdt pr. 1. Oktober 1941, udskudt et Aar til Foretagelse pr. 1. Oktober 1942, og ved Lov af 3. Juli 1942 (Aarvog 1941—42, Side 108) blev Vur-

deringen yderligere udskudt et Aar til Foretagelse pr. 1. Oktober 1943. Da Forholdene vedblivende er meget ugunstige for Afholdelse af almindelig Vurdering, foreskriver den i Overskriften nævnte Lov, at den 9de almindelige Vurdering *udskydes endnu et Aar*, saa at der pr. 1. Oktober 1943 kun foretages Aarsomvurdering.

Som Begrundelse for Udskydelsen anførte *Finansministeren* i sin Fremsættelsestale, at den *Usikkerhed*, der behersker Forholdene, og som i fremtrædende Grad gør sig gældende, naar Talen er om Priser og Værdier, maatte gøre en almindelig Vurdering til en meget betænkelig Foranstaltning. Det forekom ham meget tvivlsomt, om Ligningsraadet og Ligningsdirektoratet vilde være i Stand til under de nuværende usikre Værdiforhold at tilvejebringe en Vurdering, der hvilede paa nogenlunde ensartede Synspunkter, og som ikke var behæftet med saa store lokale Forskelligheder, at den ret snart maatte erstattes med en ny almindelig Vurdering. Desuden talte praktiske Hensyn, derunder *Trafiksituationen*, imod for Tiden at foretage en almindelig Vurdering. Det havde efter Ministerens Opfattelse været ønskeligt, om de foreliggende Ansættelser kunde være blevet ført à jour, men de Hensyn, der talte for en Udskydelse af Sagen, var saa vægtige, at man ikke havde ment at kunne se bort fra dem.

Under Sagens Behandling i Folketinget udtalte *Bertel Dahlgaard* (R. V.), at han kunde tiltræde Lovforslaget, men at det var med stigende Betænkeligheder, man saa Ejendoms- og Grundskyldsvurderingen udskudt Aar efter Aar. Bl. a. gjorde han gældende, at en ny Vurdering paa Landet vilde betyde en vis Forskydning af Skattebyrden fra det mindre Landbrug over til det større Landbrug. *Jensen-Brobj* (V.) gav paa sit Partis Vegne Tilslutning til, at den almindelige Vurdering paa ny blev udskudt et Aar. Han mente ikke, den foregaaende Taler havde Ret i, at det paa Landet hovedsagelig var de store Ejendomme, som var steget i Pris. Det var Bygningerne, der gav den største Stigning, og Bygningerne spillede en forholdsvis stor Rolle for de mindre Ejendommers Vedkommende. *Jens Thomsen* (B.) anbefalede Lovforslaget ud fra den Betragtning, at det under de herskende Forhold, hvor mange Gaarde blev solgt til unormalt høje Priser, vilde være ufor-svarligt at tilrettelægge en almindelig Vurdering.

I *Landstinget* udtalte *Hans Hansen* (S.), at han fandt en ny Vurdering ønskelig, men af praktiske Grunde kunde gaa med til den foreslaaede Udskydelse. *Jepsen Christensen* (V.) delte ikke de Betænkeligheder, som Udskydelsen havde givet Anledning til. Ganske vist laa Ejendomspriserne efterhaanden

betydelig over Vurderingsniveauet i 1936, men man var nu engang udsat for, at der inden for en Vurderingsperiode kunde finde ret betydelige Udsving Sted. Vi havde i Øjeblikket en Ejendomsskyldvurdering, som laa meget betydelig under Handelsprisen, men vi havde ogsaa haft Tider forud for 1936, i hvilke mange Ejendommens Værdi laa under Ejendomsskyldvurderingen. Hvad det gjaldt om var, at man havde en ligelig Vurdering, og dette burde man holde sig for Øje ved de Omvurderinger, som skal foretages pr. 1. Oktober, og som skal ske paa Grundlag af 1936-Priserne. *Jorgen Jørgensen* (K. F.) og *Lannung* (R. V.) kunde ligeledes tiltræde Forslaget, for den sidstnævntes Vedkommende dog kun med store Betæneligheder, idet han fandt det uheldigt, at den midlertidigt betydelige Skattereserve, der her var til Raadighed, ikke kunde udnyttes til Aflastning af andre Byrder; han haabede, at det blev sidste Gang, man foretog en saadan Udskydelse.

Lovforslaget vedtoges med 110 Stemmer mod 2 i Folketinget og enstemmigt i Landstinget.

---

25. Lov om Ændring af Revisionsbestemmelsen i Loven om Grundstigningsskyld. (Finansminister *K. H. Kofoed*). [A. Sp. 3443. — C. Sp. 497 og 1277].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{9}{3}$ (F. Sp. 1238). 1. Beh. $\frac{10}{3}$ (F. Sp. 1267). Partiernes Ordførere: *Jensen-Broby* og *Bertel Dahlgaard*. 2. Beh. $\frac{11}{3}$ (F. Sp. 1347). 3. Beh. $\frac{11}{3}$ (F. Sp. 1378). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{11}{3}$ (L. Sp. 651). 2. Beh. $\frac{12}{3}$ (L. Sp. 704). 3. Beh. $\frac{12}{3}$ (L. Sp. 713). *Loven stadfæstet 13. Marts 1943*. (Lov-Tid. Nr. 104).

I § 20 i Lov af 20. Maj 1933 om Grundstigningsskyld blev det fastsat, at Loven skulde forelægges Rigsdagen til Revision i Rigsdagssamlingen 1938—39. Forelæggelsestiden er imidlertid ved forskellige Love blevet udskudt, senest ved Lov af 22. December 1941 (Aarbog 1941—42; Side 107) til Rigsdagssamlingen 1942—43, og den udskydes nu yderligere til *Rigsdagssamlingen 1943—44*.

Ved Fremsættelsen af Lovforslaget herom henviste *Finansministeren* til, at Spørgsmaalet om Ændringer i Loven om Grundstigningsskyld var til Behandling i *Skattekommissionen* sammen med Spørgsmaalet om Ændringer i de øvrige Love

vedrørende Ejendomsbeskatningen. Kommissionen var imidlertid endnu ikke færdig med Arbejdet, og man havde derfor fundet det hensigtsmæssigt, at Revisionen blev udskudt.

I *Folketinget* udtalte *Bertel Dahlgaard* (R. V.), at han kunde tiltræde Lovforslaget. Han pegede imidlertid paa, at det ofte var saadan, at den, der køber en Ejendom, ikke er klar over den Værdistigningsskat, som efter en Udparcellering vil komme til at hvile paa Ejendommen. Derfor tager han ikke fornødent Hensyn dertil ved Købesummens Fastsættelse, og i saa Tilfælde kommer Værdistigningsafgiften til at ramme Køberen i Stedet for Sælgeren, der har tjent paa Ejendommen. Efter Talerens Opfattelse vilde det være meget let at foretage en enkelt Ændring paa dette Punkt, saa Loven kom til at virke efter sin Hensigt; saa kunde i øvrigt den mere grundige Reformering af Loven, som tiltrængtes, foregaa gennem Skattekommissionens Arbejde. Han haabede derfor, det var sidste Gang, Loven blev forlænget ganske uændret. Ogsaa *Jensen-Broby* (V.) ønskede, at Loven saa snart som muligt blev revideret, idet han mente, at det i Almindelighed var Køberen, der kom til at bære Skattebyrden. *Finansministeren* oplyste, at det var lovet ham, at man i Skattekommissionen vilde fremskynde Arbejdet med Behandlingen af de Spørgsmaal, der knytter sig til Grundstigningsskylden. Ministeren vilde i øvrigt drøfte med Kommissionens Formand, om man kunde tage enkelte Spørgsmaal op til Revision, før Loven som Helhed blev revideret.

Lovforslaget vedtoges i Folketinget med 109 Stemmer mod 2.

I *Landstinget* var Vedtagelsen enstemmig.

26. Lov om Ændringer i Lov Nr. 77 af 31. Marts 1926 om Statens Regnskabsvæsen og Revision, saaledes som denne er ændret ved Lov Nr. 129 af 7. Maj 1937. (Finansministrene *Alsing Andersen* og *K. H. Kofod*). [A. Sp. 2589. — C. Sp. 11 og 83].

Fremsat i *Landstinget* $\frac{8}{10}$ (L. Sp. 10). 1. Beh. $\frac{14}{10}$ (L. Sp. 18). Partiernes Ordførere: Steincke, Stegger Nielsen, Stein og Lannung. 2. Beh. $\frac{16}{10}$ (L. Sp. 35). 3. Beh. $\frac{21}{10}$ (L. Sp. 59). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. $\frac{12}{11}$ (F. Sp. 171). Partiernes Ordførere: Marinus Sørensen, Jensen-Broby, A. C. D. Petersen og A. M. Hansen. 2. Beh. $\frac{18}{11}$ (F. Sp. 187).

3. Beh. 19/11 (F. Sp. 194). *Loven stadfæstet 28. November 1942.* (Lov-Tid. Nr. 486).

Loven gennemførtes paa Foranledning af *Hovedrevisorerne*, der var blevet opmærksomme paa, at Statsregnskabsloven af 1926 paa et Par Punkter trængte til at revideres, og havde faaet Statsregnskabsraadets Tilslutning til et Forslag herom. Fra Statsregnskabsraadet gik Forslaget til Finansministeriet, der ligeledes billigede det. Efter at dernæst ogsaa Justitsministeriet havde givet Sagen sin Tilslutning, fremsattes for Rigsdagen et Lovforslag, som blev vedtaget uændret og enstemmigt af saavel Landstinget som Folketinget.

I § 7 i Statsregnskabsloven bestemmes det, at alle Regnskaber over Statsmidler — bortset fra selve Statsregnskabet — i Almindelighed skal aflægges maanedligt. Dog kan Finansministeren, hvor særlige Hensyn taler derfor, tillade Benyttelsen af en længere Regnskabsperiode paa Betingelse af, at der for de Maaneder, for hvilke egentlig Regnskabsaflæggelse ikke finder Sted, indsendes *Uddrag af vedkommende Regnskabsførers Bøger*, udvisende hvad der i Maanedens Løb er indgaaet eller udgaaet paa hver af det paagældende Regnskabs Konti.

Denne Dispensationsbestemmelse har været uden væsentlig Betydning, da de paagældende Institutioner omtrent lige saa godt kunde indsende et egentligt Regnskab som et Uddrag af Bøgerne. I Praksis har man dog tolereret, at en Del mindre Institutioner undlod at indsende maanedlige Regnskaber.

Nu fastsættes det i den nye Lovs § 1, der ændrer Statsregnskabslovens § 7, Stk. 3, 2. Pkt., at hvor en længere Regnskabsperiode end en Maaned benyttes, kan det bestemmes, at der for de Maaneder, for hvilke egentlig Regnskabsaflæggelse ikke finder Sted, skal indsendes saadanne Oplysninger om den regnskabsmæssige Stilling, som Finansministeren i hvert enkelt Tilfælde maatte finde fornødent.

Samtidig ophæver den nye Lovs § 2 Statsregnskabslovens § 38, Stk. 1 og 2, hvori det var fastsat, at *Skifteretten* ved en Kassebetjents Død uopholdelig skulde gøre Anmeldelse herom til vedkommende Myndighed, for at der kunde blive draget Omsorg for Besørgelsen af hans Embedsforretninger og paa behørig Maade blive anmeldt mulige Krav i hans Bo. Desuden skulde Skifteretten tage Kassen og de Kasseembedet

vedrørende Bøger og Dokumenter i midlertidig Forvaring, indtil disse mod Kvittering kunde udleveres til den beskikkede Efterfølger.

Disse Bestemmelser, der svarer til §§ 52 og 53 i Kasseforordningen af 8. Juli 1840, fandt man det rigtigst at ophæve, da de paalagde Skifteretten Forpligtelser, der under de nuværende Forhold maatte anses for overflødige og heller ikke blev anvendt i Praxis. Hvis f. Eks. en Amtsforvalter dør, vilde det være meget upraktisk, om man lod Skifteretten overtage Dokumenter og Bøger. I Stedet for anvender man den Fremgangsmaade at lade Skattedepartementet konstituere en Efterfølger for den afdøde Kassebetjent.

---

27. Lov om Ændringer i Lov Nr. 98 af 31. Marts 1931 om Statens Tjenestemænd (Reguleringsstillæg) m. m. (Finansminister *Alsing Andersen*). [A. Sp. 2623. — C. Sp. 15 og 33].

Fremsat i *Folketinget* ^{22/10} (F. Sp. 89). 1. Beh. ^{22/10} (F. Sp. 96). Partiernes Ordførere: Holger Eriksen, Søren P. Larsen, Vesterager, A. M. Hansen og Oluf Pedersen. 2. Beh. ^{22/10} (F. Sp. 99). 3. Beh. ^{22/10} (F. Sp. 100). *Oversendt til Lands-tinget*. 1. Beh. ^{23/10} (L. Sp. 111). Partiernes Ordførere: Alfred Kristensen, Stensballe, Malchau og Anna Westergaard. 2. Beh. ^{23/10} (L. Sp. 118) 3. Beh. ^{23/10} (L. Sp. 119). *Loven stadfæstet 24. Oktober 1942.* (Lov-Tid. Nr. 415).

Ved Lov af 13. Marts 1942 (Aarbog 1941—42, Side 118) fastsattes Statstjenestemændenes Reguleringsstillæg m. v. for hele Finansaaret 1942—43, dog saaledes at Loven inden 1. November skulde forelægges Rigsdagen til Revision.

En saadan Revision fandt ogsaa Sted, men den gav ikke Anledning til nogen almindelig Forhøjelse af Reguleringsstillægget, idet Regeringen ikke fandt at kunne imødekomme de Ønsker, som fra Tjenestemændenes Side var fremsat herom. Dels viste en af Statistisk Departement foretagen Beregning, at det for Tjenestemændene udregnede særlige *Udgiftstal* kun var steget fra 4 200 i Januar 1942 til 4 271 i Juli 1942, hvilket betød, at det stadig laa inden for Regu-

leringstillægs-Intervallet 4 195—4 298, dels havde Industriarbejderne ikke faaet deres Dyrtidstillæg forhøjet, da der i Efteraaret 1942 skulde tages Stilling hertil.

Paa et enkelt Punkt, hvor Tjenestemandsgeselskaberne fandt en Ændring særlig paakrævet, ansaa Regeringen det dog for rimeligt at gøre disse en Indrømmelse.

Efter den i Statstjenestemandsgeselskabsloven af 1931 hjemlede Ordning vedrørende Ydelse af Reguleringstillæg udbetales Tillægget med det fulde Beløb til *gifte Mænd og dermed ligestillede*, jfr. Lovens § 91, Stk. 1, medens *andre Tjenestemænd* oppebærer $\frac{2}{3}$ af Tillægget, naar de er over 40 Aar, og $\frac{1}{3}$, naar de er under 40 Aar. Disse Regler har medført, at Lønningerne til Personer, der alene er berettiget til $\frac{1}{3}$ Reguleringstillæg, kun har været underkastet en forholdsvis begrænset Dyrtidsregulering siden 1. April 1939, da Prisstigningen især er sat ind. Det kan saaledes anføres, at medens Reguleringstillægget for gifte Mænd og dermed ligestillede med Grundløn 1 800 Kr.—4 499 Kr. fra 1. April 1939 til 1. April 1942 er steget med i alt 768 Kr. og for ugifte over 40 Aar med 512 Kr., udgør Stigningen for ugifte under 40 Aar i samme Lønningsinterval og i samme Tidsrum kun 256 Kr.

Under Hensyn hertil fremsatte Finansministeren efter forudgaaende Forhandlinger med Tjenestemandsgeselskaberne et Lovforslag om, at Reguleringstillægget for ugifte Tjenestemænd m. fl. under 40 Aar for den resterende Del af Finansaaret 1942—43 skulde beregnes saaledes, at de af Reguleringstillægsstigningen siden 1. April 1939 oppebærer $\frac{2}{3}$ i Stedet for $\frac{1}{3}$. Den Del af Reguleringstillægget, som svarer til det Beløb, der i Henhold til Tjenestemandsgeselskabslovens almindelige Regler blev oppebaaret paa nævnte Tidspunkt, vil derimod stadig være at beregne til $\frac{1}{3}$ af det Tillæg, der oppebæres af gifte Mænd og dermed ligestillede.

Dette Forslag havde paa Forhaand faaet Tilslutning fra Tjenestemandsgeselskaberne, for saa vidt angaar Forbedringen af de ugifte unge Tjenestemænds Lønforhold, og fik ligeledes en god Modtagelse paa Rigsdagen, hvor det gennemførtes enstemmigt i saavel Folketinget som Landstinget.

Den saaledes vedtagne Lov har følgende Ordlyd:

»De i §§ 1—7 i Lov Nr. 85 af 13. Marts 1942 indeholdte

Bestemmelser har Gyldighed i Tidsrummet 1. November 1942—31. Marts 1943 med den Ændring, at Reguleringstillæg, som beregnes i Henhold til § 91, Stk. 4, i Lov om Statens Tjenestemænd, i hver af de nævnte Maaneder forhøjes med $\frac{1}{3}$ af den maanedlige Stigning i Reguleringstillægget for gifte Mænd og dermed ligestillede fra 1. April 1939 til 1. April 1942, idet der dog i Reguleringstillægget pr. 1. April 1939 bortses fra den i Lov Nr. 103 af 15. Marts 1939 § 1 hjemlede særlige Forhøjelse af Reguleringstillægget.«

I sin Fremsættelsestale i Folketinget oplyste *Finansministeren*, at Nyordningen vilde paaføre Staten en Merudgift af 2,8 Mill. Kr. om Aaret — for de resterende 5 Maaneder af Finansaaret 1942—43 altsaa omkring 1,2 Mill. Kr.

28. Lov om Ændring i Lov Nr. 98 af 31. Marts 1931 om Statens Tjenestemænd (Reguleringstillæg) m. m. (Finansminister *K. H. Kofoed*). [A. Sp. 3445. — C. Sp. 429 og 1275].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{2}{3}$ (F. Sp. 1237). 1. Beh. $\frac{10}{3}$ (F. Sp. 1263). Partiernes Ordførere: Holger Eriksen, Søren P. Larsen, Vesterager og A. M. Hansen. 2. Beh. $\frac{11}{3}$ (F. Sp. 1347). 3. Beh. $\frac{11}{3}$ (F. Sp. 1377). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{11}{3}$ (L. Sp. 639). Partiernes Ordførere: Alfred Kristensen, Stensballe, Malchau og Anna Westergaard. 2. Beh. $\frac{12}{3}$ (L. Sp. 704). 3. Beh. $\frac{12}{3}$ (L. Sp. 712). *Loven stadfæstet 13. Marts 1943*. (Lov-Tid. Nr. 96). Traadt i Kraft 1. April 1943.

Ifølge Tjenestemandslovens Regler skal Statstjenestemandenes Reguleringstillæg fastsættes paa Grundlag af det efter Priserne i hvert Aars Januar Maaned beregnede *Udgiftstal*. For Finansaaret 1941—42 hjemlede Udgiftstallet for Januar 1941 (3986) Ydelse af 17 Portioner Reguleringstillæg imod 10 Portioner i 1940—41, men ved Lov af 18. Marts 1941, jfr. Lov af 14. November s. A., blev Stigningen for 1941—42 reduceret fra 7 til $3\frac{1}{2}$ Portion. Udgiftstallet for Januar 1942 (4200) berettigede Tjenestemændene til en Forhøjelse af Reguleringstillægget med 3 Portioner, hvilken Stigning imidlertid ved Lov af 13. Marts 1942, jfr. Lov af 24. Oktober 1942, blev reduceret til $1\frac{1}{2}$ Portion, saa at Reguleringstillægget i Finansaaret 1942—43 har andraget i alt 15 Portioner i Stedet for de ved Tjenestemandsløven hjemlede 20 Portioner. Herudover er ligesom i Perioden 1938—39 til

1941—42 ydet et ekstraordinært Tillæg — for gifte Mænd og dermed ligestillede paa 168 Kr. — til delvis Udligning af den udækkede Prisstigning, der ligger inden for det saakaldte store Interval og svarer til 3 Portioner af Reguleringstillægget. Endvidere er der i Henhold til den nævnte Lov af 24. Oktober 1942 for Tidsrummet 1. November 1942—31. Marts 1943 ydet en særlig Forhøjelse af Reguleringstillægget til ugifte Tjenestemænd og dermed ligestillede under 40 Aar, svarende til $\frac{1}{3}$ af den maanedlige Stigning i Reguleringstillægget for gifte Mænd og dermed ligestillede fra 1. April 1939 til 1. April 1942.

Det i Januar 1943 beregnede Udgiftstal udgjorde 4295, men da dette Udgiftstal ligesom Tallet for Januar 1942 ligger inden for det Interval (4195—4298), der efter Tjenestemandslovens Regler vilde hjemle 20 Portioner Reguleringstillæg, gav den stedfundne Stigning ikke ordinært Grundlag for Forhøjelse af Tillægget.

Efter at Spørgsmaalet om Reguleringen af de overenskomstmaessige Arbejderlønninger pr. 1. Marts 1943 var afgjort ved den af Arbejds- og Forligsnævnets Formandsskab under 26. Februar afsagte Kendelse, blev der optaget Forhandlinger med de forhandlingsberettigede Statstjenestemandorganisationer samt Danmarks Lærerforening. Disse Organisationer fremsatte herunder Krav om Tildeling af de 5 Reguleringstillægspportioner, som paa Grundlag af det for Januar 1943 beregnede Udgiftstal vilde tilkomme Tjenestemandene efter de i Tjenestemandsloven fastsatte Beregningsregler. Finansministeren kunde ikke tiltræde en saadan Forhøjelse af Reguleringstillægget, men hævdede, at der maatte anlægges lignende Synspunkter som dem, der havde været bestemmende for Fastsættelsen af Reguleringstillægget til Tjenestemandene i de nærmest foregaaende Aar, ligesom den Linie, der var fastlagt ved *Kendelsen af Arbejds- og Forligsnævnets Formandsskab*, i det væsentlige maatte følges. Forhandlingen resulterede i, at Finansministeren paa Regeringens Vegne fremsatte et Forslag, hvorefter der for Tiden efter 1. April 1943 ud over de hidtidige 15 Portioner Reguleringstillæg, det hidtidige midlertidige Tillæg og den ved Loven af 24. Oktober 1942 hjemlede Forhøjelse af Reguleringstillægget til ugifte m. v. under 40 Aar skulde ydes et Beløb, svarende til $1\frac{1}{2}$ Portion Reguleringstillæg samt et

Børnetillæg paa 120 Kr. for hvert Barn ud over eet, idet det blev fremhævet, at det sidstnævnte Tillæg betragtes som *midlertidigt* under Hensyn til de foreliggende særlige Forhold, herunder bl. a., at der for Tiden ikke ydes Tjenestemændene det i Tjenestemandsløven forudsatte Antal Reguleringstillægsportioner.

Denne Ordning gav Tjenestemændenes Centralorganisation I (Funktionærklasserne) og Embedsmændenes Samraad deres Tilslutning, medens Centralorganisation II (Embedsklasserne) og Danmarks Lærerforening meddelte, at disse Organisationer ligeledes kunde have givet deres Tilslutning, dersom Børnetillægget var foreslaaet under en Form, der fra Begyndelsen angav den Maade, hvorpaa dets Afvikling kunde finde Sted.

Finansministeren fremsatte derefter for Rigsdagen et Lovforslag, der tilsigtede at give den nævnte Ordning Lovskraft samtidig med, at de i Tjenestemandsløvens § 92, Stk. 3, omhandlede *Honorartillæg* forhøjedes med yderligere 5 pCt. I øvrigt indeholdt Lovforslaget tilsvarende Bestemmelser som Loven af 13. Marts 1942 (Aarbog 1941—42, Side 118). Det mødte paa Rigsdagen almindelig Tilslutning, om end fra flere Sider med stærk Fremhæven af Børnetillæggets Midlertidighed, og vedtoges enstemmigt i begge Ting.

Det i Lovene af 13. Marts 1942 og 24. Oktober 1942 fastsatte *Reguleringsstillæg* forhøjes herefter ifølge den nye Lovs § 1 fra 1. April 1943 med nedennævnte Beløb:

Aarlig Lønning	Giftede Mænd og dermed ligestillede	Alle øvrige Tjeneste- mænd
	aarligt Beløb	aarligt Beløb
under 1 500 Kr.	9 pCt.	6 pCt.
1 500—4 499 —	144 Kr.	96 Kr.
4 500—7 499 —	162 —	108 —
7 500—8 999 —	180 —	120 —
9 000—10 499 —	198 —	132 —
10 500 og derover	216 —	144 —

I § 2 bestemmes, at det i Lov af 18. Marts 1938 fastsatte *midlertidige Løntillæg* til Statens Tjenestemænd ogsaa skal udredes i 1943—44.

§ 3, der angaar det nye *Børnetillæg*, har følgende Ordlyd:

»Til Tjenestemænd, Pensionister m. fl., der har Forsørgerpligt over for Børn under 18 Aar, jfr. § 91, Stk. 1, i Lov Nr. 98 af 31. Marts 1931, ydes i Finansaaret 1943—44 et særligt Tillæg, der andrager 120 Kr. for 2 Børn samt yderligere 120 Kr. for hvert følgende Barn.

Finansministeren bemyndiges til at fastsætte nærmere Regler for Ydelsen og Udbetalingen af Tillægget.«

§ 4 gaar ud paa, at de ændrede Regler finder tilsvarende Anvendelse med Hensyn til Tjenestemænd og Pensionister m. fl. i *Folkeskolen* og *Folkekirken* paa samme Maade som hidtil.

Angaaende de i Tjenestemandslovens § 92, Stk. 3, omhandlede *Honorartillæg* (herunder bl. a. Rigsdagsmedlemmernes Vederlag) fastsætter § 5, at den i Tjenestemandsloven hjemlede Regulering for 1943—44 skal bortfalde, og at disse Tillæg i Stedet for skal forhøjes med 5 pCt. De kommer derved op paa 43 pCt. af Honorarernes Grundbeløb mod 38 pCt. i 1942—43 og 15 pCt. i det sidste Finansaar før Krigen, 1938—39.

Bestemmelserne i §§ 6—8 vedrørende Dyrtidstillæg for *kommunale Tjenestemænd*, Reguleringstillægget for *ældre Tjenestemænd*, hvis ægteskabelige Stilling eller Husstandsforhold ændres, samt *Lønfor skrivinger* svarer ganske til, hvad der var fastsat i §§ 5—7 i Loven af 13. Marts 1942.

Ifølge § 9 har Loven Gyldighed for Finansaaret 1943—44, idet den dog inden 1. November 1943 skal forelægges *Rigsdagen til Revision*. Ogsaa dette svarer til, hvad der var fastsat i den for 1942—43 gældende Lov.

I sin Fremsættelsestale pointerede *Finansministeren*, at det ikke med de foreslaaede Bestemmelser var Hensigten at fastslaa noget om, at Børnetillægget skulde repræsentere en principiel Nydannelse inden for Statens Lønningssystem. Hvorledes Staten vil lønne sine Tjenestemænd, stod man uanset Tiltrædelse af den foreslaaede Ordning frit overfor.

Det var et Led i Aftalen med Tjenestemændene, at der skulde søges Hjemmel paa Finansloven til at forhøje det Dyrtidstillæg, der hidtil var blevet ydet til *Honorarlønninger*, med 5 pCt. til 20 pCt., samt til at Timepenge og Natpenge

skulde forhøjes med 1 Portion. Merudgiften ved disse Forhøjelser var anslaaet til 400 000 Kr. for et Aar, medens de Udgifter, som Lovforslagets Gennemførelse vilde medføre var beregnet til 13 Mill. Kr.

---

29. Lov om Oprettelse af visse Stillinger i Arbejdsministeriet. (Finansminister *K. H. Kofoed*). [A. Sp. 2713. — C. Sp. 123 og 125].

Fremsat i *Folketinget* 19/11 (F. Sp. 189). 1. Beh. 20/11 (F. Sp. 206). Partiernes Ordførere: Gustav Pedersen, Søren P. Larsen, Vesterager og A. M. Hansen. 2. Beh. 25/11 (F. Sp. 236). 3. Beh. 26/11 (F. Sp. 242). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. 26/11 (L. Sp. 215). 2. Beh. 26/11 (L. Sp. 217). 3. Beh. 26/11 (L. Sp. 219). *Loven stadfæstet 28. November 1942*. (Lov-Tid. Nr. 485). Traadt i Kraft straks.

Loven er en Følge af den ved kgl. Resolution af 9. November 1942 stedfundne Deling af Arbejds- og Socialministeriet i et Arbejdsministerium og et Socialministerium, og den gaar ud paa, at der i *Arbejdsministeriet* oprettes en Stilling som *Departementschef* i Ministeriernes Lønningsklasse 1 a samt en Stilling som *Kontorchef* i Ministeriernes 2. Lønningsklasse.

Ved kgl. Resolution af 14. November 1942 blev der henlagt følgende Sager til Arbejdsministeriet: Mægling og Voldgift i Arbejdsstridigheder, Lov om Arbejdsforhold, Arbejdsfordeling, Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring (herunder Lov om kommunale Beskæftigelsesudvalg og Lov om Formidling af Arbejdskraft til offentlige Arbejder m. v.), Forbud mod Overarbejde, Udvandring samt Beskæftigelseslovgivningen. Den hidtidige Departementschefsstilling i Arbejds- og Socialministeriet overgik til Socialministeriet, medens der som nævnt ved Loven blev oprettet en ny Departementschefsstilling i Arbejdsministeriet.

Under det nye Kontor i Arbejdsministeriet er samlet Administrationen af Beskæftigelseslovgivningen og de Spørgsmaal, der staar i Forbindelse hermed. Disse Opgaver blev hidtil varetaget af den under Arbejds- og Socialministeriet oprettede Beskæftigelsescentral.

Efter den foretagne Nyordning er der 4 Kontorchefsstillinger i Socialministeriet, 2 i Arbejdsministeriet.

I sin Forelæggelsestale gjorde *Finansministeren* den Betragtning gældende, at Oprettelsen af den nye Departementschefsstilling ikke nødvendigvis medførte, at de to nu adskilte Omraader, Arbejdsministeriet og Socialministeriet, ikke paa ny skulde kunne samles i eet Ministerium, hvis dette i sin Tid skulde vise sig ønskeligt. Denne Betragtning blev understreget af Venstres Ordfører, *Søren P. Larsen*, som nærede Tvivl om, at den stedfundne Deling af beslægtede Omraader vilde vise sig at være rigtig.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

30. Lov om Ændringer i Lov Nr. 164 af 16. Maj 1934 om Lempelser for visse Laan til sønderjyske Landbrugere, Haandværkere, handlende og Fiskere m. fl., saaledes som denne er ændret senest ved Lov Nr. 232 af 13. Maj 1941. (Finansminister *K. H. Kofoed*). [A. Sp. 2769. — C. Sp. 143 og 185].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{3}{12}$ (F. Sp. 282). 1. Beh. $\frac{8}{12}$ (F. Sp. 385). Partiernes Ordførere: Hinrichsen, Jørgen Gram, Petersen (Røj) og Rasmussen (Gylling). 2. Beh. $\frac{9}{12}$ (F. Sp. 442). 3. Beh. $\frac{9}{12}$ (F. Sp. 443). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{10}{12}$ (L. Sp. 260). Partiernes Ordførere: Jørgen Møller, Jepsen Christensen, Malchau og Fr. Kristiansen. 2. Beh. $\frac{16}{12}$ (L. Sp. 286). 3. Beh. $\frac{17}{12}$ (L. Sp. 314). *Loven stadfæstet 19. December 1942.* (Lov-Tid. Nr. 518). Traadt i Kraft straks.

Loven om Lempelser for visse Laan til sønderjyske Landbrugere, Haandværkere, handlende og Fiskere udløb med Udgangen af 1942. Under Hensyn til at den indtraadte Bedring i Landbrugets Forrentningsevne i mange Egne af Sønderjylland kun i ringe Grad havde gjort sig gældende, ansaa man det imidlertid for paakrævet at opretholde den endnu nogen Tid, og Finansministeren fremsatte derfor et Lovforslag om *Forlængelse af dens Gyldighedstid med to Aar*. Dette Forslag mødte paa Rigsdagen almindelig Tilslutning og vedtoges enstemmigt i begge Ting, idet dog i Folketinget 2 Medlemmer hverken stemte for eller imod.

Denne Lovgivning tog sin Begyndelse i 1934, da det sønderjyske Landbrug kom ud for saa store Vanskeligheder, at man fandt det nødvendigt at træffe særlige Foranstaltninger til Imødegaaelse af disse. Den med Henblik herpaa gennemførte Lov fik kun Gyldighed for 2 Aar, men fornyedes i de efterfølgende Aar, sidst ved Loven af 13. Maj 1941 (Aarvog 1940—41, Side 128), der havde Gyldighed for 1941 og 1942. Man indførte i 1941 bl. a. den Ændring, at der — som en passende Overgang til Lovens Afvikling — for Tiden efter 1. Januar 1941 kun sker *Nedsættelse af kontraktmæssige Afdrag*, for saa vidt Rentelettelsesudvalget efter Andragende i de enkelte Tilfælde finder, at ganske særlige Omstændigheder taler derfor. Bestemmelsen herom er opretholdt i den nye Lov, som ganske svarer til sin Forgænger.

Statens Udgifter i Henhold til Loven ansloges i Bemærkningerne til Lovforslaget til 800 000 Kr. i hvert af Aarene 1943 og 1944. Dette er mindre end tidligere, idet Udgiften i de 7 Finansaar fra 1934—35 til 1941—42 udgjorde godt 11 Mill. Kr. og ventedes at ville blive paa lidt over 1 Mill. Kr. i Finansaaret 1942—43. Aarsagen til denne Nedgang ligger for en stor Del i, at Statens Udgifter til Afdragslempelser i den senere Tid kun har andraget omkring 40 000 Kr. om Aaret, medens de tidligere har været oppe paa over det tidobbelte Beløb. Efterhaanden er ogsaa det Laanebeløb, som omfattes af Loven, aftaget betydeligt. Det androg oprindeligt henved 39 Mill. Kr., men ved Tidspunktet for Lovforslagets Fremsættelse kun 27½ Mill. Kr. Største Delen af denne Nedgang faldt paa de saakaldte Realkreditlaan samt paa Gæld med Rentetilskud efter Lovens § 3. Den skyldtes i det væsentlige Konvertering ved Optagelse af Gældssaneringslaan.

---

31. Lov om en Smørordning. (Minister for Landbrug og Fiskeri *Bording*). [A. Sp. 2545. — C. Sp. 1 og 29].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{8}{10}$ (F. Sp. 27). 1. Beh. $\frac{14}{10}$ (F. Sp. 36). Partiernes Ordførere: Jensen (Horsebæk), Løje, Victor Larsen, Rasmussen (Gylling) og Jens Thomsen. 2. Beh. $\frac{15}{10}$ (F. Sp. 59). 3. Beh. $\frac{15}{10}$ (F. Sp. 74). *Oversendt til Lands-tinget*. 1. Beh. $\frac{16}{10}$ (L. Sp. 35). Partiernes Ordførere: A. P. Hansen, Rahbek, Krarup, Fr. Kristiansen og J. S. Foget. 2. Beh. $\frac{21}{10}$ (L. Sp. 59). 3. Beh. $\frac{22}{10}$ (L. Sp. 86). *Loven stad-*

fæstet 24. Oktober 1942. (Lov-Tid. Nr. 420). Traadt i Kraft straks.

Loven forlænger for et Aar, fra 1. Oktober 1942 til 30. September 1943*), den ved Lov af 1. December 1941 (Aarvog 1941—42, Side 120) fastsatte Smørordning, der oprindeligt gjaldt til 2. April 1942, men ved Lov af 30. Marts 1942 (Aarvog 1941—42, Side 124) forlængedes til 30. September 1942.

Ved den nævnte Lov af 1. December 1941 blev der til Fremme af Smørproduktionen sikret Producenterne en Pris for Smør og beregnet Smør af Mælk og andre Mejeriprodukter svarende til et Afregningstal paa 4 Kr. 34 Øre pr. kg i Tiden fra 3. Oktober til 13. November 1941 og derefter paa 4 Kr. 45 Øre pr. kg, hvilket sidstnævnte Tal uforandret kom til at gælde efter saavel Loven af 30. Marts 1942 som den nye Lov. Samtidig skulde det hidtidige Afregningstal paa 3 Kr. 89 Øre pr. kg fastholdes som Grundlag for Prisen for Smør til Forbrugerne.

Til Gennemførelse af denne Ordning blev det endvidere bestemt, at der af samtlige *Smøreksportvirksomheder* skulde svares en *Afgift* af alt Smør, der udføres her fra Landet, til Udligning af Forskellen mellem Eksportprisen 5 Kr. 10 Øre pr. kg svarende til et Afregningstal (Notering) paa 4 Kr. 97 Øre pr. kg og det for Hjemmemarkedet gældende Afregningstal, 3 Kr. 89 Øre pr. kg eller 1 Kr. 08 Øre pr. kg, og at der af *næringsdrivende* m. fl., der af Direktoratet for Vareforsyning faar tilstillet Rationeringskort (Indkøbstilladelser) til Køb af Smør, skulde svares en Afgift paa 56 Øre pr. kg Smør, for hvilket de paagældende fik tilstillet Rationeringskort (Indkøbstilladelser). Afgiftsbeløbet 56 Øre pr. kg svarer til Forskellen mellem Afregningstallet 3 Kr. 89 Øre pr. kg og Producentprisen 4 Kr. 45 Øre pr. kg.

De paagældende Afgifter indgaar i en under Ministeren for Landbrug og Fiskeri sorterende *Fond*, hvis Midler anvendes til delvis Dækning af de med Ordningen forbundne Udgifter, medens det resterende Beløb dækkes ved *Stats-tilskud*.

---

*) Loven har ved Lovanordning af 29. September 1943 faaet sin Gyldighedstid forlænget til Udgangen af September 1944.

I Bemærkningerne til det af Landbrugsministeren fremsatte Lovforslag oplystes det, at de Beløb, der i Aaret fra 1. Oktober 1941 til 30. September 1942 dækkedes ved Eksportafgiften, ved Afgiften paa Smør til industrielt Brug og ved Statstilskud, kunde anslaaes til henholdsvis 39,7 Mill. Kr., 2,3 Mill. Kr. og 29,3 Mill. Kr.

Under Sagens Behandling i *Folketinget* anbefalede *Jensen (Horsebæk)* (S.) Lovforslaget, idet han dog tilføjede en Beklagelse af, at Mejeriforeningerne ikke havde kunnet tiltræde den foreslaaede Ordning, men krævede en højere Smørpris, skønt Aarets gode Høst gav Mulighed for en rentabel Smørproduktion. *Løje* (V.) fandt det forstaaeligt, at Landbrugsministeren ikke havde kunnet gaa med til det af Mejeriforeningerne fremsatte og af Landbrugsraadets Præsidium støttede Krav, men beklagede, at man ikke havde kunnet forhandle sig til Rette om dette overordentlig vigtige Spørgsmaal. Skulde Fødemidlerne fortsat kunne holdes i et for den almindelige Befolkning overkommeligt Prisleje, blev det nødvendigt at træffe mere effektive Foranstaltninger for at hindre, at Produktionsomkostningerne stadig skruedes i Vejret. Hvis det ikke lykkedes bedre end hidtil at holde Produktionsomkostningerne nede paa et i Forhold til Producentprisen rimeligt Niveau, vilde det Tidspunkt komme, da man maatte bøje sig for Kravet om en Prishævning. Bestræbelserne for at hindre Produktionspriserne i at fortsætte deres Stigning burde derfor udfoldes mere virkningsfuldt end hidtil. *Victor Larsen* (K. F.) ansaa det for at være Udtryk for en absolut rigtig Politik, at man ved at holde Forbrugerprisen fast paa dette vigtige Omraade modvirkede Prisstigningsbevægelser paa en Række andre Omraader; ogsaa han understregede imidlertid, at Producenterne til Gengæld maatte kræve, at Landbrugets Udgifter samtidig holdtes i Ave, da der ellers opstod et Misforhold, som ikke kunde undgaa at indvirke uheldigt paa Produktionen. Man kunde have ønsket, at der var opnaaet Enighed om Sagen, men Lovgivningsmagten maatte paa dette som paa andre Omraader træffe sin Beslutning efter en nøje Afvejning af de forskelligartede Interesser, den er sat til at varetage. *Rasmussen (Gylling)* (R. V.) mente, at det var en forholdsvis beskeden Pris, Loven sikrede Smørproducenterne, men saa man paa Landbrugets økonomiske Stilling som Helhed, maatte den siges at være af en saadan Beskaffenhed, at det var baade rigtigt og naturligt at fastholde den gældende Smørpris. *Jens Thomsen* (B.) fandt, at den gældende Smørpris var ganske utilstrækkelig til Dækning af Produktionsomkostningerne, og han gjorde gældende, at dersom den ikke forhøjedes, vilde der en skønne Dag blive

Mangel paa Mælk og Smør til Befolkningens livsnødvendige Behov. *Landbrugsministeren* erklærede sig enig i den Opfattelse, at dersom Priserne paa Landbrugets Produkter skulde kunne holdes nede i Fremtiden, maatte man saa vidt gørligt holde Priserne nede ogsaa paa andre Omraader for derved at sikre, at Produktionen opretholdtes i det nødvendige Omfang.

Til Lovforslagets anden Behandling stillede fra Bondepartiets Side et *principalt* Ændringsforslag om Forhøjelse af Producentprisen fra 4 Kr. 45 Øre til 4 Kr. 90 Øre pr. kg og et *subsidiært* Ændringsforslag om, at § 1 skulde indledes med Ordene »Til Begrænsning af Smørproduktionen« i Stedet for »Til Fremme af Smørproduktionen«. Efter at det første af disse Forslag var forkastet med 92 Stemmer mod 2 og det sidste med 96 Stemmer mod 2, gik Lovforslaget til tredje Behandling, ved hvilken det vedtoges med 95 Stemmer mod 2.

I *Landstinget* gjorde *Rahbek* (V.) gældende, at det havde været ønskeligt, om man under de Forhandlinger, der gik forud for Lovforslagets Fremsættelse, var naaet frem til Enighed, og at denne Enighed var resulteret i en noget højere Pris for Vintersmørret end for Sommersmørret. Da det mindre Landbrug trods dets beskedne Rentabilitet var gaaet imod Mejeriforeningernes Krav, havde Ministeren imidlertid ikke ønsket at foreslaa nogen Forhøjelse, og der skulde ikke i den Anledning lyde nogen Bebrejdelse fra Talerens Side. Han kunde give Lovforslaget sin Tilslutning, hvilket ogsaa var Tilfældet med de øvrige Ordførere, bortset fra *J. S. Foget* (B.), der ligesom sine Partifæller i Folketinget gik imod Lovforslaget. *Landbrugsministeren* var enig med *Rahbek* i, at det vilde være heldigt at have en højere Smørpris om Vinteren end om Sommeren; men det maatte efter Ministerens Opfattelse gennemføres saaledes, at Gennemsnitsprisen blev uforandret, hvilket forudsatte, at Sommerprisen blev nedsat. Tanken herom havde imidlertid ikke mødt Tilslutning under de stedfundne Forhandlinger. Lovforslaget vedtoges i *Landstinget* enstemmigt med 60 Stemmer (*J. S. Foget* var fraværende).

---

32. Lov om en Kornordning for Høstaaret 1943
—44. (Minister for Landbrug og Fiskeri *Bording*). [A. Sp. 3399. — C. Sp. 547 og 1287].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{2}{3}$ (F. Sp. 1228). 1. Beh. $\frac{10}{3}$ (F. Sp. 1297). Partiernes Ordførere: Carl Petersen, Løje, Grønning, N. P. Andreasen og Jens Thomsen. 2. Beh. $\frac{11}{3}$ (F. Sp. 1354). 3. Beh. $\frac{11}{3}$ (F. Sp. 1382). *Oversendt til Landstinget*.

1. Beh. $^{11}/_3$ (L. Sp. 681). Partiernes Ordførere: P. C. Petersen, Bækgaard, Axel B. Lange, Oluf Johansen og J. S. Foget.
2. Beh. $^{12}/_3$ (L. Sp. 708). 3. Beh. $^{12}/_3$ (L. Sp. 717). *Loven stadfæstet 13. Marts 1943.* (Lov-Tid. Nr. 117).

I Februar 1943 indledede Landbrugsministeren for 4de Gang Forhandlinger med Repræsentanter for Landbrugsraadet, De samvirkende danske Husmandsforeninger og Centralforeningen af »Tolvmandsforeninger« og større Landbrugere i Danmark om en Kornlov.

Som Grundlag for Forhandlingerne forelaa en Række Oplysninger vedrørende Høstaarene 1941—42 og 1942—43. I det første af disse Aar androg Paaligningen ca. 860 000 Tons, men da Forbeholdsretten blev anvendt af omtrent 18 700 Ejendomme og krævede ca. 186 000 Tons, udgjorde Nettoafleveringen kun 674 000 Tons, og da Lovens Formaal krævede 732 000 Tons, blev der et Underskud paa ca. 58 000 Tons, hvortil endda maatte lægges Svind. Underskuddet dækkedes hovedsagelig ved Overførsel fra det foregaaende Aar og ved Nedskæring af de til det mindre Landbrug og til Industrien afsatte Kvanta. I 1942—43 var Paaligningen en Smule mindre end Aaret før, ca. 855 000 Tons, men da Forbeholdsretten kun blev anvendt af 5 900 Ejendomme og kun krævede 57 000 Tons, udgjorde Nettoafleveringen ca. 798 000 Tons. Til Lovens Formaal krævedes stadig 732 000 Tons; naar hertil kom 30 000 Tons til Forhøjelse af Grynrationeringen og 27 000 Tons til Dækning af Svind, blev det samlede Kvantum 789 000 Tons, hvorved der altsaa fremkom et *Overskud* paa 9 000 Tons.

Trods den store Høst i 1942 kunde der saaledes kun regnes med en lille Overgangsbeholdning til det nye Høstaar, og da Forbruget i dette maatte antages at blive det samme som i 1942—43, burde der egentlig efter Ministeriets Opfattelse ske en større *Udskrivning*, idet det ved den herskende Gødningsmangel maatte anses for usikkert, om Forbeholdsretten vilde kunne holdes inden for $(855\ 000 \div 789\ 000)$ ca. 66 000 Tons, naar den i de 3 foregaaende Aar havde andraget henholdsvis ca. 100 000, 186 000 og 57 000 Tons. Under Hensyn til det tidlige Foraar frafaldt Landbrugsministeren dog Ønsket om større Udskrivning, idet han fremhævede, at naar man ikke krævede større Udskrivning uanset det foreliggende Budget, maatte alle være klar over, at skulde man komme i den Situation, at der skulde skæres ned, maatte Nedskæring ske over hele Linien undtagen paa de Kvanta, der er afsat til Menneskeføde.

Der blev under Forhandlingerne ikke fra nogen Side rejst Krav om højere *Kornpriser*. Paa den anden Side tog man ogsaa Afstand fra at foretage Ændringer i Reglerne om Fra-

drag for hollandsk Undervægt. Regelen om Efterbetaling af 10 Kr. pr. 100 kg for $\frac{1}{8}$ af Ligningskvantummet til Personer, der fuldt ud og rettidigt opfylder deres Ligningskvantum, ønskedes bibeholdt, selv om det til Efterbetalingen fornødne Beløb ikke skulde kunne bæres af Industrikornet inden for de i 1942—43 opkrævede 15 Kr. pr. 100 kg, men maatte udredes af Statskassen.

Fra Tolvmandsforeningernes Side krævedes en *Lempelse i Udskrivningen*, saaledes at højeste Afleveringssats skulde være 9 hkg pr. 1 000 Kr. Grundværdi, hvorhos Regelen om Beregning af Kornafleveringspligt paa Basis af Grundværdi af Skove med Pligthugst ønskedes ophævet. Under Hensyn til, at Budgettet allerede laa meget stramt, turde Landbrugsministeren ikke imødekomme Tolvmandsforeningernes Krav, naar der ikke samtidig kunde anvises Dækning for det Korn, hvormed de ønskede Lempelser vilde forringe Udskrivningen, men Ministeren lovede at optage i Lovforslaget en Bemyndigelse, hvorefter han, saafremt Kornsituationen omkring 1. August efter hans Skøn skulde gøre det muligt, vilde fritage for Afleveringspligt saadanne Skovarealer, der har Pligthugst.

Herefter opnaaedes der Enighed om en Kornordning i væsentlig Overensstemmelse med den for Høstaaret 1942—43 gældende.

Da den nye Lov saaledes i alle Hovedtræk — baade med Hensyn til Afleveringspligtens Omfang, Forbeholdsretten, Kornpriserne, Kornets Anvendelse, Handelen med Overskudsbeholdninger af Byg og Havre samt Lovens Administration — stemmer overens med sin Forgænger, skal her kun fremhæves de faa Punkter, hvor der er foretaget *Ændringer af Enkeltheder*, medens der med Hensyn til Kornordningens almindelige Indhold kan henvises til Fremstillingen i Aarbogen 1941—42, Side 127—136.

1. For at imødekomme et enstemmigt Ønske hos de ovenfor nævnte forhandlende Parter er der i § 1, Litra c, indsat en ny Bestemmelse, hvorefter Personer — navnlig Ikke-Landmænd —, der dyrker et løsrevet Areal med Korn, men i øvrigt ikke driver Arealet i Forbindelse med Landbrug, skal have *Kornafleveringspligt ogsaa for de første 8 000 Kr.s Grundværdi* (500 kg pr. paabegyndt 1 000 Kr.s Grundværdi). Man har nemlig fundet det urimeligt, at saadanne Personer skal kunne sælge hele deres Avl til Frihandelskorns-Priser og derved bidrage til at drive Priserne paa Jordstykker i Vejret.

2. I samme Paragrafs Stk. 2 er det præciseret, at det er den *faktiske* Samdrift af 2 eller flere Ejendomme, der er afgørende for, om Beregningen af Kornafleveringspligten skal ske paa Basis af den samlede Grundværdi af de samdrevede Ejendomme.

3. En anden Tydeliggørelse er foretaget i § 1, Stk. 3, for at slaa fast, at Meningen med Bestemmelsen kun har været at lempe Afleveringen for Arealer af særlig Beskaffenhed, saasom Vildmosefener, Fællede og Engarealer, som kun kan benyttes til Græsning.

4. Endelig er den foran omtalte Bestemmelse om mulig Fritagelse for Levering af saakaldt *Skovkorn* indsat i et saalydende Stk. 4:

»Ministeren kan, saafremt han omkring den 1. August 1943 skønner, at Kornsituationen tillader det, meddele en generel Fritagelse for Levering af det Kvantum Korn, der er beregnet paa Basis af Grundværdien af Skove og Plantager, der har Pligthugst.«

I sin Fremsættelsestale udtalte Ministeren, at han vilde tro, at det med Udsigten til en noget større Høst i Aar og med det paaregnede Overskud fra 1942—43 vilde være muligt at gøre denne Bestemmelse effektiv, »hvis vi da ikke faar en fuldstændig Misvækst i Aar som i 1941«.

5. Den i § 2, Stk. 2, omhandlede *Nedsættelse af Forbeholdsretten*, ifald det med Korn dyrkede Areal har været betydeligt mindre end i 1939 og 1940, er udvidet til ogsaa at gælde de Kvantum Korn, der kan tilbageholdes til Opdræt af Ejendommens Forbrug af *Svin og Høns* i egen Husholdning.

6. Til Lovens § 6, Stk. 2 c, er føjet som en Betingelse for at faa Korn til Svinehold, at den paagældende har Svineholdet paa den Ejendom, hvor han har Bopæl og Husholdning. Herved tilvejebringes Overensstemmelse med de for den tilladte Producentslagtning af Svin gældende Regler.

Lovforslaget blev gennemført uden Udvalgsbehandling i Løbet af faa Dage. Et Hovedemne under Forhandlingen i Folketinget var Spørgsmaalene om Initiativet til og om den sandsynlige Virkning for Landbrugets forskellige Størrelsesgrupper af den nylig gennemførte *Forhøjelse af Flæskeprisen*.

Forslagets Vedtagelse skete enstemmigt i begge Ting.

33. Lov om Fortrinsret i Høsten for Aaret 1943 for Gæld, der stiftes af Ejere og Brugere af Landbrugsjendomme til Anskaffelse af Saasæd, Frø, Kunstgødning og Læggekartofler. (Minister for Landbrug og Fiskeri *Bording*). [A. Sp. 2937. — C. Sp. 169 og 187].

Fremsat i *Folketinget* ¹⁵/₁₂ (F. Sp. 586). 1. Beh. ¹⁶/₁₂ (F. Sp. 652). Partiernes Ordførere: Jensen (Lillering), Løje, Petersen (Røj), Rasmussen (Gylling) og Valdemar Thomsen. 2. Beh. ¹⁷/₁₂ (F. Sp. 716). 3. Beh. ¹⁷/₁₂ (F. Sp. 719). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. ¹⁷/₁₂ (L. Sp. 315). Partiernes Ordførere: A. P. Hansen, Nielsen-Man, Axel B. Lange, Oluf Johansen og J. S. Foget. 2. Beh. ¹⁷/₁₂ (L. Sp. 330). 3. Beh. ¹⁷/₁₂ (L. Sp. 331). *Loven stadfæstet 19. December 1942.* (Lov-Tid. Nr. 520). Traadt i Kraft straks.

Loven svarer ganske til Lov af 22. December 1941 med Tillæg af 30. Marts 1942 (Aarbog 1941—42, Side 139), idet den giver Ejere og Brugere af Landbrugsejendomme Ret til som Sikkerhed for Betaling af Gæld, der inden 1. Juni 1943 stiftes til Anskaffelse af *Saasæd, Frø, Kunstgødning og Læggekartofler*, at indrømme Kreditor Fortrinsret i Høsten for Aaret 1943 efter Regler, der er i Overensstemmelse med de hidtil gældende.

I sin Fremsættelsestale oplyste *Landbrugsministeren*, at Lovforslaget var tiltraadt af de forskellige interesserede Parter, idet man trods Landbrugets forbedrede Økonomi fandt en Forlængelse af den hidtil gældende Ordning paakrævet, navnlig i Betragtning af den ringe Mængde *Kunstgødning*, der var til Disposition. Ellers vilde det næppe være muligt at gennemføre en ligelig Fordeling af dette Produktionsmiddel, saa at det fik den bedst mulige Anvendelse.

Lovforslaget blev i begge Ting vedtaget enstemmigt i uændret Skikkelse. I Folketinget betegnede *Løje* (V.) Loven som et Eksempel paa, hvor vanskeligt det var at komme bort fra en engang gennemført Foranstaltning, selv om den oprindelig havde haft en ekstraordinær Karakter; det vakte nogen Uro inden for det Parti, han tilhørte. I Overensstemmelse hermed udtalte *Rasmussen* (*Gylling*) (R. V.), at det vilde være ønskeligt, om man snart kunde undvære denne Lov. Men da Erhvervene, baade Landbruget og maaske navnlig Handelen, tilsyneladende endnu var interesserede i Lovens Forlængelse maatte man gaa ud fra, at den fremdeles

var tiltrængt i nogen Grad. I Landstinget gjorde *Axel B. Lange* (K. F.) et andet Synspunkt gældende, idet han ønskede Loven gjort permanent ud fra den Betragtning, at der altid vilde være Landmænd, som trængte til den Hjælp, de kunde opnaa derigennem. Leverandørerne kunde under de herskende Forhold let faa solgt det Kvantum Kunstgødning, der tildeltes dem, ogsaa uden Lovens Bistand, men der var adskillige Landmænd, som vanskeligt kunde undvære den Kredit, Loven skaffede dem. Ogsaa *J. S. Foget* (B.) fandt Loven nødvendig, særlig for de mindre Landbrugere, der havde mindst lige saa store Betalingsvanskeligheder som under Landbrugskrisen.

---

34. Lov om Afgift paa Hvede og Hvedemel og Tilskud til Nedbringelse af Rugbrødsprisen. (Minister for Landbrug og Fiskeri *Bording*). [A. Sp. 5251. — C. Sp. 1363 og 1389].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{9}{6}$ (F. Sp. 1807). 1. Beh. $\frac{16}{6}$ (F. Sp. 1838). Partiernes Ordførere: Carl Petersen, Chr. R. Christensen, Juul, Rasmussen (Gylling) og Einer Jørgensen. 2. Beh. $\frac{17}{6}$ (F. Sp. 1850). 3. Beh. $\frac{17}{6}$ (F. Sp. 1860). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{23}{6}$ (L. Sp. 873). Partiernes Ordførere: Kr. Johansen, Nielsen-Man, Krarup og Oluf Johansen. 2. Beh. $\frac{24}{6}$ (L. Sp. 887). 3. Beh. $\frac{24}{6}$ (L. Sp. 888). *Loven stadfæstet 8. Juli 1943*. (Lov-Tid. Nr. 351). Traadt i Kraft 1. September 1943.

Loven forlænger for Aaret fra 1. September 1943 til 31. August 1944 den senest ved Lov af 24. August 1942 (Aarvog 1941—42, Side 137) vedtagne Ordning angaaende Optrækningsafgift af en Afgift paa Hvede og Hvedemel og Tilskud til Nedbringelse af Rugbrødsprisen.

Ved Forlængelsen har man i § 2, Stk. 1, foretaget en Ændring til Tydeliggørelse af, i hvilke Tilfælde Tilskud til Nedbringelse af Rugmelsprisen skal kræves tilbagebetalt. I sin nye Affattelse lyder den paagældende Bestemmelse saaledes:

»De i § 1 omhandlede Afgifter indgaar i en under Ministeren for Landbrug og Fiskeri sorterende Fond, hvis Midler efter Ministerens nærmere Bestemmelse anvendes til ved Tilskud at nedbringe Prisen paa Brød, der helt eller overvejende er fremstillet af Rug (Rugbrød og Sigtebrød). Til-

skuddet ydes ved Udlevering af Melet fra Mølle, men skal tilbagebetales, for saa vidt angaar Mel, der anvendes til Fremstilling af Knækbrød og Makaroni samt til tekniske Formaal.«

Desuden blev der under Sagens Behandling i Folketinget givet § 1, Stk. 1, en Tilføjelse, hvorved dette Stykke fik følgende Affattelse (Tilføjelsen er kursiveret):

»Ministeren for Landbrug og Fiskeri bemyndiges til ved Formaling af Hvede til Menneskeføde at lade opkræve en Afgift paa indtil 5 Kr. 80 Øre pr. 100 kg anvendt Korn *eller til ved Udlevering af Hvedemel fra en Mølle at lade opkræve en hertil svarende Afgift pr. 100 kg Mel*. Ministeren fastsætter samtidig en tilsvarende Afgift paa Hvedemel, der indføres her til Landet.«

Denne sidstnævnte Ændring foretoges paa Foranledning af Foreningen af danske Handelsmøller, der havde anmodet om at faa Afgiften paa Hvede lagt over paa Hvedemelet under Henvisning til, at man derved vilde faa tilvejebragt større Lighed med Hensyn til de forskellige Partier Mel, idet Svindprocenten kan være forskellig.

Det var paa Tidspunktet for Lovforslagets Fremsættelse ikke muligt at sige noget sikkert om Hvedehøstens Størrelse i 1943, men der regnedes ifølge Bemærkningerne til Lovforslaget med, at det vilde blive muligt at give Befolkningen en *Hvedemelsration*, svarende til godt Halvdelen af den Ration, der var gældende i Høstaaret 1941—42, saa at Statens Udgift til Nedbringelse af Rugmelsprisen kunde ventes væsentlig formindsket i Forhold til i Høstaaret 1942—43. Hvis man skønsmæssigt regner med en Hvedeformaling i Høstaaret 1943—44 paa 90 000 Tons mere end i 1942—43, vil Hvedefgiften (der med den nuværende Udmalingsprocent andrager 4 Kr. 65 Øre) indbringe ca. 4,2 Mill. Kr. mere, medens man samtidig vil spare Tilskudsbeløbet paa et tilsvarende Kvantum Mel af Rug. Dette Tilskudsbeløb andrager for halvsigtet Rugmel 19 Kr. 12 Øre pr. 100 kg og for Rugsigtemel 6 Kr. 15 Øre pr. 100 kg, og Besparelsen vil derfor mindst andrage $6,15 \times 900\,000$ eller ca. $5\frac{1}{2}$ Mill. Kr.

Lovforslaget vedtoges i *Folketinget* med 91 Stemmer mod 2, idet Nationalsocialisterne tog Afstand fra Lovforslaget, bl. a. under Henvisning til, at de ønskede Hvedefgiften afskaffet og Rugbrødsprisen yderligere nedsat til Gavn for den daarligst stillede Del af Befolkningen.

I *Landstinget* vedtoges Lovforslaget enstemmigt med 58 Stemmer.

35. Lov om Laan til tørkeramte Landmænd til Betaling af Prioritetsrenter i Juni Termin 1943. (Minister for Landbrug og Fiskeri *Bording*). [A. Sp. 3491. — C. Sp. 413 og 1271].

Fremsat i *Landstinget* $\frac{9}{3}$ (L. Sp. 506). 1. Beh. $\frac{10}{3}$ (L. Sp. 569). Partiernes Ordførere: P. C. Petersen, Bækgaard, P. A. Poulsen [Stenderup] og Fr. Kristiansen. 2. Beh. $\frac{10}{3}$ (L. Sp. 605). 3. Beh. $\frac{10}{3}$ (L. Sp. 608). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. $\frac{11}{3}$ (F. Sp. 1390). Partiernes Ordførere: Jensen (Lillering), Juul, Petersen (Røj), Rasmussen (Gylling) og Jens Thomsen. 2. Beh. $\frac{12}{3}$ (F. Sp. 1410). 3. Beh. $\frac{12}{3}$ (F. Sp. 1419). *Loven stadfæstet 13. Marts 1943.* (Lov-Tid. Nr. 111). Traadt i Kraft straks.

Loven svarer ganske til Lov af 23. Maj 1942 om Laan til tørkeramte Landmænd til Betaling af Prioritetsrenter i Juni Termin 1942 (Aarvog 1941—42, Side 146), bortset fra de Ændringer, der følger af, at Laanene skal anvendes til Betaling af Renter i Juni Termin 1943.

Naar den i 1942 vedtagne Lov foresloges fornyet, skyldtes det ifølge Bemærkningerne til Lovforslaget de vanskelige Kaar, der vedblivende tynger en Række Landmænd, som ikke har kunnet overvinde Følgerne af den ringe Høst eller endog Misvækst, der har kendetegnet Sommeren 1941 og til Dels ogsaa 1940 og 1939, og som bl. a. har forringet deres Besætninger, uden at de senere har kunnet se Mulighed eller Lejlighed til at faa disse kompletteret.

Til de tilsvarende Laan i Juni Termin 1942 medgik ca. 1,7 Mill. Kr.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

36. Lov om Tillæg til Lov Nr. 121 af 9. April 1936 om Foranstaltninger vedrørende Landbrugets Gæld. (Minister for Landbrug og Fiskeri *Bording*). [A. Sp. 3487. — C. Sp. 577 og 1273].

Fremsat i *Landstinget* $\frac{9}{3}$ (L. Sp. 505). 1. Beh. $\frac{10}{3}$ (L. Sp. 568). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (N. P. Nielsen, A. P. Hansen, Kr. Johansen, Martin Larsen, Jørgen Møller, Offersen, P. C. Petersen [Formand], P. N. Petersen [Røjle],

Martin Sørensen [Peterslund] [Sekretær], Bækgaard, Jepsen Christensen, Nielsen Mann, Rytter, Korsgaard og Axel B. Lange). Betænkning (B. Sp. 879) afgivet $^{11}/_3$. (Ordfører: N. P. Nielsen). 2. Beh. $^{11}/_3$ (L. Sp. 694). 3. Beh. $^{11}/_3$ (L. Sp. 699). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. $^{12}/_3$ (F. Sp. 1411). 2. Beh. $^{12}/_3$ (F. Sp. 1413). 3. Beh. $^{12}/_3$ (F. Sp. 1420). *Loven stadfæstet 13. Marts 1943*. (Lov-Tid. Nr. 112). Traadt i Kraft 1. April 1943.

Paa Grund af de vanskelige Forhold, som det mindre Landbrug for Tiden er underkastet, og som i høj Grad skyldes de tørre Somre, vi har haft i Aarene 1939—41, kan der fremdeles ventes en Række Ansøgninger om *Gældssanering* særlig for det mindre Landbrug i Jylland, og da der paa Tidspunktet for Fremsættelsen af Forslaget til den heromhandlede Lov endnu var en Rest paa ca. 20 Mill. Kr. tilbage af det Beløb, der blev stillet til Raadighed efter Gældssaneringsloven, fandt Regeringen det ikke forsvarligt at lade Gældssaneringen udløbe den 1. April 1943.

Man har derfor foreslaaet og faaet Rigsdagens Tilslutning til, at *Ansøgningsfristen forlænges fra 1. April 1943 til 1. April 1944*, medens Tidsgrænsen for de paagældende Ejendommers Erhvervelse og Gældens Stiftelse vedblivende er 1. Oktober 1939, jfr. Gældssaneringslovens § 7, og 1. Marts 1940, jfr. samme Lovs § 1, saa at Erhvervelser og Gældsstiftelse efter den Tid holdes udenfor. *Afdragstiden* for Laanene er rykket frem til 1. Juli 1945.

Lovforslaget, der vedtoges enstemmigt i begge Ting, blev i Landstinget paa Foranledning af *Axel B. Lange* (K. F.) gjort til Genstand for en kort Udvalgsbehandling. Det blev under denne oplyst, at der *praktisk talt ingen Restancer* har været paa de Saneringslaan, der er udbetalt, og at der i det sidste Aar ikke har været afholdt Tvangsauktion over Ejendomme med Saneringslaan, saa at man kan sige, at Tabene alt i alt har været meget smaa. Der er i alt tabt, siden Laanene begyndte at blive udbetalt, mellem $\frac{1}{2}$ og 1 Mill. Kr.

---

37. Lov om Tillæg til Lov om Brug af Huse paa Landet. (Minister for Landbrug og Fiskeri *Bording*). [A. Sp. 2569. — C. Sp. 571 og 1273].

Fremsat i *Landstinget* $\frac{8}{10}$ (L. Sp. 12). 1. Beh. $\frac{15}{10}$ (L. Sp. 20). Partiernes Ordførere: A. P. Hansen, Nielsen-Man. Korsgaard og Oluf Johansen. Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (A. P. Hansen, Hans Hansen [Formand], Severin Hansen, Josiassen (fra $\frac{14}{1}$ Wittrup), P. C. Petersen, M. P. Madsen, Hvid, Fr. Kristiansen, Oluf Johansen [Sekretær], Nielsen-Man, Bækgaard, Rahbek, Jens Høyer, Korsgaard og Krarup), Betænkning (B. Sp. 875) afgivet $\frac{10}{3}$. (Ordfører: A. P. Hansen). 2. Beh. $\frac{11}{3}$ (L. Sp. 612). 3. Beh. $\frac{11}{3}$ (L. Sp. 626). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. $\frac{11}{3}$ (F. Sp. 1404). Partiernes Ordførere: Carl Petersen, Marius Jensen, A. C. D. Petersen og P. D. Jensen. Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Carl Petersen, Jensen [Horsebæk], Jensen [Lillering], Anton Simonsen, Smørum, M. K. Sørensen, Marinus Sørensen [Formand], P. D. Jensen [Sekretær], Rasmussen [Gylling], Marius Jensen, Jensen-Broby, Hans Conrad Koefoed, A. C. D. Petersen, Grønning og Victor Larsen). Betænkning (B. Sp. 877) afgivet $\frac{11}{3}$. (Ordfører: Carl Petersen). 2. Beh. $\frac{12}{3}$ (F. Sp. 1410). 3. Beh. $\frac{12}{3}$ (F. Sp. 1420). *Loven stadfæstet 13. Marts 1943.* (Lov-Tid. Nr. 116). Traadt i Kraft 1. April 1943.

Loven forlænger for en Periode af 8 Aar den Ret, som ved § 2, 3. Stykke, i Lovbekendtgørelse af 12. April 1935 om Brug af Huse paa Landet er indrømmet Brugerne af Huse paa Landet med et Tilliggende af mindst $\frac{1}{2}$ ha til ved Udløbet af Leje- eller Forpagtningstiden at *kræve Brugsforholdet fornyet*. Denne Ret gjaldt hidtil for Tiden indtil 1. April 1943, men er nu blevet holdt i Kraft til 1. April 1951, dog — som det nu udtrykkelig siges — kun for saa vidt angaar Huse, for hvilke Leje eller Forpagtning er indgaaet inden 1. April 1927 eller efter 1. April 1927 med vedkommende Kommissions Godkendelse. Bestemmelsen herom findes i den her omhandlede Lovs Afsnit A (§ 1), der tillige indeholder en Tilføjelse om, at »Fortegnelse over de Huse, for hvilke Leje- eller Forpagtningsforhold er indgaaet inden den 1. April 1927 eller efter 1. April 1927 med vedkommende Kommissions Godkendelse, søges tilvejebragt ved Landbrugsministeriets Foranstaltning.«

Lovens Afsnit B og C (§§ 2—9) indeholder de i Lovbekendtgørelse af 6. Januar 1942 om Opførelse og Udleje

af Arbejderboliger m. m. paa Landet, Afsnit B og C, fastsatte Regler om *Udleje af Huse og Arbejderboliger* paa Landet og om *Tjenestehuse*, idet man har fundet det hensigtsmæssigt at samle de gældende Regler om Brug af Huse paa Landet i en enkelt Lov. Ved Overførelsen til den nye Lov er der kun foretaget enkelte formelle Ændringer i de nævnte Bestemmelser, bortset fra at Gyldighedstiden, der tidligere var begrænset til 31. Marts 1943, er blevet forlænget uden Tidsbegrænsning.

Som Lovforslaget oprindeligt var affattet, omfattede dets Afsnit A 19 Paragraffer, idet man heri havde optaget hele den forannævnte Lovbekendtgørelse af 12. April 1935 med enkelte Ændringer, af hvilke dog ingen var af dybtgaaende Karakter. Bl. a. foresloges de Diæter og Rejsegodtgørelser, som ydes i Henhold til Loven, sat op.

Under Sagens Behandling i et Landstingsudvalg opstod der imidlertid Tvivl om Fortolkningen af § 2, 1. Stykke, der omhandlede, hvilke Brug der skulde omfattes af Loven, samt om hvad der skulde forstaas ved Udtrykket »maa gives i Brug«.

Da fornøden Klarhed paa dette Punkt ikke kunde naas, inden Udvalget af Hensyn til Rigsdagsvalgene maatte slutte sit Arbejde, erklærede Ministeren sig villig til snarest at nedsætte et Udvalg, der skulde have til Opgave at fremkomme med en Indstilling til Landbrugsministeren herom, hvorefter Ministeren vilde optage Sagen til ny Overvejelse. Da man imidlertid ifølge den afgivne Betænkning i Udvalget var enig om, at der bør opretholdes en Lovgivning til Beskyttelse for Brugere af de nævnte Huse, stillede Landbrugsministeren med Tilslutning fra hele Udvalget Ændringsforslag om at erstatte §§ 1—19 med en enkelte Paragraf af det omtalte Indhold. Det skal tilføjes, at denne Paragrafs Bestemmelser om Sondring mellem Leje- og Forpagtningsforhold, efter som de er indgaaet før eller efter 1. April 1927, samt om Optagelse af den nævnte Fortegnelse ikke fandtes i det oprindelige Lovforslag.

Der blev i Landstinget ogsaa rejst Indvending mod andre af Lovforslagets Bestemmelser end de nævnte. *Korsgaard* (K. F.) fandt det saaledes urimeligt, at Brugere af et Hus, med Hensyn til hvilket Ejeren ingen Opsigelsesret har, skal kunne flytte med et Aars Varsel, og at Brugere ved Fraflytningen har Krav paa Betaling for Forbedringer, naar han ikke skal yde Erstatning i Tilfælde af, at han har forringet Bruget. Disse Bestemmelser, som i Forvejen var gældende, blev ikke ændret, men den rejste Kritik var medvir-

kende til, at man udkød den foreslaede Revision af Afsnit A og foreløbigt nøjedes med at foretage de foran nævnte Ændringer i Afsnittet. Korsgaard mente tillige, at der tiltrængtes en Ændring i Afsnit C, idet han fandt det urimeligt, at Brugeren af et Tjenestehus skal have 4 Uger til Fraflytning af dette, hvis han forlader sin Plads i Utide. 8 Dage maatte i saa Fald være tilstrækkeligt. Korsgaard erklærede dog ved 2. Behandling, at hans Parti kunde stemme for Lovforslaget. Men dermed var ikke sagt, at man ikke gerne ad Aare vilde vende tilbage til dette Forhold for at søge det ændret.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

---

38. Lov om Oprettelse af mindre Landbrug m. m.
(Minister for Landbrug og Fiskeri *Bording*). [A. Sp. 3017. — C. Sp. 333 og 569].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{5}{2}$ (F. Sp. 1008). 1. Beh. $\frac{19}{2}$ (F. Sp. 1050). Partiernes Ordførere: Jensen (Horsebæk), Sønderup, Chr. R. Christensen, N. P. Andreasen og Valdemar Thomsen. Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Jensen [Horsebæk], Hinrichsen, Jensen [Lillering], M. F. Mortensen, Carl Petersen, Anton Simonsen, Marinus Sørensen [Formand], N. P. Andreasen [Sekretær], Steen, Sønderup, J. E. Nørgaard, Nørskov, Chr. R. Christensen, Fibiger og A. C. D. Petersen). Betænkning (B. Sp. 237) afgivet $\frac{8}{3}$. (Ordfører: Jensen [Horsebæk]). 2. Beh. $\frac{10}{3}$ (F. Sp. 1258). 3. Beh. $\frac{10}{3}$ (F. Sp. 1288). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{11}{3}$ (L. Sp. 614). Partiernes Ordførere: Wittrup, Bækgaard, Korsgaard og Oluf Johansen. 2. Beh. $\frac{11}{3}$ (L. Sp. 626). 3. Beh. $\frac{11}{3}$ (L. Sp. 628). *Loven stadfæstet 29. Marts 1943*. (Lov-Tid. Nr. 150).

Denne Lov betegner en *Revision* af Loven af 14. Maj 1934 om Oprettelse og Udvidelse af mindre Landbrug m. v. med Tillægslove indtil 1941 (se Lovbekendtgørelse Nr. 406 af 23. September 1941). Foruden Forhøjelse af de aarlige Bevillinger, Forhøjelser af Byggelaan, Jordkøbslaan og Etablerringslaan, Forhøjelse og Udvidelse af Rentefriheden for forskellige Laan m. fl. Ændringer indeholder den nye Lov imidlertid en Række Bestemmelser, der er *overført* fra en Række beslægtede Love, nemlig Lov Nr. 364 af 7. August 1922 om *Afhændelse af Domænegårdene i de sønderjydske Landsdele*,

Lov Nr. 137 af 1. Juni 1929 (med Tillægslov Nr. 32 af 4. Februar 1936) om Foranstaltninger til *Fremme af Udstykningen i de sønderjydske Landsdele*, Lov Nr. 168 af 18. Maj 1937 om Tilvejebringelse af *Tillægsjord til mindre Landbrug* og Lov Nr. 91 af 25. Marts 1933 (med Tillægslov Nr. 137 af 13. April 1938) om *Statshusmænds Rentebetaling*.

I den følgende Fremstilling er omtalt de væsentligste af de *Ændringer*, der blev foretaget ved den stedfundne Revision.

1. Der er givet Landbrugsministeren Bemyndigelse til efter Forhandling med Finansministeren at forhøje de *Husmandsbrugskommissionernes* Medlemmer tillagte *Dagpenge* (§ 3, Stk. 2). — Det er paalagt Husmandsbrugskommissionerne at have deres Opmærksomhed henvendt paa, hvorvidt nogen Landbrugsejendom, der falder ind under Lov Nr. 106 af 3. April 1925 og er beliggende i Amtsraadskredsen, *ikke drives som selvstændigt Brug* af Beboere af derpaa værende Bygninger. Hvis en Kommission kommer til Kundskab om nogen saadan Overtrædelse af nævnte Lovbestemmelse, skal Kommissionens Formand straks gøre Indberetning til Landbrugsministeriet (§ 3, Stk. 5).

Den sidste Bestemmelse blev indsat i Folketinget, hvor N. P. Andreasen (R. V.) ytrede Betænkelighed ved det store Opkøb af smaa Ejendomme, der lægges til større Brug.

2. Overensstemmende med hidtidig Praksis er det i § 8 udtrykkeligt udtalt, at de der omhandlede Meddelelser til Statens Jordlovsudvalg før Ejendomsafhændelse (i Tilfælde af Brand, Tvangsauktion eller Dødsfald) ogsaa skal finde Sted, naar det drejer sig om *en Del* af den paagældende Ejendom.

3. For Finansaarene 1943—44 og 1944—45 er de hidtidige aarlige *Bevillinger* paa 5 Mill. Kr. af *Jordfonden* forhøjet til 6 Mill. Kr. Dette er sket under Hensyn til de betydelige Omkostninger, som for Tiden er forbundet med Fremskaffelse af egnet Udstykningsjord og med Oprettelse af nye selvstændige Brug, samt til, at ca. 1 Mill. Kr. af de aarlige Bevillinger medgaar til de under Statens Jordlovsudvalgs Vildmosetilsyn henlagte Kultiveringsarbejder, som ad Aare vil føre til Udbud af Udstykningsjord. Hertil kommer, at de ved Lov Nr. 137 af 1. Juni 1929 og Lov Nr. 32 af 4. Februar 1936 givne særlige Bevillinger for de sønderjyske Landsdele

bortfalder ved disse Loves Ophævelse. — Endvidere er det til *Etableringslaan* afsatte Beløb forhøjet fra 300 000 Kr. til 500 000 Kr. (§ 9).

4. *Bevillingerne af Statskassen og Stats-Laanefonden* til Jordkøbslaan, Byggelaan og Installationslaan er for 1943—44 og 1944—45 uforandret 6 Mill. Kr. aarlig. Derimod er Statsbevillingen til *Etableringslaan* sat op fra 300 000 Kr. til 500 000 Kr. (§ 26).

5. Som Følge af, at de almindelige Vurderinger til Grundskyld nu foretages pr. 1. Oktober (i Stedet for pr. 1. Januar), er det i § 14, Stk. 2, bestemt, at *Ændringer i Vurderingen* skal træde i Kraft for Jordrentesvarelsen i den 11. December Termin, der følger efter den paagældende 1. Oktober (i Stedet for den 11. Juni Termin, der følger efter den paagældende 1. Januar).

6. *Maksimum for Byggelaan* til *Husmandsbrug* er forhøjet fra 20 000 til 21 000 Kr.,
 - *større Brug* — 23 000 - 25 000 — *),
 - *Gartnerier og Havebrug* — 14 000 - 16 000 — ,
 hvorhos Byggelaan fremtidig kan ydes for *hele* Byggesummen mod hidtil kun for $\frac{9}{10}$ af denne (§§ 16 og 17).

7. *Maksimum for Jordkøbslaan* er i § 22 sat op fra 10 000 Kr. til 12 000 Kr., og der er i Modsætning til tidligere aabnet Adgang til ogsaa at yde højere Byggelaan til »større Brug«, som oprettes paa privat indkøbt Jord.

Regeringsforslaget havde 11 000 Kr. som Grænse for Jordkøbslaanet; men i Folketinget forhøjedes Beløbet med 1000 Kr.

8. Der har hidtil været *Rentefrihed* for $\frac{1}{3}$ af Byggelaanet til Husmandsbrug og større Brug. Rentefriheden er nu udvidet til *Halvdelen* af Laanet (dog højst 12 500 Kr.)**). Landbrugsm. Ministeren bemyndiges derhos til, efter Indstilling af Statens Jordlovsudvalg, at indrømme Rentefrihed for indtil

*) Det for særlige Tilfælde gældende Maksimum, 30 000 Kr., er opretholdt uforandret.

***) Ifølge § 66, Stk. 5, kan Ministeren indrømme Ansøgere, som i Henhold til den hidtidige Lovgivning har oprettet selvstændige Landbrug i Byggesæsonen 1942, Rentefrihed af det her nævnte Omfang.

Halvdelen af Byggelaan, ydet til Overtagelse af ældre Bygninger, dog højst for 12 500 Kr. (§ 16, Stk. 3).

9. For den Del af Laan til Gartnerier og Havebrug, der anvendes til Opførelse af *Drivhuse*, er *Afdragstiden* forlænget fra 10 til 15 Aar.*) (§ 17, Stk. 5).

10. Laan til *Installation af Elektricitet* skal fremtidig ogsaa kunne ydes til Erhververe af Gartnerier og Havebrug (§ 18, Stk. 1, og § 28).

11. § 18, Stk. 2 (jfr. § 28), handler om Ydelse af *Etableringslaan* dels til Husmandsbrug eller større Brug til Anskaffelse af Besætning og Inventar, dels — som noget nyt — til Gartnerier og Havebrug til Etablering af Vandings- og Vandforsyningsanlæg. *Maksimum* for Laanet er sat op fra 2 000 Kr. til 4 000 Kr., og det er bestemt, at indtil *Halvdelen* kan være *rentefrit*. Laanet er afdragsfrit i 2 Aar, hvorefter det afdrages i Løbet af 10 Aar (undtagelsesvis 20 Aar); Afdragene afskrives paa den rentefri Del af Laanet, indtil denne er fuldt indfriet, derefter paa den forrentningspligtige Del. Yderligere bemyndiges Landbrugsministeren til efter Indstilling af Jordlovsudvalget at indrømme Rentefrihed i de 2 første Aar, i ganske særlige Tilfælde, hvor Jorden er i særlig daarlig Kultur, dog i indtil 5 Aar, ligesom Ministeren i sidstnævnte Fald kan indrømme Afdragsfrihed i indtil 5 Aar.

Det er paabudt, at Indkøb af Besætning og Landbrugsredskaber for Etableringslaanet saa vidt muligt skal foretages gennem de i Henhold til Lov Nr. 105 af 15. Marts 1939 oprettede *Indkøbsforeninger* for mindre Jordbrugere.

Den sidste Bestemmelse blev indsat i Folketinget, hvor Etableringslaanets Maksimum tillige forhøjedes fra de af Regeringen foreslaaede 3 000 Kr. til 4 000 Kr., og hvor der endelig gaves Adgang til Rentefrihed for indtil Halvdelen af Laanet.

12. I § 19 er den hidtidige Brugers efterlevende Ægtefælle ligestillet med hans Livsarvinger, og der er fastsat nærmere Bestemmelser om *Laanenes Overtagelse ved Ejerskifte*, i det væsentlige svarende til hidtidig Praksis.

---

*) Disse Afdragsvilkaar kan ogsaa indrømmes Gartnerier, der er oprettede i Byggesæsonen 1942 (§ 66, Stk. 5).

13. Der er aabnet Adgang til i Jordrentebrugene at foretage *Udpantning for forfaldne personlige Skatter* med Respekt af Jordrente og Pantegæld (§ 21, jfr. § 65).

14. *Byggelaan til Udvidelse* af Avlsbygninger, naar der tillægges bestaaende Husmandsbrug Parceller af Jord i Statseje, maa som Regel ikke overstige 5 000 Kr. Der er nu givet Ministeren Adgang til i ganske særlige Tilfælde at dispensere fra denne Bestemmelse, ligesom Ministeren kan indrømme *Rentefrihed* for indtil Halvdelen af Byggelaanet. Paa den anden Side stilles som Betingelse for Laanet, at Bygningsudvidelsen sker inden 5 Aar efter Overtagelsen af Tillægsjorden (§ 37).

15. I Lovens §§ 39 og 40 er Adgangen til *Rentefrihed for Laan til Indkøb af Tillægsjord* blevet udvidet, idet Rentefrihed nu kan tilstaaes for indtil Halvdelen (mod hidtil $\frac{1}{3}$) af Jordkøbslaanet.

16. § 40 indeholder desuden et Par andre Ændringer vedrørende *Tillægslaan*, begge foretagne under Behandlingen i Folketinget. Den ene gaar ud paa, at *Maksimum* for hele Tillægslaanet fremtidig skal være det Beløb, der svarer til Forskellen mellem 18 000 Kr. (hidtil 16 000 Kr.) og tidligere modtagne Laan. Efter den anden Ændring kan Tillægslaanet *fuldt ud* svare til Omkostningerne, ikke blot til $\frac{9}{10}$ af disse.

17. Den Ministeren givne Beføjelse til forsøgsvis at lade opføre Bygninger paa udstykkede Parceller, inden de afhændes, er i § 52 blevet suppleret med en Bemyndigelse til paa indkøbte Arealer at lade udføre *Grundforbedringsarbejder* og anlægge de fornødne Veje.

18. I § 63 er aabnet en vis Adgang til ekstraordinær *Indfrielse af Laan med Renteomregning*. Reglerne herfor stemmer med hidtidig Praksis.

19. Det er nu i Overensstemmelse med, hvad der hidtil har været antaget, udtrykkeligt fastsat, at der *ikke er Adgang til at overgaa fra konjunkturbestemt Rente* til fast Rente (§ 64).

20. Loven skal underkastes *Revision* i Rigsdagssamlingen 1943—44.

De betydningsfuldeste af de *Ændringer* i Lovforslaget, der blev foretaget under Sagens Behandling i Folketinget, er omtalt foran ved Nr. 1, 7, 11 og 16.

I den ændrede Skikkelse vedtoges Lovforslaget enstemmigt i begge Ting.

39. Lov om Opførelse af Arbejderboliger paa Landet. (Minister for Landbrug og Fiskeri *Bording*). [A. Sp. 2995. — C. Sp. 529 og 1285].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{5}{2}$ (F. Sp. 1010). 1. Beh. $\frac{18}{2}$ (F. Sp. 1030). Partiernes Ordførere: Hauberg, Hans Conrad Koefoed, A. C. D. Petersen, Jensen (Gørding), Valdemar Thomsen og Oluf Pedersen. Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Smørum, Christen Andersen, Hauberg, Jensen [Horsebæk], M. F. Mortensen, Carl Petersen [Formand], Marinus Sørensen, Jensen [Gørding] [Sekretær], Steen, Hans Conrad Koefoed, J. E. Nørgaard, Laurits Pedersen, A. C. D. Petersen, Kristen Amby og Petersen [Røj]). Betænkning (B. Sp. 865) afgivet $\frac{10}{3}$. (Ordfører: Smørum). 2. Beh. $\frac{11}{3}$ (F. Sp. 1353). 3. Beh. $\frac{11}{3}$ (F. Sp. 1382). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{11}{3}$ (L. Sp. 675). Partiernes Ordførere: P. C. Petersen, Bækgaard, Korsgaard og Oluf Johansen. 2. Beh. $\frac{12}{3}$ (L. Sp. 708). 3. Beh. $\frac{12}{3}$ (L. Sp. 716). *Loven stadfæstet 13. Marts 1943.* (Lov-Tid. Nr. 149).

Til Opførelse af Landarbejderboliger har der i Henhold til Afsnit A i Lov af 13. April 1938 om Opførelse og Udleje af Arbejderboliger m. m. paa Landet (Aarbog 1937—38, Side 145) med Tillægslove (Aarbog 1941—42, Side 177), jfr. Lovbekendtgørelse af 6. Januar 1942, for Finansaarene 1938/39—1942/43 været bevilget i alt 25 Mill. Kr. af Statskassen og 3 Mill. Kr. af Jordfonden.

Ved den her omhandlede Lov fortsættes denne Lovgivning, medens Afsnit B og C i Loven af 13. April 1938 er blevet optaget i Lov af 13. Marts 1943 om Tillæg til Lov om Brug af Huse paa Landet (jfr. Nr. 37).

I det følgende er der gjort Rede for de væsentligste af de Punkter, paa hvilke den nye Lov afviger fra de tilsvarende Bestemmelser i Lovbekendtgørelse af 6. Januar 1942, Afsnit A.

Til Anvendelse i Finansaarene 1943—44 og 1944—45 bevilges ifølge § 1 henholdsvis 7 Mill. Kr. og 5 Mill. Kr. af Statskassen og i alt 2 Mill. Kr. af Jordfonden.

I § 10 er *Maksimum for Byggeomkostningerne* forhøjet fra 8 000 Kr. til 9 000 Kr. Desuden indeholder Paragraffen en ny Bestemmelse om Oprettelse af Landarbejderboliger paa Parceller, hvorpaa der findes *ældre til Formaålet helt eller delvis egnede Bygninger*, særlig bebyggede Restparceller af nedlagte Brug. I Stk. 3 er *den rentefri Del af Laanet* forhøjet fra $\frac{1}{3}$ til $\frac{1}{2}$.

I § 11 er Forbudet mod Retsforfølgning i Parceller, erhvervet til Opførelse af Arbejderboliger paa Jord i Statens Eje, med tilhørende Bygninger begrænset saaledes, at *Udpantning for forfaldne personlige Skatter* kan foretages med Respekt af Jordrente og Pantegæld.

§ 20, Stk. 2, indeholder en ny Bestemmelse om *Indberetningspligt* ved Salg af Arbejderboliger, oprettet i Henhold til Lovens Regler. Denne Bestemmelse har følgende Ordlyd:

»Naar Ejendommen søges overdraget til en ny Ejer, skal der af Køber og Sælger straks gennem vedkommende Husmandsbrugskommission gives Ministeriet for Landbrug og Fiskeri Underretning herom. Undladelse heraf straffes med Bøder, der tilfalder Statskassen. Opfylder Erhververen ikke de i § 2, Stk. 1, Nr. 1—5, fastsatte Betingelser for at erholde Jord eller Laan efter denne Lov til Opførelse af en Landarbejderbolig, og er han ikke den hidtidige Ejers Livsarving, Svigerbarn eller efterlevende Ægtefælle, har Staten Ret til at overtage Ejendommen for en Købesum, som fastsættes ved Vurdering af dertil af Retten udmeldte uvildige Mænd.«

Desuden er der i § 21, Stk. 2, indføjet følgende Regler for *Laanenes Overtagelse ved Ejerskifte*, hvilke Regler i det væsentlige svarer til hidtidig Praksis:

»Ved Ejerskifte forfalder de i Ejendommen indestaaende Laan til Indfrielse, medmindre Ministeren for Landbrug og Fiskeri efter Forhandling med Finansministeren tillader Erhververen helt eller delvis at overtage Laanene. Opfylder Erhververen ikke de i § 2, Stk. 1, Nr. 1—5, fastsatte Betingelser for at erholde Jord eller Laan til Opførelse af en Arbejderbolig, kan hans Overtagelse af Laanene ikke tillades, medmindre han er den hidtidige Ejers Livsarving, Svigerbarn eller efterlevende Ægtefælle, eller i øvrigt ganske særlige Omstændigheder taler derfor.«

§ 22 er ny og gaar ud paa at sikre, at *de med Statsstøtte*

oprettede Landarbejderboliger opretholdes som saadanne ogsaa efter, at Statslaanene er afdraget eller indfriet, saa at Ejeren ikke vilkaarligt vil kunne frigøre sig for de i Loven fastsatte Forpligtelser ved at indfri Statslaanene. I Overensstemmelse hermed foreskrives det, at Bestemmelserne i § 17, § 19 og § 20 angaaende Boligernes Benyttelse, Vedligeholdelse, Afhændelse m. v. skal vedblive at gælde for de i Kap. II omhandlede (paa Jord i Statens Eje opførte) Boliger, saa længe Jordrenten hviler paa Ejendommen, og for de i Kap. III omhandlede (paa privat indkøbt Jord opførte) Boliger, indtil der er forløbet 20 Aar efter Statslaanenes Indfrielse. Til Haandhævelse heraf skal der tinglyses Servitut paa Ejendommene, saa at Ministeriet for Landbrug og Fiskeri som paataleberettiget om fornødent kan foranledige de i Retsplejelovens Kap. 46 hjemlede Retsmidler bragt i Anvendelse i Tilfælde af Overtrædelse af Servitutbestemmelserne.

I Overensstemmelse med de i § 22 indeholdte Bestemmelser underkaster § 34 Landarbejderboliger, som efter Reglerne i Kap. V opføres for Landmandens Regning, Servitutbestemmelser om *Opretholdelsespligt* som Landarbejderboliger, indtil der er forløbet 20 Aar efter Statslaanets Indfrielse.

§ 35 udvider Bestemmelserne i § 11 om Pantsætning og Retsforfølgning, herunder Udpantning for personlige Skatter, til ogsaa at gælde for de tidligere i Henhold til Loven af 13. April 1938 med Tillægslove oprettede Landarbejderboliger.

§ 36, der svarer til § 67 i Lov af 29. Marts 1943 om Oprettelse af mindre Landbrug m. m., fastsætter, at de nuværende Landarbejderrepræsentanter i *Statens Jordlovsudvalg* og Husmandsbrugskommissionerne skal vedblive at fungere i Overensstemmelse med § 4, indtil Nyvalg til Udvalget og Kommissionerne finder Sted i Henhold til § 2 og § 3.

I § 37 bestemmes, at Statskassens Udlaan og Tilskud efter denne Lov skal afholdes af *Beskæftigelsesfonden*. En tilsvarende Bestemmelse fandtes i § 41, Stk. 2, i Lovbekendtgørelsen af 6. Januar 1942.

Ifølge § 38 skal Loven underkastes Revision i Rigsdagsamlingen 1943—44.

I den nye Lov findes ikke en til § 31 i Lovbekendtgørelse af 6. Januar 1942 svarende Bestemmelse om Ydelse af *Laan* og *Tilskud til Istandsættelse* af Landarbejderboliger. Dette er

en Følge af, at Adgangen til at søge Støtte til Reparationsarbejder efter Loven af 31. Oktober 1940 om Istandsættelse af Bygninger paa Landet er bortfaldet.

Under Sagens Behandling i *Folketinget* henstillede *A. C. D. Petersen* (K. F.), at der blev ydet rentefri Laan til Landbrugere, der opfører Landarbejderboliger, saa at det ikke blot var Landarbejderne selv, der kunde opnaa saadanne Laan, naar de bygger. En saadan Ændring fandt Landbrugsministeren dog betænkelig, bl. a. fordi den kunde komme ogsaa velstillede Landbrugere til gode; desuden maatte Materiale-mangelen tages i Betragtning. *Valdemar Thomsen* (B.) kunde stemme for Lovforslaget, men kritiserede, at syge- og arbejdsløshedsforsikrede Landarbejdere skulde have en Fortrinsstilling fremfor andre Landarbejdere ved Afgørelsen af, hvem der skulde have Støtte til Opførelse af Boliger. *Oluf Pedersen* (D. R.) havde helst set det Afsnit af Lovforslaget fjernet, der handlede om Statsfinansiering af Landarbejderboliger, opført af Landbrugere.

I det af Folketinget nedsatte *Udvalg* blev der, efter hvad Ordføreren (Smørum) oplyste ved anden Behandling, fra forskellig Side anket over, at en bestemt Arbejdergruppe paa Landet hidtil ikke havde kunnet komme i Betragtning, naar det drejer sig om at yde Laan til Opførelse af Arbejderboliger efter denne Lovs Regler, nemlig *Kontrolassistenter*. Udvalget ønskede dog ikke at stille noget Ændringsforslag, idet man var enig i den Betragtning, at Kontrolassistenter maa falde ind under Begrebet Arbejdere paa Landet og som saadanne anses for kvalificerede, men man var ogsaa i Udvalget enig om, at de egentlige Landarbejdere maatte gaa forud, saafremt ikke alle kvalificerede Ansøgere kunde komme i Betragtning.

I *Landstinget* ytrede *Korsgaard* (K. F.) Ønske om, at der i Loven blev indføjet en Bestemmelse om Ydelse af Laan til Forbedring af eksisterende Boliger. Han fandt tillige, at man enten burde yde rentefri Laan til Landbrugere, der opfører Landarbejderboliger i Henhold til Lovens Afsnit V, eller ogsaa give Landbrugerne fri Raadighed over de paagældende Boliger, saa snart Statens Tilgodehavende var indfriet og ikke først efter 20 Aars Forløb. Skønt Landbrugsministeren ikke kunde gaa med hertil, vilde man dog fra konservativ Side stemme for Lovforslaget, men uden dermed at binde sig til ogsaa i Fremtiden at støtte et tilsvarende Lovforslag.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt og uændret i begge Ting.

40. Lov om Tillæg til Lov Nr. 346 af 29. Juli 1942 om Bekæmpelse af Tuberkulose hos Kvæg, Svin og Fjerkræ. (Minister for Landbrug og Fiskeri *Bording*). [A. Sp. 2585. — C. Sp. 23 og 75].

Fremsat i *Landstinget* $\frac{8}{10}$ (L. Sp. 12). 1. Beh. $\frac{15}{10}$ (L. Sp. 25). Partiernes Ordførere: Witttrup, Jens Høyer, Krarup og Fr. Kristiansen. 2. Beh. $\frac{21}{10}$ (L. Sp. 59). 3. Beh. $\frac{22}{10}$ (L. Sp. 87). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. $\frac{23}{10}$ (F. Sp. 104). 2. Beh. $\frac{28}{10}$ (F. Sp. 110). 3. Beh. $\frac{29}{10}$ (F. Sp. 148). *Loven stadfæstet 31. Oktober 1942.* (Lov-Tid. Nr. 439). Traadt i Kraft straks.

Ved § 2, Stk. 1, i Lov af 29. Juli 1942 om Bekæmpelse af Tuberkulose hos Kvæg, Svin og Fjerkræ gjordes det til Pligt for Mejerierne at *pasteurisere* ikke blot — som hidtil — Fløde og Mælk, hvoraf der tilvirkes Smør, samt Skummetmælk, der ikke benyttes til Fremstilling af Ost, men ogsaa en Række andre Mejeriprodukter, derunder *Valle*.

Fra Mejeriernes Side blev der imidlertid efter Love's Vedtagelse fremført Betænkeligheder ved, at Vallen var taget med, idet man gjorde gældende, at Gennemførelsen af den paa-budte Opvarmning vilde medføre et betydeligt Brændselsforbrug. Under Henvisning hertil foreslog Mejerierne, at der for Vallens Vedkommende ikke stilledes Krav om Højpasteurisering (Opvarmning til 80—85° C.), men kun om *Lavpasteurisering* (Opvarmning til 60—65° C.). Senere kom de dog til den Opfattelse, at Pasteuriseringspaabudet burde sættes helt ud af Kraft, ikke alene fordi selv Lavpasteuriseringen vilde kræve ikke saa lidt Brændsel, men ogsaa af den Grund, at det vilde være vanskeligt at føre Kontrol med Lavpasteuriseringsens effektive Gennemførelse.

Under de foreliggende Omstændigheder kunde Landbrugsministeren bifalde Mejeriernes Forslag, og han fremsatte derfor et Lovforslag, hvorefter Ministeren skulde være bemyndiget til for et nærmere fastsat Tidsrum, dog ikke for mere end et Aar ad Gangen, at undtage Valle fra det nævnte Paabud. Hertil sluttede saavel Folketinget som Landstinget sig ved uændret at vedtage Ministerens Forslag, der traadte i Kraft straks.

I sin Fremsættelsestale pegede Ministeren paa, at der nu var saa stor Interesse for Tuberkulosens Bekæmpelse hos

Husdyrene, at der næppe vilde ske Skade ved Udsættelsen. Han udtalte i øvrigt i Folketinget, at Faren for Smittespredning gennem Valle ikke ansaas for at være særlig stor.

Under Sagens Behandling i *Landstinget* udtalte *Jens Hoyer* (V.) sin Beklagelse af, at det maatte anses for nødvendigt at gennemføre en saadan Lov. Han haabede imidlertid, at Mejerierne i saa stor Udstrækning som muligt vilde underkaste ValLEN Lavpasteurisering, og han mente, der var megen Sandsynlighed for, at det skete, idet Interessen for Kvægtuberkulosens Bekæmpelse efterhaanden var blevet saa stor, at man ikke vilde sky noget for at opnaa det bedst mulige Resultat. Ogsaa fra anden Side beklagedes det, at man saa kort Tid efter Kvægtuberkuloselovens Gennemførelse maatte slaa af paa de Krav, som den stillede. Samtlige Ordførere anbefalede imidlertid Lovforslaget til Vedtagelse.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

41. Lov om Foranstaltninger til Støtte for Bekæmpelse af Kvægtuberkulose m. m. (Minister for Landbrug og Fiskeri *Bording*). [A. Sp. 2757. — C. Sp. 163 og 179].

Fremsat i *Landstinget* $\frac{2}{12}$ (L. Sp. 222). 1. Beh. $\frac{9}{12}$ (L. Sp. 241). Partiernes Ordførere: Kr. Johansen, Jepsen Christensen, Krarup og Fr. Kristiansen. Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Kr. Johansen, Bender, A. P. Hansen, Chr. J. Hansen, Henry Hansen, Jørgen Møller, P. C. Petersen [Formand], Oluf Johansen, Fr. Kristiansen [Sekretær], Jepsen Christensen, Nielsen-Man, Bækgaard, Rahbek, Korsgaard og Krarup). Betænkning (B. Sp. 45) afgivet $\frac{10}{12}$. (Ordfører: Kr. Johansen). 2. Beh. $\frac{11}{12}$ (L. Sp. 271). 3. Beh. $\frac{11}{12}$ (L. Sp. 274). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. $\frac{16}{12}$ (F. Sp. 655). Partiernes Ordførere: Jensen (Horsebæk), Einar Simonsen, Chr. R. Christensen, Rasmussen (Gylling) og Valdemar Thomsen. 2. Beh. $\frac{17}{12}$ (F. Sp. 717). 3. Beh. $\frac{17}{12}$ (F. Sp. 719). *Loven stadfæstet 19. December 1942*. (Lov-Tid. Nr. 521). Traadt i Kraft 1. Januar 1943.

Loven træder i Stedet for den indtil 31. December 1942 gældende Lov af 22. December 1941 om Foranstaltninger til Støtte for Bekæmpelse af Kvægtuberkulose m. m. (Aarvog 1941—42, Side 157) og svarer ganske til denne, kun med den

Forskel, at Højestegrænsen for det Beløb, der ifølge § 3 kan anvendes til Undersøgelser og Forsøg vedrørende en rationel Bekæmpelse af *smitsom Kalvekastning*, er sat op fra 100 000 Kr. til 200 000 Kr. Den nye Lov, der vedtoges enstemmigt og uændret i begge Ting, har Gyldighed for Aaret 1943.

Paa Foranledning af *Krurup* (K. F.) blev Sagen i Lands-tinget behandlet af et Udvalg. Dette drøftede ifølge den afgivne Betænkning Muligheden af at gaa stærkere frem i Bekæmpelsen af den smitsomme Kalvekastning, »men da Udvalget af Veterinærdirektørens Skrivelse af 26. Oktober 1942, der findes optrykt som Bilag til Lovforslaget, maa faa den Opfattelse, at Forsøgsarbejdet med Hensyn til Bekæmpelsesmaaden endnu ikke er afsluttet, skal Udvalget nøjes med at henstille, at Forsøgsarbejdet fremmes mest muligt, saa at der snarest kan tages et energisk Arbejde op for Bekæmpelsen af den smitsomme Kastning paa samme Linie som for Kvægtuberkulosens Vedkommende«.

---

42. Lov om Bekæmpelse af Muldvarpe. (Minister for Landbrug og Fiskeri *Bording*). [A. Sp. 2985. — C. Sp. 409 og 1271].

Fremsat i *Landstinget* $2\frac{2}{3}$ /₁ (L. Sp. 359). 1. Beh. $\frac{3}{2}$ (L. Sp. 367). Partiernes Ordførere: A. P. Hansen, Rahbek, Korsgaard og Fr. Kristiansen. Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (A. P. Hansen [Formand], Hans Hansen, Henry Hansen, Kr. Johansen, Martin Larsen, P. C. Petersen, N. P. Nielsen, Oluf Johansen, Fr. Kristiansen [Sekretær], Bækgaard, Hauch, K. Pedersen, Rahbek, Korsgaard og Krurup). Betænkning (B. Sp. 247) afgivet $\frac{9}{3}$. (Ordfører: P. C. Petersen). 2. Beh. $\frac{10}{3}$ (L. Sp. 566). 3. Beh. $\frac{10}{3}$ (L. Sp. 601). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. $\frac{11}{3}$ (F. Sp. 1393). Partiernes Ordførere: Jensen (Lillering), Nørskov, Schultz Petersen og Jens Thomsen. 2. Beh. $\frac{12}{3}$ (F. Sp. 1410). 3. Beh. $\frac{11}{3}$ (F. Sp. 1420). *Loven stadfæstet 13. Marts 1943*. (Lov-Tid. Nr. 115). Traadt i Kraft straks.

I Juni 1942 modtog Landbrugsministeriet fra De samvirkende Husmandsforeninger i Fyens Stift en Skrivelse, i hvilken der fremsattes Henstilling om, at Bekæmpelsen af Muldvarpen maatte blive organiseret paa en saadan Maade,

at enhver, der ejer eller dyrker Jord, blev tvunget til at gaa med ind i dette Arbejde.

Behandlingen af denne Sag blev af Ministeriet ved Skrivelse af 5. September 1942 i Overensstemmelse med derom af De samvirkende danske Husmandsforeninger og Jagt- raadet fremsat Indstilling henvist til et *Udvalg*, hvori Jagt- raadet, Naturfredningsraadet, Landbo- og Husmandsforenin- gerne, Erhvervsraadet for Gartneri og Erhvervshavebrug og Landsforeningen »Dansk Frugtavl« har været repræsenteret.

I dette Udvalgs til Landbrugsministeriet afgivne *Betænk- ning* peges der paa, at Muldvarpen ifølge Jagtloven af 28. April 1931 kan fanges eller dræbes hele Aaret. Saafremt man imidlertid ønsker at dræbe Muldvarpe ved *Gift*, kan dette ifølge Lovens § 32 kun ske med Landbrugsministeriets Til- ladelse, og saadan Tilladelse gives alene til visse i et Cirkulære af 20. Januar 1933 nævnte Foreninger og Institutioner.

Af Oplysninger, der er indhentet af De samvirkende danske Landboforeninger, fremgaar, at der gennem adskillige Aar af de landøkonomiske Foreninger er udfoldet Bestræbel- ser for at animere Landmændene til at søge Muldvarpen bekæmpet ved Udlægning af Gift efter de ovennævnte Regler, men at *Arbejdets Intensitet nærmest synes at være i Tilbagegang*, saa at Muldvarpen endnu er meget udbredt de fleste Steder i Landet.

Det fremgaar i øvrigt af Betænkningen, at Muldvarpens Virksomhed fra forskellig Side bedømmes noget forskelligt.

Her i Landet anser den *forstlige* Sagkundskab saaledes Muldvarpene for *overvejende nyttige*, fordi der ved deres Gange gives Adgang for Luften til Muldlaget, hvorved dettes Om- sætning fremmes, ligesom Vandafledningen lettes derved, at Muldvarpen for at faa Vand graver særlige Gange til Vandløb eller Vandhuller, eller, hvis saadanne ikke findes i Nærheden af dens Bo, da dybe Skakter eller Brønde, som fyldes af ned- sivende Regnvand, samt ved at grave andre dybe Gange til sit Vinterbo. Under Hensyn til at Jordbunden i Skovene ikke drænes og ikke til Stadighed er Genstand for Bearbejd- ning, tillægger Skovbruget disse Forhold en ikke uvæsentlig Betydning.

For *Landbrugets* Vedkommende, og det samme gælder *Gartneri* og *Havebrug*, anser Sagkundskaben her i Landet

derimod Muldvarpen for *meget skadelig*, navnlig fordi den æder saa mange af de meget nyttige Regnorme og ved sin Graven og sine »Skud« forvolder adskillig Skade paa Planter og Redskaber. At Muldvarpen her i Landet skulde have nævneværdig Betydning for Bekæmpelsen af skadelige Insekter, anses for udelukket, hvilket ogsaa bestyrkes ved, at der ikke foreligger Holdepunkter for, at de Landsdele, hvor Muldvarpen ikke findes, som f. Eks. Bornholm og Møen, skulde lide mere end det øvrige Land ved Angreb af skadelige Insekter. For Vandafledningen og Landbrugsjordens Bearbejdning er Muldvarpen uden Betydning.

Udvalgets Betænkning var ledsaget af et Lovforslag, som tog Sigte paa en effektiv Bekæmpelse af Muldvarpen uden for Skovene. Dette Lovforslag blev af Landbrugsministeren med en enkelt Tilføjelse (angaaende Forbud mod Udsætning af Muldvarpe) fremsat for Rigsdagen, som vedtog det med enstemmig Tilslutning, dog først efter at det i Landstinget var blevet ændret paa flere Punkter.

Loven har følgende Indhold:

§ 1. Ministeren for Landbrug og Fiskeri kan, efter Indstilling fra Landboforeninger, Husmandsforeninger eller Kommunalraad, i det Omfang han skønner det paakrævet, *paalægge enhver Kommunalbestyrelse med passende Mellemrum at foretage en rationel Udryddelse af Muldvarpe* paa de i Kommunen beliggende faste Ejendomme; for Skovejendommens Vedkommende dog kun paa et 20 m bredt Bælte langs Skovens Yderskel.

I Indstillingen maa angives Grænserne for det Omraade, inden for hvilket en rationel Udryddelse af Muldvarpen ønskes paabudt.

§ 2. Udryddelsen skal ske ved dertil af Politimesteren *autoriserede Giftudlæggere*.

De dermed forbundne *Udgifter* udredes af *Kommunens Kasse*. Kommunalraadet kan vedtage at *paaligne Grundejerne Bidrag* til Dækning af Udgifterne. Paaligningen sker i saa Fald i Forhold til det paa hver enkelt Ejendom udførte Arbejde. Saafremt en Ejendom ikke benyttes af dens Ejer, paahviler Udgifterne Brugeren. De paalignede Beløb kan inddrives ved Udpantning efter de for kommunale Skatter gældende Regler.

Ministeren for Landbrug og Fiskeri fastsætter de nærmere Regler for Giftudlæggernes Udnævnelse og Virksomhed.

§ 3. Størrelsen af det Giftudlæggerne tilkommende *Vederlag* fastsættes af Kommunalraadet og skal mindst udgøre den paa Egnen overenskomstmæssig fastsatte Landarbejderløn.

§ 4. En Grundejer, der nægter de af Kommunalbestyrelsen udsendte autoriserede Giftudlæggere Adgang til paa sin Ejendom at udføre det dem overdragne Hverv, straffes med *Bøder*. Paa samme Maade straffes den, der *udsætter Muldvarpe* uden Landbrugsministeriets Tilladelse. Sagerne behandles som Politisager. Bøderne tilfalder Kommunens Kasse.

§ 5. Denne Lov, der ikke gælder for Færøerne, træder straks i Kraft.

Som § 1 oprindeligt var affattet, skulde det kunne paalægges ikke Kommunalbestyrelserne, men Grundejerne at foretage en rationel Udryddelse af Muldvarpe, hver paa sin Ejendom. Desuden havde man foreslaaet Skove helt udtaget fra Pligten, for saa vidt de var paa over 1 ha. Dette ændrede man i Landstinget for straks at faa gennemført mere virksomme Foranstaltninger, end der ellers kunde paaregnes iværksat.

I Overensstemmelse hermed ændredes ogsaa § 2, der oprindeligt indeholdt en Bestemmelse om, at Landbrugsministeren kunde paalægge Kommunalraadene ved dertil beskikkede Mænd at besigtige de Arealer, hvorpaa Udryddelse af Muldvarpe skulde finde Sted. Om Resultatet af Besigtigelsen skulde der afgives Indberetning, og saafremt Kommunalbestyrelsen paa Grundlag heraf skønnede, at en Lodsejer ikke tilstrækkelig effektivt havde gennemført Bekæmpelsen af Muldvarpe paa sin Grund, skulde Kommunalbestyrelsen lade Udryddelsen foretage ved dertil af Politimesteren autoriserede Giftudlæggere. De hermed forbundne Udgifter skulde udredes af Kommunens Kasse, men saaledes at det kunde paalægges de Grundejere, der ikke havde deltaget tilstrækkeligt i Bekæmpelsen, at yde Bidrag til Dækning af Udgifterne ved den foretagne Besigtigelse samt Indkøbet og Udlæggelsen af Giften.

Desuden fjernedes i Landstinget en Bestemmelse i Lovforslaget om, at Ministeren skulde kunne afholde de Udgifter, der medgik til Bekendtgørelse i lokale Blade om de Foranstaltninger, der blev truffet i Medfør af § 1.

43. Lov om Forlængelse af og Ændring i Lov Nr. 60 af 26. Februar 1940 om Fremskaffelse af indenlandske Brændselsmaterialer, jfr. Lov Nr. 235 af 6. Maj 1940 og Lov Nr. 91 af 7. Marts 1941. (Minister for Landbrug og Fiskeri *Bording*). [A. Sp. 3419. — C. Sp. 561 og 1287].

FremSAT i *Folketinget* $\frac{9}{3}$ (F. Sp. 1230). 1. Beh. $\frac{10}{3}$ (F. Sp. 1316). Partiernes Ordførere: Albinus Jensen, Sønderup, Boeck-Hansen og Peder Clausager. 2. Beh. $\frac{11}{3}$ (F. Sp. 1361). 3. Beh. $\frac{11}{3}$ (F. Sp. 1383). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{11}{3}$ (L. Sp. 691). Partiernes Ordførere: Fløtkjær, Villemoes, J. R. Poulsen og Axel Christensen. 2. Beh. $\frac{12}{3}$ (L. Sp. 709). 3. Beh. $\frac{12}{3}$ (L. Sp. 717). *Loven stadfæstet 29. Marts 1943.* (Lov-Tid. Nr. 151). Traadt i Kraft 1. April 1943.

Loven forlænger for et Tidsrum af to Aar Lov af 26. Februar 1940 med Tillæg og Ændringer af 6. Maj 1940 og 7. Marts 1941 om Fremskaffelse af indenlandske Brændselsmaterialer, hvilken Lov udløb 31. Marts 1943. Ved denne Forlængelse opretholdes den gældende Ordning i alt væsentligt uforandret, idet der kun er foretaget enkelte mindre Ændringer, som man paa Baggrund af de indhøstede Erfaringer har anset for hensigtsmæssige, for saa vidt de ikke er af rent redaktionel Karakter. Det fastslaaes saaledes nu, at Landbrugsministeren kan paalægge Skovejerne at sørge for, at Stødoptagning og Indsamling af Kvas finder Sted, hvad der ikke hidtil har været klar Lovhjemmel for. Endvidere skal nævnes, at det i en Tilføjelse til § 3 bestemmes, at Ejeren af et Areal, som er begæret eksproprieret til Læggeplads for en Tørveproducent, allerede fra Indkaldelsen til Aastedsforretningen skal være afskaaret fra ved Ompløjning eller paa anden Maade at gøre det paagældende Areal mindre anvendeligt som Læggeplads for Tørv.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

44. Lov om Tillæg til Lov Nr. 443 af 22. December 1939 om Foranstaltninger til Støtte for Fiskerierhvervet. (Minister for Landbrug og Fiskeri *Bording*). [A. Sp. 2675. — C. Sp. 97 og 135].

FremSAT i *Landstinget* $\frac{12}{11}$ (L. Sp. 177). 1. Beh. $\frac{18}{11}$

(L. Sp. 183). Partiernes Ordførere: Severin Hansen, Jens Jensen, P. A. Poulsen (Stenderup), Fr. Kristiansen og J. S. Foget. 2. Beh. ¹⁹/₁₁ (L. Sp. 186). 3. Beh. ¹⁹/₁₁ (L. Sp. 190). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. ²⁵/₁₁ (F. Sp. 240). 2. Beh. ²⁷/₁₁ (F. Sp. 251). 3. Beh. ²/₁₂ (F. Sp. 273). *Loven stadfæstet 19. December 1942*. (Lov-Tid. Nr. 522). Traadt i Kraft straks.

Ved Lov af 22. December 1941 om Tillæg til Lov af 22. December 1939 om Foranstaltninger til Støtte for Fiskerierhvervet (Aarbog 1941—42, Side 196) blev Ministeren for Landbrug og Fiskeri bemyndiget til i Tiden fra 1. Januar 1942 til 31. December 1942 efter Forhandling med Finansministeren at udrede den Præmie, der i Medfør af § 5 i Lov af 4. Maj 1939 om danske Skibes *Forsikring mod Krigsfare* er paalagt danske Fiskerfartøjer. Endvidere bemyndigedes Ministeren for Landbrug og Fiskeri til i Tiden fra 1. Januar 1942 til 31. December 1942 at udbetale Fiskere, der anvender Baad eller Fartøj til erhvervsmæssigt Fiskeri, en Godtgørelse for Forbrug af *Brændselsolie* svarende til 75 Kr. pr. t Brændselsolie indkøbt her i Landet i det paagældende Tidsrum, beregnet efter vedkommende Fiskers normale Forbrug. Disse Begunstigelser kunde dog kun — eller i hvert Fald kun fuldt ud — opnaas af Fiskere, hvis skattepligtige Indtægt ikke i 1941 havde oversteget 4 000 Kr.

Ved den i Overskriften nævnte Lov forlængedes Loven af 22. December 1941 for Aaret 1943, dog med den Ændring, at Indtægtsgrænsen er fastsat saaledes, at vedkommende Fiskers skattepligtige Indkomst i 1942 *uden Fradrag af betalte personlige Skatter* ikke maa have oversteget 4 500 Kr.

Denne Ordning betyder ikke, at Grænsen flyttes væsentligt, men den medfører, at Fiskere, der i et tidligere Aar har haft særlig gode Indtægter, og hvis skattepligtige Indkomst derefter i 1942 som Følge af Udredning af et forholdsvis stort Skattebeløb er kommet ned under 4 000 Kr., ikke vil kunne drage Fordel af Loven.

Angaaende de *Udgifter*, som Loven paafører Staten, fremgaar det af Bemærkningerne til det af Ministeren for Landbrug og Fiskeri fremsatte Lovforslag, at Staten i Henhold til 1941-Loven i første Halvdel af 1942 betalte Krigsforsikringspræmier til et Beløb af 117 604 Kr. og ydede 274 710 Kr. i Tilskud til Indkøb af Brændselsolie.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

45. Lov om Tillæg til Lov Nr. 460 af 31. Oktober 1941 om midlertidige Ændringer i de gældende Fiskerilove. (Minister for Landbrug og Fiskeri *Bording*). [A. Sp. 3065. — C. Sp. 213 og 235].

Fremsat i *Landstinget* $17\frac{1}{2}$ (L. Sp. 383). 1. Beh. $18\frac{1}{2}$ (L. Sp. 387). Partiernes Ordførere: Severin Hansen, Villemoes, P. A. Poulsen (Stenderup) og Fr. Kristiansen. 2. Beh. $19\frac{1}{2}$ (L. Sp. 393). 3. Beh. $19\frac{1}{2}$ (L. Sp. 394). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. $25\frac{1}{2}$ (F. Sp. 1115). Partiernes Ordførere: Bomholt, Hans Pinstrup, Fibiger og Kristian Nygaard. 2. Beh. $26\frac{1}{2}$ (F. Sp. 1140). 3. Beh. $26\frac{1}{2}$ (F. Sp. 1148). *Loven stadfæstet 1. Marts 1943.* (Lov-Tid. Nr. 69).

Loven gennemførtes paa Foranledning af *Dansk Fiskeriforening*, der under Hensyn til den voksende Interesse for *Muslingefiskeri* havde henstillet til Ministeriet for Landbrug og Fiskeri, at Anvendelsen af et nærmere angivet Redskab blev gjort lovligt til dette Formaal.

I Overensstemmelse hermed bemyndiger Loven Landbrugs- og Fiskeriministeren til — uanset Bestemmelsen i § 10, Stk. 3, Pkt. 2, i Lov af 31. Marts 1931 om Saltvandsfiskeri — til Skrabning af Muslinger paa nærmere af ham fastsatte Vilkaar at tillade Anvendelsen af et Redskab med Mundingsramme, hvis Fangeaabning ikke er bredere end 2 Meter, og som er forsynet med en Pose af Twine eller Jernringe.

I sin Fremsættelsestale oplyste *Landbrugs- og Fiskeriministeren*, at man fra sagkyndig Side havde hævdet, at det i Lovforslaget omhandlede Redskab næppe vilde skade andet Fiskeri. Det samme fremhævede i *Landstinget* *Severin Hansen* (S.), der i øvrigt pegede paa, at man altid, om det skulde vise sig paakrævet, kunde forbyde Anvendelsen af Redskabet paa visse Omraader ad vedtægtsmæssig Vej. I Folketinget henstillede *Bomholt* (S.), at Tilladelsen til at benytte Redskabet kun blev givet for en begrænset Tid, og dette Ønske lovede Ministeren at efterkomme. Vedtagelsen var enstemmig.

46. Lov om Støtte til Nybygning af Fiskerfartøjer m. v. (Minister for Landbrug og Fiskeri *Bording*). [A. Sp. 3349. — C. Sp. 289 og 331].

Fremsat i *Landstinget* $3\frac{1}{3}$ (L. Sp. 435). 1. Beh. $4\frac{1}{3}$ (L. Sp. 447). Partiernes Ordførere: Severin Hansen, Stegger

Nielsen, P. A. Poulsen (Stenderup) og Gudiksen. 2. Beh. $\frac{6}{3}$ (L. Sp. 468). 3. Beh. $\frac{6}{3}$ (L. Sp. 481). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. $\frac{9}{3}$ (F. Sp. 1243). Partiernes Ordførere: Bomholt, Julin, Fibiger og Kristian Nygaard. 2. Beh. $\frac{10}{3}$ (F. Sp. 1258). 3. Beh. $\frac{10}{3}$ (F. Sp. 1287). *Loven stadfæstet 13. Marts 1943*. (Lov-Tid. Nr. 113).

Ved Lov af 22. December 1941 om Støtte til Nybygning af Fiskerfartøjer m. v. (Aarvog 1941—42, Side 197) blev der for Finansaaret 1942—43 bevilget 2 Mill. Kr. til Ydelse af Tilskud og Udlaan til *Nybygning af Fiskerfartøjer* samt til *Udskiftning af Motoranlæg* i Fiskerfartøjer. Endvidere bevilgedes 1 Mill. Kr. til Tilskud til *Ombygning, Istandsættelse og Forbedring* af Fiskerfartøjer samt til *Hovedreparation af Fiskerfartøjers Motoranlæg*.

Senere blev der med Tilslutning fra Rigsdagens Finansudvalg yderligere stillet 750 000 Kr. til Raadighed til Ydelse af Tilskud og Udlaan til Nybygninger samt til Udskiftning af Motoranlæg i Fiskerfartøjer.

Fra Fiskeriets Hovedorganisationer modtog Ministeriet for Landbrug og Fiskeri Anmodning om at udvirke en Forlængelse af Lovgivningen om Støtte til Nybygning af Fiskerfartøjer m. v., og denne Henvendelse imødekom Ministeren ved for Rigsdagen at fremsætte et hertil sigtende Lovforslag, som begge Ting derefter enstemmigt gav deres Tilslutning.

Den saaledes vedtagne Lov er i det væsentlige enslydende med Loven af 22. December 1941. Dog har man nedsat Bevillingen til Ydelse af Tilskud og Udlaan til Nybygninger samt til Udskiftning af Motoranlæg i Fiskerfartøjer til 1 500 000 Kr. og Bevillingen vedrørende Ombygning, Istandsættelse og Forbedring af Fiskerfartøjer m. v. til 500 000 Kr., idet disse Beløb antages at ville dække Behovet for Finansaaret 1943—44.

Man har endvidere undladt at optage en til § 8 i nævnte Lov svarende Bestemmelse, der foreskrev, at Tilskud og Laan kun maatte ydes til Nybygning og Motorinstallation, der paabegyndtes, eller til Anskaffelse, der fandt Sted efter 1. April 1942.

Efter at Loven var traadt i Kraft, viste det sig nemlig, at det var forbundet med tekniske Vanskeligheder at sondre mellem de Arbejder, der paabegyndtes før 1. April 1942, og

saadanne Arbejder, der paabegyndtes efter dette Tidspunkt, ligesom man fandt det ubilligt at udelukke saadanne Ansøgere, der i Tillid til, at de i Henhold til Loven var berettiget til Tilskud og Laan, havde paabegyndt Arbejdet før 1. April 1942, hvorfor Ministeriet fik Tilslutning fra Folketingets Finansudvalg til, at en Del af det ved Loven for Finansaaret 1942—43 bevilgede Beløb anvendtes til Arbejder, der var paabegyndt før 1. April 1942. Hjemmel hertil er senere tilvejebragt ved en hertil sigtende Tekstanmærkning til Tillægsbevillingsloven for Finansaaret 1942—43.

I Lovens Tekst er i øvrigt sket den Ændring, at det i § 9 er fastsat, at der ved Afgørelsen af Spørgsmaalet om Størrelsen af Tilskud og Laan vil være at tage Hensyn til *Ansøgerens Indkomst- og Formueforhold*, samt at Laan og Tilskud fortrinsvis ydes til Fiskere og Fartøjsejere, der driver *Fiskeri som Hovederhverv*. Det bliver herved ogsaa muligt for *Ferskvandsfiskere* at erholde Laan og Tilskud efter Loven.

Endelig er der i Lovens § 8 givet Hjemmel til at yde Tilskud til Installation af *Generatoranlæg*.

47. Lov om Tilføjelse til Lov Nr. 78 af 23. Marts 1932 om Oprettelse af et Kreditinstitut for Fiskerierhvervet, saaledes som denne Lov er ændret ved Lov Nr. 162 af 31. Marts 1941, jfr. Lovbekendtgørelse af 23. April 1941. (Minister for Landbrug og Fiskeri *Bording*). [A. Sp. 5085. — C. Sp. 1347 og 1371].

Fremsat i *Landstinget* $\frac{12}{5}$ (L. Sp. 779). 1. Beh. $\frac{26}{5}$ (L. Sp. 787). Partiernes Ordførere: Severin Hansen, Jens Jensen, P. A. Poulsen (Stenderup) og Fr. Kristiansen. 2. Beh. $\frac{28}{5}$ (L. Sp. 791). 3. Beh. $\frac{28}{5}$ (L. Sp. 819). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. $\frac{9}{6}$ (F. Sp. 1808). Partiernes Ordførere: Bomholt, Finnemann Bruun, Jørgen Gram og Kristian Nygaard. 2. Beh. $\frac{16}{6}$ (F. Sp. 1837). 3. Beh. $\frac{17}{6}$ (F. Sp. 1849). *Loven stadfæstet 8. Juli 1943*. (Lov-Tid. Nr. 352).

I Loven om Oprettelse af et Kreditinstitut for Fiskerierhvervet, jfr. Lovbekendtgørelse af 23. April 1941, har der ikke hidtil været Hjemmel til at fritage Transporter, der af Laantageren meddeles paa Laan af Fiskeribankens Midler, for Stempel, ligesom Dokumenter, der udstedes for de af

Laaneforeninger for Fiskere foretagne Genudlaan af Fiskeribankens Midler, heller ikke har været fritaget for Stempel og Gebyr.

Stempel- og Gebyrfritagelse i dette Omfang var derimod hjemlet for de Laan, der i sin Tid blev ydet af Stats-Laanefondens Midler til Fiskere og Laaneforeninger for Fiskere eller af disse til deres Medlemmer, jfr. Lov af 31. Marts 1926, § 9.

En tilsvarende Ordning indføres ved den heromhandlede Lov for de af Fiskeribanken ydede Laan, idet den giver § 5, Stk. 1, i Loven om Fiskeribanken følgende Affattelse: »De Dokumenter, der i Forbindelse med Bankens Laanevirksomhed udstedes til eller af Banken, er stempelfri og tinglyses eller registreres uden Betaling. Det samme gælder for de Dokumenter, der udstedes for de af Laaneforeninger for Fiskere foretagne Genudlaan af Fiskeribankens Midler. Transporter, der af Laantageren meddeles paa Laan af Fiskeribankens Midler, kan udfærdiges paa ustempelt Papir.«

I Landstinget spurgte *Severin Hansen* (S.) Landbrugsministeren, om der ikke var Mulighed for under Hensyn til de ændrede Prisforhold at forhøje Laanegrænsen for de Laan, som Fiskeribanken kan give til Nybygning af Fartøjer. Spørgsmaalet berørtes ogsaa i Folketinget, hvor det blev taget op af *Finnemann Bruun* (K. F.). Efter nærmere at have undersøgt denne Sag oplyste Ministeren for Landbrug og Fiskeri ved Lovforslagets anden Behandling i Folketinget, at han havde modtaget Meddelelse fra Fiskeribankens Bestyrelse om, at man havde foretaget en Ændring i Laanereglerne, saa at der nu kunde ydes betydelig højere Laan end tidligere.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

---

48. Lov om Tillæg til og Ændring i Lov Nr. 461 af 31. Oktober 1941 om Ind- og Udførsel af Fisk. (Ministeriet for Landbrug og Fiskeri *Bording*). [A. Sp. 3357. — C. Sp. 295 og 331].

Fremsat i *Landstinget* $\frac{3}{3}$ (L. Sp. 435). 1. Beh. $\frac{4}{3}$ (L. Sp. 451). Partiernes Ordførere: *Severin Hansen*, *Villemoes*, *P. A. Poulsen* (Stenderup) og *P. N. Petersen* (Røjle). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (*Severin Hansen* [Formand], *Albert Andersen*, *Hvid*, *Th. Jensen*, *Johs. E. Larsen*, *Mar-*

tin Larsen, M. P. Sørensen, Fr. Kristiansen, P. N. Petersen [Røjle], Hauch, Jens Jensen, Stegger Nielsen, Villemoes [Sekretær]. Jørgen Otsen og P. A. Poulsen [Stenderup]). Betænkning (B. Sp. 231) afgivet $\frac{5}{3}$. (Ordfører: Severin Hansen). 2. Beh. $\frac{6}{3}$ (L. Sp. 469). 3. Beh. $\frac{6}{3}$ (L. Sp. 482). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. $\frac{9}{3}$ (F. Sp. 1245). Partiernes Ordførere: Bomholt, Julin, Fibiger og Kristian Nygaard. 2. Beh. $\frac{10}{3}$ (F. Sp. 1258). 3. Beh. $\frac{10}{3}$ (F. Sp. 1287). *Loven stadfæstet 13. Marts 1943*. (Lov-Tid. Nr. 114). Traadt i Kraft straks.

Loven gaar ud paa at give § 1 i Lov af 31. Oktober 1941 om Ind- og Udførsel af Fisk følgende Affattelse:

Ministeren for Landbrug og Fiskeri kan udstede Forbud imod Indførsel her i Landet og Udførsel her fra Landet af fersk og enhver Form for behandlet eller tilberedt Fisk, Krebs- og Skaldyr og kan paabyde, at den nævnte Ind- og Udførsel kun maa finde Sted under Iagttagelse af de Forskrifter, han i saa Henseende maatte fastsætte, herunder at Udførsel kun maa finde Sted mod Erlæggelse af en Afgift, der skal anvendes til Dækning af de med Administrationen af Udførselen af Fisk m. m. forbundne Omkostninger.

Endvidere kan Ministeren for Landbrug og Fiskeri opkræve *en særlig Eksportafgift* til Udligning af Priserne paa Fisk og Fiskeriprodukter til Hjemmemarkedet og til Eksport.

Indtil Halvdelen af de ved denne særlige Eksportafgift indkomne Beløb anvendes til Dækning af de Beløb, der af Statskassen afholdes til *Godtgørelse for Forbrug af Brændselsolie* i Medfør af § 2 i Lov Nr. 522 af 19. December 1942 om Tillæg til Lov Nr. 443 af 22. December 1939 om Foranstaltninger til Støtte for Fiskerierhvervet.*)

Den øvrige Del af de ved denne Eksportafgift indkomne Beløb skal efter Regler, der fastsættes af Ministeren for Landbrug og Fiskeri, anvendes til *Nedsættelse af Brændselsolieprisen for samtlige Fiskere*, der anvender Baad eller Fartøj til erhvervsmæssigt Fiskeri.

Fisk m. m., der af Fiskerikontrollen erklæres for uegnet til Udførsel paa Grund af daarlig Beskaffenhed, maa kun

*) Denne Godtgørelse udbetales kun til Fiskere, hvis skattepligtige Indtægt i Aaret 1942, dog uden Fradrag af personlige Skatter, ikke har oversteget 4 500 Kr.

afsættes til og forarbejdes i Destruktionsanstalter og Fiskemelsfabrikker eller anvendes som Fiskefoder.

Det nye heri er — bortset fra nogle mindre, væsentlig redaktionelle Ændringer — Bestemmelserne om den særlige *Eksporthafgift*, hvis Formaal er at udligne den Forskel, der er mellem Prisen paa Fisk paa Hjemmemarkedet og den Pris, der kan opnaas ved Eksport. Uden en saadan Udligning havde det vist sig vanskeligt at faa Prisordningen for Salg af fersk Fisk paa Hjemmemarkedet respekteret, og efter Forhandling med Prisdirektoratet fandt Landbrugsministeriet det derfor paakrævet at faa gennemført en Ordning som den i Loven fastsatte.

Under Lovforslagets Behandling i Landstinget henstillede *Severin Hansen* (S.) til Landbrugsministeren, at Afgiften ikke blev sat til et større Beløb, end at der bibeholdtes en vis Fordel ved at eksportere Fisk til det ene eller det andet Land. Dels maatte det tages i Betragtning, at en Del af Eksporten medførte særlig store Paknings- og Forsendelsesudgifter, dels gjaldt det om at bevare de Eksportmarkeder, som var blevet oparbejdet i de senere Aar, og som ogsaa ud i Fremtiden kunde faa Betydning. Hertil svarede Ministeren, at han ogsaa var af den Opfattelse, at man ikke maatte beskære Forskellen mellem Hjemmemarkeds- og Eksportpriserne saa stærkt, at der ikke blev nogen Interesse for Eksport. Det var ikke Hensigten at gaa Fortjenesten nærmere, end ret og rimeligt var. Paa Forespørgsel af *Villemoes* oplyste Ministeren, at Forslaget var tiltraadt af saavel den gamle Fiskeriforening som den vestjyske Fiskeriforening.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

---

49. Lov om Ændring i Lov Nr. 92 af 31. Marts 1931, jfr. Lov Nr. 71 af 31. Marts 1937, om Oprettelse af et Fiskerinævn for Færøerne. (Minister for Landbrug og Fiskeri *Bording*). [A. Sp. 2993. — C. Sp. 217 og 287].

Fremsat i *Landstinget* ²⁸/₁ (L. Sp. 360). 1. Beh. ³/₂ (L. Sp. 373). Partiernes Ordførere: Niclasen, Rytter, Malchau og Oluf Johansen. 2. Beh. ¹⁷/₂ (L. Sp. 385). 3. Beh. ²⁴/₂ (L. Sp. 401). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. ²⁶/₂ (F. Sp. 1140). 2. Beh. ³/₃ (F. Sp. 1153). 3. Beh. ⁵/₃ (F. Sp. 1190). *Loven stadfæstet 9. Marts 1943.* (Lov-Tid. Nr. 84).

Ifølge § 4 i Lov af 31. Marts 1931 om Oprettelse af et Fiskerinævn for Færøerne, jfr. Lov af 31. Marts 1937, skulde

Loven forelægges til Revision i Rigsdagssamlingen 1942—43. Da Loven imidlertid, efter hvad der forelaa, havde virket tilfredsstillende, fremsatte Ministeren for Landbrug og Fiskeri Forslag om Udskydelse af Fristen for Revisionen, dog kun i to Aar til 1944—45, idet der som Følge af Krigssituationen ikke havde været Mulighed for at indhente Betænkning om Sagen fra Færøernes Lagting. Forslaget herom vedtoges enstemmigt i begge Ting.

Det færøske Fiskerinævn bestaar af 5 Medlemmer, der udnævnes af Ministeren for Landbrug og Fiskeri for 3 Aar ad Gangen. Amtmanden over Færø Amt har hidtil været Formand for Nævnet, og Fiskeridirektøren har været Medlem af det. Da Loven om Fiskerinævnet i 1937 blev revideret, henstillede *Niclason* i Landstinget, at Nævnets Sammensætning ændredes. Dette Spørgsmaal blev derefter taget op af den færøske Erhvervskommission, der i sin Betænkning foreslog, at Nævnet skulde bestaa af 7 Medlemmer, nemlig Amtmanden som Formand, 3 Medlemmer udnævnt efter Indstilling af Lagtinget og 3 efter Indstilling af de færøske Erhvervsorganisationer. Forslaget blev tiltraadt af Lagtinget under dets Behandling af Kommissionsbetænkningen i Efteraaret 1939.

---

50. Lov om Støtte til visse Bygningsstandsættelser. (Indenrigsminister *Jørgen Jørgensen*). [A. Sp. 2953. — C. Sp. 193 og 205].

Fremsat i *Folketinget* $1^9/1$ (F. Sp. 812). 1. Beh. $2^0/1$ (F. Sp. 858). Partiernes Ordførere: Dahl, Jensen-Brobby, O. Kier, Valdemar Sørensen og Jens Thomsen. Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Dahl [Sekretær], Einer-Jensen, H. P. Hansen [Præstø A.], Leonhard Hansen, Rasmus Hansen, J. Chr. Jensen, M. Larsen, Valdemar Sørensen [Formand], Jensen [Gørding], Jensen-Brobby, Christiani, Julin, O. Kier, Kristen Amby og Bouet). Betænkning (B. Sp. 207) afgivet $2^1/1$. (Ordfører: Valdemar Sørensen). 2. Beh. $2^6/1$ (F. Sp. 907). 3. Beh. $2^7/1$ (F. Sp. 921). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $2^7/1$ (L. Sp. 348). Partiernes Ordførere: Bender, Jens Jensen, Malchau, Lannung og J. S. Foget. 2. Beh. $2^8/1$ (L. Sp. 361). 3. Beh. $2^8/1$ (L. Sp. 362). *Loven stadfæstet 1. Februar 1943*. (Lov-Tid. Nr. 33). Traadt i Kraft straks.

Ved de tidligere vedtagne Love om Støtte til Bygningsistandsættelser og Varmeisoleringsarbejder (Lov af 31. Oktober 1940 som ændret ved Lov af 17. Februar 1941 og Lov af 13. Maj 1941 samt Lov af 24. September 1941 med Ændringer af 22. December 1941) blev der stillet indtil 75 Mill. Kr. til Raadighed som Tilskud og indtil 16½ Mill. Kr. som Laan til Reparationsarbejder og Bygningsforbedringer i *Byerne og de større bymæssige Bebyggelser*. Hertil kom et Beløb af indtil 2 Mill. Kr., der ved Loven af 22. December 1941 blev bevilget til Ydelse af Tilskud til Istandsættelse og Indretning af Butiksinventar.

Denne væsentlig af beskæftigelsesmæssige Grunde gennemførte Lovgivning, der virkede jævnsides med en tilsvarende Lovgivning for *Landdistrikterne*, var oprindeligt kun tænkt at skulle have Gyldighed i en kortere Periode. Saavel fra Husejernes som fra Haandværkernes Side ønskedes den imidlertid opretholdt, ogsaa efter at de ovennævnte Love af 1941 var udløbet, og dette Ønske imødekom Ministeriet, om end ikke uden nogen Betænkelighed, ved at gaa med til en *Afvikling* af den hidtil gældende Ordning, saa at Tilskud i begrænset Omfang skulde kunne opnaas endnu et Stykke ind i 1943.

Det herom fremsatte Lovforslag vedtoges af Rigsdagen med et Par Ændringer, som er omtalt i Forbindelse med den efterfølgende Gengivelse af Lovens Bestemmelser, i hvilken der tillige er gjort opmærksom paa de væsentligste Afvigelser fra den hidtil gældende Ordning.

Ifølge § 1 kan der af det offentlige ydes et Beløb af *indtil 6 Mill. Kr.* som *Tilskud* til Udgifterne ved de nedenfor i § 2 omhandlede Bygningsistandsættelser vedrørende Ejendomme, beliggende i København, Frederiksberg og Gentofte, inden for eller i Tilslutning til de bymæssige Bebyggelser i Købstæderne samt i saadanne Bebyggelser paa Landet, som ved den almindelige Folketælling den 5. November 1935 eller den 5. November 1940 havde mere end 1000 Indbyggere. *Undtagne* fra Adgangen til Tilskud er dog Arbejder vedrørende: 1) Landbrugsejendomme, 2) Ejendomme, der tilhører Stat eller Kommune og tjener et offentligt Formaal, 3) de til Havneanlæg hørende Administrationsbygninger og 4) Kirker.

Til Afholdelse af Tilskud i Henhold til Loven er Inden-

rigsministeren bemyndiget til at anvende indtil 5,4 Mill. Kr.; den resterende Del af det samlede Tilskudsbeløb paa indtil 6 Mill. Kr. afholdes af *Kommunerne*.

Efter Loven af 24. September 1941 med senere Ændringer stilledes i alt 31 Mill. Kr. til Raadighed til Ydelse af Tilskud.

§ 2 bestemmer, at Tilskud kun kan ydes til Udgifterne ved *almindelige Istandsættelsesarbejder*. Indenrigsministeren er bemyndiget til efter Forhandling med Handelsministeren at fastsætte, at Tilskud ikke kan ydes til Arbejder, hvortil der anvendes *Materialer, paa hvilke der er Knaphed*. Spørgsmaalet i øvrigt om, hvorvidt et Arbejde kan anses som tilskudsberettiget, afgøres af Kommunalbestyrelsen (i København Magistraten). Kommunalbestyrelsens Afgørelse kan inden 8 Dage indankes for Indenrigsministeren, hvis Afgørelse er endelig.

Det er en Betingelse for at opnaa Tilskud i Medfør af Stk. 1, at *Andragende* derom er indgivet til Kommunalbestyrelsen (i København Magistraten) *inden Udgangen af Februar* Maaned 1943, og Arbejdet skal, forinden det paa-begyndes, være godkendt som tilskudsberettiget.

Retten til et bevilget Tilskud bortfalder, dersom Arbejdet ikke er *tilendebragt* og Begæring om Udbetaling af Tilskuddet indsendt til Kommunalbestyrelsen *inden Udgangen af Maj* Maaned 1943. Kommunalbestyrelsen kan dog under Hensyn til det enkelte Arbejdes Omfang og øvrige Beskaffenhed samt Beskæftigelsesforholdene i Kommunen *fastsætte en kortere Frist* for Arbejdets Tilendebringelse og Indsendelse af Udbetalingsbegæring med den Virkning, at Tilskuddet, saafremt denne særlige Frist ikke er overholdt, nedsættes til Halvdelen.

Medens der tidligere kunde opnaas Tilskud til saavel Istandsættelsesarbejder som Varmeisoleringsarbejder og andre Bygningsforbedringer, ligesom der ydedes Støtte til Istandsættelse og Indretning af Inventar i Butikslokaler, kommer nu kun Bygningsstandsættelser i Betragtning, idet man har villet undgaa at lægge Beslag paa Materialer, som er nødvendige til det stærkt tiltrængte Boligbyggeri. Loven indeholder derfor heller ikke som Forgængerne Bestemmelser om Ydelse af *Laan*. Naar *Kirker* i Modsætning til tidligere er undtaget fra Adgangen til at opnaa Tilskud, skyldes det den herskende Materialeknaphed.

En Bestemmelse, sigtende paa at begrænse Forbruget af Materialer, hvorpaa der er Knaphed, fandtes ogsaa i de foregaaende Love. Angaaende de Retningslinier, hvorefter den i Loven indeholdte Bestemmelse herom agtedes administreret, oplystes det i Bemærkningerne til Lovforslaget, at det var Hensigten at fastsætte, at Tilskud ikke kunde ydes til Arbejder, hvortil følgende Materialer og Bygningsartikler blev anvendt: Radiatorer, Centralvarmekedler, Glas, Materialer til elektriske Installationer, støbte Rør, trukne og valsede Rør, Zinkplader og Sanitetsvarer. For at begrænse Træforbruget og dermed Sømforbruget agtedes Ydelsen af Tilskud endvidere gjort betinget af, at Træforbruget ved Arbejder over en vis Størrelse ikke oversteg et nærmere angivet Kvantum i Forhold til Arbejdslønnen.

For at Loven ikke skulde komme til at virke i den Periode, i hvilken Boligbyggeriet har sin Sæson, var det oprindeligt foreslaaet, at de Reparationsarbejder, der udførtes med Tilskud efter Loven, skulde være tilendebragt inden Udgangen af April 1943. Denne Frist blev dog i Folketinget forlænget til Udgangen af Maj. Samtidig bestemtes det, at en af Kommunalbestyrelsen i Henhold til Stk. 1 truffen Afgørelse inden 8 Dage skulde kunne indankes for Indenrigsministeren i Stedet for som foreslaaet inden 14 Dage.

Ifølge § 3 andrager Tilskuddet 25 pCt. af den af Kommunalbestyrelsen godkendte Udgift til Arbejdet; af Tilskuddet, der kan ydes saavel til Ejere som til Lejere, afholder den Kommune, hvori Ejendommen er beliggende, en Tiendedel og Staten Resten. Tilskuddet kan ikke overstige 1 pCt. af Ejendomsskyldværdien. Maksimum for Tilskuddet, hvor Lejeren er Tilskudsmodtager, udgør 10 pCt. af sidste Aars Leje. Tilskud, der efter Bestemmelserne i 1. Punktum ikke vil overstige 200 Kr., berøres dog ikke af Reglerne i 2.—3. Punktum.

Tilskudsberettigede er kun Arbejder, som foretages i Ejendomme, der maa antages efter Arbejdernes Udførelse at være *egnede til Benyttelse efter deres Formaal*. Tilskud kan almindeligvis kun ydes til Arbejder i Ejendomme, hvis Beliggenhed *ikke maa antages at vanskeliggøre en ønskelig Regulering eller Sanering* af Kvarteret.

Andragendet skal bl. a. indeholde Angivelse af det paa-gældende Arbejde, specificeret *Overslag over Udgifterne* ved Arbejdet — herunder Udgifternes Fordeling paa Arbejds-løn og Materialer —, Angivelse af Paabegyndelsestidspunktet

samt Oplysning vedrørende Ejendommens Benyttelse og Angivelse af den for Ejendommen ansatte Ejendomsskyldværdi. For Lejligheder, til hvis Istandsættelse Lejerne søger Tilskud, opgives sidste Aars Leje.

Efter Loven af 24. September 1941 med senere Ændringer kunde der til Arbejder, som tilendebragtes inden Udgangen af Marts 1942, opnaas 35 pCt. i Tilskud, medens Tilskuddet i Almindelighed kun udgjorde 25 pCt. for Arbejder, tilendebragt efter den Tid, for saa vidt de overhovedet var tilskudsberettigede, hvilket kun gjaldt visse nærmere angivne Arbejder. Ved den nye Lov begrænsedes Tilskuddet til 25 pCt. for samtlige Arbejder, ligesom Maksimumsbestemmelserne blev gjort mindre rummelige end efter den hidtidige Lov.

Paragraffens to sidste Stykker svarer i Hovedsagen til, hvad der var gældende efter den hidtidige Ordning. Det samme gælder de efterfølgende Paragraffer.

§ 4. Det i § 1, Stk. 1, nævnte Beløb paa 6 Mill. Kr. fordeles mellem de i den nævnte Bestemmelse omhandlede *Kommuner* under Hensyn til *Indbyggertallet* ved den almindelige Folketælling den 5. November 1940 inden for de af nærværende Lov omfattede Omraader. Saafremt det beregnede samlede Tilskud i en Kommune ikke udgør det for vedkommende Kommune beregnede Størstebeløb, er Indenrigsministeren bemyndiget til at *overføre det uforbrugte Beløb til Raadighed i andre Kommuner*. Foreligger der ved Udløbet af de fastsatte Ansøgningsfrister et anmeldt udækket Tilskudsbehov, der ikke kan dækkes ved Anvendelse af foranstaaende Bestemmelser, *udskydes de senest anmeldte Arbejder*.

§ 5. Den gennem Tilskudsordningen ydede Støtte er *ikke skattepligtig Indtægt* for Modtageren. Ejendommens Driftsregnskab kan ikke belastes med Udgifter, for hvilke der er opnaaet Dækning gennem de her omhandlede Tilskud.

§ 6. Midlerne til Afholdelse af Tilskud i Henhold til nærværende Lov tilvejebringes gennem den i Lov Nr. 559 af 31. Oktober 1940 om Tilvejebringelse af Midler til beskæftigelsesfremmende Foranstaltninger omhandlede *Beskæftigelsesfond*.

§ 7. Den fornødne *Kontrol* med de Arbejder, hvortil der opnaas Støtte efter denne Lov, føres af Kommunalbestyrelsen (Magistraten) efter nærmere af Indenrigsministeren fore-

skrevne Regler. Udgifterne til Kontrollen afholdes af Kommunen.

Tilskuddene udbetales gennem Kommunen. Indenrigsministeren stiller de fornødne *Forskudsbeløb* til Raadighed til Afholdelse af disse Udbetalinger og foreskriver de nærmere Regler for Kommunernes Regnskabsaflæggelse.

Indenrigsministeren er bemyndiget til at fastsætte Grænser, hvorved *Smaaarbejder undtages* fra Adgangen til at opnaa Tilskud.

§ 8. Denne Lov træder i Kraft straks.

Under Sagens Behandling i *Folketinget* gjorde *Jens Thomsen* (B.) gældende, at Loven begunstigede Byerne paa Landdistrikternes Bekostning, og at de sidstnævnte i det hele taget var blevet forfordelt paa Reparationslovgivningens Omraade. Dette blev bestridt af *Indenrigsministeren*, der bl. a. oplyste, at Landbrugsministeren havde til Hensigt at søge en ny Bevilling til Ydelse af Reparationstilskud paa Landet i Henhold til Loven af 31. Oktober 1940 om Istandsættelse m. v. af Bygninger paa Landet. Det var ikke Tanken at give Adgang til Indsendelse af nye Ansøgninger om Tilskud paa Landet, men man vilde optage de tidligere indgivne Ansøgninger, der ikke hidtil var blevet imødekommet, til fornyet Prøvelse, for at saa mange af dem, som Materialesituationen gjorde det forsvarligt, kunde blive imødekommet. *Jens Thomsen* mente imidlertid, at der skulde mere til, og hans Parti maatte derfor gaa imod Lovforslaget. Ved tredie Behandling blev dette derefter vedtaget med 103 Stemmer mod 2.

I *Landstinget* gjorde *J. S. Foget* tilsvarende Synspunkter gældende som hans Partifæller i *Folketinget*. Efter foreliggende Pressemeddelelser var der imidlertid nu af Folketingets Finansudvalg givet Tilsagn om Bevilling af et Beløb til Ydelse af Tilskud paa Landet, og han vilde under Hensyn hertil ikke gaa imod det foreliggende Lovforslag, men afholde sig fra at stemme. Vedtagelsen blev derved enstemmig.

---

51. Lov om Ændringer i Lovgivningen om Støtte til Byggeri. (Indenrigsminister *Jørgen Jørgensen*). [A. Sp. 3313. — C. Sp. 259 og 303].

FremSAT i *Folketinget* $\frac{3}{3}$ (F. Sp. 1150). 1. Beh. $\frac{4}{3}$ (F. Sp. 1186). Partiernes Ordførere: Einer-Jensen, Jensen-Broby, Kristen Amby og Valdemar Sørensen. 2. Beh. $\frac{5}{3}$ (F. Sp. 1190).

3. Beh. $\frac{5}{3}$ (F. Sp. 1199). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{6}{3}$ (L. Sp. 471). Partiernes Ordførere: Bender, Villemoes, Malchau og Axel Christensen. 2. Beh. $\frac{6}{3}$ (L. Sp. 483). 3. Beh. $\frac{6}{3}$ (L. Sp. 485). *Loven stadfæstet 9. Marts 1943*. (Lov-Tid. Nr. 79). Traadt i Kraft straks.

Ved Lov af 30. Marts 1942 (Aarbog 1941—42, Side 220) blev det Beløb, der i Henhold til Lov om Laan til Boligbyggeri m. m. i Finansaaret 1942—43 var til Raadighed for Indenrigsministeren til Udlaan til Boligbyggeri, iværksat af *Kommuner og Boligforeninger m. v.*, forhøjet med 20 Mill. Kr. til i alt 30 Mill. Kr.

Der var herved regnet med, at der i Finansaaret 1942—43 skulde være Mulighed for at igangsætte socialt Boligbyggeri omfattende indtil 4000 Lejligheder. Interessen for Igangsættelse af socialt Byggeri med Statslaan viste sig imidlertid at være større end forudsat. Der blev saaledes i Tiden fra 1. April 1942 til 31. Januar 1943 givet Tilsagn om Statslaan til et samlet Beløb af 31 893 200 Kr. til Opførelse af i alt 4597 Lejligheder. Det var derfor nødvendigt i Henhold til Bestemmelsen i § 1, Stk. 2, i Loven om Laan til Boligbyggeri m. m. til Anvendelse i Finansaaret 1942—43 at overføre et Beløb af 5 Mill. Kr. af det for Finansaaret 1943—44 disponible Udlaansbeløb.

En lignende Overførsel fandt man det paakrævet at foretage, for saa vidt angaar de Midler, der i Henhold til § 5, Stk. 1, Litra a, i Lov om Laan til Boligbyggeri m. m. var stillet til Raadighed til Udlaan til *Parcel- og Rækkehusbyggeri* i København, Frederiksberg og Gentofte samt inden for eller i Tilslutning til de bymæssige Bebyggelser i Købstæderne eller paa Landet. Hertil bevilgedes for 1942—43 oprindeligt 3 Mill. Kr., men Beløbet blev ved Lov af 24. August 1942 (Aarbog 1941—42, Side 224) forhøjet med 5 Mill. Kr. til 8 Mill. Kr.

Trods de nævnte Overførsler af Midler fra Finansaaret 1943—44 til 1942—43 kunde det imidlertid i Begyndelsen af Marts 1943 forudses, at der i en nær Fremtid vilde være disponeret fuldt ud over de Beløb, der kunde anvendes til Laan til Boligbyggeri, hvilket gjaldt saavel Kommunernes og Boligforeningernes Byggeri som Parcel- og Rækkehusbyggeriet.

Af *Indenrigsministeren* fremsattes derfor paa Rigsdagen et Lovforslag, som gennemførtes med enstemmig Tilslutning i begge Ting, og som gaar ud paa følgende:

1. Det Beløb, der i Henhold til den ovenfor nævnte Lovgivning kan anvendes til Udlaan til Boligbyggeri, iværksat af *Kommuner og Boligforeninger m. v.*, forhøjes for 1942—43 med 10 Mill. Kr. til 40 Mill. Kr. Disse 10 Mill. Kr. kan anvendes efter Indenrigsministeriets nærmere Bestemmelse uden Iagttagelse af de i Loven om Laan til Boligbyggeri fastsatte Fordelingsregler.

2. Bevillingen til Laan til *Parcel- og Rækkehusbyggeri* forhøjes for 1942—43 med 3 Mill. Kr. til 11 Mill. Kr.

3. Den Del af de nybevilgede Beløb, der ikke maatte være opbrugt inden Udgangen af Finansaaret 1942—43, kan anvendes i Finansaaret 1943—44.

4. Finansministeren bemyndiges til at udstede *Statsobligationer* for et Beløb, svarende til den i Loven omhandlede Forøgelse af Udlaansmidlerne.

---

52. Lov om Ændringer i Lovgivningen om Støtte til Byggeri m. m. (Indenrigsminister Jørgen Jørgensen). [A. Sp. 3425. — C. Sp. 505 og 1281].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{9}{3}$ (F. Sp. 1230). 1. Beh. $\frac{10}{3}$ (F. Sp. 1275). Partiernes Ordførere: Einer-Jensen, Jensen-Broby, Skjerbæk og Valdemar Sørensen. 2. Beh. $\frac{11}{3}$ (F. Sp. 1351). 3. Beh. $\frac{11}{3}$ (F. Sp. 1380). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{11}{3}$ (L. Sp. 659). Partiernes Ordførere: Bender, Villemoes, Malchau og Axel Christensen. 2. Beh. $\frac{12}{3}$ (L. Sp. 706). 3. Beh. $\frac{12}{3}$ (L. Sp. 714). *Loven stadfæstet 13. Marts 1943*. (Lov-Tid. Nr. 97).

Kort efter at der ved den ovenfor omtalte Lov af 9. Marts 1943 om Ændringer i Lovgivningen om Støtte til Byggeri var stillet et supplerende Beløb til Raadighed til Fordel for det sociale Byggeri og Parcel- og Rækkehusbyggeriet i Finansaaret 1942—43, fremsatte Indenrigsministeren Forslag til den heromhandlede Lov, der fastlægger de økonomiske Rammer for Statens Støtte til Boligbyggeri i Finansaaret 1943—44.

Efter Oplysninger om *Materialsituationen*, som forelaa fra Indenrigsministeriets Byggeudvalg af 1940, kan det ikke anses for udelukket, at der, for saa vidt man ved Fordelingen af de forhaandenværende Materialer tager fornødent Hensyn til Boligbyggeriets Behov, i 1943—44 kan gennemføres et Boligbyggeri af tilsvarende Omfang som i 1942—43. Lovforslaget gik derfor ud paa at stille de hertil fornødne Midler til Raadighed, samtidig med at de gældende Bestemmelser om *Skattebegunstigelser* for Nybygninger forlængedes, hvilket Rigsdagen sluttede sig til ved at vedtage de foreslaaede Bestemmelser i uændret Skikkelse.

§ 1 forhøjer for Finansaaret 1943—44 det Beløb, der i Henhold til § 1 i Lov om Laan til Boligbyggeri m. m., jfr. Lovbekendtgørelse af 30. Juni 1941, er til Raadighed for Indenrigsministeren til Udlaan til Boligbyggeri, der iværksættes af *Kommuner og Boligforeninger (Boligselskaber) eller Stiftelser* og lignende Institutioner, med 50 Mill. Kr. Disse 50 Mill. Kr. kan anvendes efter Indenrigsministerens nærmere Bestemmelse uden Iagttagelse af de i den nævnte Lovs § 2, Stk. 2, fastsatte Fordelingsregler.

I Finansaaret 1942—43 ventede man ved Lovforslagets Fremsættelse, at der vilde blive disponeret over mindst 40 Mill. Kr. til Udlaan til Kommuner og Boligforeningers Byggeri.

Da man bl. a. paa Grund af Kursudviklingen maa regne med Muligheden af noget større Statslaan pr. Lejlighed i 1943—44, og da der endvidere vil kunne opstaa Trang til Forhøjelse af Laanetilsagnene til Byggeforetagender, der endnu ikke er afsluttet, kan Behovet for Udlaansmidler til det nævnte Byggeri for Finansaaret 1943—44 (den tilbageværende Del af den Periode, for hvilken Reglerne om Udlaan i Loven om Laan til Boligbyggeri m. m. er gældende) anslaaes til 60 Mill. Kr. I Medfør af § 1 i Loven om Laan til Boligbyggeri m. m. er der for Finansaaret 1943—44 et Beløb af 10 Mill. Kr. til Raadighed. Dette Beløb har man derfor forhøjet med 50 Mill. Kr.

Samtidig forhøjede § 2 det i § 5, Stk. 1, Litra a, i Lov om Laan til Boligbyggeri nævnte Udlaansbeløb til Støtte af *Parcel- og Rækkehusbyggeri* med 6 Mill. Kr. til 9 Mill. Kr. for Finansaaret 1943—44.

Yderligere paaregnedes det, at der af de ved Lov af 9. Marts 1943 til samme Formaal bevilgede Midler vilde

kunne overføres 1 Mill. Kr. Tilsammen skulde der derved blive 10 Mill. Kr. til Disposition eller omtrent samme Beløb, som er anvendt til Udlaan til Parcel- og Rækkehusbyggeriet i 1942—43.

I § 3 bestemmes, at den Del af de i §§ 1 og 2 omhandlede *Beløb, der ikke maatte være opbrugt inden Udgangen af Finansaaret 1943—44*, kan anvendes til saadanne Forhøjelser af de i det nævnte og i tidligere Finansaar meddelte Laanetilsagn, der nødvendiggøres af Forskydninger i den beregnede Anskaffelsessum for de paagældende Byggeforetagender.

§ 4 bemyndiger Finansministeren til at udstede *Statsobligationer* for et Beløb svarende til den i §§ 1 og 2 omhandlede Forøgelse af Udlaansmidlerne.

§ 6 forlænger de i Midlertidig Lov af 9. April 1941 om Støtte til Byggeri (Aarvog 1940—41, Side 224) Kap. I—III indeholdte Bestemmelser om *Laan til Byggeri i Saneringskvarterer, midlertidige Ændringer i Saneringsloven og Laan til privat Boligbyggeri uden for Saneringskvarterer* for et Aar til 31. Marts 1944, ligesom ogsaa de i 1941-Lovens § 13 indeholdte Bestemmelser om *Skattefritagelse for nyopførte Beboelses-ejendomme og Kontor- og Forretningsejendomme* har faaet deres Gyldighedstid forlænget et Aar til Udgangen af Finansaaret 1943—44. For samme Tidsrum forlænger § 5 de tilsvarende Bestemmelser i Lov om Laan til Boligbyggeri m. m., jfr. Lovbekendtgørelse af 30. Juni 1941 § 38 a angaaende *Skattelættelser ved Til- eller Ombygninger* vedrørende Ejendomme af den nævnte Art.

§ 7 forhøjer for Finansaaret 1943—44 det Beløb, der i Henhold til Loven af 9. April 1941, Kap. III, med senere Lovbestemmelser er til Raadighed for Indenrigsministeren til Udlaan til Boligbyggeri, som iværksættes af Personer og Selskaber uden for Saneringskvarterer, med 18 Mill. Kr. Dette Beløb skal fortrinsvis anvendes til Byggeforetagender uden for København, Frederiksberg og Gentofte og kan anvendes ogsaa til Udlaan til Opførelse af Beboeshuse med mere end 36 Lejligheder.

Over de i Kap. I og II omhandlede Midler (til Laan til Byggeri i Saneringskvarterer og til Støtte af Saneringer) var der ved Lovforslagets Fremsættelse endnu ikke disponeret, hvorimod Udlaansmidlerne efter Kap. III forventedes at blive udnyttet fuldt ud i 1942—43, saa at der i det nævnte

Finansaar blev givet Tilsagn om Laan til et samlet Beløb af 16—17 Mill. Kr.; for at det i Kap. III omhandlede Byggeri skulde kunne opretholdes i samme Omfang i 1943—44 som i 1942—43, fandt man det derfor paakrævet, at der blev stillet 18 Mill. Kr. til Raadighed for det nye Finansaar.

§ 8 giver Kommunalbestyrelserne Adgang til for Finansaaret 1943—44 at forlænge saadanne i Henhold til tidligere Lovgivning indrømmede *Lempelser med Hensyn til kommunale Ejendomsskatter*, som ellers vilde være bortfaldet pr. 1. April 1943.

Ved Lov Nr. 123 af 4. April 1928 blev der givet Kommunerne Adgang til med Indenrigsministeriets Tilladelse i Tiden indtil 1. April 1943 at fritage Beboelsesbygninger, hvis Opførelse paabegyndtes efter nævnte Lovs Ikrafttræden, for kommunale Ejendomsskatter af Bygningen. Kommunalbestyrelserne fik endvidere Adgang til at forlænge eller genbevilge de i Henhold til tidligere Love givne Skattelempelser samt at meddele Skattelempelser til Ejendomme, som paa Grund af Udløbet af de hidtidige Skattelempelseslove ikke havde faaet Skattelempelser, alt for saa vidt angik Tiden indtil 1. April 1943.

Endelig kunde Kommunalbestyrelserne i Medfør af § 15 i Loven af 11. April 1933 om Støtte af Boligbyggeri m. m. — uden Indenrigsministeriets Tilladelse — helt eller delvis fritage Beboelsejendomme, til hvis Opførelse der blev ydet Laan i Henhold til den nævnte Lov, for Udredelse af den paa Bygningerne faldende Del af de kommunale Ejendomsskatter inden for et Tidsrum, der ikke kunde udstrækkes ud over 1. April 1943.

De paagældende Bestemmelser har kun været bragt i Anvendelse i et mindre Antal Kommuner og har i de senere Aar været uden Betydning for Nybyggeriet, efter at der for dette er givet særlige Skattefritagelsesbestemmelser ved Lov af 30. Maj 1940 og senere ved § 13 i Midlertidig Lov af 9. April 1941, der efter nærværende Lovs § 6 blev forlænget saaledes, at de kommer til Anvendelse ogsaa paa Nybyggeriet i 1943—44. For en Del Ejendomme er de ældre Skattelempelsesbestemmelser imidlertid af saa stor Betydning, at man har fundet, der burde aabnes Adgang for Kommunerne til foreløbig at opretholde disse Lempelser.

§ 9 forlænger for Finansaaret 1943—44 Finansministerens Bemyndigelse til at indrømme *Stempel- og Gebyrbegunstigelser* for Beboelsejendomme, væsentlig med mindre Lejligheder, der opføres uden Statslaan. Reglerne herom findes i § 3 i Lov af 4. April 1928 vedrørende Boligbyggeri, men havde kun Gyldighed til 31. Marts 1943.

I Henhold til Lovene om Laan til Boligbyggeri og om Støtte til Byggeri er Skøder, Skadesløsbreve, Entreprisekontrakter og andre Dokumenter, som udfærdiges i Anledning af Erhvervelsen af Byggegrunde eller Opførelse af Huse, i hvilke der ydes Laan i Henhold til de nævnte Love, samt Pantebreve vedrørende Ejendommenes første Prioritering fritaget for Stempel, Tinglysningsgebyrer og andre Afgifter til det offentlige. Bestemmelsen i § 9 angaar derfor kun Ejendomme, der opføres uden Statslaan.

§ 10 indeholder den Bestemmelse, at det ved nye Bygningers Opførelse samt ved Ombygning af eller Tilbygning til ældre Bygninger overlades Bygningskommissionerne at tilstaa de byggende *Dispensationer* fra Bygningslovgivningens konstruktive Bestemmelser efter Regler, der nærmere fastsættes af Indenrigsministeren. Ogsaa med Hensyn til andre Bestemmelser i Bygningslovgivningen kan Indenrigsministeren meddele Kommunalbestyrelserne eller Bygningskommissionerne saadan Beføjelse, hvor Omstændighederne i særlig Grad maatte tale derfor.

I § 18 i Loven af 11. April 1933 om Støtte til Boligbyggeri fandtes en tilsvarende Bestemmelse, der dog kun omfattede Opførelsen af Beboelsesbygninger i Tiden indtil 31. Marts 1943. Den nye Bestemmelse er ikke tidsbegrænset og vil muliggøre en Fortsættelse af den nugældende Simplificering af Forretningsgangen i Byggesager derved, at de byggende i en Række løbende Dispensationssager alene faar at gøre med de stedlige Myndigheder, saa at Korrespondance med Amt og Ministerium kan undgaas, naar det drejer sig om kurante Tilladelser. For yderligere at lette Byggeriet omfatter Forslaget i Modsætning til de hidtil gældende Regler *alle Bygninger* (ikke alene Beboelsesbygninger) og ikke blot Nyopførelse af Bygninger, men ogsaa Ombygning af og Tilbygning til ældre Bygninger.

Under Sagens Behandling i Folketinget udtalte *Finansministeren* paa Foranledning af Jensen-Broby (V.) og Valdemar Sørensen (R. V.), at han var villig til at fremsætte et Lovforslag om Forlængelse af Gyldighedstiden for Lov af 9. April 1933 om Lempelse i Beskatningen til Staten for nyopførte Bygninger (jfr. Nr. 24).

Loven vedtoges enstemmigt i begge Ting. I Folketinget var der 2 Medlemmer, som hverken stemte for eller imod.

53. Lov om Forbud mod Sammenlægning af Beboelseslejligheder m. m. (Indenrigsminister *Jørgen Jørgensen*). [A. Sp. 3095. — C. Sp. 251 og 325].

Fremsat i *Folketinget* $19\frac{1}{2}$ (F. Sp. 1046). 1. Beh. $24\frac{1}{2}$ (F. Sp. 1108). Partiernes Ordførere: J. Chr. Jensen, Jensen-Broby, Henning Hasle og Valdemar Sørensen. Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Einer-Jensen, Dahl, H. P. Hansen [Præstø A.], Leonhard Hansen, Rasmus Hansen, J. Chr. Jensen, M. Larsen, Valdemar Sørensen [Formand], Jensen [Gørding] [Sekretær], Jensen-Broby, Damsgaard, Inger Gautier Schmit, Henning Hasle, Bindsløv og C. J. F. Sven). Betænkning (B. Sp. 219) afgivet $26\frac{1}{2}$. (Ordfører: Valdemar Sørensen). 2. Beh. $4\frac{1}{3}$ (F. Sp. 1181). 3. Beh. $4\frac{1}{3}$ (F. Sp. 1185). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $5\frac{1}{3}$ (L. Sp. 461). Partiernes Ordførere: Bender, Thisted Knudsen, Malchau og Axel Christensen. 2. Beh. $6\frac{1}{3}$ (L. Sp. 471). 3. Beh. $8\frac{1}{3}$ (L. Sp. 487). *Loven stadfæstet 9. Marts 1943*. (Lov-Tid. Nr. 80). Traadt i Kraft straks.

Loven er et Led i Regeringens Bestræbelser for at *modvirke den herskende Knaphed paa Boliger*. Dens Bestemmelser stemmer i Hovedsagen overens med de tilsvarende Regler, som indførtes under den forrige Verdenskrig, og som findes i § 5 i Lov af 23. Februar 1917 om Fastsættelse af Husleje med efterfølgende Lovbestemmelser, senest § 4 i Lov af 1. April 1921 vedrørende Boligforholdene.

Loven har følgende Indhold:

§ 1. Uden Kommunalbestyrelsens (i København Magistratens) Samtykke er det ikke tilladt:

1. at *sammenlægge* 2 eller flere Lejligheder,
  2. at *tage en Lejlighed i Brug helt eller delvis paa anden Maade end til Beboelse,*
  3. at benytte *mere end een Lejlighed inden for samme Kommune* til Bolig for Personer, der hører til samme Husstand. Københavns, Frederiksberg og Gentofte Kommuner betragtes i denne Henseende som een Kommune.
- Samtykke i Henhold til Stk. 1 udkræves dog ikke i Tilfælde, hvor en Lejlighed af *Staten* eller *Kommunen* tages i Brug til offentligt Formaal.

Bestemmelserne i Stk. 1 kommer alene til Anvendelse

paa saadan Sammenlægning, Ibrugtagen eller Inddragen til Benyttelse, som finder Sted *efter Lovens Ikrafttræden*.

Fremgaar det af den Begrundelse, der ledsager en Opsigelse, eller godtgøres det paa anden Maade, at Opsigelsen er afgivet med det Formaal at tilvejebringe en Tilstand i Strid med Bestemmelserne i Stk. 1, Pkt. 1—3, er Opsigelsen ugyldig. Er Opsigelsen afgivet inden Lovens Ikrafttræden, mister den sin Gyldighed, saafremt Udlejeren ikke opnaar Kommunalbestyrelsens Samtykke til Foranstaltingernes Gennemførelse. Udløber Lejerens Opsigelsesvarsel inden for den Maaned, hvori Kommunalbestyrelsens Samtykke meddeles, eller tidligere, er han først pligtig at fraflytte det lejede 14 Dage efter Datoen for Samtykkets Meddelelse. I øvrigt skal Kommunalbestyrelsens Samtykke fremtidig foreligge, før Opsigelsen afgives.

Foranstaaende Bestemmelser omfatter saavel en Lejers som en Ejers Benyttelse af Beboelseslejligheder.

Paragraffens næstsidste Stykke blev paa Foranledning af *Valdemar Sørensen* (R. V.) indføjet i Folketinget.

§ 2. En *Ansøgning om Samtykke* i Henhold til § 1 skal for at kunne tages i Betragtning indeholde nærmere Begrundelse af det ansøgte. Kommunalbestyrelsens *Svar* paa en Ansøgning skal foreligge *inden Udløbet af 3 Uger* efter Ansøgnings Modtagelse. Kommunalbestyrelsens Afgørelser er endelige.

§ 3. Forinden Kommunalbestyrelsens Samtykke er kommet til Modtagerens Kundskab, maa vedkommende Beboelseslejlighed ikke tages i Brug eller nogen Bygningsforandring el. lign. paabegyndes, der sigter til vedkommende Lejligheders Sammenlægning eller Omdannelse til andet Brug end Beboelse. Handles der i Strid hermed, er Kommunalbestyrelsen berettiget til at forlange den tidligere Tilstand genoprettet.

§ 4. Forandring ved en Ejendom, der tilsigter Formindskelse af de i denne indeholdte Beboelseslejligheders Antal, *Nedlæggelse af Beboelseslejligheder*, eller saadannes Omdannelse til andet Brug end Beboelse, maa ikke godkendes af Bygningsmyndighederne uden forudgaaende Forhandling med Kommunalbestyrelsen.

§ 5. Overtrædelse af Bestemmelserne i §§ 1—3 straffes med Bøder ikke under 50 Kr.

§ 6. Gyldigheden af Bestemmelserne i §§ 1—5 ophører den 1. Juni 1943.

Den korte Gyldighedstid skyldtes, at det var Hensigten at indarbejde Lovens Bestemmelser i den midlertidige Huslejlov af 28. Maj 1942 ved dennes Forlængelse for Tiden ud over 1. Juni 1943.

§ 7. Til § 76, Stk. 2, i Lov Nr. 54 af 23. Marts 1937 om Leje som affattet ved Lov Nr. 372 af 21. December 1938 føjes: »Saafremt Antallet af de for *Voldgiftsretten* indbragte Sager antager et saadant Omfang, at Rettens Forretninger efter Indenrigsministerens Skøn ikke kan bestrides af Formanden og Næstformanden alene, kan det for et forud fastsat Tidsrum overdrages een eller flere af de ved Københavns Byret ansatte Dommere at fungere som *Næstformand*. De paagældende, hvis Vederlag fastsættes ved Finansloven, ud nævnes af Justitsministeren.«

Som Begrundelse for § 7 oplyses det i Bemærkningerne til Lovforslaget, at medens *Antallet af Sager ved Boligretten* i 1938 og 1939 udgjorde henholdsvis 1 174 og 1 125, steg det i 1940, 1941 og 1942 til henholdsvis 1 819, 2 222 og 2 982. Aarsagen til denne stærke Stigning maa søges i den herskende vanskelige Boligsituation og de høje Brændselspriser samt Vanskelighederne ved overhovedet at fremskaffe egnet Brændsel.

Boligretten er delt i 2 Afdelinger under Forsæde af en Formand og en Næstformand, der begge ved Siden af deres Arbejde i Boligretten leder en af Byrettens Afdelinger. Med det forhaandenværende Sagsantal, der under den mere og mere skærpede Boligsituation antagelig yderligere vil stige i den nærmeste Fremtid, maa det anses for tvingende nødvendigt, at der skabes Aflastning for Formanden og Næstformanden.

Bestemmelsen er affattet saaledes, at den eller de Stillinger, der maatte blive oprettet, atter kan nedlægges ved en Nedgang i Sagens Antal.

Ifølge § 8 traadte Loven straks i Kraft.

Ved Sagens 2. Behandling i *Folketinget* gjorde *Valdemar Sørensen* som Udvalgets Ordfører opmærksom paa, at der efter Lovens Vedtagelse vil fremkomme Tilfælde, hvor der allerede er truffet Foranstaltninger til en Lejligheds Sammenlægning eller Nedlægning, Foranstaltninger, som nu, hvis de bliver forbudt, kan have paaført den paagældende Ubehagelig-

heder eller endda økonomisk Tab. Han henviste imidlertid i den Forbindelse til, at *Lovens Forbudsbestemmelser ikke er ufravigelige*; det er Kommunalbestyrelserne, som i hvert enkelt Tilfælde bestemmer, hvad der skal ske, og der er ikke Anledning til at tvivle om, at enhver Kommunalbestyrelse vil afgøre saadanne svævende Sager paa en Maade, der staar i fornuftigt Forhold til Boligforholdene i Kommunen og til de privatøkonomiske Interesser, der er Tale om.

I *Landstinget gav Thisted Knudsen* (V.) Udtryk for Haabet om, at Kommunalbestyrelserne vilde tage rimeligt Hensyn til Anmodninger om Sammenlægning af Lejligheder i saadanne Tilfælde, hvor en Mand havde købt en Ejendom med to Lejligheder og foreløbig kun beboede den ene selv, men havde regnet med ogsaa at kunne tage den anden i Brug, naar hans Børn var blevet større og Familien derfor havde Brug for mere Plads. *Indenrigsministeren* svarede hertil, at Kommunerne maatte afgøre den Slags Spørgsmaal med Hensyntagen til alle foreliggende Omstændigheder. Men naar Kommunerne har en Forpligtelse til i givet Tilfælde at skaffe Boliger paa et Tidspunkt, hvor dette er meget vanskeligt, maa de ogsaa have større Myndighed paa dette Omraade, end man vilde give dem under normale Forhold.

Lovforslaget vedtoges i den ændrede Skikkelse enstemmigt i begge Ting.

---

54. Lov om Ændringer i og Tilføjelser til Lov Nr. 54 af 23. Marts 1937 om Leje med senere Ændringer. (Indenrigsminister *Jørgen Jørgensen*). [A. Sp. 5021 — C. Sp. 1313 og 1355].

Fremsat i *Folketinget* $12\frac{1}{5}$ (F. Sp. 1542). 1. Beh. $14\frac{1}{5}$ (F. Sp. 1564). Partiernes Ordførere: Dahl, Henning Hasle, Jensen-Broby, Valdemar Sørensen og Bangsted. Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Einer-Jensen [Sekretær], Dahl, Fr. Dalgaard, Leonhard Hansen, Rasmus Hansen, J. Chr. Jensen, M. Larsen, Valdemar Sørensen [Formand], P. D. Jensen, Henning Hasle, Bindselev, C. J. F. Sven, Jensen-Broby, Harald Nielsen og Inger Gautier Schmit). Betænkning (B. Sp. 897) afgivet $26\frac{1}{5}$. (Ordfører: Valdemar Sørensen). 2. Beh. $27\frac{1}{5}$ (F. Sp. 1601). 3. Beh. $27\frac{1}{5}$ (F. Sp. 1608). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $28\frac{1}{5}$ (L. Sp. 792). Partiernes Ordførere: Bender, Thisted Knudsen, Malchau og Lan-

nung. Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Bender, Hans Hansen [Sekretær], Ingeborg Hansen, Erik Jacobsen, Jørgen Møller, Anna Rasmussen, Stumph, Axel Christensen [Formand], Lannung, Jens Jensen, Thisted Knudsen, S. C. Nørsgaard, Foss, Malchau og Stein). Betænkning (B. Sp. 911) afgivet $28/5$. (Ordfører: Lannung). 2. Beh. $28/5$ (L. Sp. 821). 3. Beh. $28/5$ (L. Sp. 822). *Loven stadfæstet 29. Maj 1943.* (Lov-Tid. Nr. 262).

Den midlertidige Huslejlov af 28. Maj 1942 (Aarvog 1941—42, Side 230) ophørte at gælde med Udgangen af Maj 1943. Til samme Tidspunkt udløb Gyldigheden af Loven af 9. Marts 1943 om Forbud mod Sammenlægning af Beboelseslejligheder m. v. (Nr. 53). Da Boligsituationen overalt var yderligere skærpet i Løbet af det sidste Aars Tid, fandt Ministeriet det nødvendigt, at den midlertidige Lejelovgivning blev forlænget, og dette er sket ved den heromhandlede Lov, hvis Indhold i Princippet svarer til Indholdet af de nævnte to Love, selv om der paa adskillige Punkter er foretaget Ændringer og Tilføjelser. Den formelle Opbygning er derimod gennemgribende ændret, idet man for at undgaa en vanskelig Jævnførelse mellem Lejeloven af 1937 og almindelig holdte Bestemmelser i den midlertidige Lejelovgivning nu har udformet denne som Ændringer i eller Tilføjelser til selve Lejeloven. Det var Ministeriets Tanke hermed at skabe Grundlag for to Optryk af Lejeloven, et omfattende samtlige Regler vedrørende *det saakaldte ældre Byggeri*, nemlig de Boliger eller Lokaler, der var eller havde været udlejet 1. September 1939, og et andet omfattende Reglerne for *Nybyggeriet*, som kun i mindre væsentlig Grad har været berørt af den midlertidige Lejelovgivning. I Overensstemmelse hermed indeholder Bekendtgørelse Nr. 265 af 29. Maj 1943 alle de gældende Lejebestemmelser vedrørende det ældre Byggeri og Bekendtgørelse Nr. 266 af 29. Maj 1943 alle Bestemmelser angaaende Nybyggeriet.

I den foreliggende Lov findes derimod dels Bestemmelser, der gælder *baade for det ældre Byggeri og Nybyggeriet*, dels saadanne, der *alene* gælder for *det ældre Byggeri*. De første er samlede i Afsnit I og omhandler hovedsagelig: Lejernes *Varmebidrag*, Forbud mod *Sammenlægning* af Beboelseslejligheder, Forbud mod at betinge sig *Dusør* m. v., endvidere

Beslaglæggelse af ledige Lejligheder og Begrænsning af *enlige* Personers Adgang til større Lejligheder. I Afsnit II, der kun angaar det ældre Byggeri, findes for det første Bestemmelser, svarende til de hidtil gældende, om Ophævelse af den almindelige Adgang til *Opsigelse* og *Lejeforhøjelse* og om *Lejeregulering* i særlige Tilfælde. En ny Paragraf tager dernæst Sigte paa at fremme Overgangen til *Opgørelse af Varmeregnskabet efter Forbrugsprincippet*. Desuden er i dette Afsnit optaget et Sæt særlige Regler om Kontrol med Lejefastsættelse og Opsigelse, naar Lejemaalet drejer sig om *Enkeltværelser* eller *mobleret Lejlighed* (herunder Klublejligheder); hidtil har saadanne Lejemaal kun i begrænset Omfang været omfattet af den midlertidige Lejelovgivning. Til Paakendelse af herhenhørende Spørgsmaal, der ofte vil være af ganske speciel Karakter, er indført *Fremlejenævn*.

Loven traadte i Kraft straks. Dens Bestemmelser finder, for saa vidt andet ikke fremgaar af den enkelte Bestemmelse, tillige Anvendelse paa Lejeaftaler, der er indgaaet inden dens Ikrafttræden.

I. Almindelige Bestemmelser, vedrørende baade det ældre Byggeri og Nybyggeriet.

Varmebidrag.

Bestemmelserne i Loven af 28. Maj 1942 om Lejernes Bidrag til Ejendommens Opvarmning og Forsyning med varmt Vand var paa enkelte Undtagelser nær midlertidige. Ministeriet mente imidlertid, at ikke blot disse Undtagelsesbestemmelser — om »Forbrugskontrakter« og Aflæggelse af Varmeregnskab —, men ogsaa flere andre af Varmeforskrifterne, f. Eks. om »Basiskontrakter« og Opsætning af Varmemaalere, naturligt kunde finde Anvendelse ogsaa under normale Forhold. Ud fra dette Synspunkt er de paagældende Paragraffer samlet i Afsnit I. Midlertidige bliver herefter kun de Bestemmelser, der paa Forhaand alene vil have Betydning under de herskende ekstraordinære Tilstande (§§ 38 c, d og f, jfr. § 38 g, og § 38 j), samt de i Afsnit II, § 58 h, indsatte Regler om Forligsnævn til at bistaa Parterne ved Overgang til Opgørelse af Varmebidraget efter Forbrugsprincippet. — Paragrafferne om Varmebidrag er forenklet, men de nye Be-

stemmelser stemmer overens med Domstolenes Praksis og betegner for saa vidt ikke nogen Ændring af, men kun en Lovfæstelse af den hidtidige Retstilstand. Stedfundne reelle Afgivelser er omtalt ved de enkelte Paragraffer.

§ 38 a. Skal Lejeren ifølge Aftalen ved Varmeperiodens Udløb betale en forholdsmæssig Andel i Udgifterne ved Ejendommens Opvarmning og Forsyning med varmt Vand (*Forbrugskontrakter*), kan Udlejeren, saafremt andet ikke er bestemt i Lejeaftalen, i Varmeregnskabet kun medtage Udgifter til Brændsel forbrugt i Varmeperioden, Drift af Cirkulationspumpe og Stoker samt Udgifter til Varmemester- eller Fyrbøderløn, Varmeingeniør og Udfærdigelse af Varmeregnskab, herunder Maalerpaafyldning og -aflæsning. Udlejeren har endvidere Ret til at beregne Renter med indtil 4 pCt. aarlig af det Beløb, som han godtgør forskudsvis at have afholdt i Aarets Løb til Ejendommens Opvarmning og Forsyning med varmt Vand. Saafremt Forholdene har nødvendiggjort, at Udlejeren har afholdt ekstraordinære Udgifter til Opbevaring af Brændsel for at sikre Ejendommens Forsyning med indenlandsk Brændsel, kan saadanne Udgifter ligeledes medtages i Regnskabet. Har Udlejeren i denne Anledning indrettet Opbevaringsrum af mere varig Karakter, skal Udgiften hertil fordeles over et passende Aaremaal, som fastsættes under Hensyn til Anlæggets forventede Varighed, dog mindst 3 Aar.

Fordelingen af Udgifterne mellem Lejerne sker paa Grundlag af de i Lejeaftalen derom indeholdte Bestemmelser, jfr. dog § 38 h.

Der har hidtil ikke været Adgang for Udlejeren til at faa sine Forskudsbeløb til Ejendommens Opvarmning *forrentet* gennem Lejernes Bidrag. Den herom foretagne Ændring skete efter Indstilling af Folketingets Udvalg. En anden Ændring gik ud paa at præcisere, at ekstraordinære Udgifter til *Opbevaring* af indenlandsk Brændsel for at sikre Ejendommens Forsyning hermed kun kan medtages i Varmeregnskabet i det Omfang, Forholdene har nødvendiggjort dem.

§ 38 b. Skal Lejeren ud over en i Forhold til en bestemt Brændselspris fastsat Betaling for Ejendommens Opvarmning og Forsyning med varmt Vand ifølge Aftalen udrede forhøjet Ydelse i Forhold til Brændselsprisens Stigning

(*Basiskontrakter*), kan Udlejeren kun forlange, at Lejeren betaler den Merudgift, som skyldes selve Brændselsprisens Stigning, herunder Stigning i Udgifterne ved Brændselets Udkørsel og Nedbæring fra Leverandør. Ved Merudgiften forstaas Forskellen mellem den afholdte Brændselsudgift og det Beløb, den anvendte Brændselsmængde vilde have kostet efter den i Lejeaftalen fastsatte Basispris. Er der anvendt en anden Brændselsart end den i Lejeaftalen forudsatte, omregnes det anvendte Brændsel til den efter Brændværdi og Udnyttelsesgrad i Fyrstedet svarende Mængde af den i Lejeaftalen forudsatte Brændselsart.

Fordelingen af Merudgiften mellem Lejerne sker paa Grundlag af de i Lejeaftalen derom indeholdte Bestemmelser, jfr. dog § 38 h.

§ 38 c. Skal Lejeren ifølge en den 1. September 1939 eller tidligere indgaaet Aftale svare *fast Bidrag* til Dækning af Udgifterne ved Ejendommens Opvarmning og Forsyning med varmt Vand, eller er denne Udgift ifølge Aftalen *indbefattet i Lejen*, kan Udlejeren med Varsel afgivet mindst 3 Uger før en Varmeperiodes Begyndelse forlange, at Lejeren skal betale den Forhøjelse i Opvarmningsudgifterne, der maatte være opstaaet som Følge af Stigningen i den almindelige Brændselspris. En Meddelelse fra Udlejeren om, at Merudgiften vil blive forlangt dækket, anses som vedrørende ogsaa de følgende Varmeperioder.

Den Lejeren paahvilende Merudgift udfindes som anført i § 38 b. I Stedet for Basispris benyttes dog i dette Tilfælde den gennemsnitlige almindelige Brændselspris i Kalenderaaret forud for Lejeaftalens Indgaaelse, dog tidligst Kalenderaaret 1935, ligesom Omregning sker til den i Ejendommen tidligere faktisk anvendte Brændselsart.

Fordelingen af Merudgiften mellem Lejerne sker efter Udlejerens Bestemmelse paa Grundlag af sædvanlige Beregningsregler og enten efter Gulvareal, Rumfang eller Maaler, jfr. § 38 h. Leveres der varmt Vand, fordeles Merudgiften herved efter Maaler eller efter Antallet og Arten af Varmtvandshaner samt Antallet af Værelser i Overensstemmelse med sædvanlige Beregningsregler.

§ 38 d. Saafremt en Udlejer benytter sig af den i § 38 c hjemlede Adgang til at kræve Forhøjelse af Betalingen for

Ejendommens Opvarmning og Levering af varmt Vand, er Lejeren, uanset at der i Lejeaftalen maatte være fastsat andet Varsel eller anden Flyttedag, berettiget til inden 2 Uger fra Fremsættelsen af Udlejerens Krav med 3 Maaneders Varsel at *opsige Lejemaalet* til Ophør den 1. i en Maaned.

§ 38 e. I Lejemaal, som omfattes af §§ 38 b og c, skal Udlejeren ved Beregningen af den Lejeren paahvilende Merudgift foretage *Fradrag* svarende til de Begrænsninger, der frivilligt eller i Henhold til Myndighedernes Paabud sker i Adgangen til Benyttelse af Varme eller varmt Vand.

I Ejendomme, hvor der kun findes Installation af varmt Vand, vil Udlejeren kun kunne forlange Bidrag til Opvarmningsomkostningerne i Forhold til den Tid, hvori der leveres varmt Vand. Hvor der i saadanne Ejendomme ikke er fastsat særskilt Bidrag til Opvarmningsomkostningerne, er Udlejeren pligtig at lade Besparelsen ved Ophøret af Leveringen af varmt Vand i det forudgaaende Aar komme til Fradrag i den første efter den 1. Maj følgende Lejebetaling.

Bestemmelserne i nærværende Paragraf kan ikke ved Aftale fraviges til Ugunst for Lejeren.

§ 38 f. I Ejendomme med Centralvarme eller Varmtvandsinstallation kan Udlejeren, uanset om Bestemmelse herom er truffet i Lejeaftalen, med 3 Ugers Varsel forlange, at Lejeren skal betale *forskudsvis Bidrag* til Dækning af Lejerens Andel i Ejendommens forøgede Udgifter til Opvarmning og Forsyning med varmt Vand.

Bidragene betales med lige store Beløb i Forbindelse med de i Aftalen hjemlede Bidrag eller, hvis Aftalen ikke paalægger Bidrag, i Forbindelse med de almindelige Lejebetalinge.

De i Henhold til Stk. 1 for et Aar paalagte forskudsvis Bidrag maa ikke opkræves med et større Beløb hos samtlige Lejere i Ejendommen end 80 pCt. af Gennemsnittet af den samtlige Lejere i de to forudgaaende Varmeperioder paaligtede Udgift ud over de i Lejeaftalen hjemlede Bidrag. Dette Bidrag fordeles forholdsmæssigt paa de enkelte Lejere.

Reglerne om Lejernes Forskudsbidrag, der hidtil var meget detaillerede og vanskeligt anvendelige, er betydeligt forenklet baade ved Fastsættelsen af 80 pCt.-Grænsen i Stk. 3 og ved Fordelingen af Betalingen over hele Aaret. Ændringsforslag

i Folketinget fastslog bl. a., at Fordelingen skal ske *med lige store Beløb* paa de sædvanlige Varmebidrag eller Lejebetaling

§ 38 g. Bestemmelserne i §§ 38 c, d og f finder kun Anvendelse indtil det Tidspunkt, til hvilket vedkommende Lejemaal første Gang kan bringes til Ophør ved Opsigelse fra Udlejerens Side.

§ 38 h. Ved Lejemaal af den i § 38 a nævnte Art kan Udlejeren senest en 15. August med Virkning fra det Tidspunkt, da Ejendommens Opvarmning første Gang paabegyndes efter nævnte Dato, forlange, at Fordelingen af den Del af Lejernes Ydelse, der skal dække Brændselsudgifterne ved Opvarmning, skal ske i Forhold til *Varmemaaleres* Udvisende i Overensstemmelse med sædvanlige Beregningsregler.

Tilsvarende Ret tilkommer Udlejeren ved de i §§ 38 b og c nævnte Lejemaal med Hensyn til den Lejerne paahvilende Merudgift.

Sker Opsætningen af Varmemaalere ikke i Forbindelse med Husets Opførelse, kan Udlejeren forlange, at $\frac{2}{3}$ af Udgifterne til Maalerne og deres Opsætning betales uden Renter af samtlige Lejere gennem lige store aarlige Afdrag i 7 Aar.

Fremsættes der fra mindst 75 pCt. af en Ejendoms Lejere senest en 15. August Krav om en Fordeling af de i Stk. 1 og 2 omhandlede Ydelser i Overensstemmelse med de sammesteds angivne Regler, er Udlejeren forpligtet til med Virkning fra det i Stk. 1 angivne Tidspunkt at imødekomme dette Krav. Det er dog en Forudsætning herfor, at Lejerne straks afholder $\frac{1}{3}$ af Udgifterne til Maalerne og deres Opsætning. Udlejeren kan derhos forlange, at den resterende Del af Lejernes Andel i Udgifterne, jfr. herved Stk. 3, betales i Løbet af det efter Opsætningen nærmest følgende Kalenderaar i Forbindelse med de almindelige Lejebetalinge.

Den Adgang, der i sidste Stykke er givet *et Flertal af Lejerne* til at kræve opsat Varmemaalere, er en ny Bestemmelse. Man har ikke ment i dette Tilfælde at kunne paalægge Ejeren selv den øjeblikkelige Finansiering af Udgifterne og har derfor tilføjet Bestemmelsen om Betaling af Lejernes Andel med Halvdelen straks og Halvdelen i det efter Opsætningen følgende Aar.

§ 38 i. Saafremt Lejeren ifølge Lov eller Aftale skal betale særskilt Bidrag til Udgifterne ved Ejendommens Op-

varmning og Forsyning med varmt Vand, skal *Regnskabet* vedrørende disse Udgifter og deres Fordeling paa Ejendommens Lejligheder og Lokaler afsluttes og fremlægges senest 4 Maaneder efter den aarlige Varmeperiodes Slutning. Om Fremlæggelsen skal der gives Lejerne skriftlig Meddelelse. Er der ikke aftalt nogen bestemt aarlig Varmeperiode, anses Perioden for sluttet den 15. Maj.

Udlejeren er pligtig paa Lejerens Forlangende at udlevere Lejeren Genpart af Varmeregnskabet og at give ham eller en af ham befuldmægtiget Person Adgang til at gennemgaa Bilagene.

Aflægges Regnskabet ikke inden den i Stk. 1 nævnte Frist af 4 Maaneder, eller giver Udlejeren ikke inden denne Frist Lejeren skriftlig Meddelelse om Regnskabets Fremlæggelse, mister han sin Ret til at kræve Tillægsbetaling af Lejeren. Saadan Tillægsbetaling kan tidligst kræves i Forbindelse med den første Lejebetaling, der skal erlægges efter Forløbet af 1 Maaned efter Regnskabets Fremlæggelse, eller den 1. i en Maaned, som indtræffer 3 Maaneder efter Regnskabets Fremlæggelse.

Udviser Regnskabet, at Lejeren har betalt for meget i forskudsvis Bidrag, vil det for meget erlagte være at tilbagebetale kontant til Lejeren eller at fradrage i Lejebetalingen senest 1 Maaned efter Varmeregnskabets Afslutning.

Lejerens Bidrag til Udgifterne ved Ejendommens Opvarmning og Forsyning med varmt Vand betragtes som pligtig Pengeydelse i Lejeforholdet.

Bestemmelserne i nærværende Paragraf kan ikke ved Aftale fraviges til Ugunst for Lejeren.

Blandt Afvigelserne fra Loven af 28. Maj 1942 kan fremhæves den i Stk. 2 foreskrevne Pligt for Udlejeren til at give Lejeren eller en af ham befuldmægtiget Person Adgang til at gennemgaa Bilagene til Varmeregnskabet.

§ 38 j. Saafremt der fra mindst 75 pCt. af en Ejendoms Lejere rettes Henstilling til Udlejeren om at *standse Opvarmningen* af visse Dele af det lejede *eller standse Leveringen af varmt Vand*, er Udlejeren berettiget til at imødekomme Henstillingen, ogsaa for saa vidt angaar de øvrige Lejere, medmindre en saadan Imødekommen af Flertallets Henstilling under Hensyntagen til rimelig Økonomi kan begrænses til

Flertallet. Et Mindretal af Lejere, der har væsentlig andre og større Interesser end Flertallet, vil dog kunne kræve, at der til dem (ham) ydes Opvarmning eller varmt Vand i det sædvanlige og tilladte Omfang. Til de Lejere, der ikke har deltaget i Henstillingen, skal der gives et Varsel af mindst 2 Uger. Bestemmelsen i § 38 d finder tilsvarende Anvendelse paa disse Lejere.

Bestemmelsen i nærværende Paragraf kan bringes til Ophør ved kgl. Anordning.

At Paragraffen kan bringes til Ophør ved kgl. Anordning skyldes, at Bestemmelsens Anvendelse ifølge dens Indhold maa være begrænset til de nuværende ekstraordinære Forhold.

Til Varmebestemmelserne hører ogsaa Lovens § 58 h om Ændring af Lejeaftalen, saa at Varmebidraget fremtidig erlægges efter *Forbrugsprincippet*, og om *Forligsnævns* Medvirken hertil. Paragraffen angaar dog alene det ældre Byggeri og er derfor gengivet i Afsnit II. (Se under 3).

Opsigelse inden for en Opsigelsesperiode.

I Lejelovens § 56 er opregnet de særlige Tilfælde, hvor Lejeren uanset Bestemmelsen i Lovens § 55 om Lejemaalets Opsigelighed fra Udlejerens Side inden for 3 Aars Perioder kan opsiges med det i Lejeforholdet gældende Varsel. Denne Paragraf er undergaaet følgende *Ændringer*: Det er krævet, at Udlejeren, naar Opsigelsen motiveres med en *Nedrivning eller Ombygning* af Ejendommen, skal godtgøre, at den paa gældende Foranstaltning virkelig kan bringes til Udførelse (Punkt 1). Der er endvidere — navnlig paa Foranledning af en Henvendelse fra Statsbanerne — givet Hjemmel til Opsigelse i Tilfælde, hvor en Ejendom tilhørende *Staten* er udlejet til en privat Lejer, og det lejede af Hensyn til Tjenestens Udførelse skal benyttes som Bolig for en i Statstjenesten ansat Person (Punkt 7). Endelig er der i Slutningen af Punkt 6 foretaget en Tilføjelse, der skyldes de nye Regler om Sammenlægning af Beboelseslejligheder. De hjemlede Opsigelsesgrunde bliver herefter:

- 1) Naar Ejendommens Nedrivning eller Ombygning medfører, at det lejede maa rømmes helt eller delvis, og Udlejeren godtgør, at den paagældende Foranstaltning kan bringes til Udførelse.

- 2) Naar Lejeren er Funktionær ved Ejendommens Drift og det lejede skal benyttes af hans Efterfølger.
- 3) Naar Lejeren som Arbejder eller Funktionær ved en bestemt Virksomhed har lejet Lejligheden af den paagældende Virksomhed og træder ud af sit Arbejdsforhold til denne.
- 4) Naar Lejligheden omfatter Boligrum i velgørende Stiftelser, som herefter skal anvende den efter Stiftelsens Formaal.
- 5) Naar Udlejeren ud over sin Vedligeholdelsespligt har foretaget Forbedringer af Ejendommen, og Lejeren nægter at indgaa paa en til den øgede Brugsværdi svarende Forhøjelse af Lejen.*)
- 6) Naar Udlejeren ønsker selv at bebo den paagældende Lejlighed. Saafremt Udlejeren ved Opsigelsens Afgivelse bebor en Lejlighed i Ejendommen, er den Lejer, der opsiges, berettiget til at overtage Udlejers Lejlighed for en Leje, der er fastsat efter samme Principper, som gælder for Udlejningen af Ejendommens øvrige Lejligheder. Dette gælder dog ikke, dersom Kommunalbestyrelsens Samtykke til, at Udlejeren benytter begge Lejligheder, foreligger ved Opsigelsens Afgivelse.
- 7) Naar Ejendommen tilhører Staten og det lejede efter vedkommende Styrelses Bestemmelse af Hensyn til Tjenestens Udførelse skal anvendes som Bolig for nogen i Statens Tjeneste ansat.
- 8) Naar vægtige Grunde i øvrigt gør det særligt magtpaaliggende for Udlejeren at blive løst fra Lejemaalet, navnlig hvor en offentlig Interesse eller betydelige erhvervsmæssige Hensyn taler for at imødekomme Udlejers Ønske.

Anm. Disse Opsigelsesgrunde gælder ogsaa for *det ældre Byggeri*, hvor tre *Afviselser* dog maa nævnes:

- a. I det i Punkt 4 omhandlede Tilfælde kræves Kommunalbestyrelsens Godkendelse af Opsigelsen.

---

*) Hvis en Opsigelse i Medfør af dette Punkt *ikke* godkendes, skal Retten efter en af Parternes Begæring træffe Bestemmelse om Størrelsen af den til den øgede Brugsværdi svarende Lejeforhøjelse, hvilket kan være praktisk af processuelle Hensyn (§ 58).

- b. Den Leje, der i Henhold til Punkt 6 fastsættes for den af Udlejeren hidtil benyttede Lejlighed, skal godkendes af Kommunalbestyrelsen.
- c. Ligesom efter Loven af 28. Maj 1942 er der her en yderligere Opsigelsesgrund, nemlig:
- 9) Naar Udlejeren sandsynliggør, at Lejeren trods Udlejeren Paamindelse *tilsidesætter* sine Pligter til at iagttage *god Skik og Orden* i Ejendommen, eller hans egen eller hans Husstands Optræden eller Forhold trods Udlejeren Paamindelse har været til Ulempe for Ejendommen eller dens Beboere.*).

Forbud mod Sammenlægning af Beboelseslejligheder.

Da Lovens Bestemmelser herom i det væsentlige svarer til §§ 1—5 i Lov Nr. 80 af 9. Marts 1943 om Forbud mod Sammenlægning af Beboelseslejligheder, skal her blot henvises til Redegørelsen for nævnte Lov, der findes Side 240.

Forbud mod at betinge sig Dusør m. v.

Loven af 28. Maj 1942 indeholdt nogle Bestemmelser, der tog Sigte paa at hindre, at Indgaaelse af Lejemaal blev betinget af, at Lejeren indgik en anden Retshandel, der ikke var et Led i Lejemaalet. Disse Bestemmelser er nu udvidet til at gælde ogsaa Nybyggeriet. Samtidig er der med Forbillede i Lov om Boligforholdene af 1. April 1921 indført Forbud mod enhver Form for Dusør, der betinges eller modtages ved Indgaaelse af Lejemaal eller Formidling heraf. Reglerne herom findes i § 73 f, hvortil slutter sig § 73 g.

§ 73 f. Det er forbudt under nogen Form at betinge sig eller modtage *Dusør* ved Indgaaelse af Lejemaal eller Formidling heraf. Det er ligeledes forbudt ved Indgaaelse af Lejemaal eller Formidling heraf at betinge sig, at Lejeren indgaar *anden Retshandel*, der ikke er et Led i Lejemaalet, f. Eks. Overtagelse mod Vederlag af Inventar eller Udstyr til Lejligheden.

Vederlag for Afstaaelse af en Forretning omfattes ikke af foranstaaende Bestemmelser. Ej heller det Vederlag, der

*) Hvis et Lejemaal ophører af denne Grund, kan Udlejeren ikke kræve Forhøjelse af Lejen i et nyt Lejemaal.

betinges eller modtages af de i § 75, Stk. 1, omhandlede Personer, der driver erhvervsmæssig Virksomhed ved Udlejning af Boliger eller Lokaler.

Overtrædelse af de i foranstaaende Bestemmelser indeholdte Forskrifter straffes med Bøder ikke under 50 Kr. Paa samme Maade straffes Lejeren, saafremt Lovovertrædelsen er sket efter hans Tilskyndelse.

Lejeren er berettiget til at kræve det erlagte Beløb tilbagebetalt, medmindre han selv er skyldig til Straf for at have tilskyndet til Lovovertrædelsen, i hvilket Tilfælde Beløbet ved Dommen vil være at inddrage til Fordel for Statskassen. Kræver Lejeren ikke Beløbet tilbage i Tilfælde, hvor han er berettiget dertil, kan det ved Dom bestemmes, at Beløbet vil være at inddrage til Fordel for Statskassen.

§ 73 g. Enhver *Annoncering* i Dagblade eller paa anden Maade indeholdende Tilbud eller Betingelser om Dusør eller om Indgaaelse af Retshandler som omhandlet i § 73 f, Stk. 1, er forbudt. Overtrædelse heraf straffes med Bøder ikke under 50 Kr.

Beslaglæggelse af ledige Lejligheder.

De i § 73 h givne Regler om dette Emne er overført fra § 16 i Loven af 28. Maj 1942, som atter havde sit Forbillede i Huslejeloven af 30. Juli 1918. Der er dog foretaget enkelte Ændringer. Saaledes er det Tidsrum, i hvilket en Beboelseslejlighed skal have staaet udlejet og ubeboet, for at Kommunalbestyrelsens Adgang til at meddele Paalæg om Udlejning kan indtræde, forkortet fra 3 Maaneder til 4 Uger. (Efter Regeringsforslaget var Tidsrummet 6 Uger, men en yderligere Forkortelse fandt Sted i Folketinget). Dernæst er Lejligheder, som kun agtes benyttet en Del af Aaret, ikke længer absolut undtaget fra Beslaglæggelse (Stk. 2), og under Hensyn til, at Boligerne ofte er i forfalden Tilstand og ikke sjældent vil blive fremlejet til husvilde, er der sat en Grænse for Lejeforhøjelse paa Grund af udførte Forbedringer (Stk. 4). Ny er ogsaa den i Stk. 3 foreskrevne Indberetningspligt. Paragraffen er herefter affattet saaledes:

§ 73 h. Saafremt en Beboelseslejlighed i længere Tid end 4 Uger har henstaaet udlejet og ubeboet, kan Kommunalbestyrelsen (i København Magistraten) paalægge Ejeren at

træffe Foranstaltninger til Udleje af Lejligheden. Er ny Lejer ikke indflyttet inden 1 Maaned efter Paalæggets Meddelelse, kan Kommunalbestyrelsen for Kommunens Regning leje Lejligheden med Fremlejeret.

Bestemmelserne i nærværende Paragraf kommer ikke til Anvendelse paa Lejligheder, der endnu ikke har været beboet eller midlertidig har henstaaet ubeboet paa Grund af Ombygningsarbejder. Agtes Lejligheden kun benyttet en vis Del af Aaret, f. Eks. som Sommer- eller Vinterlejlighed, finder Bestemmelserne ej heller Anvendelse, saafremt Lejligheden skal benyttes af Ejeren selv eller den i de forudgaaende 2 Sæsoner har været udlejet til samme Person eller dennes Ægtefælle.

Det paahviler Ejeren senest 14 Dage efter Udløbet af den i Stk. 1 omhandlede 4 Ugers Periode at afgive Indberetning om den ledige Lejlighed til Kommunalbestyrelsen (i København Magistraten). Overtrædelse heraf straffes med Bøder.

Saafremt der ikke opnaas Enighed om Lejevilkaaene mellem Kommunen og Ejeren, fastsættes disse af Indenrigsministeren. Fremlejeaftalen kan ikke indgaaes paa mere byrdefulde Vilkaar for Fremlejetageren end de Vilkaar, der gælder for Lejemaalet mellem Kommunen og Ejeren. Har Kommunen i Forbindelse med Lejemalets Overtagelse foretaget Forbedringer af det lejede, er Kommunen dog berettiget til at kræve en Forhøjelse af den Leje, Kommunen selv skal svare, paa indtil 10 pCt.

Enlige Personers Adgang til større Lejligheder.

Som Følge af den stærke Boligmangel i mange Kommuner har man fundet det nødvendigt at skabe Hjemmel for, at de forhaandenværende Boliger saa vidt gørligt kan udnyttes som *Familieboliger*. Regler herom er optaget i § 73 i. Om Reglerne skal gælde i vedkommende Kommune, beror paa Kommunalbestyrelsen, som ogsaa gennem sin Dispensationsadgang har Mulighed for at hindre ubillige Resultater i Enkeltilfælde.

§ 73 i. Hvor Forholdene efter Kommunalbestyrelsens Skøn taler derfor, kan denne bestemme, at enlige Personer, der ikke før den 12. Maj 1943 har haft selvstændig Lejlighed paa 2 Værelser og derover eller levet i Ægteskab med Indehaveren af en saadan Lejlighed, ikke uden Kommunalbestyrelsens (i København Magistratens) Samtykke maa afslutte

Lejemaal om en Beboelseslejlighed i Kommunen paa 2 Værelser og derover til Bolig alene for sig selv. Kommunalbestyrelsens Afgørelser om Meddelelse eller Nægtelse af Samtykke i Henhold til nærværende Bestemmelse er endelige.

Kommunalbestyrelsens Beslutning skal bekendtgøres i Statstidende og i øvrigt paa den i Kommunen almindelig brugte Maade. Bestemmelserne i nærværende Paragraf finder Anvendelse paa Aftaler, der indgaas efter Datoen for det Nummer af Statstidende, hvori Kommunalbestyrelsens Beslutning er bekendtgjort.

Saafernt Lejeren indgaar Lejemaal i Strid med foranstaaende Bestemmelser, straffes han med Bøder ikke under 50 Kr. Paa samme Maade straffes Udlejeren, saafremt han forsætligt har medvirket til Lovovertrædelsen. Medmindre Kommunalbestyrelsen (i København Magistraten) godkender en anden Ordning, bliver det ved Dommen at bestemme, at Lejeren skal fraflytte det lejede senest 1 Maaned efter Dommens Afsigelse.

Ved en i Folketinget foretagen Ændring blev *Enker, Enkemænd og fraskilte* udtrykkeligt holdt uden for Regelen i Stk. 1. Folketingsudvalget var opmærksomt paa, at ogsaa andre enligtstillede ved Opløsning af Samboforhold burde bevare Adgangen til at skaffe sig en til deres Forhold passende Bolig, men antog, at Kommunalbestyrelserne ved deres Skøn i de enkelte Sager vilde tage fornødent Hensyn hertil. — Sidste Punktum i Stk. 3 blev ogsaa tilføjet i Folketinget.

Bestemmelserne om Forbud mod Sammenlægning af Lejligheder og mod at betinge sig Dusør m. v. saavel som om Beslaglæggelse af ledige Lejligheder og Indskrænkning af enliges Adgang til større Lejligheder er alle af midlertidig Karakter og kan *bringes til Ophør ved kgl. Anordning.*

II. Særlige Bestemmelser vedrørende det ældre Byggeri.

Særregler om Hus eller Husrum, der udlejes til Beboelse.*)

1.

En Hovedbestemmelse i den midlertidige Lejelovgivning, der nu har bestaaet siden Efteraaret 1939, gaar ud paa at

*) Disse Regler finder med visse Undtagelser (Lovens § 60) tilsvarende Anvendelse paa *Erhvervs- og Forretningslokaler.*

suspendere Udlejerens Adgang til *Opsigelse* ved en Uopsigelighedsperiodes Udløb, for saa vidt angaar Lejemaal om Boliger eller Lokaler, der var udlejet 1. September 1939, altsaa det ældre Byggeri. Denne Bestemmelse har nu — ligesom de øvrige særlige Bestemmelser i Afsnit II — faaet Gyldighed 2 Aar frem i Tiden, til Udgangen af Maj 1945, saa at Udlejeren tidligst kan afgive Opsigelse 1. Juni 1945 (§ 55).

Lejemaal i *Tofamilieshuse*, hvoraf Ejeren bebor den ene Lejlighed, har hidtil været undtaget fra den midlertidige Lejelovgivnings Uopsigelighedsbestemmelser (derimod ikke fra Lejereguleringsreglerne, se Aarvog 1941—42, Side 237). Denne Undtagelsesstilling er nu imidlertid — ved en i Folketinget indført Ændring — ophævet fra 12. Maj 1943 at regne, saa at der for saadanne Lejemaal gælder samme Begrænsninger af Udlejerens Opsigelsesret og Adgang til Lejeforhøjelse som for andre Beboelseslejligheder. Der var i Folketingsudvalget visse Betæneligheder ved at foretage den nævnte Udvidelse af de midlertidige Bestemmelser Omraade, fordi det her drejer sig om en Slags Samboforhold, hvor en for stærk Beskæring af Udlejerens Opsigelsesret kan have særdeles uheldige Følger. Under Hensyn til Boligforholdenes stadige Forværring betragtede Udvalget dog Ændringen som nødvendig. Man gik ogsaa ud fra, at den i 1942 stedfundne Skærpelse af Reglerne om Opsigelse, hvor Lejerens eller hans Husstands Forhold er til Ulempe for Ejendommen eller dens Beboere, vilde være tilstrækkeligt til at bevare god Orden i de her omhandlede Ejendomme (se foranførte Anmærkning til § 56, Litra c).

De Opsigelsesregler, der kommer til Anvendelse i forskellige særlige Tilfælde *inden for en Uopsigelighedsperiode*, er gengivet ovenfor Side 251. De samme Regler finder Anvendelse uanset den midlertidige Lejelovgivnings Suspension af Opsigelsesretten, dog med enkelte Afvigelser, der er fremhævet i en Anmærkning paa anførte Sted.

2.

Regeringsforslaget indeholdt en Bestemmelse, hvorefter den midlertidige Lejelovgivnings Regler om Forbud mod *Lejeforhøjelse* ikke blot skulde gælde ved Indgaaelse af nyt Lejemaal, men udvides til at omfatte Aftaler *under Lejemaalets*

Bestaaen, saa at der ikke retsgyldigt kunde indgaas *frivillige Overenskomster* om Lejeforhøjelse i bestaaende Lejeforhold. En saadan Bestemmelse blev dog ikke fra alle Sider i Folketingsudvalget betragtet som tilraadelig, og Bestemmelsen udgik af Forslaget. Til Gengæld blev det paalagt Udlejeren i foreliggende Tilfælde at oplyse Lejeren om den ham tillagte Uopsigelighed. Den paagældende Paragraf er gengivet nedenfor (§ 58 g). Endvidere er Hovedbestemmelserne om Lejeforhøjelse i §§ 58 a—c anført som Helhed, skønt de kun paa enkelte Punkter afviger fra det hidtil gældende, medens §§ 58 d—f, om Fremgangsmaaden ved Lejeforhøjelse og Sagens eventuelle Indbringelse for Retten m. m., ikke er medtaget her saa lidt som Straffebestemmelserne i § 58 j.

§ 58 a.*) Nyt Lejemaal, som oprettes inden det Tidspunkt, til hvilket det hidtidige Lejemaal kunde være bragt til Ophør i Medfør af § 55, kan ikke afsluttes paa *Vilkaar*, der er mere byrdefulde for Lejeren end de *Vilkaar*, som var gældende ved det hidtidige Lejemaals Ophør.

Uanset Bestemmelsen i Stk. 1 kan det i Lejemaal af den i §§ 38 b og c nævnte Art — for de i § 38 c omhandlede Lejemaals Vedkommende dog uanset at Lejemaalet er indgaaet efter 1. September 1939 — ved Genudlejning aftales mellem Parterne, at Opgørelsen af Lejerens Bidrag til Ejendommens *Opvarmning* og Forsyning med varmt Vand fremtidig skal ske efter de i § 38 a indeholdte Regler og saaledes, at kun de sammesteds udtrykkeligt nævnte Udgifter kan medtages i Varmeregnskabet.

Paa Lejemaal, som ifølge Lejeaftalen kun skal gælde for et bestemt Tidsrum og ophører ved dettes Udløb, finder Bestemmelserne i nærværende Paragraf tilsvarende Anvendelse ved Genudlejning, som finder Sted inden den 1. Juni 1945.

Stk. 2 er nyt. Se herom nærmere nedenfor ved Omtalen af § 58 h.

§ 58 b.*) Uanset Bestemmelsen i § 58 a kan Udlejeren ved Genudlejning i følgende Tilfælde kræve en rimelig *For-*

---

*) Ifølge § 58 i kan Lejeren ikke med Retsvirkning give Afkald paa den ham ved §§ 58 a og b hjemlede Beskyttelse, ligesom han ikke kan give Afkald paa den ham ved § 55 tillagte Uopsigelighed.

højelse af Lejen, hvilken Forhøjelse skal godkendes af Kommunalbestyrelsen:

- 1) Naar Udlejeren kan dokumentere, at den hidtidige Leje har været lavere end den almindelige Leje i tilsvarende Lejemaal i Ejendommen og Kvarteret.
- 2) Naar den almindelige Leje i Ejendommen er lav i Forhold til den almindelige Leje i Kvarteret og Udlejeren kan dokumentere, at den hidtidige Leje ikke giver Mulighed for en rimelig Forrentning, selv om Lejen derved kommer til at overstige den i Ejendommen almindelige.
- 3) Naar Udlejeren kan dokumentere, at Lejen i Ejendommen har været usædvanlig lav i Forhold til Lejen for tilsvarende Lejemaal i Kvarteret. Forhøjelsen for den enkelte Lejlighed kan dog i intet Tilfælde overstige 5 pCt. af den hidtidige Leje.
- 4) Naar Udlejeren, for saa vidt angaar Lejligheder i Ejendomme, der er taget i Brug efter den 1. Januar 1936, kan dokumentere, at den hidtidige Leje ikke giver Mulighed for en rimelig Forrentning.
- 5) Naar Udlejeren giver Lejeren en anden eller mere udvidet Brugsret end hidtil.
- 6) Naar Udlejeren ud over sin Vedligeholdelsespligt har foretaget Forbedringer af Ejendommen.

I de i Stk. 1, Pkt. 5 og 6, omhandlede Tilfælde kan Udlejeren kræve Lejen saaledes forhøjet, at den kommer til at staa i rimeligt Forhold til den nye Brugsret eller vil modsvare den gennem Forbedringerne øgede Brugsværdi af det lejede.

Der tilkommer Udlejeren tilsvarende Ret til ved Genudlejning med Kommunalbestyrelsens Godkendelse at kræve Ændring i de *ovrigte Vilkaar*, der har været gældende for det tidligere Lejemaal, naar Vilkaarene for dette maa anses for at have været usædvanlige eller fastsat under særlig Hensynstagen til den tidligere Lejers Person eller Forhold, saaledes at deres Overførelse til et nyt Lejemaal vilde være urimelig.

Af Forskellighederne fra de hidtil bestaaende Regler skal særlig fremhæves det nye Punkt 3, om Adgang til Lejeforhøjelse, hvor Lejen har været usædvanlig lav i Forhold til Lejen for tilsvarende Lejligheder i Kvarteret. Dette Punkt blev indsat i Folketinget.

§ 58 c. Uanset Bestemmelsen i § 58 a har Udlejeren Ret til ved Genudlejning *uden Kommunalbestyrelsens Godkendelse* at ændre Vilkaarene for Lejemaalet i følgende Tilfælde:

- 1) Naar Lejen i Tiden efter den 1. September 1939 er blevet nedsat, kan Udlejeren kræve, at der fremtidig skal svares den Leje, der var gældende for Lejligheden den 1. September 1939, eller, dersom Lejligheden paa dette Tidspunkt var uudlejet, den Leje, der blev oppebaaret i det nærmest forudgaaende Lejemaal. Det paahviler dog Udlejeren inden Udløbet af 3 Uger fra Aftalens Indgaaelse at afgive Indberetning om den stedfundne Lejeforhøjelse til Kommunalbestyrelsen i den Kommune, hvori Ejendommen er beliggende (i København Magistraten). Indberetningen skal være bilagt med Dokumentation for Størrelsen af den Leje, der var gældende den 1. September 1939 eller i det nærmest forudgaaende Lejemaal.
- 2) Naar det forrige Lejemaal er ophørt ved en af Retten i Henhold til § 58, jfr. § 56, Stk. 1, Pkt. 5, godkendt Opsigelse, kan den af Retten paa Grund af Forbedringerne godkendte Lejeforhøjelse gennemføres over for en ny Lejer.

§ 58 g. Overenskomst mellem Parterne under Lejemaalets Bestaaen, hvorved Lejevilkaaarene bliver mere byrdefulde for Lejeren, er — forudsat at Overenskomsten ikke kan anfægtes efter Lovgivningens almindelige Regler — kun gyldig, saafremt Udlejeren inden Overenskomstens Indgaaelse *skriftligt* har gjort Lejeren *bekendt med*, at denne som Følge af den ham tillagte *Opsigelighed* ikke er retligt forpligtet til at indgaa paa Overenskomsten.

3.

Under Lovforslagets Udarbejdelse havde Ministeriet overvejet at indføre Regler, hvorefter *Varmeregnskaber* i alle Tilfælde — altsaa uanset Kontraktens Bestemmelser — skulde opgøres efter *Forbrugsprincippet*. Man havde imidlertid ment at burde indskrænke sig til den i § 58 a som Stk. 2 indsatte Bestemmelse, hvorefter Parterne uanset Forbudet mod at afslutte en Lejeaftale paa mere byrdefulde Vilkaar end hidtil frit kan aftale, at Varmebidragets Opgørelse skal ske efter *Forbrugsprincippet*. Folketingets Udvalg fandt det dog rig-

tigt at gaa et Skridt videre i Retning af Varmebetalingens Udskillelse fra Huslejen, navnlig gennem Oprettelsen af *Forligsnævn* til at bistaa Parterne ved Lejeaftalens Forandring. Bestemmelserne herom i § 58 h gengives nedenfor med enkelte Udeladelser:

§ 58 h. I Lejemaal af den i § 38 b og c nævnte Art kan saavel Udlejeren som Lejeren, naar *Begæring* herom fremsættes *inden Udgangen af Oktober Maaned 1943*, under Lejemalets Bestaaen kræve Lejeaftalen ændret saaledes, at Opgørelsen af Lejerens Bidrag til Ejendommens Opvarmning og Forsyning med varmt Vand (Varmebidraget) fremtidig skal ske efter de i § 38 a indeholdte Regler og saaledes, at kun de sammesteds udtrykkeligt nævnte Udgifter kan medtages i Varmeregnskabet.

I de Tilfælde, hvor Varmebidraget eller en Del af dette er indbefattet eller maa anses indbefattet i Lejen, bliver der at foretage en Nedsættelse af denne, saa vidt muligt til det Beløb, som det maa antages, at Lejebeløbet vilde have udgjort, saafremt Lejemaalet ved dets Oprettelse var afsluttet som et Lejemaal, hvori der skulde svares Varmebidrag efter de i § 38 a indeholdte Regler.

Opnaas der ikke Enighed mellem Parterne om den fremtidige Leje, bliver Spørgsmaalet om Lejens Fastsættelse inden Udgangen af December Maaned 1943 at forelægge for det nedenfor omhandlede *Forligsnævn*, der efter nærmere Prøvelse stiller Forslag om Lejens Størrelse. Tiltrædes Forslaget ikke af Parterne, kan en af disse inden en Frist af 14 Dage indbringe Sagen for *Retten*, der træffer sin Afgørelse efter at være blevet gjort bekendt med *Forligsnævnets* Forslag og Parternes Indvendinger mod dette. Rettens Afgørelse kan ikke indbringes for højere Ret.

I hver Underretskreds nedsættes der et *Forligsnævn*, der *bestaar af* en Formand, som enten skal have bestaaet juridisk Embedseksamen eller dansk juridisk Eksamen med første Karakter, samt af 2 andre Medlemmer, hvoraf det ene skal have Kendskab til Ejendomsadministration, medens det andet Medlem skal have teknisk Uddannelse. Saavel Formanden som Medlemmerne beskikkes af den stedlige Underretsdommer i borgerlige Sager (i København af

Præsidenten for Københavns Byret). Samtidig med Beskikkelsen udpeges en Suppleant for Formanden og for hvert af Medlemmerne. Indenrigsministeren kan efter Indstilling fra vedkommende Dommer bestemme, at der i en Underretskreds nedsættes flere Forligsnævn.

Indenrigsministeren fastsætter nærmere Regler om Fremgangsmaaden ved Sagernes Behandling for Nævnet, om Størrelsen af det Nævnets Formand og Medlemmer tilkommende Vederlag, om Afholdelse af de med Sagernes Behandling for Nævnet forbundne Udgifter og om andre Foranstaltninger til Gennemførelse af Bestemmelserne i nærværende Paragraf, herunder vejledende Regler for Beregningen af den i Stk. 2 omhandlede Lejenedsættelse.

— — —
Forligsnævnene træder i Virksomhed den 1. Oktober 1943.

Særregler vedrørende Lejemaal om Enkeltværelser og møbleret Lejlighed.

Ved § 17 i Loven af 28. Maj 1942 (Aarvog 1941—42, Side 237) blev Udleje af Enkeltværelser i et vist Omfang undergivet Huslejeregulering, hvorimod de paagældende Lejemaal fremdeles var frit opsigelige. Paa Grund af denne Boligforms Betydning i de større Byer fandt Ministeriet det imidlertid nødvendigt at undergive alle Lejemaal om Enkeltværelser, møbleret Lejlighed eller Del deraf Kontrol med Hensyn til *baade Lejefastsættelse og Opsigelse*, saafremt Kommunalbestyrelsen maatte ønske saadanne Regler bragt til Anvendelse i Kommunen. Undtagne skulde blot være Lejemaal med fuld Kost, altsaa praktisk taget Pensionatsvirksomhed. Da det imidlertid drejer sig om Lejemaal med meget varierende Ydelser, vil den midlertidige Lejelovgivnings almindelige Regler ikke være anvendelige paa dette Omraade, hvor Afgørelsen forudsætter et paa Besigtigelse baseret konkret Skøn, og Ministeriet mente derfor, at man burde henlægge Sagernes Afgørelse til *særlige sagkyndige Nævn*. Uden for de Kommuner, hvor Nævn blev nedsat, skulde efter Forslaget de hidtil gældende Bestemmelser om Huslejeregulering oprettholdes, for saa vidt angaar møblerede Lejligheder, der udlejes en vis Del af Aaret, f. Eks. som Sommer- eller Vinterlejlighed. — Lovforslagets Bestemmelser i dette Kapitel, der

i Princippet svarede til Regler, som var gældende under og efter forrige Krig, blev paa en Række Punkter ændret i Folkettinget, i hvis Udvalg man fra flere Sider nærede stærke Betænkeligheder ved at gaa med til Nedsættelse af Fremlejerenævn, bl. a. fordi de paagældende Samboforhold er af endnu intimere Natur end i Lejeforhold vedrørende Beboelseslejligheder i Tofamilieshuse. Ændringerne gik navnlig ud paa: at kræve Enstemmighed til Beslutning om Fremlejerens Nedsættelse i Kommuner med under 10 000 Indbyggere og at udvide Antallet af Nævnets almindelige Medlemmer fra 2 til 4. I Kommuner, hvor Nævn ikke er nedsat, kom derhos Lejereguleringsbestemmelserne til at omfatte ikke blot Sommer- og Vinterboliger, men alle Lejeforhold om Enkeltværelser eller om møbleret Lejlighed.

I den følgende Fremstilling er først anført de Regler, som gælder, hvor der er *nedsat Nævn*, og som finder Anvendelse, ifald vedkommende Bolig var eller havde været udlejet 1. September 1939, uanset om Lejemaalet da angik enkelte Værelser eller møbleret Lejlighed; nogle faa Bestemmelser — om Fremgangsmaaden ved Sagernes Behandling, der svarer til den for Beboelseslejligheder fastsatte, om Straf og om Tilbagebetaling af for meget erlagt Leje — er ikke medtaget. Dernæst følger, i § 58 u, de Regler, som gælder, hvor Nævn *ikke* er nedsat.

§ 58 l. Hvis Forholdene i en Kommune efter Kommunalbestyrelsens Skøn taler derfor, kan denne nedsætte et eller flere Nævn med de i §§ 58 o—p samt § 58 s angivne Opgaver.

Kommunalbestyrelsens Beslutning, der i Kommuner med under 10 000 Indbyggere skal være enstemmig, bekendtgøres i Statstidende og i øvrigt paa den i Kommunen almindeligt brugte Maade. Senest 8 Dage efter Nævnets Nedsættelse skal Kommunalbestyrelsen afgive Indberetning herom til Indenrigsministeriet med Opgivelse af Formandens Navn og Adresse. Ved Formandsskifte indberettes den nye Formands Navn og Adresse.

§ 58 m. Hvert Nævn skal *bestaa af* en Formand og 4 andre Medlemmer. Nævnets Medlemmer undtagen Formanden skal bo i Kommunen.

Formanden, der enten skal have bestaaet juridisk Embedseksamen eller dansk juridisk Eksamen med første Ka-

rakter, vælges af den stedlige Underretsdommer i borgerlige Sager (i København af Præsidenten for Københavns Byret). Til Formand maa ikke vælges en Person, der er interesseret i Ejendomshandler. Samtidig med Valget af Formand vælges en Suppleant for denne.

Kommunalbestyrelsen vælger Nævnets *øvrige Medlemmer*, der skal være kendt med Husleje- og Boligforhold, og af hvilke de to skal være Grundejere og tillige Udlejere, de øvrige Lejere. Der skal gives de i Kommunen værende større Grundejer- og Lejerorganisationer Adgang til at gøre Indstilling om Valget af disse Medlemmer. Der vælges samtidig efter samme Regler en Suppleant for hvert Medlem. I Sager vedrørende Lejemaal med delvis Kost kan Nævnet tilkalde sagkyndig Bistand ved Fastsættelsen af Prisen for Kosten.

For at vælges til Medlem skal den paagældende have dansk Indfødsret, være myndig, uberygtet og raadig over sit Bo.

Berettiget til at afslaa at lade sig vælge eller til — dog ikke under en Sags Behandling — at frasige sig Hvervet er: 1) den, der er fyldt 60 Aar, 2) den, der paa Grund af Sygdom eller lignende Mangler ikke uden betydelig Vanskelighed kan fungere som Medlem, 3) den, hvem Hvervet paa Grund af offentlig Stilling eller borgerligt Ombud vilde volde særligt Besvær, 4) den, der ved at skulle fungere som Medlem vilde være nødsaget til i væsentlig Grad at tilsidesætte sine egne Anliggender.

Et Medlem kan ikke deltage i Behandlingen af Sager, hvori han selv direkte eller indirekte er interesseret, eller til hvis Parter han staar i Afhængighedsforhold eller i Slægtskabs- eller Svogerskabsforhold i op- og nedstigende Linie eller i Sidelinien saa nær som Søkendebørn. Ej heller kan et Medlem deltage i Behandlingen af en Sag, saafremt han er en af Parternes Ægtefælle, Værge, Adoptiv- eller Plejefader, Adoptiv- eller Plejesøn.

§ 58 n. Kommunen afholder *Udgifterne til Kontorhold* m. v. for de nedsatte Nævn, herunder Medlemmernes Udlæg i Anledning af Hvervet samt *Vederlag* for Formandens Virksomhed. Hvor Forholdene taler derfor, kan Kommunalbestyrelsen tillægge de øvrige Medlemmer Vederlag for deres Virksomhed.

§ 58 o. Udlejerens *Opsigelse* er ugyldig uden Nævnets Godkendelse, medmindre Opsigelsen skyldes Udlejerens Fraflytning eller ved Fremlejemaal Hovedlejemalets Bortfald. Ved Afgørelsen af, om en Opsigelse skal godkendes, skal Nævnet tage særligt Hensyn til, om der foreligger saadan Grund til Opsigelse, at denne maa siges at stemme med Billighed.

Samme Regler gælder, saafremt Lejemaalet kun skal gælde for et bestemt Tidsrum. Som rimelig Ophørsgrund skal det i saa Fald anses, at Lejeforholdet skønnes at være af mere forbigaaende Beskaffenhed og derhos af begge Parter var forudsat at skulle ophøre ved Udløbet af det i Aftalen fastsatte Tidsrum. Ønsker Lejeren at paaberaabe sig nærværende Bestemmelse, maa han senest 1 Maaned inden det Tidspunkt, da Lejeforholdet ifølge Aftalen skal udløbe, indbringe Sagen for Nævnet.

Skal der i Forbindelse med Lejemaalet ydes delvis Kost, kan uanset Regelen i Stk. 1 saavel Udlejeren som Lejeren med 14 Dages Varsel til den 1. i en Maaned opsiges Lejemaalet, for saa vidt angaar Kosten. Lejebeløbet fastsættes da af Nævnet.

Foranstaaende Bestemmelser kommer til Anvendelse paa Opsigelser, der er afgivet den 12. Maj 1943 eller senere, forudsat at Nævn er nedsat i vedkommende Kommune senest 4 Uger efter Lovens Ikrafttræden. I modsat Fald kommer Bestemmelserne alene til Anvendelse paa Opsigelser, der afgives efter Datoen for det Nummer af Statstidende, hvori Nævnets Nedsættelse er bekendtgjort.

§ 58 p. Nyt Lejemaal kan ikke uden Nævnets Godkendelse afsluttes paa *Vilkaar*, der er mere byrdefulde for Lejeren end de Vilkaar, som var gældende ved det hidtidige Lejemaals Ophør. Ej heller kan der under et Lejemaals Bestaaen uden Nævnets Godkendelse indgaas Aftale om Ændringer i Lejevilkarene, hvorved disse bliver mere byrdefulde for Lejeren.

Enhver Ydelse fra Udlejeren, der staar i Forbindelse med Brugen af det lejede, saasom for Møblering, delvis Kost, Opvarmning, Belysning, Forbrug af Gas, Adgang til Afbenyttelse af visse Lokalteter og lignende, anses indbefattet under Vilkaarene for Lejemaalet, uanset om der maatte være indgaaet særskilt Aftale herom.

Saafrømt Lejeren fremlejer en hidtil ikke fremlejet Lejlighed eller Del af en saadan, eller naar en Lejlighed, der forud har været udlejet umøbleret, nu helt eller delvis udlejes i møbleret Stand, skal Lejeaftalen forelægges Nævnet og er ikke gyldig uden dettes Godkendelse.

Foranstaaende Bestemmelser kommer til Anvendelse paa Aftaler, der er indgaaet den 12. Maj 1943 eller senere, forudsat at Nævn er nedsat i vedkommende Kommune senest 4 Uger efter Lovens Ikrafttræden. I modsat Fald kommer Bestemmelserne alene til Anvendelse paa Aftaler, der indgaaes efter Datoen for det Nummer af Statstidende, hvori Nævnets Nedsættelse er bekendtgjort.

§ 58 q. Lejeren kan ikke med Retsvirkning give Afkald paa den ham ved §§ 58 o—p hjemlede Beskyttelse.

§ 58 s giver Nævnene Beføjelse til at udøve den Adgang, der ellers tilkommer Retten, til at *nedsætte* en fastsat *Leje*, hvis denne staar i Misforhold til det lejedes Værdi, eller helt eller delvis at *tilsidesætte Bestemmelser* i Lejeaftalen, som skønnes at være aabenbart ubillige. Det hedder herom i Paragraffen: Efter Lejerens (Fremlejetagerens) Begæring kan Nævnet, selv om Forhøjelse af Lejen ikke har fundet Sted, udøve den Retten i Henhold til §§ 27 og 30 tilkommende Adgang til at nedsætte Lejens (Fremlejens) Størrelse eller helt eller delvis tilsidesætte Bestemmelser i Lejeaftalen. Nævnets Afgørelse kan af hver af Parterne indbringes for Retten.

§ 58 u. Saafrømt der *ikke* er *nedsat Nævn* i vedkommende Kommune, kan Lejeforhold vedrørende enkelte Værelser, møbleret Lejlighed eller Del af en saadan *opsiges* af Udlejeren med det i Lejeforholdet gældende Varsel og til aftalt eller forudsat Flyttedag.

Nyt Lejemaal kan dog ikke uden Kommunalbestyrelsens Godkendelse afsluttes paa *Vilkaar*, der er mere byrdefulde for Lejeren end de Vilkaar, som var gældende ved Ophøret af det forrige Lejemaal for en tilsvarende Periode. Ej heller kan der under Lejemalets Bestaaen uden Kommunalbestyrelsens Godkendelse indgaaes Aftale om Ændringer i Lejeaftalen, hvorved denne bliver mere byrdefuld for Lejeren.

Det Spørgsmaal, som Forhandlingen i *Folketinget* særlig samlede sig om, var det foreslaaede Forbud mod *Lejeforhøjelse*

ved frivillig Overenskomst i bestaaende Lejeforhold. Regeringens Forslag herom var motiveret dels med Nødvendigheden af at sikre Haandhævelsen af Lovens almindelige Princip — Fastholdelse af det almindelige Huslejeniveau —, dels med den Fare for Omgaaelse af Lovens Regler, som Adgangen til frivillige Overenskomster frembyder. Heroverfor gjorde Ordførerne for Det konservative Folkeparti og for Venstre gældende, at naar Lejeren ikke kan opsiges, har Ejeren ikke noget Tvangsmiddel imod ham, og de henviste til, at Lejestigningen i København som Følge af frivillige Overenskomster kun udgjorde en ringe Procentdel. Om Folketingsudvalgets Stilling til Sagen og Bestemmelsens Udeladelse i Folketinget se foran under Afsnit II, 2.

Fra socialdemokratisk Side rejstes Spørgsmaal om Inddragelse af *Lejemaal i Tofamilieshuse* under den midlertidige Lejelovgivningens Uopsigelighedsbestemmelser. Resultatet af Folketingsudvalgets Drøftelser paa dette Punkt er nærmere omtalt under Afsnit II, 1.

Ogsaa de vigtigste af de øvrige Ændringer, der blev foretaget i Folketinget, er nævnt i det foregaaende — bl. a. om Adgang til Rente af Forskudsbeløb til Brændselskøb, om enlige Personers Adgang til større Lejligheder, om Oprettelse af Forligsnævn til Behandling af Varmesager, om Enstemmighed i mindre Kommuner ved Kommunalbestyrelsens Beslutning angaaende Nedsættelse af Fremlejenævn og om Udvidelse af disse Nævns Medlemstal.

Lovforslaget vedtoges i Folketinget med 96 Stemmer mod 1. Nationalsocialisterne gjorde gældende, at al Huslejelovgivning for at være til Nytte for Befolkningen maa være socialistisk, og da dette langt fra var Tilfældet med det foreliggende Forslag, kunde de ikke stemme derfor.

Under Forhandlingen i *Landstinget* kritiserede *Thisted Knudsen* (V.) de nye Bestemmelser om Uopsigelighed af Lejemaal i Tofamilieshuse. Det nedsatte Udvalg havde Samraad med Indenrigsministeren om Sagen, og der var i Udvalget Enighed om, at man maatte nære visse Betæneligheder ved at inddrage disse Lejemaal under Uopsigelighedsbestemmelserne. Fra visse Sider inden for Udvalget ønskede man Forslagets Bestemmelse om Opsigelse af de saakaldte urolige Lejere (se Anmærkningen til § 56, Litra c) udvidet med Henblik paa disse Lejemaal, saaledes at Udlejeren i særlige Tilfælde fik en lettere Adgang til Opsigelse, end den nævnte Bestemmelse medfører. Der opnaaedes dog ikke i Udvalget Enighed om nogen Ændring, og Udvalget indstillede herefter Lovforslaget i Folketingets Affattelse til Vedtagelse uforandret. Vedtagelsen ved 3. Behandling skete enstemmigt med 52 Stemmer.

55. Lov angaaende Erhvervelse af fast Ejendom. (Indenrigsminister *Jorgen Jorgensen*). [A. Sp. 5095. — C. Sp. 2043 og 2115].

Fremsat i *Folketinget* $28/5$ (F. Sp. 1644). 1. Beh. $2/6$ (F. Sp. 1792). Partiernes Ordførere: Carl Petersen, Fibiger, Knud Kristensen, Rasmussen (Gylling), Oluf Pedersen og Jens Thomsen. Henvist til samme Udvalg som Forslag til Lov om Udskrivning af en Krigskonjunkturskat m. v. for Skatteaaret 1943—44 samt om bunden Opsparing (se Side 127). Betænkning (B. Sp. 1753) afgivet $26/6$. (Ordfører: Ole Bjørn Kraft). 2. Beh. $29/6$ (F. Sp. 1902, jfr. 1939). 3. Beh. $30/6$ (F. Sp. 1974). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $30/6$ (L. Sp. 1018, jfr. 901). Partiernes Ordførere: Hans Hansen, Bækgaard, Stein og Oluf Johansen. Henvist til samme Udvalg som Forslag til Lov om Udskrivning af en Krigskonjunkturskat m. v. for Skatteaaret 1943—44 samt om bunden Opsparing (se Side 127). Betænkning (B. Sp. 1879) afgivet $2/7$. (Ordfører: Stein). 2. Beh. $2/7$ (L. Sp. 1051). 3. Beh. $2/7$ (L. Sp. 1055). *Loven stadfæstet 8. Juli 1943.* (Lov-Tid. Nr. 339).

Loven udgør et Led i det Kompleks af Love, hvis Formaal er at virke stabiliserende paa Pengeforholdene. Hvad den gaar ud paa, er navnlig tre Ting: først og fremmest at i Almindelighed *kun Landmænd*, der inden for de sidste 5 Aar har været beskæftiget mindst 2 Aar ved Landbrug, kan *købe en Landejendom* uden at søge Tilladelse dertil; endvidere, at den, der køber Ejendom, ikke uden særlig Tilladelse kan *sælge igen* inden for et Tidsrum af 2 Aar, og endelig, at der ved enhver Landbrugsejendoms Salg skal foreligge en Erklæring om, at der *paa Ejendommen er Besætning, Inventar og Avl*, svarende til Ejendommens normale Drift.

I den Betænkning, som den 25. Juni 1942 blev afgivet af det af Folketinget nedsatte Udvalg angaaende Forlængelse af Gælds begrænsningsloven, omtales bl. a. den Indflydelse, som Tidens ekstraordinære Pengerigelighed øver paa Efterspørgselen efter fast Ejendom og dermed ogsaa paa Ejendomspriserne. Dette Spørgsmaal blev siden gjort til Genstand for indgaaende Overvejelser, og det var paa Grundlag heraf, at Indenrigsministeren fremsatte Forslag til den heromhandlede Lov, hvilket Lovforslag blev vedtaget af Rigsdagen med forskellige Ændringer, af hvilke de vigtigste

er omtalt i Tilslutning til nedenstaaende Gengivelse af Lovens Indhold.

§ 1. Vil nogen ved frivillig Aftale *købe fast Ejendom*, skal Skødet, for at Tinglysning kan ske, i følgende Tilfælde være forsynet med Paategning om, at *Tilladelse* til Købet er meddelt:

- 1) Saafremt Sælgerens Adkomst er tinglyst den 28. Maj 1943 eller senere, og der ved Anmeldelsen til Tinglysning af Køberens Skøde ikke er forløbet *2 Aar fra Tinglysningen* af Sælgerens Adkomst.
- 2) Saafremt Ejendommen ikke købes af *Enkeltpersøner* eller anpartsvis af Enkeltpersoner.

Angaar Købet en *Landbrugsejendom*, kræves Tilladelse endvidere:

- 3) Saafremt Køberen ikke for Tinglysningsdommeren kan forelægge en Erklæring fra Kommunalbestyrelsen i den Kommune, hvor Ejendommen er beliggende, om, at Ejendommen er forsynet med *Inventar, Besætning og Avl* i det Omfang, som er nødvendigt for paa forsvarlig Maade at opretholde den for Ejendommen normale Driftsform, og om, at disse Effekter omfattes af Købet.
- 4) Saafremt Køberen ikke i et sammenlagt Tidsrum af mindst 2 Aar inden for de sidste 5 Aar har været *Ejer eller Bruger af en Landejendom* eller har været beskæftiget ved *praktisk Landbrugsarbejde* eller besøgt *Landbrugsskoler eller Husmandsskoler*. Ophold paa andre Skoler samt Militærtjeneste og Sygdom medregnes ikke i de nævnte Tidsrum af 2 og 5 Aar. Tilladelse udkræves dog ikke i Medfør af nærværende Bestemmelse, saafremt Sælgeren inden den 27. Juni 1943 har udstedt eller skriftligt har forpligtet sig til at udstede Skødet.

Hvad der i denne Lov er fastsat om Køb, finder tilsvarende Anvendelse paa *Mageskifte*.

Indskydes en fast Ejendom i et *Aktieselskab*, Interessentskab el. lign., kan Aftale herom kun tinglyses, naar Aftaledokumentet er forsynet med Paategning om, at Tilladelse til Aftalens Indgåelse er meddelt.

Stk. 1, Pkt. 4, indføjedes i Folketinget med det Formaal at give Landmænd en særlig Adgang til at erhverve Land-

brugsejendomme. Samtidig undergik Paragraffen ogsaa et Par andre Ændringer, som dog var af mere formel Karakter.

§ 2. *Tilladelse til Køb* af fast Ejendom kan i det i § 1, Stk. 1, Pkt. 1, nævnte Tilfælde som Regel kun meddeles, naar der efter Sælgerens Erhvervelse af Ejendommen er sket saadanne *Forandringer i hans personlige eller økonomiske Forhold*, at det maa anses for at være af afgørende Betydning for ham at kunne afhænde Ejendommen, og det tillige kan antages, at han ikke har erhvervet Ejendommen for at opnaa Fortjeneste, ved Videresalg. Ved Afgørelsen af, om Tilladelse kan meddeles, vil der endvidere være at lægge Vægt paa Forholdet mellem Købesummen og det Beløb, for hvilket Sælgeren i sin Tid har erhvervet Ejendommen, hvorved Hensyn tages til mulige Ændringer i Ejendommen, Besætningen og Inventarets Tilstand.

Tilladelse kan i de i § 1, Stk. 1, Pkt. 2—4, samt Stk. 3 nævnte Tilfælde kun meddeles, naar *ganske særlige Grunde* taler derfor. Købes en fast Ejendom af et *Aktieselskab, Andelsselskab el. lign.*, eller indskydes en fast Ejendom i saadant Selskab, kan det, naar Selskabets Hovedformaal er at eje fast Ejendom, som Vilkaar for Tilladelsen stilles, at Aktierne eller Andelsbeviserne *noteres paa Navn*, samt at der i Aktierne eller Beviserne optages en Bestemmelse om, at Overdragelse eller Pantsætning af disse er ugyldig uden Tilladelse.

I det i § 1, Stk. 1, Pkt. 1, nævnte Tilfælde vil Tilladelse som Regel være at meddele, saafremt Købet angaar en ubebygget Ejendom, som efter sin Størrelse og Beliggenhed maa anses for egnet til *Byggegrund* eller til Udstykning til Byggegrunde, og Salgsvilkaarene, herunder navnlig Købesummens Størrelse, maa anses for rimelige. I samme Tilfælde vil Tilladelse ligeledes som Regel være at meddele, saafremt Ejendommens Areal ikke overstiger 2 000 m² og Køberen afgiver Erklæring paa Tro og Love om, at Ejendommen skal anvendes til Have.

Angaar Købet en Landbrugsejendom, kan Tilladelse i alle Tilfælde meddeles, naar Køberen har en *arbejds-mæssig og erhvervs-mæssig Interesse* i Købet.

Stk. 3, der drejer sig om *Parcelbyggeri*, blev tilføjet i Folketinget, hvor man til Gengæld udtog det tidligere Stk. 3 af

Paragraffen og indsatte det (i en lidt ændret Form) som Nr. 5 i § 3, Stk. 1. Paragraffens sidste Stykke blev ligeledes indføjjet i Folketinget.

§ 3. I følgende Tilfælde er *Tilladelse uforuden*:

- 1) Saafremt Sælgeren *inden den 28. Maj 1943* har udstedt eller skriftligt har forpligtet sig til at udstede Skødet, eller der inden den nævnte Dato er oprettet skriftlig Aftale om Ejendommens Indskydelse i et Aktieselskab, Interessentskab el. lign.
- 2) Saafremt Køber og Sælger er *Ægtefæller eller beslægtede eller besvogrede* i op- og nedstigende Linie, eller Køberen er Sælgerens Adoptivfader, Adoptivmoder, Adoptivbarn eller er gift med Sælgerens Adoptivbarn.
- 3) Saafremt Køberen eller Sælgeren er *Staten eller Statens Jordfond*.
- 4) Saafremt Ejendommen erhverves i Henhold til Lovgivningen om
  - a. Oprettelse af *Tillægsjord til mindre Landbrug* m. m.,
  - b. Foranstaltninger til *Fremme af en hensigtsmæssig Jordfordeling* mellem Landejendomme,
  - c. Opførelse af *Arbejderboliger* paa Landet.
- 5) Ved Salg af Ikke-Landbrugsejendomme til Enkeltpersoner eller anpartsvis til Enkeltpersoner, *saafremt Sælgeren har opført de paa Ejendommen værende Bygninger*, hvad enten Ejendommen forinden var ubebygget, eller Sælgeren fuldstændig har nedrevet den hidtidige Bebyggelse paa Ejendommen.

Dokumentation for, at Tilladelse i Medfør af nærværende Paragraf er uforuden, torelægges Tinglysningsdommeren.

Samtidig med at Stk. 1, Pkt. 5, blev overflyttet fra § 2, udvidedes Pkt. 4 til at omfatte flere Tilfælde end oprindelig foreslaaet. Ændringen var dog nærmest af lovteknisk Karakter, idet det drejer sig om Tilfælde, hvor det offentlige i Forvejen har Haand i Hanke med Salget.

§ 4. Frivillig Aftale om Overdragelse af fast Ejendom er ugyldig, saafremt den ikke er indgaaet med den, som ifølge tinglyst Skøde er Ejer af Ejendommen. Fuldmagt til at træffe Aftale om Overdragelse af fast Ejendom er kun gyldig, saafremt Fuldmagten er tinglyst. De i § 6 nævnte Myndigheder

kan dog, naar ganske særlige Forhold taler derfor, meddele Tilladelse til, at en Person, som ikke har tinglyst Adkomst paa en Ejendom, indgaar en for saavel Sælger som Køber forpligtende Aftale om Overdragelse af Ejendommen, dog saaledes, at Aftalen bliver uden Gyldighed, saafremt den ikke bliver tinglyst inden et af vedkommende Myndighed fastsat Tidspunkt.

Paragraffen blev indføjet i Folketinget. Den har sin Begrundelse i, at Bestemmelsen om, at Ejendomme ikke kan videresælges ved tinglyst Skøde i de første to Aar efter Købet, vilde blive væsentlig afsvækket, saafremt man frit kunde omsætte Ejendomme et ubegrænset Antal Gange paa utinglyst Slutseddel. Et nødvendigt Supplement hertil er det, at ogsaa Fuldmagt til Salg af en Ejendom bliver ugyldig, saafremt Fuldmagten ikke er tinglyst. Der vil ganske vist ikke være noget i Vejen for, at der gives en fortsat Række Fuldmagter og Underfuldmagter, men da de alle skal tinglyses, kommer Forholdet frem til sidst og vil kunne rammes af Straffebestemmelserne for Omgaaelse.

I § 5 fastslaas det, hvad der skal forstaas ved faste Ejendomme, Landbrugsejendomme og Skovejendomme.

§ 6: *Tilladelse* i Medfør af nærværende Lov meddeles, for saa vidt angaar Landbrugs- og Skovejendomme, af det i Lovbekendtgørelse Nr. 706 af 30. December 1940 § 2, Stk. 3, nævnte *Bevillingsudvalg* vedrørende Saneringslaan til Landbrugere, for de sønderjyske Landsdeles Vedkommende dog af det i Henhold til § 5, Stk. 1, i Lov Nr. 164 af 16. Máj 1934 nedsatte Udvalg.

Tilladelse vedrørende andre Ejendomme meddeles af et *Udvalg* bestaaende af 5 Medlemmer, der udnævnes af Indenrigsministeren. Der kan udnævnes Suppleanter for Medlemmerne. Der tilkommer Udvalgets Medlemmer Vederlag for det af dem udførte Arbejde samt Rejsegodtgørelse. De nærmere Regler for Vederlagets Størrelse og Rejsegodtgørelsen fastsættes af Indenrigsministeren, der ligeledes træffer Bestemmelse om den fornødne Sekretærhjælp og anden Bistand for Udvalget og om Afholdelsen af Udgifterne hertil.

§ 7 bemyndiger Indenrigsministeren til efter Forhandling med Justitsministeren og Landbrugsministeren at fastsætte nærmere *Regler for Ansøgninger om Tilladelser og An-*

meldelser til Tinglysning samt om *Erklæringer og Attester*, der skal medfølge, m. v.

§ 8. Den, som ved Meddelelse af *urigtige eller vildledende Oplysninger* eller ved *Fortielse* af Oplysninger, der maatte være af Betydning for Sagens Bedømmelse, opnaar eller søger at opnaa Tilladelse i Henhold til nærværende Lov, ligesom den, der paa samme Maade opnaar eller søger at opnaa Tinglysning uden Tilladelse i de Tilfælde, hvor Tilladelse er nødvendig efter nærværende Lov, straffes med Bøde eller Hæfte. Afgiver nogen urigtig Erklæring paa Tro og Love, straffes han med Hæfte eller under skærpene Omstændigheder med Fængsel indtil 2 Aar.

Begaas de i Stk. 1 nævnte Overtrædelser uagtsomt, er Straffen Bøde eller under skærpene Omstændigheder Hæfte.

Paa samme Maade som anført i Stk. 1, 1ste Pkt., og Stk. 2 straffes den, som for at omgaa Reglerne i nærværende Lov foranlediger eller medvirker til, at en Ejendom stilles til Tvangsauktion eller overtages af en Panthaver til brugeligt Pant, saavel som den, som paa anden Maade omgaa eller søger at omgaa Lovens Bestemmelser.

Gør en Sagfører eller Ejendomsmægler sig skyldig i Overtrædelse af Bestemmelserne i Stk. 1—3, kan i grovere eller gentagne Tilfælde Retten til at udøve Sagførervirksomhed henholdsvis Næringsbrevet frakendes ham for et bestemt Aaremaal eller for bestandig.

Sager angaaende Overtrædelse af denne Lov behandles som Politisager. Bøder tilfalder Statskassen.

Nedlægges der af Anklagemyndigheden Paastand om Idømmelse af Fængselsstraf eller om Frakendelse af Retten til at udøve Sagførervirksomhed eller til at drive Næring som Ejendomsmægler, skal der paa Tiltaltes Forlangende beskikkes ham en Forsvarer.

Bestemmelsen om, at Bøderne tilfalder Statskassen, blev indføjet i Folketinget.

§ 9. Ved Beregningen af de i Stempelovens § 21 fastsatte *Frister* bortses fra de Tidsrum, i hvilke Skøder og andre Dokumenter beror hos de i § 6 nævnte Udvalg i Anledning af Behandling af Ansøgninger i Medfør af nærværende Lov.

Denne Lov træder i Kraft straks og finder Anvendelse

paa alle Aftaler, der ikke er anmeldt til Tinglysning inden Lovens Ikrafttræden.

Efter den 30. Juni 1944 kræves Tilladelse til Tinglysning i Medfør af § 1, Stk. 1, Pkt. 1, kun, saafremt Sælgerens Adkomst er tinglyst i Tiden mellem den 28. Maj 1943 og den 30. Juni 1944.

Bestemmelserne i § 1, Stk. 1, Pkt. 2—4, og Stk. 3, finder *ikke Anvendelse paa Aftaler, der indgaas efter den 30. Juni 1944*. Saafremt der i Henhold til § 2, Stk. 2, i Aktier eller Andelsbeviser er optaget Bestemmelse om, at der til Gyldighed af Overdragelse eller Pantsætning kræves Tilladelse, ophører denne Bestemmelse at have Gyldighed 2 Aar, efter at den oprindelige Tilladelse i Henhold til § 1, Stk. 1, Pkt. 2, eller Stk. 3, er meddelt.

Bestemmelsen i § 4 finder kun Anvendelse paa Aftaler, der indgaas, og Fuldmagt, der gives inden den 30. Juni 1944.

Loven gælder ikke for Færøerne.

Paragraffens Stk. 3, 4 og 5 blev indføjet i Folketinget.

Angaaende Hensigten med Lovforslaget, saaledes som dette forelaa i Folketingets Affattelse, udtalte *Indenrigsministeren* under Sagens Behandling, at det, man vilde søge at forhindre, var, »at den ledige Kapital i Spekulationsøjemed anbringes i fast Ejendom og derved driver Priserne op i urimelige Højder. For *Byejendommenes* Vedkommende har Prisstigningen ikke i saa stor Udstrækning gjort sig gældende endnu. Dels er dette, at Huslejen ligger fast, et væsentligt Moment, men dels har der heller ikke endnu været den Tilbøjelighed til at anbringe Penge i de faste Værdier, som har ført til de meget store Udsving i Priserne. En Stigning er der dog at mærke ogsaa i Priserne paa *Byejendomme*. Paa Landet er Prisstigningen for *Landbrugsejendommenes* Vedkommende uomtvistelig og endda betydelig. En Dag vil Pristallet komme, naar denne Tid er ovre, og saa vil det være ulykkeligt, om Ejendomsbesidderne sidder med Forpligtelser, som de ikke er i Stand til at klare. De unge Landmænd, der skal i Gang i disse Aar, er ikke tjent med at skulle konkurrere med Pengemænd, der anser Landbrugsejendomme for et godt Objekt at anbringe deres Kapital i, og Folk, der ikke køber for at drive Landbrug. De Folk maa holde sig borte fra at investere Penge i Landbrugsejendomme indtil videre.

Ved Lovforslagets Bestemmelser lukkes der ikke af for *Folk uden for Landbruget*, naar de kan dokumentere, at de har en arbejdsmæssig og erhvervsmæssig Interesse i at købe en

Ejendom, men det er ogsaa Betingelsen for, at Folk, der ikke er Landmænd, kan erhverve en Landbrugsejendom i den kommende Tid.»

»Jeg kan godt forstaa«, udtalte Ministeren videre, »at der hos nogle kan være Betænkelighed ved at gaa til Foranstaltninger som dem, jeg her har nævnt med Hensyn til Ikke-Landmænds Muligheder for at komme i Besiddelse af Landbrugsejendomme, men jeg tror, der staa saa *store Ting paa Spil* med Hensyn til den fremtidige Økonomi, at det moget vel kan forsvares at foretage drastiske Indgreb, naar man derigennem kan afbøde Ulykker, som ellers vilde følge. Under Sagens Behandling i Folketinget har der været drøftet mange Muligheder for at naa det samme Maal, som her tilsigtes, nemlig at faa begrænset Efterspørgselen efter fast Ejendom til de Kredse, som naturligt erhverver disse Ejendomme af erhvervsmæssige og arbejdsmæssige Grunde, men man har ikke kunnet finde noget andet Grundlag at samles om end det, der er kommet til Udtryk i det foreliggende Lovforslag. Jeg anser ogsaa Lovforslaget for at være tilfredsstillende under de givne Forhold.»

I Overensstemmelse hermed hedder det i Folketingets Udvalgsbetænkning:

»Der er mellem Udvalget og Ministeren Enighed om, at *Tilladelse* bør gives, hvor Købet har til Hovedformaal at forskaffe Køberen en *Erhvervsbasis* ved personlig Drift af Ejendommen, eller hvor særlige *Slægtskabsforhold* foreligger, der gør Købet naturligt, medens *Tilladelse* almindeligvis ikke bør gives, hvor Købet skyldes andre Hensyn, saasom Kapitalinvestering med Kapitalsikring eller Renteafkastning for Øje, eller hvor der skønnes at foreligge spekulationsmæssige Formaal, eller hvor Formaalet alene er Erhvervelse af Lystejendom.»

Landstingets Udvalg rejste over for Indenrigsministeren Spørgsmaalet om Betimeligheden af en Lempelse af Regelen i § 2, Stk. 2, svarende til den skete Lempelse i samme Paragrafs Stk. 4 vedrørende Køb af Landbrugsejendomme, saa at *Aktieselskaber* m. v., der vil erhverve en Ejendom fortrinsvis til egne Erhvervs- eller Forretningslokaler eller til Værksted el. lign., i alle Tilfælde kunde faa *Tilladelse*. Ministeren erklærede heroverfor, at *Tilladelse* til Køb af denne Art efter Ministerens Opfattelse kan forventes meddelt allerede i Henhold til Dispensationsbeføjelsen i § 2, Stk. 2, og dette fandt Udvalget tilfredsstillende.

Lovforslaget mødte paa Rigsdagen ikke Modstand fra nogen Side, selv om enkelte Medlemmer ikke kunde stemme for det. Blandt Ordførerne for de samarbejdende Partier anbefalede *Oluf Pedersen* (D. R.) at stemme for Lovforslaget,

skønt han ikke fandt de foreslaaede Foranstaltninger tilstrækkelige. *Jens Thomsen* (B.) gav ligeledes Tilslutning til Lovforslaget, men med en Beklagelse af, at det nye, der kom til i Folketinget, ikke var blevet gennemført, da hans Gruppe den 24. Juni 1941 stillede Forslag af lignende Art, idet Virkningerne i saa Fald var blevet større.

Oluf Pedersen havde i Folketingsudvalget søgt at vinde Tilslutning til et Forslag om mere vidtgaaende Foranstaltninger, men Bestræbelserne herfor lykkedes ikke. I en Særbetænkning herom hedder det:

»Et *Mindretal* (*Oluf Pedersen*) beklager, at Regeringens Forslag ikke fulgte den af Finansministeriets sagkyndige Udvalg afgivne Indstilling, idet man udelod saavel den ekstraordinære Grundskyld som Afgiften ved Salg af fast Ejendom. Det af Indenrigsministeren i Udvalget fremsatte Ændringsforslag, der vilde have bødet herpaa, blev desværre afvist.

Mindretallet kan ikke anse de her af Flertallet foreslaaede Foranstaltninger for fyldestgørende.

Retsforbundet har derfor søgt Tilslutning til et paa Grundlag af Indenrigsministerens Ændringsforslag udarbejdet Forslag til Lov om *Afgift ved Salg af fast Ejendom*, der gik ud paa følgende:

1. Ved Salg af fast Ejendom skal der finde en Omvurdering Sted, og de $\frac{3}{4}$ af den Stigning, der konstateres siden den sidste Vurdering før Krigen, afkortes i den aftalte Købesum.
2. Den nye Ejer svarer derefter 3 pCt. aarlig af Værdistigningen i Afgift til Staten som konjunkturbestemt Rente, faldende eller stigende med de senere Vurderinger. Den vil saaledes helt bortfalde, om Prisniveauet atter bliver som før Krigen.
3. Den Værdistigning, som paalignes Salgsafgift, fritages for nugældende Grundstigningsskyld, der virker yderst uheldigt for Køberen af Parceller, idet denne som Regel kommer til at betale til det offentlige for den Stigning, han har afkøbt Sælgeren.

Mindretallet ønsker naturligvis hele den samfundsskabte Grundværdi inddraget til Fællesskabet og gik ud fra, at selv om der ikke i Øjeblikket var fornøden Tilslutning hertil, var det dog muligt at enes om en Lovgivning, saa den bestaaende Uret ikke blev forøget og stabiliseret ved Salg af Krigsgevinst opnaaet gennem Stigning af fast Ejendom, hvorved de unge rykker ind i Forpligtelser, der kan blive deres økonomiske Ruin.

Mindretallet beklager derfor alvorligt, at det ikke lykkedes at faa alle Partiers Tilslutning til dets Forslag.«

I Landstinget tog *Nielsen-Man* (V.) Afstand fra den i Folketinget indføjede Bestemmelse, hvorefter Ikke-Landmænd ikke uden Tilladelse kan erhverve Landbrugsejendomme. Han ansaa dette for saa betænkeligt, at han vilde afholde sig fra at stemme.

Lovforslaget vedtoges i Folketinget enstemmigt med 95 Stemmer, idet 2 Medlemmer hverken stemte for eller imod.

I Landstinget skete Vedtagelsen ligeledes uden Modstemmer med 54 Stemmer.

56. Lov om Forlængelse af Gælds begrænsningsloven. (Indenrigsminister *Knud Kristensen*). [A. Sp. 2603. — C. Sp. 21 og 39].

Fremsat i *Folketinget* ¹⁶/₁₀ (F. Sp. 75). 1. Beh. ²¹/₁₀ (F. Sp. 84). Partiernes Ordførere: Jensen (Horsebæk), Laurits Pedersen, Skjerbæk og Bertel Dahlgaard. 2. Beh. ²²/₁₀ (F. Sp. 94). 3. Beh. ²²/₁₀ (F. Sp. 100). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. ²⁸/₁₀ (L. Sp. 124). Partiernes Ordførere: Ingeborg Hansen, Rahbek, Axel B. Lange og Oluf Johansen. 2. Beh. ²⁸/₁₀ (L. Sp. 129). 3. Beh. ²⁸/₁₀ (L. Sp. 130). *Loven stadfæstet 31. Oktober 1942.* (Lov-Tid. Nr. 434). Traadt i Kraft 1. November 1942.

Da Loven af 2. August 1940 med senere Ændringer om midlertidig Begrænsning af Adgangen til at tinglyse Gæld paa fast Ejendom i Sommeren 1942 fik sin Gyldighedstid forlænget, var det oprindeligt foreslaaet, at Forlængelsen skulde gælde for et Aar. I Folketingets Udvalg om Sagen enedes man imidlertid om at begrænse Forlængelsen til kun at gælde i 4 Maaneder, til 31. Oktober 1942, idet Udvalget fandt, at Spørgsmaalet om unge Landmænds Vanskeligheder ved at komme i Besiddelse af Jord burde optages til Behandling i dets Helhed (Aarbog 1941—42, Side 206). Spørgsmaalet blev ogsaa gjort til Genstand for Overvejelser, men uden at disse havde ført til et Resultat, da Tidspunktet for Lovens Udløb paa ny nærmede sig. Indenrigsministeren fremsatte derfor et Lovforslag, hvorefter Loven skulde have fortsat Gyldighed *indtil 30. Juni 1943*, dog stadig saaledes, at den naar som helst skulde kunne ophæves ved kongelig Anordning, og dette

Lovforslag vedtoges enstemmigt i saavel Folketinget som Landstinget.

Under Sagens Behandling i *Folketinget* efterlystes fra flere Sider Forslag om mere vidtgaaende Foranstaltninger til Modvirkning af Spekulationen i Landbrugsejendomme. Efter hvad *Bertel Dahlgaard* (R. V.) gjorde gældende, gjaldt det om at handle hurtigt og med det Mod, som krævedes til Opgavens rigtige Løsning, uanset om Interesser paa kortere Sigt herigennem maatte føle sig generet. Han pegede i saa Henseende paa, at Nationalbanken i sit Memorandum angaaende Neutralisering af ledige Penge havde udtalt: »Det ligger i Sagens Natur, at Opgangen i Ejendomspriserne og andre Forskydninger, der er medført af Pengerigeligheden, kræver særlige Foranstaltninger.« *Indenrigsministeren* svarede hertil, at Overvejelserne angaaende yderligere Foranstaltninger var ført saa langt frem, at han gik ud fra, Resultatet inden for den allernærmeste Fremtid kunde komme til Behandling i Partierne. Efter Ministerens Opfattelse vilde det være nyttigt, om der, inden Forslag fremsattes, var nogen Føling med Partierne, saa at man kunde se, om Partierne kunde tænke sig at give Tilslutning dertil. Et fremsat Forslag, der ikke gennemførtes, maatte anses for ringere end slet intet.

I *Landstinget* hævdede *Axel B. Lange* (K. F.), at der kunde være Tvivl om, hvorvidt Fordelen ved Pantsætningsbegrænsningen ikke blev opnaaet paa Bekostning af en Forøgelse af den løse Gæld. Det kunde imidlertid kun Fremtiden vise, og naar man nu engang var slaaet ind paa denne Lovgivning, vilde det være naturligt at fortsætte med den. *Oluf Johansen* (R. V.) kunde stemme for Lovforslaget, dog med den sikre Forhaabning, at man ikke ventede til Lovens Udløbstid den 30. Juni 1943 med at iværksætte en mere dybtgaaende Lovgivning. I Modsætning til *Axel B. Lange* havde *Landbrugsministeren*, der talte paa Indenrigsministerens Vegne, den bestemte Opfattelse, at Pantsætningsbegrænsningen havde virket i høj Grad hemmende over for Prisstigningen paa Landejendomme.

---

57. Lov om Forlængelse af Gælds begrænsningsloven. (Indenrigsminister *Jørgen Jørgensen*). [A. Sp. 5257. — C. Sp. 1979 og 2099].

Fremsat i *Folketinget* $16/6$ (F. Sp. 1834). 1. Beh. $18/6$ (F. Sp. 1863). Partiernes Ordførere: Carl Petersen, Henning Hasle, Laurits Pedersen, Rasmussen (Gylling) og Oluf Peder-

sen. Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Carl Petersen, Christen Andersen, Johs. Hansen, M. F. Mortensen [Sekretær], Th. Poulsen, Anton Simonsen, Smørum, Bertel Dahlgaard [Formand], Rasmussen [Gylling], Henning Hasle, Chr. R. Christensen, Petersen [Røj], Laurits Pedersen, Vagn Bro og Hans Pinstrup). Betænkning (B. Sp. 1751) afgivet $\frac{2}{6}$. (Ordfører: Bertel Dahlgaard). 2. Beh. $\frac{2}{6}$ (F. Sp. 1940). 3. Beh. $\frac{3}{6}$ (F. Sp. 1964). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{3}{6}$ (L. Sp. 975). Partiernes Ordførere: Hans Hansen, Bækgaard, Stein og Oluf Johansen. 2. Beh. $\frac{3}{6}$ (L. Sp. 980). 3. Beh. $\frac{3}{6}$ (L. Sp. 981). *Loven stadfæstet 1. Juli 1943*. (Lov-Tid. Nr. 330). Traadt i Kraft straks.

Loven af 2. August 1940 om midlertidig Begrænsning af Adgangen til at tinglyse Gæld paa fast Ejendom blev ved Lov af 30. Juni 1941 (Aarbog 1941—42, Side 205) forlænget med nogle Ændringer til 30. Juni 1942 og derefter — i den ændrede Skikkelse — ved et Par senere vedtagne Love yderligere forlænget til 30. Juni 1943.

Ved den heromhandlede Lov udstrækkes Lovens Gyldighedsperiode fra 1. Juli 1943 til *30. Juni 1944*, men saaledes at der paa ny foretages enkelte Ændringer i dens Bestemmelser.

I § 1 har man saaledes fundet det hensigtsmæssigt at fastsætte, at der ved Beregningen af Laanegrænsen fremtidig skal gaas ud fra den til enhver Tid *senest foreliggende skatteansatte Værdi* af Besætning og Inventar, medens det tidligere var den senest forud for Lovens Vedtagelse foretagne Skatteansættelse, der lagdes til Grund.

I § 2, Linie 2, er Bestemmelsen om Forhøjelse af Laanegrænsen med 10 pCt. ved visse Overdragelser ændret saaledes, at *Adoptivbørn, Børnebørn og disses Ægtefæller* sidestilles med Børn og Svigerbørn.

Desuden er der til § 2 føjet et nyt Stk. af følgende Ordlyd:

»Laanegrænsen forhøjes paa samme Maade som anført i Stk. 1, saafremt Skylddokumentet udstedes i Forbindelse med en Ejendoms Overdragelse til en Køber, der i et sammenlagt Tidsrum af mindst 2 Aar inden for de sidste 5 Aar *har været beskæftiget med praktisk Landbrugsarbejde* eller besøgt Landbrugsskoler eller Husmandsskoler og hverken er eller efter

indtraadt Myndighedsalder har været Ejer af en Landbrugs-
ejendom eller lever i Ægteskab med en Person, der er eller
har været Ejer af en Landbrugsejendom. Ophold paa andre
Skoler end Landbrugsskoler eller Husmandsskoler samt Mili-
tærtjeneste og Sygdom medregnes ikke i de nævnte Tidsrum
af 2 og 5 Aar. Attest om, hvorvidt Køberen opfylder de
angivne Betingelser, udstedes af Kommunalbestyrelsen i den
Kommune, hvori Køberen har Bopæl, efter de af Køberen
fremlagte Bevisligheder, dog at Køberen, for saa vidt angaar
Betingelsen, at han og hans Ægtefælle *ikke er eller har været
Ejer af Landbrugsejendom*, vil kunne afgive Erklæring paa
Tro og Love.«

Denne Tilføjelse fandtes ikke i det oprindelige Lovforslag,
men blev indsat under Sagens Behandling i Folketinget. Fra
socialdemokratisk og radikal Side havde man fra først af anset
det for betænkeligt at gaa med til en saadan Forhøjelse af
Laanegrænsen, idet man tvivlede om, at de unge Landmænd
ville have Gavn deraf i deres Konkurrence om Ejendomme,
hvis den hidtidige ekstraordinære Efterspørgsel efter Land-
ejendomme fra kapitalstærke Kredse stadig opretholdtes. Efter
at der var opnaaet Enighed om en saadan Udformning af
Loven om Erhvervelse af fast Ejendom, at Ikke-Landmænds
Adgang til Køb af Landejendomme blev stærkt begrænset,
bortfaldt imidlertid Modstanden mod den nævnte Bestem-
melse.

I § 3, Stk. 1, har man i Fortegnelsen over Gældsposter,
som uden videre kan tinglyses, optaget som Punkt g) For-
skrivninger, der i Medfør af § 3 i Lov Nr. 110 af 15. Marts
1939 udstedes til *Erhvervenes Laanefond* af Medlemmer af
opløste Driftslaaneforeninger. Det var i Forvejen Praksis at
meddele Dispensation fra Loven med Hensyn til saadanne
Forskrivninger, og Tilføjelsen betyder derfor ikke, at der sker
nogen reel Ændring i den bestaaende Tilstand.

I den hidtil gældende Lovs § 4, Stk. 1, bestemtes det,
at *Udlæg* skulde *udslettes af Tingbogen*, hvis Tvangsauktion
ikke var iværksat inden 6 Maaneder efter Foretagelsen af
Udlæg. Denne Frist er nu ændret til 9 Maaneder, idet man
fra Sagførerside har anført, at der burde gives Skyldnerne
en noget længere Tid til at søge deres Gæld afviklet uden
Auktion.

Endelig er der i § 6, Stk. 2, foretaget en Ændring, hvorefter ogsaa Erklæringer fra *Landinspektører* skal kunne benyttes af Tinglysningsdommerne ved Dokumentation af Forhold, der begrundes Afvigelse fra Lovens almindelige Regler.

Som hidtil skal Loven naar som helst kunne ophæves ved kgl. Anordning.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting. I Folketinget var der 3 Medlemmer, som hverken stemte for eller imod.

58. Lov om Ændring i Lovgivningen om en Laanefond for kortfristede Prioritetslaan. (Indenrigsministrene *Knud Kristensen* og *Jørgen Jørgensen*). [A. Sp. 2605. — C. Sp. 161 og 179].

Fremsat i *Landstinget* $16/10$ (L. Sp. 33). 1. Beh. $28/10$ (L. Sp. 131). Partiernes Ordførere: Hans Hansen, Elmquist, Axel B. Lange og Lannung. Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Hans Hansen, Bender, C. E. Christiansen, Henry Hansen, Hvid, Jørgen Møller, Willumsen, Axel Christensen, Lannung, Bækgaard, Elmquist [Formand], Jens Jensen, K. Pedersen, Korsgaard og Axel B. Lange [Sekretær]). Betænkning (B. Sp. 23) afgivet $9/12$. (Ordfører: Elmquist). 2. Beh. $10/12$ (L. Sp. 265). 3. Beh. $11/12$ (L. Sp. 273). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. $16/12$ (F. Sp. 651). 2. Beh. $17/12$ (F. Sp. 715). 3. Beh. $17/12$ (F. Sp. 718). *Loven stadfæstet 19. December 1942.* (Lov-Tid. Nr. 523).

Under Hensyn til den i Efteraaret 1939 indtraadte Svækkelse i Kurserne paa Kredit- og Hypotekforeningernes Kasseobligationer aabnedes der ved Lov af 26. Februar 1940 Adgang til hos et i dette Øjemed oprettet Institut, *Laanefonden af 1940*, at optage faste, kortfristede Prioritetslaan i Stedet for Kredit- og Hypotekforeningslaan til Dækning af Omkostningerne ved visse Byggearbejder m. v. Renten af de kortfristede Laan blev tastsat saaledes, at Kursen kom til at ligge i Nærheden af pari, og det var Hensigten, at Bygherrerne ved Optagelsen af saadant Laan skulde kunne undgaa det betydelige Kurstab, der maatte paaregnes, saafremt de havde været henvist til at realisere Kredit- og Hypotekforeningsobligationerne til de lave Kurser, man dengang maatte regne med.

Ligeledes undgik Bygherrerne ved Optagelse af kortfristede Laan den Risiko, der ved en Belaaning af Kasseobligationerne var forbundet med Bankens Opsigelsesret.

Ifølge Bestemmelsen i Lovens § 3, Stk. 1, kunde Laan hos Laanefonden af 1940 ikke ydes til Dækning af Omkostninger ved Byggearbejder, der blev afsluttet efter Udgangen af Aaret 1940, men under Hensyn til de ved Slutningen af dette Aar fremdeles herskende usikre Kursforhold blev Fristen ved Lov af 17. December 1940 forlænget til Udgangen af 1941 og ved Lov af 22. December 1941 yderligere til Udgangen af Aaret 1942. Sidstnævnte Forlængelse, der fandt Sted paa et Tidspunkt, hvor Fonden i over et Aar ikke havde ydet noget Laan, og de faa resterende Laan hos Fonden var opsagt til Indfrielse i December Termin 1941, var begrundet med det ønskelige i, at Fonden fremdeles i Tilfælde af en — muligvis pludselig — indtrædende Rentestigning kunde staa beredt til umiddelbar Genoptagelse af sin Virksomhed, uden at det var nødvendigt først at tilvejebringe ny Lovhjemmel herfor.

Det Landstingsudvalg, der havde Forslaget til den i December 1941 gennemførte Lov til Behandling, henstillede i sin Betænkning til Indenrigsministeren i god Tid inden Lovens Udløb at overveje, om man ikke ved en eventuel yderligere Forlængelse skulde *give Loven en længere Løbetid*. Denne Henstilling lovede Indenrigsministeren at tage under Overvejelse. Da han i Oktober 1942 fremsatte Forslag om en saadan yderligere Forlængelse, var Gyldighedstiden dog som hidtil foreslaaet begrænset til et Aar, men Ministeren udtalte i sin Fremsættelsestale i Landstinget, at han intet havde imod, at Mulighederne for at overvinde de Vanskeligheder, der vilde være forbundet med at give Laanefonden en mere permanent Karakter, blev prøvet.

Under Sagens Behandling i et Landstingsudvalg viste det sig imidlertid umuligt at naa til Afslutning af Behandlingen af Spørgsmaalet om Gennemførelse af en mere varig Lov inden 1. Januar 1943. Paa Forslag af Indenrigsministeren enedes man derfor om, at *Loven foreløbig kun skulde forlænges for 1/2 Aar*, idet Ministeren samtidig udtalte, at det var Hensigten senere at fremsætte et nyt Lovforslag, saa at Landstinget kunde faa Lejlighed til at arbejde videre med Spørgsmaalet.

I den ændrede Skikkelse vedtoges Lovforslaget *enstemmigt* i begge Ting.

Paa Foranledning af Landstingets Udvalg indhentede Indenrigsministeriet hos *Nationalbanken* en Udtalelse om Sagen. Det gøres heri gældende, at en Forlængelse af Laanefondens Virksomhed ikke under det herskende Obligationsniveau kan anses for nødvendig, og at der ved en saadan Forlængelse kunde opstaa en vis Risiko for, at Bygherrer til Skade for sig selv valgte en kort Prioritering frem for Prioritering paa længere Sigt. Med Hensyn til Betimeligheden af en permanent Lovgivning mente Banken, at der burde tages Stilling til Spørgsmaalet om Adgang til Anvendelse af kort Prioritering efter de til enhver Tid gældende særlige Forhold, og at man af den Grund maatte fraraade en permanent Lov.

Kreditforeningernes staaende Fællesudvalg, der ogsaa blev spurgt, havde ikke noget at indvende mod Gennemførelse af en permanent Lov, idet dog et enkelt Medlem vilde foretrække, at der i en Periode af f. Eks. 3—5 Aar blev Lejlighed til at indhøste yderligere Erfaringer, før Sagen blev endeligt afgjort.

Endvidere modtog Udvalget fra »Fællesorganisationen af almenyttige danske Boligselskaber« samt fra »Bygge-Societetet for Danmark« Henvendelser om, at Loven blev gjort permanent.

59. Lov om Ændring i Lovgivningen om en Laanefond for kortfristede Prioritetslaan. (Indenrigsminister *Jørgen Jørgensen*). [A. Sp. 5385. — C. Sp. 1391 og 1983].

Fremsat i *Landstinget* $2\frac{3}{6}$ (L. Sp. 890). 1. Beh. $2\frac{3}{6}$ (L. Sp. 896). 2. Beh. $2\frac{3}{6}$ (L. Sp. 897). 3. Beh. $2\frac{3}{6}$ (L. Sp. 898). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. $3\frac{0}{6}$ (F. Sp. 1976). 2. Beh. $3\frac{0}{6}$ (F. Sp. 1978). 3. Beh. $3\frac{0}{6}$ (F. Sp. 1979). *Loven stadfæstet 1. Juli 1943*. (Lov-Tid. Nr. 331).

Ved Lov af 19. December 1942 (jfr. ovenfor) fastsattes det, at Laanefonden for kortfristede Prioritetslaan skulde kunne yde Laan til Dækning af Omkostninger ved Byggearbejder, som var paabegyndt efter 1. Januar 1938 og fuldførtes inden Udgangen af Juni 1943, idet sidstnævnte Frist dermed forlængedes for et halvt Aar. Ved den her omhandlede Lov forlænges Fristen yderligere med 9 Maaneder til *Udgangen af Marts 1944*. Forud for dens Gennemførelse havde Inden-

rigsministeren i Landstinget stillet Forslag om at gøre Laanefonden for kortfristede Prioritetslaan til en varig Institution (jfr. Side 433). Det viste sig imidlertid, at Overvejelserne herom ikke kunde tilendebringes inden 30. Juni 1943, og man enedes derfor om en ny kortvarig Forlængelse af den gældende Ordning, for at Laanefonden vedblivende kunde staa beredt til umiddelbar Genoptagelse af sin Virksomhed, dersom Forholdenes Udvikling paa Obligationsmarkedet skulde give Anledning dertil.

Det herom af Indenrigsministeren fremsatte Lovforslag vedtoges enstemmigt i begge Ting.

60. Lov om Forlængelse af Lov Nr. 354 af 26. August 1941 om Overførelse af Kreditforeningslaan til Serier eller Afdelinger med lavere Rentefod. (Indenrigsminister *Jørgen Jørgensen*). [A. Sp. 3423. — C. Sp. 503 og 1279].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{9}{3}$ (F. Sp. 1232). 1. Beh. $\frac{10}{3}$ (F. Sp. 1274). 2. Beh. $\frac{11}{3}$ (F. Sp. 1350). 3. Beh. $\frac{11}{3}$ (F. Sp. 1380). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{11}{3}$ (L. Sp. 658). 2. Beh. $\frac{12}{3}$ (L. Sp. 706). 3. Beh. $\frac{12}{3}$ (L. Sp. 714). *Loven stadfæstet 13. Marts 1943*. (Lov Tid. Nr. 110).

Ved Lov af 26. August 1941 (Aarvog 1940—41, Side 239) om Overførelse af Kreditforeningslaan til Serier eller Afdelinger med lavere Rentefod er — med det Formaal at lette Gennemførelsen af individuelle Konverteringer — Laantagerne blevet fritaget for at søge Samtykke til Overførelsen fra Efterpanthavere eller andre i den pantsatte Ejendom berettigede, der staar tilbage for Kreditforeningslaanet, selv om der ved Overførelsen sker Forskydning i Amortisationstiden og de øvrige Laanevilkaar, og uanset om der finder en nærmere angiven moderat Forhøjelse af Laanet Sted.

Gyldigheden af denne Lov, der ifølge Bestemmelsen i § 4 udløb 31. Marts 1943, forlænges ved den nye Lov til 31. Marts 1944.

Ved Lovforslagets Fremsættelse pegede Indenrigsministeren paa, at det under de øjeblikkelige Kursforhold ikke var muligt at gennemføre individuelle Konverteringer med

Fordel. Han fandt det imidlertid ønskeligt, at Lovens Gyldighedstid forlængedes et Aar, saa at det, saafremt Kursforholdene i Løbet af dette Tidsrum skulde ændre sig i en for individuelle Konverteringer gunstig Retning, ikke vilde være nødvendigt først at gennemføre en ny Lov for at sikre Laantagerne de Fordele, Loven hjemler.

Under Sagens Behandling i *Folketinget* beklagede *Jens Thomsen* (B.), at Regeringen ikke havde benyttet den store Pengerigelighehed til at gennemføre en varig Rentesenkning og en gennemgribende Konvertering i Stedet for den »Nedkuling« af ledige Penge, der er iværksat. Hertil svarede *Indenrigsministeren*, at den Lovgivning, der nu søgtes forlænget, sammen med andre Foranstaltninger havde været en Haandsrækning til den frivillige Konvertering. Der var derigennem givet Udtryk for, at man fra Regeringens Side meget gerne vilde støtte en Konvertering i det Omfang, det var muligt. Ministeren troede imidlertid, man vilde være enig med ham i, at der ikke i de senere Maaneder havde været noget brugeligt Udgangspunkt for en Konvertering. Ved Lovens Forlængelse holdt man alle Muligheder aabne.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

---

61. Lov om Statsgaranti for Forrentningen af de af Sønderjyllands Kreditforening udstedte Kasseobligationer af 9. Serie. (Indenrigsminister *Jørgen Jørgensen*). [A. Sp. 2961. — C. Sp. 199 og 205].

Fremsat i *Landstinget* $20\frac{0}{1}$ (L. Sp. 340). 1. Beh. $21\frac{1}{1}$ (L. Sp. 343). Partiernes Ordførere: *Jørgen Møller*, *Elmquist*, *Axel B. Lange*, *Fr. Kristiansen* og *J. S. Foget*. 2. Beh. $27\frac{1}{1}$ (L. Sp. 348). 3. Beh. $28\frac{1}{1}$ (L. Sp. 360). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. $4\frac{1}{2}$ (F. Sp. 968). 2. Beh. $17\frac{1}{2}$ (F. Sp. 1028). 3. Beh. $18\frac{1}{2}$ (F. Sp. 1029). *Loven stadfæstet 19. Februar 1943*. (Lov-Tid. Nr. 49).

Efter at Statskassen tidligere havde paataget sig *Garanti for Renten af Kasseobligationer* udstedt af Sønderjyllands Kreditforenings 3. og 4. Serie, bemyndigedes Finansministeren ved Lov af 15. April 1930 til at lade Statskassen overtage *Garanti for Renten af 4 pCt.s eller 4½ pCt.s Kasseobligationer* udstedt af Kreditforeningen i en ny 5. Serie til et samlet Paalydende af indtil 15 Mill. Kr., og ved § 6 i Lov af 16. De-

cember 1933 om Rentelettelse ved Konvertering af Kreditforeningslaan bemyndigedes Indenrigsministeren til efter Forhandling med Finansministeren at lade Statskassen overtage Garanti for Renten af 4 pCt.s Kasseobligationer udstedt af samme Kreditforening i en ny 6. Serie til et samlet Paalydende af indtil 20 Mill. Kr., hvilket Beløb yderligere kunde forhøjes til 50 Mill. Kr. Endvidere bemyndigedes Indenrigsministeren ved Lov af 16. April 1941 til efter Forhandling med Finansministeren at lade Statskassen overtage Garanti for Renten af $4\frac{1}{2}$ pCt.s Kasseobligationer udstedt af Foreningen i en ny 8. Serie til et samlet Paalydende af indtil 15 Mill. Kr. Foreningens 1., 2. og 7. Serie har ikke Statsgaranti for Renten.

I 6. Serie var der pr. 6. November 1942 udstedt 4 pCt.s Kasseobligationer med Statens Rentegaranti til et samlet Beløb af 45 623 400 Kr. overvejende til Gennemførelse af individuelle Konverteringer af Laan i Foreningens 3., 4. og 5. Serie, saa at der yderligere kun vilde kunne udlaanes 4 376 600 Kr. i denne Serie.

Indenrigsministeriet ansaa det imidlertid for ønskeligt, at Adgangen til at udstede lavt forrentede Kasseobligationer med Statens Rentegaranti ikke blev bragt til Ophør, naar 6. Serie skulde sluttes, og han fik med Henblik herpaa Rigsdagens Tilslutning til en Lov af følgende Ordlyd:

»Indenrigsministeren bemyndiges til efter Forhandling med Finansministeren under eet eller efterhaanden at lade *Statskassen overtage Garanti for Renten af $3\frac{1}{2}$ pCt.s og 4 pCt.s Kasseobligationer udstedt af Sønderjyllands Kreditforening i en ny 9. Serie* til et samlet Paalydende af indtil 50 Mill. Kr. Det er dog en Forudsætning for Bemyndigelsen, at Laan af 9. Serie til Afløsning af Kreditforeningslaan kun skal kunne bevilges til Afløsning af Laan i Foreningens 3.—6. og 8. Serie, samt at Amortisationstiden for Laanene ikke skal kunne overstige 45 Aar.

Serien kan af Indenrigsministeren til enhver Tid forlanges sluttet.«

I sin Fremsættelsestale oplyste *Indenrigsministeren*, at det var Hensigten i første Omgang at begrænse Statsgarantien til Obligationer paa i alt 20 Mill. Kr.

Under Sagens Behandling i *Landstinget* pegede *Elmqvist* (V.) paa, at da man i sin Tid bestemte sig til at yde Stats-

garanti for visse af Sønderjyllands Kreditforenings Obligationer, blev det fra alle Sider inden for Rigsdagen hævdet, at denne Støtte ikke maatte danne Præcedens for fremtidige Afgørelser. Ikke desto mindre var den ene Gang blevet til mange Gange, og det skulde ikke bebrejdes nogen, for har man først ydet en Kreditforening en saadan Støtte, er det vanskeligt at ophøre dermed. Naar Forholdet ligger saadan, maa det imidlertid i høj Grad opfordre til vel at overveje, om det første Skridt bør gøres. Taleren ansaa dog Sønderjyllands Kreditforening for en udmærket og forsigtigt ledet Institution, saa at den Risiko, Staten kan komme ud i, maatte anses for minimal; næppe nogen vilde derfor i Øjeblikket tage Ansvaret for at gaa imod den foreslaaede Garanti for en ny Serie. Venstre fandt Lovforslaget velbegrunder og Ordningen rimelig. Ogsaa fra de øvrige Ordføreres Side mødte Lovforslaget Tilslutning. *Axel B. Lange* (K. F.) fandt dog paa Baggrund af *Elmquists* Udtalelser Anledning til at pointere, at hans Parti ikke vilde paatage sig nogen Forpligtelse for Fremtiden til at fortsætte med Ydelsen af Garanti over for Foreningen, hvis man til sin Tid skulde komme til det Resultat, at det var overflødig. Ved tredje Behandling vedtoges Lovforslaget enstemmigt.

Det samme var Tilfældet i *Folketinget*, hvor dog eet Medlem tilkendegav, at han hverken ønskede at stemme for eller imod.

---

62. Lov om ekstraordinært Statstilskud til Kommunerne. (Indenrigsminister *Jørgen Jørgensen*). [A. Sp. 4923 — C. Sp. 1301 og 1307].

Fremsat i *Folketinget* $14/4$ (F. Sp. 1485). 1. Beh. $15/4$ (F. Sp. 1492). Partiernes Ordførere: M. Larsen, Korsgaard, Jensen-Broby og P. D. Jensen. 2. Beh. $16/4$ (F. Sp. 1504). 3. Beh. $16/4$ (F. Sp. 1509). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $28/4$ (L. Sp. 770). 2. Beh. $29/4$ (L. Sp. 775). 3. Beh. $29/4$ (L. Sp. 776). *Loven stadfæstet 3. Maj 1943*. (Lov-Tid. Nr. 227).

I Regnskabsaarene 1941—42 og 1942—43 blev der i Henhold til Lov af 16. April 1941 og Lov af 18. Juni 1942 om ekstraordinært Statstilskud til Kommunerne ydet Kommunerne et ekstraordinært Tilskud af Statskassen til Nedbringelse af disses *Udgifter til Drift af Sygehuse*. Tilskuddet har for hvert af Aarene andraget 5 Mill. Kr.

I Overensstemmelse hermed fik Indenrigsministeren for Aaret 1943—44 gennemført en Lov af følgende Indhold:

§ 1. I Regnskabsaaret 1943—44 ydes der Kommunerne et ekstraordinært Tilskud af Statskassen paa 5 Mill. Kr. til Nedbringelse af Kommunernes Udgifter til Drift af Sygehuse.

Tilskuddet fordeles mellem Kommunerne paa Grundlag af *Folketallet pr. 5. November 1940* og udbetales ved Indenrigsministerens Foranstaltning til de Kommuner, der i Henhold til Bestemmelserne i § 4 i Lov Nr. 100 af 14. April 1937 om en fælleskommunal Udligningsfond modtager Tilskud fra Udligningsfonden til Dækning af Sygehusudgifter.

Folketallet pr. 5. November 1940 i de pr. 1. April 1941 i *Silkeborg* og *Grenaa* Købstadkommuner indlemmede Omraader henregnes ved Tilskudsberegningen til disse Kommuners Folketal.

§ 2. Indenrigsministeren træffer Bestemmelse om Tidspunktet for Tilskuddets Udbetaling.

Bestemmelsen i § 1, Stk. 3, begrundes i Bemærkningerne til Lovforslaget med, at man har anset det for rimeligt, at der ved Tilskuddets Fordeling tages Hensyn til, at der med Virkning fra 1. April 1941 er sket Indlemmelse i *Silkeborg* og *Grenaa* Købstadkommuner af Arealer af tilstødende Sognekommuner, hvorved Befolkningstallet i de to Købstadkommuner beregnet paa Grundlag af *Folketallet pr. 5. November 1940* blev forøget med henholdsvis 4220 og 1995.

I sin Fremsættelsestale fandt *Indenrigsministeren* Anledning til at fremhæve, at det i Lovforslaget omhandlede Tilskud var af ekstraordinær Karakter. Det laa uden for den normale Lovgivning, og selv om det nu var bevilget i nogle Aar, maatte man ikke regne med det som en sikker Indtægt for Kommunerne ogsaa ud i Fremtiden.

Under Sagens Behandling i Folketinget blev der fra flere Sider peget paa, at Kommunernes Sygehusudgifter i de sidste Aar var steget meget stærkt, og *P. D. Jensen* (R. V.) fremsatte med Henblik herpaa Ønske om, at man kunde faa en Tilskudsordning gældende for mere end et enkelt Aar. Hertil svarede *Indenrigsministeren*, at ogsaa han fandt det ønskeligt, at Spørgsmaalet om Sygehusudgifternes Nedsættelse blev drøftet paa et noget bredere Grundlag. Han gik i øvrigt ud fra, at Skattekommissionen vilde tage det med i sine Overvejelser angaaende de fremtidige Skatteforhold. Man skulde som nævnt ikke regne med det i Lovforslaget omhandlede Tilskud som noget varigt, men Ministeren ansaa det for givet, at Sygehusudgifterne blev taget med ind

under den almindelige Drøftelse af den kommunale Beskatning, naar man nu stod over for en Nyordning paa dette Omraade.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

63. Lov om Ændring i Lov Nr. 100 af 14. April 1937 om en fælleskommunal Udligningsfond. (Indenrigsminister *Jørgen Jørgensen*). [A. Sp. 3077. — C. Sp. 227 og 237].

Fremsat i *Folketinget* $19\frac{1}{2}$ (F. Sp. 1044). 1. Beh. $24\frac{1}{2}$ (F. Sp. 1088). Partiernes Ordførere: N. P. Nielsen, Ejnar Kjær, Korsgaard, P. D. Jensen og Valdemar Thomsen. Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (N. P. Nielsen, V. Buhl, E. Friis, Retoft, Smørum, M. K. Sørensen, Villumsen [Sekretær], P. D. Jensen [Formand], Rager, Ejnar Kjær, Arnth Jensen, Edvard Sørensen, Korsgaard, Bouet og Aksel Møller). Betænkning (B. Sp. 217) afgivet $25\frac{1}{2}$. (Ordfører: P. D. Jensen). 2. Beh. $26\frac{1}{2}$ (F. Sp. 1138). 3. Beh. $26\frac{1}{2}$ (F. Sp. 1142). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $26\frac{1}{2}$ (L. Sp. 421). Partiernes Ordførere: C. E. Christiansen, K. Pedersen, Jørgen Jørgensen og P. N. Petersen (Røjle). 2. Beh. $26\frac{1}{2}$ (L. Sp. 430). 3. Beh. $26\frac{1}{2}$ (L. Sp. 432). *Loven stadfæstet 1. Marts 1943.* (Lov-Tid. Nr. 65).

Efter at der i et Par Aar havde været anvendt *progressive Børnefradrag* ved Beregningen af Indkomstskat til Staten (tidligst i Henhold til Lov Nr. 112 af 18. Marts 1941), fremkom der fra kommunal Side Henvendelser til Indenrigsministeriet om, at Lovgivningen angaaende saavel den fælleskommunale som den almindelige kommunale Indkomstskat maatte blive ændret i Overensstemmelse hermed.

Da dette mødte Tilslutning baade hos Regeringen og hos Partierne, enedes man om at gennemføre tre Love, der hver paa sit Omraade imødekommer det nævnte Ønske.

Den ene af disse Love giver § 13, 2. og 3. Pkt., i Loven af 14. April 1937 en ny Affattelse, hvorefter der ved Beregningen af den fælleskommunale Indkomstskat skal foretages Børnefradrag efter de Regler, der gælder for Ansættelse til Indkomstskat til Staten. Dog skal Gentofte Kommune i saa Henseende — ligesom i øvrigt efter Loven om den fælles-

kommunale Udligningsfond — sidestilles med København og Frederiksberg, medens den sidestilles med Købstæderne, for saa vidt angaar Børnefradrag ved Beregningen af Statsindkomstskatten. De nye Bestemmelser finder første Gang Anvendelse med Hensyn til de for Skatteaaret 1943—44 udskrevne Skatter.

Efter Loven vil Fradraget for den fælleskommunale Indkomstskats Vedkommende i København, Frederiksberg og Gentofte for 1 Barn, 2 Børn og hvert Barn ud over 2 Børn udgøre henholdsvis 400 Kr., 900 Kr. og 600 Kr., i Købstadkommunerne Marstal og de sønderjyske Flækker henholdsvis 350 Kr., 750 Kr. og 500 Kr., samt i Landkommunerne henholdsvis 300 Kr., 600 Kr. og 400 Kr. Tidligere fradrogtes for hvert efterfølgende Barn det samme Beløb som det, der nu skal fradrages for det første Barn.

Den Mindreindtægt for Fonden, som bliver en Følge af Loven, er af Statistisk Departement opgjort til ca. 450 000 Kr. for Skatteaaret 1943—44.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

64. Lov om Ændring i Lov Nr. 28 af 18. Februar 1937 vedrørende personlig Skat til Kommunen. (Indenrigsminister *Jørgen Jørgensen*). [A. Sp. 3085. — C. Sp. 229 og 239].

Fremsat i *Folketinget* $19\frac{1}{2}$ (F. Sp. 1044). 1. Beh. $24\frac{1}{2}$ (F. Sp. 1089). Partiernes Ordførere: N. P. Nielsen, Ejnar Kjær, Korsgaard, P. D. Jensen og Valdemar Thomsen. Henvist til samme Udvalg som Forslag til Lov om Ændring i Lov Nr. 100 af 14. April 1937 om en fælleskommunal Udligningsfond (se Side 289). Betænkning (B. Sp. 217) afgivet $25\frac{1}{2}$. (Ordfører: P. D. Jensen). 2. Beh. $26\frac{1}{2}$ (F. Sp. 1139, jfr. 1138). 3. Beh. $26\frac{1}{2}$ (F. Sp. 1142). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $26\frac{1}{2}$ (L. Sp. 428, jfr. 422). Partiernes Ordførere: C. E. Christiansen, K. Pedersen, Jørgen Jørgensen og P. N. Petersen (Røjle). 2. Beh. $26\frac{1}{2}$ (L. Sp. 430). 3. Beh. $26\frac{1}{2}$ (L. Sp. 432). *Loven stadfæstet 1. Marts 1943*. (Lov-Tid. Nr. 64).

Ifølge Bestemmelsen i § 9, Stk. 2, i Lov af 18. Februar 1937 vedrørende personlig Skat til Kommunen har det Børnefradrag, som foretages inden Beregning af Kommuneskatten, hidtil udgjort 200 Kr. for hvert Barn, som ved

Begyndelsen af det Kalenderaar, i hvilket Skatten ansattes, var under 15 Aar, og som ikke havde Midler til sit eget Underhold. Dette Børnefradrag kunde i Landkommunerne nedsættes med indtil 100 Kr., hvor Prisforhold og Levefod efter Kommunalbestyrelsens Skøn talte derfor, og i Købstadkommuner og Landkommuner med bymæssig Bebyggelse med over 1 000 Indbyggere forhøjes med indtil 100 Kr. Yderligere Forhøjelse af Børnefradraget kunde kun finde Sted med Indenrigsministerens Tilladelse.

Efter at Lovene af 18. Marts 1941 og 21. Marts 1942 for *Statsskattens* Vedkommende havde indført *det progressive Princip* ved Beregningen af Børnefradrag, modtog Indenrigsministeriet fra forskellige Kommuner Henvendelse om Adgang til Indførelse af tilsvarende Regler ved Beregningen af Skatten til Kommunen. Herom blev der derpaa optaget Forhandlinger med de kommunale Organisationer, og Resultatet af disse Forhandlinger blev, at Indenrigsministeren fremsatte et Lovforslag, som gennemførtes paa Rigsdagen i uændret Skikkelse sammen med to Lovforslag angaaende Børnefradragene inden for andre Dele af Skattelovgivningen (jfr. Nr. 63 og 65).

Den heromhandlede Lov *ophæver* for det første *Adgangen til i Landkommuner at nedsætte Børnefradraget*. Denne Adgang har for øvrigt kun været benyttet i et mindre Antal Sognekommuner.

Dernæst bestemmes det, at Sogneraadene paa egen Haand skal kunne *forhøje Børnefradragene* til 300 Kr., samtidig med at ogsaa Købstadkommuner m. v. stilles friere.

Endelig gives der Kommunerne Adgang til at indføre *det progressive Princip* ved Børnefradragets Fastsættelse, saaledes at Byraadene og Sogneraadene i Sognekommuner med bymæssig Bebyggelse med over 1 000 Indbyggere paa egen Haand kan gaa op til Statsskattelovens Købstads-satser. Med Amtsraadets Tilladelse vil Sogneraadene i de rene Landkommuner ligeledes kunne indføre Satser, der helt igennem svarer til Statsskattelovens.

Loven har følgende Ordlyd:

»Bestemmelsen i § 9, Stk. 2, i Lov Nr. 28 af 18. Februar 1937 vedrørende personlig Skat til Kommunen affattés saaledes:

»Stk. 2. I det saaledes fremkomne Beløb skal dernæst fradrages som skattefrit et Beløb af 200 Kr. for hvert Barn (det er Ægtebarn, Barn uden for Ægteskab for Moderens Vedkommende, Stifbarn, Adoptivbarn og Plejebarn, for hvis Pleje der ikke ydes vedvarende Vederlag), som ved Begyndelsen af det Kalenderaar, i hvilket Skatten ansættes, er under 15 Aar, og som ikke har Midler til at bekoste sit eget Underhold. I Landkommuner kan Børnefradraget efter Kommunalbestyrelsens Bestemmelse forhøjes med indtil 100 Kr. I Købstadkommuner samt i Landkommuner, i hvilke der efter Det statistiske Departements Opgørelse ved den sidst afholdte almindelige Folketælling findes bymæssig Bebyggelse med over 1 000 Indbyggere, kan Børnefradraget efter Kommunalbestyrelsens Bestemmelse forhøjes med indtil 150 Kr.

Stk. 3. Inden for de anførte Grænser kan Kommunalbestyrelsen bestemme, at Børnefradraget sættes højere for henholdsvis det andet og følgende Børn end for det første Barn. I Købstadkommuner og i Landkommuner med bymæssige Bebyggelser med over 1 000 Indbyggere kan Fradraget dog ansættes til 750 Kr. for 2 Børn og 500 Kr. for hvert Barn ud over 2 Børn.

Stk. 4. Med Amdtsraadets Tilladelse kan Fradraget for hvert Barn ud over 2 Børn i Landkommunerne forhøjes til 400 Kr. Forhøjelse ud over de i Stk. 2 og 3 anførte Sætsler kan foretages med Indenrigsministeriets Tilladelse.«

Lovens Stk. 3 og 4 ændres herefter til Stk. 5 og 6.«

I Bemærkningerne til Lovforslaget oplyses det, at de ved Skatteligningen 1941—42 anvendte *Børnefradrag* androg følgende Beløb:

Antal Kommuner med følgende Børnefradrag for hvert Barn	Hovedstaden	Provinsbyerne	Sognekommunerne
100 Kr.	»	»	127
150 —	»	»	198
200 —	»	24	907
250 —	»	23	17
300 —	»	37	45
400 —	3	1	6
	3	85	1 300

Under Sagens 1. Behandling i *Folketinget* henlede *N. P. Nielsen* (S.) Opmærksomheden paa Spørgsmaalet om, hvorvidt det ikke vilde være rimeligt at forhøje Aldersgrænsen

for Børnefradrag fra de hidtidige 15 Aar, idet Forældrene ofte havde store Udgifter til saadanne hjemmевærende Børns fortsatte Uddannelse. Han erkendte, at det var et vidtrækkende Spørgsmaal, men haabede, at Skættekommissionen vilde interessere sig for det. *Ejnar Kjær* (V.) stillede sig noget tvivlende over for Berettigelsen af progressive Børnefradrag. Han troede imidlertid ikke, at Progressionen vilde blive brugt ret meget, og vilde ikke gaa imod den. *Korsgaard* (K. F.) gik med Glæde med til Tendensen i Forslaget, men ogsaa han fandt, at det var en tvivlsom Ting altid at standse ved de 15 Aar. Han mente i øvrigt, det vilde være rimeligt at benytte Lejligheden til at gøre Brugsforeningerne skattepligtige til Kommunerne efter tilsvarende Regler som dem, der var blevet indført for Statsindkomstskattens Vedkommende. *P. D. Jensen* (R. V.) beklagede, at Lovforslaget ikke var blevet fremsat paa et tidligere Tidspunkt, idet nogle Kommuner maaske allerede havde gennemført eller var i Færd med at gennemføre Ligningsarbejdet. *Indenrigsministeren* erkendte, at Forslagene om Forhøjelse af Børnefradragene var fremsat paa et sent Tidspunkt; det skyldtes imidlertid de Forhandlinger, som var ført med de kommunale Organisationer. Det var derfor nu sidste Frist for Gennemførelsen, og Ministeren maatte under Hensyn hertil henstille, at man undlod at rejse principielle Spørgsmaal, som der ikke var Enighed om, og som maatte undersøges nærmere. Det gjaldt saavel med Hensyn til 15 Aars Grænsen som Beskatningen af Brugsforeninger. Ministeren var villig til at gaa ind i en Overvejelse af begge disse Spørgsmaal, men der var ikke Tid til at tage Standpunkt til dem i denne Forbindelse. *Valdemar Thomsen* (B.) fandt Tanken om en videregaaende Beskatning af Brugsforeningerne urimelig. Gik man ind herpaa, skulde vel senere ogsaa Landbrugets Produktionsforeninger betale Skat, og saa var man ude i det helt haabløse. Han tog ligeledes Afstand fra det Ønske, der havde været fremsat om Forhøjelse af Aldersgrænsen med Hensyn til Skattefradrag for unge Mennesker over 15 Aar, der nød fortsat Undervisning; han gjorde i saa Henseende gældende, at den studerende Ungdom i Forvejen havde en privilegeret Stilling sammenlignet med dem, der allerede ved Konfirmationsalderen kom ud i praktisk Arbejde. Ogsaa andre Talere var inde paa Spørgsmaalet om Brugsforeningsskatten, som yderligere blev uddybet ved 3. Behandling.

I *Landstinget* mødte Forslaget ligesom i Folketinget Tilslutning fra alle Sider, idet man dog ogsaa her var inde paa Spørgsmaalet om Forhøjelse af 15 Aars Grænsen. *C. E. Christiansen* (S.) beklagede, at Sogneraadene skulde have Amtsraadets Tilladelse til at forhøje Fradraget for hvert Barn

ud over 2 Børn til 400 Kr.; det kunde bevirke, at adskillige Kommuner ikke kunde udnytte den paagældende Bestemmelse i Skatteaaret 1943—44. *Indenrigsministeren* erkendte, at det maaske vilde blive vanskeligt for Landkommunerne at skaffe sig Amtsrådets Samtykke til allerede i 1943 at forhøje Børnefradragene ud over, hvad Loven uden videre gav dem Adgang til; men det maatte tages i Betragtning, at de fik Ret til uden Amtsrådets Samtykke at yde højere Børnefradrag end hidtil, hvad Kommunerne antagelig vilde være tilfredse med i det første Aar. *P. N. Petersen (Røjle)* (R. V.) kunde have ønsket, at Børnefradraget i de Kommuner, der ikke anvender Kildeartsbeskatning, var blevet fastlagt efter Reglerne i Statsskatteloven, for at man derigennem kunde have sikret et rimeligt Forhold mellem Beskatningen af de børnerige Familier og andre. Hertil svarede Ministeren imidlertid, at selv om der kunde være meget rigtigt i de anførte Betragtninger, burde man i videst muligt Omfang overlade det til Kommunerne selv at tage Stilling til disse Spørgsmaal.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

65. Lov om Ændringer i Lov Nr. 110 af 18. April 1910 om Indkomstskat til Københavns Kommune med senere Ændringer. (Indenrigsminister *Jørgen Jørgensen*). [A. Sp. 3089. — C. Sp. 231 og 239].

Fremsat i *Folketinget* $19\frac{1}{2}$ (F. Sp. 1045). 1. Beh. $24\frac{1}{2}$ (F. Sp. 1089). Partiernes Ordførere: N. P. Nielsen, Ejnar Kjær, Korsgaard og Rager. Henvist til samme Udvalg som Forslag til Lov om Ændring i Lov Nr. 100 af 14. April 1937 om en fælleskommunal Udligningsfond (se Side 289). Betænkning (B. Sp. 217) afgivet $25\frac{1}{2}$. (Ordfører: P. D. Jensen). 2. Beh. $26\frac{1}{2}$ (F. Sp. 1139, jfr. 1138). 3. Beh. $26\frac{1}{2}$ (F. Sp. 1147). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $26\frac{1}{2}$ (L. Sp. 428, jfr. 422). Partiernes Ordførere: C. E. Christiansen, K. Pedersen, Jørgen Jørgensen og Lanung. 2. Beh. $26\frac{1}{2}$ (L. Sp. 431). 3. Beh. $26\frac{1}{2}$ (L. Sp. 433). *Loven stadfæstet 1. Marts 1943*. (Lov-Tid. Nr. 66).

Loven er udarbejdet efter Indstilling fra Københavns Magistrat samt Frederiksberg og Gentofte Kommunalbestyrelser og tilsigter først og fremmest at *indføre Statsskatte- lovens Børnefradrag ved Beregningen af Indkomstskat til de*

tre Hovedstadskommuner. I København indføres Satserne ved selve Lovændringen, medens det for de to andre Kommuner som hidtil overlades til Kommunalbestyrelserne at vedtage, om lignende Fradrag skal anvendes i disse Kommuner. Børnefradraget har hidtil i alle tre Kommuner været 400 Kr. for hvert Barn.

Endvidere indføres den Ændring i Rateskalaen for København, at der af *Indtægter paa 1 000 Kr. og derunder* kun svares 4 Kr. i Skat, hvilket i flere Aar har været praktiseret i Frederiksberg og Gentofte Kommuner og siden Skatteaaret 1940—41 ogsaa i Københavns Kommune. Her er der altsaa alene Tale om at lovfæste en hidtil anvendt Praksis.

Med Hensyn til *Indtægter mellem 1 000 Kr. og 2 000 Kr.* indføres derimod den nye Regel, at der skal svares 4 Kr. af 1 000 Kr. og 7,6 pCt. af Resten mod hidtil 2 pCt. af 1 000 Kr. og 6 pCt. af Resten. Herved foretages en jævn Fordeling over de mellemliggende Indtægtstrin af Forskellen mellem de 4 Kr. og Rateskalaens Skattebeløb af en Skatteindtægt paa 2 000 Kr., der udgør 80 Kr. I øvrigt forbliver Rateskalaen uændret.

Paa samme Maade som med Hensyn til Børnefradragene aabnes der Frederiksberg og Gentofte Kommunalbestyrelser Mulighed for at vedtage, at lignende Regler skal finde Anvendelse ved Beskatningen til disse Kommuner.

Loven har følgende Ordlyd:

»§ 1. Bestemmelsen i § 5 i Lov Nr. 671 af 22. December 1919 om overordentlig Indkomstskat til Københavns og Frederiksberg Kommuner samt om midlertidige Ændringer i Lov Nr. 110 af 18. April 1910, jfr. Lov Nr. 25 af 30. Januar 1925 § 1, affattes saaledes:

»Det Skatteydere i Henhold til § 9 i Lov Nr. 110 af 18. April 1910 tilkommende *Fradrag i den skattepligtige Indtægt* af 100 Kr. for hvert Barn under 15 Aar forhøjes til:

400 Kr. for 1 Barn,

900 Kr. for 2 Børn,

600 Kr. for hvert Barn ud over 2 Børn.

Endvidere bortfalder den i samme Paragrafs sidste Stykke foreskrevne *Rateskala*, hvorefter den ordinære Indkomstskats Grundbeløb beregnes, og i Stedet sættes følgende ændrede Skala:

Af Skatteindtægter paa:							
	1 000 Kr. og derunder svares	4	Kr. aarlig				
fra	1 000 — — 2 000 Kr. svares	4	— af	1 000 Kr.,			
		7,6	pCt. -	Resten			
-	2 000 — — 4 000 — —	4	— -	2 000 Kr.,			
		8	— -	Resten			
-	4 000 — — 10 000 — —	6	— -	4 000 Kr.,			
		9	— -	Resten			
-	10 000 — — 20 000 — —	7,8	— -	10 000 Kr.,			
		10	— -	Resten			
-	20 000 — — 40 000 — —	8,9	— -	20 000 Kr.,			
		13,1	— -	Resten			
-	40 000 — — 100 000 — —	11	— -	40 000 Kr.,			
		16	— -	Resten			
-	100 000 — — 200 000 — —	14	— -	100 000 Kr.,			
		18	— -	Resten			
-	200 000 — — 400 000 — —	16	— -	200 000 Kr.,			
		20	— -	Resten			
-	400 000 — — 1 000 000 — —	18	— -	400 000 Kr.,			
		23	— -	Resten			
-	1 000 000 — og derover	21	— -	1 000 000 Kr.,			
		25	— -	Resten			

§ 2. Indenrigsministeren bemyndiges til at stadfæste en Ændring i *Frederiksberg* Kommunes Skattevedtægt, hvorefter den af Bestemmelserne i § 1 følgende Ændring i Rateskalaen, for saa vidt angaar Indtægter under 2 000 Kr., samt Forhøjelsen af Børnefradraget indføres i *Frederiksberg* Kommune.

Københavns Amdtsraad bemyndiges til at stadfæste en tilsvarende Ændring i *Gentofte* Kommunes Skattevedtægt.

§ 3. Bestemmelserne i § 1 træder i Kraft fra og med Skatteaaret 1943—44 og gælder indtil videre.«

Med Hensyn til Ændringernes økonomiske Rækkevidde anføres i Bemærkningerne til Lovforslaget, at Ændringen i Rateskalaens to første Sats vil betyde en aarlig Mindreindtægt for Københavns Kommune paa ca. 1,2 Mill. Kr., og at Ændringen i Børnefradraget vil medføre en Mindreindtægt paa ca. 0.6 Mill. Kr. aarlig.

Lovforslaget gennemførtes paa *Rigsdagen* i Forbindelse med Lovforslagene om Ændring i Lov Nr. 28 af 18. Februar

1937 vedrørende personlig Skat til Kommunen og om Ændring i Lov Nr. 100 af 14. April 1937 om en fælleskommunal Udligningsfond (se ovenfor). Det mødte Tilslutning fra alle Sider, om end flere af Ordførerne kunde have ønsket, at der var aabnet Adgang til ogsaa at yde Skattelempelse i saadanne Tilfælde, hvor unge Mennesker over 15 Aar nyder fortsat Undervisning. Angaaende Debatten om dette Spørgsmaal kan henvises til, hvad der ovenfor er anført vedrørende Lovforslaget om personlig Skat til Kommunen. Der ytrede ogsaa Tvivl om, hvorvidt Børnefradragene var tilstrækkelig store, i Folketinget af *Rager* (R. V.) og i Landstinget af *Lannung* (R. V.). Sidstnævnte benyttede i øvrigt Lejligheden til at slaa til Lyd for, at Københavns Kommune blev stillet friere end hidtil med Hensyn til Grundskyldens Fastsættelse, idet han fandt det urimeligt, at København ikke havde Adgang til at udskrive en lige saa høj Grundskyld som f. Eks. Frederiksberg.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

66. Lov om Ændringer i Lov om Valg til Rigsdagen. (Indenrigsminister *Jørgen Jørgensen*). [A. Sp. 3379. — C. Sp. 305 og 327].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{2}{3}$ (F. Sp. 1212). 1. Beh. $\frac{2}{3}$ (F. Sp. 1217). Partiernes Ordførere: Holger Eriksen, Knud Kristensen, Korsgaard, Bertel Dahlgaard og Oluf Pedersen. 2. Beh. $\frac{2}{3}$ (F. Sp. 1222). 3. Beh. $\frac{2}{3}$ (F. Sp. 1223). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{2}{3}$ (L. Sp. 492). Partiernes Ordførere: C. E. Christiansen, Bækgaard, Jørgen Jørgensen og Oluf Johansen. 2. Beh. $\frac{2}{3}$ (L. Sp. 501). 3. Beh. $\frac{2}{3}$ (L. Sp. 502). *Loven stadfæstet 8. Marts 1943.* (Lov-Tid. Nr. 73).

Loven indeholder en Del Ændringer i Rigsdagsvalgloven af ganske overvejende praktisk Natur. Nogle af Ændringerne var fremkaldt af Ønsket om samtidig Afholdelse af Folketingsvalg og Valgmandsvalg til Landstinget (Nr. 1 og 2), andre tog Sigte paa at lade Folketingsvalget foregaa paa Grundlag af nye Valglistes, at forenkle Stemmegivningen for Personer, som opholdt sig i Udlandet, og at forkorte Fristerne for Fremlæggelse af Valglisterne til Landstingsvalg m. v. (Nr. 3—5). Ved forskellige nye Bestemmelser ophæves Adgangen for en Kandidat til at opstille sig som støttende et

Parti, og der aabnes Adgang for et Parti til at godkende de Kandidater, som har opstillet sig i Tilslutning til Partiet; endvidere indføres der Bogstavbetegnelse for Partierne ogsaa ved Folketingsvalg (Nr. 6 og 7). Endelig er Valgperioden for det af Færøernes Lagting valgte Medlem af Landstinget forlænget til 1947 (Nr. 8).

1. Valgperioden for Folketingets Medlemmer og for de Medlemmer af Landstinget, der var valgt i 2., 3., 5. og 7. Landstingskreds, udløb henholdsvis den 3. og den 14. April. Der skulde altsaa udskrives nye almindelige Valg baade til Folketinget og til Landstinget, og det vilde være forbundet med forskellige praktiske Fordele, at Valgene — ligesom det skete i 1939 — blev *afholdt samtidig*. Lovens § 1 giver derfor Bemyndigelse til, at det førstkommende Folketingsvalg og det førstkommende Valg af Valgmænd til Landstingsvalg berammes til Afholdelse paa samme Dag uanset Bestemmelsen i Valglovens § 90 om, at Folketingsvalget skal afholdes først.

2. § 2 indeholder nærmere Forskrifter for Valgenes Afholdelse i de Kredse, hvor der i Forbindelse med Folketingsvalget skulde foretages Valg af Valgmænd til Landstingsvalget. Disse Forskrifter tilsigter at *betrygge den tekniske Gennemførelse* af de to Valg paa samme Dag, og de svarer i det væsentlige til Bestemmelserne i § 2 i Lov Nr. 66 af 11. Marts 1939 (Aarbog 1938—39, Side 231). Det paalægges saaledes Kommunalbestyrelsen at drage Omsorg for, at der paa hvert Afstemningssted findes *særskilte Stemmekasser* og — saa vidt muligt — *særskilte Stemmerum* til Brug henholdsvis ved Folketingsvalget og ved Valgmandsvalget, ligesom det kræves, at henholdsvis Folketingsvælgerne og Landstingsvælgerne betjenes af *særskilte Valglisteførere, Stemmelisteførere* m. fl., og at de ved Folketingsvalget og Valgmandsvalget benyttede *Stemmesedler* har *forskellig Farve*.

3. De Folketingsvalglisten, der blev fremlagt til offentligt Eftersyn fra den 1. til den 8. Marts, skulde ifølge Valgloven først gælde fra den 1. April 1943. Da Valgene imidlertid ventedes afholdt allerede i Slutningen af Marts, og det ansaas for mindre heldigt at lade dem afholde paa Grundlag af Valglisten, der var udarbejdet for mere end et Aar siden, fik *de nye Valglisten Gyldighed fra 20. Marts* (§ 3, Stk. 1). I For-

bindelse hermed giver § 4 Regler om Fremgangsmaaden over for de Vælgere, som naaede Valgretsaldern i Tiden mellem 20. og 31. Marts.

4. Lovens § 5 fritog Personer, som ved Valgenes Afholdelse *opholdt sig i Udlandet*, og som ved Arbejdskontrakt eller paa anden Maade var knyttet til udenlandske Arbejdsgivere eller udenlandsk offentlig Myndighed, for at fremskaffe Attestation fra Arbejdsgivere eller foresatte om, at Betingelserne for Adgangen til at stemme ved Indsendelse af Stemmeseddel var til Stede.

5. Ved en ændret Affattelse af Valglovens § 59, Stk. 2, har man forkortet de forskellige *Frister for Fremlæggelse m. v. af Valglisten til Brug ved Landstingsvalg*. Valg til Landstinget vil herefter kunne udskrives med kortere Varsel end hidtil. Endvidere er ved en Ændring af § 62 indført samme *Frister for Bekendtgørelserne vedrørende Valgmandsvalget*, som hidtil har været gældende ved Folketingsvalg.

6. Lovens § 6 betegner en Videreførelse og Forenkling af Bestemmelser, der var optaget i den af Rigsdagen i Forbindelse med Grundlovsforslaget vedtagne Valglov (Nr. 80 af 15. Marts 1939). Herefter er Adgangen for en Kandidat til at opstille sig som *støttende et Parti* ophævet. Personer, der ønsker at opstille sig til Valg, maa nu gøre dette enten i Tilslutning til et Parti eller som staaende uden for Partierne. Der er samtidig givet de i Valget deltagende Partier Adgang til at tilkendegive, om de *godkender* de Kandidater, der har opstillet sig i Tilslutning til Partierne, og hvis en Kandidat, der har opstillet sig i Tilslutning til et Parti, ikke opnaar dettes Godkendelse, betragtes han ved Valget som opstillet uden for Partierne. Det er herved udelukket, at en Person ved at anmelde sig som Kandidat i Tilslutning til et Parti kan drage uberettiget Fordel af Valgsystemet, bl. a. ved at kunne blive Stedfortræder for Kandidater, som opnaar Valg, og som er opstillet med Partiets Godkendelse.

7. I Forbindelse med Ændringerne angaaende Kandidatopstillingen er det bestemt, at der nu ogsaa ved Folketingsvalg — ligesom det er Tilfældet ved Valgmandsvalg og ved kommunale Valg — skal tildeles ethvert af de Partier, der deltager i Valget, en *Bogstavbetegnelse*, hvormed Partierne vil være at opføre paa Stemmesedlerne. Det maa herved have

for Øje, at de forskellige Partier saa vidt muligt bevarer de Bogstavbetegnelser, de har haft ved tidligere offentlige Valg.

8. Valglovens § 56, 1ste Punktum, har faaet følgende Affattelse:

»Med Hensyn til den i Grundlovens § 39 foreskrevne Afgang af Landstingets Medlemmer deles Landstinget i 2 Grupper, hvoraf den ene bestaar af Medlemmerne for 1., 4., 6. og 7. Landstingskreds, den anden af Medlemmerne for 2., 3. og 5. Kreds.«

Herved er det opnaaet, at *Valgperioden for det af Færøernes Lagting valgte Medlem af Landstinget* forlænges til 1947.

Forslaget til Loven gennemførtes uændret samme Dag, som det blev fremsat, og vedtoges enstemmigt i begge Ting.

67. Lov om midlertidig Ændring af Lov om Valg til Rigsdagen. (Indenrigsminister *Jørgen Jørgensen*). [A. Sp. 5255. — C. Sp. 1375 og 2107].

Fremsat i *Folketinget* $1\frac{1}{6}$ (F. Sp. 1835). 1. Beh. $1\frac{1}{6}$ (F. Sp. 1863). 2. Beh. $2\frac{3}{6}$ (F. Sp. 1869). 3. Beh. $2\frac{4}{6}$ (F. Sp. 1877). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $2\frac{9}{6}$ (L. Sp. 891). 2. Beh. $\frac{1}{7}$ (L. Sp. 1036). 3. Beh. $\frac{1}{7}$ (L. Sp. 1042). *Loven stadfæstet 8. Juli 1943.* (Lov-Tid. Nr. 341).

Under Hensyn til, at de bestaaende Trafikvanskeligheder havde medført en væsentlig Forlængelse af Rejsetiden navnlig for Rejser mellem København og de Vest for Storebælt liggende Dele af Landet, og at der som Følge deraf var blevet paaført de Rigsdagsmedlemmer, der er bosiddende Vest for Storebælt, betydeligt forøgede Udgifter til Bestridelse af Rigsdagshvervet, blev der i Henhold til Lov af 1. Juli 1942 om midlertidig Ændring af Lov om Valg til Rigsdagen (Aarvog 1941—42, Side 248) ydet et Tillæg til den Godtgørelse, der i Henhold til Valgloven er tillagt de paagældende som Medlemmer af Rigsdagen. Efter Loven ydedes Tillægget med et fast Beløb af 100 Kr. maanedlig, uden at der skulde tages Hensyn til mulige Ændringer af den ovennævnte Godtgørelse som Følge af Forhøjelse eller Nedsættelse af det Statens Tjenestemænd tillagte Reguleringstillæg, jfr. herved Bestem-

melsen i § 92, Stk. 3, i Lov om Statens Tjenestemænd af 31. Marts 1931.

Loven af 1. Juli 1942 ophørte at have Gyldighed den 30. Juni 1943, men ved den heromhandlede Lov er det bestemt, at 100 Kroners Tillægget vedblivende skal ydes i det hidtidige Omfang, dog saaledes at denne Ordning til enhver Tid med Tilslutning fra Rigsdagens Finansudvalg kan ophæves ved kongelig Anordning.

Lovforslaget gik uomtalt gennem Rigsdagen og vedtoges enstemmigt i begge Ting.

68. Lov om Udskydelse af de kommunale Valg. (Indenrigsminister *Jørgen Jørgensen*). [A. Sp. 3071. — C. Sp. 209 og 215].

Fremsat i *Folketinget* $1\frac{1}{2}$ (F. Sp. 1043). 1. Beh. $1\frac{1}{2}$ (F. Sp. 1049). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (A. C. Mortensen, Fr. Andersen, Chr. Christiansen, Holger Eriksen, H. P. Hansen [Sorø A.], M. F. Mortensen, Lars M. Olsen, P. D. Jensen [Formand], Valdemar Sørensen [Sekretær], Arnth Jensen, Knud Kristensen, Edvard Sørensen, Korsgaard, Bouet og Poul Sørensen). Betænkning (B. Sp. 213) afgivet $1\frac{1}{2}$. (Ordfører: P. D. Jensen). 2. Beh. $1\frac{1}{2}$ (F. Sp. 1080). 3. Beh. $1\frac{1}{2}$ (F. Sp. 1081). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $1\frac{1}{2}$ (L. Sp. 396). 2. Beh. $1\frac{1}{2}$ (L. Sp. 397). 3. Beh. $1\frac{1}{2}$ (L. Sp. 398). *Loven stadfæstet 20. Februar 1943.* (Lov-Tid. Nr. 50). Traadt i Kraft straks.

Efter at de kommunale Valg, der normalt skulde have fundet Sted i første Halvdel af Marts 1941, i Forvejen — paa Grund af de særlige Forhold under Krigen — var blevet udskudt i to Aar, sidst ved Lov af 28. Januar 1942 (Aarvog 1941—42, Side 249), bestemmes det i den heromhandlede Lovs § 1, at Valgene paa ny skal udskydes, indtil der ved kgl. Anordning træffes Bestemmelse om deres Afholdelse. Valgene skal dog senest finde Sted i *første Halvdel af Marts 1944**).

I § 2 i det af Indenrigsministeren fremsatte Lovforslag havde man af praktiske Grunde fastsat, at de *Valglisten*, der

*) Valgene afholdtes den 5. Maj 1943.

var under Udarbejdelse, skulde færdigbehandles. Endvidere havde man — for at udelukke mulig Tvivl — i Paragraffen optaget nogle Bestemmelser angaaende Udarbejdelse af supplerende *Tillægslister* for det Tilfælde, at Valgene skulde blive afholdt inden Udløbet af de nævnte Valglisters Gyldighedsperiode.

Disse Bestemmelser blev under Sagens Behandling i Folketinget suppleret med nogle Tillægsbestemmelser, hvis Formaal var at gøre Valglisten saa fuldstændige som muligt, og hvorved den oprindelige § 2 erstattedes med §§ 2—4, der har følgende Indhold:

§ 2. De kommunale Valglisten, der har været fremlagt til offentligt Eftersyn i Dagene 24.—31. Januar 1943, berigtiges paa sædvanlig Maade, dog saaledes, at Dagen for Berigtigelsen vil kunne udskydes til den 24. Marts 1943.

§ 3. Med Hensyn til Personer, der efter Bestemmelserne i den kommunale Valglovs § 1 skulde have indsendt *Begæring om at blive optaget paa de kommunale Valglisten* senest den 15. December 1942, men som ikke har indsendt saadan Begæring, gælder følgende Bestemmelser:

Disse Personer skal *senest den 5. Marts 1943* indsende Begæring om Optagelse paa Valglisten, ledsaget af den fornødne Dokumentation for, at de har svaret de for Valgrettens Bevarelse fornødne Skatter, for saa vidt der ikke inden nævnte Tidspunkt er tilstaaet Henstand eller Udsættelse med eller Eftergivelse af disse inden for de af Loven fastsatte Rammer.

For disse Vælgeres Vedkommende udarbejdes *en særlig Valgliste*, der vil være at fremlægge paa sædvanlig Maade i Dagene 8.—13. Marts 1943, begge Dage indbefattet. Senest den 15. Marts 1943 kan derefter enhver, som tror sig uden Føje at være udeladt paa disse Valglisten, eller som mener, at en uberettiget er optaget, skriftligt over for Kommunalbestyrelsen fremsætte Paastand om sin Optagelse eller om en andens Udelukkelse, ledsaget af en kort Angivelse af de Grunde, hvorpaa Paastanden er bygget.

De imod disse Valglisten saaledes fremkomne Anker paa-kendes af Kommunalbestyrelsen i et Møde, som afholdes senest den 24. Marts 1943. De saaledes berigtigede Valglisten underskrives af Kommunalbestyrelsens Formand.

§ 4. Saafremt de i § 1 nævnte Valg finder Sted inden

Udgangen af Februar Maaned 1944, vil Afstemningen være at foretage paa Grundlag af de i §§ 2—3 nævnte Valglister i Forbindelse med supplerende *Tillægslister* over de Personer, der i Tiden mellem den 17. Marts 1943 og den Dag, Valget afholdes, fylder 25 Aar, og som bortset herfra opfyldte Betingelserne for Optagelse paa de foreliggende Valglister ved disse Udarbejdelse. De supplerende Tillægslister vil efter forudgaaende Bekendtgørelse være at fremlægge til offentligt Eftersyn i et Tidsrum af 3 Dage. Indtil 3 Dage efter Udløbet af dette Tidsrum kan Klager over Listerne fremsættes, og disse Klager vil i Løbet af de paafølgende 3 Dage være at paakende af Kommunalbestyrelsen. Om Listernes Fremlæggelse m. v. gælder i øvrigt Reglerne i den kommunale Valglovs § 6.

I § 5 fastslaas det, at *Valgperioden* for de nyvalgte Kommunalbestyrelser m. v., saafremt Valgene afholdes inden 1 Aar regnet fra det Tidspunkt, da Afholdelsen skulde have fundet Sted, kun skal gælde til den 31. Marts 1947. Sker Valgene først i Marts Maaned 1944, skal Valgene derimod i Overensstemmelse med de almindelige Regler have Gyldighed i 4 Aar.

Lovens øvrige Bestemmelser er i Overensstemmelse med, hvad der var gældende efter Loven af 28. Januar 1942.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

---

69. Lov om Ændring af Lov Nr. 50 af 20. Februar 1943 om Udskydelse af de kommunale Valg m. v. (Indenrigsminister Jørgen Jørgensen). [A. Sp. 4895. — C. Sp. 1293 og 1303].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{3}{4}$ (F. Sp. 1468). 1. Beh. $\frac{3}{4}$ (F. Sp. 1470). Partiernes Ordførere: A. C. Mortensen, Korsgaard, Knud Kristensen, Bertel Dahlgaard og Stærmose. Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (A. C. Mortensen, Fr. Andersen [Sekretær], Chr. Christiansen, Holger Eriksen, H. P. Hansen [Sorø A.], M. F. Mortensen, Lars M. Olsen, Bertel Dahlgaard [Formand], Valdemar Sørensen, Korsgaard, C. J. F. Sven, A. Svensson, Knud Kristensen, Erik Eriksen og Jørgen Gram). Betænkning (B. Sp. 891) afgivet $\frac{3}{4}$. (Ordfører: Bertel Dahlgaard). 2. Beh. $\frac{3}{4}$ (F. Sp. 1476). 3. Beh. $\frac{3}{4}$ (F. Sp. 1478).

Oversendt til Landstinget. 1. Beh. $10\frac{1}{4}$ (L. Sp. 740). 2. Beh. $10\frac{1}{4}$ (L. Sp. 743). 3. Beh. $10\frac{1}{4}$ (L. Sp. 744). *Loven stadfæstet 13. April 1943.* (Lov-Tid. Nr. 201). Traadt i Kraft straks.

Baggrunden for denne Lov var en Meddelelse fra den tyske Folkegruppe i Sønderjylland om, at Gruppen som Følge af dens særlige Stilling under Krigsforholdene ikke agtede at deltage i de forestaaende kommunale Valg. Da Regeringen maatte lægge Vægt paa, at hele Befolkningen er repræsenteret i de kommunale Raad ogsaa i de sønderjyske Landsdele, fandt man det nødvendigt at foretage en midlertidig *Udskydelse af Kommunevalgene i Landsdelene* og i Forbindelse hermed at give særlige Regler for *Besættelsen af ledige Pladser i de kommunale Raad* i den Tid, Valgene er udsat. Dette er Hovedindholdet af Loven.

§ 1. Ifølge § 1, sidste Punktum, i Lov Nr. 50 af 20. Februar 1943 (Nr. 68) skal de kommunale Valg senest finde Sted i første Halvdel af Marts 1944. Dette er for de sønderjyske Landsdeles Vedkommende ændret til, at Valgene senest skal finde Sted i første Halvdel af *Marts 1947*, paa hvilket Tidspunkt der atter skal finde Kommunevalg Sted i den øvrige Del af Landet. Afholdes Valgene paa et tidligere Tidspunkt — hvorm Bestemmelse kan træffes ved kgl. Anordning —, har de kun Gyldighed til 31. Marts 1947.

§ 2 supplerer den kommunale Valglovs almindelige Regler om *Besættelse af ledige Pladser i Kommunalbestyrelserne* i Tilfælde af Afgang blandt disses Medlemmer med nogle Bestemmelser, der skal sikre, at de forskellige Grupper bevarer deres Repræsentation, indtil nye almindelige Valg kan finde Sted:

Saa længe de kommunale Valg i de sønderjyske Landsdele er udskudt, gælder med Hensyn til Besættelse af ledige Pladser i Kommunalbestyrelserne i de nævnte Landsdele følgende Regler, der træder i Stedet for Reglerne i §§ 35 og 46 i Lov om kommunale Valg (Lovbekendtgørelse Nr. 291 af 22. December 1936):

Naar et Medlem i Valgperiodens Løb udtræder af Kommunalbestyrelsen eller afgaar ved Døden, indtræder vedkommende Stedfortræder i det paagældende Medlems Sted. Viser det sig ved indtrædende Ledighed, at der ikke findes nogen Stedfortræder til den ledige Plads, vælger de Medlemmer af

Kommunalbestyrelsen, der er valgt paa samme Kandidatliste som den afgaaede, i Forening med denne Listes Stillere et nyt Medlem. Stillere, der ikke længere opfylder Betingelserne for kommunal Valgret i den paagældende Kommune, kan dog ikke deltage i Valget.

Saafremt Antallet af de Personer, hvem Retten til at besætte en ledig Plads efter foranstaaende Bestemmelse tilkommer, ikke udgør mindst 3, overgaar Besættelsesretten til det Parti eller den Sammenslutning, som Stillerne for den for nævnte Kandidatliste repræsenterede ved Listens Indlevering. Er det nævnte Parti eller den nævnte Sammenslutning ophørt at bestaa, vil den ledige Plads være at besætte ved Udfyldningsvalg, jfr. §§ 36 og 46 i Lov om kommunale Valg, medmindre det efter den nævnte Lovs § 35 eller § 46, Stk. 2, vedtages, at saadant Valg ikke skal afholdes. Tvivlsspørgsmaal, der maatte opstaa ved Anvendelsen af foranstaaende Bestemmelser, afgøres af Indenrigsministeren.

Lovens § 3, der blev tilføjet i Folketinget, indeholder en Ændring i den kommunale Valglovs § 52, Stk. 1, idet den giver Adgang til *ved Amdsraadsvalg at stemme pr. Brev* i de samme Tilfælde, hvor der er Adgang dertil for de almindelige kommunale Valgs Vedkommende.

§ 4 bemyndiger Indenrigsministeren til ved de efter Lovens Ikrafttræden tørst stedfindende kommunale Valg at foreskrive Afgivelser fra den kommunale Valglovs Forskrifter angaaende Bekendtgørelser om Valgenes Afholdelse. Hermed var tænkt paa den i § 38 omhandlede Bekendtgørelse vedrørende Amdsraadsvalget, idet den derfor foreskrevne Frist kun var direkte anvendelig, saafremt Valgene fandt Sted i første Halvdel af en Marts Maaned.

§ 5 *udskyder* de i § 2, Stk. 2, i Lov om Folkeskolen i de sønderjyske Landsdele foreskrevne *Skolekommissionsvalg* (jfr. Lovbekendtgørelse Nr. 192 af 15. Marts 1939), indtil der ved kgl. Anordning træffes Bestemmelse om deres Afholdelse. Valgene skal dog senest finde Sted i første Halvdel af *Marts 1945*. Valgperioden for de senest valgte Skolekommissioner forlænges tilsvarende.

I *Folketinget* beklagede Ordførerne for de 4 største Partier, at det var nødvendigt at udskyde Kommunevalgene i de sønderjyske Landsdele. Naar Valget stod mellem Afholdelse

af Kommunevalg under de foreliggende Betingelser eller Ikke-Afholdelse af Kommunevalg, maatte man dog — udtalte *Korsgaard* (K. F.) og *Knud Kristensen* (V.) — foretrække det første. *Stermose* (D. S.) erklærede derimod, at hans Parti vilde stemme imod Lovforslaget, fordi det trak et uønskeligt Skel mellem Sønderjylland og det øvrige Land paa et væsentligt borgerligt Omraade.

Baade i sin Fremsættelsestale og ved 1. Behandling understregede *Indenrigsministeren*, at man maatte søge Kommunevalgene i Sønderjylland gennemført, saa snart Forholdene gjorde det muligt.

Folketingsudvalget indstillede Lovforslaget til Vedtagelse med et Par *Ændringer*. Den ene gik ud paa at tydeliggøre, at Bestemmelserne i § 2 angaar saavel Amsraad som øvrige kommunale Raad, den anden aabnede Adgang til — i Overensstemmelse med Ønsker af *A. C. Mortensen* (S.) og *Bertel Dahlggaard* (R. V.) — at stemme pr. Brev ved Amsraadsvalg (se § 3).

Lovforslaget vedtoges i Folketinget med 109 Stemmer mod 3, i Landstinget enstemmigt med 45 Stemmer.

70. Lov om Ændring i midlertidig Lov Nr. 233 af 13. Maj 1941 om Folkebespisning, jfr. Lov Nr. 135 af 30. Marts 1942. (Indenrigsminister *Jørgen Jørgensen*). [A. Sp. 2975. — C. Sp. 207 og 235].

Fremsat i *Folketinget* ²⁸/₁ (F. Sp. 929). 1. Beh. ¹⁷/₂ (F. Sp. 1028). 2. Beh. ¹⁸/₂ (F. Sp. 1030). 3. Beh. ¹⁹/₂ (F. Sp. 1048). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. ²⁴/₂ (L. Sp. 407). 2. Beh. ²⁵/₂ (L. Sp. 413). 3. Beh. ²⁶/₂ (L. Sp. 415). *Loven stadfæstet 1. Marts 1943.* (Lov-Tid. Nr. 67).

Loven forlænger for et Aar midlertidig Lov af 13. Maj 1941 om Folkebespisning med Ændring af 30. Marts 1942 (Aarvog 1941—42, Side 256), saa at den ogsaa faar Gyldighed for *Finansaaret 1943—44*.

Som Begrundelse herfor anførtes den Usikkerhed, der stadig gør sig gældende med Hensyn til de fremtidige Tilførsler af Gaskul.

I Bemærkningerne til Lovforslaget oplystes det, at der hidtil var udarbejdet Planer for Folkebespisningsordninger i 44 Kommuner, hvoraf 32 var godkendt af Indenrigsministeriet,

medens Spørgsmaalet om Gennemførelse af Folkebespisningsordninger i en Række andre Kommuner var Genstand for nærmere Undersøgelse og Overvejelse.

---

71. Lov om Udskydelse af Revisionen af Lov Nr. 74 af 31. Marts 1936 om Vitaminreklame. (Indenrigsminister *Jørgen Jørgensen*). [A. Sp. 3499. — C. Sp. 423 og 587].

Fremsat i *Landstinget* $\frac{9}{3}$ (L. Sp. 507). 1. Beh. $\frac{10}{3}$ (L. Sp. 564). 2. Beh. $\frac{10}{3}$ (L. Sp. 606). 3. Beh. $\frac{10}{3}$ (L. Sp. 610). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. $\frac{11}{3}$ (F. Sp. 1365). 2. Beh. $\frac{11}{3}$ (F. Sp. 1388). 3. Beh. $\frac{12}{3}$ (F. Sp. 1416). *Loven stadfæstet 13. Marts 1943.* (Lov-Tid. Nr. 108).

Ved Lov af 13. April 1938 blev den i Lov af 31. Marts 1936 om Vitaminreklame indeholdte Bestemmelse, hvorefter Loven skulde underkastes Revision i Rigsdagssamlingen 1937—38, ændret saaledes, at Revisionen kunde udskydes til 1942—43. Efter at have indhentet Erklæringer fra Handelsministeriet, Landbrugsministeriet og Sundhedsstyrelsen samt Oplysninger fra Politidirektøren i København og Amtmændene angaaende stedfundne Overtrædelser af Loven er Indenrigsministeriet imidlertid kommet til det Resultat, at Loven har virket tilfredsstillende i sin hidtidige Skikkelse, saa at der ikke er Grund til at foretage Ændringer i den. I Overensstemmelse hermed er det vedtaget, at Revisionen ikke behøver at finde Sted før i *Rigsdagssamlingen 1947—48.*

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

---

72. Lov om Tillæg til Lov Nr. 138 af 10. Maj 1915 om Foranstaltninger mod smitsomme Sygdommes Udbredelse (Vaccination mod Difteri). (Indenrigsminister *Jørgen Jørgensen*). [A. Sp. 4903 — C. Sp. 1297 og 1303].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{14}{4}$ (F. Sp. 1482). 1. Beh. $\frac{15}{4}$ (F. Sp. 1493). Partiernes Ordførere: Alfred Andersen, Gerda Mundt, Inger Gautier Schmit, Jensen (Gørding) og Frits Clausen. Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Lars M.

Olsen, Bomholt, Alfred Andersen, H. P. Hansen [Præstø A.], Hauberg [Sekretær], Alfred Andreassen, Villumsen, Jensen [Gørding] [Formand], Steen, Gerda Mundt, Hans Thyge Jacobsen, Petersen [Røj], Inger Gautier Schmit, Knud Kristensen og Østergaard). Betænkning (B. Sp. 895) afgivet $15/4$. (Ordfører: Lars M. Olsen). 2. Beh. $16/4$ (F. Sp. 1501). 3. Beh. $16/4$ (F. Sp. 1509). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $16/4$ (L. Sp. 758). Partiernes Ordførere: Th. Jensen, Nikoline Winther, Malchau, Anna Westergaard og J. S. Foget. 2. Beh. $16/4$ (L. Sp. 766). 3. Beh. $16/4$ (L. Sp. 767). *Loven stadfæstet 19. April 1943*. (Lov-Tid. Nr. 208).

Loven har følgende Indhold:

§ 1. Det paahviler Kommunerne at drage Omsorg for, at *alle Børn under 18 Aar* vederlagsfrit kan blive vaccineret mod Difteri.

Saafremt der forekommer Tilfælde af Difteri, og Sygdommen af vedkommende Overepidemikommission erklæres for at være Genstand for *offentlig Behandling*, kan Epidemikommissionen paabyde, at *alle Personer inden for et bestemt Omraade* inden en nærmere fastsat Frist skal være vaccineret mod Difteri. Overtrædelse af et saadant Paalæg medfører en Tvangsbøde af 2 Kr. for hver Dag, det oversiddes. Naar Foranstaltningen indskrænker sig til *enkelte Ejendomme*, sker Paabudet ved Henvendelse til de enkelte Beboere eller, for saa vidt angaar Børn under 18 Aar, til deres Forældre eller den, som træder i deres Sted. Skal Foranstaltningen udstrækkes til en større Kreds, skal der ske offentlig Bekendtgørelse, der paa hensigtsmæssig Maade bringes til almindelig Kundskab for det paagældende Omraade.

§ 2. Statens Seruminstitut i København er forpligtet til stadig at have en passende Beholdning af Difterivaccine, som *uden Vederlag* skal udleveres til de vaccinerende Læger.

Udgifterne ved Fremstillingen og Fordelingen af Vaccinen afholdes af Statskassen.

§ 3. Indenrigsministeren træffer Bestemmelse om, hvilke Læger der kan foretage Vaccinationen i Henhold til denne Lov, og fastsætter Størrelsen af deres *Honorar*.

Honoraret til Lægerne for Vaccinationens Foretagelse udredes i København af Stadens Kasse, paa Bornholm af

den for Købstæder og Landdistrikter fælles Amtsfond, i Købstæderne og Frederiksberg af Kommunekassen og paa Landet af Amtsfonden. Halvdelen af disse Udgifter refunderes Kommunerne af Statskassen.

§ 4. De nærmere Regler vedrørende Lovens Gennemførelse fastsættes af Indenrigsministeren.

§ 5. Denne Lov træder i Kraft straks, dog kan Statskassen yde Refusion i Henhold til § 3 af Udgifter til Lægehonorarer vedrørende den ved Kommunernes Foranstaltning siden 1. April 1942 afholdte Difterivaccination af Børn under 18 Aar.

Den i § 1, Stk. 1, og § 5 fastsatte Aldersgrænse var oprindelig foreslaaet sat til 16 Aar, men dette ændredes under Lovforslagets Behandling i Folketinget til 18 Aar.

Det i Folketinget fremsatte Lovforslag var ledsaget af udførlige Bemærkninger, hvoraf følgende skal gengives til Begrundelse af Lovens Bestemmelser:

»I *Udlandet* har man ved Bekæmpelsen af Difteri i stadig stigende Omfang vaccineret sunde Individuer med Difterianatoxin og opnaaet en særdeles effektiv Immunitet mod denne Sygdom; i en Række Lande er Vaccinationen endog gjort *obligatorisk*. I *Danmark* er Difteri derimod hidtil i det væsentlige bekæmpet ved *Isolation paa Hospitaler* af de smittebærende. Men da denne Fremgangsmaade — foruden at være meget kostbar — af forskellige Grunde er ganske *utilstrækkelig* til en effektiv Bekæmpelse af denne Sygdom, har man, efter at det er lykkedes at fremstille en baade virkningsfuld og ufarlig *Vaccine*, i de senere Aar tillige taget Vaccinationen i Brug.

I *Hovedstadskommunerne* og i enkelte andre Kommuner er der saaledes forsøgsvis paa frivilligt Grundlag ydet *gratis Vaccination mod Difteri* af Børn i Alderen 1—15 Aar. Vaccinationen, der sker ved 3 Indsprøjtninger af Difterianatoxin, saaledes at der mellem første og anden Indsprøjtning hen-gaar 4 Uger og mellem anden og tredje ca. 1 Aar, har haft meget stor Tilslutning; en foreløbig Opgørelse for Københavns Kommune har vist, at ca. *65 pCt. af det samlede Antal Born*, der kunde komme i Betragtning, er blevet vaccineret i Løbet af det første Aar efter Ordningens Indførelse.

Paa Grundlag af den Statistik, som foreligger over Antallet af anmeldte Tilfælde af Difteri i Københavns Kommune i Aaret 1942, kan det allerede ses, at Sygdommen her nu optræder med en Hyppighed paa kun ca. 17 pCt. af den, hvormed den gennemsnitlig optraadte i Aarene 1937—1941

idet der i 1942 kun er forekommet 48 Tilfælde mod ca. 280 aarlig i den nævnte Femaarsperiode. Da Difteritilfældene i hele Landet samtidig er steget fra gennemsnitlig ca. 1 000 Tilfælde aarlig i Femaaret 1937—1941 til 1661 i 1942, maa det antages, at *Sygdommens stærke Tilbagegang i København for en stor Dels Vedkommende skyldes Vaccinationen*, og at man ved en almindelig gennemført Vaccinationsordning for hele Landets Vedkommende vil kunne trænge denne Sygdom meget stærkt tilbage. Dette vil være af den største Betydning, da 7,5—25,2 pCt. af alle Dødsfald i Aarene fra 1920 til 1937 blandt københavnske Børn i Alderen 2 til 14 Aar skyldtes Difteri. Hertil kommer, at Difteripatienter hyppigt faar Følgesygdomme, og at Behandlingen paa Sygehus af Patienterne og de Foranstaltninger, der i øvrigt træffes for at hindre, at disse udbreder Smitten, koster Samfundet store Beløb.

Det ligger i Sagens Natur, at der ikke kan siges noget sikkert med Hensyn til Størrelsen af de med Gennemførelsen af nærværende Lovforslag forbundne *Udgifter*, idet disse vil være ganske afhængige af, i hvilken Udstrækning Ordningen kommer til Udførelse i Kommunerne. Da Staten imidlertid ifølge § 64, Stk. 2, i Lov Nr. 181 af 20. Maj 1933 om offentlig Forsorg refunderer Kommunerne Udgifterne vedrørende Personer, der er taget under offentlig eller vederlagsfri Behandling efter Lov Nr. 138 af 10. Maj 1915 om Foranstaltninger mod smitsomme Sygdommes Udbredelse, og efter en skønsmæssig Beregning hidtil har haft en gennemsnitlig Udgift paa ca. 450 000 Kr. aarlig alene til Difteribehandlingen, vil der dog som Følge af den forventede Nedgang i Difteritilfældene paa Grund af Vaccinationen blive en betydelig *Besparelse i Behandlingsudgifterne*. Naar først Flertallet af Børnene er vaccineret, vil Vaccinationen af Fødselstilvæksten (ca. 65 000 Børn om Aaret) medføre en Udgift for Staten paa indtil ca. 250 000 Kr.

Sundhedsstyrelsen har udtalt, at det offentlige Sundhævæn ikke bør undlade at gøre Brug af et saa værdifuldt Middel til Bekæmpelse af Difteri, som Vaccinationen har vist sig at være, og har ud fra saavel humane som økonomiske Hensyn stærkt anbefalet, at der indføres en almindelig Vaccinationsordning for hele Landet. Herefter, og da der efter Erfaringerne i vore Nabolande bl. a. paa Grund af de nuværende Forhold maa forventes en betydelig Stigning af Difterien, har Indenrigsministeriet ikke anset det for forsvarligt at udsætte Gennemførelsen af en organiseret, gratis Vaccination mod denne Sygdom.»

I sin Fremsættelsestale oplyste *Indenrigsministeren*, at Udgifterne til Vaccinens Fremstilling androg 1,35 Kr. for

hvert Barn, der vaccineres, og at der i Hovedstadskommunerne var blevet betalt Lægerne i alt 5 Kr. for de tre Vaccinationer, som foretoges pr. Barn. Ministeren fremhævede, at den alvorlige *Difteritisepidemi*, som der forelaa Efterretninger om fra *Nørresundby*, viste, at man havde al mulig Grund til at gennemføre Lovforslaget saa hurtigt, som det lod sig gøre.

Under Lovforslagets Behandling i Folketinget slog *Gerda Mundt* (K. F.) til Lyd for, at den i Lovforslaget fastsatte Aldersgrænse blev sat op, hvilket som nævnt ogsaa skete; hun gjorde tillige gældende, at der egentlig burde ydes Refusion for de Udgifter, som Kommunerne havde haft til Vaccination af Børn mod Difteri lige siden 1. September 1941, idet Københavns Kommune tog Arbejdet op allerede paa dette Tidspunkt. *Inger Gautier Schmit* (V.) rejste det Spørgsmaal, om Staten ikke burde dække Udgifterne ved Vaccinationen fuldt ud i Stedet for kun at refundere Kommunerne Halvdelen, og *Frits Clausen* (N. A.) henstillede, at der kom til at staa i Loven, at Vaccinationen skulde udføres af de praktiserende Læger; i hvert Fald burde der sikres Forældrene Ret til at lade deres sædvanlige Læge udføre Vaccinationen, uden at de skulde bære Udgifterne baade til Vaccination og Attest. Han mente i øvrigt, det vilde være rimeligt, at Honoraret blev fastsat efter Forhandling med Lægeforeningen.

Efter at Lovforslaget havde været til Behandling i et Udvalg, udtalte *Indenrigsministeren* ved anden Behandling, at det var Meningen, at alle praktiserende Læger skulde have Mulighed for at udføre Vaccinationen, idet man ansaa det for ønskeligt, at det i Almindelighed blev Hjemmenes sædvanlige Læger, der kom til at udføre Vaccinationen. Der kunde dog komme Tilfælde med store Epidemier, hvor ogsaa andre end de praktiserende Læger burde kunne autoriseres, hvilket Lovforslaget ogsaa aabnede Mulighed for. Med Hensyn til Udgifternes Fordeling havde man fulgt den sædvanlige Fremgangsmaade i Henhold til Epidemiloven. Hvorvidt Kommunerne burde bære en større eller mindre Part af Udgifterne i Tilfælde, hvor Staten og Kommunerne i Fællesskab løser en Opgave, var et principielt Spørgsmaal, som maatte drøftes i en større Sammenhæng. I det foreliggende Tilfælde var der efter Ministerens Opfattelse ikke Grund til at fravige de sædvanlige Fordelingsregler.

I Landstinget henstillede *Anna Westergaard* (R. V.), at der blev gjort Propaganda for Sagen, for at de flest mulige Børn kunde blive vaccineret. Ministeren vidste ikke, om det vilde være nødvendigt, men det var jo muligt. *J. S. Foget* (B.) ønskede Klarhed over, hvorvidt det var Hen-

sigten ogsaa at vaccinere Spædbørn, hvilket efter hans Opfattelse kunde give Anledning til nogen Ængstelse hos Forældrene. Ministeren mente herom, at hvis der ud fra et lægeligt Synspunkt var Grund til det, vilde Lægerne inden for de foreslaaede Bestemmelser være bemyndigede til at undlade at vaccinere Spædbørn, selv om almindelig Vaccination blev paabudt.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

73. Lov om Udskydelse af Revisionen af Lov Nr. 85 af 31. Marts 1937 om Bekæmpelse af Sygelighed og Dødelighed blandt Børn i det første Leveaar. (Indenrigsminister *Jørgen Jørgensen*). [A. Sp. 3497. — C. Sp. 425 og 589].

Fremsat i *Landstinget* $\frac{9}{3}$ (L. Sp. 506). 1. Beh. $\frac{10}{3}$ (L. Sp. 565). 2. Beh. $\frac{10}{3}$ (L. Sp. 607). 3. Beh. $\frac{10}{3}$ (L. Sp. 610). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. $\frac{11}{3}$ (F. Sp. 1366). Partiernes Ordførere: Johs. Hansen, Marius Jensen, Gerda Mundt og Jensen (Gørding). 2. Beh. $\frac{11}{3}$ (F. Sp. 1389). 3. Beh. $\frac{12}{3}$ (F. Sp. 1417). *Loven stadfæstet 13. Marts 1943*. (Lov-Tid. Nr. 107).

Ifølge § 3 i Loven af 31. Marts 1937 angaaende *Sundhedsplejersker* skulde Loven forelægges til Revision i Rigsdagssamlingen 1942—43. Da de indvundne Erfaringer viste, at Loven havde virket efter sit Formaal, foreslog Indenrigsministeren imidlertid Revisionen udskudt til *Rigsdagssamlingen 1947—48*, og dette vedtoges enstemmigt i begge Ting.

I Bemærkningerne til Lovforslaget oplyses, at Indenrigsministeren i den siden Lovens Ikrafttræden forløbne Tid har godkendt Sundhedsplejerskeordninger i de tre Hovedstadskommuner, de københavnske Omegnskommuner, 30 Købstæder (herunder de fleste større Byer), Holbæk Amtskommune samt Dalum og Vejlbj-Risskov Sognekommuner. Ministeriet har endvidere godkendt kommunale, raadgivende Børneplejestationer i Glostrup, Hvidovre, Rødovre, Taarnby og Næstved samt de af de samvirkende Menighedsplejer oprettede Børneplejestationer i København og paa Frederiksberg.

I *Folketinget* henstillede *Gerda Mundt* (K. F.), at der blev gjort noget for at faa de Kommuner, som ikke hidtil havde benyttet sig af Loven, til at gøre det. *Indenrigsministeren*

svarede hertil, at han meget gerne vilde bidrage til, at der udbredtes Oplysning i Befolkningen om, hvilken umaadelig Nytte Sundhedsplejerskerne kan være til i mange Hjem. Hvis man kunde finde en Form, hvorved de offentlige Myndigheder animeredes til at gøre Brug af Loven, vilde Ministeren gerne medvirke dertil.

74. Lov om Ændringer i Lov Nr. 473 af 22. December 1939 om Krigsforsikring af Bygninger. (Indenrigsminister *Jørgen Jørgensen*). [A. Sp. 5065. — C. Sp. 1377 og 2109].

FremSAT i *Folketinget* $12\frac{1}{5}$ (F. Sp. 1541). 1. Beh. $13\frac{1}{5}$ (F. Sp. 1557). Partiernes Ordførere: J. Chr. Jensen, Aksel Møller, Hans Conrad Koefoed og Valdemar Sørensen. Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (J. Chr. Jensen, Dahl, Fr. Dalgaard, H. P. Hansen [Sorø A.], Horn, Axel Ivan Pedersen [Sekretær], Marinus Sørensen, Peder Clausager, Valdemar Sørensen [Formand], Aksel Møller, Fabricius, Henning Hasle, Hans Conrad Koefoed, Erik Appel og Heilesen). Betænkning (B. Sp. 923) afgivet $18\frac{1}{6}$. (Ordfører: Aksel Møller). 2. Beh. $23\frac{1}{6}$ (F. Sp. 1870). 3. Beh. $24\frac{1}{6}$ (F. Sp. 1878). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $29\frac{1}{6}$ (L. Sp. 891). Partiernes Ordførere: Hans Hansen, Jens Jensen, Stein og Lannung. 2. Beh. $1\frac{1}{7}$ (L. Sp. 1037). 3. Beh. $2\frac{1}{7}$ (L. Sp. 1043). *Loven stadfæstet 8. Juli 1943.* (Lov-Tid. Nr. 340).

Loven gennemførtes paa Foranledning af en Henvendelse fra Grundejerforeningernes staaende Udvalg angaaende Erstatning af *Huslejetab* som Følge af Krigsskade. Den er, bortset fra en Tilføjelse, som blev indsat i Folketinget, i Overensstemmelse med en Betænkning, udarbejdet af det Udvalg, der i sin Tid forberedte Loven om Krigsforsikring af Bygninger, idet Indenrigsministeriet havde anmodet dette Udvalg om at tage op til samlet Overvejelse, paa hvilke Punkter der maatte være Anledning til at foretage Ændringer i Loven.

I § 3, 1. Stk., i Loven af 22. December 1939 har man foretaget den Ændring, at ikke alle *Kirker* skal være undtaget fra Krigsforsikringen for Bygninger, men kun de af Folkekirkens Kirker, der er selvejende eller bestyres efter

Bestemmelserne for selvejende Kirker, samt Kirker tilhørende det romersk-katolske Trossamfund.

Der var ifølge Bemærkningerne til Lovforslaget inden for det forannævnte Udvalg Enighed om, »at der ikke er noget i Vejen for, at mindre Kirker kan medtages under Krigsforsikringsordningen. Udvalget har forhandlet med Repræsentanter for de private Kirkeejere samt for Trossamfund uden for Folkekirken, der bortset fra det romersk-katolske Trossamfund har ønsket de dem tilhørende Kirkebygninger inddraget under Krigsforsikringen«.

For at imødekomme det forannævnte fra Grundejerforeningernes Side fremsatte Ønske gav man dernæst § 7 en Tilføjelse, der dog gaar ud paa at ordne Sagen paa en noget anden Maade end af Grundejerforeningerne foreslaaet. Efter § 7 i Loven af 22. December 1939 skal skyldig Erstatning forrentes med 5 pCt. aarligt fra den Dag, da Skaden anmeldes. Herved faar de skadelidte i Almindelighed delvis Erstatning for Afsavnet af den skadelidte Bygning, idet Byggeudgifterne som Regel først skal betales, naar Byggearbejdet er afsluttet. Det maa imidlertid antages, at Afsavnstabet i Almindelighed vil være større end Renten for Tidsrummet fra Anmeldelsesdagen til Byggeperiodens Afslutning. Ved Totalskader vil Afsavnstabet som Regel svare til Ejendommens Bruttoafkastning i et Tidsrum svarende til Byggeperioden, idet Ejerens Udgifter til Forrentning og Skatter oftest vil være uforandrede. Ved partielle Skader vil Afsavnstabets Størrelse være meget forskelligt efter Skadens Beskaffenhed og ikke altid staa i noget direkte Forhold til Skadens Størrelse. Beregningen af Afsavnstabet vil ved Landbrugsejendomme være forbundet med særlige Vanskeligheder, idet Tabets Størrelse vil være forskelligt, alt efter hvilke Bygninger der er beskadiget, Aarstiden for Skadens Indtræden og de Muligheder, der maatte foreligge for Ejeren for at skaffe andet Husrum eller for at realisere Besætningen.

Under Hensyn hertil har man ikke anset det for muligt at administrere en Ordning, hvorefter Afsavnstabet i hvert enkelt Tilfælde skulde udfindes under Hensyntagen til samtlige konkrete Forhold, uden at Administrationen vilde blive overordentlig besværlig og bekostelig.

I Stedet for er der i § 7 som nyt 3. Stk. indføjet følgende

Bestemmelse: »For den Tid, i hvilken Ejeren efter Nævnets Skøn ved Afsavn af en Bygning lider væsentligt Tab, som ikke kunde være undgaaet ved Fremskyndelse af Udbedringen, ydes ud over nævnte Rente paa 5 pCt. aarligt *yderligere 3 pCt. aarligt* af den skyldige Erstatning.«

»Et Tillæg af denne Størrelse maa«, udtales det i Bemærkningerne til Lovforslaget, »som Regel anses for at være passende ved Totalskader, hvor Behovet for Dækning af Afsavns- tabet vil være størst. Man er klar over, at Forslaget ikke med Sikkerhed vil føre til, at Erstatningen for Afsavn ved partielle Skader altid vil komme til at svare til det faktisk lidte Tab, men man har dog af Hensyn til de ovenfor anførte Vanskeligheder ved at udfinde en nøjagtig beregnet Erstatning og det dermed forbundne Besvær og Omkostninger ikke fundet det rigtigt at foreslaa en mere gradueret Regel.«

I § 7 er der yderligere sket den Ændring, at der fremtidig skal ydes *Rentes Rente* af skyldig Erstatning, medens der efter den hidtidige Bestemmelse i Stk. 2 kun skulde ydes simpel Rente.

Dette begrundes i Bemærkningerne med, at de af Forvaltningsnævnene udstedte Erstatningsbeviser i stort Omfang belaaes i Banker og Sparekasser, saa at skadelidte, der ikke selv har de fornødne Midler til at afholde Udgifterne til Genopbygning eller Reparation, har kunnet lade Skaderne udbedre ved Hjælp af saadan Belaaning. De skadelidte lider herved et Tab af Rentes Rente, fordi de enten maa tilsvare Pengeinstitutterne Rente i de sædvanlige Renteterminer eller lade Renten tilskrive Hovedstolen.

§ 12, 3. Stk., har under Sagens Behandling i Folketinget faaet en ændret Affattelse af følgende Ordlyd:

»Forvaltningsnævnene kan med Indenrigsministeriets Godkendelse træffe Bestemmelse om *Afkortning i den Ejeren tilkommende Erstatning*, saafremt Bygningen ikke genopføres i sin oprindelige Skikkelse eller paa samme Sted. Afkortningen fastsættes i Overensstemmelse med de ved Brandforsikringen af Bygninger sædvanlige Regler herom, dog under Hensyntagen til saadanne særlige Forhold, der maatte gøre Afvigelser herfra paakrævet.«

Saa vel disse som de foran omtalte Ændringer finder Anvendelse *ogsaa med Hensyn til Skader, der er indtruffet* inden denne Lovs Ikrafttræden.

I sin tidligere Skikkelse henskød § 12, Stk. 3, Spørgsmaalet om en Afkortning i Erstatningen, saafremt Genopbygning ikke finder Sted, til Afgørelse ved senere Lov. I Praksis er der som Følge af denne Bestemmelse forekommet flere Tilfælde, hvor en skadelidt, der enten ikke har kunnet eller ikke villet genopføre Bygningen i dens hidtidige Skikkelse, har haft Vanskeligheder ved at belaaene Erstatningskravet paa sædvanlig Maade eller ved at sælge Grunden med Erstatningskravet. Det er dette, man har villet bøde paa ved den ændrede Bestemmelse.

Endelig er ved en Ændring i § 15, 2. Stk., *det københavnske Krigsforsikringsforbunds Forvaltningsnævn* blevet udvidet med 1 Medlem, hvilket har til Formaal at imødekomme et Ønske af Fællesraadet for Grundejerforeningerne i Storkøbenhavn om, at der til Forvaltningsnævnet for Krigsforsikringen af Bygninger i København maa blive udpeget en Repræsentant for Fællesraadet for Gentofte Kommunes samarbejdende Grundejerforeninger under Hensyn til den store Bebyggelse i denne Kommune.

Under Udvalgsforhandlingerne blev der fremsat Ønske om at faa den nuværende Praksis med Hensyn til *Dækning af Skader paa de af Folkekirkens Kirker, der er selvejende* eller bestyres som selvejende, afløst af en lovmæssig Ordning, hvorved Menighedernes Risiko fordeltes paa et bredere Grundlag. Der afholdtes Samraad med Indenrigsministeren og Kirkeministeren herom, men da en opnaaelig Løsning af Spørgsmaalet næppe vilde stille de enkelte Menigheder gunstigere end i Øjeblikket, afstod Udvalget fra at fremkomme med Ændringsforslag desangaende.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

---

75. Lov om Indfødsrets Meddelelse. (Indenrigsminister *Jørgen Jørgensen*). [A. Sp. 5261. — C. Sp. 2051 og 2099].

Fremsat i *Landstinget* $1\frac{6}{6}$ (L. Sp. 847). 1. Beh. $1\frac{7}{6}$ (L. Sp. 869). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (*Jørgen Møller, Albert Andersen, Henry Hansen, Ingeborg Hansen, Johs. E. Larsen, M. P. Madsen, Officersen, Oluf Johansen, Lannung, Jepsen Christensen* [Formand], *Stegger Nielsen, S. C. Nørgaard, Lisbet Hindsgaul, Malchau* og *Schaumann*). Be-

tænkning (B. Sp. 1687) afgivet $\frac{25}{6}$. (Ordfører: Jepsen Christensen). 2. Beh. $\frac{30}{6}$ (L. Sp. 977). 3. Beh. $\frac{30}{6}$ (L. Sp. 980). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. $\frac{1}{7}$ (F. Sp. 1980). 2. Beh. $\frac{1}{7}$ (F. Sp. 1982). 3. Beh. $\frac{1}{7}$ (F. Sp. 1982). *Loven stadfæstet 2. Juli 1943.* (Lov-Tid. Nr. 332).

Ved Loven gives der dansk Indfødsret til 523 Personer, hvoraf 330 Mænd og 193 Kvinder. Til Sammenligning kan nævnes, at den i 1941—42 vedtagne Indfødsretslov af 3. Juli 1942 omfattede 329 Mænd og 191 Kvinder eller i alt 520 Personer, altsaa omtrent det samme Antal.

Ligesom Tilfældet har været i de senere Aar, er *det skandinaviske Element* stærkt fremtrædende blandt de naturaliserede, idet 351 eller 67 pCt. af disse er født i de skandinaviske Lande, derunder 208 i Danmark og 2 i Island, medens 103 stammer fra Sverige, 32 fra Norge og 6 fra Slesvig Syd for den nuværende Grænse. Af de resterende Personer er 29 født i Holsten eller det øvrige Tyskland, 43 i slaviske Lande og 12 i forskellige andre europæiske Lande. Af de 88 Personer, hvis Fødested ligger uden for Europa, er ikke færre end 83 født i U. S. A., og efter de foreliggende Oplysninger er langt den overvejende Del af disse Personer af hel eller delvis dansk Afstamning, saa at det skandinaviske Element herved yderligere øges.

Efter *Opholdssted* fordeler Ansøgerne sig saaledes, at 239 bor i København, Frederiksberg eller Gentofte Kommuner, 78 paa det øvrige Sjælland, 9 paa Bornholm, 8 paa Lolland-Falster, 32 paa Fyn, 127 i Nørrejylland og 30 i Sønderjylland.

Paa det i Landstinget fremsatte Lovforslag var kun optaget 359 Personer, men hertil føjedes under Sagens Behandling 164, hvorved Tallet kom op paa 523.

Ved Fremsættelsen udtalte *Indenrigsministeren*, at »den Omstændighed, at Lovforslaget i Aar omfatter et saa stort Antal Personer, om hvilke man kan sige, at de har et rimeligt Krav paa at faa deres statsborgerlige Forhold til Danmark fornyet, kunde have gjort det ønskeligt, at Lovforslaget for længst var blevet fremsat for Rigsdagen. At Forslaget først fremkommer saa sent, som det denne Gang er Tilfældet, er jeg den første til at beklage, men Omstændigheder, der staar i Sammenhæng med de særlige Forhold i Tiden, er Skyld heri«.

Under Henvisning hertil henstillede Udvalgets Ordfører (*Jepsen Christensen*) ved Sagens 2. Behandling i Landstinget til

Indenrigsministeren, at man indtil videre saa bort fra Tanken om kun at fremsætte eet Forslag om Indfødsrets Meddelelse om Aaret og søgte at fremme alle Sager vedrørende Personer, der oplagt bør have deres Ønske om Naturalisation imødekommet, ret tidligt efter Rigsdagssamlingens Aabning. Paa et senere Tidspunkt af Samlingen kunde man saa eventuelt fremsætte Forslag vedrørende de Ansøgere, hvis Forhold paa en eller anden Maade maa gøres til Genstand for nærmere Undersøgelse, eller hvis Ansøgning er kommet for sent ind til, at de kan komme med paa Hovedforslaget. Ved en saadan Fremgangsmaade vilde efter Ordføreren Opfattelse baade Ministeriet og Udvalgets Medlemmer blive fritaget for en Række Henvendelser fra Folk, hvis Forhold er klare og ligetil, samtidig med at disse blev fritaget for at vente paa, at de Ansøgninger, der trænger til en mere indgaaende Bearbejdelse og Afklaring, imødekommes gennem Ændringsforslagene paa et senere Tidspunkt.

Indenrigsministeren var enig med Ordføreren i, at det var ønskeligt, om man kunde gennemføre Indfødsretslovgivningen for det kommende Aar paa den Maade, at der ret hurtigt fremsattes et Lovforslag vedrørende de almindelige Ansøgere, og at man saa senere, hvis der blev Brug for det, behandlede de Ansøgninger, der kræver en nærmere og grundigere Undersøgelse. Ministeren vilde bestræbe sig for, at noget saadant kunde blive Tilfældet i det kommende Aar.

Lovforslaget vedtoges i den udvidede Skikkelse enstemmigt i begge Ting.

---

76. Lov om Forlængelse af midlertidig Lov Nr. 289 af 2. September 1939 om Ændringer i Værnepligtslovgivningen. (Indenrigsminister *Jørgen Jørgensen*). [A. Sp. 3501. — C. Sp. 421 og 587].

Fremsat i *Landstinget* $\frac{9}{3}$ (L. Sp. 507). 1. Beh. $\frac{10}{3}$ (L. Sp. 564). 2. Beh. $\frac{10}{3}$ (L. Sp. 606). 3. Beh. $\frac{10}{3}$ (L. Sp. 610). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. $\frac{11}{3}$ (F. Sp. 1363). 2. Beh. $\frac{11}{3}$ (F. Sp. 1384). 3. Beh. $\frac{12}{3}$ (F. Sp. 1416). *Loven stadfæstet 13. Marts 1943.* (Lov-Tid. Nr. 109).

Ved § 1 i midlertidig Lov af 2. September 1939 (Aarbog 1939, Side 92) ophævedes de værnepligtiges Ret til at begære *Udsættelse med at møde paa Session*, dog at Indenrigsministeriet samtidig bemyndigedes til at tilstaa saadan Udsættelse, hvor Forholdene maatte tale derfor. Endvidere hjemlede § 1

en udvidet Mulighed for Kontrol med værnepligtige, der ønskede at *rejse udenlands*, idet værnepligtige, der var pligtige at møde paa nærmest forestaaende Session, fremtidig ikke uden Indenrigsministerens Samtykke kunde rejse ud af Landet. I øvrigt gennemførtes ved Lovens §§ 2 og 3 mindre Ændringer i Værnepligtslovgivningen.

Loven, der oprindeligt havde Gyldighed til Udgangen af Marts 1940, forlængedes ved Lov af 30. Marts 1940, Lov af 31. Marts 1941 og Lov Nr. 90 af 13. Marts 1942 til Udgangen af Marts 1943. Den har nu faaet Gyldighed til *Udgangen af Marts 1944*.

Under Sagens Behandling i *Folketinget* slog *Carsten Raft* (K. F.) til Lyd for Gennemførelse af *en særlig Forsorgslov for de værnepligtige*, saa at de ikke behøvede at gaa paa Socialkontorerne, men havde deres egen Forsorgsordning. Han ønskede gerne at vide, hvordan Forsvarsministeren stillede sig til dette Spørgsmaal. *Forsvarsministeren* udtalte herom, at den gældende Ordning ingenlunde var daarlig efter den Forbedring, som havde fundet Sted i 1939. Det var dog meget muligt, ja maaske sandsynligt, at der endnu var noget at rette, og dette Spørgsmaal overvejedes for Tiden i Krigsministeriet. *H. C. Hansen* (S.) udtalte, at hans Parti ingen Sympati havde for Tanken om en særlig Forsorgslov for værnepligtige, men man havde Sympati for at yde Hjælp, hvor det var muligt og forsvarligt og i det hele taget rimeligt. Partiet saa derfor gerne de Undersøgelser, der var i Gang, fortsat og ført frem til et Resultat.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting, idet dog i Folketinget 2 Medlemmer tilkendegav, at de hverken ønskede at stemme for eller imod.

---

77. Lov om Forlængelse af Luftværnslovgivningen. (Indenrigsminister *Jørgen Jørgensen*). [A. Sp. 3437. — C. Sp. 501 og 1279].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{9}{3}$ (F. Sp. 1232). 1. Beh. $\frac{10}{3}$ (F. Sp. 1274). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (*Rasmus Hansen*, *Alsing Andersen*, *Fr. Andersen*, *Nina Andersen* [Sekretær], *Hedtoft-Hansen*, *Hinrichsen*, *Bollerup Madsen*, *Rager* [Formand], *Steen*, *Vagn Bro*, *Erik Appel*, *Jørgen Gram*, *Carsten Raft*, *Aksel Møller* og *Westermann*). Betænk-

ning (B. Sp. 863) afgivet $^{10}/_3$. (Ordfører: Rager). 2. Beh. $^{11}/_3$ (F. Sp. 1350). 3. Beh. $^{11}/_3$ (F. Sp. 1379). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $^{11}/_3$ (L. Sp. 658). 2. Beh. $^{12}/_3$ (L. Sp. 705). 3. Beh. $^{12}/_3$ (L. Sp. 713). *Loven stadfæstet 13. Marts 1943.* (Lov-Tid. Nr. 106). Traadt i Kraft 1. April 1943.

Den 31. Marts 1943 udløb Gyldigheden af Lov Nr. 324 af 21. September 1939 om Borgernes Pligt til at stille deres faste Ejendom, Løsøre m. v. til Raadighed for Myndighederne ved Beskyttelse af Civilbefolkningen mod Følgerne af Luftangreb, og samtidig udløb Gyldigheden af en Række af Bestemmelserne i Lov Nr. 125 af 30. Marts 1940 om visse Foranstaltninger til Beskyttelse af Civilbefolkningen mod Følgerne af Luftangreb. De paagældende Lovbestemmelser havde oprindeligt Gyldighed indtil 31. Marts 1941, men blev ved Lov Nr. 137 af 31. Marts 1941 forlænget indtil 31. Marts 1943 og er nu yderligere forlænget *indtil Udgangen af Marts 1945.*

Lovforslaget blev i Folketinget paa Foranledning af *Vagn Bro* henvist til Udvalgsbehandling, idet han ønskede Spørgsmaalet om, hvordan Udrykningskolonnerne kunde opnaa den størst mulige Effektivitet, drøftet med Ministeren. Udvalgsbehandlingen resulterede ikke i, at der stilledes Ændringsforslag til Lovforslaget. Dette vedtoges enstemmigt i begge Ting.

---

78. Lov om Indlemmelse af Ringkøbing Købstads Landdistrikt i Velling Sognekommune. (Indenrigsminister *Jørgen Jørgensen*). [A. Sp. 2969. — C. Sp. 255 og 399].

Fremsat i *Folketinget* $^{28}/_1$ (F. Sp. 930). 1. Beh. $^{5}/_2$ (F. Sp. 1011). Partiernes Ordførere: Albinus Jensen, Julin, Vesterager og Rasmussen (Gylling). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Albinus Jensen [Sekretær], Alfred Andersen, Hauberg, M. Larsen, M. F. Mortensen, M. K. Sørensen, Yde, Rasmussen [Gylling] [Formand], Jensen [Gørding], Julin, Harald Nielsen, Sønderup, Vesterager, Petersen [Røj] og Poul Sørensen). Betænkning (B. Sp. 221) afgivet $^{3}/_3$. (Ordfører: Rasmussen [Gylling]). 2. Beh. $^{4}/_3$ (F. Sp. 1182). 3. Beh. $^{4}/_3$ (F. Sp. 1186). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $^{8}/_3$ (L. Sp. 496). Partiernes Ordførere: Chr. J. Hansen, Esther Malling Peder-

sen, Jørgen Jørgensen og P. N. Petersen (Røjle). 2. Beh. $\frac{9}{3}$ (L. Sp. 513). 3. Beh. $\frac{10}{3}$ L. Sp. 523). *Loven stadfæstet 13. Marts 1943.* (Lov-Tid. Nr. 98).

Ringkøbing Købstads Landdistrikt, kaldet Hedegaardsmarken, med 9 faste Ejendomme og 41 Beboere, har hidtil indtaget en Særstilling i kommunal Henseende. Sociale Anliggender havde Distriktet fælles med Ringkøbing Købstad og Skolevæsen med Velling Sognekommune, medens de øvrige kommunale Anliggender blev varetaget af en Repræsentant, der valgtes af de kommunale Vælgere i Omraadet. Distriktet havde ingen Kommunekasse, der udarbejdedes intet Overslag og førtes intet Kommuneregnskab. Til Afholdelse af de med Købstaden og Velling Sognekommune fælles Udgifter paa-lignedes der Beboerne særlige Bidrag; mulige andre kommunale Udgifter maatte Repræsentanten enten selv dække eller anmode Beboerne om at bidrage til.

Disse Ejendommeligheder ved Distriktets kommunale Stilling har baade givet Anledning til Tvivl og medført Vanskeligheder ved Omraadets Administration, men skønt Spørgsmaalet om dets fuldstændige Tilslutning enten til Ringkøbing Købstad eller til en af de tilstødende Sognekommuner atter og atter er blevet rejst, har det først nu fundet sin Løsning. Ved en *Afstemning* i 1936 blev der et Flertal paa 12 mod 6 for Distriktets Adskillelse fra Ringkøbing Kommune, men kun under Forudsætning af, at det henlagdes til Rindum og ikke til Velling Kommune. *Ringkøbing Amtsraad* mente imidlertid, at den mest naturlige Løsning var, at Distriktet blev henlagt til Velling Kommune, og *Indlemmelsesnævnet* havde ligeledes den Opfattelse, at denne Løsning var den eneste, der kunde komme i Betragtning.

Indenrigsministeriet sluttede sig til Indlemmelsesnævnets Indstilling, og den nu gennemførte Lov, der blev nødvendig-gjort ved de kommunale Vælgeres Stilling til Sagen, bemyndiger i Overensstemmelse hermed Indenrigsministeren til at træffe Bestemmelse om, at Ringkøbing Købstads Landdistrikt fra den 1. April 1943 at regne adskilles fra Ringkøbing Købstadkommune og indlemmes i Velling Sognekommune under Ringkøbing Amt saavel i kommunal som i kirkelig Henseende.

Vilkaarene for Indlemmelsen fastsættes af Indlemmelsesnævnet, men kan inden for en Frist af en Maaned fra den Dato, da de er meddelt de interesserede Kommunalbestyrelser og Repræsentanten for Landdistriktet, af disse indankes for Indenrigsministeren, der derefter træffer endelig Afgørelse i Sagen.

Efter Ønske af *Julin* (V.) og *Vesterager* (K. F.) henvistes Lovforslaget til Udvalgsbehandling i Folketinget, for at de interesserede Parter kunde faa Lejlighed til eventuelt at fremkomme med Oplysninger. Udvalget holdt nogle Møder og havde Samraad med Indenrigsministeren, hvorefter det indstillede Forslaget til Vedtagelse uforandret. Vedtagelsen var enstemmig i begge Ting.

---

79. Lov om Ændring i Lov for Færøerne Nr. 202 af 15. Maj 1939 om personlig Skat til Amtskommunen. (Indenrigsminister *Jørgen Jørgensen*). [A. Sp. 3373. — C. Sp. 403 og 585].

FremSAT i *Landstinget* $\frac{5}{3}$ (L. Sp. 456). 1. Beh. $\frac{9}{3}$ (L. Sp. 519). 2. Beh. $\frac{10}{3}$ (L. Sp. 524). 3. Beh. $\frac{10}{3}$ (L. Sp. 541). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. $\frac{11}{3}$ (F. Sp. 1362). 2. Beh. $\frac{11}{3}$ (F. Sp. 1384). 3. Beh. $\frac{12}{3}$ (F. Sp. 1416). *Loven stadfæstet 13. Marts 1943.* (Lov-Tid. Nr. 105).

Ifølge § 11, Stk. 3, i ovennævnte Lov skulde Loven forelægges til Revision senest i Rigsdagssamlingen 1942—43. Da det imidlertid paa Grund af Krigsforholdene ikke har været muligt at optage nogen Forhandling med Lagtinget og de færøske Myndigheder om Sagen, fremsatte Indenrigsministeren et Lovforslag om Udskydelse af Revisionen, saa at den senest skal finde Sted i Rigsdagssamlingen 1944—45. Dette vedtoges enstemmigt i begge Rigsdagens Ting.

I Landstinget oplyste *Niclasen*, at Færøerne ifølge fremkomne Efterretninger havde faaet en ny midlertidig Styreform, hvorefter Love vedrørende Færøerne blev vedtaget af Lagtinget og stadfæstet af Amtmanden, der ogsaa sørgede for deres Kundgørelse. Under Krigen havde man forhøjet Indførselsafgifterne meget betydeligt og indført en overordentlig Indkomstskat, hvorefter der f. Eks. af en Skatteindtægt paa 50 000 Kr. skulde svares godt 8 000 Kr. i Skat og af en Skatteindtægt paa 100 000 Kr. godt 25 000 Kr.

---

80. Lov om visse Frikontingenter i de statsanerkendte Arbejdsløshedskasser. (Arbejdsminister *Kjærboel*). [A. Sp. 2749. — C. Sp. 141 og 183].

Fremsat i *Folketinget* $1/12$ (F. Sp. 255). 1. Beh. $4/12$ (F. Sp. 338). 2. Beh. $8/12$ (F. Sp. 384). 3. Beh. $9/12$ (F. Sp. 441). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $10/12$ (L. Sp. 256). Partiernes Ordførere: Josef Andersson, Rahbek, Jørgen Jørgensen og Anna Westergaard. 2. Beh. $16/12$ (L. Sp. 286). 3. Beh. $17/12$ (L. Sp. 314). *Loven stadfæstet 19. December 1942.* (Lov-Tid. Nr. 537). Traadt i Kraft 1. Januar 1943.

Ved Lov Nr. 39 af 1. Februar 1941 om midlertidig Fritagelse for Indbetaling af Medlemsbidrag til de statsanerkendte Arbejdsløshedskasser (Aarvog 1940—41, Side 327) blev det bestemt, at de Medlemmer, der paa Grund af *Beskæftigelse i Udlandet* var forpligtede til at udrede Bidrag til vedkommende udenlandske Arbejdsløhedsforsikring, skulde *fritages for* at betale *Medlemsbidrag til deres Arbejdsløhedskasse* for det Tidsrum, i hvilket de som Følge af det nævnte Arbejdsforhold opholdt sig i Udlandet.

Loven, der var gældende indtil 1. Januar 1942, blev ved Lov af 22. December 1941 forlænget indtil 1. Januar 1943.

Ved Lov Nr. 340 af 29. Juli 1942 fik denne Lovgivning dernæst en Udbygning, idet det bestemtes, at Kontingentfritagelser, der blev indrømmet de i Udlandet beskæftigede Arbejdere, *ikke skulde fores til Afdrag i Kontingentet ved Beregningen af Stats- og Kommune-tilskud*. Det samme kom til at gælde med Hensyn til Kontingentfritagelse for *Deltagere i Ungdomslejre* (se nærmere Aarvog 1941—42, Side 268).

Lovene af 1. Februar 1941 og 29. Juli 1942 er nu sammenarbejdet til een Lov, der har faaet Gyldighed indtil *1. Oktober 1944* (for saa vidt den ikke ved kgl. Anordning sættes ud af Kraft forinden). Der er desuden sket en Tilføjelse, hvorefter det — overensstemmende med hidtidig Praksis — i Kontrolreglerne kan bestemmes, at Fritagelsen for Betaling af Medlemsbidrag for Udlandsarbejdere skal være betinget af, at vedkommende Medlem drager Omsorg for inden Afrejsen til Udlandet at faa sin Medlemsbog forsynet med Paategning af den Afdeling af Arbejdsløhedskassen, til hvilken han hører, om Afrejsens Dato samt efter Hjemkomsten om Datoen for denne.

Den *finansielle Virkning* af Loven er opgjort saaledes, at Tilskuddet fra det offentlige til Arbejdsløshedskasserne vil blive forøget med ca. 1,4 Mill. Kr. pr. Regnskabsaar. Heraf vil Statens Andel udgøre $\frac{2}{3}$ eller ca. 930 000 Kr. pr. Regnskabsaar.

Venstres Ordfører i Landstinget, *Rahbek*, henstillede til Arbejdsministeren ved senere Lejlighed at tage hele det Frikontingentsystem, man er kommet ind paa, op til nøje Under søgelse. *Ministeren* erkendte, at der forekommer Tilfælde, hvor Frikontingentet virker noget urimeligt, og han erklærede sig villig til ved en eventuel Revision ogsaa at se paa Spørgsmaalet Frikontingenter, »idet det nu efterhaanden har faaet en Udstrækning, som betyder et vist Indgreb i Kassernes Økonomi«.

Lovforslaget gik uændret gennem begge Ting og vedtoges enstemmigt.

81. Lov om Tillæg til Lov Nr. 147 af 30. Marts 1942 om Forhøjelse af Dagpengenes Maksimumsbeløb i de anerkendte Arbejdsløshedskasser og om Børnetillæg til arbejdsløshedsforsikrede. (Arbejds- og Socialminister *Kjærbo*l). [A. Sp. 2537. — C. Sp. 25 og 75].

Fremsat i *Landstinget* $\frac{7}{10}$ (L. Sp. 6). 1. Beh. $\frac{15}{10}$ (L. Sp. 30). Partiernes Ordførere: Josef Andersson, *Rahbek*, Jørgen Jørgensen og Gudiksen. 2. Beh. $\frac{21}{10}$ (L. Sp. 61). 3. Beh. $\frac{22}{10}$ (L. Sp. 87). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. $\frac{23}{10}$ (F. Sp. 103). 2. Beh. $\frac{28}{10}$ (F. Sp. 110). 3. Beh. $\frac{29}{10}$ (F. Sp. 147). *Loven stadfæstet 31. Oktober 1942*. (Lov-Tid. Nr. 441). Traadt i Kraft straks.

En af de Ændringer, der ved Lov Nr. 339 af 29. Juli 1942 blev foretaget i Arbejdsløshedsloven, gik ud paa at fastslaa, at Understøttelse kun kan ydes for *indtil 6 Dage ugentlig*. Da Hensigten hermed var normalt at afskaffe Adgangen til at opnaa Understøttelse for Søndage, derimod ikke at nedsætte de gældende Understøttelsessatser, blev Arbejdsløshedslovens Maksimalsatser for Understøttelse samtidig forhøjet med $\frac{1}{6}$.

Disse Maksimalsatser skal ifølge Arbejdsløshedsloven reguleres automatisk efter Pristallet, men ved en Række Love

— senest Lov Nr. 147 af 30. Marts 1942 — er denne Pristals-regulering sat ud af Kraft, og i Stedet er der givet en be-grænset Kompensation for Prisstigningens Virkninger dels ved Forhøjelse af selve Satserne, dels gennem Ydelse af Børnetillæg.

Som en Konsekvens af Understøttelsesugens Ændring fra 7 til 6 Dage er de ved Loven af 30. Marts 1942 for Finans-aaret 1942—43 fastsatte *Maksimalbeløb og Børnetillæg* nu ogsaa *forhøjet med $\frac{1}{6}$* . Der kunde herefter i Tidsrummet 1. Oktober 1942—31. Marts 1943 ydes Forsørgere indtil 7 Kr. daglig, Ikke-Forsørgere med mindre end 8 Aars Medlemstid 5 Kr. 40 Øre og Ikke-Forsørgere med mindst 8 Aars Medlemstid 6 Kr. 20 Øre daglig; desuden i Børnetillæg 35 Øre daglig pr. Barn, dog højst 1 Kr. 40 Øre daglig.

Yderligere indeholder Loven en Bestemmelse, der be-grænser *Statstilskuddet* til vanskeligt stillede Arbejdsløsheds-kassers Merudgifter til de forhøjede Dagpenge og Børnetillæg saaledes, at Kasserne kun faar Tilskud til den Del af den samlede Forhøjelse, som svarer til, hvad der hidtil er ydet Tilskud til. Kasserne maa saaledes selv bære Forhøjelsen med $\frac{1}{6}$ af Grundbeløbet, det vil sige af de Dagpenge, der blev ydet i Tiden fra 1. April til 30. September 1940.

Finansielt antoges Ændringen af Dagpengesatserne at blive uden Betydning bortset fra en mulig Forskydning af Udgifterne mellem Hovedforsikringen og Fortsættelseskasserne.

Lovforslaget vedtoges uændret og enstemmigt.

---

82. Lov om Forhøjelse af Dagpengenes Maksimumsbeløb i de anerkendte Arbejdsløshedskasser og om Børnetillæg til arbejdsløshedsforsikrede. (Arbejdsminister *Kjærboel*). [A. Sp. 3459. — C. Sp. 515 og 1283].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{9}{3}$ (F. Sp. 1236). 1. Beh. $\frac{10}{3}$ (F. Sp. 1291). Partiernes Ordførere: Einer-Jensen, Ejnar Kjær, Boeck-Hansen og Rager. 2. Beh. $\frac{11}{3}$ (F. Sp. 1352). 3. Beh. $\frac{11}{3}$ (F. Sp. 1381). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{11}{3}$ (L. Sp. 667). Partiernes Ordførere: Josef Andersson, S. C. Nør-gaard, Jørgen Jørgensen og P. N. Petersen (Røjle). 2. Beh.

$\frac{12}{3}$ (L. Sp. 707). 3. Beh. $\frac{12}{3}$ (L. Sp. 715). *Løven stadfæstet 13. Marts 1943.* (Lov-Tid. Nr. 125).

Ved Lov Nr. 155 af 31. Marts 1941 (Aarbog 1940—41, Side 331) og Lov Nr. 147 af 30. Marts 1942 (Aarbog 1941—42, Side 269) blev Bestemmelsen i Arbejdsløshedslovens § 15, Stk. 3, om Regulering efter Pristallet af $\frac{1}{3}$ af Maksimumsbeløbene for Arbejdsløshedskassernes Dagpengesatser sat ud af Kraft for Finansaarene 1941—42 og 1942—43. I Stedet for gennemførtes en Regulering, der gav de arbejdsløshedsunderstøttede en begrænset Dækning for Prisstigningen, og i Overensstemmelse med Princippet i den ved Lov Nr. 658 af 17. December 1940 (Aarbog 1940—41, Side 329) ydede Kompensation for Prisstigningen siden Januar 1940 lod man den nævnte begrænsede Godtgørelse følge de paagældendes Forsørgerbyrder.

Som omtalt under den foregaaende Sag blev det ved den i sidste Samling stedfundne Revision af Arbejdsløshedsloven bestemt, at der kun kan ydes Dagpenge for indtil 6 Dage ugentlig mod hidtil 7 Dage, og som en Konsekvens heraf blev Maksimumsbeløbene og Børnetillæggene efter Loven af 30. Marts 1942 ved foranstaaende Lov af 31. Oktober 1942 forhøjet med $\frac{1}{6}$.

Udgiftstallet for Januar 1943 var 3609 (mod 3520 for Januar 1942), og ifølge Arbejdsløshedslovens § 15, Stk. 3, skulde herefter $\frac{1}{3}$ af Dagpengenes Maksimumsbeløb forhøjes med 10 Tillæg à 25 pCt., saa at Maksimumssatserne i alt forhøjedes med $83\frac{1}{3}$ pCt. Herefter vilde Maksimumsbeløbene udgøre 8 Kr. 80 Øre for Forsørgere og 6 Kr. 50 Øre og 7 Kr. 80 Øre for Ikke-Forsørgere med henholdsvis under og over 8 Aars Medlemstid, medens Børnetillæggene vilde bortfalde.

Under Hensyn til den tidligere Udvikling paa dette Omraade og til den senest stedfundne Lønregulering for Arbejderne ansaa Regeringen det imidlertid for rigtigst, at den automatiske Reguleringsbestemmelse blev sat ud af Kraft ogsaa for Finansaaret 1943—44, og at der i Stedet for gennemførtes en Regulering efter samme Retningslinier som tidligere. Regeringens Forslag gik da i Hovedsagen ud paa at give Arbejdsløshedskasserne Tilladelse til fremdeles at yde Børnetillæg samt at forhøje de gældende Maksimumssatser

med 50 Øre for Forsørgere og med henholdsvis 30 og 40 Øre for Ikke-Forsørgere. Forslaget gennemførtes uændret.

Ved Lovens § 1 sættes herefter Reguleringsbestemmelsen i Arbejdsløshedslovens § 15, Stk. 3, ud af Kraft for Finans-aaret 1943—44, og i § 2 aabnes der Arbejdsløsheds-kasserne Adgang til for Tidsrummet 1. April 1943—31. Marts 1944 at *forhøje Maksimumsbeløbene for Dagpengene*, saa at disse udgør 7 Kr. 50 Øre for Forsørgere, 5 Kr. 70 Øre for Ikke-Forsørgere med mindre end 8 Aars Medlemstid og 6 Kr. 60 Øre for Ikke-Forsørgere med mindst 8 Aars Medlemstid. Derudover kan der ydes *Børnetillæg* à 35 Øre pr. hjemmenværende Barn under 15 Aar, dog højst 1 Kr. 40 Øre pr. Dag. Den samlede Understøttelse maa i intet Tilfælde overstige $\frac{2}{3}$ af den gennemsnitlige Arbejdsfortjeneste i Faget.

Regeringen havde overvejet ogsaa at søge Børnetillægget forhøjet, men besluttede at bibeholde det uforandret ud fra den Opfattelse, at de videre Bestræbelser for at sikre Børnene og de børnerige Familier fortrinsvis bør ske gennem saadanne Foranstaltninger, som direkte kommer Børnene til gode.

Ligesom efter de foregaaende Love maa Arbejdsløsheds-kasserne selv bære Merudgifterne ved de forhøjede Ydelser af deres Kontingenter og ordinære Statstilskud. Til *vanskeligt stillede Kasser* (gennemsnitlig Aarsfortjeneste i 1941—42 højst 3 600 Kr. og gennemsnitlig Ledighedsprocent i Tiden 1. Marts 1942—28. Februar 1943 mindst 18) ydes dog ifølge § 3 fremdeles et *direkte Tilskud paa 70 pCt. af Merudgifterne*. Desuden stilles der indtil 1 Mill. Kr. til Raadighed for Arbejdsministeren til Fordeling blandt Arbejdsløsheds-kasser, hvis økonomiske Forhold medfører betydelige Vanskeligheder ved at yde de omhandlede Dagpengeforhøjelser og Børnetillæg.

Under Forudsætning af samme Ledighed i 1943—44 som i 1942—43 ansloges den samlede *Udgift* til Tilskud til de vanskeligt stillede Kasser til ca. 18,3 Mill. Kr. Heraf afholder Kommunerne en Trediedel eller ca. 6,1 Mill. Kr. Statens Tilskud er dog opgjort til i alt 14,2 Mill. Kr., idet den ikke blot skal dække Halvdelen af Arbejdsløshedsfondens Refusion til Fortsættelseskasserne, men yderligere maa stille den resterende ca. 1 Mill. Kr. til Raadighed for Fonden. Af Statens samlede Udgift skyldes ca. 4,1 Mill. Kr. den pr. 1. April 1943 indtraadte Forhøjelse af Dagpengesatserne, medens Restbe-

løbet hidrører fra de i Henhold til de tidligere Love foretagne særlige Reguleringer.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

83. Lov om Ydelse af Brændselshjælp til arbejdsløshedsforsikrede m. v. (Arbejdsminister *Kjærboel*). [A. Sp. 3101. — C. Sp. 223 og 237].

Fremsat i *Folketinget* $1\frac{1}{2}$ (F. Sp. 1046). 1. Beh. $2\frac{1}{2}$ (F. Sp. 1086). Partiernes Ordførere: Einer-Jensen, Ejnar Kjær, Skjerbæk og Rager. 2. Beh. $2\frac{1}{2}$ (F. Sp. 1115). 3. Beh. $2\frac{1}{2}$ (F. Sp. 1137). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $2\frac{1}{2}$ (L. Sp. 418). Partiernes Ordførere: Josef Andersson, Jens Høyer, Jørgen Jørgensen og P. N. Petersen [Røjle]. 2. Beh. $2\frac{1}{2}$ (L. Sp. 421). 3. Beh. $2\frac{1}{2}$ (L. Sp. 430). *Loven stadfæstet 1. Marts 1943.* (Lov-Tid. Nr. 57). Traadt i Kraft straks.

I Lighed med den i Vinteren 1939—40 gældende Lov Nr. 58 af 24. Februar 1940 giver ovennævnte Lov Arbejdsløshedskasserne Adgang til paa deres egen Bekostning og efter nærmere fastsatte Regler at yde Brændselshjælp til *arbejdsløse* Medlemmer. Desuden kan der ydes *Personer, som er undergivet Arbejdsfordeling*, en tilsvarende Hjælp, hvortil Udgiften afholdes af Statskassen.

Loven har følgende Indhold:

§ 1. For saa vidt en anerkendt Arbejdsløshedskasse træffer Bestemmelse derom, ydes der til saadanne Medlemmer, der i Tidsrummet 1. December 1942—31. Marts 1943, begge Dage inklusive, har været *afkontrolleret som ledige for mindst 40 Dage*, af Kassen en Brændselshjælp paa 36 Kr. for *Forsørgere* og 24 Kr. for *Ikke-Forsørgere*.

Til afkontrollerede Dage efter Stk. 1 kan ikke henregnes saadanne Dage, paa hvilke vedkommende som Følge af Bestemmelserne i §§ 11 og 17 i Lov af 29. Juli 1942 om Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring m. m. vilde være afskaaret fra at oppebære Understøttelse fra Kassen.

Naar en anerkendt Arbejdsløshedskasse har truffet Bestemmelse om Ydelse af Brændselshjælp i Henhold til Stk. 1, ydes der af den i Tilknytning til Kassen i Henhold til Lov

Nr. 145 af 30. Marts 1942 om midlertidig Fordeling og Regulering af Arbejde oprettede Arbejdsfordelingskasse en Hjælp af samme Størrelse til Medlemmer af Kassen, der er *omfattet af en af Arbejdsfordelingsnævnet godkendt Arbejdsfordeling*, og som i Tidsrummet 1. December 1942—31. Marts 1943 har haft *mindst 40 godtgørelsesberettigede Dage*. Denne Hjælp afholdes og *refunderes* efter samme Regler som Arbejdsfordelingsgodtgørelse, jfr. den fornævnte Lovs § 15. Tilsvarende Regler gælder for Personer, der modtager Godtgørelse gennem den i Arbejdsfordelingslovens § 12, Stk. 2, omhandlede Arbejdsfordelingskasse, og som tilhører Fag, hvis forsikrede Medlemmer modtager Brændselshjælp i Henhold til nærværende Lov af vedkommende anerkendte Arbejdsløshedskasse.

Hjælpen efter Stk. 1 og 3 kan ydes helt eller delvis *in natura*.

§ 2. Naar *samlevende Ægtefæller* begge opfylder Betingelserne for at oppebære Hjælp efter § 1, kan denne kun ydes til en af dem. Opfylder de Betingelserne samtidig, ydes Hjælpen til den af Ægtefællerne, der yder det væsentligste Bidrag til Familiens Underhold.

§ 3. *Klager* over, at der er nægtet en Person Hjælp i Henhold til denne Lov, forelægges *Arbejdsnævnet*, hvis Afgørelse er endelig.

§ 4. Denne Lov, som ikke gælder for Færøerne, træder i Kraft straks.

Under Sagens Behandling i Folketinget oplyste *Arbejdsministeren* paa Forespørgsel af *Einer-Jensen* (S.), at det var Hensigten, at Brændselshjælp ogsaa skulde kunne udbetales i saadanne Tilfælde, hvor Kravet om en 40 Dages Ledighed eller Arbejdsfordelingsperiode kun kunde opfyldes ved Sammenlægning af Dagetallet for en Ledighedsperiode og en Arbejdsfordelingsperiode.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

---

84. Lov om Forlængelse af Gyldigheden af Lov Nr. 478 af 14. September 1940 om Arbejdsforhold med senere Ændringer. (Arbejds- og Socialminister *Kjærboel*). [A. Sp. 2567. — C. Sp. 7 og 31].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{8}{10}$ (F. Sp. 28). 1. Beh. $\frac{15}{10}$ (F. Sp. 67). Partiernes Ordførere: *Einer-Jensen*, *Ejnar Kjær*,

Boeck-Hansen og Rager. 2. Beh. ¹⁶/₁₀ (F. Sp. 76). 3. Beh. ²¹/₁₀ (F. Sp. 81). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. ²²/₁₀ (L. Sp. 88). Partiernes Ordførere: Josef Andersson, Stensballe, Jørgen Jørgensen og Axel Christensen. 2. Beh. ²³/₁₀ (L. Sp. 96). 3. Beh. ²³/₁₀ (L. Sp. 118). *Loven stadfæstet 27. Oktober 1942.* (Lov-Tid. Nr. 425).

Hovedformaalet med Loven om Arbejdsforhold af 14. September 1940 (Aarbog 1939—40, Side 401) var under de raadende ekstraordinære Forhold at tilvejebringe en saadan Form for Samarbejde mellem Arbejdsgiver og Arbejder, at man i første Linie kunde undgaa de Arbejdskampe, der ellers kunde blive Følgen af Uoverensstemmelser Parterne imellem om Løn- og Arbejdsforhold.

Loven gjaldt oprindeligt kun til 1. November 1941, men blev ved Lov Nr. 449 af 31. Oktober 1941 med nogle mindre Ændringer, hvorom henvises til Aarbog 1941—42, Side 326, forlænget et Aar. Ved Lov Nr. 488 af 1. December 1941 (samme Aarbog, Side 330) fik Loven desuden en Tilføjelse vedrørende det saakaldte Særpristal.

Da de Forhold, som førte til denne Lovgivning, stadig er til Stede, har Loven om Arbejdsforhold nu faaet fortsat Gyldighed indtil 1. November 1943, for saa vidt den ikke ved ggl. Anordning sættes ud af Kraft forinden.

I Folketinget rejste *Ejnar Kjær* (V.) Spørgsmaalet om Varigheden af en Afgørelse, der er truffet ved Kendelse i Tilfælde, hvor den ene Part eller begge Parter er uorganiserede, i Henhold til Lovens § 2, Stk. 2. Ministerens Udtalelser herom findes Sp. 70, 72 og 73, Udtalelser, som Ministeren henviste til i Landstinget, hvor Spørgsmaalet atter blev berørt af *Stensballe* (V.).

Ytringer om Arbejdslønsprogsmaal, som Formanden for og et Medlem af Arbejds- og Forligsnævnets Formandsskab havde fremsat paa forskellige Møder, gav under Forhandlingen i Folketinget Anledning til nogen Diskussion mellem *Boeck-Hansen* (K. F.) og *Einer-Jensen* (S.). Ogsaa *Rager* (R. V.) gjorde en Bemærkning om samme Emne.

Lovforslagets Vedtagelse skete enstemmigt i begge Ting.

85. Lov om Forlængelse af og Ændring i Lov Nr. 145 af 30. Marts 1942 om midlertidig Fordeling og Regulering af Arbejde. (Arbejdsminister *Kjærbo*). [A. Sp. 2979. — C. Sp. 247 og 399].

Fremsat i *Folketinget* $2^{8/1}$ (F. Sp. 931). 1. Beh. $3/2$ (F. Sp. 934). 2. Beh. $4/3$ (F. Sp. 1180). 3. Beh. $4/3$ (F. Sp. 1184). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $8/3$ (L. Sp. 490). 2. Beh. $9/3$ (L. Sp. 514). 3. Beh. $10/3$ (L. Sp. 523). *Loven stadfæstet 13. Marts 1943.* (Lov-Tid. Nr. 129).

Loven forlænger for Aaret fra 1. April 1943 til *31. Marts 1944* Lov af 30. Marts 1942 om midlertidig Fordeling og Regulering af Arbejde (Aarbog 1941—42, Side 335), der afløste de tidligere Arbejdsfordelingslove af 30. Maj 1940 og 31. Marts 1941.

Paa Foranledning af Arbejdsfordelingsnævnet er Lovens § 4, Stk. 3, dog blevet ændret saaledes, at der tilforordnes Nævnet en Repræsentant for *Arbejdsdirektoratet*, hvorved der skabes Lovhjemmel for en Praksis, der har vist sig nødvendig under Hensyntagen til, at Arbejdsdirektoratet foretager den direkte Administration af Loven.

Lovforslaget fremsattes med Tilslutning fra saavel Arbejdsgiverforeningen som De samvirkende Fagforbund og Arbejdsfordelingsnævnet. Det vedtoges enstemmigt i begge Ting. I Folketinget afholdt 4 Medlemmer sig dog fra at stemme.

86. Lov om Forlængelse af Lov Nr. 119 af 7. Maj 1937 om Forbud mod Overarbejde. (Arbejdsminister *Kjærbo*). [A. Sp. 2977. — C. Sp. 249 og 401].

Fremsat i *Folketinget* $2^{8/1}$ (F. Sp. 931). 1. Beh. $3/2$ (F. Sp. 934). 2. Beh. $4/3$ (F. Sp. 1180). 3. Beh. $4/3$ (F. Sp. 1185). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $8/3$ (L. Sp. 491). 2. Beh. $9/3$ (L. Sp. 514). 3. Beh. $10/3$ (L. Sp. 524). *Loven stadfæstet 13. Marts 1943.* (Lov-Tid. Nr. 128).

Loven forlænger for Aaret fra 1. April 1943 til *31. Marts 1944* det ved Lov af 7. April 1937 (Aarbog 1936—37, Side 387) indførte og senere forlængede Forbud mod Overarbejde.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting, idet der dog i Folketinget var 4 Medlemmer, som hverken stemte for eller imod.

87. Lov om Formidling af Arbejdskraft til offentlige Arbejder m. v. (Arbejds- og Socialminister *Kjærboel*). [A. Sp. 2561. — C. Sp. 17 og 31].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{8}{10}$ (F. Sp. 29). 1. Beh. $\frac{14}{10}$ (F. Sp. 31). Partiernes Ordførere: Ludvig Christensen, Ejnar Kjær, Boeck-Hansen og P. D. Jensen. Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Ludvig Christensen, Christen Andersen, Einer-Jensen [Formand], H. C. Hansen, Leonhard Hansen, Hinrichsen, Smørum, P. D. Jensen, Steen [Sekretær], Jørgen Gram, Ejnar Kjær, Sønderup, Boeck-Hansen, Bouet og Victor Larsen). Betænkning (B. Sp. 7) afgivet $\frac{16}{10}$. (Ordfører: Ludvig Christensen). 2. Beh. $\frac{21}{10}$ (F. Sp. 82). 3. Beh. $\frac{22}{10}$ (F. Sp. 93). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{22}{10}$ (L. Sp. 90). Partiernes Ordførere: Josef Andersson, Rahbek, Jørgen Jørgensen og P. N. Petersen (Røjle). 2. Beh. $\frac{23}{10}$ (L. Sp. 96). 3. Beh. $\frac{23}{10}$ (L. Sp. 118). *Loven stadfæstet 27. Oktober 1942.* (Lov-Tid. Nr. 426).

Ved midlertidig Lov Nr. 199 af 30. April 1942 med Tillæg i Lov Nr. 213 af 22. Maj s. A. (se Aarvog 1941—42, Side 320 og 325) blev der givet en Række Bestemmelser med det Formaal at sikre Landbruget og de brændselsproducerende Virksomheder den fornødne Arbejdskraft samt at tilvejebringe den bedst mulige Fordeling af Arbejdskraften paa de forskellige Beskæftigelsesmuligheder.

Det var i Loven bl. a. bestemt, at der ved Arbejder, der iværksattes af Staten eller Kommuner med Støtte af Staten, ved større Entreprenørarbejder samt ved Grundforbedringsarbejder og ved Arbejder med Tørveskæring, Brunkuls- og Stødoptagning o. lign. kun maatte beskæftiges Arbejdere, der anvistes af den offentlige Arbejdsanvisning. Det var desuden fastsat, at Myndigheder eller Privatpersoner, der iværksatte Arbejder af denne Karakter, var forpligtet til forinden Iværksættelsen ved Henvendelse til den offentlige Arbejdsanvisning at sikre sig, at den fornødne Arbejdskraft kunde fremskaffes, og i øvrigt forpligtet til at fremsende nærmere Meddelelse til Arbejds- og Socialministeriet om det paatænkte Arbejde. Endelig indeholdt Loven en Række Regler til Sikring af den fornødne Arbejdskraft til *Landbruget*, herunder om Overføring af Arbejdere fra andre Arbejdsomraader til Landbrugsarbejde, om Henvisning af ugifte Arbejdere

under 25 Aar fra Landkommunerne til Landbruget, om Lønnen for Landbrugsarbejdet m. v.

Loven ophørte at gælde med Udgangen af September 1942.

Under Hensyn til, at den store ekstraordinære Tørveproduktion var ophørt, og at de særlig travle Tider i Landbruget med Roelugningen og Høsten var overstaaet, fandt Ministeriet det forsvarligt, at de nævnte særlige Regler om Overføring af Arbejdskraft til Landbrugsarbejde ophørte at have Gyldighed.

Paa Grund af den ulige Fordeling af den ledige Arbejdskraft i Land og By og under Hensyn til Arbejdsmulighedernes uensartede Forekomst ansaa Ministeriet det derimod af *beskæftigelsesmæssige Grunde* for paakrævet, at der blev givet Lovhjemmel for Foranstaltninger til Tilvejebringelse af *den bedst mulige Fordeling af den ledige Arbejdskraft* paa de foreliggende Arbejdsmuligheder.

Det er da herpaa, den foreliggende Lov tager Sigte. Det af Arbejds- og Socialministeren fremsatte Lovforslag undergik i Folketinget enkelte mindre Ændringer (se ndfr.), og Loven fik herefter følgende Skikkelse:

§ 1. Med Arbejdsløshedens Bekæmpelse for Øje fastsættes det, at der ved Arbejder, der iværksættes af Kommuner med Tilskud eller Laan fra Staten, ved større Arbejder, der iværksættes af Staten, samt ved Grundforbedringsarbejder og større Entreprenørarbejder — bortset fra de for Arbejdets Ledelse nødvendige Personer — alene maa beskæftiges Arbejdere, der *anvises af den offentlige Arbejdsanvisning*, hvorved forstaaes de offentlige Arbejdsanvisningskontorer, de statsanerkendte Arbejdsløhedskasser og de i Medfør af Lov Nr. 322 af 24. Juli 1942 nedsatte kommunale Beskæftigelsesudvalg i Samarbejde, for saa vidt angaar større Entreprenørarbejder dog alene de offentlige Arbejdsanvisningskontorer.

§ 2. *Anvisningens Formaal* skal være at udvirke den bedst mulige Fordeling af den ledige Arbejdskraft, saaledes at den offentlige Arbejdsanvisning paa den ene Side ved hurtige Foranstaltninger skal anvise egnet Arbejdskraft til de i § 1 nævnte Arbejder, om fornødent fra Steder eller Egne, der i særlig Grad er ramt af Arbejdsløshed, og paa den anden

Side udøve Anvisningsvirksomheden saaledes, at der sikres andre Arbejdsomraader den fornødne Arbejdskraft.

§ 3. I det Omfang, hvori det under Hensyn til den nævnte Fordeling af Arbejdskraften maatte være nødvendigt at oprette *Baraklejre* eller lignende, kan Arbejds- og Socialministeren, naar Omstændighederne taler derfor, yde Tilskud hertil i Henhold til Lov Nr. 284 af 30. Juni 1941 om Iværksættelse af offentlige Arbejder og Beskæftigelse af arbejdsløse under Forudsætning af, at de iværksættende Myndigheder forpligter sig til at følge de af Arbejds- og Socialministeren nærmere angivne Regler vedrørende Lejrenes Drift og Betaling for Optagelse i disse.

§ 4. Myndigheder eller Privatpersoner, der iværksætter Arbejder af den i § 1 omhandlede Karakter, er forpligtede til i rimelig Tid, forinden Arbejdet tænkes iværksat, ved Henvendelse til den offentlige Arbejdsanvisning at *sikre sig*, at den fornødne Arbejdskraft enten er til Stede paa Egnen eller kan henvises andetsteds fra. Samtidig med at saadan Henvendelse rettes til Arbejdsanvisningen, skal der tilgaa Arbejds- og Socialministeriet *Meddelelse* om det paagældende Arbejde, ledsaget af Oplysning om Tidspunktet for Arbejdets Igangsættelse, dettes beregnede Varighed og Antallet af beskæftigede Arbejdere. I det Omfang, Arbejds- og Socialministeriet paa Grundlag af de for dette foreliggende Oplysninger om Fordelingen af ledig Arbejdskraft finder det rigtigt, kan Arbejds- og Socialministeren træffe Foranstaltning til *Overflytning* af den til Arbejdets Gennemførelse nødvendige Arbejdskraft eller, hvor dette ikke maatte være muligt, i Samraad med vedkommende Fagminister bestemme, at Arbejdet skal *udsættes*.

§ 5. De nærmere Regler for Lovens Gennemførelse, herunder de nærmere Regler til Vejledning for Anvisningen og nærmere Bestemmelser angaaende den i § 4 omhandlede Meddelelse til Arbejds- og Socialministeriet, fastsættes af Arbejds- og Socialministeren.

§ 6. Overtrædelser af nærværende Lov straffes med Bøder paa indtil 2 000 Kr., for saa vidt ikke højere Straf i Medfør af den øvrige Lovgivning maatte være forskyldt, hvorhos Arbejdsforhold indgaaet i Strid med Loven kan

bringes til Ophør uden Varsel ved Paalæg fra Anvisningsmyndighederne.

§ 7. Nærværende Lov, der ikke gælder for Færøerne, træder i Kraft straks og ophører med at have Gyldighed den 31. Marts 1944.

Der var fra alle Sider Enighed om Nødvendigheden af en saadan Lov, og de i Folketinget foretagne *Ændringer*, der blev foreslaaet af Ministeren og var tiltraadt af Udvalget, gik kun ud paa Tydeliggørelse eller Omformning af et Par Bestemmelser i §§ 1 og 6. Desuden begrænsedes Lovens Varighed til Udgangen af Marts 1944. Det radikale Venstres Ordfører i Landstinget (*P. N. Petersen [Røjle]*) fandt en Betyggelse saavel i denne Tidsbegrænsning som i en Udtalelse i Bemærkningerne til Lovforslaget om, at det ikke er Meningen, at Arbejdsanvisningen skal gribe stærkere ind i det frie Antagelsesforhold mellem Arbejdsgiver og Arbejder end strengt nødvendigt under Hensyn til Lovens Formaal.

Lovforslagets Vedtagelse skete enstemmigt i begge Ting.

88. Lov om Pris- og Lønkontrol med visse Arbejder for udenlandsk Regning. (Arbejdsminister *Kjærbøl*). [A. Sp. 3289. — C. Sp. 241 og 325].

Fremsat i *Folketinget* ²⁶/₂ (F. Sp. 1131). 1. Beh. ³/₃ (F. Sp. 1169). Partiernes Ordførere: Ludvig Christensen, Ejnar Kjær, Boeck-Hansen og Rager. 2. Beh. ⁴/₃ (F. Sp. 1179). 3. Beh. ⁴/₃ (F. Sp. 1184). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. ⁵/₃ (L. Sp. 457). Partiernes Ordførere: Josef Andersson, Stensballe, Axel B. Lange og Gudiksen. 2. Beh. ⁶/₃ (L. Sp. 470). 3. Beh. ⁸/₃ (L. Sp. 487). *Loven stadfæstet 9. Marts 1943*. (Lov-Tid. Nr. 93). Traadt i Kraft straks.

Gennem *Udenrigsministeriets kommitterede i Industrisager* og det i Forbindelse med dennes Virksomhed nedsatte Udvalg er det efterhaanden lykkedes at tilvejebringe Kontrol med Finansieringen af største Delen af de Arbejder, der udføres her i Landet for udenlandsk Regning med forskudsvis Betaling gennem Danmarks Nationalbank, herunder navnlig den ekstraordinære Industrieksport og visse større Entreprenør- og Byggearbejder.

Denne Kontrol har til Formaal dels at søge fastholdt saadanne *principielle Retningslinier af forsyningsmæssig og*

anden Art, som maa anses for stemmende med Landets Interesser, dels og navnlig at gennemføre en *Prisbegrænsning* for derigennem at afværge forstyrrende Indvirkning paa det danske Pris- og Omkostningsniveau. I sidstnævnte Henseende er der gennemført en Ordning, hvorefter den ekstraordinære *Industrieksport* er undergivet den kommitteredes Priskontrol, saa at Priserne holdes inden for nærmere bestemte Grænser for Nettofortjenesten under efterfølgende Kontrol med de faktisk afholdte Omkostninger. Med Hensyn til *Entreprenør- og Byggearbejder* er fastsat nærmere Bestemmelser i Handelsministeriets Bekendtgørelse af 23. December 1941 angaaende Priskontrol med visse Entreprenør- og Byggearbejder for den tyske Værnemagt her i Landet.

For saa vidt angaar de afholdte Udgifter til *Arbejds løn*, der udgør den vigtigste Del af Udgifterne, blev Godkendelsen af de paagældende Arbejder og Leverancer betinget af en Løn klausul, hvorefter overenskomstmæssige Lønninger skulde bringes til Anvendelse.

Det viste sig imidlertid, at denne Løn klausul ikke var i Stand til at hindre en uheldig Paavirkning af det danske Lønniveau og en deraf følgende videre Indvirkning paa Pris- og Omkostningsniveauet. Dette Forhold havde særlig Betydning for saadanne Tilfælde, hvor der ikke findes gældende Overenskomster, men i øvrigt ogsaa paa Omraader, hvor de gældende Overenskomstforhold tillader en betydelig Bevægelsesfrihed for Aftaler mellem Arbejdere og Arbejdsgivere inden for særlige Omraader eller for visse Virksomheder, bl. a. ved Akkordaftaler.

Regeringen fandt det derfor paakrævet, at der blev truffet Foranstaltninger til at sikre, at Arbejds lønnen paa dette Omraade kom til at svare til de almindelige Indtægter ved tilsvarende Arbejde for dansk Regning. Uden en saadan gennemført Kontrol med Arbejds lønningerne vilde det heller ikke være muligt at føre en fuldt ud effektiv Kontrol med Arbejdsgivernes Fortjenester.

Med Henblik herpaa fremsatte Arbejdsministeren i Folketinget et Lovforslag, som vedtoges uændret og enstemmigt i begge Ting, og som i Hovedsagen gaar ud paa følgende:

Ifølge § 1 finder Lovens Bestemmelser Anvendelse paa Arbejder her i Landet, der udføres direkte eller indirekte for

udenlandsk Regning ved Finansiering gennem Danmarks Nationalbank. Videre bestemmes det, at den i Medfør af Loven om erhvervsøkonomiske Foranstaltninger, Vareforsyning m. v. med Arbejder af den omhandlede Art iværksatte Priskontrol, der tager Sigte paa Arbejdsgivernes Fortjenester, gælder ved Siden af de i det følgende fastsatte Regler om Arbejdslønnen ved disse Arbejder.

Udføres Arbejdet paa *Akkord* inden for Arbejdsomraader, hvor der foreligger almindelige kollektive Overenskomster herom mellem Organisationer under Dansk Arbejdsgiverforening og De samvirkende Fagforbund eller direkte mellem disse Hovedorganisationer, skal Aflønning ifølge § 2 ske efter disse. Hvis Arbejdet er af simplere eller vanskeligere Art end forudsat i Priskuranter o. lign., maa Akkordpriserne afpasses under Hensyntagen hertil. Ved Arbejder paa *Timeløn* skal der, hvis kollektive Overenskomster foreligger, ydes den almindelige ved disse Overenskomster fastsatte Timeløn. Ud over den sædvanemæssige Løn vil der dog, hvad enten Aflønning sker paa Akkord eller paa Timeløn, efter en mellem Hovedorganisationerne truffen Aftale eller en af det i § 4 nævnte Udvalg fastsat Ordning kunne ydes *Tillæg for Udearbejde* under Hensyn til Afstand fra Arbejdsplads eller Hjem.

For andre Arbejdsomraader, for hvilke der ikke gælder kollektive Lønoverenskomster, skal de Akkordpriser, der fastsættes, svare til den Akkordfortjeneste, der i Almindelighed kan opnaas for andet tilsvarende Arbejde, medens Timelønninger skal svare til Timelønsfortjenesten for tilsvarende Arbejde inden for Faget paa vedkommende Egn.

Arbejde af den heromhandlede Art skal, forudsat at den nødvendige Tilrettelæggelse kan ske, *i videst muligt Omfang udføres i Akkord*, medmindre økonomiske eller tekniske Grunde maatte være til Hinder herfor.

§ 3 overdrager Kontrollen med Overholdelsen af Reglerne i § 2 til *Udenrigsministeriets kommitterede i Industrisager*, der er berettiget til at kræve Lønaftaler samt Lønningslister og alle i øvrigt til Bedømmelsen fornødne Oplysninger forelagt af Arbejdsgiveren.

I § 4 bestemmes, at saafremt der ved Arbejder af den heromhandlede Art ydes Lønninger, der skønnes at være i Strid med de i § 2 fastsatte Bestemmelser, og der ikke med

Bistand af Hovedorganisationerne inden for en rimelig Frist kan tilvejebringes den fornødne Regulering, eventuelt Afgørelse ved faglig *Voldgift*, kan den kommitterede samt hver af Hovedorganisationerne indbringe Sagen for det i Stk. 2 omhandlede Udvalg, der endeligt og med forbindende Virkning for Parterne afgør, hvilken Akkord- eller Timeløn der vil være at betale for det paagældende Arbejde. For uorganiserede Omraader indbringes Sagen direkte for det i Stk. 2 omhandlede Udvalg, medmindre der opnaas Enighed mellem Parterne og Hovedorganisationerne om Sagens Henvisning til faglig Voldgift. Akkordspørgsmaal kan, hvor Forholdene maatte gøre dette ønskeligt og muligt, af Udvalget forelægges Fagets permanente eller, i Mangel af en saadan, en særlig etableret Voldgiftsret. Paa tilsvarende Maade kan for Udvalget indbringes Spørgsmaalet om, hvorvidt allerede udført Arbejde er aflønnet i Overensstemmelse med Reglerne i § 2.

Til Behandling af Sager i Henhold til denne Lov ned sættes der af Arbejdsministeren et *Udvalg*, bestaaende af en af Kongen udnævnt Formand, der ikke maa repræsentere Arbejdsgiver- eller Arbejderinteresser, 1 Repræsentant for Arbejdsministeriet, 1 for Finansministeriet samt 2 Repræsentanter tillige med det fornødne Antal Stedfortrædere for hver af Hovedorganisationerne efter disses Indstilling.

Forinden Udvalget træffer sin Afgørelse, skal der gives vedkommende Arbejdsgiver- og Arbejderorganisation Lejlighed til at udtale sig.

Hvis der i øvrigt opstaar Uoverensstemmelser, vil ifølge § 5 de for de enkelte Overenskomstomraader fastsatte *Regler for Behandling af faglig Strid* i alle Tilfælde være at følge af Arbejdsgivere og Arbejdere uanset deres organisatoriske Stilling. Mægling- og Voldgiftsmænd udpeges eller vælges af de Organisationer, mellem hvilke den omstridte Overenskomst eller Priskurant er indgaaet.

Er der udbetalt for meget Løn i Strid med Reglerne i § 2, skal ifølge § 6 af vedkommende Arbejdsgiver paa Anfordring *indbetales til Danmarks Nationalbank* til Kredit for den paagældende udenlandske Konto et Beløb til hel eller delvis Dækning af den for meget udbetalte Løn.

§ 7 indeholder *Straffebestemmelser*, og § 8 fastsætter, at Udgifter til *Medhjælp* for det i § 4, Stk. 2, omhandlede Udvalg

samt til *Vederlag* m. v. til Udvalgets Formand, Medlemmer og Stedfortrædere afholdes af Statskassen. Udvalgets *Sekretær* beskikkes af Arbejdsministeren.

Ifølge § 9 kan Mæglingsudvalg og Voldgiftsretter i Sager, der henvises til dem i Henhold til denne Lov, paalægge Parterne Sagsomkostninger og bestemme disses Størrelse og Fordeling.

§ 10 begrænser *Lovens Gyldighedstid* til 1. November 1943.

Lovforslaget mødte paa Rigsdagen Tilslutning fra samtlige Ordførere. I *Folketinget* anbefalede *Ludvig Christensen* (S.) det bl. a. med den Begrundelse, at en Del af de Arbejdsgivere, der her skal føres Kontrol med, var »hensynsløst interesserede i at udbetale i Lønninger, til Materialer og Kørselsomkostninger m. m. saa meget som overhovedet muligt, fordi deres egen Nettofortjeneste derved kan drives saa meget højere op«. *Ejnar Kjær* (V.) nærede nogen Betænkelighed ved, at der skal kunne betales Tillæg ved Udearbejde, men erkendte dog, at Bestemmelsen herom var vanskelig at komme udenom. *Boeck-Hansen* (K. F.) forstod ikke, hvortor der i Loven skulde sikres de paagældende Arbejdere en Akkordfortjeneste, der laa paa Højde med Akkordfortjenesten i Almindelighed, idet han gjorde gældende, at Akkordfortjenesten maatte være afhængig af, hvor meget Arbejde der udførtes. Naar Ministeren fandt Bestemmelsen paakrævet, vilde han dog ikke gaa imod den. *Rager* (R. V.) gik ud fra, at ikke blot Arbejds løn, men ogsaa Betalingen for al anden Bistandsydelse ved Arbejder af den her omhandlede Art blev undergivet Kontrol. Om dette sidste Spørgsmaal udtalte *Ministeren*, at Lovforslaget ikke tog Sigte paa noget saadant, men at han betragtede det som givet, at Udenrigsministeriets Udvalg vedrørende disse Arbejder ogsaa vilde have Opmærksomheden henvendt herpaa under de Overvejelser, der skal føre til rimelige og fornuftige Tilstande paa disse Omraader, hvad der ikke havde været hidtil.

89. Lov om Forlængelse af Gyldigheden af Lov Nr. 152 af 30. Marts 1942 om Tilskud fra den fælleskommunale Udligningsfond til visse kommunale Arbejder. (Arbejdsminister *Kjærbo*). [A. Sp. 3393. — C. Sp. 397 og 585].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{8}{3}$ (F. Sp. 1214). 1. Beh. $\frac{9}{3}$ (F. Sp. 1255). 2. Beh. $\frac{10}{3}$ (F. Sp. 1262). 3. Beh. $\frac{10}{3}$ (F. Sp. 1291).

Oversendt til Landstinget. 1. Beh. $11/3$ (L. Sp. 624). 2. Beh. $11/3$ (L. Sp. 627). 3. Beh. $11/3$ (L. Sp. 628). *Loven stadfæstet 13. Marts 1943.* (Lov-Tid. Nr. 127). Traadt i Kraft 1. April 1943.

Loven forlænger for Aaret fra 1. April 1943 til *31. Marts 1944* Gyldigheden af Lov af 30. Marts 1942 om Tilskud fra den fælleskommunale Udligningsfond til visse kommunale Arbejder (Aarbog 1941—42, Side 348).

Af Bemærkningerne til Lovforslaget fremgaar det, at der i Finansaaret 1941—42 er iværksat Arbejder, hvortil Tilskuddet i Henhold til Loven vil udgøre ca. 400 000 Kr. Endvidere at Refusionen af de i Kalenderaaret 1942 godkendte Arbejder forventes at ville andrage ca. 568 000 Kr. Denne Lovgivning har i det hele taget — uanset Eksistensen af den øvrige Beskæftigelseslovgivning — været anvendt i et ikke ringe Omfang, og de skønsmæssige Tal fra det sidste Kalenderaar synes at tyde paa en Fremgang i Anvendelsen. Der er saaledes stadig Trang til denne siden 1935 bestaaende Lovgivning, der giver Kommunerne Adgang til for deres egne arbejdsløse at sætte saadanne mindre og simple Arbejder i Gang, som kun i ringere Grad egner sig for Gennemførelse med Støtte i Henhold til Lov af 30. Juni 1941 om Iværksættelse af offentlige Arbejder og Beskæftigelse af arbejdsløse.

Man havde derfor anset det for rigtigst at foreslaa Loven af 30. Marts 1942 forlænget uændret til Udgangen af Marts 1944, og Arbejdsministeren oplyste i sin Fremsættelsestale, at den Stigning i Arbejdslønningerne, der har fundet Sted siden denne Lovs Ikrafttræden, ikke har afgivet Grundlag for en Forhøjelse af Refusionsbeløbet.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

90. Lov om Forlængelse af Gyldigheden af Lov Nr. 349 af 29. Juni 1940 om midlertidige Ændringer i og Tillæg til Funktionærloven. (Socialminister *Laurits Hansen*). [A. Sp. 2753. — C. Sp. 139 og 183].

Fremsat i *Folketinget* $1/12$ (F. Sp. 256). 1. Beh. $3/12$ (F. Sp. 287). Partiernes Ordførere: Gustav Pedersen, Søren P. Larsen, Bouet og Rager. 2. Beh. $8/12$ (F. Sp. 384). 3. Beh. $9/12$ (F. Sp. 441). *Oversendt til Landstinget.* 1. Beh. $10/12$ (L. Sp. 255). 2. Beh. $16/12$ (L. Sp. 285). 3. Beh. $17/12$ (L. Sp. 314). *Loven stadfæstet 19. December 1942.* (Lov-Tid. Nr. 527).

Ved Lov Nr. 349 af 29. Juni 1940 (Aarvog 1939—40, Side 394) blev der givet kriseramte Virksomheder Adgang til at *opsige* Tjenesteforhold i Henhold til Funktionærloven med 1 Maanedes Varsel, uanset om Funktionæren i Henhold til Funktionærlovens Opsigelsesbestemmelser eller i Henhold til en før Lovens Ikrafttræden truffen Aftale havde Krav paa et længere Opsigelsesvarsel.

Loven, der oprindeligt kun gjaldt til Udgangen af Marts 1941, blev ved Lov Nr. 85 af 28. Februar 1941 forlænget for et Aar, ved Lov Nr. 56 af 20. Februar 1942 for et Aar til, og den er nu *yderligere forlænget for et Aar*, saaledes at Opsigelse med 1 Maanedes Varsel senest kan ske 29. Februar 1944 til Fratræden 1. April s. A.

Samtidig er *Revisionen af Funktionærloven*, der ifølge Lovens § 16 skulde have fundet Sted i Rigsdagssamlingen 1941—42, men i Fjor blev udsat til Samlingen 1942—43, under Hensyn til Forholdenes Uoverskuelighed yderligere udsat til Samlingen 1943—44.

Lovforslaget gennemførtes uændret og vedtoges enstemmigt i begge Ting.

91. Lov om Forlængelse af den midlertidige Ændring af 30. Maj 1940 i Ulykkesforsikringsloven. (Socialminister *Laurits Hansen*). [A. Sp. 3345. — C. Sp. 301 og 395].

Fremsat i *Landstinget* $\frac{3}{3}$ (L. Sp. 438). 1. Beh. $\frac{4}{3}$ (L. Sp. 447). 2. Beh. $\frac{6}{3}$ (L. Sp. 470). 3. Beh. $\frac{6}{3}$ (L. Sp. 483). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. $\frac{9}{3}$ (F. Sp. 1251). 2. Beh. $\frac{10}{3}$ (F. Sp. 1262). 3. Beh. $\frac{10}{3}$ (F. Sp. 1290). *Loven stadfæstet 13. Marts 1943.* (Lov-Tid. Nr. 131).

Ved § 1, Stk. 1, i midlertidig Lov af 30. Maj 1940 om Ændring i Lov af 20. Maj 1933 om Forsikring mod Følger af Ulykkestilfælde med senere Ændringer blev det bestemt, at Ulykkestilfælde, der opstaar ved *Krigsbegivenheder*, ikke er omfattet af Forsikring i Medfør af Ulykkesforsikringsloven, bortset fra Forsikring efter Lovens Kapitel VII, for saa vidt angaar Ulykkestilfælde ved Sejlads.

Socialministeren blev samtidig ved Bestemmelsen i Lovens § 1, Stk. 2, bemyndiget til efter Indstilling fra Direktoratet for Ulykkesforsikringen at fastsætte, at Ulykkesforsikringslovens Bestemmelser kommer til Anvendelse paa Virksomheder eller Arter af Virksomheder, til hvilke der er knyttet *en særlig, forud erkendelig Risiko for Ulykkestilfælde* opstaaet ved Krigsbegivenheder. Om dette Forhold har Ministeriet udfærdiget en Bekendtgørelse af 29. Juni 1940 om Henførelse under Ulykkesforsikringsloven af visse Ulykkestilfælde.

Gyldigheden af Loven af 30. Maj 1940 blev ved Lov Nr. 118 af 18. Marts 1941 forlænget til den 31. Marts 1942, og ved Lov Nr. 148 af 30. Marts 1942 (Aarbog 1941—42, Side 349) blev Gyldigheden yderligere forlænget til den 31. Marts 1943. Ifølge den nye Lov skal Loven af 30. Maj 1940 vedblivende have Gyldighed indtil *31. Marts 1944*, for saa vidt den ikke ved kgl. Anordning sættes ud af Kraft forinden.

Befolkningens Forsikring mod Ulykkestilfælde som Følge af Krigsbegivenheder er ordnet ved Lov af 25. Juli 1940, som denne er ændret ved Lov af 28. November 1942, jfr. Bekendtgørelse af 14. December 1942.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

92. Lov om midlertidige Ændringer i Ulykkesforsikringsloven. (Socialminister *Laurits Hansen*). [A. Sp. 3503. — C. Sp. 405 og 589].

Fremsat i *Landstinget* $\frac{9}{3}$ (L. Sp. 508). 1. Beh. $\frac{10}{3}$ (L. Sp. 532). 2. Beh. $\frac{10}{3}$ (L. Sp. 542). 3. Beh. $\frac{10}{3}$ (L. Sp. 600). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. $\frac{11}{3}$ (F. Sp. 1369). 2. Beh. $\frac{11}{3}$ (F. Sp. 1389). 3. Beh. $\frac{12}{3}$ (F. Sp. 1417). *Loven stadfæstet 13. Marts 1943.* (Lov-Tid. Nr. 130). Traadt i Kraft 1. April 1943.

Ved Lov af 30. Marts 1940 blev det *Maksimumsbeløb*, der i Henhold til Ulykkesforsikringslovens § 25, Stk. 1, kan udbetales i *Dagpenge*, forhøjet med rundt regnet 15 pCt. fra 4 Kr. 75 Øre til 5 Kr. 50 Øre, og ved Lov af 31. Marts 1941 blev dette Maksimumsbeløb forhøjet med yderligere 15 pCt.

til 6 Kr. 25 Øre. Ved Loven af 1940 blev der samtidig givet Hjemmel til inden for det fastsatte Maksimumsbeløb at yde et *Tillæg* paa 15 pCt. til Dagpenge, der var lavere end det forhøjede Maksimum, og dette *Tillæg* blev ved Loven af 1941 ligeledes forhøjet til 30 pCt. Ved Lov af 30. Marts 1942 blev Loven af 1941 forlænget, og samtidig blev der givet et midlertidigt *Tillæg* paa 30 pCt. til visse *Invaliditetserstatninger*, hvorhos Maksimum for den *Aarsløn*, paa Grundlag af hvilken Invaliditetserstatningerne og *Tillæg* til disse skulde fastsættes, blev forhøjet med 30 pCt. fra 2 100 Kr. til 2 730 Kr.

Bestemmelserne herom udløb 31. Marts 1943, men er ved den heromhandlede Lov blevet erstattet med nye, der gælder for Tiden *indtil 31. Marts 1944*.

Under Hensyn til Lønudviklingen siden 1941 og navnlig under Hensyn til, at det stedse har været Hensigten at sætte Grænsen for de Arbejdsindtægter, der medtages ved Beregningen af Dagpenge- og Invaliditetserstatning, saa højt, at kun en forholdsvis ringe Del af de egentlige Lønarbejders Indtægt ikke medtages ved Erstatningsberegningen, har man i den nye Lovs § 1 foretaget en *yderligere Forhøjelse* paa 10 pCt. til henholdsvis 6 Kr. 65 Øre og 2 940 Kr. af Maksimum for Dagpenge og af den *Aarsløn*, paa Grundlag af hvilken Invaliditetserstatning eller *Tillæg* til denne fastsættes. De i Loven af 30. Marts 1942 omhandlede *Tillæg* til Dagpenge og Invaliditetserstatninger vil fortsat komme til Udbetaling med 30 pCt.

De i Henhold til Ulykkesforsikringsloven tegnede Forsikringer forbliver ifølge § 2 i Kraft, indtil de udløber, og de anerkendte Forsikringssselskaber er berettigede til uanset de trufne Forsikringsaftaler at forhøje de for lovpligtig Ulykkesforsikring fastsatte Præmier og Bidrag med et Beløb svarende til de ved nærværende Lov forøgede Udgifter. Mener en Forsikringstager, at en foretagen Præmieforhøjelse er større, end hvad der svarer til den ved Loven foraarsagede Udgiftsstigning for Selskabet, og findes der ikke i Forsikringsaftalen Hjemmel for den foretagne Præmieforhøjelse, kan Forsikringstageren — dog kun indtil en Maaned efter Modtagelsen af Meddelelsen om Præmiens Forhøjelse — indbringe Spørgsmaalet til endelig Afgørelse for Ulykkesforsikrings-Raadet.

De Merudgifter, der ved Loven paaføres Ulykkesfor-

sikringselskaberne i Anledning af Ulykkestilfælde, indtrufne før 1. April 1943, og som disse derfor ikke har haft Mulighed for at dække ved Præmieforhøjelser, skal refunderes Selskaberne af Statskassen.

I Ulykkesforsikringslovens § 75 er det fastsat, at Staten efter behørigt dokumenteret Regnskab yder de anerkendte Forsikringselskaber et *Tilskud til Nedsættelse af Præmierne for de Forsikringstagere, der driver et Erhverv*, og som godtgør, at deres Aarsindtægt ved Ansættelse til Indkomstskat til Staten ikke naar 1 800 Kr. paa Landet, 2 100 Kr. i Købstæderne og 2 400 Kr. i København og Frederiksberg. Det er derhos i §§ 55 og 74 vedrørende Arbejdsgivere inden for Industri m. v. og inden for Landbrug m. v. eller Personer, der uden at benytte forsikringsberettiget Medhjælp driver Erhvervsvirksomhed af nævnte Art, fastsat, at de paagældende har Adgang til hos et anerkendt Forsikringselskab at tegne *frivillig Forsikring med Statstilskud* til Fordel for sig selv og i visse Tilfælde for Hustruen, for saa vidt Aarsindtægten ikke naar de foran angivne Beløb for henholdsvis Landkommuner, Købstæder og Hovedstaden.

De nævnte Grænser blev ved Lov af 28. Juni 1920 forhøjet til deres hidtidige Størrelse og er ikke siden blevet ændret. Fra Dansk Fiskeriforening, De samvirkende danske Husmandsforeninger og Jyllands og Østifternes samvirkende Smedemesterforeninger modtog Socialministeriet imidlertid Andragender om Forhøjelse af disse Grænser, og i Overensstemmelse hermed forhøjer Lovens § 3 de nævnte Beløb til 2 400 Kr. paa Landet, 2 700 Kr. i Købstæderne og 3 000 Kr. i København og Frederiksberg.

De samlede *Merudgifter* i Henhold til §§ 1 og 2 er anslaaet til 14 000 Kr. for Statens Vedkommende og til 90 000 Kr. for Forsikringselskabernes Vedkommende. Udgifterne som Følge af den i § 3 omhandlede Forhøjelse af Grænserne for den Aarsindtægt, der berettiger til Statstilskud til Nedsættelse af Præmierne for visse Forsikringstagere, antages ikke at ville medføre nogen væsentlig Overskridelse af den paa Finansloven for 1943—44 givne Bevilling paa 600 000 Kr.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

93. Lov om Fastsættelse af de i Forsorgslovens §§ 193, 215 og 236 omhandlede Normalbidrag for Tiden fra 1. April 1943 til 31. Marts 1944. (Socialminister *Laurits Hansen*). [A. Sp. 3509. — C. Sp. 407 og 591].

Fremsat i *Landstinget* $\frac{9}{3}$ (L. Sp. 510). 1. Beh. $\frac{10}{3}$ (L. Sp. 533). Partiernes Ordførere: Steincke, Jens Jensen, Jørgen Jørgensen og P. N. Petersen (Røjle). 2. Beh. $\frac{10}{3}$ (L. Sp. 542). 3. Beh. $\frac{10}{3}$ (L. Sp. 601). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. $\frac{11}{3}$ (F. Sp. 1372). 2. Beh. $\frac{11}{3}$ (F. Sp. 1389). 3. Beh. $\frac{12}{3}$ (F. Sp. 1418). *Loven stadfæstet 13. Marts 1943*. (Lov-Tid. Nr. 133). Traadt i Kraft 1. April 1943.

Ifølge Forsorgslovens § 192 fastsættes Faderens *Bidrag til Børn født uden for Ægteskab* til $\frac{3}{5}$ af samtlige de Udgifter, som et Barn Underhold i et godt Plejehjem i vedkommende Egn gennemsnitlig medfører, og Moderens Bidrag til $\frac{2}{5}$ af disse Udgifter, medens Faderens og Moderens *Bidrag til Børn i Ægteskab* ifølge Forsorgslovens § 214 fastsættes til henholdsvis $\frac{2}{3}$ og $\frac{1}{3}$ af de nævnte Udgifter.

Disse Normalbidrag skal ifølge Forsorgslovens §§ 193 og 215 fastsættes af Socialministeren for en 2-aarig Periode, hvilket ifølge § 236 ogsaa gælder de i Forsorgsloven omhandlede Normalbidrag til *den ugifte Moders Barselfærd og Underhold før og efter Fødselen*.

I Overensstemmelse hermed har der under Krigen fundet ordinære Reguleringer Sted i 1940 og 1942, men yderligere er Satserne ved Lov af 31. Marts 1941 (Aarbog 1940—41, Side 339) ekstraordinært blevet forhøjet for Aaret fra 1. April 1941 til 31. Marts 1942, ligesom de ved den heromhandlede Lov forhøjes for Aaret fra 1. April 1943 til 31. Marts 1944.

Denne sidste Forhøjelse omfatter saavel Bidrag til Børn som Bidrag til den ugifte Moders Underhold før og efter Fødselen og udgør i begge Tilfælde 10 pCt. af Beløbenes Størrelse før Krigens Udbrud, hvilket begrundes med den fortsatte Stigning i Priseniveauet og i Plejelønnen. Derimod har man ikke i 1943 fundet det nødvendigt at forhøje Barselfærdsbidraget, der i 1941 blev sat op fra 30 til 34 Kr., idet Jordemoderhonoraret ikke var steget siden 1941 og der heller ikke var konstateret nogen væsentlig Prisstigning paa de øvrige i Betragtning kommende Udgiftsposter.

For Aaret fra 1. April 1943 til 31. Marts 1944 gælder herefter følgende Normalbidrag (de ved Bekendtgørelse af 27. Marts 1942 for Finansaaret 1942—43 fastsatte Beløb er vedføjet i Parentes):

Normalbidragene til Børn uden for Ægteskab:

For Faderens Vedkommende: 378 (354) Kr., 324 (302) Kr.
og 270 (252) Kr. aarlig,

— Moderens Vedkommende: 252 (236) Kr., 216 (200) Kr.
og 180 (168) Kr. aarlig,

henholdsvis efter som Barnet opholder sig i den 1., 2. eller 3. af de i Forsorgslovens § 194 angivne Grupper af Kommuner.*)
I Barnets første 2 Leveaar forhøjes de anførte Beløb med $\frac{1}{4}$.

Normalbidragene til Børn i Ægteskab:

For Mandens Vedkommende: 420 (394) Kr., 360 (334) Kr.
og 300 (280) Kr. aarlig,

— Hustruens Vedkommende: 210 (196) Kr., 180 (168) Kr.
og 150 (140) Kr. aarlig,

henholdsvis efter som Barnet opholder sig i den 1., 2. eller 3. af de i Forsorgslovens § 194 angivne Grupper af Kommuner.
I Barnets første 2 Leveaar forhøjes de anførte Beløb med $\frac{1}{4}$.

Normalbidragene til den ugifte Moders Underhold før og efter Fødselen:

48 (45) Kr., 42 (39) Kr. og 34 (32) Kr. pr. Maaned,
henholdsvis efter som Moderen opholder sig i den 1., 2. eller 3. af de i Lovens § 194 angivne Grupper af Kommuner.

I Bemærkningerne til det i Landstinget fremsatte Lovforslag paapegedes, at *Leveomkostningerne* fra Juli 1939 til Januar 1942 var steget 63 pCt., men Normalbidragene kun 47,5 pCt.

»Da det maa formodes,« anføres der videre, »at den stedfundne Prisstigning endnu ikke fuldt ud har givet sig Udslag i Plejelønnen, der herefter maa forventes fortsat at ville stige, og da det ligeledes maa antages, at Udgiften for de hos Moderen værende Børn er steget betydeligt mere end de nævnte 47,5 pCt., hvormed Normalbidragene er forhøjet — hvorved bemærkes, at kun ca. 23 pCt. af de Børn, hvortil der udbetales Underholdsbidrag, er anbragt i Pleje, medens ca.

*) Under 1. hører København, Frederiksberg og Gentofte Kommune, under 2. Købstæderne, Marstal samt Flækker og bymæssige Bebyggelser paa Landet med over 1500 Indbyggere, under 3. det øvrige Land.

77 pCt. har Ophold i deres eget Hjem, — har man fundet, at der foreligger Grundlag for en ekstraordinær Forhøjelse af Normalbidragene fra 1. April 1943 at regne.

Pristigningen udgør som anført 63 pCt. i Forhold til Juli 1939, men under Hensyn til, at Plejelønnen endnu ikke er steget i samme Forhold, samt til, at Bidragene ikke skal følge Pristallet, har man fundet det tilstrækkeligt og rimeligt at forhøje Normalbidraget med 10 pCt. af Grundbeløbet.^a

Den samme Forhøjelse har man fundet det rimeligt at foretage, for saa vidt angaar Bidragene til Moderens Underhold før og efter Fødselen, idet disse Bidrag stadig er blevet reguleret paa samme Maade som Børnebidragene.

Tilsammen maa disse Forhøjelser under Forudsætning af, at Inddrivelsesprocenten for Bidragene holder sig uforandret, efter en skønsmæssig Beregning antages at ville medføre en aarlig *Merudgift* for Statskassen paa ca. 1,3 Mill. Kr. og for Kommunerne og Udligningsfonden paa ca. 200 000 Kr. Det maa imidlertid herved tages i Betragtning, at Forhøjelsen paa den anden Side kan paaregnes at ville medføre en Formindskelse af Kommunernes Udgifter til Kommunehjælp som Følge af Normalbidragenes Utilstrækkelighed, særlig i de Tilfælde, hvor Barnet opholder sig hos Moderen.

Under Sagens Behandling i Landstinget fremsatte *Steincke* (S.) en Henstilling om, at ogsaa Barselfærdsbidraget ved given Lejlighed blev sat op, hvilket mødte Tilslutning hos Socialministeren. *Jørgen Jørgensen* (K. F.) fandt, at Forskellen paa Satserne for de forskellige Kommunegrupper efterhaanden var blevet rigeligt stor, og Ministeren svarede hertil, at han gerne vilde tage dette Spørgsmaal op til Overvejelse i Forbindelse med en Revision af andre Bestemmelser i Forsørgsloven.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

94. Lov om Forhøjelse af Grænsen for det Beløb, som i Finansaaret 1942—43 staar til Raadighed til Ydelse af personlige Tillæg til Alders- og Invalidere-nydere. (Arbejds- og Socialminister *Kjærboel*). [A. Sp. 2557. — C. Sp. 13 og 39].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{8}{10}$ (F. Sp. 28). 1. Beh. $\frac{16}{10}$ (F. Sp. 77). Partiernes Ordførere: Villumsen, Søren P. Larsen, Skjerbæk og Jensen (Gørding). 2. Beh. $\frac{21}{10}$ (F. Sp. 81). 3. Beh. $\frac{22}{10}$ (F. Sp. 93). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{23}{10}$ (L. Sp. 97). Partiernes Ordførere: Josiassen, Bækgaard, Lisbet Hindsgaul og P. N. Petersen (Røjle). 2. Beh. $\frac{28}{10}$

(L. Sp. 121). 3. Beh. ²⁸/₁₀ (L. Sp. 128). *Loven stadfæstet 31. Oktober 1942.* (Lov-Tid. Nr. 440). Traadt i Kraft straks.

I de senere Aar er der ved en Række Love gennemført Foranstaltninger med det Formaal at fremme Bestræbelserne fra Kommunernes Side for at hjælpe Rentenydere, der har vanskeligt ved at skaffe sig det fornødne Brændsel. Medens man ved Lov Nr. 310 af 26. November 1937 ydede alle Alders- og Invaliderrentenydere en Brændselshjælp paa 30 Kr., valgte man ved Lov Nr. 399 af 18. November 1939 den Form at forhøje Grænsen for det Beløb, som i paagældende Finansaar stod til Raadighed til Ydelse af personlige Tillæg til Alders- og Invaliderrentenydere, nemlig fra $7\frac{1}{2}$ til 10 pCt. af de i forrige Finansaar udbetalte Rentegrundbeløb. Samme Form benyttedes endvidere i Lov Nr. 397 af 25. Juli 1940 og Lov Nr. 422 af 6. Oktober 1941, blot med den Forskel, at Grænsen nu forhøjedes til 12 pCt. af Grundbeløbene. Man tilsigtede med disse Love ikke en ensartet Ordning for hele Landet, idet man fandt, at det burde overlades til de enkelte Kommuners Skøn at afgøre, i hvilket Omfang og paa hvilken Maade Hjælpen i hvert enkelt Tilfælde burde sættes ind, herunder om Hjælpen skulde ydes in natura mod nedsat Betaling eller uden Betaling eller ved kontante Beløb, bestemt til Nedsættelse eller fuld Dækning af Udgifterne til Indkøb af Brændsel.

Regeringen ansaa det for særdeles ønskeligt, at der ogsaa for Vinteren 1942—43 blev truffet Foranstaltninger til at fremme Kommunernes Bestræbelser for at yde Rentenyderne Hjælp til Indkøb af Brændsel. For Finansaaret 1941—42 naaede Raadighedsbeløbet til personlige Tillæg op til 15,7 Mill. Kr. Som Følge af, at Rentenyderne formentlig i højere Grad end hidtil vilde være henvist til at anvende indenlandsk Brændsel, og under Hensyn til den ventede Tilgang af Rentenydere mente man for 1942—43 at maatte forhøje Beløbet med 2 Mill. Kr., saa at der i alt blev 17,7 Mill. Kr. til Raadighed til Ydelse af personlige Tillæg eller et Beløb svarende til 10 pCt. af de i 1941—42 udbetalte Rentegrundbeløb*).

*) Den socialdemokratiske Ordfører i Folketinget gjorde opmærksom paa, at naar Procenten kun blev 10 imod 12 for de foregaaende 2 Aar, hang det sammen med, at Grundbeløbene i 1941—42 var steget ikke mindre end 33 pCt.

I Overensstemmelse hermed gaar Loven ud paa, at Grænsen for det Beløb, Kommunalbestyrelserne i Henhold til Folkeforsikringslovens § 40, Stk. 5, er berettigede til at anvende til personligt Tillæg til Alders- og Invalidereventydere, for Finansaaret 1942—43 forhøjes til *10 pCt. af Grundbeløbene* af de Alders- og Invalidereventer, som i Finansaaret 1941—42 blev udredet i vedkommende Kommune*).

Den af Loven flydende *Udgift* blev beregnet til ca. 4,3 Mill. Kr. Heraf bærer Staten knap $\frac{2}{3}$, Kommunerne Resten.

Lovforslaget blev anbefalet fra alle Sider og vedtoges enstemmigt i begge Ting.

95. Lov om Ændringer i den sønderjyske Krigsinvalidforsørgelseslov. (Socialminister *Laurits Hansen*). [A. Sp. 3335. — C. Sp. 321 og 395].

Fremsat i *Landstinget* $\frac{3}{3}$ (L. Sp. 436). 1. Beh. $\frac{4}{3}$ (L. Sp. 442). Partiernes Ordførere: Jørgen Møller, Jepsen Christensen, Malchau og P. N. Petersen (Røjle). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Jørgen Møller, C. E. Christiansen, Date, Alfred Kristensen, M. P. Madsen, Steincke [Formand], Wiinblad, Gudiksen, P. N. Petersen [Røjle] [Sekretær], Bækgaard, Jepsen Christensen, Jens Høyer, Stegger Nielsen, Malchau og Jørgen Otsen). Betænkning (B. Sp. 233) afgivet $\frac{5}{3}$. (Ordfører: Jørgen Møller). 2. Beh. $\frac{8}{3}$ (L. Sp. 487). 3. Beh. $\frac{8}{3}$ (L. Sp. 490). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. $\frac{9}{3}$ (F. Sp. 1252). Partiernes Ordførere: P. Mortensen, Erik Appel, Petersen (Røj), Jensen (Gørding) og Jens Thomsen. 2. Beh. $\frac{10}{3}$ (F. Sp. 1262). 3. Beh. $\frac{10}{3}$ (F. Sp. 1290). *Loven stadfæstet 13. Marts 1943*. (Lov-Tid. Nr. 135). Traadt i Kraft 1. April 1943.

Den sønderjyske Krigsinvalidforsørgelseslov af 29. Marts 1924 (med Ændringer af 4. April 1932 og 15. April 1935) har i det store og hele virket tilfredsstillende. Hertil har ikke mindst bidraget, at Krigsinvalidforsørgelsens Grundbeløb reguleres fuldt ud efter Pristallet, og at denne Regulering sker to Gange aarlig. Paa enkelte Punkter har Krigsinvalidforeningen dog ønsket de gældende Lovregler ændret, og i

*) Loven er ved Lovanordning af 28. September 1943 forlænget for et Aar.

et Andragende til Regeringen anmodede Foreningen om følgende Ændringer: Tilstaaelse af et midlertidigt Dyrtidstillæg til Sværskadetillæggene, Ophævelse af Bestemmelserne om Fradrag i Forsørgelsen for Invalider, der pensioneres, og Indrømmelse af gunstigere Vilkaar ved Beregningen af Aldersrente til Krigsinvalider og Krigsenker, idet man helt eller delvis skulde se bort fra Forsørgelsen.

Socialministeriet forhandlede med Invalidenævnet og Invalideraadet om Sagen og mente derefter i det væsentlige at kunne imødekomme Krigsinvalideforeningens Henvendelse. Til Ændringerne paa de ovennævnte tre Punkter føjede Ministeriet endnu et Supplement til Lovens Bestemmelser om Forebyggelse af Dobbeltforsørgelse af Krigsinvalider i visse Tilfælde. Loven har herefter følgende Hovedindhold:

1. Medens Krigsinvalideforsørgelsens Grundbeløb som nævnt reguleres efter Pristallet, har dette hidtil ikke været Tilfældet med *Sværskadetillægget*, og da dette udgør en betydelig Del af Forsørgelsen for de svært beskadigede, er de mere invaliderede Personer efterhaanden blevet væsentlig ringere stillet end tidligere. For at raade Bod herpaa er der i Lovens § 31 indført *Prisreguleringstillæg* til Tillægget for svær Skade — hvormed er sidestillet Tillægget for *Hjælpeløshed* —, og denne Prisregulering har faaet en *varig* Karakter, idet den skal finde Sted, saa længe Prisniveauet er højere end det i 1924 gældende, da Tillæggene for svær Skade blev fastsat i Loven. Prisreguleringstillægget til Sværskade- og Hjælpeløshedstillæggene *udgør* 3 pCt. heraf for hvert Prisregulerings-tillæg paa 5 pCt., hvormed Grundbeløbet er steget siden 1924; fra 1. April 1943 bliver Tillægget herefter 9 Portioner à 3 pCt. eller i alt 27 pCt.

2. Efter de hidtidige Regler har Krigsinvalider, der var ansat i underordnede Stillinger under Staten med en forholdsvis lille Løn, kunnet blive ret ufordelagtigt stillet, naar de gik af med *Pension*, som Følge af det fastsatte Fradrag i Forsørgelsens Grundbeløb. Invalideraadet og Socialministeriet mente vel ikke at kunne imødekomme Krigsinvalideforeningens Ønske om Ophævelse af Fradragbestemmelserne, men man fandt det rimeligt at fastsætte en *Grænse for Fradragets Størrelse*, ligesom det sker efter Folkeforsikringsloven. Lovens § 10, Stk. 1, er da ændret saaledes, at ingen Forsørgelse

for pensionerede Invalider (saavel som for de i pensionsberettigende Stilling under Stat og Kommune ansatte) i Kraft af Fradragsreglerne kan nedsættes til under Halvdelen.

3. Personer, der oppebærer Krigsinvalid- eller Krigsenkeforsørgelse, har i de fleste Tilfælde været afskaaret fra at opnaa *Aldersrente*, naar Forsørgelsen i fuldt Omfang medregnedes i den Indtægt, paa Grundlag af hvilken Aldersrenten beregnes. Ministeriet fandt det rimeligt paa dette Omraade at træffe en lignende Ordning som den, der gælder for de i Folkeforsikringslovens § 41, Stk. 3, Nr. 3, nævnte Arter af Indtægter (Pension, Legat m. v.), og i en ny Paragraf er det nu bestemt, at der ved Indtægtsberegningen til Aldersrentens Fastsættelse *ses bort fra indtil 200 Kr. af Forsørgelsen*. Det samme skal gælde ved Beregningen af Invalidere og Hjælp til kronisk syge.

4. Bestemmelserne i Krigsinvalidforsørgelseslovens § 32, Stk. 3—4, der tilsigter at *undgaa Dobbeltforsørgelse* af Krigsinvalider, som maatte atsone Straf eller være interneret i Henhold til Dom, er udvidet saaledes, at de i det hele kommer til at svare til Folkeforsikringslovens § 53. Herefter vil den Forsørgelse, der tilkommer Personer, der for offentlig Regning modtager Forsorg ved Ophold paa *Sindssygehospitaller* o. lign., ogsaa uden for de Tilfælde, hvor Anbringelsen skyldes den som Krigstjenestebeskadigelse omhandlede Lidelse, kunne anvendes til Dækning af Opholdsudgifterne.

De samlede *Udgifter* ved Ændringerne i Krigsinvalidforsørgelsesloven blev anslaaet til 145 000 Kr. aarlig. Af størst Betydning er Prisreguleringstillægget til Tillæggene for svær Skade og Hjælpeløshed, som vil medføre en aarlig Udgift paa ca. 100 000 Kr.

Lovforslaget gennemførtes uændret og vedtoges enstemmigt i begge Ting.

---

96. Lov om Ændring i § 32 i Lov Nr. 122 af 7. Maj 1937 om Ændringer i Lov Nr. 182 af 20. Maj 1933 om Folkeforsikring. (Socialminister *Laurits Hansen*). [A. Sp. 3469. — C. Sp. 519 og 1283].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{2}{3}$ (F. Sp. 1234). 1. Beh. $\frac{10}{3}$ (F.

Sp. 1293). Partiernes Ordførere: Villumsen, Søren P. Larsen og Falk-Jensen. 2. Beh. $11\frac{1}{3}$ (F. Sp. 1352). 3. Beh. $11\frac{1}{3}$ (F. Sp. 1381). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $11\frac{1}{3}$ (L. Sp. 670). Partiernes Ordførere: Steincke, Bækgaard, Jørgen Jørgensen og P. N. Petersen (Røjle). 2. Beh. $12\frac{1}{3}$ (L. Sp. 707). 3. Beh. $12\frac{1}{3}$ (L. Sp. 715). *Loven stadfæstet 13. Marts 1943*. (Lov-Tid. Nr. 134).

I § 32 i Lov af 7. Maj 1937 om Ændringer i Lov om Folkeforsikring er det fastsat, at Kommunalbestyrelserne er berettigede til ud over det i Folkeforsikringslovens § 40, Stk. 5, omhandlede personlige Tillæg til Alders- og Invalidere-nydere i Regnskabsaarene 1938—39 til 1941—42 at anvende som *Huslejetilskud til Aldersrentenydere* i Kommunen 5 pCt. af Grundbeløbene af de Aldersrenter, som i det foregaaende Regnskabsaar er udbetalt i Kommunen, dog saaledes at der i dette Beløb fragaar det Beløb, som Kommunen i Henhold til § 15 i Lov af 7. Maj 1937 har kunnet opføre som Aldersrenteudgift til Boligbyggeri. I Regnskabsaarene 1942—43, 1943—44, 1944—45 og 1945—46 kan Kommunalbestyrelserne yde lignende Hjælp som Huslejetilskud, dog saaledes at Hjælpen i disse Aar kun kan ydes inden for en Grænse af henholdsvis 4, 3, 2 og 1 pCt. af Grundbeløbene af de Aldersrenter, som i det foregaaende Regnskabsaar er udbetalt i Kommunen, og med Fradrag af det Beløb, der kan opføres som Aldersrenteudgift til Boligbyggeri.

Fra Københavns Magistrat, Den danske Købstadforening og enkelte Købstadkommuner modtog Ministeriet Anmodning om, at den i Loven senest for Regnskabsaaret 1941—42 fastsatte 5 pCt.s Grænse maatte blive bibeholdt endnu nogle Aar. Der blev som Begrundelse herfor henvist til, at det bl. a. paa Grund af Materiale-mangel *ikke havde været muligt at gennemføre Byggeriet af billige Boliger for Aldersrentenydere* i et saadant Omfang som forudsat i Loven af 7. Maj 1937, og at der derfor burde finde en *Udsættelse Sted af den gradvise Nedsættelse* af Huslejetilskuddene.

I Overensstemmelse hermed fremsatte Socialministeren et Lovforslag, hvorefter Nedsættelsen først skulde paabegyndes fra og med Regnskabsaaret 1944—45, og dette Lovforslag vedtoges enstemmigt i begge Ting.

Loven har følgende Ordlyd:

»Det i § 32 i Lov Nr. 122 af 7. Maj 1937 om Ændringer i Lov Nr. 182 af 20. Maj 1933 om Folkeforsikring omhandlede Huslejetilskud til Aldersrentenydere vil for Regnskabsaarene 1942—43 og 1943—44 kunne ydes med 5 pCt. og for Regnskabsaarene 1944—45, 1945—46, 1946—47 og 1947—48 med henholdsvis 4, 3, 2 og 1 pCt. af Grundbeløbene af de Aldersrenter, som i det foregaaende Regnskabsaar er udbetalt i Kommunen, og med Fradrag af det Beløb, der i Henhold til nævnte Lovs § 15 opføres som Aldersrenteudgift til Boligbyggeri.«

Udgifterne ved Lovens Gennemførelse er skønsmæssigt beregnet til ca. 3 Mill. Kr. i alt, fordelt paa 5 Aar. Heraf skal $\frac{4}{7}$ eller ca. 1,7 Mill. Kr., afholdes af Statskassen i Medfør af Folkeforsikringslovens § 65, Stk. 3.

97. Lov om Hjælp til trængende til Indkøb af visse Levnedsmidler. (Socialminister *Laurits Hansen*). [A. Sp. 3473. — C. Sp. 521 og 1285].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{9}{3}$ (F. Sp. 1233). 1. Beh. $\frac{10}{3}$ (F. Sp. 1294). Partiernes Ordførere: Strøm, Søren P. Larsen, Falk-Jensen, Jensen (Gørding) og Jens Thomsen. 2. Beh. $\frac{11}{3}$ (F. Sp. 1352). 3. Beh. $\frac{11}{3}$ (F. Sp. 1382). *Oversendt til Lands-tinget*. 1. Beh. $\frac{11}{3}$ (L. Sp. 672). Partiernes Ordførere: Bender, Stegger Nielsen, Lisbeth Hindsgaul og P. N. Petersen (Røjle). 2. Beh. $\frac{12}{3}$ (L. Sp. 708). 3. Beh. $\frac{12}{3}$ (L. Sp. 716). *Loven stadfæstet 13. Marts 1943.* (Lov-Tid. Nr. 136).

Med Udgangen af Marts 1943 ophørte Gyldigheden af Lov Nr. 543 af 22. December 1941 om Hjælp til trængende til Indkøb af visse Levnedsmidler (Aarbog 1941—42, Side 341), ved hvilken Lov der for de 5 Fjerdingaar fra 1. Januar 1943 til 31. Marts 1943 stilledes i alt 36,6 Mill. Kr. til Raadighed i nævnte Øjemed, nemlig 5,2 Mill. Kr. til Køb af Oksekød, Hestekød og Fjerkræ, 9 Mill. Kr. til Køb af Flæsk og Svinekød, 10 Mill. Kr. til Køb af Sødme, 1,5 Mill. Kr. til Køb af Fisk og Klipfisk og 10,9 Mill. Kr. til Uddeling af Smørrabatkort.

Da Hensynet til at sikre de daarligere stillede Befolkningsgrupper Hjælp til Dækning af deres Forbrug stadig

gjorde sig gældende, endog i noget forstærket Grad, blev Lovens Gyldighedstid ved den her gengivne Lov forlænget, dog kun for *Halvaaret 1. April—30. September 1943*, idet Regeringen som Følge af denne Lovgivnings stigende Betydning havde ment at burde tage Spørgsmaalet om dens *Rationalisering* op til senere Overvejelse og havde henvist Sagen til Drøftelse i det af Socialministeren nedsatte socialpolitiske Udvalg.*)

Det *Beløb*, der i Tidsrummet 1. April—30. September 1943 kan anvendes til Støtte af trængendes Køb af Levnedsmidler, er i alt 14,64 Mill. Kr. Beløbet fordeler sig med 6,28 Mill. til Køb af Oksekød, Hestekød, Fjerkræ, Flæsk, Svinekød, Fisk og Klipfisk, 4 Mill. Kr. til Køb af Sødmealk og 4,36 Mill. Kr. til Uddeling af Smørrabatkort. De enkelte Poster svarer til $\frac{2}{5}$ af de tilsvarende Beløb i Loven af 12. December 1941. Dog vil det ses, at de tre første Grupper af Levnedsmidler nu er slaaet sammen til een Gruppe. Man har derved villet skabe en Forenkling, og der bliver herefter kun Spørgsmaal om Udstedelse af 3 Slags Kort, nemlig Smørrabatkort, Kort til Køb af Sødmealk og Kort, der lyder paa Oksekød, Hestekød, Fjerkræ, Flæsk, Svinekød, Fisk eller Klipfisk; Modtagerne af den sidste Gruppe af Kort bliver da stillet frit med Hensyn til, hvilke af de Arter af Levnedsmidler, som disse Kort lyder paa, de vil anvende Kortene til.

Ud over de 14,64 Mill. Kr. kan anvendes Beløb, som blev stillet til Raadighed ved Loven af 22. December 1941, men som ikke blev udnyttet inden Lovens Udløb.

Lovens Regler om *Fordelingen* mellem Kommunerne af Beløbene til de tre Grupper af Foranstaltninger svarer til de hidtil gældende Bestemmelser, idet Kommunernes samlede Udgifter til Kommunehjælp, Fattighjælp, Børnebidrag, Alders- og Invalidereenter i Finansaaret 1941—42 lægges til Grund for Fordelingen.

Lovforslaget gik uændret gennem Rigsdagen og vedtoges enstemmigt.

---

*) Loven er ved Lovanordning af 30. September 1943 forlænget til Udgangen af Marts 1944.

98. Lov om Hjælp til mindrebedlede til Indkøb af Levertranpræparat. (Socialminister *Laurits Hansen*). [A. Sp. 2943. — C. Sp. 175 og 187].

Fremsat i *Folketinget* ^{15/12} (F. Sp. 586). 1. Beh. ^{16/12} (F. Sp. 658). Partiernes Ordførere: Inger Hempel, Inger Gautier Schmit, Skjerbæk og Jensen (Gørding). 2. Beh. ^{17/12} (F. Sp. 716). 3. Beh. ^{17/12} (F. Sp. 718). *Oversendt til Lands-tinget*. 1. Beh. ^{17/12} (L. Sp. 320). Partiernes Ordførere: Bender, Nikoline Winther, Johanne Dahlerup-Petersen og Anna Westergaard. 2. Beh. ^{17/12} (L. Sp. 330). 3. Beh. ^{17/12} (L. Sp. 332). *Loven stadfæstet 19. December 1942.* (Lov-Tid. Nr. 528). Traadt i Kraft straks.

Ved Indenrigsministeriets Foranstaltning blev der med Bevillingsmyndighedernes Tilslutning for Vinteren 1942—43 og Foraaret 1943 stillet 625 g Levertranpræparat til Raadighed for alle *Børn under 15 Aar og gravide Kvinder*, saaledes at hver enkelt Forbruger kun skulde betale *Halvdelen* af Udsalgsprisen, medens den resterende Halvdel afholdtes af *Statskassen*. Aarsagen til denne Foranstaltning var, at et Kvantum Levertran under den herskende vanskelige Ernæringsituation efter Sundhedsmyndighedernes Opfattelse vilde være et meget værdifuldt, efter Omstændighederne ligefrem nødvendigt Tilskud til Kosten særlig for Børn og gravide Kvinder.

Man maatte imidlertid regne med, at det for de *økonomisk daarligere stillede Befolkningslag* vilde være vanskeligt at afse de fornødne Midler til Indkøb af Levertran, selv til den nedsatte Betaling, og da Forsorgsloven ikke indeholder Hjælp til at yde Hjælp til saadant Indkøb efter Reglerne om Særhjælp, og det endvidere maatte anses for udelukket at yde saadan Hjælp som Kommunehjælp, fandt Regeringen det nødvendigt at aabne en *særlig Adgang* til at hjælpe de økonomisk daarligere stillede med Betaling af Udgiften til Køb af det billige Levertranpræparat.

I Overensstemmelse hermed giver Lovens § 1 Kommunerne Bemyndigelse til i Tiden indtil Udgangen af Maj 1943 at yde Børn under 15 Aar, hvis Forsørgere er mindrebedlede, samt mindrebedlede gravide Kvinder Hjælp, eventuelt ved Uddeling af Rabatkort, til hel eller delvis

Dækning af den Del af Udgiften ved Køb af et Kvantum Levertranpræparat paa 625 g pr. Person, der ikke dækkes af den ved Indenrigsministeriets Foranstaltning til Fordel for de nævnte Personer foretagne almindelige Nedsættelse af Udsalgsprisen. — Af Kommunernes Udgifter til den heromhandlede Foranstaltning refunderes $\frac{3}{4}$ af Statskassen, medens vedkommende Kommune selv endeligt afholder $\frac{1}{4}$.

Ifølge § 2 kan en Kommunalbestyrelses Afgørelse af Spørgsmaalet om, hvorvidt og i hvilket Omfang der skal ydes en Person Hjælp i Henhold til Loven, ikke indankes for højere Myndighed.

Ved Afgrænsningen i § 1 af den Kreds af Personer, til hvem Hjælpen skal kunne ydes, har man haft for Øje, at Personer, som ikke opfylder de økonomiske Betingelser for ubemidlet nydende Medlemskab i en anerkendt Sygekasse, burde være afskaaret fra at komme i Betragtning. Afgrænsningen svarer i det væsentlige til, hvad der gælder med Hensyn til den i Forsorgslovens §§ 286—87 omhandlede Skolebespisning for Børn fra ubemidlede Hjem.

Kommunernes *Udgifter* ved Lovens Gennemførelse blev rent skønmæssigt anslaaet til ikke at ville overstige 1,5 Mill. Kr. Heraf refunderer Staten som nævnt $\frac{3}{4}$.

Lovforslaget blev anbefalet af alle Ordførerne og vedtoges enstemmigt i begge Ting.

99. Lov om midlertidig Udvidelse af den offentlige Skolebespisning. (Socialminister *Laurits Hansen*). [A. Sp. 3317. — C. Sp. 315 og 419].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{3}{3}$ (F. Sp. 1152). 1. Beh. $\frac{5}{3}$ (F. Sp. 1190). Partiernes Ordførere: Villumsen, Ejnar Kjær, Skjerbæk og Valdemar Sorensen. 2. Beh. $\frac{6}{3}$ (F. Sp. 1201). 3. Beh. $\frac{8}{3}$ (F. Sp. 1215). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{10}{3}$ (L. Sp. 525). Partiernes Ordførere: Bender, Stegger Nielsen, Johanne Dahlerup-Petersen, Lannung og J. S. Foget. 2. Beh. $\frac{10}{3}$ (L. Sp. 542). 3. Beh. $\frac{10}{3}$ (L. Sp. 600). *Loven stadfæstet 13. Marts 1943*. (Lov-Tid. Nr. 132).

Ved Lov Nr. 152 af 31. Marts 1941 og Lov Nr. 151 af 30. Marts 1942 blev det i Forsorgsloven fastsatte *Tidsrum* for Ydelsen af offentlig Skolebespisning (November—Marts)

henholdsvis for Finansaaret 1941—42 og Finansaaret 1942—43 forlænget til at omfatte hele Aaret, og samtidig blev Stats-tilskuddet for de to Finansaar forhøjet til henholdsvis 400 000 Kr. og 1 Mill. Kr.

Da de Hensyn, der laa bag denne Lovgivning, nemlig Prisstigningen og den stadig vanskeligere Ernærings-situation, antagelig vil gøre sig gældende i 1943—44 med ikke mindre Styrke end i de foregaaende Finansaar, er nu ogsaa for dette Finansaar Ydelsen af offentlig Skolebespisning udvidet til at omfatte *hele Aaret*, og *Statstilskuddet* er sat op til 1,3 Mill. Kr.

Den samlede *Udgift* til Skolebespisning i 1943—44 er anslaaet til ca. 3,9 Mill. Kr.; heraf falder $2\frac{1}{4}$ à $2\frac{1}{2}$ Mill. Kr. paa Københavns Kommune, hvor man paatænker at udstrække Bespisningen fra 7 til 10 Maaneder. Statstilskuddet vil ligesom i Finansaaret 1942—43 omtrent komme til at svare til en Trediedel af samtlige Udgifter.

Der var sidste Aar nogen Nedgang i Deltagelsen i Skolebespisningen i Københavns Kommune, hvad der bl. a. skyldtes Krav om Aflevering af *Rationeringsmærker*. Socialministeriet havde derfor optaget Forhandling med Sundhedsstyrelsen om Muligheden af at yde Maaltider, der kræver færre Rationeringsmærker.

Under Forhandlingen i Landstinget gjorde *Lannung* (R. V.) opmærksom paa, at der i Henhold til Forsorgsloven stadig findes den *Grænse for Skolebespisningen*, at Børn, hvis Forældres Indtægt naar op over Sygekassegrænsen, ikke kan deltage, hvad der f. Eks. i København medfører Udelukkelse fra Bespisningen af ca. en halv Snes Procent. Taleren opfordrede Socialministeren til at gaa ind for en saadan Reform, at Kommunerne faar Hjemmel til, hvis de maatte ønske det, at undlade at udelukke nogle af Børnene fra Deltagelse, allermindst under vanskelige Ernæringsforhold. Ministeren lovede at tage Spørgsmaalet op til Overvejelse.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

---

100. Lov om Priser m. v. (Minister for Handel, Industri og Søfart *Halfdan Hendriksen*). [A. Sp. 2679. — C. Sp. 109 og 125].

Fremsat i *Folketinget* $18/_{11}$ (F. Sp. 176). 1. Beh. $20/_{11}$ (F. Sp. 208). Partiernes Ordførere: Gustav Pedersen, Laurits Pedersen, Prieme, Valdemar Sørensen og Oluf Pedersen.

Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Gustav Pedersen, Alfred Andersen, Nina Andersen, Ludvig Christensen, Fr. Dalgaard, Albinus Jensen, Carl Petersen, Valdemar Sørensen, Bertel Dahlgaard, Laurits Pedersen [Sekretær], Himmelstrup, Inger Gautier Schmit, Prieme, Grønning [Formand] og Aksel Møller). Betænkning (B. Sp. 15) afgivet $25/11$. (Ordfører: Prieme). 2. Beh. $26/11$ (F. Sp. 243). 3. Beh. $26/11$ (F. Sp. 245). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $26/11$ (L. Sp. 199). Partiernes Ordførere: Fløtkjær, Thisted Knudsen, Axel B. Lange og Axel Christensen. 2. Beh. $26/11$ (L. Sp. 217). 3. Beh. $26/11$ (L. Sp. 218). *Loven stadfæstet 28. November 1942*. (Lov-Tid. Nr. 472). Traadt i Kraft straks.

Da Udløbstiden for Loven af 22. November 1941 om Priser m. v. (Aarbog 1941—42, Side 353) nærmede sig, modtog Handelsministeriet fra en Række Erhvervsorganisationer Henvendelse om Ændringer i forskellige af Lovens Bestemmelser ved dens Forlængelse for Tiden ud over 30. November 1941. Saadanne Henvendelser fremkom bl. a. fra De danske Handelsforeningers Fællesorganisation, Grosserer-Societetets Komité, Provinshandelskammeret og De samvirkende Købmandsforeninger i Danmark samt fra Dansk Textil Union og Arbejderbevægelsens Erhvervsraad. Hvad disse Organisationer ønskede, var i nogle Tilfælde en Lempelse, i andre Tilfælde en Skærpelse af Bestemmelser i Loven. Ministeriet mente, at Loven i Hovedsagen havde vist sig at svare til sit Formaal, men fandt dog paa Grundlag af Erhvervenes Ønsker i Forbindelse med de indhøstede Erfaringer at burde foreslaa enkelte Ændringer. Det af Handelsministeren fremsatte Lovforslag blev paa Rigsdagen gennemført med enstemmig Tilslutning i begge Ting, efter at en enkelt af dets Paragraffer var blevet omarbejdet lidt med Henblik paa en Tydeliggørelse af de deri indeholdte Bestemmelser.

I det følgende gøres der Rede for de væsentligste af de Punkter, paa hvilke den nye Lov afviger fra den gamle.

I Lovens § 1, 2. Stykke, er indføjet en Bestemmelse om, at Handelsministeren, for saa vidt angaar *Virksomheder*, hvis økonomiske Forhold i Henhold til særlig Lovhjemmel er *undergivet Tilsyn eller Regulering af offentlige Tilsynsorganer*, kan bestemme, at Kontrollen udøves af vedkommende Til-

synsorgan efter nærmere af Ministeren under Hensyntagen til de paagældende Virksomheders særlige Karakter fastsatte Regler. Det drejer sig her bl. a. om Bank-, Sparekasse- og Forsikringsvirksomhed samt Fragtforhold. Naar bortses fra de Tilfælde, hvor det offentlige bestemmer eller godkender Priser eller Vederlag inden for saadanne Erhvervsomraader, vil Prislovens Bestemmelser her som Helhed finde Anvendelse. Ved Fastsættelse af Priser og Vederlag paa saadanne Omraader maa imidlertid Hensyn tages ogsaa til andre Synspunkter end de bag Prisloven liggende, og en Kontrol med disse Virksomheders Prisberegning forudsætter speciel Sagskundskab. Det er i Betragtning heraf man har fundet det hensigtsmæssigt at give Handelsministeren den nævnte Bemyndigelse.

§ 8, der fastsætter nærmere Regler om *Prisberegningen*, blev ligesom Aaret før ændret paa flere Punkter, hvilket dels skete under Lovforslagets Udarbejdelse, dels i Folketinget. I den nye Skikkelse lyder § 8 saaledes:

»Urimelige Priser og Forretningsbetingelser er forbudt.

Ingen Varepris maa ansættes højere, end hvad der for vedkommende Vare svarer til virkelig medgaaede, nødvendige Udgifter til Varens Indkøb eller Fremstilling samt Forhandling og Transport med Tillæg af en rimelig Nettoavance. Ved Fastsættelsen af *Nettoavancen* vil det yderligere være at iagttage, at den hverken procentvis eller absolut maa overstige den Nettoavance, der paa det Tidspunkt, da Lov Nr. 306 af 30. Maj 1940 traadte i Kraft, var sædvanlig inden for vedkommende Branche ved Salg af et tilsvarende Kvantum af vedkommende Vare. For Tjeneste- og Transportydelse gælder tilsvarende Bestemmelser.

Ved Ansættelsen af en Vares Pris maa der ikke til Dækning af *Generalomkostninger* i den enkelte Vareenheds Pris indregnes et større Beløb end under normale Forhold sædvanligt med et Tillæg svarende til den gennemsnitlige Prisstigning for de Ydelse, som sædvanligt henføres til de erhvervsdrivendes *Generalomkostninger*. Uanset denne Bestemmelse skal rimelige Lønømkostninger, som er nødvendige for Bevarelsen af en Virksomheds hidtidige Personale, kunne indregnes i Priserne, medmindre disse derved maatte blive

urimeligt høje. Priskontrolraadet kan i saa Henseende fastsætte de fornødne Begrænsninger.

Priskontrolraadet kan tillade, at ensartede Varepartier, der er indkøbt til forskellige Priser, kan sælges til en Gennemsnitspris, udregnet efter Pris og Mængde. Priskontrolraadet kan endvidere, hvor Omstændighederne taler herfor, efter Forhandling med vedkommende Erhvervsorganisationer eller Brancheforeninger, tillade, at Avancebegrænsningen sker gennem Fastsættelse af hertil sigtende Bruttoavancer.

Saafremt det i paakommende Tilfælde findes paakrævet, kan Priskontrolraadet tillade Ansættelse af højere Priser end hjemlet ved Bestemmelserne i 2det og 3die Stykke, ligesom Priskontrolraadet i øvrigt under særlige Omstændigheder kan foretage Afvigelser fra Forskrifterne i 3die Stykke.»

Stk. 1—2 er helt uforandrede. Stk. 3, der tidligere var Stk. 4, er ligeledes overført ordret fra 1941-Loven, bortset fra at Priskontrolraadets almindelige Beføjelse til at fravige Forskrifterne i dette Stykke er flyttet til Slutningen af Stk. 5. Stk. 4—5 erstatter i øvrigt det tidligere Stk. 3. Ny er her Bestemmelsen om, at Avancebegrænsningen i visse Tilfælde kan iværksættes ved Fastsættelse af *Bruttoavancer*. Det var tillige foreslaaet, at Priskontrolraadet skulde have en almindelig Bemyndigelse til, saafremt det i paakommende Tilfælde syntes paakrævet, at tillade Ansættelse af højere Priser end hjemlet ved Bestemmelserne i § 8. I Folketinget indskrænkedes denne Beføjelse imidlertid, saa at den kun kom til at gælde Reglerne i Stk. 2 og 3.

Til § 13, Stk. 1, er gjort en Tilføjelse, som præciserer Priskontrolraadets Beføjelse til i Overensstemmelse med hidtidig Praksis ved Tilrettelæggelsen af Prisordninger at udfærdige Regler om vedkommende Varers *Sortering, Embal- lering og Mærkning m. v.* Samtidig er der til § 13, Stk. 2, føjet en Bestemmelse om, at for saa vidt Priskontrolraadet maatte finde en *Forlængelse af Prisstop* paakrævet, vil Raadet herom have at forhandle med vedkommende Erhvervsorgani- sation eller Brancheforening.

Paa Grundlag af de Erfaringer, som er indvundet i den Tid, hvori Loven har virket, har man dernæst foretaget en Række mindre Ændringer i de i § 19 indeholdte Bestemmelser om Straf m. v. Der er saaledes indført en særlig Hjemmel

for Idømmelse af *Bøde som Tillægsstraf til Hæfte eller Fængsel*. En saadan Bestemmelse skønnedes der at være Trang til inden for Prislovgivningens Omraade, idet Bestemmelsen i Straffelovens § 50, 2. Stykke, hvorefter Bøde kan anvendes som Tillægsstraf, naar den paagældende Lovovertrædelse skyldes Vindesyge, havde vist sig ikke at være ganske fyldestgørende paa dette Omraade.

I Udformningen af Bestemmelserne i samme Paragraf om *Konfiskation* er dernæst foretaget visse Ændringer, der i første Række gaar ud paa, at der ved Ansættelsen af Konfiskationsbeløbet skal tages Udgangspunkt i den ved Lovovertrædelsen indvundne Overpris. Paragraffens Bestemmelser om Mindstebødernes Beregning er derhos bragt i Overensstemmelse hermed.

Endvidere har man udvidet Konfiskationsbestemmelserne dels saaledes, at der under visse Betingelser aabnes Adgang til at inddrage den tilsigtede Overpris, uanset at Lovovertrædelsen ikke er fuldbyrdet, dels saaledes, at Konfiskation skal kunne iværksættes i den Selskaber m. v. tilhørende Formue, naar den ved Lovovertrædelsen indvundne Fordel er tilfaldet det paagældende Selskab.

Endelig er der i Paragraffen optaget en Bestemmelse, hvorefter Lovens Straffebestemmelser skal kunne bringes til Anvendelse i Tilfælde af Overtrædelse af Pris- og Vederlagsforskrifter, der er givet eller godkendt af det offentlige og derfor i øvrigt ligger uden for Prislovens Omraade.

Den nye Lov traadte i Kraft straks efter Stadfæstelsen og har Gyldighed til *Udgangen af November 1943*.

Det af Handelsministeren fremsatte Lovforslag blev i Folketinget gjort til Genstand for Udvalgsbehandling. Under denne drøftede man bl. a. Indholdet og Rækkevidden af Bestemmelsen i § 1, 2. Stykke, 2. Pkt., om Adgangen til for *særlige Virksomhedsomraader, der er undergivet offentligt Tilsyn eller Regulering*, at henlægge Kontrollen med Priser m. v. til vedkommende lovhjemlede Tilsynsorgan efter nærmere angivne Regler, der fastsættes under Hensyn til de paagældende Virksomheders særlige Karakter. Angaaende dette Spørgsmaal betonedes Ministeren over for Udvalget, at de Regler, der i saa Henseende maatte blive fastsat, vilde blive lagt saa tæt op ad Prislovens Bestemmelser som muligt, og at den særlige Priskontrol vilde blive tilrettelagt og udøvet i fornøden Kontakt og Samarbejde med Priskontrolraadet. Tillige udtalte Ministeren, at Fastsættelsen af de særlige Tilsynsregler vilde ske

efter Forhandling med Priskontrolraadet og vedkommende Tilsynsorgan. Udvalgsbehandlingen resulterede i et Par mindre Ændringer, der begge angik § 8; de var bragt i Forslag af Udvalget og tiltraadt af Ministeren.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

101. Lov om erhvervsøkonomiske Foranstaltninger, Vareforsyning m. v. (Minister for Handel, Industri og Søfart *Halfdan Hendriksen*). [A. Sp. 3299. — C. Sp. 377 og 419].

Fremsat i *Folketinget* $26\frac{1}{2}$ (F. Sp. 1133). 1. Beh. $\frac{3}{3}$ (F. Sp. 1154). Partiernes Ordførere: Einer-Jensen, Himmelstrup, Prieme, Rager og Valdemar Thomsen. Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Einer-Jensen, V. Buhl, Holger Eriksen, Hartvig Frisch, Gustav Pedersen, Carl Petersen, Retoft, Rager, N. P. Andreasen, Himmelstrup [Sekretær], Jørgen Gram, Knud Kristensen, Prieme [Formand], Ole Bjørn Kraft og A. C. D. Petersen). Betænkning (B. Sp. 235) afgivet $\frac{8}{3}$. (Ordfører: Prieme). 2. Beh. $\frac{3}{3}$ (F. Sp. 1249). 3. Beh. $\frac{10}{3}$ (F. Sp. 1288). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{10}{3}$ (L. Sp. 543). Partiernes Ordførere: Fløtkjær, Villemoes, Axel B. Lange, Fr. Kristiansen og J. S. Foget. 2. Beh. $\frac{10}{3}$ (L. Sp. 605). 3. Beh. $\frac{10}{3}$ (L. Sp. 609). *Loven stadfæstet 29. Marts 1943*. (Lov-Tid. Nr. 158). Traadt i Kraft 1. April 1943.

Ved Lov af 3. August 1940 om erhvervsøkonomiske Foranstaltninger, Vareforsyning m. v. blev der tillagt Regeringen Bemyndigelse til at træffe de Foranstaltninger, der maatte anses for paakrævede til Sikring af Landets og Befolkningens Forsyning med nødvendige Varer m. v. Hertil føjedes ved en Tillægslov af 27. December 1940 nogle Bestemmelser, hvorved Regeringen bemyndigedes til at føre Kontrol med fremmed, her i Landet værende Ejendom. Loven havde oprindelig kun Gyldighed til Udgangen af Marts 1941, men har senere for et Aar ad Gangen faaet sin Gyldighedstid forlænget til 31. Marts 1943 og er nu yderligere — med forskellige Ændringer og Tilføjelser — blevet forlænget for Aaret fra 1. April 1943 til 31. Marts 1944.

Ved denne sidste Forlængelse blev Tillægsloven af 27. December 1940 indføjet som 4. Kapitel i den nye Lov, der af praktiske Grunde blev optrykt i sin Helhed. Den fik derved 20 Paragraffer.

De Punkter, paa hvilke Loven adskiller sig fra, hvad der hidtil var gældende, er følgende (alle Paragrafhenvisninger gælder Paragrafferne i den nye Lov):

I § 4 har man som nyt Stk. 3 optaget en generel Bestemmelse om, at der i visse Tilfælde kan opkræves et særligt *Ekspeditionsgebyr* for Udfærdigelse af Tilladelser og Bevillinger. En tilsvarende Ordning har allerede været gældende, for saa vidt angaar Udfærdigelse af Indførselsbevillinger, jfr. § 3 i Lov af 3. August 1940, og har ogsaa været anvendt bl. a. ved visse særlige Produktionsordninger o. lign. i Tilfælde, hvor Administrationen af disse har været henlagt til Erhvervsorganisationerne. Ekspeditionsgebyret tænkes i de Tilfælde, hvor det skønnes rimeligt at opkræve et saadant, fastsat paa Grundlag af et Overslag over de Udgifter, der maa antages at ville medgaa ved de paagældende Foranstaltningers Gennemførelse.

Det er endvidere i Fortsættelse af den Praksis, der har udviklet sig ved private Vareudvekslinger, udtrykkeligt blevet fastsat, at det ved Udfærdigelse af Udførselsbevillinger kan bestemmes, at en vis Del af den Betaling, Eksporthøveren modtager, hvor Hensynet til det danske Prisniveau gør dette hensigtsmæssigt, skal anvendes til *Nedbringelse af Priser for indførte Varer*. Bestemmelsen herom findes optaget som nyt 4de Stykke. Den fik under Behandlingen i Folketinget en Tilføjelse, hvorefter Ministeren skal forhandle med det i Henhold til § 3, Stk. 2, nedsatte Udvalg af Repræsentanter for Hovederhvervene, før han benytter den i § 4, Stk. 4, omhandlede Beføjelse.

§ 8, der handler om udenlandske Betalingers Overførsel ved *Clearing*, har faaet en Tilføjelse, hvorefter nærmere Bestemmelser kan fastsættes om *Betalingsfrister* med Hensyn til Indbetalinger paa Clearingkonti. Ændringen tilsigter at muliggøre en nøjere Kontrol med, at Indbetalinger paa Clearingkonti ikke udskydes.

I *Straffebestemmelserne*, som findes i § 18, er foretaget flere Ændringer. Til de hidtidige Regler er saaledes føjet en ny, hvorefter *Eftergørelse eller Forfalskning af Rationeringsmærker, Indkøbstilladelser m. v.* straffes som Dokumentfalsk. Dernæst er der indført Hjemmel for Idømmelse af *Bøde som Tillægsstraf til Hæfte eller Fængsel*. Endelig har man ved Udformning af Bestemmelserne om *Konfiskation* præciseret, at

der, saafremt det ikke er muligt med Bestemthed at fastslaa Omfanget af det ved en Overtrædelse af Loven ulovligt indvundne Udbytte, kan ske Inddragelse af et skønmæssigt fastsat Beløb, svarende til, hvad man maa gaa ud fra, at den paagældende har indvundet ved sin ulovlige Virksomhed.

Da Loven træder i Stedet for den hidtil gældende Lovgivning paa dette Omraade, er det i Slutningsparagraffen, § 20, bestemt, at de i Henhold til tidligere Love udfærdigede Bevillinger og Tilladelser samt *trufne administrative Foranstaltninger m. v.* inden for de Omraader, der omfattes af Loven, skal bevare deres Gyldighed, medmindre Handelsministeren bestemmer andet.

For Fuldstændigheds Skyld skal tilføjes, at der i § 10 er foretaget en redaktionel Ændring.

Det af Handelsministeren fremsatte Lovforslag blev i Folketinget gjort til Genstand for Udvalgsbehandling, og Ministeren oplyste under denne bl. a., at det i § 4 omhandlede Ekspeditionsgebyr kun tænkes opkrævet i en Størrelse, der dækker de med Ekspeditionen forbundne Omkostninger. Man drøftede ogsaa nogle af *Valdemar Sørensen* (R. V.) ved Sagens første Behandling rejste Spørgsmaal, dels med Hensyn til de af visse Importører af Varer fra Schweiz uden tilsvarende Importbevilling indkøbte Varer, dels det Forhold, at visse Importører paa Tro og Love skulde have afgivet Erklæringer om at være i Besiddelse af Importtilladelser, uden at dette forholdt sig saadan, og derved have foranlediget, at saadanne Varepartier var blevet forudbetalt af Nationalbanken. Ministeren oplyste i den Anledning, at det er Hensigten, at Bevillinger til Import af Varer fra Schweiz og andre importmæssigt set dermed beslægtede Lande kun skal tildeles de respektive berettigede Importører, saa at man ikke vil tildele Importbevillinger til dem, der uretmæssigt indkøber Varepartier og derved kan skade de berettigede Importører, ligesom Ministeren ogsaa udtalte, at der vilde blive rejst Sag mod de Importører, som i ond Tro har afgivet urigtig Erklæring om at være i Besiddelse af Importbevilling.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting med den enkelte Ændring, der blev indføjet i Folketinget, og som er omtalt foran. I *Landstinget* undlod dog *J. S. Foget* (B.) at stemme, idet han nærrede nogen Ængstelse med Hensyn til Administrationen af § 4, Stk. 4, og ikke fandt Ministerens Udtalelser i saa Henseende tilfredsstillende.

102. Lov om en midlertidig Sukkerordning. (Minister for Handel, Industri og Søfart *Halfdan Hendriksen*). [A. Sp. 3481. — C. Sp. 565 og 1289].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{9}{3}$ (F. Sp. 1240). 1. Beh. $\frac{10}{3}$ (F. Sp. 1326). Partiernes Ordførere: Peder Nørgaard, Løje, Grønning, A. M. Hansen og Jens Thomsen. 2. Beh. $\frac{11}{3}$ (F. Sp. 1361). 3. Beh. $\frac{11}{3}$ (F. Sp. 1383). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{11}{3}$ (L. Sp. 632). Partiernes Ordførere: A. P. Hansen, Nikoline Winther, Krarup og Oluf Johansen. 2. Beh. $\frac{12}{3}$ (L. Sp. 709). 3. Beh. $\frac{12}{3}$ (L. Sp. 718). *Loven stadfæstet 13. Marts 1943.* (Lov-Tid. Nr. 118).

Loven forlænger for et Aar den hidtil gældende Sukkerordning og svarer — bortset fra nogle nytillkomne Bestemmelser i § 3 om Fragttilskud m. v. — ganske til Lov af 16. April 1941 om en Sukkerordning (Aarbog 1940—41, Side 361), jfr. Lov af 30. Marts 1942 (Aarbog 1941—42, Side 358).

Roeprisen er uforandret fastsat til 410 Øre pr. leveret Dobbeltcentner, hvortil kommer Tantiømen, som i de sidste Aar har andraget 30 Øre pr. Dobbeltcentner. Efter Forhandling med Dyrkerne er der dog givet Dyrkerne Tilsagn om et Tillæg paa 35 Øre pr. leveret Dobbeltcentner som Tilskud til Dækning af *Fragtudgifter*, hvilket begrundes med, at bl. a. Indskrænkningerne i Automobillørselen har medført øgede Transportudgifter. Hjemmelen hertil findes i § 3, der ligeledes bemyndiger Handelsministeren til i Tilfælde af Stigning i *Udgifterne til Arbejdskraft* at forhøje dette Tillæg tilsvarende. De hertil medgaaede Beløb vil blive dækket af Sukkerfonden, saa at *Sukkerprisen* paa det danske Mærked ogsaa i det kommende Aar kan forblive uændret.

Loven træder i Kraft 1. Januar 1944 og har Gyldighed til 31. December 1944. Bestemmelserne i § 3 traadte dog i Kraft 1. Maj 1943 og har kun Gyldighed til 30. Marts 1944.

Det for Sukkerkampagnen 1942—43 tegnede *Areal*, ca. 46 600 ha, agtedes ifølge Bemærkningerne til Lovforslaget opretholdt, eventuelt udvidet til ca. 48 400 ha, svarende til Arealet i 1941, idet man fandt det ønskeligt, at der saa vidt muligt — ligesom i de sidste Aar — kan stilles et Kvantum Sukker til Raadighed for de andre nordiske Lande.

Som Følge af det mindre gode Høstresultat i 1942 har det fra Januar Kvartal 1943 været nødvendigt at nedsætte

Befolkningens *Sukkerration* fra 2 til 1½ kg pr. Maaned. Men i øvrigt maa den hidtidige Ordning, efter hvad *Handelsministeren* udtalte ved Lovforslagets Fremsættelse i Folketinget, siges at have virket tilfredsstillende, saa at den danske Befolkning har faaet en nogenlunde rimelig Tildeling af dette vigtige Næringsmiddel til en meget lav Pris, samtidig med at Sukker ogsaa i Aar, om end desværre i mindre Omfang end det foregaaende Aar, har kunnet eksporteres til vore nordlige Nabolande, Sverige, Norge og Finland, der i høj Grad har haft Brug for det danske Sukker.

Der har været ført Forhandlinger med Overbestyrelsen for De samvirkende danske Sukkerroedyrkerforeninger om Prisen paa Roer, og der er herved opnaaet Enighed om den i § 3 angivne Ordning. Ministeren mente derfor at kunne anse Arealtegningen for det kommende Aar for at være sikret. I øvrigt havde man Opmærksomheden henvendt paa, saafremt Omstændighederne gjorde det nødvendigt, at give Landmænd, der ikke tidligere har dyrket Sukkerroer til Fabrikkerne, Adgang til at tegne Arealer for at sikre Tegningen af det nødvendige Areal.

Om det forløbne Sukkeraar oplyste Ministeren, at der i 1942—43 i alt er oparbejdet ca. 13 936 000 Dobbeltcentner Sukkerroer, der har givet et Udbytte, som anslaaes til ca. 194 500 t Konsumsukker mod ca. 252 000 t i 1941—42. Det gennemsnitlige Roendudbytte pr. Tønde Land har været 165,6 Dobbeltcentner, medens det for Sukkeraaret 1941—42 var 185 Dobbeltcentner pr. Tønde Land. Forklaringen paa det forholdsvist ringe Sukkerudbytte ligger dels heri, dels i, at Sukkerprocenten i Roerne var væsentlig lavere end i 1941—42. Desuden var Arealet godt 4 pCt. mindre i 1942 end i 1941.

Under Sagens Behandling i *Folketinget* beklagede *Einar Simonsen* (V.), at Fragttilskuddet ikke var graduert efter, hvor langt Roerne skulde transporteres for at naa Fabrikken. Hertil svarede *Handelsministeren*, at man havde haft Planer herom, men at de var blevet opgivet, fordi Sukkerroedyrkerforeningerne gik imod en saadan Graduering. Flere Ordførere udtrykte Haab om, at Sukkerrationen senere maatte kunne forhøjes igen, og Ministeren udtalte herom, at han delte Haabet om, at det vilde være muligt, naar Sukkerroehøsten af 1943 var bearbejdet, da at vende tilbage til den tidligere Ration. Han ansaa det i øvrigt for sandsynligt, at der i 1943 ligesom i 1942 vilde kunne gives en ekstra Tildeling af Sukker i Syltetiden.

I *Landstinget* oplyste Handelsministeren paa Foranledning af *Nikoline Winther* (V.), at Fragttilskuddet var uafhængigt af, om man tegnede mindst samme Areal som i det foregaaende Aar. *Oluf Johansen* slog til Lyd for, at ogsaa Landbrugere, som ikke hidtil havde leveret Sukkerroer, fik Mulig-

hed for at komme i Betragtning, idet han gjorde gældende, at Tegningen i tidligere Aar var foregaaet paa et saa sent Tidspunkt, at Driftsplanen for Ejendommene allerede var lagt. *Handelsministeren* svarede hertil, at Tegningen af nye Deltagere vilde blive aabnet i Løbet af meget faa Dage.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

103. Lov om Udbetaling af Indlaan i Banker, Sparekasser og lignende Pengeinstitutter. (Minister for Handel, Industri og Søfart *Halfdan Hendriksen*). [A. Sp. 3369. — C. Sp. 299 og 375].

Fremsat i *Landstinget* $\frac{4}{3}$ (L. Sp. 440). 1. Beh. $\frac{5}{3}$ (L. Sp. 461). 2. Beh. $\frac{6}{3}$ (L. Sp. 470). 3. Beh. $\frac{6}{3}$ (L. Sp. 483). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. $\frac{9}{3}$ (F. Sp. 1249). 2. Beh. $\frac{10}{3}$ (F. Sp. 1261). 3. Beh. $\frac{10}{3}$ (F. Sp. 1289). *Loven stadfæstet 13. Marts 1943.* (Lov-Tid. Nr. 122). Traadt i Kraft 1. April 1943.

Ved Lov af 1. September 1939 blev Handelsministeren bemyndiget til efter Samraad med Danmarks Nationalbank og Repræsentanter for private Banker og Sparekasser midlertidigt at give nærmere Forskrifter for, hvor stort et Beløb der hver Uge kunde fordres udbetalt paa de i Banker, Sparekasser og lignende Pengeinstitutter aabnede Konti.

Denne Lov er gentagne Gange blevet fornyet, senest ved Lov af 13. Marts 1942 (Aarbog 1941—42, Side 366), der havde Gyldighed indtil Udgangen af Marts 1943, og forlænges nu yderligere for et Aar. Den nye Lov er, bortset fra Gyldighedsperioden, enslydende med de foregaaende.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

104. Midlertidig Lov om Tillæg til Lov om Banker. (Minister for Handel, Industri og Søfart *Halfdan Hendriksen*). [A. Sp. 5181. — C. Sp. 2033 og 2113].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{28}{5}$ (F. Sp. 1640). 1. Beh. $\frac{2}{6}$ (F. Sp. 1778). Partiernes Ordførere: Gustav Pedersen, Henning Hasle, Himmelstrup og Rasmussen (Gylling). Henvist til

samme Udvalg som Forslag til Lov om Udskrivning af en Krigskonjunkturskat m. v. for Skatteaaret 1943—44 samt om bunden Opsparing (se Side 127). Betænkning (B. Sp. 1753) afgivet $\frac{26}{6}$. (Ordfører: Ole Bjørn Kraft). 2. Beh. $\frac{29}{6}$ (F. Sp. 1938, jfr. 1901). 3. Beh. $\frac{30}{6}$ (F. Sp. 1974). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{30}{6}$ (L. Sp. 1009). Partiernes Ordførere: Jørgen Møller, Stensballe, Stein og Martin Sørensen (Peterslund). Henvist til samme Udvalg som Forslag til Lov om Udskrivning af en Krigskonjunkturskat m. v. for Skatteaaret 1943—44 samt om bunden Opsparing (se Side 127). Betænkning (B. Sp. 1879) afgivet $\frac{2}{7}$. (Ordfører: Stein). 2. Beh. $\frac{2}{7}$ (L. Sp. 1050). 3. Beh. $\frac{2}{7}$ (L. Sp. 1054). *Loven stadfæstet 8. Juli 1943*. (Lov-Tid. Nr. 343). Traadt i Kraft straks.

Loven gennemførtes paa Initiativ af *Nationalbanken* og indgik som et Led i det Kompleks af pengepolitiske Love, der vedtoges i Juli 1943. Den træder i Stedet for det midlertidige Banklovstillæg af 3. Juli 1942, hvis Bestemmelser er overført til den nye Lov med en Række Ændringer, som der i det følgende gøres Rede for.

§ 1, der *skærper Likviditetskravet* til Bankerne væsentligt, har i den ændrede Affattelse følgende Ordlyd:

Ud over de likvide Beholdninger, som det i Henhold til § 11 i Lov om Banker af 15. April 1930, jfr. Lovbekendtgørelse Nr. 254 af 25. Juli 1938, paahviler Banker at have til Raadighed, skal en Bank til enhver Tid i *Kassebeholdning* have et Beløb, der er lig med Summen af:

- 1) 40 pCt. af den Stigning, Bankens samlede Indskud paa Foliokonto og Kontokurant-Konto udviser siden ultimo August 1939,
- 2) 15 pCt. af Bankens samlede Indskud paa Foliokonto og Kontokurant-Konto,
- 3) 40 pCt. af den Stigning, Bankens samlede Indskud og Laan fra indenlandske Sparekasser — heri ikke medregnet de under Nr. 8 nævnte Indskud — udviser siden ultimo August 1939, dog ikke af et større Beløb end Stigningen indtil ultimo December 1942,
- 4) 15 pCt. af Bankens samlede Indskud og Laan fra indenlandske Sparekasser — heri ikke medregnet de under Nr. 8 nævnte Indskud — dog ikke af et større Beløb

- end Bankens samlede Indskud og Laan fra indenlandske Sparekasser pr. ultimo December 1942,
- 5) 5 pCt. af Bankens samlede Indlaan paa Bankbog m. v. paa Anfordring eller med kortere Opsigelsesvarsel end 3 Maaneder,
  - 6) 45 pCt. af den Stigning, Bankens samlede Indlaan paa Bankbog m. v. paa Anfordring eller med kortere Opsigelsesvarsel end 3 Maaneder udviser siden ultimo December 1942,
  - 7) 50 pCt. af den Stigning, Bankens samlede Indlaan med et Opsigelsesvarsel paa mindst 3, men under 6 Maaneder udviser siden ultimo December 1942, og
  - 8) 100 pCt. af saadanne Indskud, som er modtaget fra indenlandske Banker eller Sparekasser, og som af disse henregnes til Kassebeholdningen i Forhold til henholdsvis nærværende Lov og den for Sparekasser gældende tilsvarende Lov.

Bestemmelserne under Nr. 6 og 7 kommer ikke til Anvendelse paa Banker, hvis samlede Indskud paa de under Nr. 1—8 nævnte Konti ifølge den senest aflagte Maanedsbalance udgør mindre end 1 Mill. Kr.

Det nye heri er Punkterne 6 og 7 samt Paragraffens sidste Stk. Da Sparekasserne er blevet inddraget under en tilsvarende Lovgivning, bestemmes det i Punkterne 3 og 4, at den Stigning, som Sparekassernes almindelige Indskud i Bankerne maatte udvise efter December 1942, ikke skal medregnes til de Indskud, paa Grundlag af hvilke Binding finder Sted. Som en Konsekvens af Tillægget til Sparekasseloven er tillige Punkt 8 blevet ændret. I Loven af 3. Juli 1943 havde det tilsvarende Punkt følgende Ordlyd: »100 pCt. af saadanne Indskud, som — direkte eller gennem anden Bank — er modtaget fra indenlandske Banker, og som af disse henregnes til Kassebeholdningen i Forhold til nærværende Lov, jfr. § 2.«

Det oprindelige Lovforslag indeholdt foruden de ovenførte otte Punkter et niende Punkt, der fulgte lige efter Punkt 1, og som forøgede Kravet til Kassebeholdningen med et Beløb, svarende til 10 pCt. af den Stigning, Bankens samlede Indskud paa Foliokonto og Kontokurant-Konto udviste siden ultimo December 1942. Denne Bestemmelse blev fjernet i Folketinget, hvor man ogsaa nedsatte de under Punkterne 6 og 7 anførte Procenter fra de oprindeligt foreslaaede 60 og 65 til henholdsvis 45 og 50. Disse Ændringer begrundes i Folketingsudvalgets Betænkning saaledes:

»Bestemmelserne i § 1 i Forslaget vedrørende *Bankernes* Forhold hviler paa det Princip, at den Binding, som har fundet Sted i Henhold til Loven af 3. Juli 1942 paa Grundlag af Væksten i Bankernes Indlaansmidler indtil ultimo December 1942, opretholdes i det væsentlige uændret, og at der, for saa vidt angaar den eventuelle Stigning i Indlaansmidlerne efter det nævnte Tidspunkt, bindes i alt 65 pCt. For *Sparekassernes* Vedkommende er der foreslaaet en tilsvarende Binding af Stigningen i Indlaanene siden ultimo December 1942.

Under Drøftelserne i Udvalget har det været fremhævet, at en Binding af det anførte Omfang, i Særdeleshed for Sparekassernes Vedkommende, vil betyde et meget alvorligt Indgreb, og det har derfor været foreslaaet at reducere Bindingen, i hvert Fald for saa vidt angaar Sparekasserne.

Ministeren for Handel, Industri og Søfart har ikke ment at burde modsætte sig de fremkomne Ønsker om en vis *Lempelse* i de foreslaaede Bestemmelser, men har fastholdt, at Lempelserne maa finde ensartet Anvendelse paa begge Kategorier af Pengeinstitutter, og Ministeren har herefter foreslaaet, at den omhandlede Binding paa 65 pCt. af Stigningen i Indlaansmidlerne siden ultimo December 1942 formindskes til 50 pCt. For saa vidt angaar Bankernes Indskud paa Folio og Kontokurant-Konto, er der dog ikke fundet Anledning til at foreslaa nogen Lempelse i de Bestemmelser, som gælder i Henhold til Loven af 3. Juli 1942, hvorefter der i Almindelighed vil være Pligt til at baandlægge 55 pCt. af Stigningen. I Overensstemmelse hermed er Ændringsforslagene Nr. 1—5 vedrørende Bankerne og Ændringsforslag Nr. 1 vedrørende Sparekasserne udarbejdet.«

Paragraffens sidste Stk. tilsigter at undtage de med Hensyn til Indlaanskapitalens Størrelse mindste Banker — det drejer sig dog i alt kun om 4 Banker — fra den Skærpelse af Likviditetskravet, som Loven indeholder med Hensyn til Indlaan paa Bankbog m. v. Dette blev foreslaaet af Handelsministeren under Henvisning til, at en tilsvarende Lempelse fandtes i Lovforslaget angaaende Sparekasserne.

§§ 2, 4, 5 og 7 er overført uforandret fra Loven af 3. Juli 1942.

I § 3 er Affattelsen af Overgangs- og Dispensationsbestemmelserne bragt i Overensstemmelse med de nye Bestemmelser i § 1. Det fastsættes nu, at en Bank, der ikke opfylder Forskrifterne i Lovens § 1, skal berigtige dette Forhold inden 3 Maaneder efter det Tidspunkt, fra hvilket de nævnte Forskrifter finder Anvendelse paa Banken. Saafremt Banken inden 2 Maaneder efter det omhandlede Tidspunkt

indgiver Ansøgning herom, kan Ministeren for Handel, Industri og Søfart efter indhøvet Erklæring fra Bankinspektøren og Danmarks Nationalbank tillade, at en Bank fritages helt eller delvis for at opfylde Forskrifterne i § 1.

Saafernt særlige Omstændigheder maatte tale herfor og Danmarks Nationalbank indstiller det, kan Ministeren for Handel, Industri og Søfart ogsaa efter senere indgiven Ansøgning helt eller delvis fritage en Bank for at opfylde Forskrifterne i § 1.

§ 6, der er ny, lyder saaledes:

Ved *Opgørelse af en Banks samlede Gælds- og Garantiforpligtelser* med Henblik paa Bestemmelserne i §§ 7 og 13 i Lov om Banker, jfr. Lovbekendtgørelse Nr. 254 af 25. Juli 1938, kan fradrages et Beløb svarende til det Beløb, som vedkommende Bank i Henhold til nærværende Lovs § 1, jfr. § 3, skal holde som Kassebeholdning ud over de likvide Beholdninger, som det i Henhold til Banklovens § 11 paahviler Banken at have til Raadighed.

For saa vidt en Banks Kassebeholdning maatte overstige, hvad Banken i Henhold til nærværende Lov og Banklovens § 11 skal have til Raadighed, vil der med Bankinspektørens Samtykke kunne bortses fra det overskydende Beløb ved den i 1. Stykke nævnte Opgørelse af Bankens Gælds- og Garantiforpligtelser.

Ifølge Bestemmelserne i Banklovens § 7 skal en Banks *Egenkapital* udgøre mindst en Tiendedel af Bankens samlede Gælds- og Garantiforpligtelser. Efterhaanden som Bankernes Indlaan er blevet forøget, er en Del Banker blevet ude af Stand til at opfylde dette Krav, saa at det har været nødvendigt at dispensere fra den nævnte Bestemmelse. Da den stærke Vækst i Bankernes Indlaan i Henhold til Bestemmelserne i Loven af 3. Juli 1942 og nærværende Lov for den overvejende Dels Vedkommende skal bindes som Kassebeholdning, medfører Forøgelsen af Indlaansmassen ikke en tilsvarende Stigning i Bankernes Udlaansvirksomhed, herunder Anbringelsen af Midler i Fonds. Man har derfor fundet det rimeligt, at Bestemmelserne i Banklovens § 7 lempes, saa at der ved Opgørelsen af Gælds- og Garantiforpligtelserne kan fradrages et Beløb svarende til den ekstraordinære Kassebeholdning. En tilsvarende Lempelse er foretaget med Hensyn til Bestemmelserne i Banklovens § 13, hvorefter der, saafremt en Banks Egenkapital ikke udgør mindst 15 pCt. af de samlede

Gælds- og Garantiforpligtelser, skal henlægges mindst 20 pCt. af Bankens aarlige Overskud til dens Reserver.

Stk. 2 blev indsat i Folketinget med det Formaal at imødekomme en Henvendelse fra Bankerne, i hvilken der pegedes paa, at Bankernes Kassebeholdninger under de nuværende Forhold ofte langt overstiger den Kassebeholdning, der i Henhold til Banklovens § 11 og Tillægsloven skal have til Raa-dighed.

§ 8 ophæver det midlertidige Banklovstillæg af 3. Juli 1942 og gaar i øvrigt ud paa, at Loven, der ikke gælder for Færøerne, træder i Kraft straks og har Gyldighed indtil Udgangen af Marts 1945.

Efter hvad *Handelsministeren* oplyste i Landstinget, vil Loven medføre Binding af Midler til et Beløb af 85,7 Mill. Kr., beregnet paa Grundlag af Bankstatistikken pr. ultimo Maj 1943. Dersom Loven var blevet vedtaget i den oprindelig foreslaaede Skikkelse, var Bindingen kommet op paa et betydelig større Beløb, nemlig 133,5 Mill. Kr.

Til Begrundelse af Nødvendigheden af en saadan Binding ud over, hvad der krævedes efter Loven af 3. Juli 1942, oplyste Handelsministeren, at Bankernes Indlaansmidler ved Udgangen af Maj 1943 udgjorde 4 087 Mill. Kr. mod 3 724 Mill. Kr. pr. ultimo December 1942 og 2 460 Mill. Kr. ved Krigens Udbrud. »Under Hensyn til den saaledes skete store Stigning i Indlaanene har Danmarks Nationalbank ikke ment det tilstrækkeligt at blive staaende ved de Regler, der indeholdes i Loven af 3. Juli 1942. Nationalbanken har derfor henstillet, at der træffes en Række yderligere Foranstaltninger til Imødegaaelse af Inflationsfaren, og Nationalbanken har herunder foreslaaet, at de i Loven af 3. Juli 1942 hjemlede Krav til Bankernes Likviditet skærpes, ligesom man har henstillet, at der ogsaa gennemføres Bindingsregler for Sparekassernes Vedkommende. Regeringen har kunnet tiltræde Nationalbankens Indstilling, og det Forslag, der blev fremsat for det høje Folketing, tog i Overensstemmelse med Nationalbankens Indstilling Sigte paa at udvide de allerede gældende Bindingsbestemmelser samt paa ogsaa at gennemføre Bindingsbestemmelser for Sparekassernes Vedkommende.«

Lovforslaget vedtoges i *Folketinget* med 92 Stemmer uden Modstemmer, idet 4 Medlemmer hverken stemte for eller imod.

I Landstinget skete Vedtagelsen med 57 Stemmer mod 1 (J. S. Foget).

105. Midlertidig Lov om Tillæg til Lov om Sparekasser. (Minister for Handel, Industri og Søfart *Halfdan Hendriksen*). [A. Sp. 5173. — C. Sp. 2039 og 2113].

Fremsat i *Folketinget* $2\frac{8}{5}$ (F. Sp. 1644). 1. Beh. $\frac{2}{6}$ (F. Sp. 1778). Partiernes Ordførere: Gustav Pedersen, Henning Hasle, Himmelstrup og Rasmussen (Gylling). Henvist til samme Udvalg som Forslag til Lov om Udskrivning af en Krigskonjunkturskat m. v. for Skatteaaret 1943—44 samt om bunden Opsparing (se Side 127). Betænkning (B. Sp. 1753) afgivet $\frac{2^6}{6}$. (Ordfører: Ole Bjørn Kraft). 2. Beh. $\frac{2^9}{6}$ (F. Sp. 1901, jfr. 1938). 3. Beh. $\frac{3^0}{6}$ (F. Sp. 1974). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{3^0}{6}$ (L. Sp. 1009, jfr. 1018). Partiernes Ordførere: Jørgen Møller, Stensballe, Stein og Martin Sørensen (Peterslund). Henvist til samme Udvalg som Forslag til Lov om Udskrivning af en Krigskonjunkturskat m. v. for Skatteaaret 1943—44 samt om bunden Opsparing (se Side 127). Betænkning (B. Sp. 1879) afgivet $\frac{2}{7}$. (Ordfører: Stein). 2. Beh. $\frac{2}{7}$ (L. Sp. 1051). 3. Beh. $\frac{2}{7}$ (L. Sp. 1054). *Loven stadfæstet 8. Juli 1943.* (Lov-Tid. Nr. 344).

Medens *Pengerigigheden* i de første Krigsaaar væsentlig gjorde sig gældende for *Bankernes* Vedkommende, medførte Forholdene efterhaanden, at der ogsaa indtraf en væsentlig Forøgelse af *Sparekassernes* Indlaan. Under Hensyn hertil indstillede *Nationalbanken* til Handelsministeriet, at de nye Bestemmelser om *Binding af den overvejende Del af Indskudstigningen* i Bankerne siden ultimo December 1942, som i et samtidigt forelagt Lovforslag (jfr. den foregaaende Sag) foresloges for Bankernes Vedkommende, ogsaa blev gennemført i Forhold til Sparekasserne. De i Loven af 3. Juli 1942 foreskrevne Bindingsbestemmelser foresloges derimod ikke udvidet til at omfatte Sparekasserne.

Af samtlige 515 Sparekasser her i Landet havde ved Regnskabsafslutningen pr. ultimo Marts 1942 de 320 Sparekasser mindre end 1 Mill. Kr. i Indlaanskaptal. De samlede Indlaan i disse Sparekasser udgjorde 118 Mill. Kr. I de øvrige 195 Sparekasser indestod 2 342 Mill. Kr., saa at mere end 95 pCt. af de danske Sparekassers samlede Indlaan indestod i de større Sparekasser. Man ansaa det derfor for hensigtsmæssigt at holde de Sparekasser, hvis Indlaan udgør mindre end 1 Mill. Kr., uden for Bindingsbestemmelserne.

Nationalbankens Indstilling fik til Følge, at Handelsministeren forelagde Rigsdagen et Forslag om Skærpelse af Sparekasselovens Likviditetsbestemmelser i Overensstemmelse med, hvad der skete for Bankernes Vedkommende. Dette Forslag gennemførtes paa Rigsdagen med nogle Ændringer, som der er gjort Rede for i Tilslutning til nedenstaaende Gengivelse af Loven:

§ 1. Ud over de likvide Beholdninger, som det i Henhold til § 10 i Lov om Sparekasser af 18. Maj 1937, jfr. Lovbekendtgørelse Nr. 255 af 25. Juli 1938, paahviler Sparekasserne at have til Raadighed, skal en Sparekasse, hvis samlede Indlaan ifølge den senest opgjorte Kvartalsbalance udgør *mindst 1 Mill. Kr.*, til enhver Tid i Kassebeholdning have et Beløb, der er lig med Summen af:

- 1) 50 pCt. af den Stigning, Sparekassernes samlede Indlaan, bortset fra Indskud fra andre Sparekasser eller fra Banker og bortset fra Indlaan med Opsigelsesvarsel paa 6 Maaneder eller længere Tid, udviser siden ultimo December 1942,
- 2) 100 pCt. af saadanne Indskud, som er modtaget fra indenlandske Sparekasser, og som af disse henregnes til Kassebeholdningen i Forhold til nærværende Lov.

§ 2. *Netto-Anfordringstilgodehavender* hos Danmarks Nationalbank og hos indenlandske Banker og Sparekasser opgjort under eet, men ikke Beløb, som indestaar paa Postgirokonto, kan i Forhold til nærværende Lov *medregnes til en Sparekasses Kassebeholdning.*

§ 3. En Sparekasse, der *ikke opfylder Forskrifterne* i Lovens § 1, skal *berigtige* dette Forhold inden 3 Maaneder efter det Tidspunkt, fra hvilket de nævnte Forskrifter finder Anvendelse paa Sparekassen.

Saafernt særlige Omstændigheder maatte tale herfor, kan Ministeren for Handel, Industri og Søfart efter derom indgiven Ansøgning og efter indhentet Erklæring fra Sparekassinspektøren og Danmarks Nationalbank tillade, at en Sparekasse helt eller delvis *fritages for at opfylde Forskrifterne* i § 1.

§ 4. Saafernt Forholdene giver Grundlag herfor, kan Ministeren for Handel, Industri og Søfart efter Indstilling fra Danmarks Nationalbank foretage *en for alle Sparekasser gældende Nedsættelse* af den i § 1, Nr. 1, nævnte Procentsats.

Den saaledes nedsatte Sats kan inden for den i § 1 nævnte Grænse *paa ny forhøjes* af Ministeren for Handel, Industri og Søfart efter Indstilling fra Danmarks Nationalbank.

§ 5. Enhver Sparekasse, der omfattes af Forskrifterne i § 1, skal sammen med Indsendelsen af Kvartalsbalancen til Sparekasseinspektøren indsende en *Redegørelse for Sparekassens Forhold til nærværende Lov*, opstillet i en af Ministeren for Handel, Industri og Søfart foreskrevet Fællesform. Sparekasseinspektøren paaser, at Lovens Forskrifter er oplydt, og afgiver inden den 15. i hvert Kvartals 2den Maaned Indberetning til Ministeren for Handel, Industri og Søfart om Sparekassernes Forhold til Loven. Genpart af Indberetningen tilstilles Danmarks Nationalbank. For de Sparekassers Vedkommende, der ikke opfylder Forskrifterne i § 1, jfr. § 3, fastsætter Ministeren en Frist af ikke over 1 Maaned, inden hvilken Kassebeholdningen skal være bragt op til den paabudte Størrelse.

§ 6. Ved Opgørelse af en Sparekasses *samlede Forpligtelser* med Henblik paa Bestemmelserne i § 15 i Lov om Sparekasser, jfr. Lovbekendtgørelse Nr. 255 af 25. Juli 1938*), kan fradrages et Beløb svarende til det Beløb, som vedkommende Sparekasse i Henhold til nærværende Lovs § 1, jfr. § 3, skal holde som Kassebeholdning ud over de likvide Beholdninger, som det i Henhold til Sparekasselovens § 10 paahviler Sparekassen at have til Raadighed.

For saa vidt en Sparekasses Kassebeholdning maatte overstige, hvad Sparekassen i Henhold til nærværende Lov og Sparekasselovens § 15 skal have til Raadighed, vil der med Sparekasseinspektørens Samtykke kunne bortses fra det overskydende Beløb ved den i 1. Stk. nævnte Opgørelse af Sparekassens Forpligtelser.

§ 7. Med Henblik paa Tilvejebringelsen af en periodisk *Sparekassestatistik* kan Ministeren for Handel, Industri og

---

*) Ifølge Bestemmelserne i Sparekasselovens § 15 kan der af en Sparekasses aarlige Overskud efter Generalforsamlingens Beslutning anvendes et Beløb til almennyttige eller velgørende Formaal. Saa længe Sparekassens Egenkapital ikke udgør mindst 15 pCt. af Sparekassens samlede Forpligtelser, kan der dog til de nævnte Formaal højst anvendes 10 pCt. af Overskuddet.

Søfart bestemme, at Sparekasserne skal opgøre maanedlige Balancer, affattet i Overensstemmelse med en af Ministeren fastsat Fællesform, og indsende disse til Sparekasseinspektøren.

§ 8. Overtrædelse af de i denne Lov indeholdte Bestemmelser straffes med *Boder*, der tilfalder Statskassen. Tiltale finder kun Sted, saafremt Ministeren for Handel, Industri og Søfart begærer dette.

§ 9. Denne Lov, der ikke gælder for Færøerne, træder i Kraft straks og har Gyldighed indtil Udgangen af Marts Maaned 1945.

Den i § 1 under 1) anførte Bindingsprocent var oprindelig foreslaaet fastsat til 65, men nedsattes under Sagens Behandling i Folketinget til 50.

Samtidig blev der til § 6, som fra først af kun omfattede 1. Stk., føjet 2. Stk.

Tilsvarende Ændringer foretoges i Lovforslaget om Tillæg til Bankloven, hvilket Lovforslag behandledes samtidig med det her omhandlede.

Endelig blev Sparekasse-Forslaget i Folketinget udvidet med § 7, som ikke fandtes i det oprindelige Forslag. Ifølge denne Paragraf kan Handelsministeren i Lighed med, hvad der i Forvejen var gældende for Bankernes Vedkommende, paalægge Sparekasserne at indsende *maanedlige Balancer* til Sparekasseinspektøren. Efter hvad der oplyses i Folketingsudvalgets Betænkning, er det dog Tanken foreløbig kun at paalægge Sparekasser, i hvilke Sparernes Tilgodehavende overstiger 5 Mill. Kr., denne Indberetningspligt. Efter Stillingen den 31. Marts 1943 vil herefter 87 Sparekasser falde ind under Bestemmelserne herom, medens de øvrige Sparekasser som hidtil kun behøver at indsende Kvartalsbalancer.

Under Sagens Behandling paa Rigsdagen blev det fra flere Sider paapeget, at Sparekassernes Indlaansmidler var af en noget anden Karakter end Bankernes, og at Bindingsbestemmelser derfor var mindre paakrævede for de førstnævntes end for de sidstnævntes Vedkommende. Det gjordes ligeledes gældende, at man maatte søge at undgaa at skærpe Kravene til Sparekassernes Likviditet saa meget, at dette resulterede i en Sænkning af Indlaansrenten. I Folketinget gav *Himmelstrup* (V.) under Henvisning hertil Udtryk for megen Betænkelse ved det af Handelsministeren fremsatte Lovforslag. *Handelsministeren* erkendte, at Loven maaske ikke var stærkt paakrævet under de øjeblikkelige Forhold; men med Henblik paa den videre Udvikling maatte man have

ogsaa Sparekasserne ind under denne Lovgivning. Allerede ved Lovforslagets første Behandling i Folketinget erklærede Ministeren sig rede til Forhandling om de foreslaaede Bindingsregler, og saadanne Forhandlinger blev ogsaa optaget i Udvalget med det Resultat, at Handelsministeren stillede Ændringsforslag om den forannævnte Nedsættelse af Bindingsprocenten. Betydningen heraf fremgaar af, at det i Henhold til Loven bundne Beløb derved formindskedes fra 90 til 65 Mill. Kr., beregnet paa Grundlag af Stillingen ved Udgangen af April 1943.

Fra *Fællesrepræsentationen for de danske Sparekasser* modtog det paagældende Folketingsudvalg en Skrivelse, i hvilken denne Organisation gjorde gældende, at den ansaa det for ganske upaakrævet, at der nu blev paalagt Sparekasserne nogen større Likviditetspligt end den i Sparekasseloven paabudte. »Sparekasserne kan naturligvis« — hedder det videre i Skrivelsen — »kun se med Sympati paa, at de ledige Penge holdes i den størst mulige Ro, saa at de over det mindst mulige Pres paa Prisniveauet. Men man maa formene, at den Linie, som Sparekasserne hidtil har fulgt, nemlig i det store og hele at fastholde deres Indlaansrente for Penge paa almindelige Sparevilkaar og paa Opsigelse (3 Maaneder), netop har virket til at holde Pengene i Ro i Sparekasserne. Selv med det sidste Aars daarlige Kaar for Anbringelse af Sparekassernes Midler og den derved reducerede Indtjeningssevne har man af Hensyn til de nuværende Sparere og for ikke at svække Befolkningens Interesse for Opsparingen fastholdt den nævnte Linie for Indlaansrenten, og denne Linie agter Sparekasserne fremdeles at følge, saa længe det er dem muligt. Men denne Fastholden af Indlaansrenten anser Sparekasserne sig ikke i Stand til at fortsætte, dersom den i Lovforslaget paabudte Udvidelse af Likviditetskravet gennemføres. Med den ringe Margen imellem Udlaans- og Indlaansrente, som Sparekasserne i Modsætning til Bankerne arbejder med, vil det skærpede Likviditetskrav sikkert gennemgaaende nødvendiggøre en Nedsættelse af Indlaansrenten i Sparekasserne. Men herved vil Loven netop komme til at virke lige i modsat Retning af det, man ønsker, nemlig at holde Pengene i Ro. For det første maa det befrygtes, at de indestaaende Penge i nogen Grad vil søge bort fra Sparekasserne bl. a. til løs Anbringelse i Obligationer, hvorefter vil følge Uro paa Obligationmarkedet, hvortil kommer, at en Nedsættelse af Sparekasserrenten i sig selv vil virke stimulerende paa Obligationsskurserne. Men navnlig maa det anses for givet, at Sparekasserne i langt højere Grad end nu vil nægte at modtage Penge, som netop derved vil blive fristet til at gaa de gale Veje.« Ogsaa af denne Grund maatte Fælles-

repræsentationen bestemt fraraade, at Lovforslaget blev op-
højet til Lov.

Efter Vedtagelsen af Handelsministerens Ændringsforslag om Lempelse af Bindingsreglerne m. v. vedtoges Lovforslaget i *Folketinget* med 92 Stemmer mod 2, idet 2 Medlemmer afholdt sig fra at stemme. I *Landstinget* skete Vedtagelsen med 56 Stemmer mod 1.

106. Lov om Ændring af Lov Nr. 282 af 30. Juni 1941 om Udbyttebegrænsning m. v. (Minister for Handel, Industri og Søfart *Halfdan Hendriksen*). [A. Sp. 5071. — C. Sp. 1311 og 1355].

Fremsat i *Folketinget* $12\frac{1}{5}$ (F. Sp. 1546). 1. Beh. $13\frac{1}{5}$ (F. Sp. 1550). 2. Beh. $25\frac{1}{5}$ (F. Sp. 1596). 3. Beh. $26\frac{1}{5}$ (F. Sp. 1600). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $28\frac{1}{5}$ (L. Sp. 791). 2. Beh. $2\frac{1}{6}$ (L. Sp. 824). 3. Beh. $2\frac{1}{6}$ (L. Sp. 845). *Loven stadfæstet 16. Juni 1943*. (Lov-Tid. Nr. 298).

Bestemmelserne i Lov af 30. Juni 1941 om Begrænsning af Udbytte og Bestyrelsesvederlag i Aktieselskaber m. v. fandt, saaledes som de ændredes ved Lov Nr. 252 af 18. Juni 1942 (Aarbog 1941—42, Side 357) kun Anvendelse paa Regnskabsaar, der udløb inden 1. Juli 1943. Efter den nu stedfundne Ændring gælder Loven for alle Regnskabsaar, der udløber inden *1. Juli 1944*.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

107. Lov om Ændringer i og Tilføjelser til Lov Nr. 396 af 25. Juli 1940 om Krigsulykkesforsikring. (Minister for Handel, Industri og Søfart *Halfdan Hendriksen*). [A. Sp. 2705. — C. Sp. 101 og 107].

Fremsat i *Landstinget* $18\frac{1}{11}$ (L. Sp. 180). 1. Beh. $19\frac{1}{11}$ (L. Sp. 187). Partiernes Ordførere: V. S. Petersen, Thisted Knudsen, Stein og Lannung. 2. Beh. $19\frac{1}{11}$ (L. Sp. 191). 3. Beh. $19\frac{1}{11}$ (L. Sp. 195). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. $25\frac{1}{11}$ (F. Sp. 237). Partiernes Ordførere: P. Mortensen, Jensen-Brobj og Skjerbæk. 2. Beh. $26\frac{1}{11}$ (F. Sp. 244). 3. Beh. $26\frac{1}{11}$ (F. Sp. 245). *Loven stadfæstet 28. November 1942*. (Lov-Tid. Nr. 471).

Den ved Lov af 25. Juli 1940 om Krigsulykkesforsikring (Aarbog 1939—40, Side 491) oprettede Forsikring mod Følger af Krigsulykker omfattede kun Erstatning i Tilfælde af *Invaliditet* eller *Død*, ydet efter Reglerne i Ulykkesforsikringsloven af 20. Maj 1933, ikke derimod en Ret til *Dagpenge* og *særlig Sygebehandling* som den, Ulykkesforsikringsloven i øvrigt hjemler, naar der foreligger en midlertidig Forringelse af Erhvervsevnen. Aarsagen hertil laa for en stor Del deri, at man havde ønsket at undgaa de med Dagpengeydelsen forbundne Kontrolforanstaltninger og den deraf følgende Administration. Desuden tog man i Betragtning, at Loven aabnede Adgang til at yde Forskud paa Erstatninger, og at Invaliditetserstatninger skulde fastsættes paa Grundlag af den forsikredes Alder ved Ulykkestilfældets Indtræden, ikke som efter Ulykkesforsikringslovens Regler ved Erstatningens Fastsættelse. Endelig anførtes det til Begrundelse af den trufne Ordning, at de tilskadekomne, indtil Forskud opnaaedes eller Erstatning udbetaltes, kunde hjælpes gennem Ydelser fra Sygekassen og gennem Særhjælp. Fra forskellig Side fremkom der imidlertid efter Lovens Gennemførelse Henvendelser om, at de forsikrede efter Krigsulykkesforsikringsloven i videst muligt Omfang maatte blive ligestillet med de forsikrede efter Ulykkesforsikringsloven, saa at de Ydelser, der nødvendigvis maa gives i det forholdsvis lange Tidsrum, indtil Erstatningen kan fastsættes, blev mindre afhængige af den Pengehjælp, vedkommende havde sikret sig i Sygekassen, og helt uafhængige af Forsorgslovens Regler om Trang.

I Overensstemmelse hermed gaar den i Overskriften nævnte Lov ud paa at udvide Krigsulykkesforsikringen saaledes, at den giver Ret til Dagpenge og særlig Sygebehandling efter Ulykkesforsikringslovens Regler. Dette har fundet Udtryk i en Række Ændringer i Krigsulykkesforsikringsloven, hvortil føjer sig enkelte andre Ændringer, som tildels kun tilsigter at tydeliggøre Bestemmelser i Loven. Der havde været Ønsker fremme om, at Krigsulykkesforsikringen ogsaa skulde omfatte *Begravelseshjælp*, men dette fandt Ministeriet upaakrævet i Betragtning af, at Begravelseshjælp ved Folkeforsikringslovens § 20 er blevet gjort til en tvungen Sygekasseydelse.

Lovens Hovedbestemmelse angaar Krigsulykkesforsikringslovens § 4, som har faaet tølgende Affattelse:

»Invaliditets- og Dødsrerstatning samt Dagpenge og særlig Sygebehandling ydes efter Reglerne i Ulykkesforsikringslovens Kap. IV. Dog kommer Bestemmelserne i denne Lovs § 24, 30, 42 og 44, Stk. 3, ikke til Anvendelse, og særlig Sygebehandling ydes tillige til saadanne forsikrede, som ikke er nydende Medlemmer af den offentlige Sygeforsikring. Invaliditetserstatning udredes altid med en efter Omsætningsreglerne i Bekendtgørelse Nr. 59 af 7. Marts 1935 bestemt Ydelse een Gang for alle.«

Oprindeligt stod der i § 4, at Invaliditets- og Dødsrerstatning skulde ydes efter Reglerne i Ulykkesforsikringsloven. Dog skulde Ulykkesforsikringslovens § 44, Stk. 3 (om Beregning af Erstatningen efter en Aarsfortjeneste paa højest 1 200 Kr.) ikke komme til Anvendelse, og Invaliditetserstatning skulde fastsættes paa Grundlag af den forsikredes Alder ved Ulykkestilfældets Indtræden; derefter fulgte den fortsat gældende Regel om Udredning af Invaliditetserstatninger een Gang for alle. Nu har man altsaa, samtidig med at nye Ydelser er kommet til, undtaget flere andre af Ulykkesforsikringslovens Bestemmelser fra at komme til Anvendelse, nemlig: § 24 (angaaende Sygekassers Ret til Refusion for Dagpenge, udbetalt efter Folkeforsikringsloven i Anledning af Ulykkestilfælde), § 30 (angaaende Arbejdsgiveres Ret til at oppebære Dagpenge, naar de har givet tilskadekomne Arbejdere fuldt Arbejdsvederlag) og § 42 (angaaende Reduktion af Invaliditetserstatning, naar der ydes Pension); den sidstnævnte Undtagelse betegner kun Godkendelse af en Regel, som i Forvejen var antaget at maatte gælde.

For det Tilfælde, at de nye Bestemmelser om Ydelse af Dagpenge og særlig Sygebehandling skulde medføre en saa stor Forhøjelse af *Forsikringsforbundets Forpligtelser*, at de i Loven fastsatte Forsikringsbidrag (indtil 12 Kr. aarlig for hver Person i højest 5 Aar efter Krigens Slutning) ikke forslaar til fuldt ud at dække Udgifterne til saavel Dagpenge som Erstatninger, er der i § 5 indføjet en Bestemmelse om, at Handelsministeren efter Forhandling med Socialministeren og Finansministeren kan *forlænge den 5-aarige Frist for Opkrævning af Bidrag fra de invalideforsikrede*, saafremt Forholdene til sin Tid maatte tilsige det. Det fremgaar dog af Bemærkningerne til det af Handelsministeren fremsatte Lovforslag,

at de omkring 120 Mill. Kr., som efter en foreliggende Beregning skulde kunne opkræves i Løbet af en 5-aarig Periode, maa antages at være tilstrækkelige til at dække ikke blot den oprindelige, men ogsaa den udvidede Risiko.

Efter Krigsulykkesforsikringslovens § 7 finder Betaling af *Erstatninger* ikke Sted før Krigens Afslutning, men *Forskud* paa Erstatninger kan ydes af Invalidforsikringsfonden efter nærmere fastsatte Regler. Under Hensyn til Formaalet med Ydelsen af *Dagpenge og særlig Sygebehandling* har man anset det for ønskeligt, at disse Ydelser *udredes, saa snart Betingelserne foreligger, og med de fulde Beløb*; det fastsættes derfor i Loven, at disse Ydelser skal udredes forskudsvis af Invalidforsikringsfonden for til sin Tid at refunderes Fonden af Forsikringsforbundet. Heraf følger, at disse Krav ikke — som Kravene paa Invaliditets- og Dødsrerstatningerne — vil kunne rammes af en eventuel Nedsættelse.

For at faa Ordningen forvaltet paa den letteste Maade er det Tanken at overlade til *Sygekasserne og Sygeforeningerne* under Sygekassedirektoratets (Invalidforsikringsfondens) Vejledning og Tilsyn at foretage de fornødne Udbetalinger og Kontrolforanstaltninger. Der tilsiges derfor disse Organer et *Vederlag* for deres Medvirken ved Lovens Forvaltning.

Endelig skal nævnes, at Loven indeholder en Bestemmelse om, at Krav paa Dagpenge og særlig Sygebehandling ikke skal kunne stilles efter Krigsulykkesforsikringsloven, saafremt saadanne Ydelser udredes efter anden, dansk eller fremmed Lovgivning.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

---

108. Lov om Ændring i Lov Nr. 172 af 12. April 1940 om Krigsforsikring af Løsøre. (Minister for Handel, Industri og Søfart *Halfdan Hendriksen*). [A. Sp. 5081. — C. Sp. 1381 og 2107].

Fremsat i *Folketinget* $12\frac{1}{5}$ (F. Sp. 1548). 1. Beh. $13\frac{1}{5}$ (F. Sp. 1561). Partiernes Ordførere: J. Chr. Jensen, Aksel Møller, Hans Conrad Koefoed og Valdemar Sørensen. Henvist til samme Udvalg som Forslag til Lov om Ændringer i Lov Nr. 473 af 22. December 1939 om Krigsforsikring af Byg-

ninger (se Side 313). Betænkning (B. Sp. 923) afgivet $1^8/5$. (Ordfører: Aksel Møller). 2. Beh. $2^3/6$ (F. Sp. 1870). 3. Beh. $2^4/6$ (F. Sp. 1878). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $2^9/6$ (L. Sp. 895). 2. Beh. $1/7$ (L. Sp. 1037). 3. Beh. $2/7$ (L. Sp. 1044). *Loven stadfæstet 8. Juli 1943*. (Lov-Tid. Nr. 345).

Den heromhandlede Lov slutter sig til den samtidig gennemførte Lov om Ændring i Loven af 22. December 1939 om Krigsforsikring af Bygninger (jfr. Nr. 74) og tilsigter bl. a. at inddrage Løsøre, der hører til *Kirker*, bortset fra de af Folkekirkens Kirker, som er selvejende eller bestyres efter Bestemmelserne for selvejende Kirker, samt romersk-katolske Kirker, under Løsøre-Krigsforsikringen. Samtidig udvides denne til ogsaa at omfatte Løsøre, tilhørende *Museer* med Undtagelse af Statens Museer. Under Hensyn til at nogle af Museerne ejer meget store Værdier, og at de maa være i Stand til at begrænse deres Risiko ved at fjerne særlig kostbare Genstande fra Samlingerne, har man dog begrænset Forsikringssummen for det enkelte Museum til *1 Mill. Kr.* For Samlinger, hvis Værdi overstiger 1 Mill. Kr., er Forsikringen for dette Beløb at opfatte som en Forsikring paa første Risiko, d. v. s., at Erstatningen skal dække Skaden til dennes fulde Beløb inden for Forsikringssummens Grænser.

Under Lovforslagets Behandling i et Folketingsudvalg enedes man tillige om — i Overensstemmelse med hvad der i Forvejen var sket med Hensyn til Krigsforsikringen af privat Indbo og af Landbrugets Løsøre (jfr. de to følgende Sager) — at *nedsætte Forsikringstagernes Selvrisiko*. Denne var tidligere 5 pCt., men skal efter den nye Lov kun udgøre 2 pCt.

Af praktiske Grunde er det bestemt, at de nye Bestemmelser kun finder Anvendelse paa Skader, der indtræffer efter Lovens Ikrafttræden.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

---

109. Lov om Ændring i Lov Nr. 218 af 30. April 1940 om Krigsforsikring af privat Indbo. (Minister for Handel, Industri og Søfart *Halfdan Hendriksen*). [A. Sp. 5073. — C. Sp. 1367 og 1387].

Fremsat i *Folketinget* $12/5$ (F. Sp. 1547). 1. Beh. $13/5$ (F. Sp. 1551). Partiernes Ordførere: J. Chr. Jensen, Aksel Møller, Hans Pinstrup, Peder Clausager og Stærmosé. Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (J. Chr. Jensen, Anders Andersen, Fr. Dalgaard, Poul Hansen, Jensen [Lillering], Lars M. Olsen, Anton Simonsen, N. P. Andreasen, Peder Clausager, Aksel Møller [Formand], Falk-Jensen, Hjermind, Hans Pinstrup [Sekretær], Jørgen Gram og Einar Simonsen). Betænkning (B. Sp. 918) afgivet $16/6$. (Ordfører: Aksel Møller). 2. Beh. $17/6$ (F. Sp. 1851). 3. Beh. $17/6$ (F. Sp. 1860). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $23/6$ (L. Sp. 880). Partiernes Ordførere: Hans Hansen, Thisted Knudsen, Stein og Lannung. 2. Beh. $24/6$ (L. Sp. 887). 3. Beh. $24/6$ (L. Sp. 889). *Loven stadfæstet 8. Juli 1943*. (Lov-Tid. Nr. 346). Traadt i Kraft straks.

Loven indeholder følgende fire Paragraffer:

§ 1. § 5, Stk. 3, i Lov Nr. 218 af 30. April 1940 om Krigsforsikring af privat Indbo affattes saaledes:

»Af sin samlede Skade bærer den enkelte skadelidende selv indtil 1 pCt. af Værdien før Skaden af samtlige ham tilhørende, af Forsikringen omfattede Genstande.«

§ 2. Den i § 1 angivne Ændring i Lov Nr. 218 af 30. April 1940 om Krigsforsikring af privat Indbo finder kun Anvendelse paa Skader, der indtræffer efter nærværende Lovs Ikrafttræden.

§ 3. Ministeren for Handel, Industri og Søfart bemyndiges til at lade Lov Nr. 218 af 30. April 1940 om Krigsforsikring af privat Indbo, saaledes som denne er ændret ved Lov Nr. 261 af 24. Juni 1942 og nærværende Lov, optrykke og bekendtgøre i Lovtidende som »Lov om Krigsforsikring af privat Indbo«.

§ 4. Denne Lov træder i Kraft straks.

Ifølge § 5, 3. Stk., i Loven af 30. April 1940 om Krigsforsikring af privat Indbo skulde den enkelte skadelidende selv bære indtil 3 pCt. af Værdien før Skaden af samtlige ham tilhørende af Forsikringen omfattede Genstande.

Fra forskellig Side blev der efter Lovens Ikrafttræden fremsat Ønske om *Nedsættelse* af denne *Selvrisiko*. Forvaltningsnævnet for Krigsforsikringen af privat Indbo mente ikke, der var tilstrækkelig Grund til at imødekomme dette Ønske, men

Handelsministeriet fandt det i Betragtning af Stigningen i Værdien af Indbogenstande efter Lovens Ikrafttræden forsvareligt, at en Nedsættelse fandt Sted. I det herom udarbejdede Lovforslag var Selvriskoen sat til $1\frac{1}{2}$ pCt., men under Sagens Behandling i et Folketingsudvalg, til hvilket ogsaa Lovforslaget om Ændring i Loven om Krigsforsikring af Landbrugets Løsøre var henvist, gik Handelsministeren med til, at Procenten yderligere blev nedsat til 1.

Under to Samraad, som Udvalget havde med Handelsministeren, var man inde paa Tanken om, *hvorvidt Selvriskoen overhovedet burde opretholdes*. For begge Lovforslagenes Vedkommende maa imidlertid, efter hvad der anføres i Betænkningen, Selvriskoprocenternes Tilstedeværelse paa den ene Side opfattes som begrundet i den Omstændighed, at *enhver Form for Krigsskade* paa privat Indbo og Landbrugsløsøre uden videre berettiger til Erstatning gennem Nævnene, og paa den anden Side anerkendte Udvalget, at man ved Selvriskoen *forhindrer Bagatel-skader* i at komme til Anmeldelse. Man fandt det derfor rimeligt at blive staaende ved de Selvriskoprocenter, som Handelsministeren havde stillet Ændringsforslag om.

Udvalget overvejede ligeledes, hvorvidt de foreslaede Nedsættelser burde have Virkning ogsaa for *tidligere indtraadte Skader*. Det vilde næppe frembyde uoverstigelige Vanskeligheder at omregulere Skadesopgørelserne for allerede afgjorte eller anerkendte Skader, men da et stort Antal Skader er afvist, fordi deres Størrelse ikke oversteg Selvforsikringssummen og mange rimeligvis overhovedet ikke er anmeldt, fordi den skadelidte har været klar over, at Skaden faldt inden for Selvriskosummen, og da Bevislighederne for disse Grupper af Skader næppe eksisterer længere, fandt Udvalget det ikke rigtigt at fremsætte noget Ændringsforslag herom.

Udvalget havde ogsaa Opmærksomheden henvendt paa de ofte betydelige økonomiske Tab, som paa Grund af Selvriskoreglerne har ramt Arbejdere, hvis *Arbejdstøj, Værktøj, Cykler m. v.* er blevet ødelagt ved Krigsskade paa Bedrifterne. Den foreslaede stærke Nedsættelse af Selvriskoprocenten i Loven om Krigsforsikring af privat Indbo vil imidlertid for Fremtiden begrænse disse Tabs privatøkonomiske Omfang stærkt, og Handelsministeren oplyste, at Forvaltningsnævnet for Krigsforsikringen af Løsøre følger den Praksis, at Værktøj og egentligt Arbejdstøj, der tilhører Arbejderne paa en Fabrik, men altid beror paa Arbejdsstedet, anses for omfattet af Krigsforsikringen af Løsøre, naar Værktøjet m. v. er dækket af en af Fabrikken tegnet Brandforsikring, medens Forvaltningsnævnet ikke har ment at have Hjemmel til at acceptere en tilsvarende Ordning, for saa vidt angaar Arbejdernes al-

mindelige Tøj, Cykler o. lign. Ministeren gav imidlertid over for Udvalget Udtryk for sin Vilje til i saa vid Udstrækning som muligt inden for Lovgivningens Rammer at søge disse Tab afhjulpet.

Endelig skal nævnes, at Udvalget drøftede Spørgsmaalet om Beregningen af Selvriskoen, for saa vidt angaar privat Indbo — saavel i Henhold til Loven om Krigsforsikring af privat Indbo som Loven om Krigsforsikring af Landbrugets Løsøre —, naar den forsikredes Indbo er fordelt paa flere Steder. Handelsministeren oplyste herom, at Forvaltningsnævnene hidtil konsekvent har fulgt den Praksis at beregne Selvriskoen paa Grundlag af Værdien af samtlige Indbogenstande, der tilhører vedkommende, uanset om disse maatte være fordelt paa flere Steder. Der er herved henvist til, at den Omstændighed, at en Person f. Eks. foruden sin Lejlighed i Byen har et Sommerhus, ikke synes at kunne motivere særskilt Beregning af Selvriskoen for Indbogenstande paa hver af de to Beboelser paa tilsvarende Maade, som naar Talen er om Driftsmidler. I Betragtning heraf fandt Udvalget ikke Anledning til at stille Forslaget om en ændret Praksis paa dette Omraade.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

---

110. Lov om Ændring i Lov Nr. 286 af 30. Maj 1940 om Krigsforsikring af Landbrugets Løsøre. (Minister for Handel, Industri og Søfart *Halfdan Hendriksen*). [A. Sp. 5077. — C. Sp. 1369 og 1387].

Fremsat i *Folketinget* $12\frac{1}{5}$ (F. Sp. 1547). 1. Beh. $13\frac{1}{5}$ (F. Sp. 1551). Partiernes Ordførere: J. Chr. Jensen, Aksel Møller, Hans Pinstrup, Peder Clausager og Stærmose. Henvist til samme Udvalg som Forslag til Lov om Ændring i Lov Nr. 218 af 30. April 1940 om Krigsforsikring af privat Indbo (se Side 383). Betænkning (B. Sp. 918) afgivet $16\frac{1}{6}$. (Ordfører: Aksel Møller). 2. Beh. $17\frac{1}{6}$ (F. Sp. 1851). 3. Beh. $17\frac{1}{6}$ (F. Sp. 1861). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $23\frac{1}{6}$ (L. Sp. 884, jfr. 880). Partiernes Ordførere: Hans Hansen, Thisted Knudsen, Stein og Lannung. 2. Beh. $24\frac{1}{6}$ (L. Sp. 887). 3. Beh. $24\frac{1}{6}$ (L. Sp. 889). *Loven stadfæstet 8. Juli 1943*. (Lov-Tid. Nr. 347).

Loven gennemførtes i Forbindelse med Lov om Ændring i Loven om Krigsforsikring af privat Indbo (jfr. den foregaaende Sag) og har et lignende Formaal som denne. Hvad den gaar ud paa, er følgende:

§ 1. § 5, Stk. 3, i Lov Nr. 286 af 30. Maj 1940 om Krigsforsikring af Landbrugets Løsøre affattes saaledes:

»Af sin samlede Skade paa privat Indbo bærer den enkelte skadelidende selv *indtil 1 pCt. af Værdien* før Skaden af samtlige ham tilhørende, af Forsikringen omfattede *Indbogenstande*. Tilsvarende Regel gælder med Hensyn til Skade paa *det øvrige Løsøre*, dog at Procentsatsen ansættes til $\frac{1}{2}$.«

§ 2. Den i § 1 angivne Ændring i Lov Nr. 286 af 30. Maj 1940 om Krigsforsikring af Landbrugets Løsøre finder kun Anvendelse paa Skader, der indtræffer efter nærværende Lovs Ikrafttræden.

§ 3. Ministeren for Handel, Industri og Søfart bemyndiges til at lade Lov Nr. 286 af 30. Maj 1940 om Krigsforsikring af Landbrugets Løsøre, saaledes som denne er ændret ved Lov Nr. 262 af 24. Juni 1942 og nærværende Lov, optrykke og bekendtgøre i Lovtidende som »Lov om Krigsforsikring af Landbrugets Løsøre«.

§ 4. Denne Lov træder i Kraft straks.

Ifølge § 5, Stk. 3, i Loven af 30. Maj 1940 om Krigsforsikring af Landbrugets Løsøre skulde den enkelte skadelidende af sin samlede Skade paa privat Indbo selv bære indtil 3 pCt. af Værdien før Skaden af samtlige ham tilhørende, af Forsikringen omfattede Indbogenstande; en tilsvarende Regel var fastsat med Hensyn til Skade paa det øvrige af Loven omfattede Løsøre (Landbrugets Driftsmidler), dog at Procentsatsen her var ansat til $1\frac{1}{2}$.

I den forløbne Tid blev der fra forskellig Side fremsat Ønske om en Nedsættelse af den omhandlede *Selvrisiko*. Under Hensyn til den efter Lovens Ikrafttræden indtraadte Stigning i Værdien af Landbrugets Driftsmidler kunde Forvaltningsnævnet for Krigsforsikringen af Landbrugets Løsøre tiltræde, at det fremsatte Ønske blev imødekommet, for saa vidt angaar Skader, der fremtidig indtræffer paa disse Driftsmidler, saa at Selvrisikoer her nedsattes fra $1\frac{1}{2}$ pCt. til $\frac{3}{4}$ pCt. Derimod mente Forvaltningsnævnet for sit Vedkommende ikke, at der forelaa tilstrækkelig Grund til at nedsætte den Selvrisiko paa 3 pCt., som var gældende for Indbogenstande. Da ogsaa Værdien af Indbogenstande er steget meget væsentligt siden Lovens Ikrafttræden, ansaa Handelsministeriet det imidlertid for rimeligt, at der samtidig med Nedsættelsen af Selvrisikoer for Driftsmidlerne fandt en Nedsættelse Sted af Selvrisikoer for Indbogenstande fra 3 pCt. til $1\frac{1}{2}$ pCt. Efter at Sagen var kommet til Behandling paa Rigsdagen, nedsattes

disse Procenter yderligere til henholdsvis 1 pCt. for Indbo-
genstande og til $\frac{1}{2}$ pCt. for andet Løsøre.

Da Lovforslaget var henvist til samme Udvalg som den foregaaende Sag, kan angaaende Overvejelserne i dette hen-
vises til, hvad der er anført herom paa Side 384. Her skal
kun tilføjes, at man i Udvalget var inde paa Spørgsmaalet
om, hvorledes den i § 5 i Loven om Krigsforsikring af Land-
brugets Løsøre fastsatte Selvrisiko skal beregnes, for saa vidt
angaar Driftsmidlerne, i Tilfælde, hvor en Person ejer flere
Landbrugsejendomme.

Handelsministeren oplyste over for Udvalget, at Spørgs-
maalet hidtil kun havde været aktuelt i en enkelt Sag, og at
denne blev afgjort derhen, at Selvrisikoen skulde beregnes af
den samlede Værdi af Driftsmidlerne paa begge de Ejen-
domme, som den paagældende ejede. Imidlertid har Spørgs-
maalet ifølge den afgivne Betænkning senere paa ny været
drøftet i Forvaltningsnævnet, og man vil nu ændre Frem-
gangsmaaden saaledes, at *Selvrisikoen beregnes for den enkelte
Landbrugsejendom for sig*, medens der ikke tages Hensyn til
Værdien af Driftsmidlerne paa andre Landbrugsejendomme,
som den paagældende muligt maatte eje.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

**111. Lov om Tillæg til Lov Nr. 183 af 4. Maj 1939
om danske Skibes Forsikring mod Krigsfare.** (Minister
for Handel, Industri og Søfart *Halfdan Hendriksen*). [A. Sp.
2949. — C. Sp. 189 og 191].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{17}{12}$ (F. Sp. 714). 1. Beh. $\frac{13}{1}$
(F. Sp. 769). Partiernes Ordførere: Poul Hansen, Christiani,
Aksel Møller og Kristian Nygaard. Henvist til Udvalg paa
15 Medlemmer (Poul Hansen, Dahl, Fr. Dalgaard, J. Chr.
Jensen, Gustav Pedersen, Carl Petersen, Schytz, Kristian
Nygaard, Jensen [Gørding], Christiani [Sekretær], Hans Pin-
strup, Vanggaard, Aksel Møller [Formand], A. C. D. Petersen
og Prieme). Betænkning (B. Sp. 53) afgivet $\frac{13}{1}$ (Ordfører:
Aksel Møller). 2. Beh. $\frac{14}{1}$ (F. Sp. 791). 3. Beh. $\frac{14}{1}$ (F. Sp. 794).
Oversendt til Landstinget. 1. Beh. $\frac{14}{1}$ (L. Sp. 333). Partiernes
Ordførere: Erik Jacobsen, Villemoes, Stein og Lannung.
2. Beh. $\frac{20}{1}$ (L. Sp. 341). 3. Beh. $\frac{21}{1}$ (L. Sp. 343). *Loven
stadfæstet 27. Januar 1943*. (Lov-Tid. Nr. 27). Traadt i Kraft
straks.

Loven gennemførtes paa Foranledning af Dansk Dampskibsrederiforening og de danske Søforsikringsselskaber, der havde fremsendt en Henstilling til Ministeriet om, at den nye statsgaranterede Afdeling af »Krigsforsikringen for danske Skibe« under en eller anden Form maatte faa Adgang til at overtage *almindelig Kaskoforsikring* af danske Skibe. Til Begrundelse herfor anførtes, at Vanskelighederne ved under de nuværende Forhold at skaffe fyldestgørende *Genforsikring* havde medført, at de danske Søforsikringsselskaber for Tiden ikke saa sig i Stand til at tegne Forsikring for et større Beløb paa een Køl end 2—2½ Mill. Kr., og at Rederier med større og nyere Skibe, hvis Værdi overstiger dette Maksimum, derfor maatte bære en *Selvrisiko* af større Omfang end forretningsmæssigt forsvarligt.

De i Henvendelsen fremsatte Synspunkter vandt Tilslutning hos »Krigsforsikringen for danske Skibe«, der indstillede, at Krigsforsikringens nye Afdeling bemyndigedes til at overtage i Genforsikring saadan almindelig Kaskoforsikring af danske Skibe, som ikke kan dækkes gennem danske Forsikringsselskaber.

Et hertil sigtende Lovforslag blev derefter udarbejdet af Handelsministeriet, som fandt det ønskeligt, at der blev tilvejebragt Hjemmel for Dækning af danske Skibe mod almindelig Sorisiko op til et Beløb paa i alt 6 Mill. Kr. paa een Køl, svarende til det gældende Maksimum for Afdækning af Krigsrisiko i »Krigsforsikringen for danske Skibe«, jfr. herved § 4 i Lov Nr. 183 af 4. Maj 1939 og § 1 i Lov Nr. 398 af 17. November 1939.

Da Rigsdagen intet havde at indvende herimod, gennemførtes Loven i den af Handelsministeren foreslaaede, saalydende Form:

»§ 1. Den i Henhold til Lov Nr. 211 af 29. April 1940 oprettede Afdeling inden for »Krigsforsikringen for danske Skibe« bemyndiges til, saafremt dette findes nødvendigt med Henblik paa Tilvejebringelse af betryggende Søforsikringsdækning for danske Skibe, at overtage i Genforsikring saadan almindelig Kaskoforsikring af danske Skibe, som ikke kan dækkes gennem danske Forsikringsselskaber.

§ 2. Denne Lov træder i Kraft straks og har Gyldighed indtil det i § 18 i Lov Nr. 183 af 4. Maj 1939, jfr. § 8 i Lov

Nr. 38 af 3. Februar 1941, fastsatte Tidspunkt« (d. v. s. indtil Udgangen af 1943, medmindre der ved Lov træffes anden Bestemmelse).

I sin Fremsættelsestale oplyste *Handelsministeren*, at en halv Snes af de største danske Skibe, der sejler i de hjemlige Farvande, havde en Værdi af mellem 3 og 5 Mill. Kr. hver. Over for Krigsfare var disse Skibe fuldtud dækkede, men forliste de af ikke krigsmæssige Grunde, vilde de paagældende Rederier ikke paa langt nær faa Dækning for deres Tab. Det var derfor paakrævet, at Staten traadte til her, idet de Skibe, som tager Del i Transporterne til Danmark, burde kunne holdes søforsikret i samme Omfang, som de er dækkede mod Krigsfare. Naar det foresloges, at Krigsforsikringen skulde kunne overtage de paagældende Forsikringer i Genforsikring, saa at altsaa den direkte Forsikringstegning fremdeles skulde ske hos de private Søforsikringsselskaber, var dette i Overensstemmelse med Assurandørernes Ønske, og denne Ordning var formentlig i det hele at foretrække.

Lovforslaget gjordes i *Folketinget* til Genstand for en Udvalgsbehandling, under hvilken Ministeren oplyste, at det ikke var Hensigten, at nogen Del af et eventuelt *Overskud* i »Krigsforsikringen for danske Skibe« som Følge af den foreslaaede Overtagelse af Genforsikring af almindelig Kaskoforsikring skulde tilbageføres til Forsikringstagerne. Hvad enten der blev Tale om Overskud eller Tab, skulde det udelukkende falde paa Staten som den eneste Garant for den aabne Afdeling af »Krigsforsikringen for danske Skibe«.

Paa Forespørgsel af *Villemoes* (V.) udtalte Ministeren i *Landstinget*, at Krigsforsikringen vilde overtage sin Del af Kaskoforsikringen paa Grundlag af de samme Præmier som de private Forsikringsselskaber. Tegnede disse f. Eks. for et Skib en Forsikring paa $2\frac{1}{2}$ Mill. Kr. til en bestemt Præmie, tog Staten Resten til samme Præmie. Og Krigsforsikringen skulde være *forpligtet* til at overtage en Part af Risikoen, naar det ikke var muligt for den paagældende Reder, efter at Sagen var undersøgt, at skaffe den fornødne Dækning paa anden Maade.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

112. Lov om ekstraordinære Foranstaltninger vedrørende Skibsfarten. (Minister for Handel, Industri og Søfart *Halfdan Hendriksen*). [A. Sp. 3361. — C. Sp. 389 og 427].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{4}{3}$ (F. Sp. 1176). 1. Beh. $\frac{6}{3}$ (F. Sp. 1205). Partiernes Ordførere: Fr. Dalgaard, Søren P. Larsen, Boeck-Hansen og Kristian Nygaard. Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Bomholt, V. Buhl, Chr. Christiansen, Fr. Dalgaard, Poul Hansen, Gustav Pedersen, Carl Petersen, Kristian Nygaard, Jensen [Gørding], Søren P. Larsen [Sekretær], Erik Eriksen, Vanggaard, Boeck-Hansen [Formand], Grønning og O. Kier). Betænkning (B. Sp. 245) afgivet $\frac{9}{3}$. (Ordfører: Boeck-Hansen). 2. Beh. $\frac{10}{3}$ (F. Sp. 1261). 3. Beh. $\frac{10}{3}$ (F. Sp. 1289). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{10}{3}$ (L. Sp. 558). Partiernes Ordførere: Henry Hansen, Villemoes, Axel B. Lange og Lannung. 2. Beh. $\frac{10}{3}$ (L. Sp. 605). 3. Beh. $\frac{10}{3}$ (L. Sp. 609). *Loven stadfæstet 13. Marts 1943* (Lov-Tid. Nr. 120). Traadt i Kraft 1. April 1943.

Loven forlænger for et Aar Lov af 14. September 1940 om ekstraordinære Foranstaltninger vedrørende Skibsfarten, jfr. Lov af 13. Marts 1942 (Aarbog 1941—42, Side 370), saa at den med enkelte Ændringer faar fortsat Gyldighed fra 1. April 1943 til 31. Marts 1944.

De Punkter, paa hvilke den nye Lov afviger fra 1940-Loven, hvis Bestemmelser man af praktiske Grunde har optrykt med de foretagne Ændringer, er følgende:

Bestemmelsen i § 1 om *Fragtnævnets Sammensætning* er ændret saaledes, at Handelsministeren stilles noget friere med Hensyn til eventuelt at kunne *indskrænke Nævnets Medlemstal*. Det bestemmes nu, at Nævnet skal sammensættes saaledes, at det foruden Repræsentanter, der bringes i Forslag af Dansk Dampskibsrederiforening, Dansk Sejlskibsrederiforening og Dansk Sejlskibsrederiforening for mindre Skibe, kommer til at omfatte alsidigt Kendskab til de Sider af Erhvervslivet, der i særlig Grad er interesseret i de under Nævnet henhørende Spørgsmaal.

Da Loven vedtoges, bestod Nævnet — foruden af Formanden — af 17 Medlemmer, af hvilke 9 var indstillet af Rederiforeningerne, medens de øvrige 8 repræsenterede Handel, Industri, Landbrug, Kommunerne og Arbejderbevægelsens Erhvervsraad. *Smaaskibsrederne* havde imidlertid gentagne Gange fremsat Anmodning om en udvidet Repræsentation, og dette Spørgsmaal var optaget til nærmere Overvejelse og Forhandling mellem de interesserede Parter.

I § 4, der indeholder Bestemmelser om *Fragtankenævnet*, er *Fristen for Indankning* af de af Fragtnævnet givne Paalæg m. v. blevet *forlænget fra 3 til 8 Dage*, idet man paa Grundlag af de indvundne Erfaringer fandt en saadan Forlængelse paakrævet.

Til § 6 er føjet et nyt Stykke, hvorefter Ministeren kan *forbyde*, at der foretages *Ombygninger* eller Forandringer af danske Skibe, samt at danske Skibe ophugges.

Som Begrundelse herfor anførte Handelsministeren i sin Fremsættelsestale, at der var forekommet Tilfælde, hvor Skibe, som hidtil havde tjent Transportformaal, var blevet benyttet som Lægtre eller ombygget til Bjærgningsskibe. Under Hensyn hertil ønskede Ministeren Adgang til om fornødent at kunne gribe ind for at hindre, at Skibene gik ud af Fragtfarten.

I § 9 er der foretaget nogle mindre Ændringer i *Straffebestemmelserne*, hvorved disse bringes i Overensstemmelse med de tilsvarende nye Regler i Loven om erhvervsøkonomiske Foranstaltninger, Vareforsyning m. v. Der er saaledes indført en særlig Hjemmel for Idømmelse af *Bøde som Tillægsstraf* til Hæfte eller Fængsel. Ved Udformningen af Bestemmelserne om *Konfiskation* har man tillige præciseret, at der, saafremt det ikke er muligt med Bestemthed at fastslaa Omfanget af det ved en Overtrædelse af Loven ulovligt indvundne Udbytte, kan ske Inddragelse af et skønsmæssigt fastsat Beløb, svarende til, hvad man maa gaa ud fra, at den paagældende har indvundet ved sin ulovlige Virksomhed.

Endelig er der i § 11 optaget en Bestemmelse om, at de i Henhold til den tidligere Lov udfærdigede Bevillinger og Tilladelser samt trufne administrative Foranstaltninger m. v., herunder f. Eks. Beslutninger om Nedsættelse af Nævn m. v. samt Ansættelser og Udnævnelser, bevarer deres Gyldighed, medmindre Ministeren for Handel, Industri og Søfart maatte bestemme andet.

Sagen behandledes i Folketinget af et Udvalg, over for hvilket Repræsentanter for Dansk Sejlskibsrederiforening, Rederiforeningen af 1941 og Dansk Sejlskibsrederiforening for mindre Skibe fremførte deres Ønsker angaaende Affattelsen af Lovens § 1. Under et Samraad med Handelsministeren endes man om, at der vises *Smaaskibsfarten* berettiget Hensyn

med Hensyn til Fragtnævnets fremtidige Sammensætning, dog saaledes, at Forbrugernes forholdsmæssige Repræsentation ikke svækkes.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt og uændret i begge Ting.

113. Lov om Tilskud til Istandsættelsesarbejder og Forbedringer m. v. vedrørende Skibe. (Minister for Handel, Industri og Søfart *Halfdan Hendriksen*). [A. Sp. 3105. — C. Sp. 257 og 327].

Fremsat i *Landstinget* $1\frac{1}{2}$ (L. Sp. 392). 1. Beh. $2\frac{1}{2}$ (L. Sp. 407). Partiernes Ordførere: Erik Jacobsen, Villemoes, Jørgen Otsen og Lannung. 2. Beh. $2\frac{1}{2}$ (L. Sp. 416). 3. Beh. $\frac{4}{3}$ (L. Sp. 441). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. $\frac{6}{3}$ (F. Sp. 1202). Partiernes Ordførere: Schytz, Søren P. Larsen og Kristian Nygaard. 2. Beh. $\frac{8}{3}$ (F. Sp. 1216). 3. Beh. $\frac{9}{3}$ (F. Sp. 1247). *Loven stadfæstet 13. Marts 1943.* (Lov-Tid. Nr. 119). Traadt i Kraft straks.

Ved Lov af 31. Marts 1941 om Tilskud til Istandsættelsesarbejder og Forbedringer m. v. vedrørende Skibe blev der for Finansaarene 1940—41 og 1941—42 stillet et Beløb af indtil 2 Mill. Kr. til Raadighed til Ydelse af Tilskud til Udgifter ved Udførelse af Istandsættelsesarbejder og Forbedringer m. v. om Bord i danske Skibe (Fiskerfartøjer og Lystfartøjer dog undtaget). Ved Lov af 20. Marts 1942 blev der for Finansaaret 1942—43 yderligere bevilget et Beløb af indtil 1,5 Mill. Kr. til det omhandlede Formaal. I Medfør af de nævnte Loves Bestemmelser er der hidtil bevilget Tilskud til Istandsættelsesarbejder og Forbedringer vedrørende ca. 1000 Skibe, og den samlede Udgift hertil forventedes for Tiden indtil Udgangen af Finansaaret 1942—43 at ville andrage ca. 1,6 Mill. Kr.

I Overensstemmelse med en fra Dansk Sejlskibsrederiforening for mindre Skibe derom modtaget Henvendelse fandt man det ønskeligt, at der ogsaa i Finansaaret 1943—44 blev Adgang til at yde Støtte til Istandsættelsesarbejder og Forbedringer m. v. i danske Skibe efter tilsvarende Regler som hidtil. Handelsministeren fremsatte derfor et Lovforslag, hvorved der for Finansaaret 1943—44 foresloges stillet et Beløb af indtil 1 Mill. Kr. af Beskæftigelsesfondens Midler

til Raadighed til Ydelse af Tilskud af den nævnte Art, og dette Lovforslag vedtoges af Rigsdagen uden Ændringer.

Den saaledes tilvejebragte Lov, der i det væsentlige er overensstemmende med Lovene af 31. Marts 1941 og 20. Marts 1942, omfatter følgende 5 Paragraffer:

§ 1. Ministeren for Handel, Industri og Søfart bemyndiges til i Finansaaret 1943—44 at anvende et Beløb af *indtil 1 Mill. Kr.* til Ydelse af Tilskud til Udgifter ved Udførelse af Istandsættelsesarbejder og Forbedringer m. v. om Bord i danske Skibe (Fiskerfartøjer og Lystfartøjer dog undtaget). Tilskuddet andrager *30 pCt.* af den af Ministeren for Handel, Industri og Søfart i hvert enkelt Tilfælde godkendte Udgift til Arbejdets Udførelse. Tilskuddet kan i hvert enkelt Tilfælde *ikke overstige 10 000 Kr.* for hvert Skib eller Fartøj.

Tilskud kan ydes til almindelige Istandsættelsesarbejder, Forbedringer, Ombygninger samt større Vedligeholdelsesarbejder. Tilskud ydes dog ikke til almindelige Dokeftersyn og Bundbehandlinger eller til Arbejder, hvortil Udgiften ikke overstiger 2 Kr. pr. Brutto Registerton og i alt *mindst 500 Kr.*

§ 2. Ministeren for Handel, Industri og Søfart fastsætter de nærmere Regler angaaende Tilskuddenes Ydelse og Udbetaling og den Kontrol, der af Ministeriet og Statens Skibstilsyn vil være at føre med Arbejdernes Udførelse.

§ 3. Den gennem Tilskudsordningen ydede Støtte er *ikke skattepligtig Indtægt* for Modtageren. Skibets Driftsregnskab kan ikke belastes med Udgifter, for hvilke der er opnaaet Dækning gennem de her omhandlede Tilskud.

§ 4. Midlerne til Afholdelse af Tilskud i Henhold til nærværende Lov tilvejebringes gennem den i Lov Nr. 559 af 31. Oktober 1940 om Tilvejebringelse af Midler til beskæftigelsesfremmende Foranstaltninger omhandlede Beskæftigelsesfond.

§ 5. Denne Lov træder i Kraft straks.

I Landstinget fremsatte Jørgen Otsen (K. F.) en Henstilling om, at Minimumsgrænsen for Laan blev sat til et lavere Beløb end de hidtidige 500 Kr. Lannung (R. V.) udtalte Ønske om, at man vilde stille sig særlig velvillig over for Anmodninger om Tilskud til Istandsættelse og navnlig Forbedring af Mandskabets Opholdsrum m. v. i Skibe. Derimod burde man holde igen, naar der var Tale om Tilskud til Istandsættelse og For-

bedring af meget gamle Skibe, som kun kunde holdes i Fart under ekstraordinære Forhold som de nuværende. Ministeren svarede hertil, at Tilskud ikke blev ydet, naar det drejede sig om Skibe af en saadan Karakter, at man ikke fandt det rimeligt at ofre gode Penge paa Istandsættelsen. Henstillingen angaaende Mandskabets Opholdsrum tog Ministeren til Efterretning, idet han samtidig oplyste, at det var Hensigten i Løbet af meget kort Tid at nedsætte et Udvalg, der i al Almindelighed skulde beskæftige sig med Spørgsmaalet om Mandskabets Opholdsrum i saavel smaa som store Skibe, navnlig de sidste.

I *Folketinget* omtaltes Spørgsmaalet om Mandskabets Opholdsrum af *Schytz* (S.), der med Tilfredshed havde erfaret, at et Udvalg skulde tage denne Sag op til Overvejelse.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

---

114. Lov om Ændringer i Lov om Patenter, Lov om Mønstre, Lov om Varemærker og Lov om Fællesmærker. (Minister for Handel, Industri og Søfart *Halfdan Hendriksen*). [A. Sp. 3371. — C. Sp. 297 og 375].

Fremsat i *Landstinget* $\frac{4}{3}$ (L. Sp. 440). 1. Beh. $\frac{5}{3}$ (L. Sp. 461). 2. Beh. $\frac{6}{3}$ (L. Sp. 469). 3. Beh. $\frac{6}{3}$ (L. Sp. 482). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. $\frac{6}{3}$ (F. Sp. 1248). 2. Beh. $\frac{10}{3}$ (F. Sp. 1261). 3. Beh. $\frac{10}{3}$ (F. Sp. 1288). *Loven stadfæstet 13. Marts 1943.* (Lov-Tid. Nr. 121). Traadt i Kraft 1. April 1943.

Loven forlænger for Aaret fra 1. April 1943 til 31. Marts 1944 den ved Lov af 12. April 1940 med senere Forlængelseslove truffne Ordning, hvorved Handelsministeren bemyndigedes til at fastsætte Lempelser med Hensyn til de Frister, der indeholdes i Patentloven, Lov om Mønstre, Varemærkeloven og Lov om Fællesmærker.

I sin Fremsættelsestale pegede *Handelsministeren* paa, at de Forhold, der laa til Grund for denne Lovgivning, endnu med Styrke gjorde sig gældende, idet de Forstyrrelser, som Krigen har medført i det økonomiske Liv, stadig indebar Mulighed for, at det i enkelte Tilfælde vilde være vanskeligt at fastholde de Frister, som er foreskrevet i de nævnte Love.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

115. Lov om Ændring i midlertidig Lov Nr. 263 af 24. Juni 1942 om Ændring i Patentloven. (Minister for Handel, Industri og Søfart *Halfdan Hendriksen*). [A. Sp. 5249. — C. Sp. 1373 og 1389.

Fremsat i *Landstinget* $28\frac{2}{5}$ (L. Sp. 820). 1. Beh. $\frac{2}{6}$ (L. Sp. 825). Partiernes Ordførere: Fornæs, Villemoes, Jørgen Otsen og Lannung. 2. Beh. $\frac{16}{6}$ (L. Sp. 848). 3. Beh. $\frac{17}{6}$ (L. Sp. 869). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. $\frac{18}{6}$ (F. Sp. 1862). 2. Beh. $\frac{23}{6}$ (F. Sp. 1869). 3. Beh. $\frac{29}{6}$ (F. Sp. 1900). *Loven stadfæstet 8. Juli 1943.* (Lov-Tid. Nr. 348). Traadt i Kraft straks.

Ved § 4 i midlertidig Lov af 24. Juni 1942 om Ændring i Patentloven (Aarbog 1941—42, Side 377) bemyndigedes Handelsministeren til at fastsætte, at Patenter, der udløb efter 1. September 1939, atter kunde sættes i Kraft, og at Løbetiden i saa Fald forlængedes med et efter Patentkommissionens Skøn passende Antal hele Aar, naar det i en til Patentkommissionen derom indgiven Ansøgning, der skulde være indleveret inden 1. April 1943, sandsynliggjordes, at ekstraordinære Forhold i væsentlig Grad havde hindret en normal Udnyttelse af Patentet efter den 1. September 1939. Forslaget til denne Lov hvilede paa en Indstilling fra Direktøren for Patent- og Varemærkevæsenet og de interesserede Erhvervsorganisationer, der skønnede det rimeligt, at der blev aabnet Adgang til at sætte Patenter, hvis normale Udnyttelse i væsentlig Grad havde været hindret som Følge af de ekstraordinære Forhold, i Kraft paa ny og forlænge deres Løbetid. I Loven af 24. Juni 1942 blev det endvidere fastsat, at den omhandlede Ikrafttrædelse af Patenter kunde tilstaa Personer og Virksomheder, der er hjemmehørende i en anden Stat, for saa vidt denne Stat indrømmer her i Riget hjemmehørende Personer og Virksomheder tilsvarende Rettigheder.

Ifølge den heromhandlede Lov vil de paagældende Patenter ogsaa kunne sættes i Kraft, naar Ansøgning herom indleveres *inden 1. April 1944.*

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

---

116. Lov om Ændring i Lov for Færøerne Nr. 115 af 4. April 1928 om Forbud mod at drive Erhverv med berusende Drikke m. m. (Handelsminister *Halfdan Hendriksen*). [A. Sp. 2703. — C. Sp. 181 og 191].

Fremsat i *Landstinget* $18/11$ (L. Sp. 182). 1. Beh. $3/12$ (L. Sp. 234). 2. Beh. $9/12$ (L. Sp. 240). 3. Beh. $17/12$ (L. Sp. 313). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. $14/1$ (F. Sp. 792). 2. Beh. $19/1$ (F. Sp. 814). 3. Beh. $27/1$ (F. Sp. 921). *Loven stadfæstet 19. Februar 1943.* (Lov-Tid. Nr. 48).

Da man paa Grund af de ekstraordinære Forhold ikke fra Lagtinget paa Færøerne har modtaget Indstilling i Anledning af det i Lov af 31. Marts 1941 foreskrevne Gennemsyn af Lov for Færøerne af 4. April 1928 om Forbud mod at drive Erhverv med berusende Drikke m. m., jfr. Lov af 27. Marts 1934, er Lovens Revision blevet udsat saaledes, at Loven efter forudgaaende Gennemsyn i Lagtinget skal forelægges for Rigsdagen i Samlingen *1943—44 eller 1944—45*.

Det herom fremsatte Lovforslag vedtoges enstemmigt i begge Ting.

117. Lov om midlertidigt Tillæg til Lov om Afgift af Motorkøretøjer m. v. (Minister for offentlige Arbejder *Gunnar Larsen*). [A. Sp. 3517. — C. Sp. 527 og 1289].

Fremsat i *Folketinget* $10/3$ (F. Sp. 1286). 1. Beh. $11/3$ (F. Sp. 1361). 2. Beh. $11/3$ (F. Sp. 1383). 3. Beh. $11/3$ (F. Sp. 1403). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $12/3$ (L. Sp. 709). 2. Beh. $12/3$ (L. Sp. 718). 3. Beh. $12/3$ (L. Sp. 730). *Loven stadfæstet 13. Marts 1943.* (Lov-Tid. Nr. 126). Traadt i Kraft 1. April 1943.

Ifølge § 6, Stk. 2, i Lovbekendtgørelse af 23. Marts 1932 skal der som Hovedregel svares *dobbelt Vægtafgift* af Motorkøretøjer, som ikke udelukkende benytter Benzin som Drivkraft. Ved Omlægningen af en stor Del af Motorkørselen fra Benzindrift til Gasdrift i 1940 indførtes imidlertid ved Lov af 6. Juli 1940, gældende til 31. Marts 1941, den afgiftsmæssige Begunstigelse for ikke-benzindrevne Vogne, at der skulde erlægges samme Vægtafgift af alle Motorkøretøjer,

uanset hvilken Drivkraft der anvendtes. Denne midlertidige Lov blev senere forlænget for Finansaarene 1941—42 og 1942—43, og den forlænges nu yderligere til 30. September 1943.*)

Da Afgiftsnedsettelsen efter Sagens Natur maa være tidsbegrænset, har Ministeriet ifølge Bemærkningerne til det i Folketinget fremsatte Lovforslag foretaget nogle Undersøgelser af Spørgsmaalet om, hvorvidt man burde gaa over til en Ordning, der tilstræbte en Ligestilling af de benzindrevne og de ikke-benzindrevne Motorkøretøjer i afgiftsmæssig Henseende, men da disse Undersøgelser endnu ikke var tilendebragt, da Finansaaret 1942—43 nærmede sig sin Slutning, foreslog Ministeren den midlertidigt gældende Ordning forlænget for et halvt Aar, hvilket begge Rigsdagens Ting enstemmigt sluttede sig til.

Med Hensyn til de ikke-benzindrevne Motorkøretøjer, for hvis Vedkommende Vægtafgiften opkræves for en længere Periode end et halvt Aar, har man af praktiske Grunde bibeholdt de gældende Betalingsregler, og Afgiften for saadanne Motorkøretøjer vil saaledes blive erlagt for hele den paagældende Afgiftsperiode og med samme Beløb som af tilsvarende benzindrevne Motorkøretøjer. Saafremt Afgiften af ikke-benzindrevne Motorkøretøjer for Tiden efter 1. Oktober d. A. at regne skulde blive forhøjet, vil der for saadanne Motorkøretøjer være at svare en Tillægsafgift.

---

118. Lov om Bemyndigelse til Foretagelse af visse Ekspropriationer m. v. (Trafikminister *Elgaard*). [A. Sp. 3375. — C. Sp. 329 og 427].

---

*) Loven har ved Lovanordning af 25. September 1943 — den første af de Lovanordninger, som i Tiden efter 29. August 1943 er udstedt af Fagministerierne — faaet sin Gyldighedstid forlænget til 31. Marts 1944. Herom udsendtes samme Dag følgende Meddelse: »Da Lov Nr. 126 af 13. Marts 1943 om midlertidigt Tillæg til Lov om Afgift af Motorkøretøjer m. v. udløber den 30. d. M., og da det maa anses for nødvendigt, at der for den resterende Del af Finansaaret 1943—44 træffes tilsvarende Bestemmelser som fastsat ved denne Lov, har Ministeriet for offentlige Arbejder under 25. d. M. udfærdiget en Lovanordning om midlertidigt Tillæg til Motorafgiftsloven, hvorefter de indtil 1. Oktober d. A. gældende Regler forlænges til 31. Marts 1944.«

Fremsat i *Folketinget* $\frac{6}{3}$ (F. Sp. 1209). 1. Beh. $\frac{8}{3}$ (F. Sp. 1216). 2. Beh. $\frac{9}{3}$ (F. Sp. 1243). 3. Beh. $\frac{10}{3}$ (F. Sp. 1286). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{10}{3}$ (L. Sp. 565). 2. Beh. $\frac{10}{3}$ (L. Sp. 607). 3. Beh. $\frac{10}{3}$ (L. Sp. 611). *Loven stadfæstet 26. Marts 1943*. (Lov-Tid. Nr. 156).

Loven bemyndiger Trafikministeren til for *Statsbanerne* at erhverve, om fornødent ved Ekspropriation efter Reglerne i Forordning af 5. Marts 1845, jfr. Lov Nr. 6 af 10. Januar 1928:

a) de Arealer m. v., der udkræves til saadanne Ændringer ved Statsbanernes *Stationsanlæg m. v.*, som vil være at foretage i Forbindelse med de Sporforstærkningsarbejder o. lign., hvortil Bevilling er givet eller gives ved Finansloven eller Tillægsbevillingsloven for 1943—44.

b) de fornødne Arealer m. v. ved *Svanemøllebugten* til fremtidig Udvidelse af det derværende Maskindepot »Helgoland«.

c) de Arealer m. v., der udkræves til Tilvejebringelse af nye og Modernisering af ældre *Boliger for Tjenestemænd*, hvortil Bevilling er givet ved de aarlige Bevillingslove.

Saa længe de i Henhold til denne Lov for Statsbanerne erhvervede Grunde anvendes til de af Loven omfattede Anlæg eller forbeholdes en senere Udvidelse deraf, *fritages de for alle Skatter og Afgifter*. De paa Grundene til Banernes Brug opførte Bygninger saavel i Købstæderne som paa Landet fritages indtil videre for alle Skatter og Afgifter til Staten.

De i Anledning af eller i Forbindelse med de ovennævnte Baneanlæg m. v. udfærdigede Dokumenter, Udskrifter, Attester m. v. fritages for Stempel- og Tinglysningsafgifter samt alle andre Afgifter til det offentlige.

ad a) En tilsvarende Bemyndigelse blev ved Lov af 11. April 1942 (Aarbog 1941—42, Side 388) givet Ministeren for offentlige Arbejder, for saa vidt angaar Bevillinger givet ved Finansloven eller Tillægsbevillingsloven for 1942—43.

ad b) En *Udvidelse af Maskindepotet* vil ifølge Bemærkningerne til Lovforslaget være nødvendig for at skaffe Plads til de Lyntog, der paatænkes anvendt paa Rødby—Femern-Ruten. Hertil kommer, at det nuværende Anlæg ved Svanemøllebugten ved normal Trafik er saa stærkt belastet, at en Udvidelse er paakrævet allerede af Hensyn til den forventede fremtidige Udvikling af Motorvognstrafikken paa de

bestaaende Baner, og Spørgsmaalet om Erhvervelsen af de nødvendige Arealer er derfor aktuelt uanset Tidspunktet for Ibrugtagningen af Rødby—Femern-Ruten. Det maa saaledes anses for rigtigst, at Statsbanerne allerede paa nærværende Tidspunkt sikrer sig de til en fremtidig Udvidelse fornødne Arealer, forinden disse bebygges i større Omfang — en Villa er for Tiden under Opførelse —, for derved at forebygge, at en Udvidelse af Statsbanernes Anlæg fordyres uforholdsmæssigt.

ad c) Ved Loven af 11. April 1942 blev der givet Ministeren for offentlige Arbejder Bemyndigelse til at kunne erhverve de fornødne Arealer dels til Opførelsen af saadanne nye *Boliger for Tjenestemænd*, dels til saadanne Udvidelser af ældre Boliger i Tilfælde af Modernisering af disse, hvortil Bevilling var eller blev givet ved Finansloven eller Tillægsbevillingsloven for 1942—43. Af Hensyn til fremtidige tilsvarende Bygningsarbejder har man anset det for hensigtsmæssigt, at der gives Trafikministeren *en almindelig Bemyndigelse* til ved Ekspropriation at erhverve de til saadanne Formaal paakrævede Arealer.

Bestemmelserne angaaende Fritagelse af de i Henhold til Loven erhvervede Grunde for Skatter og Afgifter m. v. er i Overensstemmelse med tilsvarende Bestemmelser i en lang Række tidligere Love, som indeholder Hjemmel til Foretagelse af Ekspropriation efter Reglerne i Forordningen af 5. Marts 1845.

Lovforslaget vedtoges uændret og enstemmigt i begge Ting.

---

119. Midlertidig Lov om Bemyndigelse for Regeringen til at træffe Bestemmelser til Opretholdelse af Ro, Orden og Sikkerhed. (Justitsminister *E. Thune Jacobsen*). [A. Sp. 2673. — C. Sp. 81 og 83].

Fremsat i *Folketinget* ^{11/11} (F. Sp. 161). 1. Beh. ^{11/11} (F. Sp. 164). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Fr. Dalgaard, Alsing Andersen, V. Buhl, Chr. Christiansen, Holger Eriksen, H. P. Hansen [Sorø A.], Oluf Pedersen, A. M. Hansen, Steen, Vagn Bro [Sekretær], Erik Eriksen, Inger Gautier Schmit, Henning Hasle [Formand], Fibiger og Skjerbæk). Betænkning (B. Sp. 11) afgivet ^{11/11}. (Ordfører: Henning Hasle). 2. Beh. ^{11/11} (F. Sp. 168). 3. Beh. ^{11/11} (F. Sp. 169). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. ^{11/11} (L. Sp. 171). Partiernes Ordførere: Steincke, Rytter, Stein og Lannung. 2. Beh. ^{11/1}

(L. Sp. 175). 3. Beh. ¹¹/₁₁ (L. Sp. 176). *Loven stadfæstet 11. November 1942.* (Lov-Tid. Nr. 452).

Ved Fremsættelsen i Folketinget af Forslaget til denne Lov udtalte *Justitsministeren* indledningsvis: »Dette Lovforslag er affødt af den alvorlige Situation, hvori vort Land befinder sig. I denne Situation er det af afgørende Betydning, at Ro, Orden og Sikkerhed i Landet kan bevares, og det er tvingende nødvendigt, at der kan skrives effektivt og omgaaende ind imod, hvad der bringer disse Goder i Fare. Rigsdagen har altid følt sit Ansvar i den Henseende, og der er flere Gange under Krigen paa meget kort Tid gennemført betydningsfulde Love til Opretholdelse af Ro, Orden og Sikkerhed. Men den almindelige Lovgivningsvej maa dog nødvendigvis tage nogen Tid, og der *kan* opstaa Situationer, hvor øjeblikkelig Handlen er nødvendig.«

Lovforslaget førtes gennem begge Ting paa een Dag uden Ændringer. I det følgende gengives Loven som Helhed. Til Lovens Indhold er føjet nogle af de Bemærkninger, som Justitsministeren i sin Forelæggelsestale knyttede til de enkelte Paragraffer; selve Lovforslaget var ikke ledsaget af Bemærkninger.

§ 1. Regeringen bemyndiges til ved kgl. Anordning at udfærdige Forbud eller Paabud til Opretholdelse af *Ro, Orden og Sikkerhed* i det Omfang, hvori det skønnes nødvendigt for at modvirke Handlinger, der under de foreliggende alvorlige Forhold og Landets Besættelse af tyske Tropper er egnede til at bringe Landets Interesser i Fare.

Justitsministeren understregede, at Bemyndigelsen gives til *Regeringen*. De Forbud eller Paabud, der udstedes, skal udfærdiges ved kgl. Anordning, hvori ligger, at de »ikke kan udfærdiges af den enkelte Minister paa egen Haand, men det skal ske af den samlede Regering i Statsraadet«.

§ 2. *Straffen* for Overtrædelse af en i Medfør af § 1 udfærdiget Anordning fastsættes i Anordningen inden for de i Borgerlig Straffelovs 6te Kapitel angivne Rammer. Endvidere kan der i Anordningen fastsættes særlige Regler om *Behandling og Paadømmelse* af Sager angaaende Overtrædelse af dens Bestemmelser.

Det sædvanlige i dansk Ret er — udtalte Justitsministeren —, at en Lov, der giver Hjemmel til, at visse nærmere Bestemmelser til Lovens Gennemførelse kan gives ved kgl. Anordning eller ved Bekendtgørelse, tillige fastsætter Strafferammen for Overtrædelser af de i Medfør af Loven udfærdigede Anordninger eller Bekendtgørelser. De Anordninger, der vil kunne udfærdiges i Medfør af denne Lov, kan imidlertid dreje sig om højst forskelligartede Forhold, saavel særdeles vigtige Forhold som mindre betydningsfulde, og det lader sig derfor ikke gøre i Loven at fastsætte en bestemt Strafferamme, der er anvendelig i alle Tilfælde. Paragraffens 1ste Punktum gaar derfor ud paa, at Straffen for Overtrædelse af de i en Anordning indeholdte Forbud og Paabud skal kunne fastsættes i Anordningen inden for de Rammer, der er angivet i Borgerlig Straffelov. Dette vil sige, at der kan fastsættes Straf af Bøde, Hæfte eller Fængsel i de Tidsrum, som i Henhold til Straffelovens 6te Kapitel finder Anvendelse i denne Lov.

Ved Bestemmelsen i 2det Punktum er navnlig tænkt paa, at det — alt efter de Forhold, som vedkommende Anordning vedrører — kan fastsættes, om Sager efter Anordningen skal behandles som Politisager eller Statsadvokatsager, om der i førstnævnte Fald, saaledes som det hyppigt er Tilfældet, skal være udvidet Adgang til Beslaglæggelse, Ransagning, Anholdelse og Fængsling samt til Beskikkelse af Forsvarer, om Doms mænd skal medvirke, om der skal gøres Afvigelse fra de almindelige Værnetingsregler o. lign.

§ 3. Om de i Medfør af § 1 udfærdigede Anordninger gives der straks *Meddelelse til et af Rigsdagen* efter Reglerne i Grundlovens § 49 *valgt Udvalg*, der kan kræve sig forelagt nærmere Oplysninger om de Forhold, der har ført til Anordningens Udstedelse.

Ved Omtalen af denne Paragraf bemærkede Justitsministeren, at det var en Selvfølge, at Regeringen altid vilde være villig til at give Rigsdagen alle Oplysninger, men man havde fundet det praktisk udtrykkeligt at fastsætte i Loven, at dette skal ske, og under hvilke Former det skal ske.

§ 4. Denne Lov, der ikke gælder for Færøerne, træder i Kraft straks. Der kan ved kgl. Anordning træffes Bestemmelse om dens Bortfald. I Tilfælde af *Regeringsskifte* har Loven kun fortsat Gyldighed, saafremt dette godkendes ved Beslutning af Rigsdagens to Ting; de i Medfør af Loven udstedte Anordninger forbliver dog i Kraft, indtil de ophæves ved Lov eller kgl. Anordning.

Til Paragraffens sidste Punktum knyttede Justitsministeren følgende Udtalelse: »Heri ligger, at det kun er en Bemyndigelse for det nuværende Ministerium. Hvis dette Ministerium afgaar eller undergaar en væsentlig Rekonstruktion, tilkommer det Rigsdagen at afgøre, om Bemyndigelsen ogsaa skal gælde for den nye Regering.« Endvidere udtalte Ministeren, at de Anordninger, som er udstedt i Henhold til Loven, vil kunne indeholde Regler, som ellers skulde have været udfærdiget ved Lov, og at disse Regler ikke pludselig kan bortfalde. Det bestemmes derfor, at de i Medfør af Loven udstedte Anordninger skal forblive i Kraft, indtil de ophæves ved Lov eller kgl. Anordning.

Ved *Folketingets* 1. Behandling af Sagen var *Hartel* (B.) den eneste, der tog Ordet. Han gjorde opmærksom paa, at den foreslaede Bemyndigelse blev givet til en Regering, hvis Flertal var hentet uden for Rigsdagen, men Bondepartiet havde i øvrigt intet at erindre imod, at Regeringen i en Situation som den foreliggende fik en udstrakt Bemyndigelse. Derimod syntes Taleren, at det i § 4, sidste Punktum, tagne Forbehold var en Plet paa Lovforslaget, rent bortset fra, at det kunde være tvivlsomt, hvad der forstaas ved Regeringskifte. »Jeg har det Indtryk, at Statsskik altid har været den her i Danmark, at en Bemyndigelse gjaldt, indtil den var tilbagekaldt af den, som gav Bemyndigelsen, og at man ikke paa Forhaand indsatte en saadan Bestemmelse, idet vi jo regner med, at ogsaa en efterfølgende Regering er en lovlig kongelig, dansk Regering.« Selv om Bondepartiet hellere havde set Lovforslaget uden denne Bestemmelse, kunde det dog stemme for Forslaget.

Folketingets Udvalg havde Samraad med Justitsministeren og indstillede derefter Lovforslaget til Vedtagelse uforandret. Man var enig om, at det i § 3 omhandlede Udvalg skulde vælges af det Udvalg, der er nedsat i Henhold til Grundlovens § 45, og at sidstnævnte Udvalg ogsaa skulde træffe Bestemmelse om Antallet af Medlemmer.

Lovforslaget blev i Folketinget vedtaget enstemmigt med 104 Stemmer. 5 Medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod. Blandt disse var *Svend E. Johansen* (D. F.), som motiverede sin Afstemning med, at han dels savnede enhver Oplysning om Grundlaget for Lovforslagets Gennemførelse, dels var ude af Stand til at overse Forslagets Konsekvenser og ikke heller var klar over, om det var en Betingelse for Regeringens fortsatte Eksistens.

I *Landstinget* blev Lovforslaget anbefalet til Vedtagelse af Ordførerne for de 4 største Partier, som alle henviste til den foreliggende særlige Situation. *Stein* udtalte, at de Konserv-

tives Tilslutning skete i Tillid til, at Regeringen ikke vilde benytte den givne Bemyndigelse til videregaaende Foranstaltninger end absolut paakrævet. *Lannung* (R. V.) understregede, at Bemyndigelsen blev givet den samlede Regering og ikke noget enkelt Regeringsmedlem, ligesom han fremhævede, at Bemyndigelsen kun blev givet den nuværende Regering, idet Loven, medmindre Rigsdagens Godkendelse af dens fortsatte Gyldighed blev opnaaet, skulde bortfalde ved Regeringsskifte, hvorved han forstod enhver Ændring i Regeringens Struktur. — Lovforslagets Vedtagelse skete enstemmigt med 54 Stemmer.

120. Lov om Sikkerhedsforanstaltninger inden for Erhvervsvirksomheder m. m. (Justitsminister *E. Thune Jacobsen*). [A. Sp. 2743. — C. Sp. 131 og 137].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{1}{12}$ (F. Sp. 253). 1. Beh. $\frac{2}{12}$ (F. Sp. 274). Partiernes Ordførere: Fr. Dalgaard, Vagn Bro, Skjerbæk, Steen, Hartel og Oluf Pedersen. Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Fr. Dalgaard, Alsing Andersen, V. Buhl, Chr. Christiansen, Holger Eriksen, H. P. Hansen [Sorø A.], Oluf Pedersen, Steen [Sekretær], A. M. Hansen, Vagn Bro [Formand], Løje, Harald Nielsen, Skjerbæk, Henning Hasle og O. Kier). Betænkning (B. Sp. 19) afgivet $\frac{3}{12}$. (Ordfører: Fr. Dalgaard). 2. Beh. $\frac{3}{12}$ (F. Sp. 284). 3. Beh. $\frac{3}{12}$ (F. Sp. 286). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{3}{12}$ (L. Sp. 227). Partiernes Ordførere: Steincke, Rytter, Stein, Lannung og J. S. Foget. 2. Beh. $\frac{3}{12}$ (L. Sp. 235). 3. Beh. $\frac{3}{12}$ (L. Sp. 236). *Loven stadfæstet 4. December 1942*. (Lov-Tid. Nr. 489). Traadt i Kraft straks.

Formaalet med denne Lov er at søge at sikre Landets Værdier i Form af Varebeholdninger, Produktions- og Driftsanlæg imod Ødelæggelse paa forskellig Maade.

I Motiverne til Lovforslaget peges der for det første paa, at det under de nuværende Forhold, hvor det bliver *vanskeligere og vanskeligere at fremskaffe Varer* af enhver Art, er af større Betydning end nogen Sinde at opretholde Driften af livsvigtige Anlæg og Produktionen af de for Samfundet nødvendige Varer. »En Ødelæggelse af disse Virksomheder betyder ikke blot et økonomisk Tab, men vil ofte medføre, at Virksomheden paa Grund af Vanskeligheden ved at frem-

skaffe de nødvendige Maskiner m. v. ikke kan sættes i Gang igen. Det anførte gælder ikke blot livsvigtige Anlæg som Vand-, Gas- og Elektricitetsværker, men ogsaa en Række Produktionsvirksomheder. Det gælder endvidere for alle Varebeholdninger, der er af væsentlig forsyningsmæssig Betydning.« Dernæst henvises der til, at Faren for Angreb paa de omtalte Virksomheder og Værdier er blevet større, idet *Kriminaliteten* som Følge af Krigsforholdene er stigende, ligesom Faren for Brandstiftelse, *Sabotage* o. lign. fra Kredse, der ønsker at skabe Uro, maa tages i Betragtning.

Loven, der gennemførtes uændret og traadte i Kraft straks, indeholder i §§ 1—4 følgende Bestemmelser:

§ 1. Statsvirksomheder, kommunale Anlæg og private Erhvervsvirksomheder, hvis uforstyrrede Produktion eller Drift det maa anses for *samfundsvigtigt* at opretholde, eller hvis Varebeholdninger er af *væsentlig forsyningsmæssig Betydning*, er pligtige efter Politiets Paalæg og i Overensstemmelse med dettes Anvisninger at træffe Sikkerhedsforanstaltninger mod Ildsvaade o. lign. og til Afværgelse af skadevoldende Handlinger mod Virksomheden eller Anlægget, herunder navnlig at etablere *Bevogtning* og lignende Beskyttelse inden for Virksomhedens Omraade.

Tilsvarende Paalæg kan af Politiet meddeles andre Virksomheder, der er *særlig udsat* for skadevoldende Handlinger af samfundsfarlig Art.

Det maa, ifølge Motiverne, overlades til Politiet efter en Gennemgang af de Virksomheder, der kan komme i Betragtning, at afgøre, om Betydningen af at bevare den paagældende Virksomhed og Faren for Angreb paa den tilsiger, at der træffes særlige Sikkerhedsforanstaltninger, ligesom Politiet i bekræftende Fald maa skønne over, hvor omfattende disse Sikkerhedsforanstaltninger bør være.

§ 2. De med Iværksættelsen af de ovennævnte Sikkerhedsforanstaltninger forbundne *Udgifter* skal afholdes af vedkommende Virksomhed eller Institution.

§ 3. Undladelse af at gennemføre de af Politiet paabudte Sikkerhedsforanstaltninger straffes med Bøde, Hæfte eller Fængsel indtil 2 Aar.

I Undladelsestilfælde kan Politiet for Virksomhedens eller Institutionens Regning træffe de fornødne Sikkerhedsforanstaltninger.

§ 4. Det antagne *Bevogtningsmandskab* skal godkendes af Politiet. Justitsministeren kan fastsætte, at der tillægges Bevogtningsmandskabet en *begrænset Politimyndighed* inden for Virksomhedens Omraade.

Politiet udfærdiger for hver Virksomhed efter Forhandling med dennes Ledelse en *Instruks* for Bevogtningsmandskabet. Overtrædelse af denne Instruks straffes med Bøde eller Hæfte.

I § 5 bestemmes, at Bøder tilfalder Statskassen, og at Sager om Overtrædelse af Loven behandles som *Politisager*. Endvidere gives der ligesom i en Række senere Love en udvidet Adgang til Beslaglæggelse, Ransagning, Anholdelse og Fængsling samt Adgang til Beskikkelse af Forsvarer, naar der nedlægges Paastand om Idømmelse af Fængselsstraf.

Bestemmelserne i § 4 fremkaldte flere Spørgsmaal, som Justitsministeren besvarede. Paa et Spørgsmaal om, hvorvidt Politiet skal have en Udskyldesret over for de Personer, som man ikke vil lade deltage i Bevogtningen, svarede Ministeren, at Virksomhederne selv gerne skulde levere det fornødne Personale, men hvis man blev nødt til at søge Personale fra anden Side, var det rimeligt, at Politiet undersøgte de paagældendes Forhold og eventuelt undlod at benytte dem til en Bevogtningsopgave. — Hvad Bevogtningsmandskabets *Bevæbning* angaar, udtalte Ministeren, at man ikke havde tænkt paa anden Bevæbning end maaske en Stav, saaledes som forskellige Vagtkorps har det. *J. S. Foget* (B.) mente, at det hele saa blev alt for dilettantisk, og Ministeren indrømmede, at det meget beroede paa, hvorledes de foreslaaede Foranstaltninger kom til at virke, om man maatte tage skarpere Midler i Brug, men han antog dog, at det i de fleste Tilfælde vilde være unødvendigt at tage andet i Brug end en Stav.

Folketingsudvalget drøftede i Samraad med Justitsministeren Spørgsmaalet om *ensartet Gennemførelse af Loven*, og der var Enighed om, at man ved Fastlæggelsen af de almindelige Retningslinier skulde tage Sigte paa, at fornøden Ensartethed blev sikret. Endvidere fandt man det rimeligt, at det blev henstillet til Myndighederne, at disse søgte Forhandlinger med et *raadgivende Udvalg fra Erhvervslivet*, baade ved Udarbejdelse af Retningslinierne og ved Behandling af eventuelle Klagesager.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting, i Folketinget med 92 Stemmer, i Landstinget med 58.

121. Lov om Ydelse af juridisk Bistand samt om Inkasso- og Detektivvirksomhed m. v. (Justitsminister *E. Thune Jacobsen*). [A. Sp. 2593. — C. Sp. 145, 579 og 1269].

Fremsat i *Folketinget* $14/10$ (F. Sp. 31). 1. Beh. $21/10$ (F. Sp. 83). Partiernes Ordførere: Fr. Dalgaard og Vagn Bro. Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Fr. Dalgaard, Chr. Christiansen, Holger Eriksen, Poul Hansen, Rasmus Hansen, Inger Hempel, Strøm, Steen [Sekretær], A. M. Hansen, Vagn Bro [Formand], Damsgaard, Arnth Jensen, Henning Hasle, Prieme og Westermann). Betænkning (B. Sp. 21) afgivet $9/12$. (Ordfører: Vagn Bro). 2. Beh. $10/12$ (F. 519). 3. Beh. $10/12$ (F. Sp. 522). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $16/12$ (L. Sp. 298). Partiernes Ordførere: Ingeborg Hansen, Rytter, Malchau og Lannung. Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Ingeborg Hansen, A. P. Hansen, H. P. Johansen, Alfred Kristensen, Th. Jensen, Offersen, Steincke [Formand], Lannung [Sekretær], Martin Sørensen [Peterslund], Elmquist, Jepsen Christensen, Esther Malling Pedersen, Rytter, Malchau og Stein). Betænkning (B. Sp. 873) afgivet $10/3$. (Ordfører: Steincke). 2. Beh. $11/3$ (L. Sp. 695). 3. Beh. $11/3$ (L. Sp. 700). *Tilbagesendt til Folketinget*. Udvalgets Erklæring (B. Sp. 56) afgivet $12/3$. Eneste Beh. $12/3$ (F. Sp. 1419). *Loven stadfæstet 13. Marts 1943*. (Lov-Tid. Nr. 123).

Et Lovforslag svarende til den heromhandlede Lov blev fremsat i sidste Rigsdagssamling, og i Aarbogen for 1941—42 Side 512 f. er foruden Forslagets Hovedindhold gengivet de Overvejelser, der førte til dets Fremsættelse. Den bærende Tanke var at aabne Adgang til at forbyde erhvervsmæssig Udøvelse af juridisk Raadgivning, naar en saadan Virksomhed under Hensyn til den paagældendes økonomiske Forhold eller borgerlige Vandel maatte anses for betænkelig; med juridisk Bistandsydelse sidestilledes forskellig beslægtet Virksomhed: Inkassobureauer, Oplysningsbureauer, Detektivbureauer og Ægteskabsbureauer. Desuden trak Forslaget Grænser for de paagældende Virksomheders Adgang til Reklamering.

Da vedkommende Folketingsudvalg ikke naaede at tilendebringe sit Arbejde i sidste Rigsdagssamling, blev Forslaget genfremsat i væsentlig uforandret Skikkelse ved Begyndelsen af denne Samling. Der foretoges enkelte Ændringer i Folketing og Landsting (se ndfr.), og med disse Ændringer vedtoges Lovforslaget enstemmigt.

§ 1, Stk. 1, angiver Lovens *Omraade*, Stk. 2 indeholder nogle udtrykkelige *Undtagelser*, og Stk. 3 bemyndiger Ministeren til at gøre Undtagelser for bestemte Arter af Virksomheder.

Stk. 1. Denne Lov finder Anvendelse paa enhver, der i erhvervsmæssigt Øjemed driver Virksomhed

- 1) med *juridisk Raadgivning eller anden juridisk Bistand*, herunder Repræsentation af Arvinger og Bistand i Navnesager,
- 2) med Inddrivelse af Fordringer (*Inkassobureauer*),
- 3) med Tilvejebringelse af Oplysninger til Bedømmelse af Personers eller Selskabers økonomiske Soliditet m. v. (*Oplysningsbureauer*),
- 4) med Udforskning af private Livsforhold m. v. (*Detektivbureauer*) eller
- 5) som Mellemand mellem Personer, der ønsker at indgaa Ægteskab (*Ægteskabsbureauer*).

Stk. 2. De i Loven givne Bestemmelser finder dog *ikke Anvendelse* paa:

- 1) Virksomhed som Sagfører,
- 2) Auktionslederens Inkassationer af Auktionskøbesummer m. v.,
- 3) Bistand, som ydes af statsautoriserede Revisorer i Spørgsmaal, der staar i Forbindelse med Regnskabs- og Revisionsforhold,
- 4) saadan Virksomhed, som sædvanlig drives af Banker, Sparekasser og Vekselerere inden for Grænserne af almindelig Bank- og Sparekassevirksomhed, eller
- 5) saadan Bistand, som sædvanlig ydes af Arkitekter, Bygmestre, raadgivende Ingeniører og Landinspektører som et naturligt Led i deres almindelige Erhvervsvirksomhed.

Stk. 3. Justitsministeren kan fastsætte, at bestemte Arter af Virksomheder *undtages* fra Lovens Bestemmelser.

Undtagelsen i Stk. 2, Nr. 5, vedrørende Arkitekter, Ingeniører og Landinspektører blev indsat i Landstinget. Folketingsudvalget havde ment, at de Retningslinier for Politimyndighederne, der vilde blive optaget i et ministerielt Cirkulære, vilde være fyldestgørende i saa Henseende, men efter Landstingsudvalgets Opfattelse burde de Undtagelser, om hvilke der var almindelig Enighed, fremgaa af selve Lovteksten.

§ 2 begrænser Adgangen til *Reklamering* dels for de af Loven omfattede Virksomheder som Helhed, dels særlig for Virksomheder, der yder juridisk Bistand. Om Dispensation for bestaaende Virksomheder, se § 6.

Stk. 1. Det er forbudt de af Loven omfattede Virksomheder ved Bekendtgørelse, Skiltning, Udsendelse af Skrivelser, Adresseangivelse i Vejviser eller Telefonbog, Opslag i Forretningslokaler eller paa nogen anden Maade

- 1) at *anvende Betegnelser*, der er egnet til at give Almenheden eller Virksomheden ubekendte Personer det *Indtryk*, at Virksomheden eller dens Udøvere under nogen Form har opnaaet *Godkendelse* af det offentlige eller staar under *offentligt Tilsyn*,
- 2) at *anvende Betegnelserne* »Retshjælp«, »Retskonsulent«, »juridisk Kontor« eller lignende Betegnelser,
- 3) at *give Almenheden* eller Virksomheden ubekendte Personer *Meddelelse* om, at Virksomheden yder juridisk Raadgivning eller anden Retshjælp.

Stk. 2. Justitsministeren er bemyndiget til at bestemme, at det i Stk. 1 under 3) fastsatte Forbud ikke finder Anvendelse paa Meddelelser om Ydelse af Bistand inden for *bestemt afgrænsede Omraader*, hvor særlige Forhold gør sig gældende.

Bestemmelsen i Stk. 2 er indsat med Tanken paa Sager, der forudsætter en Specialkundskab, f. Eks. Navnesager og Boopgørelser.

I § 3 er Hovedbestemmelsen om *Nedlæggelse af Forbud* mod en Virksomhed udformet saaledes:

Dersom det paa Grund af foreliggende Oplysninger om en Persons økonomiske Forhold eller hans borgerlige Vandel, særlig i Forretningsforhold eller i andre Forhold af økonomisk Art, maa anses for betænkeligt, at han *driver eller deltager* i

Virksomhed af den i § 1 omhandlede Art, kan Adgangen hertil under en Politisag *frakendes* ham for bestandig eller for et i Dommen fastsat Tidsrum. — Det samme gælder i Tilfælde af *gentagen Overtrædelse* af Bestemmelserne i denne Lov eller af de i Medfør af Loven givne Paalæg.

§ 4 giver *Politiet* Hjemmel til at kræve sig forelagt bestemt angivne *Oplysninger om Driften* af Virksomhederne samt stille nærmere angivne *Krav om Bogføring* over Indtægter og Udgifter. Og for at kunne paase, at de i Loven eller i Medfør af denne givne Paalæg overholdes, har Politiet til enhver Tid *Adgang til Virksomhedernes Forretningslokaler, Forretningsbøger og -papirer*.

Ifølge § 5 *straffes* Overtrædelse af Lovens Bestemmelser eller af de i Medfør af Loven givne Paalæg med Bøde, Hæfte eller under skærpene Omstændigheder Fængsel indtil 6 Måned. Bøderne tilfalder Statskassen. Sagerne behandles som Politisager.

§ 6 fastsætter Tidspunktet for Lovens Ikrafttræden til 1. Juli 1943. Den gælder ikke for Færøerne. Stk. 2 giver Justitsministeren Bemyndigelse til, naar ganske særlige Omstændigheder taler derfor, at meddele *Undtagelse* fra Bestemmelserne i § 2, Stk. 1, Nr. 2 og 3, for saa vidt det drejer sig om Virksomheder, der *bestod* ved Lovforslagets Forelæggelse.

Ikrafttrædelsestidspunktet blev i Landstinget udsat fra 1. Januar til 1. Juli.

Dispensationsbeføjelsen med Hensyn til bestaaende Virksomheder tilføjedes i Folketinget, men undergik i Landstinget en Ændring for at udelukke fra Dispensation de Virksomheder, der var kommet til efter Lovforslagets Fremsættelse.

§ 7 paabyder, at Loven skal forelægges til *Revision* i den ordinære Rigsdagssamling 1946—47.

Dette Revisionspaabud blev indsat i Landstinget, og det blev af Udvalget motiveret med Vanskelighederne ved at foretage en udtømmende Opregning af Undtagelser fra Lovens Regler.

Begge Tings Udvalg modtog Henvendelser fra Organisationer af Arkitekter, Ingeniører og Patentagenter, og der blev, som foran omtalt, efter Indstilling af Landstingsudvalget, optaget en Undtagelsesbestemmelse i § 1, Stk. 2, vedrørende Arkitekter og Ingeniører samt tillige Landinspektører. Hvad

Patentagenter angaar, mente Justitsministeren derimod ikke at kunne strække sig videre end til i det kommende Cirkulære at undtage Patentagenter og Patentbureauer fra at falde ind under det særlige Forbud i § 2, Stk. 1, Punkt 3, saa at det skulde være disse tilladt at reklamere med Bistand ved Udtagelse af Patenter og Registrering af Varemærker og Mønstre, derunder ogsaa med Anvendelse af Betegnelsen Patentbureau el. lign.

Endvidere havde en Deputation af *Revisorer* Foretræde for Landstingets Udvalg. Man var i Udvalget enig med Justitsministeren i, at det, som Forholdene er, ikke vilde være muligt at gøre en almindelig Undtagelse for ikke-statsautoriserede Revisorer. Derimod tænkte man sig Muligheden af, at der ved Lovens Revision kunde skabes en vis Undtagelse for en nærmere begrænset Kreds af Revisorer ud over de nuværende egentlig statsautoriserede, og Justitsministeren erklærede sig villig til at forhandle med Handelsministeren om, at denne søgte Kredsen af de Revisorer, der falder ind under Loven, begrænset saaledes, at man ved Lovens Revision kunde lade dem, der sidder inde med en af Handelsministeriet godkendt Sagskundskab, glide ud.

Med Hensyn til de i Rigsdagen foretagne Ændringer henvises i øvrigt til det ved §§ 6 og 7 anførte.

Lovforslaget vedtoges ved 3. Behandling i Landstinget enstemmigt med 57 Stemmer, ved eneste Behandling i Folketinget enstemmigt med 95 Stemmer.

---

122. Lov om Ændring i Lov Nr. 246 af 10. Maj 1940 om Handel med samt Tilvirkning og Besiddelse af Vaaben m. v., jfr. Lov Nr. 130 af 30. Marts 1942 om Ændring i samme Lov. (Justitsminister *E. Thune Jacobsen*). [A. Sp. 3515. — C. Sp. 583 og 1269].

Fremsat i *Landstinget* $10/3$ (L. Sp. 540). 1. Beh. $11/3$ (L. Sp. 698). 2. Beh. $11/3$ (L. Sp. 700). 3. Beh. $11/3$ (L. Sp. 701). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. $12/3$ (F. Sp. 1408). 2. Beh. $12/3$ (F. Sp. 1413). 3. Beh. $12/3$ (F. Sp. 1418). *Loven stadfæstet 13. Marts 1943.* (Lov-Tid. Nr. 137).

I § 11, Stk. 3, i Lov af 10. Maj 1940 om Handel med samt Tilvirkning og Besiddelse af Vaaben m. v. var det bestemt, at Loven skulde forelægges Rigsdagen til Revision i den ordentlige Rigsdagssamling 1940—41. Denne Frist blev

senest ved Lov af 30. Marts 1942 forlænget til 1942—43 og er nu yderligere udskudt til 1943—44. Det herom fremsatte Lovforslag vedtoges enstemmigt i begge Ting.

123. Midlertidig Lov om Pligt til at stille Skydevaaben og Motorkøretøjer til Raadighed for Rets-, Politi- og Fængselsvæsenet samt om Tillæg til Lov Nr. 91 af 29. Marts 1924 om Indkvartering. (Justitsminister *E. Thune Jacobsen*). [A. Sp. 5377. — C. Sp. 2101 og 2119].

Fremsat i *Folketinget* $2\frac{1}{6}$ (F. Sp. 1875). 1. Beh. $2\frac{5}{6}$ (F. Sp. 1881). Partiernes Ordførere: Holger Eriksen, Hjermind, Vagn Bro, Steen, Frits Clausen, Stærmose og Norlev. Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Rasmus Hansen, Holger Eriksen, H. C. Hansen, Leonhard Hansen, Hedtoft-Hansen, Frede Nielsen [Sekretær], Lars M. Olsen, Steen [Formand], A. M. Hansen, Henning Hasle, Falk-Jensen, Hjermind, Vagn Bro, Arnth Jensen, Nørskov [udtraadt $3\frac{0}{6}$ og efterfulgt af Øllgaard]). Betænkning (B. Sp. 1873) afgivet $\frac{1}{7}$. (Ordfører: Holger Eriksen). 2. Beh. $\frac{2}{7}$ (F. Sp. 1984). 3. Beh. $\frac{2}{7}$ (F. Sp. 1987). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{2}{7}$ (L. Sp. 1055). Partiernes Ordførere: Steincke, Bjerre, Malchau, Lannung og J. S. Foget. 2. Beh. $\frac{2}{7}$ (L. Sp. 1065). 3. Beh. $\frac{2}{7}$ (L. Sp. 1066). *Loven stadfæstet 19. Juli 1943*. (Lov-Tid. Nr. 362). Traadt i Kraft straks.

Forslaget til ovennævnte Lov omfattede oprindelig kun en Pligt for Borgerne til at stille Skydevaaben, Ammunition og Motorkøretøjer til Raadighed for Myndighederne, hvortil kom Bestemmelser om Indkvartering af Tjenestemænd m. v. inden for Rets-, Politi- og Fængselsvæsenet. Det undergik imidlertid under Sagens Behandling i Folketinget væsentlige Ændringer, idet der navnlig indføjedes nogle nye Regler, hvorefter Jord og Bygninger mod Erstatning kan kræves afgivet til offentligt Brug eller Eje. Samtidig ændredes ogsaa Lovforslagets Titel, ligesom Kapitelinddelingen indføjedes Folketinget. Loven fik herved følgende Indhold:

Kap. I.

§ 1. Naar det skønnes nødvendigt for Udøvelsen af vigtige Samfundsfunktioner inden for Rets-, Politi- og Fængselsvæsenet, kan Justitsministeren træffe Bestemmelse om, at *Vaaben* og *Ammunition*, som ved nærværende Lovs Ikrafttræden i Medfør af Justitsministeriets Bekendtgørelse Nr. 303 af 10. Juni 1940 er afleveret til og *taget i Forvaring* af Politiet, mod fuld Erstatning skal *overtages af Staten* enten til Eje eller til Brug.

§ 2. Naar særdeles paatrængende Omstændigheder foreligger, kan Justitsministeren træffe Bestemmelse om, at *Motorkøretøjer* samt Tilbehør til og Dele af saadanne skal *stilles til Raadighed* for Staten til foreløbig Brug.

Rigspolitichefen, Politidirektøren i København og Politimestrene kan, naar særdeles paatrængende Omstændigheder foreligger og Justitsministerens Beslutning ikke kan afventes, træffe Bestemmelse om, at Motorkøretøjer samt Tilbehør hertil og Dele heraf straks skal stilles til Raadighed til foreløbig Brug. Der afgives omgaaende Indberetning herom til Justitsministeren, som træffer den endelige Afgørelse.

§ 3. *Erstatning for Skydevaaben* og Tilbehør hertil og Dele heraf samt for *Ammunition* fastsættes i Mangel af mindelig Overenskomst af en for hele Landet nedsat *Vurderingskommission*, bestaaende af 3 Medlemmer, nemlig et af Præsidenten for Københavns Byret udpeget Medlem af nævnte Ret som Formand og to vaabenkyndige Medlemmer, hvoraf det ene udnævnes af Justitsministeren, medens det andet udpeges af »De danske Handelsforeningers Fællesorganisation«.

Erstatning for Brug af Motorkøretøjer samt Tilbehør hertil og Dele heraf fastsættes i Mangel af mindelig Overenskomst af en *Vurderingskommission*, bestaaende af 3 Medlemmer, nemlig Retskredsens Dommer i borgerlige Sager som Formand (i København et af Præsidenten for Københavns Byret udpeget Medlem af nævnte Ret og paa Frederiksberg Dommeren i Frederiksberg Birks 3die Afdeling), et af Justitsministeren for Retskredsen udnævnt Medlem samt et af Kommunalbestyrelsen (i København Magistraten) for vedkommende Kommune udnævnt Medlem. Erstatningen fastsættes af Vurderingskommissionen for den Kommune, hvor de Motorkøretøjer, der er krævet stillet til Raadighed, befinder sig.

§ 4. Justitsministeren bemyndiges til at fastsætte nærmere Regler for den i §§ 1 og 2 omhandlede Overdragelse, for Fremgangsmaaden ved Erstatningens Fastsættelse og Udbetaling og for Vurderingskommissionernes Virksomhed og Omkostningerne herved.

I det oprindelige Lovforslag var Motorkøretøjer medtaget i § 1, men dette ændredes i Folketinget, hvor man fandt, at Staten vil kunne erhverve sig de fornødne Motorkøretøjer til almindelig Brug ved Køb. Samtidig ændredes ogsaa Reglerne om Skydevaaben, idet der indføjedes den Begrænsning, at kun Vaaben og Ammunition, der i Forvejen er taget i Forvaring af Politiet, falder inden for Lovens Rammer. I Folketingsudvalget lagde man ifølge den afgivne Betænkning Vægt paa, at Ejerne selv kan bestemme, om Staten skal erhverve de paagældende Effekter for bestandig eller kun til midlertidig Brug.

§ 2, Stk. 1, blev indføjet i Folketinget, hvor der ligeledes foretoges et Par mindre Ændringer i § 3.

Kap. II.

§ 5. Bestemmelserne om *ekstraordinær Indkvartering* i Lov Nr. 91 af 29. Marts 1924 finder med de fornødne Lempelser Anvendelse paa Indkvartering af Tjenestemænd og andre tjenstgørende inden for *Rets-, Politi- og Fængselsvæsenet* og af *Beboere fra evakuerede Omraader* her i Landet. I øvrigt bemyndiges Indenrigsministeren og de i Indkvarteringslovens §§ 30 og 31 nævnte civile Indkvarteringsmyndigheder (i København Magistraten) til, naar Hensynet til Krigsforholdene gør det nødvendigt, at kræve *Jord og Bygninger* — herunder dog ikke bestaaende Produktionsindretninger og Produktionsmidler — *afgivet til Brug eller til offentligt Eje* mod fuldstændig Erstatning eller at paalægge Ejere eller Brugere af fast Ejendom m. v. saadanne Indskrænkninger i deres Raaden, som det angivne Hensyn nødvendiggør.

Ejere af de i Medfør af foranstaaende Bestemmelse til Eje afgivne Ejendomme kan, naar de Forhold, der har nødvendiggjort Beslaglæggelsen, ikke længere bestaar, *forlange Ejendommene tilbagegivet* mod Betaling af et Beløb, der efter Forhandling fastsættes af det i § 6 omhandlede Udvalg under Rekurs til Vurderingsnævnet, jfr. § 7.

Justitsministeren bemyndiges til efter Forhandling med Indenrigsministeren at fastsætte de nærmere Regler om Ind-

kvarteringen af det til Rets-, Politi- og Fængselsvæsenet hørende Personale og til under Hensyntagen til Indkvarteringsydelse gængse Pris at fastsætte, hvilken Godtgørelse der skal ydes for disse, medens Indenrigsministeren bemyndiges til at fastsætte de nærmere Regler om de øvrige i Stk. 1 omhandlede Forhold, herunder Takster for Indkvarteringsydelser.

§ 6. Erstatninger i Henhold til § 5, Stk. 1, Pkt. 2, fastsættes af et af Regeringen nedsat *Udvalg*. Dette Udvalg træffer ligeledes Beslutning om Godkendelse af Overenskomster vedrørende Godtgørelse for Afstaaelse eller for Overdragelse til Brug af fast Ejendom m. v. i Tilfælde, hvor Beslaglæggelse i Henhold til § 5, Stk. 1, ikke har fundet Sted. Udvalget kan dog henskyde Afgørelsen til det i § 7 omhandlede Vurderingsnævn.

§ 7. Udvalgets Afgørelse kan inden 4 Uger indankes for det nedenfor omhandlede *Vurderingsnævn*. For dette kan endvidere inden 3 Maaneder fra nærværende Lovs Ikrafttræden indankes saadanne Erstatningsspørgsmaal vedrørende Beslaglæggelse m. v. af fast Ejendom, der inden Lovens Ikrafttræden har fundet sin Afgørelse ved Beslutning af Indenrigsministeriet eller af det af Regeringen nedsatte Udvalg for ekstraordinære Industriarbejder m. v.

Vurderingsnævnet bestaar af en af Kongen udnævnt Formand, der skal opfylde de i Retsplejeloven foreskrevne Betingelser for at beskikkes til Landsdommer, og 4 af Indenrigsministeren udpegede Medlemmer med særlig Indsigt i Bygnings- og Ejendomsforhold. Der tillægges Formanden og Medlemmerne Vederlag, hvis Størrelse fastsættes af Indenrigsministeren. Formanden antager den fornødne Medhjælp.

Nævnets Afgørelser er endelige. Nævnets Forretningsorden fastsættes af Indenrigsministeren.

§ 8. Enhver Stats- og kommunal Myndighed er pligtig at tilvejebringe og at meddele saadanne *Oplysninger*, som det i § 6 omhandlede Udvalg eller det i § 7 omhandlede Vurderingsnævn maatte ønske til Brug ved Sagernes Behandling.

§ 9. De nærmere Regler vedrørende Gennemførelsen af Bestemmelserne i §§ 6—8 fastsættes af Indenrigsministeren.

I det oprindelige Lovforslag fandtes i Stedet for Kap. II kun en enkelt Paragraf af følgende Indhold:

»Bestemmelserne om ekstraordinær Indkvartering i Lov Nr. 91 af 29. Marts 1924 finder med de fornødne Lempelser Anvendelse paa Indkvartering af Tjenestemænd og andre tjenstgørende inden for Rets-, Politi- og Fængselsvæsenet.

Justitsministeren bemyndiges til at fastsætte de nærmere Regler om Indkvarteringen og til under Hensyntagen til Indkvarteringsydelsernes gangse Pris at fastsætte, hvilken Godtgørelse der skal ydes for disse.«

Under Udvalgsforhandlingerne i Folketinget fremsatte Justitsministeren imidlertid Ønske om at faa Lovforslaget udvidet med de ovenanførte Bestemmelser, der giver Staten Mulighed for, naar Krigsforholdene gør det nødvendigt, at kræve Jord og Bygninger afgivet til Brug eller offentligt Eje mod fuldstændig Erstatning. Da dette Spørgsmaal delvis hører under Indenrigsministeriet, deltog ogsaa Indenrigsministeren i Forhandlingen. Efter hvad Udvalgets *Ordfører* (Holger Eriksen) anførte i sin Redegørelse for Udvalgsarbejdet, har der i øvrigt i Forvejen bestaaet den Praksis, at Staten, naar Krigsforholdene gør det nødvendigt, kan kræve Jord og Bygninger afgivet til Brug eller offentligt Eje efter tilsvarende Regler som de foreslaaede.

Kap. III.

§ 10. *Overtrædelse* af denne Lov og de i Medfør af Loven udfærdigede Bekendtgørelser eller givne Paalæg straffes med Bøde eller Hæfte, saafremt højere Straf ikke er forskyldt efter den øvrige Lovgivning.

Boder tilfalder Statskassen.

§ 11. Denne Lov træder straks i Kraft og gælder indtil Udgangen af Marts Maaned 1944.

Som Motivering for Lovforslagets oprindelige Bestemmelser anføres i de Bemærkninger, der ledsagede det ved Fremsættelsen i Folketinget, at de ekstraordinære Forhold i de senere Aar har medført et stadig forøget Arbejde for Rets-, Politi- og Fængselsvæsenet, og som Følge heraf har der fundet en betydelig *Udvidelse af Personalet* Sted, særlig inden for Politiet. I den senere Tid har der vist sig Vanskeligheder ved Fremskaffelse af de fornødne Skydevaaben til Bevæbning af Politiet, og dette gælder særlig Pistoler til Udrustning af de senest antagne Reservepolitibetjente. Af Pistoler findes der ret store Beholdninger i privat Eje, men disse Beholdninger er i Hensyn til Bekendtgørelse Nr. 303 af 10. Juni 1940 afleveret og beror nu paa særlige Opbevaringssteder. Da Ejerne saaledes indtil videre er afskaaret fra at bruge og besidde disse Vaaben, vil en Ekspropriation ikke for dem betyde noget stort Ind-

greb, medens Politiet derimod ved en Ekspropriation af Vaabnene kan blive i Stand til at udføre sine vigtige Samfundsfunktioner. — Det for Politiet fornødne Antal Motor-køretøjer har man hidtil kunnet købe, men Udviklingen kan medføre, at dette ikke længere lader sig gøre, og endvidere kan det i givne Situationer blive nødvendigt for Politiet at overtage Brugen af private Motorkøretøjer for en kortere Tid.

Endvidere har det vist sig, at Tjenestemænd og andre tjenstgørende, særlig inden for Politiet, under Udstationering paa Landet eller paa mindre Pladser undertiden kan have Vanskeligheder ved at skaffe sig passende Logi for en rimelig Betaling, ligesom Vanskeligheder ved Indkvartering vil kunne opstaa, hvor en større Politistyrke under en pludselig opstaaet Urosituation dirigeres til en bestemt Plads. Man har i saadanne Tilfælde følt Savnet af Regler, hvorefter Tjenestemænd o. lign. inden for Politiet m. v. kan indkvarteres hos Befolkningen paa samme Maade, som det er Tilfældet med Hærens Personel og Mandskab.

Under Sagens Behandling paa Rigsdagen oplyste *Justitsministeren*, at Politikorpset siden 1. April 1938 var udvidet fra 3200 til omkring 8000 Mand. Da Sabotagehandlingerne tog stærkt til i Antal og Farlighed, ansaa man det for tvingende nødvendigt at sørge for Bevæbning, saavel af de Politistyrker, der var sat ud paa de særlige Bevogtningsopgaver, som af de private Sabotagevagter. De nødvendige Vaaben kunde kun fremskaffes fra de Depoter, som indeholdt de i Henhold til Bekendtgørelse af 10. Juni afleverede Vaaben, og Ministeren havde derfor med Hjemmel i Nødretsgrundsætningen tiltraadt, at disse Vaaben rent foreløbig blev taget i Brug af Politiet i det Omfang, som fandtes absolut nødvendigt.

Paa Foranledning af *Steincke* (S.) oplyste *Indenrigsministeren* i Landstinget, at Bestemmelsen i § 6 om Nedsættelse af et Udvalg til Fastsættelse af Erstatninger for overtagne Jordarealer og Bygninger kun betyder, at man lovfæster en Praksis, som har været fulgt i de sidste 3 Aar. Udvalget fandtes i Forvejen og havde taget alle de Erstatningsspørgsmaal op, som var rejst paa det Omraade, som det her drejer sig om.

Lovforslaget vedtoges i Folketinget med 86 Stemmer mod 2, idet *Stærmosé* som Ordfører for Dansk Samling havde taget Afstand fra Lovforslaget ud fra den Opfattelse, at det forudsatte, at det danske Politi skulde løse militære Opgaver, som var Politiet uvedkommende.

I Landstinget vedtoges Lovforslaget enstemmigt med 51 Stemmer.

**124. Midlertidig Lov om Ændring i Lov om Gælds-
breve Nr. 146 af 13. April 1938.** (Justitsminister *E.
Thune Jacobsen*). [A. Sp. 5195. — C. Sp. 1361 og 1385].

Fremsat i *Folketinget* $28/5$ (F. Sp. 1647). 1. Beh. $9/6$ (F. Sp. 1810). 2. Beh. $16/6$ (F. Sp. 1837). 3. Beh. $17/6$ (F. Sp. 1849).
Oversendt til Landstinget. 1. Beh. $17/6$ (L. Sp. 871). 2. Beh. $23/6$ (L. Sp. 873). 3. Beh. $24/6$ (L. Sp. 886). *Loven stadfæstet 30. Juni 1943.* (Lov-Tid. Nr. 326).

Loven tager Sigte paa at indføre en midlertidig *Forlængelse af Gældsbrevslovens Forældelsesfrister* for Forevisning af Rente- og Udbyttekuponer til Betaling og for Anmeldelse af bortkomne Kuponer i Tilfælde, hvor Ejeren paa Grund af Krigstidens særlige Forhold med Afbrydelse af Postforbindelser, Valutamangel og Valutarestriktioner har været ude af Stand til at varetage sine Interesser.

I § 25, Stk. 1, i Lov om Gældsbreve af 13. April 1938 bestemmes, at Fordringen ifølge en Rente- eller Udbyttekupon falder bort, hvis Kuponen ikke er forevist til Betaling *inden 3 Aar fra Forfaldsdagen* eller inden Udløbet af den længere Frist, der maatte være tilsikret Kuponejerne.

Danmarks Nationalbank har henledet Justitsministeriets Opmærksomhed paa, at det maa paaregnes, at der i Tiden siden den 9. April 1940 paa Grund af Afbrydelsen af Postforbindelsen med en Række Lande har været og fremdeles er Vanskeligheder forbundet med Forevisning til Betaling her i Landet af Rente- og Udbyttekuponer hørende til danske Værdipapirer, som befinder sig paa Færøerne, paa Grønland eller i Udlandet, og som har Betalingssted her. Endvidere har Banken fremhævet, at gældende Valutarestriktioner eller Knaphed paa fremmed Valuta kan have medført, at saadanne Kuponer ikke er blevet betalt, selv om Postforsendelse har kunnet finde Sted, og at de udenlandske Ejere af Værdipapirerne, som maaske ikke kender Gældsbrevslovens Bestemmelser, derfor ikke har haft nogen særlig Tilskyndelse til at fremsende Kuponerne, hvorved ogsaa maa erindres, at Forsendelse under Krigsforhold er mere risikabel og bekostelig end normalt.

Nationalbanken har ment, at det vil være i Danmarks Interesse, at det undgaas, at Krav ifølge Rente- og Udbytte-

kuponer falder bort, fordi Kuponerne ikke forevises til Betaling inden den foreskrevne Frist, naar dette skyldes Krigsforhold, Valutaknaphed eller Valutarestriktioner, og Banken har derfor henstillet til Justitsministeriet, at Spørgsmaalet om en midlertidig Ændring af Regelen i Gældsbrevslovens § 25, Stk. 1, tages op til Overvejelse.

Efter at Spørgsmaalet havde været gjort til Genstand for Forhandling med Udenrigsministeriet, Finansministeriet og Handelsministeriet, udarbejdede Justitsministeriet et Lovforslag, som imødekom Nationalbankens Henvendelse om Sagen, og som paa Rigsdagen blev vedtaget med enstemmig Tilslutning i begge Ting.

Den saaledes gennemførte Lov har følgende Ordlyd:

§ 1. Den i § 25, Stk. 1, i Lov om Gældsbreve Nr. 146 af 13. April 1938 omhandlede Frist for Forevisning til Betaling af Rente- og Udbyttekuponer forlænges til *Udgangen af Aaret 1945*, naar det ved Forevisningen antageliggøres, at Rente- og Udbyttekuponerne siden deres Forfaldsdag har ligget paa Færøerne, paa Grønland eller i Udlandet, eller at det paa Grund af Krigsforhold har været umuligt for Ejereren at træffe Foranstaltninger til Forevisning af Kuponer beroende her i Landet.

§ 2. Den i samme Lovs § 25, Stk. 2, fastsatte Frist for Anmeldelse af en bortkommen Kupon forlænges ligeledes til *Udgangen af Aaret 1945*, naar det antageliggøres, at Fordringshaveren paa Grund af Krigsforhold har været forhindret i at foretage Anmeldelsen.

For Kuponer, hvis Tab rettidig er anmeldt for Skyldneren, kan Forældelse af det i § 25, Stk. 2, nævnte Krav ikke indtræde før *Udgangen af Aaret 1945*, saafremt det antageliggøres, at Fordringshaveren paa Grund af Krigsforhold har været forhindret i at afbryde Forældelsen.

§ 3. Bestemmelserne i § 1 og § 2, Stk. 1, gælder, medmindre Fordringen ifølge Rente- og Udbyttekuponerne er bortfaldet inden *Udgangen af Aaret 1942*. Bestemmelsen i § 2, Stk. 2, kommer til Anvendelse, for saa vidt Fordringen ikke er forældet inden nærværende Lovs Ikrafttræden.

§ 4. Denne Lov træder i Kraft straks.

125. Lov om Ændring i Lov om Rettens Pleje af 11. April 1916. (Genoprettelse af Retskreds Nr. 66: Nibe Købstad m. v.). (Justitsminister *E. Thune Jacobsen*). [A. Sp. 2599. — C. Sp. 411 og 591].

FremSAT i *Landstinget* ¹⁴/₁₀ (L. Sp. 14). 1. Beh. ²¹/₁₀ (L. Sp. 62). Partiernes Ordførere: Steincke, Rytter, Korsgaard og Lannung. Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Steincke, Henry Hansen, Hvid, Th. Jensen, Wittrup, Ingeborg Hansen, Josiassen [fra ²⁹/₁ Chr. J. Hansen], Lannung, Martin Sørensen [Peterslund], Elmquist, Jepsen Christensen [Formand], Nielsen-Man, Rytter, Korsgaard [Sekretær] og Stein). Betænkning (B. Sp. 857) afgivet ⁹/₃. (Ordfører: Nielsen-Man). 2. Beh. ¹⁰/₃ (L. Sp. 571). 3. Beh. ¹⁰/₃ (L. Sp. 602). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. ¹¹/₃ (F. Sp. 1396). Partiernes Ordførere: Bollerup Madsen, Hans Pinstrup, Henning Hasle og Hassing Jørgensen. 2. Beh. ¹²/₃ (F. Sp. 1408). 3. Beh. ¹²/₃ (F. Sp. 1418). *Loven stadfæstet 13. Marts 1943.* (Lov-Tid. Nr. 124). Traadt i Kraft 1. Maj 1943.

Ved Lov Nr. 56 af 31. Marts 1927 om Ændringer i Retsplejeloven (Aarvog 1926—27, Side 414) blev Løgstør Købstad og Aars-Slet Herreder lagt sammen med Nibe Købstad og Hornum Herred til een Retskreds. Den nu stedfundne Lovændring gaar ud paa, at der atter finder en Deling Sted, idet de to tidligere bestaaende Retskredse genoprettes.

Indbyggertallet i Retskredsen Løgstør Købstad m. v. bliver ca. 22 700, Indbyggerantallet i Retskredsen Nibe Købstad m. v. ca. 19 900.

Medens Dommeren i den samlede Retskreds var normeret som Underrettsdommer af 1. Grad, bliver Dommerne saavel i Løgstør Købstad m. v. som i Nibe Købstad m. v. normerede som Underrettsdommere af 2. Grad.

Det er Hensigten at opretholde Bitingsted for begge Retskredse i Aars.

Den samlede aarlige *Merudgift* for Statskassen blev opgjort til 9 700 Kr.

Sammenlægningen af Nibe og Løgstør Retskredse var et Led i en mere almindelig Bestræbelse for at nedsætte Dommerembedernes Antal, dels af Besparelseshensyn, dels fordi Arbejdsmængden ved nogle Dommerkantorer ikke var tilstrækkelig. Sammenlægningen vakte imidlertid Utilfredshed hos den

stedlige Befolkning, og da Stillingen som Dommer i Retskredsen blev ledig den 1. November 1941, modtog Justitsministeriet et Andragende fra *Nibe Byraad* om Genoprettelse af de to tidligere Retskredse. Andragendet blev bl. a. begrundet med, at Indbyggerantallet i Retskredsen udgjorde over 42 500, og at de store Afstande til Hovedtingstedet — fra den østlige, tæt befolkede Del af Retskredsen var der henved 50 km til Løgstør — i Forbindelse med de vanskelige Trafikforhold var til stor Gene for Befolkningen, saa meget mere som der ikke længer var ansat nogen Fuldmægtig ved Kontorafdelingen i Nibe. Navnlig følte det som en Ulempe, at Tinglysningsvæsenets Bøger og Dokumenter var samlet i Løgstør. Byraadets Andragende blev anbefalet af saa godt som alle Sogne- raad i den tidligere Nibe Retskreds samt af Aalborg Amtsraad.

Justitsministeriet forhandlede med Nibe Byraad om Lokalespørgsmaalet, og efter at dette var løst tilfredsstillende ved Byraadets Hjælp, mente Ministeriet, at Ønsket om Retskredsens Deling burde imødekommes, dels under Hensyn til den forholdsvis ringe Merudgift for Statskassen, som Delingen vilde medføre, dels i Betragtning af den samlede Retskreds' Udstrækning og Indbyggerantal og de betydelige Ulemper og Udgifter, som Sammenlægningen havde paaført den stedlige Befolkning.

Ved 1. Behandling i *Landstinget* udtalte Ordførerne for tre Partier, Steincke (S.), Rytter (V.) og Lannung (R. V.), Ønske om Sagens Henvisning til et Udvalg, for at man dør nærmere kunde undersøge Grunden til den foreslaaede Genoprettelse af et Par mindre Dommerembeder og den derved skete Afgivelse fra en tidligere fastlagt Retningslinie. Udvalget delte sig i et Flertal paa 9 Medlemmer og et Mindretal paa 4. 2 Medlemmer (Ingeborg Hansen og Stein) deltog som Følge af Sygdom ikke i Betænkningens Afgivelse.

Flertallet (Elmqvist, Chr. J. Hansen, Henry Hansen, Hvid, Th. Jensen, Korsgaard, Nielsen Mann, Martin Sørensen [Peterslund] og Wittrup) fandt efter det for Udvalget oplyste Lovforslaget velbegrundet, og ud fra den Betragtning, at det i første Række gjaldt om at finde en Ordning, der paa betryggende Maade vilde varetage Befolkningens Interesse, anbefalede Flertallet Forslaget til Vedtagelse uforandret.

Mindretallet (Jefsen Christensen, Lannung, Rytter og Steincke) mindede om, at man efter Retsplejelovens Ikrafttræden fra alle Sider var blevet klar over, at der var opretholdt alt for mange smaa Dommerembeder, og at dette Synspunkt blev fastslaaet af Sparekommissionen, Administrationskommissionen, Lønningsraadet og Finansudvalget, ligesom ogsaa Dommerstanden var enig deri. Paa denne Baggrund blev Dommerembedet Løgstør-Nibe sammenlagt med Tilslut-

ning fra alle Sider, og Mindretallet henviste yderligere til, at samtlige Partier i en den 2. Marts 1927 afgiven Betænkning havde udtalt, at Spørgsmaalet om Hovedtingstedets Beliggenhed skulde endeligt afgøres ved den daværende Dommers Afgang, ligesom man gik ud fra som en Selvfølge, at alle de Forretninger, som naturligt hørte hjemme i Nibe, skulde foretages dér, indtil Spørgsmaalet var ordnet. »Ved Dommerens Afgang i 1931 skete der imidlertid intet fra Administrationens Side for at opfylde Rigsdagens Paabud; man søgte end ikke at hjælpe Befolkningen i Nibe f. Eks. med Hensyn til Tinglysningsvæsenet, men flyttede tværtimod hele Skiftevæsenet og alle Oppebørselsforretningerne fra Nibe til Løgstør. Derved skabtes den Utilfredshed med Forholdene, som i Virkeligheden danner Grundlaget for det nuværende Forslag om Genoprettelse af Embedet i Nibe.«

Endvidere vendte Mindretallet sig mod den Opfattelse hos Administrationen, at et vist Antal smaa Embeder kan være af Betydning baade for Befolkningen og for Dommerfuldmægtigene, som derved faar bedre Avancementsmuligheder. »Denne principielle Opfattelse kan Mindretallet ikke dele, hverken af Hensyn til Befolkningen eller af Hensyn til Dommerfuldmægtigene, men maa tværtimod hævde, at det ogsaa for Befolkningen er af den allerstørste Interesse, at Embederne er af et saadant Omfang, at Dommerne derved kommer til at præstere et Arbejde, der berettiger til at byde dem Lønvilkaar, saa Ansøgere med gode Kvalifikationer vil søge dem, medens mindre Embeder vil føre til en Sænkning af Niveaet paa Domsvæsenets Omraade, der maa findes meget betænkelig. En dygtig og økonomisk uafhængig Dommerstand er af den største Betydning for Befolkningen og vil maaske blive det endnu mere i Fremtiden.«

Sluttelig gjorde Mindretallet opmærksom paa, at baade Dommerforeningen og den tidligere og nuværende Dommer havde fraraadet Embedets Deling, ligesom Lønningsraadet i en Skrivelse af 30. Oktober 1942 havde udtalt, at det i al Almindelighed deler den Opfattelse, at administrative og økonomiske Hensyn taler imod saadanne Delinger, der vil kunne medføre Oprettelsen af mindre Embeder uden tilstrækkeligt Arbejde for Dommeren og Personalet.

Mindretallet kunde derfor ikke medvirke til Lovforslagets Gennemførelse.

Over for Mindretallets Synspunkter gjorde *Justitsministeren* gældende, at det ikke længer kan siges, at Arbejds­mængden i det hele og store er for ringe paa Dommerkontorerne, og at det fra Befolkningens Synspunkt maa anses for uheldigt, naar en Retskreds har et saadant Omfang, at Dommeren praktisk talt ikke kan beskæftige sig med Skifte-

Foged- og Tinglysningsvæsenet, men kun kan overkomme Rets-sagerne. Ministeren anførte tillige, at det ogsaa for Dommerstanden og Dommerfuldmægtigene er af Betydning, at der er et vist Antal mindre Embeder, som kan opnaas i en nogenlunde ung Alder. At Administrationen skulde have tilsidesat Rigsdagens Forudsætning for Sammenlægningen i 1927, kunde Ministeren ikke indrømme. I øvrigt var Ministeren enig i, at en højt kvalificeret og uafhængig Dommerstand er af afgørende Betydning for Samfundet, men dette Spørgsmaal havde efter hans Mening ingen Forbindelse med det foreliggende Lovforslag. (Se nærmere L. T. Sp. 580 f. og F. T. Sp. 1398 f.).

Under Forhandlingen i Tinget anbefalede *Rytter* at stemme imod Lovforslaget, som han ansaa for et Brud paa den Udviklingslinie, der var fastlagt af Rigsdagen, og som Administrationen havde Pligt til at følge. Ogsaa *Steincke* anbefalede at stemme imod — dels fordi han følte sig bundet af sin tidligere Stilling til disse Spørgsmaal, dels fordi han i Hovedsagen var enig med *Rytter* —, ligeledes *Lannung*, som understregede Sagens meget vigtige principielle Sider. Derimod hævdede *Elmquist* (V.), at der ikke forelaa nogen som helst principiel Afgørelse; for ham som for *Martin Sorensen* (*Peterslund*) (R. V.) var Hensynet til berettigede Krav fra den stedlige Befolkning afgørende.

Lovforslagets Vedtagelse i den af Justitsministeren foreslaaede Skikkelse — kun med en Udskydelse af Tidspunktet for Lovens Ikrafttræden fra 1. November 1942 til 1. Maj 1943 — skete i Landstinget med 44 Stemmer mod 8.

I *Folketinget*, hvor alle 4 Ordførere sluttede sig til Forslaget, var Vedtagelsen enstemmig med 95 Stemmer.

126. Lov om Udskydelse af Tidsfristen i § 63, Stk. 3, 4 og 5, i Lov om Folkeskolen Nr. 160 af 18. Maj 1937. (Undervisningsministrene *Jørgen Jørgensen* og *Højberg Christensen*). [A. Sp. 2669. — C. Sp. 105 og 135].

Fremsat i *Folketinget* ^{29/10} (F. Sp. 147). 1. Beh. ^{18/11} (F. Sp. 187). 2. Beh. ^{19/11} (F. Sp. 194). 3. Beh. ^{25/11} (F. Sp. 236). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. ^{27/11} (L. Sp. 220). 2. Beh. ^{2/12} (L. Sp. 223). 3. Beh. ^{3/12} (L. Sp. 225). *Loven stadfæstet 19. December 1942.* (Lov-Tid. Nr. 529).

I § 64 i Folkeskoleloven af 18. Maj 1937 blev det foreskrevet, at Loven — herunder de dertil nødvendige Byggearbejder — skal være gennemført til 1. April 1948, og Lovens

§ 63 tilsagde *Halvdelen* af Forrentnings- og Afdragsudgift paa Byggelaan indtil et Maksimumsbeløb af 35 000 Kr. til hver Skole, saaledes at Statens Tilskud altsaa højst kunde regnes til 17 500 Kr. pr. Skole.

Dette Tilskud bidrog dog ikke væsentligt til at faa disse Arbejder sat i Gang, og ved Lov Nr. 570 af 31. Oktober 1940 bevilgedes der derfor *fuldt* Tilskud, altsaa 35 000 Kr. til alle Kommuner, der paabegyndte Skolebyggeri efter 1. November 1940 og fuldførte det inden 1. Oktober 1942; ved at medtage *Bibliotek* og *Ungdomsskolelokale* som tilskudsberettigede blev samtidig Maksimumsbeløbet forhøjet til 46 000 Kr. for hver Skole, og endelig blev der givet Hjemmel for direkte Tilskud til *Svømmebassin* og *Idrætsplads* med indtil henholdsvis 5 000 Kr. og 3 000 Kr. Da Tidsfristen for Arbejdets Tilendbringelse viste sig at være for knapt tilmaalt, udsattes Fristen ved Lov Nr. 156 af 30. Marts 1942 til 1. April 1943.

Efter disse Regler ydes der altsaa til Byggearbejder, der er paabegyndte efter 1. November 1940, og som bliver fuldført inden 1. April 1943, fuldt Tilskud til Forrentning og Afbetaling i Forhold til et Størstebeløb af 35 000 Kr. eller, hvis der tillige indrettes Bibliotek og Ungdomsskolelokale, i Forhold til et Størstebeløb af 46 000 Kr. og desuden direkte Tilskud til Svømmebassiner og Idrætspladser.

Ud over de nævnte, i Folkeskoleloven hjemlede Tilskud blev der i Efteraaret 1941 efter Indstilling af Beskæftigelsesudvalget stillet i alt 10 Mill. Kr. til Raadighed til Ydelse af *direkte Tilskud* til de Kommuner, der i Tiden fra 1. November 1940 til 1. Oktober 1942 fremmede Nyordningen af deres Skolevæsen ved bygningsmæssige Foranstaltninger. Ogsaa denne Tidsfrist blev senere forlænget til 1. April 1943.

Det samlede Statstilskud til det enkelte Byggeforetagende kan herefter som Maksimum komme op paa 46 000 Kr. i Forrentningstilskud og 46 000 Kr. i direkte Tilskud, i alt 92 000 Kr.

Med disse Tilskud er der kommet virkelig Fart i Skolebyggeriet, og en stor Mængde Kommuner, der tidligere holdt sig tilbage, har nu vedtaget den fremtidige Ordning af deres Skolevæsen og faaet godkendt Planer til Nybygninger og Udvidelser af Skolerne. Cementmangel og Mangel paa Radia-

torer har imidlertid bevirket, at en betydelig Del af de godkendte Byggeplaner ikke har kunnet sættes i Arbejde, og Fristen i Folkeskolelovens § 63 for Byggearbejdernes Fuldførelse er derfor nu udskudt til 1. April 1944.

Det var Ministeriets Hensigt at ville søge Tilslutning fra Folketingets Finansudvalg til en tilsvarende Forlængelse af Fristen for Ydelsen af det direkte Statstilskud.

Lovforslagets Vedtagelse skete enstemmigt i begge Ting.

127. Lov om Særregler for Aftenskoler og Ungdomsskoler i de sønderjyske Landsdele. (Undervisningsminister *Højberg Christensen*). [A. Sp. 3321. — C. Sp. 317 og 401].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{3}{3}$ (F. Sp. 1151). 1. Beh. $\frac{5}{3}$ (F. Sp. 1193). Partiernes Ordførere: Hinrichsen, Erik Appel, Svensson og Kristian Nygaard. 2. Beh. $\frac{6}{3}$ (F. Sp. 1202). 3. Beh. $\frac{8}{3}$ (F. Sp. 1215). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{9}{3}$ (L. Sp. 515). Partiernes Ordførere: Alfred Kristensen, Jefsen Christensen, Lisbet Hindsgaul og Anna Westergaard. 2. Beh. $\frac{10}{3}$ (L. Sp. 525). 3. Beh. $\frac{10}{3}$ (L. Sp. 541). *Loven stadfæstet 13. Marts 1943.* (Lov-Tid. Nr. 138). Traadt i Kraft straks.

Medens det tyske Mindretal ved Loven af 15. Marts 1939 fik Adgang til en særlig Repræsentation inden for det kommunale Skolestyre paa *Barneskolens* Omraade, idet der indførtes særlige Skolenævn ved de tysksprogede Folkeskoler, blev en tilsvarende Ordning ikke truffet ved Lovgivningen om Ungdomsskoler og Aftenskoler af 4. Juli 1942. Den her givne Lov, som var foranlediget af en Henvendelse til Undervisningsministeriet fra Folketingsmand Jens Møller, gaar i Hovedsagen ud paa at give det tyske Mindretal Indseende ogsaa med *Ungdomsundervisningen* med tysk Undervisningsprog gennem Oprettelse af særlige Nævn ved de tyske Ungdoms- og Aftenskoler.

§§ 1 og 2. I *Købstæderne* i de sønderjyske Landsdele skal Skolenævnene ved de tysksprogede Folkeskoler ogsaa virke som Ungdomsskolenævn og Aftenskolenævn. I denne Egenskab kan Skolenævnet supplere sig med indtil 5 Medlemmer,

som repræsenterer Kredse med Interesse for Ungdomsundervisning.

Den samme Ordning skal gælde i de *Landkommuner*, hvor der findes en tysksproget *kommunal* Folkeskole, dog at her ikke bliver Tale om Supplering af Skolenævnet med andre Medlemmer. Hvor der ikke findes en offentlig tysksproget Skole, men tysk *Privatskole*, kan der, naar der ønskes oprettet en Aftenskole med tysk Undervisningssprog, med Undervisningsministerens Godkendelse af og blandt de Forældre, der har Børn i Privatskolen, vælges et Aftenskolenævn paa 5 Medlemmer. (Findes der flere tyske Privatskoler i Kommunen, vælger Forældrene ved hver Skole 5 Repræsentanter, der træder sammen og vælger et Aftenskolenævn paa 5 Medlemmer). Hvis der endelig i en Landkommune findes flere kommunale Skoler eller *baade* kommunale og private Skoler med tysk Undervisningssprog, træder de paagældende Skolenævn, suppleret med 5 Repræsentanter, valgt af Forældrene ved hver af de private Skoler, sammen til Valg af et Aftenskolenævn (Ungdomsskolenævn) paa 5 Medlemmer.

§ 3. Som et naturligt Modstykke til foranstaaende Regler er det bestemt, at i Kommuner, hvor der er tysk Flertal i Kommunalbestyrelsen, skal Skolenævnet ved den danske Folkeskole fungere som Aftenskolenævn (Ungdomsskolenævn) for alle Aftenskoler og Ungdomsskoler med dansk Undervisningssprog i Kommunen.

§ 4 indeholder den Bestemmelse, at hvor Skolenævnene paa den anførte Maade fungerer som Ungdomsskole- og Aftenskolenævn for Mindretallet, skal dettes Repræsentanter ikke deltage i Valget af de almindelige for Flertallets Ungdomsskoler og Aftenskoler valgte Nævn i Kommunen.

§ 5. Da det dobbeltsprogede Skolevæsen vil medføre, at Ungdomsskolelovgivningen bliver byrdefuldere for Kommunerne, end hvis man kun havde een Skole, er *Statstilskuddet til Lærerløn og Lederløn* forhøjet. Tilskuddet til Dagungdomsskoler bliver herefter 3 Kr. 50 Øre pr. Time i Stedet for 3 Kr., Tilskuddet til Aftenungdomsskoler 3 Kr. pr. Time i Stedet for 2 Kr. og Tilskuddet til Ungdomskostskoler $\frac{7}{8}$ af Lærerlønnen i Stedet for $\frac{3}{4}$. Og Honoraret til Lederen, der ellers betales med Halvdelen af Staten og Halvdelen af Kommunerne, fordeles i Forholdet $\frac{3}{4}$ og $\frac{1}{4}$.

Lovforslaget gennemførtes uændret og vedtoges enstemmigt i begge Ting. Der blev dog fra flere Sider i Landstinget rettet nogen Kritik mod de foreslaaede Valgeregler.

128. Lov om Bemyndigelse til midlertidig at afvige fra visse Bestemmelser i Lov Nr. 112 af 7. Maj 1937 om Hærens Ordning samt i Lov Nr. 113 af 7. Maj 1937 om Søværnets Ordning. (Forsvarsminister *Brorsen*). [A. Sp. 2965. — C. Sp. 201 og 215].

Fremsat i *Folketinget* ²⁷/₁ (F. Sp. 920). 1. Beh. ²⁸/₁ (F. Sp. 931). 2. Beh. ³/₂ (F. Sp. 933). 3. Beh. ⁴/₂ (F. Sp. 967). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. ¹⁷/₂ (L. Sp. 385). 2. Beh. ¹⁸/₂ (L. Sp. 387). 3. Beh. ¹⁹/₂ (L. Sp. 393). *Loven stadfæstet 1. Marts 1943*. (Lov-Tid. Nr. 68). Traadt i Kraft straks.

Ved Lov af 22. December 1941 (Aarbog 1941—42, Side 486) om Bemyndigelse til midlertidig at afvige fra visse Bestemmelser i Lovene om Hærens og Søværnets Ordning blev Forsvarsministeren bemyndiget til i Finansaaret 1942—43 at afvige fra de i nævnte Love indeholdte Bestemmelser vedrørende *det Antal Mand, der aarligt skal uddannes*, samt vedrørende *Uddannelse, Tjenestetid* m. v. for saavel Mandskab som Befalingsmænd o. l. Endvidere blev Forsvarsministeren bemyndiget til i Tilfælde, hvor Omstændighederne særlig taler derfor, i Finansaarene 1941—42 og 1942—43 at tillade Befalingsmænd o. l., der staar uden for Nummer, at *indtræde i overtalligt Nummer*, indtil et Nummer maatte blive ledigt i det paagældende Vaaben eller Korps. Endelig blev Forsvarsministeren bemyndiget til i Finansaaret 1942—43 at holde de *Udgifter*, der opføres paa Krigsministeriets og Marineministeriets militære Driftsbudgetter, paa et Tal, der afviger fra de i Lovene om Hærens og Søværnets Ordning fastsatte aarlige Driftsbeløb.

Loven gaar ud paa for Finansaaret 1943—44 at give Forsvarsministeren en tilsvarende Bemyndigelse. Den vedtoges enstemmigt i begge Ting.

129. Lov om Forlængelse af Lov Nr. 360 af 9. Oktober 1939 om midlertidige Foranstaltninger vedrørende Lodsvæsenet. (Forsvarsminister *Brorsen*). [A. Sp. 2541. — C. Sp. 9 og 33].

Fremsat i *Landstinget* 7/10 (L. Sp. 5). 1. Beh. 14/10 (L. Sp. 16). Partiernes Ordførere: Fløtkjær, Elmquist, P. A. Poulsen (Stenderup) og Martin Sørensen (Peterslund). 2. Beh. 16/10 (L. Sp. 34). 3. Beh. 21/10 (L. Sp. 58). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. 22/10 (F. Sp. 94). Partiernes Ordførere: Horn og Erik Eriksen. 2. Beh. 23/10 (F. Sp. 103). 3. Beh. 28/10 (F. Sp. 109). *Loven stadfæstet 31. Oktober 1942.* (Lov-Tid. Nr. 438). Traadt i Kraft 1. November 1942.

Loven gaar ud paa, at de ved Lov af 9. Oktober 1939 med efterfølgende Forlængelseslove indførte midlertidige Bestemmelser vedrørende Lodsvæsenet, jfr. senest Lov af 31. Oktober 1941 (Aarbog 1941—42, Side 487), fortsat skal have Gyldighed *indtil Udgangen af Oktober 1943.*

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

B.

Ikke endeligt vedtagne Forslag.

1. Forslag til Lov om Tillæg til Lov om Naturfredning. (Statsminister *Scavenius*). [A. Sp. 2981 og 5091].

Fremsat i *Landstinget* $28\frac{1}{1}$ (L. Sp. 358). 1. Beh. $4\frac{1}{2}$ (L. Sp. 376). Partiernes Ordførere: C. E. Christiansen, Elmquist, Korsgaard og Lannung. Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (C. E. Christiansen, Grove, Hans Hansen, Ingeborg Hansen, P. C. Petersen, Steincke, M. P. Sørensen, Gudiksen [Formand], Lannung, Elmquist, Stegger Nielsen, S. C. Nørgaard, Rytter, Korsgaard og J. R. Poulsen). Genfremsat i Rigsdagssamlingens 2. Afd. $26\frac{5}{5}$ (L. Sp. 786). 1. Beh. $28\frac{5}{5}$ (L. Sp. 791). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (C. E. Christiansen, Hans Hansen, P. C. Petersen, M. P. Sørensen, Steincke, Henry Hansen, Alfred Kristensen, Gudiksen, Lannung, Elmquist, Stegger Nielsen, S. C. Nørgaard, Korsgaard, Krarup og J. R. Poulsen).

I § 25, 4. Stykke, i Lov om Naturfredning af 7. Maj 1937 er der givet *Strandfredningskommissionen* Beføjelse til, naar Omstændighederne særlig taler derfor, at bevilge *Undtagelser fra det ved samme Paragrafs 1. Stykke fastsatte Forbud mod Bebyggelse paa Arealerne mellem Strandkanten og den af Kommissionen fastsatte Byggelinie*, og det er yderligere bestemt, at saadanne Undtagelser efter Ophøret af Kommissionens Virksomhed kan bevilges af *Statsministeren* efter indhentet Erklæring fra vedkommende Kommunalraad og Fredningsnævn samt Naturfredningsraadet, naar Arealet, der ønskes

bebygget, naturligt hører til en allerede eksisterende Bebyggelse, eller andre særlige Grunde taler derfor. I Begyndelsen af Aaret 1941 ophørte Strandfredningskommissionens Virksomhed, og siden da har Statsministeriet behandlet disse Dispensations-sager, idet dog fhv. Departementschef Petersen, der beklædte Stillingen som Formand for Strandfredningskommissionen, har behandlet Sagerne som Konsulent for Ministeriet.

Den omtalte Bestemmelse, hvorefter Sager om Dispensation fra Byggeliniebestemmelser for Strandene skal forelægges Statsministeriet til Afgørelse, indførte for denne enkelte Gruppe af Naturfredningssager *en usædvanlig Ordning*, idet i øvrigt alle Fredningsspørgsmaals Afgørelse er henlagt til Fredningsnævnene og Overfredningsnævnet; dette gælder saaledes ogsaa med Hensyn til Sager om Tilladelse til at bygge inden for 300 m's Afstand fra et Skovbryn, ligesom Kontrollen med Bebyggelse m. v. efter § 25, sidste Stykke, er henlagt til Nævnene. Ministeriet har i Betragtning heraf fundet det naturligt, at ogsaa Afgørelserne om Tilladelse til Bebyggelse inden for Strandbyggelinien *henlægges til de almindelige Fredningsmyndigheder*.

Det blev derfor i det heromhandlede Lovforslag foreslaaet, at Ministeren skulde kunne overdrage Afgørelsen af disse Sager til Fredningsnævnene. Bestemmelsen om, at vedkommende *Kommunalraad* altid skal høres i disse Sager, foresloges opretholdt. Derimod fandt man det med Hensyn til *Naturfredningsraadet* tilstrækkeligt at anvende den almindelige Regel i § 12, hvorefter dette Raad skal høres, hvor naturvidenskabelige eller undervisningsmæssige Hensyn gør sig gældende. Ligesom alle andre Afgørelser af et Fredningsnævn skulde disse Nævnsafgørelser kunne *indankes for Overfredningsnævnet*.

I en Række Tilfælde er der under Strandfredningskommissionens Behandling af Sager om Fastsættelse af Strandbyggelinie truffet en Ordning med visse *Byggebetingelser*, med Hensyn til hvilke Afgørelsen, ligesom ved Dispensations-sagerne, er henlagt til Statsministeriet. Ogsaa disse Sager foreslog man Ministeren bemyndiget til at henlægge til Nævnene, hvorved ogsaa for deres Vedkommende Appelbestemmelsen i § 19, 1. Stykke, skulde være gældende.

Lovforslaget var til Behandling i saavel 1. som 2. Afdeling af Rigsdagssamlingen, men ingen af de nedsatte Udvalg afgav Betænkning.

2. Forslag til Lov om Oprettelse af et teknisk-videnskabeligt Forskningsraad. (Statsminister *Scavenius*). [A. Sp. 5201].

Fremsat i *Folketinget* $28/5$ (F. Sp. 1613). 1. Beh. $10/6$ (F. Sp. 1813). Partiernes Ordførere: Ludvig Christensen, Hvidberg, Jensen-Broby, Rager, Bangsted og Hoff. Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Ludvig Christensen, V. Buhl, Fr. Dalgaard, Holger Eriksen, Hartvig Frisch, H. C. Hansen, Strøm, Rager, Peder Clausager [Sekretær], Hvidberg, Boeck-Hansen, Karl Olsen, Jensen-Broby [Formand], Erik Appel og Himmelstrup).

Lovforslaget havde følgende Indhold:

§ 1. Statsministeren bemyndiges til at lade Staten medvirke til, at der *under Akademiet for de tekniske Videnskaber* oprettes et teknisk-videnskabeligt Forskningsraad, og at træffe de i denne Anledning fornødne Aftaler med Akademiet, herunder med Hensyn til Vedtægterne for Forskningsraadet.

§ 2. Forskningsraadets Opgave skal være *at fremme og samordne teknisk-videnskabelig og erhvervsøkonomisk Forskning til Gavn for dansk Erhvervsvirksomhed*.

§ 3. Præsidenten for Akademiet for de tekniske Videnskaber er født Medlem af og Formand for Forskningsraadet. Desuden vælger Akademiet blandt sine aktive Medlemmer 2 Medlemmer for hver af Akademiets 8 Grupper, idet der tilstræbes en ligelig Repræsentation for Erhverv og Videnskab i Forskningsraadet.

Statsministeren beskikker 16 Medlemmer, nemlig:

3 Medlemmer som direkte Repræsentation for Staten,
1 Medlem for hver af følgende 10 Institutioner efter disses Indstilling:

Aarhus Universitet,
Danmarks tekniske Højskole,
Dansk Arbejdsgiverforening,
Dansk Ingeniørforening,

Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole,
De samvirkende Fagforbund,
Danmarks farmaceutiske Højskole,
Industriraadet,
Københavns Universitet og
Teknologisk Institut,

3 Medlemmer, som har særlig Indsigt i henholdsvis Handel, Pengevæsen og Søfart.

§ 4. Paa de aarlige Finanslove stilles et Beløb af 250 000 Kr. til Raadighed for Forskningsraadet, der i øvrigt selv søger tilvejebragt de nødvendige Midler til Gennemførelsen af den af Raadet lagte Plan for Forskningsarbejdet.

Paa de aarlige Finanslove stilles dernæst et Beløb paa 50 000 Kr. til Raadighed for Raadet til Uddeling af *Stipendier* paa mindst 5 000 Kr. gennem Danmarks tekniske Højskole til Fortsættelse af unge Teknikeres Uddannelse med teknisk-videnskabelig Forskning for Øje.

§ 5. Forskningsraadet aflægger aarlig *Beretning* og revideret *Regnskab* over for Akademiet, der derefter med sine Bemærkninger fremsender Beretning og Regnskab til Statsministeriet.

I sin Fremsættelsestale pegede *Statsministeren* paa, at den Udvikling, der har fundet Sted i det sidste Aarhundrede og da særlig i den sidste Halvdel, har betydet en overordentlig *Stigning inden for den teknisk-videnskabelige Forskning*. Denne Vækst i Forskningsarbejdet har medført, at det ikke længere lader sig gøre at begrænse sig til de Muligheder, de videnskabelige Lærestalter med deres Kombination af undervisningsmæssige og forskningsmæssige Opgaver rummer. I en Række Lande, selvfølgelig først og fremmest de store Industrilande, findes der nu store af Staten og offentlige Institutioner understøttede, rene Forskningsinstitutter, der arbejder med rige Midler. Ikke mindst de Lande, der selv mangler de gængse industrielle Raastoffer, har en stor Interesse i at fremme dette Arbejde. Vi har her i Danmark en Række Institutter og Laboratorier ved og uden for de højere Lærestalter, der har gjort en afgørende Indsats for at sikre Danmarks Stilling paa dette Omraade i den internationale Konkurrence, men vi har hidtil manglet det *samlende Organ*, der ved Undersøgelse af vort Erhvervsliv, af den internationale Udvikling, de videnskabelige og tekniske Fremskridt o. s. v. kan opstille den teknisk-økonomiske Status og paa Grundlag heraf lægge Planen for vort fortsatte

Forskningsarbejde. Ikke mindst i de Tider, der kommer, kan det blive af største Vigtighed, at ogsaa vort Land paa dette Omraade kan staa rustet til at gøre sin Indsats.

Den af Statsministeriet nedsatte *Produktions- og Raastofkommission*, der ledes af Nationalbankdirektør *Bramsnæs*, pegede i en i November 1940 afgiven Betænkning paa dette Forhold. Det medførte en Henvendelse til Kommissionen fra Præsidenten for *Akademiet for de tekniske Videnskaber*, daværende Rektor ved *Danmarks tekniske Højskole* Professor *P. O. Pedersen*, om et Samarbejde med Henblik paa Oprettelse af et teknisk-videnskabeligt Forskningsinstitut. Et Fællesudvalg for de tre nævnte Institutioner udarbejdede saa et Forslag om et teknisk-videnskabeligt Forskningsinstitut, oprettet af Staten og Akademiet i Forening som en selvstændig og selvstyrende Institution, og Produktions- og Raastofkommissionen stillede over for Ministeriet i en Betænkning af 26. Februar 1942 Forslag om Sagens Fremme i Overensstemmelse hermed. Der blev derefter ført en Række Forhandlinger, der resulterede i et noget ændret Forslag. Dette blev tilstillet *Statsministeriet*, som ganske kunde tiltræde Forslaget og i Skrivelse af November 1942 udbad sig *Finansudvalgenes* Tilslutning til, at de fornødne Bevillinger blev stillet til Raadighed. Under 15. Januar 1943 meddelte Folketingets Finansudvalg imidlertid Ministeriet, at der var stærk Stemning for en speciel Lovordning af denne Sag. Ministeriet udarbejdede derefter det ovenfor gengivne Lovforslag, der indeholdt Hovedpunkterne i Fællesudvalgets Forslag. Paa et enkelt Punkt foretog man dog en Ændring i dette, idet Antallet af direkte Repræsentanter for Staten i Forskningsraadet forhøjedes fra 2 til 3, saa at Statsministeriet skulde beskikke 16 Medlemmer i Stedet for 15.

Lovforslaget var fra Partiernes Side ønsket forelagt til *fri Forhandling*. Efter hvad Statsministeren udtalte, forstod han dette som en principiel Tilslutning, men Ønske om at kunne drøfte visse Detailler.

Ved Lovforslagets 1. Behandling gav *Ludvig Christensen* (S.) det sin Tilslutning, idet han dog ønskede, at Arbejderbevægelsens Erhvervsraad fik en Repræsentant i Forskningsraadet. *Hvidberg* (K. F.) hilste ligeledes med Glæde det Initiativ, der havde ført til Lovforslagets Fremsættelse. Han ønskede imidlertid, at Spørgsmaalet om Oprettelse af et tilsvarende Forskningsraad inden for Lægevidenskaben og eventuelt tillige paa andre Felter blev overvejet, ligesom han gerne saa, at der ved en Udvidelse eller Supplering af den foreslaaede Lov blev aabnet Mulighed for at understøtte unge danske Videnskabsmænd med Forskningsstipendier paa et langt videre Omraade, end der her var Tale om. De

humanistiske Videnskaber burde saaledes ikke staa tilbage for de naturvidenskabelige og tekniske; desuden fandt han, at 5 000 Kr. var lovlig lidt til et Stipendium. *Jensen-Broby* (V.) oplyste, at der fra Industriens Side var givet Tilsagn om at yde Forskningsraadet økonomisk Støtte. Han udtalte sig velvilligt om Lovforslaget, idet hans Parti gerne vilde deltage i Arbejdet for Sagen, hvis Videnskaben mente, den kunde have Nytte af det foreslaaede Forskningsraad. Han mente dog, at saavel Haandværket som Landbruget burde være repræsenteret i dette. *Rager* (R. V.) gav paa sit Partis Vegne Tilslutning til Lovforslaget, men ogsaa han havde Indvendinger at gøre mod Raadets Sammensætning. *Bangsted* (N. A.) vilde gerne medvirke til Lovforslagets Vedtagelse. Han vilde finde det rimeligt, at en Repræsentant for de Videnskabsmænd, der har Grønland som Virkefelt, fik Sæde i Raadet. *Hoff* (D. S.) stillede sig noget skeptisk over for Nyttens af det foreslaaede Raad, men fandt det gavnligt, at der blev gjort noget til Støtte for den tekniske Forskning her i Landet. Under Sagens videre Behandling vilde han foreslaa, at Raadet fik en mere praktisk Sammensætning med færre Medlemmer, og at Pengene blev fordelt efter bestemte Retningslinier mellem bestaaende Institutioner, som havde vist sig at virke til Gavn for Erhvervslivet, derunder bl. a. Køleteknisk Institut, Boligopvarmningsudvalget og Teknologisk Institut.

Lovforslaget henvistes til Behandling i et Udvalg, som ikke har afgivet Betænkning.

3. Forslag til Lov om en Laanefond for kortfristede Prioritetslaan. (Indenrigsminister *Jørgen Jørgensen*). [A. Sp. 5011].

Fremsat i *Landstinget* $1\frac{6}{4}$ (L. Sp. 756). 1. Beh. $2\frac{8}{4}$ (L. Sp. 771). Partiernes Ordførere: Bender, Bækgaard, Stein og Lannung. Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Hans Hansen, Bender, C. E. Christiansen, Henry Hansen, Hvid, Jørgen Møller, Willumsen, Axel Christensen [Formand], Lannung, Bækgaard, Elmquist, Jens Jensen, Korsgaard, Malchau og Stein).

Under Hensyn til den i Efteraaret 1939 indtraadte Svækkelse i Kurserne paa Kredit- og Hypotekforeningernes Kasseobligationer aabnedes der ved Lov af 26. Februar 1940 Adgang

til hos et i dette Øjemed oprettet Institut, *Laanefonden af 1940*, at optage kortfristede Prioritetslaan i Stedet for Kredit- og Hypotekforeningslaan til Dækning af Omkostningerne ved visse Byggearbejder m. v. Renten af de kortfristede Laan blev fastsat saaledes, at Kursen kom til at ligge i Nærheden af Pari, og det var Hensigten, at Bygherrerne ved Optagelsen af saadanne Laan skulde kunne undgaa det betydelige Kurstab, der maatte paaregnes, saafremt de havde været henvist til at realisere Kredit- og Hypotekforeningsobligationerne til de lave Kurser, man dengang maatte regne med. Ligeledes undgik Bygherrerne ved Optagelse af kortfristede Laan den Risiko, der ved en Belaaning af Kasseobligationerne var forbundet med Bankens Opsigelsesret.

Ifølge Lovens § 3, Stk. 1, kunde Laan hos Laanefonden af 1940 ikke ydes til Dækning af Omkostninger ved Byggearbejder, der blev afsluttet efter Udgangen af Aaret 1940, men denne Frist blev ved Love af 17. December 1940, af 22. December 1941 og af 19. December 1942 forlænget, senest til Udgangen af Juni Maaned 1943 (om en yderligere Forlængelse af Fristen se nedenfor). De sidste Forlængelser, der skete paa Tidspunkter, hvor Fonden i længere Tid ikke havde ydet noget Laan, var begrundet med det ønskelige i, at Fonden fremdeles i Tilfælde af en muligvis pludselig indtrædende Rentestigning kunde staa beredt til umiddelbar Genoptagelse af sin Virksomhed, uden at det var nødvendigt først at tilvejebringe ny Lovhjemmel herfor.

Imidlertid har man ment, at det ikke i Længden vil være heldigt Aar efter Aar at forlænge Lovens Gyldighed blot ved at udskyde den Frist, inden hvilken Byggearbejderne skal være afsluttede. I § 6, Stk. 2, er det bestemt, at Laan af Fonden ydes paa Grundlag af Laanetilbud indhentede fra Kredit- og Hypotekforeninger og udbetales med Beløb, der højst svarer til disse Foreningers Laanetilbud omregnet efter Køberkursen den 31. August 1939 for Obligationer i vedkommende Serier eller Afdelinger med Fradrag af 3 Points, saaledes at Laanefondens Bestyrelse, dersom Laan er tilbudt ydet i en efter den 31. August 1939 aabnet Serie eller Afdeling, fastsætter Kursen under Hensyntagen til Kursen paa Obligationer af tilsvarende Type den nævnte Dato. Men denne Regel, der vedrører et for hele Ordningen fundamentalt Punkt,

vil, som det paapeges i Bemærkningerne til det heromhandlede Lovforslag, efterhaanden komme til at virke mindre rationelt.

Allerede det Landstingsudvalg, der behandlede Forslaget til Loven af 22. December 1941, berørte da ogsaa i sin Betænkning Spørgsmaalet om ved en eventuel yderligere Forlængelse af denne Lovgivning at give Laanefonden en mere permanent Karakter, og i en i Landstinget afgiven Udvalgsbetænkning vedrørende Forslaget til Loven af 19. December 1942 fremhævedes det, at Udvalget havde drøftet Spørgsmaalet og indhentet Udtalelser derom. Paa Grund af det fremrykkede Tidspunkt naaede Udvalget dog ikke at afslutte Overvejelserne om Spørgsmaalet, men Resultatet blev, at Gyldigheden af den hidtidige Lovgivning blev forlænget $\frac{1}{2}$ Aar, og at Udvalget tilkendegav Ønske om senere at faa Lejlighed til at videreføre Forhandlingerne om Sagen.

I Overensstemmelse hermed fremsatte Indenrigsministeren i Rigsdagssamlingens 2. Afdeling et Lovforslag, hvorefter Laanefonden af 1940 under Betegnelsen *Laanefonden for kortfristede Prioritetslaan* skulde gøres permanent.

Angaaende Indholdet af dette Lovforslag skal anføres følgende:

§ 1. Laanefonden for kortfristede Prioritetslaan har til Formaal at yde *midlertidige Prioritetslaan* i Perioder, hvor Vilkaarene for Optagelse af Kredit- og Hypotekforeningslaan som Følge af svigtende Kurser paa disse Foreningers Kasseobligationer midlertidigt skønnes at være ugunstige. De til Udlaansvirksomheden fornødne Midler tilvejebringes gennem kortfristede Obligationslaan og Gældsbrevslaan.

Bestemmelse om *Tidspunkterne for Optagelse og Afbrydelse af Udlaansvirksomheden* træffes af *Indenrigsministeren* efter Forhandling med Laanefondens Bestyrelse.

§ 2. Som Sikkerhed for Laanefondens Forpligtelser tjener en af Staten indskudt *Grundfond* paa 20 pCt. af de til enhver Tid løbende Laans Hovedstol, dog mindst 1 Mill. Kr. Grundfonden indskydes i Form af $4\frac{1}{2}$ pCt. indenlandske Statsobligationer, der modtages efter deres paalydende Beløb, eller i Form af et af Finansministeriet udstedt Indskrivningsbevis for Beløbet. Grundfonden tilhører Staten.

Ifølge Loven af 26. Februar 1940 udgør Grundfonden 20 pCt. af de udbetalte Laans Hovedstol.

§ 3. Laan ydes til Dækning af Omkostninger ved *Byggearbejder*, der paabegyndes efter et Tidspunkt, der for hver Udlaansperiode, jfr. § 1, Stk. 2, fastsættes af Indenrigsministeren efter Forhandling med Laanefondens Bestyrelse. *Grundens Værdi* kan medregnes under Omkostningerne, naar Grunden i Forvejen var ubebygget, eller Værdien af tilstedeværende Bygninger er ganske underordnet i Forhold til de nye Bygningsværdier.

Ved en Udlaansperiodes Begyndelse kan Indenrigsministeren efter Forhandling med Laanefondens Bestyrelse endvidere bestemme, at Laan kan ydes til *Indfrielse af Kredit- og Hypotekforeningslaan*, som i et nærmere fastsat Tidsrum inden Udlaansperiodens Begyndelse er ydet til Dækning af nævnte Omkostninger, naar Kasseobligationerne ikke er realiseret, og Begæring om saadant Laan fremsættes inden for en nærmere fastsat Frist. Direktionerne for Kredit- og Hypotekforeningerne er i disse Tilfælde bemyndigede til at tilbagebetale Indskud til Reserve- og Administrationsfonden uden Afkortning og frafalde Indbetaling af ekstraordinært Bidrag.

Laanefondens samlede Udlaan kan paa intet Tidspunkt overstige 50 Mill. Kr. efter Hovedstol.

Stk. 1, 2. Punktum, hvorefter Grundens Værdi kan medregnes under Byggeomkostningerne, naar Grunden i Forvejen var ubebygget, eller Værdien af tilstedeværende Bygninger er ganske underordnet i Forhold til de nye Bygningsværdier, betegner i det væsentlige en Lovfæstelse af hidtil fulgt Praksis.

Bestemmelsen i 2. Stykke om Ydelse af Laan til Indfrielse af Kredit- og Hypotekforeningslaan er af lignende Indhold som Bestemmelsen i § 3, Stk. 2, i den gældende Lov, men med de Afvigelser, som Fondens foreslaaede permanente Karakter tilsiger.

§§ 4 og 5, der handler om Laanefondens *Bestyrelse* og om de *Begunstigelser*, der tilstaas Fonden, tilsigter ikke nogen Ændring i den gældende Ordning. En tilføjet Bestemmelse om *Afgiftsfrihed for Tingbogsattester*, der udfærdiges til Brug ved Ansøgning om Laan hos Laanefonden, stemmer med hidtidig administrativ Praksis.

§ 6. Laanefonden yder Laan inden for de Grænser, som

gælder for Udmaalingen af Laan hos Kredit- og Hypotekforeninger.

Laan ydes alene paa Grundlag af Laanetilbud indhentede fra saadanne Foreninger og udbetales med Beløb, der højst svarer til disse Foreningers Laanetilbud, omregnet efter Køberkursen for Obligationer i vedkommende Serier eller Afdelinger paa en for den paagældende Udlaansperiode af Indenrigsministeren efter Forhandling med Laanefondens Bestyrelse fastsat Dag, eventuelt med et paa samme Maade fastsat Fradrag. Er Laan tilbudt ydet i en efter den fastsatte Dato aabnet Serie eller Afdeling, bestemmer Bestyrelsen Kursen under Hensyntagen til Kursen paa Obligationer af tilsvarende Type den nævnte Dato.

Efter Bestyrelsens Bestemmelse udbetales Laan enten kontant eller i Kasseobligationer.

Efter den gældende Lov maa Laanene højst udbetales med Beløb, der svarer til de paagældende Foreningers Laanetilbud, omregnet efter Køberkursen den 31. August 1939 for Obligationer i vedkommende Serier eller Afdelinger med Fradrag af 3 Points.

De efterfølgende §§ 7—12 stemmer overens med de tilsvarende Bestemmelser i Loven af 26. Februar 1940, idet der dog i §§ 8—10 er foretaget nogle mindre væsentlige Ændringer efter Indstilling fra Laanefondens Bestyrelse.

§ 13 ophæver Loven af 26. Februar 1940 om en Laanefond for kortfristede Prioritetslaan, saaledes som denne er ændret ved Lovene af 17. December 1940, af 22. December 1941 samt af 19. December 1942.

Loven henvistes til Behandling i et Udvalg, som imidlertid ikke har afgivet Betænkning.

For at Laanefonden stadig kunde staa beredt til at genoptage sit Arbejde, om Forholdene skulde give Anledning dertil, vedtoges det ved Lov af 1. Juli 1943 at forlænge den gældende Ordning, der udløb 30. Juni 1943, til 31. Marts 1944 (se Side 283).

4. Forslag til Lov om Levnedsmidler m. m. (Indenrigsministrene *Knud Kristensen og Jørgen Jørgensen*). [A. Sp. 2609 og 4909].

Fremsat i *Folketinget* ^{22/10} (F. Sp. 92). 1. Beh. ^{28/10} (F. Sp. 111). Partiernes Ordførere: H. C. Hansen, Inger Gautier Schmit og Jensen (Gørding). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (H. C. Hansen, Nina Andersen, Chr. Christiansen, Fr. Dalgaard, M. Larsen, Peder Nørgaard, Anton Simonsen, Jensen [Gørding], Valdemar Sørensen, Inger Gautier Schmit, Vagn Bro [Formand], Damsgaard, C. J. F. Sven, Gerda Mundt [Sekretær] og Prieme). Beretning (B. Sp. 885) afgivet ^{30/3}. Genfremsat i Rigsdagssamlingens 2. Afdeling ^{14/4} (F. Sp. 1484). 1. Beh. ^{15/4} (F. Sp. 1490). Partiernes Ordførere: H. C. Hansen og Einer Jørgensen. Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (H. C. Hansen, Chr. Christiansen, Fr. Dalgaard, Rasmus Hansen, M. Larsen, Lars M. Olsen, Anton Simonsen, Jensen [Gørding], Valdemar Sørensen, C. J. F. Sven, Gerda Mundt [Sekretær], Prieme, Inger Gautier Schmit, Vagn Bro [Formand] og Jørgen Gram).

Lovforslaget var enslydende med det i Rigsdagssamlingen 1941—42 fremsatte, men ikke færdigbehandlede Forslag til Lov om Levnedsmidler m. m. (Aarbog 1941—42, Side 495), bortset fra at der til § 11 som nyt 2. Stykke og til § 14, 1. Stykke, var foreslaaet tilføjet Bestemmelser, som gik ud paa at tillægge Indenrigsministeren Bemyndigelse til at fastsætte nærmere Regler om *Varmebehandling af Mælk*.

Herom udtaltes i Bemærkningerne til Lovforslaget:

»Da Nydelsen af raa Mælk i adskillige Tilfælde har givet Anledning til alvorlige Sygdomme, ofte af epidemisk Art, og saaledes indebærer betydelig Risiko for Sundheden, har man ved Tilføjelsen til § 11 foreslaaet, at der gives Indenrigsministeren Bemyndigelse til i det Omfang, det skønnes paakrævet, at paabyde en almindelig Varmebehandling af Konsummælk, der forhandles fra Mejeri, Mælkeudsalg eller af kørende Forhandler, men altsaa ikke den Mælk, der sælges til Forbrugerne direkte fra Stalddøren. Endvidere er det foreslaaet, at Ministeren kan fastsætte nærmere Kontrolregler for at sikre, at Varmebehandlingen bliver effektiv.

Ved Varmebehandlingen bliver Mælkens sygdomsfremkaldende Bakterier uskadeliggjort, men for at Mælken kan anses for sund og ren, er det endvidere nødvendigt, at den saavel før som efter Opvarmningen behandles paa en i hygiejnisk Henseende fuldt tilfredsstillende Maade. Til Sikring heraf har flere Kommuner allerede vedtaget særlige Sundhedsvedtægtsbestemmelser om Mælk og Fløde, men da der

findes adskillige Kommuner, hvor saadanne Regler ikke er indført, har man anset det for rimeligt, at der som foreslaaet i Tilføjelsen til § 14, 1. Stykke, meddeles Indenrigsministeren Bemyndigelse til at kunne paabyde de enkelte Kommuner at indføre særlige Bestemmelser om Mælk og Fløde, jfr. for Tiden de af Indenrigsministeriet i 1940 udarbejdede Normalsundhedsvedtægtsbestemmelser angaaende Mælk og Fløde.«

Lovforslaget henvistes til fortsat Behandling i et Udvalg, der imidlertid ikke naaede til Ende med sit Arbejde inden Rigsdagsvalgene. I Samlingens 2. Afdeling blev Lovforslaget genfremsat i uændret Skikkelse, og det henvistes paa ny til Behandling i et Udvalg, men ogsaa denne Gang uden at blive gennemført.

5. Forslag til Lov om Vejevæsenet. (Minister for offentlige Arbejder *Gunnar Larsen*). [A. Sp. 2785 og 4925].

Fremsat i *Folketinget* 10/12 (F. Sp. 497). 1. Beh. 19/1, 20/1 og 21/1 (F. Sp. 814, 868 og 894). Partiernes Ordførere: N. P. Nielsen, Edvard Sørensen, O. Kier og Rasmussen (Gylling). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (N. P. Nielsen, Alfred Andersen, H. P. Hansen [Sorø A.], Hauberg, Lars M. Olsen, Smørum, M. K. Sørensen, Peder Clausager [Sekretær], Rasmussen [Gylling], Edvard Sørensen [Formand], Marius Jensen, Sønderup, O. Kier, Victor Larsen og Poul Sørensen). Beretning (B. Sp. 889) afgivet 30/3. Genfremsat i Rigsdagssamlingens 2. Afd. 14/4 (F. 1485). 1. Beh. 28/4 (F. Sp. 1513). Partiernes Ordførere: Alfred Andersen, Poul Sørensen, Marius Jensen, Rasmussen (Gylling), Bangsted og Hoff. Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Alfred Andersen, H. P. Hansen [Sorø A.], Hauberg, M. Larsen, Lars M. Olsen, Smørum, M. K. Sørensen, Peder Clausager [Sekretær], Rasmussen [Gylling], O. Kier, Victor Larsen, Poul Sørensen, Edvard Sørensen [Formand], Marius Jensen og Sønderup).

Den 5. December 1941 afgav *Trafikministeriets Vejudvalg af 1940*, hvori de kommunale Organisationer var repræsenterede, en Betænkning angaaende Vejforholdenes fremtidige Ordning her i Landet og de i Forbindelse dermed staaende Problemer. Betænkningen var ikke enstemmig, idet Udvalget stort set delte sig i et Flertal paa 11 Medlemmer og et Mindretal paa 5. I Ministeriet for offentlige Arbejder blev der

som Følge heraf ført Forhandlinger med Repræsentanter for Flertals- og Mindretalsgruppen angaaende de Spørgsmaal, hvorom Meningerne var delte, og Ministeren fremsatte derefter i alt 4 Lovforslag, nemlig foruden det i Overskriften nævnte følgende:

Forslag til Lov om Ændring af Motorafgiftsloven m. v.,

Forslag til Lov om Ændring af Lov Nr. 158 af 13. April 1938 om Snekastning samt

Forslag til Lov om Oprettelse af et Vejdepartement og et Vej-nævn m. v.

Ved Fremsættelsen af det heromhandlede Lovforslag om Vejvæsenet fulgte Ministeren Indstillingen fra Vejudvalgets Flertal, idet der dog som et Resultat af de nævnte Forhandlinger blev gjort visse Indrømmelser over for Mindretallets Synspunkter; bortset herfra er der ikke foretaget Ændringer af væsentlig Betydning i Flertallets Udkast.

Lovgivningen om Landets Veje og Gader er i Øjeblikket meget uoverskuelig, idet de herom gældende Regler findes spredt i en Række særlige Love og Forordninger, i alt 14, som det fremgaar af Forslagets § 55, i hvilket de Love er anført, som skal bortfalde ved den nye Vejlovs Ikrafttræden. De vigtigste af de nugældende Regler indeholdes i Vejloven af 21. Juni 1867, men herudover findes der adskillige mere eller mindre vigtige Love af Betydning for Vejvæsenet; særlig skal nævnes Forordningen af 13. December 1793 om Vejvæsenet i Danmark samt Loven af 4. Juli 1850 angaaende Gangstier i offentligt Øjemed, Loven af 20. August 1853 angaaende Forpligtelse til Jords Afgivelse til Biveje og Loven af 14. April 1865 om Istandsættelsen og Vedligeholdelsen af private Veje, til hvis Afbenyttelse flere er udelukkende berettigede. Desuden findes der i den øvrige Lovgivning en Del spredte Bestemmelser, som man har fundet det hensigtsmæssigt at samle under Loven om Vejvæsenet. Det drejer sig bl. a. om Loven af 1. Februar 1930 om Sikring af Færdselen ved Vejkrydsninger samt Krydsninger mellem Veje og Jernbaner m. v. og Loven af 14. December 1857 om Gade- og Vejvedtægter i Byerne.

I Bemærkningerne til Lovforslaget gøres der udførligt Rede for Sagens Forhistorie og de Forhold, der har givet Anledning til, at den er blevet taget op. Det fremgaar heraf, at *Landevejene* i Henhold til Forordningen af 13. December 1793 var underlagt Amternes Bestyrelse. Ved denne Forordning indførtes der dog for *Hovedlandevejenes* Vedkommende en vis Centralisation, idet Anlægget af disse Veje udførtes ved Statens Foranstaltning og delvis paa dennes Bekostning. Senere overgik ligeledes Vedligeholdelsen af en Del af *Hovedlandevejene* til Staten, dog i Samarbejde med Amterne. Forudsætningen

for denne Ordning var, at Hovedlandevejene paa den Tid dannede de nødvendige Forbindelser mellem Provinserne indbyrdes, hvorfor Staten havde Interesse i deres rette Anlæg og forsvarlige Vedligeholdelse.

Efter Anlægget af *Jernbanernes* Hovedlinier i Midten af forrige Aarhundrede mistede Hovedlandevejene deres lands trafikale Betydning, og Konsekvensen heraf var *Vejloven af 21. Juni 1867*, hvorved Administrationen af *samtlige Landeveje*, der herefter kun fik lokal Betydning, overdroges *Amtsraadene*, som tillige overtog samtlige Udgifter ved Udbygningen og Vedligeholdelsen af disse Veje. Efter Loven af 1867 skal der dog fra Statens Side føres et vist Tilsyn med Landevejenes Vedligeholdelse, ligesom ingen Landevejs Retning eller Bredde maa forandres eller ny Landevej anlægges uden Ministeriet for offentlige Arbejders Samtykke. Til at føre det nævnte Tilsyn med Landevejenes Vedligeholdelse og til at være Ministeriets Konsulent i Sager om Ændringer i Landevejenes Retning og Bredde og Anlæg af nye Landeveje ansattes en *Overvejningspektør*, hvilken Stilling dog aldrig har været normeret som Tjenestemandsstilling.

Den ved *Vejloven af 1867* indførte decentraliserede Ordning virkede tilfredsstillende, saa længe Landevejene kun havde rent lokal Betydning. Men da *Automobilernes* stærke Udbredelse i Tiden efter 1920 gengav Landevejene deres tidligere Betydning for Fjertrafikken, bortfaldt i det væsentlige Forudsætningerne for den nævnte Ordning saavel i økonomisk som i trafikal Henseende.

Som Følge af den stærkt forøgede Trafik og Vejkonstruktionernes Utilstrækkelighed i Forhold til de Krav, den nye Trafikart stillede, blev det af Hensyn til Kommunernes Økonomi nødvendigt at indføre særlige *Afgifter paa Motorkøretøjer og disses Brændselsforbrug*, og en meget væsentlig Del af Udgifterne ved Vejnettets Vedligeholdelse og fortsatte Udbygning afholdes nu gennem disse af Staten opkrævede Motorafgifter. I Finansaarene 1933/34—1937/38 dækkedes saaledes gennemsnitlig ca. 70 pCt. af Amtskommunernes Udgifter til Vejvæsenet gennem Tilskud af Motorafgifterne. Hvad de trafikale Hensyn angaar, har man gennem *Vejfondene*, der administreres af et i 1937 under Ministeriet for offentlige Arbejder oprettet *Vejkontor*, i nogen Grad søgt at raade Bod paa Manglerne, men da Tilskuddene af *Vejfondene* kun kan ydes efter Ansøgning fra de paagældende kommunale Raad, har Ministeriet ingen Beføjelse haft til at forlange gennemført nødvendige Anlæg eller Ombygninger af Veje, medmindre de lokale Myndigheder ønskede at gennemføre disse.

Da det er af Betydning for Trafiksikkerheden, at de gennemgaaende Veje, der for en væsentlig Del benyttes af ikke-

lokalkendte Trafikanter, udbygges, vedligeholdes og afmærkes paa ensartet Maade, har man inden for Ministeriet for offentlige Arbejder fundet det ønskeligt, at Staten fik Indflydelse paa *Udbygningen og Vedligeholdelsen* af disse Veje samt paa *Anvendelsen af de meget betydelige Beløb*, der af Motorafgifterne aarlig stilles til Raadighed for Vejformaal. Det kan i denne Forbindelse anføres, at de hertil bestemte Motorafgifter i Finansaarene 1937/38, 1938/39 og 1939/40 indbragte henholdsvis ca. 64,5, 70,8 og 76,6 Mill. Kr., hvilke Midler i deres Helhed med Undtagelse af visse mindre Beløb til Administration og Opkrævning af de nævnte Afgifter tilfaldt Kommunerne til delvis Dækning af disses Vejudgifter; og kun for saa vidt angaar Vejfondsmidlerne har der fra Statens Side været ført Kontrol med Midlernes Anvendelse.

Det havde været overvejet at henlægge *de gennemgaaende Veje* direkte under Ministeriet, saa at et under dette oprettet Centralorgan skulde overtage hele Administrationen af de paagældende Veje, herunder Projektering og Udførelse af Arbejderne paa disse, og afholde samtlige dermed forbundne Udgifter, men man ansaa det dog for muligt til en vis Grad at sikre Hovedfærdselaarernes ensartede Udbygning uden at skride til en saa gennemgribende Ændring i den hidtidige Vejadministration, som maatte foretages, saafremt man indførte en Ordning, hvorefter de nuværende gennemgaaende Veje skulde være Statsveje. Ifølge det af Ministeren for offentlige Arbejder fremsatte Lovforslag skulde Vejene derfor som hidtil *blive liggende under kommunal Administration*, men saaledes, at Ministeren for offentlige Arbejder fik udvidede Beføjelser med Hensyn til Anlæg og Udbygning af de gennemgaaende Veje.

Angaaende Hovedpunkterne i Lovforslaget skal følgende anføres:

Ifølge § 1 skal der ved *offentlige Veje og Gader* forstaaes de Veje og Gader, der er optaget i det i § 6 omhandlede *Vejregister*. Dette Register er en Nydannelse. Hidtil har der været ført særlige Landevejsfortegnelser, Bivejsfortegnelser og saakaldte Gangstiregulativer. Disse Fortegnelser har — bortset fra Landevejsfortegnelserne, der er ført i Ministeriet for offentlige Arbejder — været ført i de enkelte Kommuner, og nogen samlet Oversigt over dem har man ikke haft. Der har ikke i Lovgivningen været Pligt for Byerne til at udfærdige Fortegnelser over Gaderne. I Vejregistret skal derimod alle offentlige Veje og Gader indføres, saa at man har *et Sted*, hvor man kan se, om en Vej eller Gade er offentlig. Vej-

registret faar i øvrigt stor Betydning derigennem, at det delvis skal danne Grundlag for Motorafgifternes Fordeling. Der optages i Lovtidende en Meddelelse om Vejregistrets Udfærdigelse samt senere Meddelelser om de Ændringer, der foretages i det.

I § 3 foreslaas det at inndeles de offentlige Veje og Gader i Hovedlandeveje, Landeveje af 1ste Klasse, Landeveje af 2den Klasse, Biveje af 1ste Klasse, Biveje af 2den Klasse, Hovedlandevejsgader, Landevejsgader og Bygader. Sondringen mellem *Veje af 1ste og 2den Klasse* findes ikke i den nuværende Lovgivning og har ikke nogen selvstændig Betydning i Loven, men man opnaar ved denne Inndeling, at der kan stilles forskellige Krav til Vejenes Udbygning efter deres trafikmæssige Betydning. Derimod har Sondringen mellem Hovedlandeveje og Landeveje den Betydning, at der tillægges Ministeriet større Beføjelser med Hensyn til Hovedlandevejene end til Landevejene. Reglerne herom findes i Forslagets § 15, hvorefter Amtsraadene med enkelte Undtagelser bestemmer, hvilke Arbejder der skal foretages paa Landevejene, medens Ministeren for offentlige Arbejder efter Forhandling med vedkommende Amtsraad kan bestemme, hvilke Arbejder der med Tilskud af Vejfondens skal foretages paa bestaaende Hovedlandeveje, og hvilke nye Hovedlandeveje der skal anlægges med Tilskud af denne Fond. Tilsvarende Regler med Hensyn til Ministeriets Beføjelser gælder, for saa vidt angaar Hovedlandevejsgader og Landevejsgader i Byerne, i Henhold til Forslagets § 16.

Hovedlandevejsgader er de Veje og Gader, der danner Hovedforbindelse gennem en Købstads bebyggede Omraade med eller mellem de til denne førende Hovedlandeveje, samt de Veje og Gader i København og Frederiksberg, der danner Indkørselsveje i Fortsættelse af de til nævnte Byer førende Hovedlandeveje. *Landevejsgader* er de Veje og Gader, der danner Hovedforbindelse gennem en Købstads bebyggede Omraade med eller mellem de til denne førende Landeveje, disse Vejes og Gaders Hovedforbindelse med Hovedlandevejsgaderne samt de Veje og Gader i København og Frederiksberg, der danner Indkørselsveje i Fortsættelse af de til nævnte Byer førende Landeveje.

Ifølge Lovforslagets § 4 henhører Hovedlandevejene og

Landevejene under *Amtsraadenes* Administration, som det hidtil har været Tilfældet for Landevejenes Vedkommende, medens Bivejene henhører under *Sogneraadenes* og Hovedlandevejsgaderne, Landevejsgaderne og Bygaderne under *Byraadenes*, Københavns og Frederiksbergs Administration.

Paa Købstædernes Grund findes for Tiden saavel *Landevejsstrækninger* som *Landevejsgader*, der hver især administreres og vedligeholdes af det paagældende Amtsraad, for Landevejs-gadernes Vedkommende dog med Tilskud af Byraadet. Saavel Landevejsstrækninger som Landevejsgader er undergivet Ministeriet for offentlige Arbejder. I Købstæderne findes endvidere Biveje, der administreres af Byraadene, men i øvrigt er underlagt vedkommende Amtmand og Ministeriet for offentlige Arbejder. Yderligere findes Købstædernes almindelige Veje og Gader, som administreres af Byraadene og derfor er underlagt Indenrigsministeriet, der stadfæster Vedtægter for disse Veje og Gader. Sidstnævnte Regler gælder ligeledes for Veje og Gader i Frederiksberg. Det har været overvejet at foreslaa, at samtlige Veje og Gader i Købstæderne, København og Frederiksberg underlægges den paagældende Kommunalbestyrelses Administration, for de gennemgaaende Vejes og Gaders Vedkommende dog under et vist Tilsyn af Ministeriet for offentlige Arbejder. Dette Forslag vilde medføre den i administrativ Henseende enkle Ordning, at Amtsraadenes Administration over Landeveje hørte op ved Købstadkommunernes Grænser, saa at der ikke for Fremtiden vilde findes Landeveje paa købstadkommunal Grund eller Købstadveje paa amtskommunal Grund. I Tidernes Løb har de fleste Købstæder da ogsaa efter derom med vedkommende Amtsraad truffen Overenskomst overtaget de hidtidige Landevejsgader, og Købstæderne har tillige, om end ikke i samme Udstrækning, paa tilsvarende Maade overtaget de paa Købstædernes Grund beliggende Landevejsstrækninger. Man har dog ikke ment at kunne lade Kommunegrænserne alene være afgørende for Administrationen af Vejene, idet færdselsmæssige Hensyn for de gennemgaaende Vejes Vedkommende gør det naturligt, at disse Veje og deres Fortsættelse over Købstædernes Markjorder administreres af samme Myndighed, nemlig vedkommende Amtsraad, hvorimod disse Vejes Fortsættelse gennem Købstædernes bebyggede Omraader bør underlægges vedkommende Købstadkommunes Administration. Man har derfor foreslaaet en Ordning, hvorefter *Hovedlandeveje* og *Landeveje under Amtsraadenes Administration fores ind til Købstædernes bebyggede Omraader*, saaledes som det i stort Omfang er Tilfældet under den bestaaende Ordning. Endvidere har man foreslaaet, at Hovedlandevejenes og Landevejenes Fortsæt-

telse gennem Købstædernes bebyggede Omraader under Benævnelsen Hovedlandevejsgader og Landevejsgader undergives det samme Tilsyn fra Ministeriet for offentlige Arbejder, som Tilfældet er med Hensyn til Hovedlandeveje og Landeveje, og at Ministeriet for offentlige Arbejder bliver øverste administrative Myndighed for saadanne Veje og Gader under Købstadkommunernes Administration. De om Biveje i Købstæderne gældende Lovbestemmelser foreslaas ophævet, idet der med Hensyn til disse Veje bør forholdes overensstemmende med de for de øvrige købstadkommunale Gader og Veje foreslaaede Bestemmelser.

I § 5 bestemmes det, at Ministeren for offentlige Arbejder snarest efter Lovens Ikrafttræden paa Grundlag af de til Loven vedføjede Kort efter Forhandling med de respektive Kommunalbestyrelser bestemmer, hvilke Veje og Gader der skal henregnes til Hovedlandeveje, Hovedlandevejsgader, Landeveje af 1ste og 2den Klasse og Landevejsgader, jfr. dog § 8.

Videre bemyndiges Ministeren i § 7 til efter Forhandling med de respektive Kommunalbestyrelser at foretage *Forandring i Klassificeringen* af de i Vejregistret opførte Veje og Gader samt til i Vejregistret at optage nyanlagte Veje og Gader som Hovedlandeveje, Hovedlandevejsgader, Landeveje af 1ste og 2den Klasse eller Landevejsgader.

Saafremt Enighed ikke opnaas mellem Ministeren og de paagældende Kommunalbestyrelser om den i §§ 5 og 7 omhandlede Klassificering og Omklassificering af Gader og Veje, skal Sagen ifølge § 8 *indankes for Vejnævnet*, der har den endelige Afgørelse.

En Del af de nuværende Biveje forudsættes at skulle overgaa til at blive Landeveje. Længden af disse Biveje kan først angives, naar Omklassificeringen har fundet Sted, men anslaaes ifølge Bemærkningerne til Lovforslaget til 5000 km.

I § 12 bestemmes det, at for saa vidt Administrationen af en offentlig Vej eller Gade i Henhold til Bestemmelserne i §§ 5 og 7 overgaaer til anden Kommunalbestyrelse, fastsættes *de økonomiske Vilkaar for Overgangen* i Mangel af mindelig Overenskomst af *Vejraadet*.

§ 13 angaaende Udfærdigelse af *Bivejsfortegnelser* svarer i det store og hele til den nugældende Ret, medens § 14 om

Fortegnelser over Bygader er en Nydannelse, idet der som nævnt ikke hidtil i Lovgivningen har været stillet Krav om, at Byraadene skulde affatte saadanne Fortegnelser.

§ 15 indeholder nærmere Regler om *Administrationen af Hovedlandeveje og Landeveje*. Foruden de foran omtalte Beføjelser for Ministeren er der heri det nye, at Ministeren efter indhentet Erklæring fra vedkommende Amtsraad kan paalægge dette at udføre saadanne Arbejder paa bestaaende Landeveje, som Ministeren maatte finde formaalstjenlige, samt med Vejnævnets Tilslutning paalægge Amtsraadet at anlægge nye Landeveje. Det har hidtil været saadan, at Ministeriet ikke havde Beføjelser til Paalæg af nogen Art; man kunde derfor komme ud for det Tilfælde, at en Landevej, der skulde føres gennem flere Amter, kunde standses, hvis et enkelt Amtsraad satte sig derimod.

I Paragraffens Stk. 4 findes nogle Bestemmelser om *Godkendelse af Vejprojekter*. Disse Bestemmelser tilsigter i det store og hele kun en Lovfæstelse af bestaaende Praksis, hvorefter Ministeriet som Vilkaar for Ydelse af Tilskud af Vejfondene allerede nu stiller visse Betingelser. I Paragraffen er endelig indføjjet en Bestemmelse om Anlæg af *Viadukter*, idet man har fundet det hensigtsmæssigt at indarbejde Bestemmelserne i Krydsningsloven i Vejloven og Motorafgiftsloven.

§ 16 svarer i det store og hele for *Byernes Vedkommende* til § 15, og i § 17, der omhandler *de sognekommunale Veje*, stemmer Stk. 1—4 ganske overens med de tilsvarende Bestemmelser i §§ 15 og 16, kun med den Forskel, at de Beføjelser, der for Landevejenes og Landevejsgadernes Vedkommende er tillagt Ministeren for offentlige Arbejder, for Bivejenes Vedkommende tillægges vedkommende Amtsraad. Stk. 5—10 i § 17 omhandler *Tilskud af Vejfonden og Krydsningsfonden til Anlæg af Biveje og Viadukter*. Efter disse Bestemmelser kan Ministeren bl. a. efter Indstilling fra Amtsraadet og med Vejnævnets Tilslutning paalægge et Sogneraad at udføre Vejarbejder samt at anlægge nye Biveje; at det er Ministeren og ikke Amtsraadet, der har denne Beføjelse, hænger sammen med, at Udgifterne ved disse Arbejder for største Delens Vedkommende afholdes af Vejfonden.

§ 18 om *Bygaderne* svarer i det væsentlige til Bestemmelserne i § 17 om Bivejene.

§ 19 omhandler de saakaldte *Vejvedtægter*, det vil sige Vedtægterne for Ordning af Byernes og de bymæssige Sognekommuners Vejforhold. Disse Vedtægter er hidtil blevet stadfæstet af Indenrigsministeriet, men foreslaas nu overført til Vejdepartementet; i øvrigt er disse Vedtægter allerede administrativt overført til Ministeriet for offentlige Arbejder.

§§ 22 og 23 indeholder nye Regler om *Ekspropriation og Taksation* ved Vejanlæg. De herom gældende Bestemmelser findes i Øjeblikket spredt i mange forskellige Love, hvilket har medført, at Reglerne er forskellige, efter som det drejer sig om Ekspropriation til Landeveje, til Biveje eller til Gader og Veje i Købstæderne, i København og paa Frederiksberg. Med Hensyn til Ekspropriation af Jord til Landeveje er det vedkommende Amtsraad, der træffer Bestemmelse om Ekspropriationen, medens Erstatningens Størrelse i Mangel af Overenskomst fastsættes af 2 af Retten udmeldte Mænd. Endvidere findes der en Overtaksationskommission, der bestaar af 4 af Retten udmeldte Mænd. Med Hensyn til Biveje fastsættes Erstatningen af 2 af Kommunens Jordboniteringsmænd, og Overtaksation foretages af 4 af Retten udmeldte Mænd. I Landkommuner med bymæssig Bebyggelse er der en fast Taksationskommission, der som Regel bestaar af 4 for et Aaremaal valgte Mænd, hvoraf 2 vælges af Amtsraadet og 2 af Retten. Der er ingen Adgang til Overtaksation. I Købstæderne fastsættes Erstatningen af en særlig Kommission, og der er heller ikke her Adgang til Overtaksation. Ved Krydsningsforanstaltninger foretages en Del Ekspropriationer efter Reglerne i Forordningen af 5. Marts 1845 gennem Kommissariaterne, medens andre Ekspropriationer foretages efter »de i de gældende Vejlove bestemte Fremgangsmaader«.

For at Ordningen i Fremtiden kan blive mere ensartet, foreslaas det nu, at der for hver Amtsraadsreds nedsættes een, højst 2 *Taksationskommissioner*, der hver bestaar af 2 af Ministeren for offentlige Arbejder for en 6-aarig Periode beskikkede Medlemmer med Suppleanter. I Taksationskommissionens Møder deltager vedkommende Landinspektør,

ligesom der kan tilkaldes sagkyndig Assistance, f. Eks. til Vurdering af Skovbrug, Havebrug, Erhvervsvirksomheder o. lign. Overtaksationen er foreslaaet ordnet paa den Maade, at der for hele Landet nedsættes 5 *Overtaksationskommissioner*, der hver bestaar af 6 for en 6-aarig Periode beskikkede Medlemmer, hvoraf Ministeren udpeger 5 Medlemmer, saaledes at hver af de inden for Kommissionens Forretningsomraade værende 5 Amsraad i Overtaksationskommissionen repræsenteres ved 1 Medlem, medens det 6te Medlem, der skal fungere som Formand, udpeges af Ministeren blandt Tjenestemændene i Vejdepartementet. Ved en saadan Ordning har man tilstræbt saavel at bevare den kommunale Indsigt som Ensartethed for hele Landet gennem Oprettelse af de forholdsvis faa Overtaksationskommissioner. Beslutningen om, at der skal foretages Ekspropriation, tages som hidtil af vedkommende Kommune. I øvrigt er der i Ekspropriations- og Taksationsreglerne en Række Detailler, som sigter til, at disse Regler bliver saa tidssvarende som muligt.

Ekspropriations- og Taksationsreglerne medfører ikke nogen Forandring for Købstædernes eller de bymæssige Landkommuners Vedkommende, hvor der findes Vejvedtægter, idet Vejvedtægterne ifølge § 54 med Hensyn til Reglerne om Ekspropriation og Taksation gaar forud for Lovforslagets Bestemmelser.

Derimod er det Ministeriets Tanke, at Reglerne i Vejvedtægterne om Ekspropriation og Taksation søges ændret saaledes, at der til sin Tid bliver Overensstemmelse med Lovens Ekspropriations- og Taksationsregler. Forholdene er imidlertid saa forskelligartede, at man ikke har ment, at de i Lovforslaget indeholdte Regler herom uden videre bør overføres paa de nævnte Kommuner.

Hidtil har det været saadan, at man overalt gratis kunde tage *Grus, Jord og Sand til Landevejes Anlæg og Vedligeholdelse* og til Bivejes Istandsættelse og Vedligeholdelse men ikke til deres Anlæg. Disse Regler foreslaas i § 24 erstattet med mere tidssvarende Bestemmelser, der giver Ejeren og Brugeren af den Grund, hvorfra Vejmaterialer tages, Ret til fuldstændig Erstatning dels for Materialernes Værdi, dels for den Ejendommen forvoldte Skade og Ulempe.

Efter § 25 skal der udarbejdes en *Vejplan*, det vil sige et Forslag til og Overslag over de Arbejder, der efterhaanden bør udføres paa Hovedlandeveje, Landeveje, Hovedlandevjsgader og Landevjsgader. Formaålet med denne *Vejplan* er at fremme en vis Hensigtsmæssighed og Planmæssighed i Vejenes Udbygning.

I § 28 findes der Bestemmelser om de saakaldte *façadeløse Veje*, det vil sige Veje eller Strækninger af Veje, paa hvilke der ikke maa indmunde Veje eller Gader eller findes Overkørsler, Overgange eller andre Adgange til Vejen eller Gaden. Hvorvidt en Vej skal være *façadeløs*, afgøres af Ministeren for offentlige Arbejder efter Forhandling med vedkommende Kommunalbestyrelse; en allerede bestaaende Vej kan dog kun gøres *façadeløs* efter Indstilling fra Kommunalbestyrelsen.

I Forbindelse med en Beslutning om, at en Vejstrækning skal være *façadeløs*, paahviler det vedkommende Kommunalbestyrelse at drage Omsorg for, at de ved Vejen eller Gadens Anlæg afbrudte Vejforbindelser paa hensigtsmæssig Maade bringes i Stand. I § 28 er der endvidere optaget en Regel om, at der kan ydes de tilgrænsende Lodsejere *Erstatning for Ulemper* i Anledning af Gennemførelsen af de i Medfør af denne Paragraf truffne Bestemmelser.

I Slutningen af *Kapitel I* om de offentlige Veje og Gader findes en Del mere specielle Bestemmelser, som for fleres Vedkommende nærmest maa karakteriseres som *Ordensforskrifter*.

Kapitel II handler om *Stier*, der er forbeholdt *cyklende*, *Stier*, der er forbeholdt *gaaende*, og *Stier*, der er forbeholdt *cyklende og gaaende*. Reglerne betyder paa mange Maader en Ændring i de hidtil gældende Regler om *Stier*, f. Eks. søges der tilvejebragt Hjemmel for, at *Amtsraadene kan overtage eller anlægge og vedligeholde offentlige Cykle- og Gangstier* i Tilfælde, hvor *Stianlæg* har mere almen Betydning, og endvidere ændres det Forhold, at der efter den gældende Lovgivning ikke kan foretages tvungen *Arealafstaaelse* til *Stier*.

Kapitel III omhandler *private Fællesveje og Fællesgader* i Sognekommuner, Købstæderne og Frederiksberg. Disse

Regler svarer i alt væsentligt til de i Lov af 14. April 1865 indeholdte Regler med senere Ændringer, dog at Reglerne er gjort mere tidssvarende. Reglerne om private Fællesgader i Købstæderne skal ifølge § 54 ikke komme til Anvendelse i Københavns Kommune eller i andre Kommuner, for hvilke der er eller maatte blive udfærdiget Vejvedtægter, indeholdende særlige Regler om de paagældende Forhold.

I § 55 findes en Fortegnelse over de *Love, der ophæves*. Særlig skal nævnes, at en Del af Bestemmelserne i Færdselsloven ophæves, idet en Del af disse Regler er optaget i Vejloven, hvor de naturligt hører hjemme. Administrationen af disse Bestemmelser overgaar altsaa fra Justitsministeriet til Ministeriet for offentlige Arbejder, ligesom Justitsministeriets Lov om Anlæg af Cykle- og Gangstier ophæves.

I sin Fremsættelsestale udtalte *Ministeren for offentlige Arbejder*, at man efter hans personlige Opfattelse maaske nok burde være gaaet videre, end Vejudvalget havde foreslaaet, i Retning af Centralisering, ligesom han var stemt for, at i hvert Fald de store gennemgaaende Trafikaarer blev Statsveje. Ministeren havde dog fundet det rigtigt i Hovedsagen at holde sig til Vejudvalgets Flertals Indstilling. Der var imidlertid Enighed inden for Regeringen om, at Forslaget blev fremsat til *fuldstændig fri Forhandling*, saa at intet af de samarbejdende Partier var bundet til nogen endelig Stilling til Forslaget. Ministeren vilde ogsaa forbeholde sig senere selv at fremkomme med Ændringsforslag. Bl. a. mente han, at der i det foreliggende Lovkompleks manglede nogle Bestemmelser vedrørende *den æstetiske Side af Vejbygningen*.

Under Lovforslagets 1: Behandling beklagede *N. P. Nielsen* (S.), at der kun paa mindre betydende Omraader var taget Hensyn til Mindretallet inden for det i 1940 nedsatte Udvalg. Han mente, at Ministeren paa flere Punkter fik for vidtgaaende Beføjelser efter Forslaget, og havde i det hele taget adskillige Indvendinger at rette imod det; bl. a. fandt han, at Ministeren altid, naar der opstod Divergens mellem en Kommune og Vejdepartementet angaaende Ombygning eller Udvidelse af Veje m. v., burde have Vejnævnets Tilslutning til de Paalæg, der blev givet Kommunerne. Han haabede imidlertid, det vilde lykkes Rigsdagen at naa til Enighed om Sagen. Efter udførligt at have gennemgaaet Lovforslaget anbefalede *Edvard Sorensen* (V.) det til en saglig Drøftelse i et Udvalg med de Ændringer, der kunde blive Tale om. Han havde selv været med til at afgive den Flertalsindstilling, som Ministeren

paa de fleste Punkter havde fulgt, og støttede derfor i det store og hele Forslaget. Det samme gjorde *Rasmussen (Gylling)* (R. V.), som mente, at der ved Gennemførelsen af Lovforslaget i høj Grad vilde blive opnaaet en Forenkling og Modernisering af den gældende Ordning. *O. Kier* (K. F.) tilsagde sin Medvirken til Gennemførelse af en ny Vejlovgivning, men hans Parti maatte forbeholde sig den nødvendige Tid til i et Udvalg at drøfte de rejste Spørgsmaal, som trængte til en indgaaende Overvejelse.

Efter i Rigsdagssamlingens 1. Afdeling at være blevet henvist til et Udvalg, som ikke naaede til Ende med sit Arbejde, genfremsattes Lovforslaget i 2. Afdeling i uændret Form, men med samme Resultat.

---

6. Forslag til Lov om Ændring af Motorafgiftsloven m. v. (Minister for offentlige Arbejder *Gunnar Larsen*). [A. Sp. 2895 og 4983].

Fremsat i *Folketinget* $^{10}/_{12}$ (F. Sp. 509). 1. Beh. $^{19}/_{1}$, $^{20}/_{1}$ og $^{21}/_{1}$ (F. Sp. 814, 868 og 894). Partiernes Ordførere: N. P. Nielsen, Edvard Sørensen, O. Kier og Peder Clausager. Henvist til samme Udvalg som Forslag til Lov om Vejvæsenet (se Side 439). Beretning (B. Sp. 889) afgivet $^{30}/_{3}$. Genfremsat i Rigsdagssamlingens 2. Afd. $^{14}/_{4}$ (F. Sp. 1485). 1. Beh. $^{28}/_{4}$ (F. Sp. 1513). Partiernes Ordførere: Alfred Andersen, Poul Sørensen, Marius Jensen, Rasmussen (Gylling), Bangsted og Hoff. Henvist til samme Udvalg som Forslag til Lov om Vejvæsenet (se Side 439).

De Regler, hvorefter Motorafgifterne nu fordeles, indeholdes i *Motorafgiftslovens* § 9. Da man i flere Henseender har fundet disse Fordelingsregler utilfredsstillende, fremsatte Ministeren for offentlige Arbejder i December 1942 et Forslag til deres Revision, hvilket Forslag indgik som Led i den Side 439 omtalte samlede Plan til en Nyordning af Vejforholdene her i Landet. Hvad Forslaget tog Sigte paa, var dels at faa tilvejebragt *et mere rationelt Grundlag* for Afgifternes Fordeling, dels at faa Reglerne gjort *mere overskuelige*, saa at Kommunerne under normale Forhold kunde blive i Stand til at skønne over, hvilke Midler der vil tilfalde dem som Tilskud til de Arbejder, de sætter i Gang.

Efter hvad der oplyses i Bemærkningerne til Lovforslaget, var man i øvrigt af den Opfattelse, at de forskellige Afgiftslove burde revideres og indarbejdes i en enkelt Lov, men som Følge

af den meget begrænsede Tid, der var til Raadighed, havde man set sig nødsaget til at afstaa fra at udarbejde Forslag til en almindelig Revision af disse Love og i det væsentlige indskrænket sig til at foreslaa forskellige Ændringer i Motorafgifternes Fordelingsregler.

Bortset fra *Vejfondsmidlerne*, der fordeles af Ministeriet for offentlige Arbejder efter Ansøgning fra de paagældende Kommuner, fordeles *den Amts- og Sognekommunerne i øvrigt tilfaldende Andel* i Motorafgifterne i Henhold til den gældende Motorafgiftslov i Forhold til hver enkelt Kommunes regnskabsmæssige *Vejdgifter*, for Amtskommunernes Vedkommende i Forhold til Udgifterne for de sidste 6 Aar og for Sognekommunernes Vedkommende i Forhold til Udgifterne for de sidste 3 Aar, for hvilke Regnskaber er aflagt af samtlige Kommuner. I de nævnte regnskabsmæssige *Vejdgifter* medregnes *hele Udgiften ved Arbejder, der udføres med Tilskud af Vejfondene*, saa at Kommunerne til disse Arbejder faar Tilskud saavel af Vejfondene som gennem de direkte Andele i Motorafgifterne. Da Tilskuddene af Vejfondene ydes med 50 pCt. af Udgifterne, og Amts- og Sognekommunernes Tilskud gennem de direkte Andele i Motorafgifterne i Gennemsnit for Finansaarene 1933/34—1937/38 har andraget henholdsvis ca. 63 og 36 pCt., regnet i Forhold til Udgifterne samme Aar, som Andelene er udbetalt, har *Amtskommunerne* ved *Vejfondsarbejder* saaledes faaet dækket *mere end de afholdte Udgifter*, medens *Sognekommunerne* har faaet dækket 86 pCt. af *Udgifterne*. Saafremt man beregner Andelene i Motorafgifterne i Overensstemmelse med de ovennævnte Fordelingsregler i den gældende Motorafgiftslov, har Tilskudsprocenten de senere Aar ligget noget højere end foran angivet, saaledes for Finansaaret 1939—40 paa 74 for Amtskommunerne og paa 44 for Sognekommunerne.

Ved Opgørelsen af Kommunernes *Vejdgifter* medregnes ligeledes de Beløb, der af *Arbejdsministeriet* med Beskæftigelsesformaal for Øje er stillet til Raadighed til amts- og sognekommunale *Vejarbejder*.

I flere Henseender har dette Fordelingssystem efter Ministeriets Opfattelse virket uheldigt, bl. a. derved, at det har *hemmet den nødvendige Udbygning af de vigtige Biveje i de mere tyndt befolkede Egne af Landet*, idet de paagældende Kommuner kun har faaet Andele af Motorafgifterne, saafremt de i en foregaaende Aarrække selv har anvendt tilsvarende Beløb; men desuden har det Forhold, at der til samme Arbejde kunde erholdes saavel Tilskud af Vejfondene som forøget Andel i Motorafgifterne, bevirket *en usund Konkurrence mellem Kommunerne om at opnaa Tilskud af Vejfondene*, idet vedkommende Arbejde i saa Fald kunde udføres uden eller omtrent uden Udgift for vedkommende Kommune, der derved ikke altid blev tilstrækkeligt nøjeregnende med, om det paagældende Vej-

anlæg af trafikale Grunde var paakrævet. Efter det af Ministeren fremsatte Lovforslag skulde Fordelingsreglerne ændres saaledes, at *kun en Del af Kommunernes direkte Andel blev afhængig af disses tidligere Vejudgifter*, idet man derved opnaaede, dels at der blev ydet Tilskud til alle Veje, uanset om der hidtil er anvendt noget til disses Istandsættelse, dels at hemme det hidtidige Kapløb mellem Kommunerne om størst mulig Tilskud af Motorafgifterne.

Med Hensyn til *Købstadkommunerne* fordeles disses direkte Andele i Motorafgifterne i Øjeblikket med $\frac{2}{3}$ i Forhold til den i hver Købstad indbetalte Afgift af Motorkøretøjer i det Tidsrum, for hvilket Afgiften skal fordeles, medens den resterende Trediedel fordeles efter Længden af de Veje og Gader, der er eller har været Landeveje og Landevejsgader. Vejudgifterne har saaledes hidtil slet ikke været anvendt som Fordelingsfaktor for Byernes Vedkommende, og da Længden af de Vejstrækninger, der regnes med ved Fordelingen, ikke tilnærmelsesvis er et Udtryk for vedkommende Kommunes samlede Vejlængde, har disse Regler virket meget uensartet, saa at Købstadkommunerne har haft vidt forskellige Dækningsprocenter. Ogsaa dette Forhold har man foreslaaet ændret.

Det har været overvejet at indføre ensartede Dækningsprocenter for samtlige Kommunegrupper med Hensyn til de direkte Andele i Motorafgifterne. Man er dog af den Opfattelse, at de indkomne Motorafgifter fortrinsvis bør tilfalde de for den gennemgaaende Trafik mest betydende Veje, medens disse Afgifter ikke i samme Omfang bør komme den lokale Trafik til gode. Som Følge heraf blev *Dækningsprocenten foreslaaet ansat højere for Amtskommunerne end for de øvrige Kommunegrupper*, ligesom Tilfældet hidtil har været.

I øvrigt har man ved Fastsættelsen af de fremtidige Fordelingsregler tilstræbt først og fremmest at sikre de fornødne Midler til *Vedligeholdelsen af Vej- og Gadenettet*. Hertil vil ogsaa det Forhold bidrage, at Lovforslaget indeholder Bestemmelser, som tager Sigte paa, at der hvert Aar skal være *mindst 50 Mill. Kr.* til Fordeling.

I det følgende gøres der nærmere Rede for de væsentligste af de Ændringer, som efter Forslaget skulde foretages i Motorafgiftslovens § 9.

Som § 9, Stk. 1, foreslaas affattet, skal Motorafgifterne med paaløbne Renter fordeles ved Ministeren for offentlige Arbejders Foranstaltning.

Der stilles hvert Aar *forlods* de fornødne Beløb til Raa-

dighed for Ministeren for offentlige Arbejder til *Vejdepartementets Administration m. v.*, til det i § 6 i Lovforslaget om Oprettelse af et Vejdepartement m. v. omhandlede *Vejnævn* samt til de i § 32 i Lovforslaget om Vejvæsenet omhandlede *Færdselstavler, Vejvisere og Lyssignalanlæg m. v.* Endvidere stilles forlods aarlig til Raadighed et Beløb af indtil 200 000 Kr. til Drift af *Dansk Vejlaboratorium*, 1,5 Mill. Kr. i det fornødne Antal Aar til en *Krydsningsfond* til Sikring af Færdselen saavel ved bevogtede som ved ubevogtede Krydsninger mellem Jernbaner og offentlige Veje og Gader, 500 000 Kr. i det fornødne Antal Aar til Dækning af Udgifterne ved Bygning af Færdselsbroen over *Lille Bælt* og 200 000 Kr. til Dækning af de med *Optræningen af Afgifterne* forbundne Udgifter. Endelig stilles forlods de fornødne Beløb til Raadighed til *Snekastning* samt til de i Stk. 11 og 13 omhandlede Fonds.

Hidtil er Kommunernes direkte Andele i Motorafgifterne blevet fordelt af *Departementet for Told- og Forbrugsafgifter* efter nærmere i Loven fastsatte Regler, medens Vejfondenes Midler er blevet fordelt af *Ministeriet for offentlige Arbejder*. Efter Oprettelsen af det foreslaaede Vejdepartement er det Hensigten, at samtlige fra Motorafgifterne hidrørende Beløb skal fordeles af Vejdepartementet.

De Poster, der skal fordeles forlods, svarer i det store og hele til de nuværende Regler, dog skal Udgiften til de i Vejlovens § 32 omhandlede Færdselstavler, Vejvisere og Lyssignalanlæg efter Forslaget afholdes forlods. Endvidere er Beløbet til Dansk Vejlaboratorium forhøjet fra 100 000 Kr. til 200 000 Kr. Krydsningsfonden er derimod nedsat fra 2 til 1,5 Mill. Kr., idet den i Modsætning til tidligere kun tænkes anvendt til Viaduktanlæg.

Saaframt de til Raadighed værende Midler *ikke overstiger 50 Mill. Kr.* aarlig, fordeles ifølge Stk. 2 disse Midler — efter Fradrag af de i Stk. 1 nævnte Beløb — efter følgende Regler:

1)	Til Vejfonden	22	pCt.
2)	- Amtskommunerne	44	—
3)	- Sognekommunerne	20	—
4)	- Købstadkommunerne	8,5	—
5)	- Københavns Kommune	4,5	—
6)	- Frederiksberg Kommune	1	—

Saafrømt de til Raadighed værende Midler *overstiger 50 Mill. Kr.*, fordeles heraf 50 Mill. Kr. — efter Fradrag af de i Stk. 1 nævnte Beløb — efter foran anførte Regler, hvorimod det overskydende Beløb fordeles med 50 pCt. til Vejfonden for Beløb mellem 50 og 60 Mill. Kr., med 60 pCt. til Vejfonden for Beløb mellem 60 og 70 Mill. Kr., med 80 pCt. til Vejfonden for Beløb mellem 70 og 80 Mill. Kr., med 90 pCt. til Vejfonden for Beløb mellem 80 og 90 Mill. Kr. og med 100 pCt. til Vejfonden for Beløb over 90 Mill. Kr., medens Resten tilfalder Kommunegrupperne sammen med de i Punkterne 2—6 nævnte Midler og i de deri angivne Forhold. Ved Beregningen af de Beløb, der efter ovennævnte Regel maatte tilfalde Vejfonden og Kommunerne af Indkomster over 70 Mill. Kr., vil dog være at fradrage det Beløb, der skal tilbagebetales Statskassen i Henhold til Stk. 13.

De foreslaaede Fordelingsprocenter er, for saa vidt angaar Forholdet mellem Amts- og Sognekommuner, beregnet paa Grundlag af indhentede Oplysninger fra Kommunerne om disses Vejudgifter for Finansaarene 1933/34—1937/38, idet der herunder er *forudsat en Dækningsprocent paa 85 for Amtskommunerne og 50 for Sognekommunerne*. Ved Fastsættelsen af Amts- og Sognekommunernes Fordelingsprocenter er det i Overensstemmelse med Forslaget til Lov om Vejvæsenet forudsat, at Amtskommunerne overtager ca. 5000 km af de vigtigere Biveje som Landeveje.

For Købstadkommunerne har man foreslaaet den nugældende Fordelingsprocent paa 8,0 forhøjet til 8,5, hvorimod Fordelingsprocenten for Københavns Kommune foreslaas nedsat fra 5,0 til 4,5 og for Frederiksberg Kommune fra 1,5 til 1,0.

Efter de foreslaaede Fordelingsregler vil Bykommunerne ifølge Bemærkningerne til Lovforslaget med Undtagelse af Frederiksberg Kommune — der hidtil har været væsentlig gunstigere stillet med Hensyn til Dækningsprocent end saavel Københavns Kommune som Gennemsnittet af Købstadkommunerne — faa en forholdsmæssig noget større direkte Andel i Motorafgifterne end hidtil.

De *Vejfonden* tilfaldende Midler administreres ifølge Stk. 3 af Ministeren for offentlige Arbejder og anvendes som hidtil som Tilskud til Kommunerne til Ombygning, Udvildelse og Nyanlæg m. v. af offentlige Veje og Gader, for-

trinsvis saadanne, der er af Betydning for Vejnettet som Helhed. Ved Fordelingen af Vejfondens Midler maa *ingen* af de i Stk. 2 nævnte Kommunegrupper faa *mindre end Halvdelen* af det Beløb, den paagældende Gruppe vilde faa, saafremt hele Beløbet fordeltes i samme Forhold som de Kommunegrupperne i Henhold til Stk. 2 i øvrigt tilfaldende Andele i Motorafgifterne. Tilskud af Vejfonden ydes med 85 pCt. af en af Ministeren godkendt Overslagssum for det paagældende Arbejde. I Tilfælde af, at de godkendte Udgifter overstiger nævnte Overslagssum, forhøjes Tilskudsbeløbet med 42,5 pCt. af *Overskridelsen*.

De *Krydsningsfonden* tilfaldende Midler administreres ifølge Stk. 4 af Ministeren for offentlige Arbejder og anvendes efter dennes nærmere Bestemmelse som Tilskud til Kommunerne til Anlæg, Ombygning eller Udvidelse af Viadukter til Sikring af Færdselen saavel ved bevogtede som ved ubevogtede Krydsninger mellem Jernbaner og offentlige Veje eller Gader. Tilskud af Krydsningsfonden ydes, for saa vidt angaar Udgifter til Arealerhvervelse, Jordarbejde og Vejbelægningsarbejder m. v., med 85 pCt. og, for saa vidt angaar Udgifter til Arbejder vedrørende de egentlige Brokonstruktioner og eventuelle Jernbanearbejder i Forbindelse med Viaduktarbejdet, med 95 pCt. af en af Ministeren godkendt Overslagssum for de paagældende Arbejder. I de nævnte Udgifter vil — procentvis i Forhold til disses Størrelse — være at fradrage den kapitaliserede Værdi af Jernbanens Udgiftsbesparelse og andre indvundne Fordele, som Jernbanen i Henhold til §§ 15—18 i Loven om Vejvæsenet vil have at godtgøre vedkommende Kommune. I Tilfælde af, at de godkendte Udgifter overstiger nævnte Overslagssum, forhøjes Tilskudsbeløbene med henholdsvis 42,5 og 47,5 pCt. af *Overskridelserne*.

Hidtil har Krydsningsfonden ogsaa kunnet yde Tilskud til Sikring af Krydsninger mellem Jernbaner og Veje eller Gader ved Hjælp af Lyssignalanlæg, Oversigtsservitutter og Afløbsstrækninger m. v.

Stk. 5—8 indeholder nærmere Regler angaaende de enkelte Kommunes Andel i Afgiftsbeløbene. Det *Amts- og Sognekommunerne* ud over Vejfondsmidlerne tilkommende

Beløb, de saakaldte »direkte Andele i Motorafgifterne«, foreslaas fordelt til de enkelte Kommuner med $\frac{1}{3}$ i Forhold til *Vejlængde*, $\frac{1}{3}$ i Forhold til *Vejudgifterne* i de sidste 3 Finansaar og $\frac{1}{3}$ i Forhold til *Indbyggerantallet* i Kommunen. De tilsvarende Fordelingsregler for *Købstadkommunerne* er $\frac{1}{3}$ i Forhold til *Vejlængde*, $\frac{1}{3}$ i Forhold til *Vejudgifterne* i de sidste 3 Finansaar og $\frac{1}{3}$ i Forhold til indbetalt *Vægtafgift* i Kommunen. Amterne kan efter Forslaget aldrig faa et større Beløb i Tilskud end et Beløb, svarende til 85 pCt. af deres Vejudgifter, bortset fra Udgifter ved Arbejder, til hvilke der er ydet Tilskud af Vejfonden, Krydsningsfonden eller Statskassen. København, Frederiksberg og Købstæderne samt Sognekommunerne kan efter tilsvarende Regler ikke faa større Beløb i Tilskud end 50 pCt. af Vejudgifterne.

Ved de nye Fordelingsregler for Amts- og Sognekommunerne opnaar man at tage betydelig større Hensyn til det almindelige Vedligeholdelsesarbejde derved, at den ene Beregningsfaktor er *Vejlængden*, samtidig med at det hidtidige Kapløb om at faa saa mange Penge som muligt til en Kommune modvirkes af, at Kommunernes regnskabsmæssige *Vejudgifter* som Beregningsfaktor efter Forslaget kun virker med $\frac{1}{3}$ i Modsætning til de nugældende Regler, hvorefter *Motorafgifterne* alene fordeles i Forhold til *Vejudgifterne*.

For Købstædernes Vedkommende opnaar man ved at indføre *Vejudgifterne* som Fordelingsfaktor for en Trediedels Vedkommende i nogen Grad at udligne den nuværende overordentlig store Forskel i disse Kommuners Dækningsprocent.

Stk. 9 fastslaar, at visse nærmere angivne Udgifter *ikke maa medregnes* blandt de Udgifter, til hvilke der i Henhold til Stk. 3 og 4 ydes Kommunerne Tilskud af Vejfonden eller Krydsningsfonden, eller i Forhold til hvilke der i Henhold til Stk. 5—8 ydes Kommunerne direkte Andele i *Motorafgifterne*.

Ifølge Stk. 10 kan der som hidtil ydes *Refusion* for Afgifter, som er udredet for Benzin til stationære Motorer, ikke-indregistreringspligtige Traktorer og visse andre Maskiner.

Stk. 11 indeholder Bestemmelser om Oprettelse af en *Afviklingsfond*. Til denne henlægges af *Motorafgifterne* aarlig i det fornødne Antal Aar 4 Mill. Kr., der anvendes til Dækning af de *Vejfondene* indtil nærværende Lovs Ikrafttræden

paatagne *Forpligtelser over for Kommuner og Jernbaner*. For saa vidt en *Amtskommunes* direkte Andel i Motorafgifterne i Henhold til de i nærværende Lov angivne Fordelingsregler i de 8 første Finansaar efter Nyordningens Ikrafttræden maatte blive mindre end det Beløb, den paagældende Amtskommune vilde have faaet, saafremt det for samtlige Amtskommuner til Raadighed værende Beløb fordeltes efter de før nærværende Lovs Ikrafttræden gældende Fordelingsregler, ydes der endvidere af Afviklingsfonden vedkommende Amtskommune en *Godtgørelse*, der for hvert af de første 3 Finansaar fastsættes til det Beløb, hvormed Amtskommunens Andel er blevet formindsket, medens Godtgørelsen for hvert af de 5 følgende Finansaar fastsættes til henholdsvis $\frac{5}{6}$, $\frac{4}{6}$, $\frac{3}{6}$, $\frac{2}{6}$ og $\frac{1}{6}$ af dette Beløb. Paa tilsvarende Maade ydes der *Sognekommunerne* en Godtgørelse af Afviklingsfonden, der for hvert af de 3 første Finansaar efter Nyordningens Ikrafttræden fastsættes til det Beløb, hvormed vedkommende Sognekommunes Andel er blevet formindsket, medens Godtgørelsen for hvert af de følgende 2 Finansaar fastsættes til henholdsvis $\frac{2}{3}$ og $\frac{1}{3}$ af det nævnte Beløb. Naar de angivne, af Vejfondene og Krydsningsfonden paatagne Forpligtelser er dækket, og den omhandlede Godtgørelse er ydet Amts- og Sognekommunerne, anvendes af det Beløb, Motorafgifterne aarlig maatte indbringe over 50 Mill. Kr., et Beløb af indtil 4 Mill. Kr. til *Tilbagebetaling af de af Statskassen indtil nærværende Lovs Ikrafttræden udlagte Beløb* til Supplering af Vejfondene og Krydsningsfonden samt til Sikring af Kommunernes direkte Andele i Motorafgifterne.

I Stk. 12 foreslaas det, at saafremt Motorafgifterne aarligt indbringer *mindre end 50 Mill. Kr.*, *tilskyder Staten et Beløb*, hvis Størrelse fastsættes paa Finansloven.

Da man ikke paa Forhaand med Sikkerhed kan forudse, hvor meget Motorafgifterne vil indbringe, foreslaas i Stk. 13 oprettet en *Udligningsfond*, hvorved det gennem Anvendelsen af denne Fonds Midler bliver muligt i Hovedsagen at fastlægge Tilskuddene af Vejfonden og Krydsningsfonden for 2—3 Aar frem i Tiden. Til denne Fond henlægges 2 pCt. af det Beløb, de i Stk. 1 ommeldte Afgifter indbringer, for saa vidt dette Beløb ikke overstiger 50 Mill. Kr. Saafremt Afgifterne indbringer mere end 50 Mill. Kr., henlægges 2 pCt.

af 50 Mill. Kr. og 10 pCt. af Resten. Til Udligningsfonden overføres endvidere eventuelle Besparelser paa de i Stk. 1 fastsatte eller anslaaede Beløb samt eventuelle Beløb, der som Følge af de i Stk. 5—8 angivne Maksimalgrænser for de enkelte Kommuners direkte Andele i Motorafgifterne ikke tilfalder de paagældende Kommuner.

Udligningsfondens Midler anvendes til Tilbagebetaling af de i Stk. 10 ommeldte Beløb samt til eventuelle Overskridelser paa de anslaaede Beløb, der omhandles i Stk. 1. Derefter anvendes Udligningsfondens Midler til Supplering af de i Stk. 1 nævnte Afgifter, saafremt disse indbringer mindre end 50 Mill. Kr. aarlig, samt i det Omfang, Fondens Midler ikke anvendes til fornævnte Formaal, til *Tilbagebetaling af de Beløb, Statskassen forskudsvis maatte have udlagt* i Henhold til Stk. 12. Det Beløb, som Afgifterne i et Finansaar maatte indbringe over 70 Mill. Kr., anvendes forlods til Tilbagebetaling af eventuelle af Statskassen i Henhold til Stk. 12 udlagte Beløb og derefter for Halvdelens Vedkommende til Tilbagebetaling af de af Statskassen indtil nærværende Lovs Ikrafttræden udlagte Beløb til Supplering af Vejfondene og Krydsningsfonden samt til Sikring af Kommunernes direkte Andele i Motorafgifterne.

Naar Udligningsfonden har naaet en Størrelse af 25 Mill. Kr., fordeles den Del af det overskydende Beløb, der ikke medgaar til de foran omhandlede Formaal, sammen med de i Stk. 2 omhandlede Midler.

Ud over det her omtalte indeholdt Lovforslaget bl. a. nogle Overgangsbestemmelser.

Ved Fremsættelsen af Lovforslaget i Folketinget pegede *Ministeren for offentlige Arbejder* paa, at *Motorafgifterne efter den gældende Lov kan indbringe højst varierende Beløb*; i Øjeblikket er Motorafgifterne meget lave. Netop fordi Motorafgifterne er saa forholdsvis beskedne, saaledes at Kommunerne ikke kan have Forventning om at faa ret mange Penge stillet til Raadighed, er der nu *en gunstig Lejlighed* til at gennemføre den nye Reform, idet de Vanskeligheder, der altid vil være forbundet med at overgaa fra et Fordelingssystem til et andet, naturligvis vil føles meget lettere, hvis Fordelingen foretages i en Periode med smaa Midler til Raadighed, end hvis der er mange Penge i Kassen. Der er i den senere Tid fra Lovgivningsmagtens Side paa Grund af Arbejdsløsheden stillet betydelige Ekstrabeløb til Raadighed for Vejfondene,

fordi disse i Øjeblikket fattes Penge. Ministeren tænkte her paa den saakaldte »15 Millionsfond« og »50 Millionsfonden« og paa de betydelige Beløb, der er udlaant til Krydsningsfonden. For saa vidt angaar de sidst bevilgede Penge, »50 Millionsfonden«, vil disse ikke volde nogen særlig Vanskelighed ved Overgangen til det nye System, idet denne Fond fordeles med 85 pCt Tilskud og uden Medregning af nogen Del af Udgiftsbeløbet i de regnskabsmæssige Vejudgifter. Ministeriet har saaledes allerede paa *Forhaand i sin Administration indført det nye Fordelingssystem*, for saa vidt angaar Vejfondene.

I Tilslutning hertil omtalte Ministeren, at Svingningerne i Motorafgifternes Provenu fra Aar til Aar kan medføre det stødende Forhold, at en Kommune faar sine Udgifter anmeldt til Refusion i et Aar, hvor der har været mange Penge i Kassen, »men inden Udgifterne refunderes, for Amtskommunernes Vedkommende efter Forløbet af 3—8 Aar, kan Motorafgifternes Provenu være dalet meget betydeligt, saaledes at vedkommende Kommune slet ikke faar den Refusion af Udgifterne ved et Arbejde, som man i sin Tid havde kalkuleret. Paa dette er der i Forslaget raadet Bod, derved at Forslaget forudsætter, at der altid haves 50 Mill. Kr. til Raadighed, og dette tænkes praktiseret paa den Maade, at Statskassen ifølge Stk. 12 skal tilskyde et Beløb, saafremt Motorafgifterne aarlig indbringer mindre end 50 Mill. Kr.«.

Under Lovforslagets 1. Behandling gav *N. P. Nielsen* (S.) sin Tilslutning til de foreslaaede Regler for Motorafgifternes Fordeling paa de enkelte Kommuner. Derimod fandt han, at Sognekommunerne som Helhed burde have mere end foreslaaet, idet disse i højere Grad end Amtskommunerne trængte til en Forbedring af deres Veje; Vejfondens Andel maatte kunne nedsættes noget. Taleren mente, at Vejfondstilskuddene burde sættes til 95 pCt. i Stedet for de foreslaaede 85 pCt., hvor det drejer sig om paabudte Vejanlæg samt om Tilskud af Krydsningsfonden til Arealhvervelser, Jordarbejder og Vejbelægningsarbejder m. v. Han foreslog tillige, at de i Stk. 5—8 omhandlede Maksimumsgrænser blev ens for alle Kommune-grupper, ligesom han mente, at ogsaa andre Kommunegrupper end Amts- og Sognekommuner burde kunne komme i Betragtning ved Ydelsen af Tilskud fra Afviklingsfonden. Desuden vilde det være ønskeligt, om der kunde fastsættes visse Regler for Ydelse af Godtgørelse til Kommuner til Afdrag paa Laan, som var optaget til Vejarbejder før den nye Lovs Ikrafttræden. Under Forudsætning af, at der i et Udvalg opnaaedes Enighed om de af ham omtalte Forhold, kunde han paa sit Partis Vegne tilsiige Medvirkning til Fremme af Lovforslaget.

Edvard Sørensen (V.) paapegede, at man ved den foreslaaede Procentfordeling af Motorafgifterne saa nogenlunde havde fulgt de hidtidige Baner, dog med den Ændring, at

Købstæderne og København vilde faa noget mere, end de hidtil har faaet. Om der var nogen Grund til dette, kunde der ses forskelligt paa; det var et af de Spørgsmaal, der maatte tages op til Drøftelse i det Udvalg, der skulde behandle Lovforslagene. — Det var med dyb Beklagelse, Taleren saa, at Ministeren ikke havde fulgt Flertalsforslaget i den afgivne Betænkning om *Overførelse af Benzin-Femøren til Vejformaal* i Stedet for, at den som nu indgaar i Statskassen. Det var ham uforstaaeligt, at man mødte Modvilje paa dette Punkt. Da Afgiften i sin Tid blev indført, var det til Løsning af en bestemt Opgave, der blev løst i Løbet af et Aar, men Afgiften var med Stædighed blevet fastholdt siden. Med den Anvendelse, den nu fik, var Afgiften en stor Uret mod det Erhverv, den rammer; hvis den derimod blev brugt til at forbedre Vejnettet, vilde man sikkert finde det rimeligt. Forhaabentlig vilde det under Forhandlingerne lykkes at vinde et Flertal for denne Opfattelse, ikke mindst under Hensyn til, at Afgiften under de øjeblikkelige Forhold gav meget lidt, samt til at Staten efter Forslaget skal sikre, at der hvert Aar er 50 Mill. Kr. til Fordeling efter Forslagets Regler. — Et andet Spørgsmaal, som det vilde være rimeligt at drøfte i Udvalget, var *de store Beløb, Staten staar i Forskud med* til forskellige Vejarbejder, Krydsningsarbejder og Forskud paa Motorafgifter. Der var herigennem taget betydelige Forskud paa Fremtiden, og man maatte se i Øjnene, at det vilde være adskillige Aar, inden der, hvis disse Beløb skulde tilbagebetales, blev Penge til andet end Vedligeholdelsesarbejder. Spørgsmaalet om Eftergivelse af en Del af Statens store Tilgodehavende burde derfor overvejes. — Ved Drøftelsen af Lovforslaget i Udvalget burde det tillige overvejes, om *Afviklingsfonden* og *Udligningsfonden* muligvis kunde nøjes med et mindre Beløb, saa længe Provenuet laa under 50 Mill. Kr., ligesom der kunde være Tale om, at *Vejfonden* skulde have et mindre Beløb eller slet intet, før Afgifterne naaede op paa 50 Mill. Kr., og saa til Gengæld en større Andel, naar der indgik over 50 Mill. Kr.

Peder Clausager (R. V.) mente, at det var Bivejene, der nu først og fremmest trængte til at forbedres. Efter hans Opfattelse vilde Mindretalsforslaget, hvorefter Vejfond og Amtskommuner fik mindre og de øvrige Kommunegrupper mere, derfor være bedst stemmende med Vejbygningens Tarv. Den forskellige Dækningsprocent for Amtskommunerne og de øvrige Kommunegruppers Vejudgifter syntes lidet rimelig. Man maatte befrygte, at de 15 pCt., som Amterne efter Forslaget selv skal svare, vil være for lidt til at hindre Vejbyggeri af luksusmæssig Karakter, og at de 50 pCt., som kræves af Sognekommunerne, vil lægge Hindringer i Vejen for disses nyttige Vejbyggeri. Nedsættelsen af det Beløb, der forlods

overføres til Krydsningsfonden, kunde Taleren gaa med til; men han vilde finde det rigtigt, at Fonden til Gengæld suppleredes med en Del af de Penge, der efter Forslaget skal tilfalde Vejfonden, naar Motorafgifterne i et Aar naar op over 50 Mill. Kr. Ogsaa paa andre Punkter havde han Indvendinger at gøre mod Forslaget. Der var mange Spørgsmaal, som burde undersøges nærmere, og han gav paa sit Partis Vegne Tilsagn om en saglig og uhildet Behandling af Forslaget i et Udvalg.

O. Kier (K. F.) stillede sig reserveret over for Spørgsmaalet om, hvorvidt Afgiftsbeløbenes Fordeling mellem Kommunerne var helt rigtig; det maatte overvejes omhyggeligt i Udvalget. Paa samme Maade forholdt det sig med Hensyn til Fordelingen mellem de enkelte Kommuner. Mest rationelt syntes det at udmaale Kommunegruppernes Andel efter deres faktiske Vejudgifter. Maaske burde dog ogsaa andre Forhold tages i Betragtning, men der kunde i hvert Fald anføres adskillige Grunde imod at anvende Vejlængden som Fordelingsgrundlag. — Det kunde overvejes at formindske Vejfondens Andel i Pengene for derigennem at begrænse Udgifterne til Vejanlæg. Taleren mente imidlertid, der kunde blive Brug for en Udvidelse af en Del af Hovedvejene. Med Henblik herpaa berørte han Muligheden af at forhøje den Afgift paa Benzinen, der opkræves til Fordel for de særlige Motorveje, fra 2 til 3 Øre, og saa samtidig bestemme, at Pengene ogsaa skulde komme de bestaaende Hovedveje til gode. Ønskerne om Overførelse af Benzin-Femøren til Vejene var der næppe nogen Udsigt til at faa imødekommet. Han følte sig i øvrigt overbevist om, at var det i sin Tid sket, havde man senere faaet en ny Femøre lagt paa Benzinen. — Til Dækning af Tilskuddene til Kommunernes Snekastningsudgifter vilde det efter Talerens Opfattelse være hensigtsmæssigt, at der blev oprettet en særlig Snekastningsfond.

Angaaende Benzin-Femøren udtalte *Ministeren for offentlige Arbejder*, at han meget vel forstod Ønsket om, at den i Stedet for at gaa direkte ind i Statskassen, skulde anvendes til Vejformaal. Dette var imidlertid et Spørgsmaal af fiskal Karakter, og Finansministeren havde ikke hidtil ment at kunne undvære disse Penge. Sagen kunde overvejes i Udvalget, men det vilde i saa Fald sikkert være nødvendigt, at Finansministeren deltog i Drøftelserne. Spørgsmaalet om, hvorvidt Staten helt eller delvis burde eftergive de meget betydelige Beløb, som den forskudsvis har udlagt til Vejfonden og til Sikring af Kommunernes direkte Andele i Motorafgifterne, kunde Ministeren ikke tage Stilling til i Øjeblikket; ogsaa her maatte Finansministeren være med i eventuelle Forhandlinger. Angaaende de foreslaaede Fordelingsregler udtalte Ministeren, at han vilde anse det for

overordentlig uheldigt, om Vejfondens Andel skulde skæres yderligere ned, idet den i Forvejen var beskaaret væsentligt i Forhold til, hvad der hidtil har været gældende.

Da det af Tinget nedsatte Udvalg ikke naaede til Ende med sit Arbejde inden Folketingsvalget, genfremsatte Ministeren for offentlige Arbejder Lovforslaget i Rigsdagssamlingens 2. Afdeling. Heller ikke i denne blev det færdigbehandlet.

---

7. Forslag til Lov om Ændring af Lov Nr. 158 af 13. April 1938 om Snekastning. (Minister for offentlige Arbejder *Gunnar Larsen*). [A. Sp. 2921 og 4995].

Fremsat i *Folketinget* $10/12$ (F. Sp. 509). 1. Beh. $19/1$, $20/1$ og $21/1$ (F. Sp. 814, 868 og 894). Partiernes Ordførere: N. P. Nielsen, Edvard Sørensen, O. Kier, Peder Clausager og Jens Thomsen. Henvist til samme Udvalg som Forslag til Lov om Vejvæsenet (se Side 439). Beretning (B. Sp. 889) afgivet $30/3$. Genfremsat i Rigsdagssamlingens 2. Afd. $14/4$ (F. 1485). 1. Beh. $28/4$ (F. Sp. 1513). Partiernes Ordførere: Alfred Andersen, Poul Sørensen, Marius Jensen, Rasmussen (Gylling), Bangsted og Hoff. Henvist til samme Udvalg som Forslag til Lov om Vejvæsenet (se Side 439).

Lovforslaget fremsattes som Led i den paa Side 439 omtalte samlede Plan for en Nyordning af Vejforholdene her i Landet.

Efter den gældende Snekastningslov af 13. April 1938 paahviler det *Kommunalbestyrelserne* at sørge for Snekastningen paa Landets Veje, nemlig for Landevejenes Vedkommende Amtskommunerne og for Bivejenes Vedkommende Sognekommunerne, medens det paahviler Købstadkommunerne at sørge for Snekastningen paa de inden for Købstadens Grænse værende Landevejsstrækninger, Landevejsgader og Biveje. Derimod er der i Snekastningsloven ikke foreskrevet nogen Pligt for Købstæderne til Snekastning paa de øvrige Veje og Gader inden for vedkommende Købstadkommunes Grænse.

Som en Konsekvens af den foreslaaede Nyordning af Administrationen af Landets Veje og Gader foresloges det i det heromhandlede Lovforslag at ændre Snekastningsloven

saaledes, at Amtskommunerne faar Pligt til at drage Om-sorg for Snekastningen paa *Hovedlandeveje og Landeveje*, Sognekommunerne paa *Biveje* og Købstadkommunerne paa *Hovedlandevejsgader, Landevejsgader og Bygader*. Hvad *Stier* angaar, skal den paagældende Kommunalbestyrelse træffe Bestemmelse om, hvor Snekastning skal finde Sted.

I § 19 i den gældende Snekastningslov er det bestemt, at for saa vidt Snekastningen paa de offentlige Veje og Gader, som en Kommune efter Lovens Regler er pligtig at ryddelig-holde for Sne, finder Sted for Kommunens Regning ved Hjælp af *lejet Arbejdskraft*, refunderes paa visse nærmere i Loven angivne Betingelser Halvdelen af de med Anvendelse af lejet Arbejdskraft forbundne Udgifter forlods af de indkomne Motorafgifter. Da Købstadkommunerne i Henhold til Snekastningsloven som nævnt kun har Pligt til Snekastning paa de inden for Kommunens Omraade værende Landevejsstrækninger, Landevejsgader og Biveje, men ikke paa Købstadens øvrige Veje og Gader, faar disse Kommuner ingen Refusion for Udgifterne til lejet Arbejdskraft ved Snekastning paa sidstnævnte Veje og Gader. Den Del af Amtskommunernes og Sognekommunernes Udgifter til Snekastning, som ikke refunderes paa den omtalte Maade, samt de af disse Kommuner i øvrigt afholdte Udgifter af enhver Art vedrørende Snekastning kan medregnes i Kommunernes regnskabsmæssige Vejudgifter ved Beregningen af Kommunernes Andele i Motorafgifterne.

Efter det fremsatte Forslag til Ændring af Motorafgiftsloven skulde der indføres helt nye Regler for Fordelingen af Motorafgifternes Provenu. I Overensstemmelse med disse Regler foresloges her de nugældende Regler i § 19 afløst af en Bestemmelse, hvorefter Ministeren for offentlige Arbejder godtgør Amtsrådene og Byrådene 70 pCt. af Udgifterne ved Snekastning paa Hovedlandeveje, Landeveje, Hovedlandevejsgader og Landevejsgader, ligesom Ministeren for offentlige Arbejder godtgør Sognerådene 30 pCt. af Udgifterne ved Snekastning paa Biveje. Endvidere refunderes der Sognerådene — for at tilskynde disse til i størst mulig Udstrækning at anvende Naturalarbejde — 15 pCt. af Værdien af udført Naturalarbejde ved Snekastning paa Bivejene samt 50 pCt. af Udgifterne til Anskaffelse, Drift og Vedlige-

holdelse af Snerydningsmateriel. Til Snekastning paa Bygaderne ydes der derimod som hidtil intet Tilskud.

Da Købstadkommunerne efter Lovforslaget ved Snekastning paa Hovedlandevejsgader og Landevejsgader faar samme Refusion som Amtskommunerne ved Snekastning paa Hovedlandeveje og Landeveje, har man for Købstadkommunerne foreslaaet indført tilsvarende Regler med Hensyn til Udførelsen af Snekastningen paa de nævnte Gader, som nu gælder for Snekastning paa Landevejene, dog saaledes at der ikke indføres en Pligt for Købstadkommunerne til at lade Snekastningen udføre ved Snerydningsmaskiner. Da man har fundet det naturligt, at de i § 17, Stk. 3, og § 18 i Snekastningsloven omhandlede *Erstatninger* fastsættes efter de i Lovforslaget om Vejvæsenet indeholdte Regler om Taksation, foreslaas de nævnte Paragraffer ændret i Overensstemmelse hermed.

De i den nugældende Lovs § 19 omhandlede Bestemmelser om *Løn- og Arbejdsvilkaar* har man ladet udgaa, da disse Bestemmelser har givet Anledning til Kritik.

Bortset fra det anførte er der i Snekastningsloven kun foreslaaet indført saadanne redaktionelle Ændringer, der er en Følge af den foreslaaede Ændring i Administrationen af Landets offentlige Veje og Gader.

Under Sagens 1. Behandling gav *N. P. Nielsen* (S.) sin Tilslutning til de foreslaaede Ændringer, for saa vidt angaar de ordensmæssige Forhold vedrørende Kommunernes Forpligtelser i Henseende til Snerydning paa Gader og Veje. Derimod kunde han ikke billige, at der efter Forslaget kun skal ydes 30 pCt. i Tilskud til Snerydning paa Bivejene. Det burde være mindst 50 pCt. til de almindelige Sognekommuner og 70 pCt. til de bymæssige Landkommuner. Yderligere fandt han det rimeligt, at der blev ydet Tilskud til Snerydning i Købstædernes Bygader samt til Bortkørsel af Sne fra visse Strækninger i Byerne. Bestemmelsen om Ydelse af 15 pCt. af Værdien af udført Naturalarbejde ved Snerydning paa Bivejene kunde han ikke billige, og han var imod, at man havde slettet Bestemmelserne angaaende Antagelse af Arbejdskraft til Snerydning og Betalingen for dette Arbejde. *Edvard Sorensen* (V.) rejste ikke Indvendinger mod de foreslaaede Bestemmelser, men ønskede, at hele Snekastningsloven blev taget op til Revision, for at der kunde blive lagt mere Vægt paa Naturalarbejdet. *Peder Clausager* (R. V.) fandt den

ubetingede Regel om 50 pCt.s Tilskud til Anskaffelse, Opstilling og Vedligeholdelse af Sneskærme absolut heldig. At Naturalarbejde skulde præmieres, var maaske formaalstjenligt til Nedbringelse af Snekastningsudgifterne, men vanskeligt at begrunde. Ogsaa Fjernelsen af de særlige Regler om Arbejdskraftens Antagelse maatte antages at ville virke heldigt til Nedbringelse af Snekastningsudgifterne. Ændringen til § 17 angaaende Fastsættelse af Erstatning for Skader, hidrørende fra Benyttelsen af midlertidige Omkørselsveje, fandt han ikke hensigtsmæssig, idet Udgifterne ved en Taksationsforretning efter den foreslaaede Vejlovs § 23 let kunde komme til at staa i et ganske urimeligt Forhold til den Skade, der her kan blive Tale om. *O. Kier* (K. F.) ansaa ikke Snekastningsloven for god, og Bestemmelsen om de 15 pCt. som Præmie for Anvendelse af Naturalarbejde vilde efter hans Mening gøre Loven endnu mere umulig. Der burde gælde de samme Regler for Amter som for Byer og muligvis endda tillige for Sognekommuner. For Sognekommunernes Vedkommende kunde dog eventuelt indføres en Ordning, hvorefter man fastsatte et Maksimumsbeløb for Snekastningsudgifterne og gik over til at anvende Naturalarbejde, naar dette Beløb var naaet; i særlig haarde Snevintre skulde Maksimumsbeløbet kunne forhøjes. Han fandt det ønskeligt, at der blev oprettet en særlig Snekastningsfond. *Jens Thomsen* (B.) kunde ikke tiltræde de foreslaaede Refusionsregler. Der burde efter hans Opfattelse ydes det samme Tilskud til Naturalarbejde som til lønnet Arbejde, og Tilskuddet skulde ikke tilfalde Kommunerne, men dem, der udførte Arbejdet.

Da Lovforslaget ikke blev færdigbehandlet i Rigsdagssamlingens 1. Afdeling, genfremsattes det i 2. Afdeling.

Det nedsatte Udvalg naaede ikke at afslutte sit Arbejde.

---

8. Forslag til Lov om Oprettelse af et Vejdepartement og et Vejnævn m. v. (Minister for offentlige Arbejder *Gunnar Larsen*). [A. Sp. 2881 og 4975].

Fremsat i *Folketinget* ¹⁰/₁₂ (F. Sp. 509). 1. Beh. ¹⁹/₁, ²⁰/₁ og ²¹/₁ (F. Sp. 814, 868 og 894). Partiernes Ordførere: N. P. Nielsen, Edvard Sørensen, O. Kier og Rasmussen (Gylling). Henvist til samme Udvalg som Forslag til Lov om Vejvæsenet (se Side 439). Beretning (B. Sp. 889) afgivet ³⁰/₃. Genfremsat i Rigsdagssamlingens 2. Afd. ¹⁴/₄ (F. 1485). 1. Beh. ²⁸/₄ (F. Sp. 1513). Partiernes Ordførere: Alfred Andersen, Poul Sørensen, Marius Jensen, Rasmussen (Gylling),

Bangsted og Hoff. Henvist til samme Udvalg som Forslag til Lov om Vejvæsenet (se Side 439).

Forslaget til ovennævnte Lov fremsattes samtidig med tre andre Lovforslag angaaende Vejforhold m. v. (jfr. foran Side 439). Hvad det gik ud paa, var i Hovedsagen følgende:

Ministeren for offentlige Arbejder har den øverste administrative Myndighed vedrørende Landets Vejvæsen, herunder Afgørelsen af alle Klager over og Meningsforskelligheder mellem kommunale Myndigheder, medmindre Afgørelsen ved Lov er henlagt til andre Myndigheder. De Ministeren ved Lov om Vejvæsenet givne Beføjelser udøves gennem et *Vejdepartement*. Dette forestaar endvidere Administrationen af Lovgivningen vedrørende Veje og Gader, Færgevæsenet og Snekastningen samt Administrationen af samtlige Love vedrørende Afgift af Motorkøretøjer og af alle Love vedrørende Afgift af Brændstof, der benyttes som Drivkraft til Motorkøretøjer m. v. Følgende Love henlægges derfor under Vejdepartementet:

Loven af 14. December 1857 om Vejvedtægter med Undtagelse af de af Lovens Bestemmelser, der vedrører andet end Veje. Denne Lov er allerede efter Forhandling med Indenrigsministeren overført til Ministeriet for offentlige Arbejder.

Loven om Bestyrelsen af Færgevæsenet.

Loven om Omsætningsafgift af Motorkøretøjer. Denne Lov bestyres i Øjeblikket af Finansministeriet.

Benzinafgiftsloven. Denne Lov bestyres ligeledes af Finansministeriet.

Byggelinie-loven. Denne Lov er allerede overført til Ministeriet for offentlige Arbejder efter Forhandling med Indenrigsministeren.

Motorafgiftsloven. Denne Lov bestyres i Forvejen af Ministeriet for offentlige Arbejder.

Snekastningsloven. Denne Lov bestyres ogsaa i Øjeblikket af Ministeriet for offentlige Arbejder. Endelig

en Række mindre vigtige Love, der alle er anført i Forslagets § 3.

Alle fremtidige *Tilskud af Statens Midler* til Anlæg af eller Arbejder paa offentlige Veje, Gader og Stier kan kun

ydes af Ministeren for offentlige Arbejder eller med dennes Samtykke, og Projekterne til de paagældende Arbejder skal godkendes af Ministeren.

I Vejdepartementet ansættes *en Departementschef og 2 Afdelingschefer*, af hvilke den ene skal være Jurist og den anden Civilingeniør. Endvidere ansættes det fornødne juridiske, tekniske, regnskabsmæssige og kontormæssige Personale.

Der nedsættes et *Vejnævn* til at udøve de dette ved Loven om Vejvæsenet tillagte Beføjelser. Dette sammensættes af Departementschefen og Afdelingscheferne i Vejdepartementet samt 8 Medlemmer, hvoraf 2 Medlemmer repræsenterer Amdtsraadsforeningen i Danmark, 2 Medlemmer Den danske Købstadforening, 2 Medlemmer De samvirkende Sogneraadforeninger, 1 Medlem Organisationerne af motorkørende og 1 Medlem Dansk Ingeniørforening. Departementschefen fungerer som Formand for Nævnet.

Medlemmerne med Suppleanter beskikkes af Ministeren for offentlige Arbejder efter Forhandling med de paagældende Organisationer. Ministeren afgør, hvilke Organisationer af motorkørende der kommer i Betragtning i nævnte Henseende. Medlemmerne af Vejnævnet beskikkes for Perioder af 5 Aar.

Ved Behandlingen af en Sag, der angaar *Københavns Kommune* eller *Frederiksberg Kommune*, tiltrædes Vejnævnet af en Repræsentant for den paagældende Kommune.

De af Vejnævnet i Henhold til Loven om Vejvæsenet trufne Afgørelser er endelige.

Dansk Vejlaboratorium ledes af et teknisk *Vejraad*, bestaaende af en af Ministeren for offentlige Arbejder blandt de i Vejdepartementet ansatte Civilingeniører udnævnt Formand og 6 Medlemmer, hvoraf 2 Medlemmer repræsenterer Dansk Ingeniørforening, 2 Medlemmer Amdtsvejinspektørforeningen og 2 Medlemmer Stads- og Havneingeniørforeningen. Medlemmerne udnævnes for 5-aarige Perioder af Ministeren for offentlige Arbejder efter Forhandling med de paagældende Organisationer. Vejlaboratoriets Opgave er at foretage *Undersøgelser* vedrørende Vejmaterialer, Vejbygningsmetoder og Vejbygningsmateriel m. v. samt *Undersøgelser* vedrørende kørselstekniske Forholds Indvirken paa

Vejbygningen og være *raadgivende* for Kommunalbestyrelserne og andre med Hensyn hertil. Vejlaboratoriets aarlige Budget og Regnskab skal godkendes af Vejdepartementet.

Vejlaboratoriet oprettedes i 1928 af Ministeriet for offentlige Arbejder paa Foranledning af Dansk Ingeniørforening, og Midlerne til dets Drift stilles i Henhold til Motorafgiftsloven forlods til Disposition af Motorafgifterne. Efter hvad der oplyses i Bemærkningerne til Lovforslaget, har man imidlertid fundet en Omorganisation af denne Institution ønskelig. Det har været overvejet af henlægge Vejlaboratoriet under Vejdepartementet, men man har dog ment det rigtigst at underlægge Vejlaboratoriet en uafhængig Bestyrelse, der foreslaas benævnt teknisk Vejraad. Det til Vejlaboratoriet under Navn af »Vejkomiteen, Dansk Vejlaboratoriums raadgivende Komité« nu knyttede Udvalg forudsættes herefter ophævet.

Lovforslaget indeholder tillige en Paragraf angaaende Ændring af *Byggelinjelovens* Regler om Fastsættelse af Erstatninger og yderligere en Paragraf, hvorved Justitsministerens Beføjelse efter *Færdselsloven* til at afmærke visse Veje som Hovedveje med særlige Færdselsregler — efter den fremtidige Betegnelse: Hovedlandeveje og Hovedlandevejs-gader — overgaar til Ministeren for offentlige Arbejder.

I Bemærkningerne til Lovforslaget udtaltes det, at naar der i en Aarrække — efter at Landevejene atter har faaet Betydning for den almindelige Samfærdsel mellem Landets forskellige Egne — har været rejst Kritik af den nuværende Ordning af Vevæsenet her i Landet, har denne Kritik navnlig mundet ud i Kravet om *et mere centraliseret Vejstyre*. Kravene hertil har vel været forskellige, men der har dog i Almindelighed været Enighed om, at Staten burde have videregaaende Beføjelser end hidtil med Hensyn til de gennemgaaende Landevejsforbindelser, og at den Staten derigennem tillagte Myndighed burde udøves gennem et enkelt Centralorgan, der enten kunde være Ministeriet for offentlige Arbejders nuværende Departement eller et under Ministeren for offentlige Arbejder oprettet Vejdepartement, Vejdirektorat eller Generaldirektorat for Vevæsenet. Fælles for alle Forslag har været, at alle Grene af Statens Vejadministration burde samles i et enkelt Forvaltningsorgan direkte under Ministeren for offentlige Arbejder.

Til Begrundelse for den foreslaaede Ordning anføres, at man er af den Opfattelse, at den bedst egnede Organisationsform for en fremtidig Centralstyrelse for Vevæsenet vil være

et Vejdepartement direkte under Ministeren for offentlige Arbejder, der har den øverste administrative Myndighed vedrørende Landets Vejevæsen. Der peges i saa Henseende paa, at Karakteren af de administrative Beføjelser, der efter Forslaget til Lov om Vejevæsenet tillægges Centralstyrelsen for Vejevæsenet, svarer til, hvad der i Almindelighed tillægges et Ministerium. Samtidig med Oprettelsen af Vejdepartementet forudsættes Ministeriet for offentlige Arbejders Vejkontor, Overvejspektørstillingen og det til samme knyttede Kontor nedlagt.

Under Lovforslagets 1. Behandling gjorde *N. P. Nielsen* (S.) nogle kritiske Bemærkninger til en Del af de foreslaaede Bestemmelser. Han mente saaledes ikke, man behøvede at gøre Vejdepartementet saa stort som foreslaaet med en Departementschef og to Afdelingschefer. Maaske burde der hellere oprettes et Direktorat end et Departement. Under normale Forhold kunde i øvrigt noget tale for at lægge Vejevæsenet ind under Arbejdsministeriet. Bestemmelserne om Vejnævnet, Vejraadet og Vejlaboratoriet ønskede han ændret paa flere Punkter. *Edvard Sørensen* (V.) mente ogsaa, der kunde være delte Meninger om, hvor omfattende Vejdepartementet skulde være, ligesom han var utilfreds med Vejnævnets Sammensætning; Ingeniørforeningen burde ikke være repræsenteret i det, og der var ingen saglig Begrundelse for, at tre af Medlemmerne skulde være Embedsmænd. *Rasmussen (Gylling)* (R.V.) udtalte Ønske om, at der blev givet Vejnævnet en mere praktisk Sammensætning, men havde intet at indvende mod Bestemmelserne angaaende det tekniske Vejraad. Han var af den Opfattelse, at statsvidenskabelige Kandidater burde ligestilles med Jurister med Hensyn til Ansættelse i Vejdepartementet. *O. Kier* (K. F.) fandt, at Teknisk Central, forudsat at den opretholdtes, burde underlægges Vejdepartementet, for saa vidt angaar Vejsager. Hvad det drejede sig om her, var en Rammelov, og Rammerne burde ikke gøres større end nødvendigt, da en Centralisering ikke var af det gode paa dette Omraade.

Lovforslaget henvistes til et Udvalg, som endnu havde det til Behandling, da Rigsdagssamlingens 1. Afdeling sluttede. I 2. Afdeling genfremsattes det i uændret Skikkelse, og det kom derefter til en ny, men ganske kortfattet 1. Behandling. Under denne havde *Bangsted* (N. A.) Ordet, og han gav bl. a. Udtryk for Tilfredshed med, at Ministeren ikke var veget tilbage for at oprette »noget saa autoritært, som et Vejdepartement i den foreslaaede Form maa siges at være«. *Hoff* (D. S.) gjorde gældende, at Landets Administration allerede paa mange og væsentlige Punkter var mere centraliseret, end den burde være; han vilde finde det rimeligt, at

man i Stedet for et Vejdepartement oprettede et Vejdirektorat med kun en enkelt Chefstilling. Til Gengæld burde det overvejes under Direktoratet at oprette tre Landsdelsinspektorater for henholdsvis Jylland, Fyn og Sjælland—Lolland-Falster. Ogsaa paa andre Punkter havde Taleren Indvendinger at gøre mod Forslaget; bl. a. burde Ingeniørforeningen ikke have nogen Repræsentant i Vejnævnet.

---

9. Forslag til Lov om Foranstaltninger til Sikring af Limfjordstangerne m. v. (Minister for offentlige Arbejder Gunnar Larsen). [A. Sp. 2775 og 5003].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{8}{12}$ (F. Sp. 377). 1. Beh. $\frac{3}{2}$ (F. Sp. 934). Partiernes Ordførere: Friis-Skotte, Nørskov, Boeck-Hansen, Bertel Dahlgaard og Svend Nielsen. Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Friis-Skotte, Bomholt, Fr. Dalgaard, Hauberg, Bollerup Madsen, Marinus Sørensen, Yde, Bertel Dahlgaard, Rasmussen [Gylling], Nørskov, Christiani, Julin, Boeck-Hansen, Fibiger [Formand] og Vesterager). Beretning (B. Sp. 887) afgivet $\frac{30}{3}$. Genfremsat i Rigsdags-samlingens 2. Afd. $\frac{14}{4}$ (F. Sp. 1486). 1. Beh. $\frac{28}{4}$ (F. Sp. 1521). Partiernes Ordførere: Marinus Sørensen, Boeck-Hansen, Nørskov og Hoff. Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Marinus Sørensen [Sekretær], Fr. Andersen, Alfred Andreassen, Bomholt, Fr. Dalgaard, Hauberg, Bollerup Madsen, Bertel Dahlgaard, Rasmussen [Gylling], Boeck-Hansen, Fibiger [Formand], Vesterager, Nørskov, J. E. Nørgaard og Hans Pinstrup).

I Februar 1936 nedsatte Ministeriet for offentlige Arbejder paa Foranledning af Vandbygningsdirektøren et *teknisk Udvalg* til Undersøgelse af Spørgsmaalet om Limfjordstangerne og Thyborønkanalens Bevarelse. Aaret efter afgav Udvalget en Betænkning, af hvilken det fremgik, at Havdybet var under væsentlig hurtigere Indrykning end Kystlinien, hvilket rummede en Fare for Kystsikringsværkerne og for Kanalens Bestaaen. Udvalget mente, at Tangerne i det lange Løb hverken kunde beskyttes ved Anlæg af Høfder eller Parallelværker, og at Nedbrydningen af Kysten i hvert Fald ikke lader sig standse, saa længe det løsnede Sand føres ind i Fjorden gennem Kanalen. Udvalget fandt det derfor tvingende nødvendigt at foretage noget ekstraordinært, hvis man ikke vilde risikere, at der i

Løbet af faa Aar skete en forholdsvis pludselig Tilbagerykning af Kysten, hvorved Digerne blev gennembrudt og Høfderne kom til at ligge frit i Havet, saa at man fuldstændig tabte Herredømmet over Udviklingen.

Udvalget fremsatte 4 forskellige Forslag. Af disse tilsignede det *første* en fuldstændig Lukning af Kanalen ved Anlæg af en Dæmning mellem Tangerne, medens det *andet* gik ud paa Opretholdelse af Kanalen og Thyborøn Havn, Bygning af to Moler til Dækning af Indsejlingen til Kanalen samt Bygning af en Dæmning til Lukning af Kanalen med Skibsfartssluse. Det *tredie* af Forslagene forudsatte en Flytning af Kanalen mod Nord til Agger og det *fjerde* en Flytning af Kanalen til en Linie Syd for Thyborøn. De to sidstnævnte af disse Forslag viste der sig dog ingen Interesse for.

For yderligere at faa Sagen belyst nedsatte Ministeriet i April 1937 en Kommission paa 21 Medlemmer med det tekniske Udvalg tilforordnet som raadgivende teknisk Underudvalg. Kommissionen beskæftigede sig særlig med det første (I) og andet (II) af de omtalte Forslag samt med endnu et Forslag (III), der tilsigtede en Kanalforbindelse fra Hånsthalm til Limfjorden Øst for Thisted i Forbindelse med en fuldstændig Lukning af Kanalen som efter Forslag I. Kommissionen afgav Betænkning 3. Juli 1942. Det fremgaar af denne, at Kommissionen efter at have foretaget en Række meget grundige Undersøgelser og Overvejelser kom til den Opfattelse, som to af Medlemmerne dog ikke sluttede sig til, at Tangerne ikke vilde kunne bevares med den nuværende fri Ind- og Udstrøm. Der gøres i Betænkningen nærmere Rede for de tre omtalte Forslag, af hvilke Forslag I var kalkuleret til 16 Mill. Kr., Forslag II til 68 Mill. Kr. og Forslag III til 60 Mill. Kr. I hver af de tre Overslagssummer indgik dog et Beløb af 6 Mill. Kr. til Udførelse af en midlertidig Sikring af Limfjordstangerne inden for Byggeperioden for de Anlæg, der skulde udføres; dette Beløb blev allerede i Sommeren 1942 stillet til Raadighed. Derimod var der, for saa vidt angaar Forslag I og III, set bort fra, hvad der vilde medgaa til Udredning af rimelige Godtgørelser til Beboere i Thyborøn, der som Følge af Kanalens Lukning saa sig nødsaget til at flytte.

Det viste sig ikke muligt inden for Kommissionen at opnaa absolut Flertal for noget af de til Behandling værende Forslag, idet 8 af Medlemmerne indstillede Forslag I til Gennemførelse, 5 Forslag II og 4 Forslag III, medens 3 ønskede de bestaaende Forhold bevaret.

Et Mindretal, bestaaende af et af Udvalgets Medlemmer (Distriktsingeniør *Bondesen*), fremsatte separat nogle Overvejelser angaaende Muligheden for at opretholde Kanalen

med fri Ud- og Indstrøm. Da disse Overvejelser havde vundet Genklang hos den lokale Befolkning, fandt Ministeren i Folketinget Anledning til at fremhæve, at der ikke forelaa noget egentligt Forslag, men kun visse Overvejelser: Mindretallet nævnede endvidere den Mulighed ved Indbygninger at indsnævre Kanalprofilen saa meget, at generende Højvande i Limfjorden formindskedes, men herom forelaa heller intet Forslag og intet Overslag. Det tekniske Udvalgs øvrige Medlemmer mente ikke at turde udtale Forventning om, at det skulde være muligt at nøjes med de to Moler uden Dæmning og Sluser, og havde saaledes ikke vovet at gaa ind for at anvende saa betydelige Beløb, som der vilde udkræves til Foretagelse af Forsøg af denne Art i Naturen, saa meget mere som man mente, der vilde være en Risiko for Beskadigelse af Molerne, saavel under Bygningen som senere, og for Skade paa Havnens Ydermoler. Endvidere gjordes det gældende, at der kunde være Risiko for en betydelig Forværrelse af Forholdene for de lavtliggende Arealer inde i Fjorden, hvis man hindrede Tilførsel af Sand til Fjordgrundene og derfor sandsynligvis fik disse Løb udvidet betydeligt af den voldsomme Strøm, som under urolige Vejrforhold gaar gennem Kanalen.

Aarsagen til den manglende Enighed inden for Kommissionen maa, efter hvad der anføres i Bemærkningerne til Lovforslaget, fornemmelig søges i Vanskeligheden ved at foretage en Vurdering af de Interesser, der knytter sig til Opretholdelsen af den sejlbare Forbindelse fra Limfjorden til Vesterhavet, set i Forhold til de betydelige Anlægsudgifter, Opretholdelsen af en saadan Forbindelse vil udkræve.

De rejste Spørgsmaal er af Interesse for Landbruget, Fiskeriet — henholdsvis Fjordfiskeriet og det med Thyborøn Havn som Basis drevne Havfiskeri — samt Søfarten og Handelen.

Af de nævnte Erhverv er *Landbruget* det eneste, som har en Interesse i Gennemførelsen af en Lukning ved Thyborøn, idet en saadan Lukning vil medføre en forholdsvis betydelig Stigning i Værdien af de til Fjorden grænsende Arealer som Følge af de fremtidig lave og sjældnere Højvande, en Værdistigning, der under de forskellige Forudsætninger kan anslaaes til mellem 3,9 og 4,7 Mill. Kr., hvortil kommer et Beløb af henvend 1 Mill. Kr. svarende til den økonomiske Vinding ved formindsket Kystnedbrydning.

For *Fjordfiskeriets* Vedkommende betyder Gennemførelsen af hvilket som helst af de nævnte Forslag en antagelig væsentlig Føringelse som Følge af Vandets Overgang fra Saltvand til Brakvand eller rent Ferskvand. Den økonomiske Konsekvens af dette anses det ugørligt at angive med blot

tilnærmelsesvis Sikkerhed, men det betragtes som givet, at det vil medføre en ikke ubetydelig Vanskelighed for Erhvervet ikke mindst i Overgangsperioden. Til Belysning af Fjordfiskeriets nuværende Betydning kan anføres, at det samlede aarlige Værdiudbytte i de senere Aar for hele Fjorden har udgjort gennemsnitlig 2 Mill. Kr.

For saa vidt angaar Betydningen for det med Thyborøn Havn som Basis drevne *Havfiskeri*, bemærkes, at alene Gennemførelsen af Forslag II muliggør Opretholdelsen af Thyborøn Havn, medens Gennemførelsen af Forslag I eller Forslag III vil medføre en Lukning af Thyborøn Havn, hvorved ogsaa Thyborøn By mister Grundlaget for sin fremtidige Eksistens. Thyborøn By har for Tiden ca. 1 200 Beboere, og Ejendomsskyldværdien af de i Byen værende Ejendomme er opgjort til 1 623 100 Kr., hvoraf Bygningsværdien udgør 1 346 600 Kr.

Hvad endelig *Sofarten og Handelen* angaar, har det vist sig ugørligt med nogenlunde Nøjagtighed at fastslaa de Virkninger, en Lukning vil medføre for disse Erhverv og derigennem for de seks vestlige Limfjordsbyer. Den fuldstændige Lukning vil nødvendigvis, at den hidtidige Sejlads vestfra eller vestpaa herefter maa foregaa Nord om Skagen, og det maa vel antages, at den derved foraarsagede Forlængelse af Sejldistancen vil medføre en vis Forhøjelse af de nuværende Fragtsatser, men Størrelsen af en saadan Fragtstigning har ikke kunnet fastslaaes med Sikkerhed.

Skønt Gennemførelsen af Forslag I, den fuldstændige Lukning af Thyborøn Kanal, saaledes kan forudses at ville medføre en betydelig Gene for de Interesser, der knytter sig til Opretholdelsen af denne Forbindelse, fandt Ministeriet det dog ikke rimeligt eller forsvarligt, at Staten skulde paa tage sig de betydelige Merudgifter, som en Gennemførelse af Forslag II eller III vilde medføre, sammenlignet med Forslag I, og det blev derfor det sidstnævnte Forslag, som man besluttede sig til at fremsætte paa Rigsdagen.

Det af Ministeren fremsatte Lovforslag havde følgende Indhold:

§ 1. Ministeren for offentlige Arbejder bemyndiges til for Statskassens Regning af Hensyn til den nødvendige Sikring af Limfjordstangerne at lade foretage *Anlæg af en ca. 20 km lang Dæmning* med Kronekote 5 m o. D. V. ca. 1 500 m bag de nuværende Diger samt i Forbindelse hermed en *Inddigning af Agger By* og en *Forstærkning af Harboøre Diget* paa Strækningen Vest for Dæmningen.

Vedligeholdelsen af den i Stk. 1 omhandlede *Dæmning* samt af *Inddigningen* af Agger By bekostes af Statskassen. Dog afholdes Udgifterne ved *Anlæg og Vedligeholdelse af Vejbanelen* med tilhørende Rækværker paa en eventuel ad Dæmningen anlagt Vej af Ringkøbing og Thisted Amter i Forening i et af Ministeren for offentlige Arbejder fastsat Forhold.

§ 2. Saafremt det til noget af de i § 1 omhandlede Anlæg eller til de deraf følgende nødvendige Omlægninger af bestaaende Veje m. v. maatte blive nødvendigt at foretage *tvungen Erhvervelse* af Grunde, bestaaende Værker eller Bygninger, Rettigheder og Materialer m. v., sker denne ved Ekspropriation i Overensstemmelse med Reglerne i Forordning af 5. Marts 1845, jfr. Lov Nr. 6 af 10. Januar 1928.

De i Anledning af eller i Forbindelse med de i nærværende Lov omhandlede Anlæg og Foranstaltninger udfærdigede Dokumenter, Udskrifter, Aftaler m. v. *fritages for Stempel- og Tinglysningsafgifter* samt alle andre Afgifter til det offentlige.

§ 3. Til de ved denne Lovs Ikrafttræden værende Beboere i Thyborøn By m. v., som ved den Lukning af Thyborøn Havn, der bliver en Følge af Gennemførelsen af den i § 1 nævnte Dæmning, *nødsages til at fraflytte* deres nuværende Opholdssted for at søge deres Erhverv andetsteds, kan der af Ministeren for offentlige Arbejder ydes en *Godtgørelse* til hel eller delvis Dækning af de med Flytningen forbundne Udgifter. Andragende om Ydelse af en saadan Godtgørelse skal være indgivet til Ministeriet for offentlige Arbejder senest inden 1 Aar efter, at Adgangen til Sejlads gennem Thyborøn Kanal er endelig standset, hvorom offentlig Kundgørelse vil finde Sted.

Spørgsmaalet om, hvorvidt Godtgørelse skal ydes, og om dennes Størrelse afgøres i hvert enkelt Tilfælde endeligt af Ministeren for offentlige Arbejder.

§ 4. De nødvendige Beløb til Gennemførelsen af de i § 1 nævnte Foranstaltninger samt til Udredelsen af de i § 3 omhandlede Ydelser bevilges paa de aarlige Finanslove.

Ved Fremsættelsen af Lovforslaget pegede *Ministeren for offentlige Arbejder* paa, at det var overordentlig store Værdier, der her stod paa Spil, og at Lovforslagets videre Skæbne vilde faa en afgørende Indflydelse paa mange Menneskers Fremtid. Forslaget havde allerede sat Gemytterne i Bevægelse, og Ministeren var ikke blind for, at der ogsaa paa

Rigsdagen vilde være forskellige Anskuelser med Hensyn til, hvordan Sagen skulde løses. Disse Anskuelser kunde muligvis foraarsage, at Rigsdagen kom til den Opfattelse, at der var andre Hensyn at tage end dem, der havde været grundlæggende ved Udformningen af Lovforslaget. Der maatte dog advares mod, at man lod sig friste til at foretage mindre velovervejede Eksperimenter i Naturen; Ministeren nævnte i den Forbindelse Hvide Sande som et Skræmmebillede. Han gjorde i øvrigt opmærksom paa, at Forslaget ogsaa inden for Regeringen havde mødt visse Betænkeligheder, og at der ikke fra alle Sider i Regeringen var givet Tilslutning til den fuldstændige Lukning af Kanalen.

Lovforslaget blev i Folketinget gjort til Genstand for en meget indgaaende 1. Behandling, under hvilken adskillige Medlemmer havde Ordet, efter at Ordførerne havde talt. Til Belysning af de af Ordførerne fremsatte Synspunkter skal følgende anføres:

Friis-Skotte (S.) gjorde opmærksom paa, at hans Parti enstemmigt gennem Samarbejdsudvalget havde meddelt Ministeren, at et Forslag om at lukke Thyborønkanalen uden at give Adgang til, at Sejlads kunde foregaa ud og ind af Fjorden, ikke kunde opnaa Socialdemokratiets Støtte. Man var imod, at der ved en Dæmning lukkedes for den Skibsfart, der siden 1868 uafbrudt har eksisteret mellem Vesterhavet og Limfjorden, og som de seks Limfjordsbyer Vest for Aalborg er vokset op paa og har ofret Kapital paa ved Havneanlæg m. v. De øvrige Forslag, som var til Behandling, burde overvejes nærmere, derunder ogsaa Distriktsingeniør Bondesens Plan om at sikre den bestaaende aabne Kanal ved Bygning af to Havmoler, en paa hver Side af Kanalen. Socialdemokratiet tilsagde sin Medvirkning til at faa tilvejebragt den efter Partiets Mening bedst mulige Løsning af denne vanskelige og for Befolkningen i de paagældende Egne livsvigtige Sag.

Nørskov (V.) gjorde gældende, at det foreliggende Forslag burde suppleres med Bestemmelser om Bygning af en Dæmning med Skibsfartssluse i den østlige Del af Fjorden, enten ved Gøl eller Aggersund. Hvis Forslaget vedtoges, burde man sikkert ogsaa overveje Betimeligheden af en Uddybning af Sejlrenderne i Fjorden. Limfjorden kunde da besejles af større Baade, hvilket vilde billiggøre Fragterne, maaske saa meget at disse trods Thyborønkanalens Lukning ikke blev højere. Forslag II havde sine Fordele, set fra Erhvervenes Side, men det maatte undersøges, om Bundforholdene var af en saadan Beskaffenhed, at Moler og Sluseanlæg kunde bygges, uden at Bekostningen blev for stor. Forslag III syntes Taleren for dyrt i Forhold til de Fordele, det bød paa.

Ministerens Forslag var det mindst komplicerede, det letteste at udføre i Praksis og tillige det billigste. Det byggede paa Kendsgerninger og Erfaringer, og der stod en betydelig Sagskundskab bag det. Inden for Venstre herskede der imidlertid forskellige Anskuelser om Sagen. Partiet ønskede derfor ikke at tage endelig Stilling til den ved 1. Behandling, men forbeholdt sig i Udvalget at se nærmere paa de Muligheder, som kunde komme i Betragtning.

Boeck-Hansen (K. F.) pointerede, at det var paa høje Tid, der blev gjort noget til Sikring af Tangerne ved Thyborøn. Heller ikke hans Parti ønskede paa Forhaand at tage Standpunkt til Sagen; den burde først underkastes en omhyggelig Udvalgsbehandling. Den fuldstændige Lukning af Kanalen var den billigste Løsning og vel tillige den sikreste. Havde man ikke i lange Tider forsøgt at holde et Sejlløb aabent, vilde næppe heller nogen have følt sig brøstholden ved, at Kanalen blev lukket. Men efter at Tangen er blevet gennembrudt, havde man faaet et Havfiskeri, udgaaende fra Thyborøn, hvad der gjorde Forholdene noget vanskeligere. Flere Tusinde Mennesker var nu økonomisk afhængige af, at der eksisterede et Sejlløb i den vestlige Ende af Limfjorden. Om det saa skulde være Thyborøn Kanal eller en Kanal til Hanstholm, var et andet Spørgsmaal. Man maatte i saa Henseende overveje Ulemperne ved at undvære Thyborøn som Fiskerihavn, som Nødhavn og som kommerciel Havn. Paa den anden Side kunde det maaske siges, at der i teknisk Henseende ikke var den Risiko forbundet med Hanstholmkanalen som med Thyborønkanalen, og det kunde eventuelt blive det afgørende. Det konservative Folkeparti gik ind i Udvalgsarbejdet med den bedst mulige Vilje til at søge tilvejebragt den mest forsvarlige Løsning af denne Sag, der maaske kunde komme til at dreje sig om det største Arbejde, Staten nogen Sinde har udført her i Landet.

Bertel Dahlgaard (R. V.) mente i Overensstemmelse med, hvad der var udtalt fra anden Side, at det vilde være heldigt for Sagens Forløb, at man ikke bandt sig for stærkt ved første Behandling, saa at der i Udvalget kunde blive Mulighed for en fordomsfri Forhandling, naar yderligere Materiale kom til at foreligge. Til Fordel for sit Forslag havde Ministeren i særlig Grad anført, at det var væsentlig billigere end Forslag II og III. Det maatte imidlertid staa alle klart, at Lukningen af Thyborønkanalen med en næsten indtil Vished grænsende Sandsynlighed vilde drage Bygningen af Hanstholmkanalen efter sig som Følge af den Betydning, Limfjorden i vore Dage har faaet som Gennemsejlingsfarvand. Desuden vilde Lovforslagets Vedtagelse sandsynligvis drage efter sig Bygningen af en Dæmning ved Aggersund eller Gøl.

Endelig maatte man tage i Betragtning, at Hanstholmkanalen forudsatte, at der endnu blev anvendt 28 Mill. Kr. til Færdigbygning af Hanstholm Havn. Taleren bad under Henvi sning hertil Ministeren om endnu en Gang at overveje Distriktsingeniør Bondesens Forslag om at nøjes med Bygningen af de to Havnemoler, der indgaar som et Led i Forslag II. Man kunde ganske vist kalde dette et Eksperiment, men mon der ikke i det hele taget var adskillige usikre Momenter i Sagen. Taleren mente, at Forslag II i flere Henseender frembød større Fordele end Hanstholmkanalen, men kunde ikke dømme om den tekniske Side af Sagen. Kunde der virkelig være Tvivl om, hvilket af de to Hovedforslag Rigsdagen vilde vælge, idet Taleren som nævnt betragtede Hanstholmkanalen som en Del af Forslag I, maatte det imidlertid veje tungt, at Forslag II, der indeholder Havnemoler som en Del af Ordningen, gav en Chance for Besparelse af mægtige Beløb, samtidig med at Limfjordsfiskeriet og Thyborøn By og Havn reddedes.

Svend Nielsen (B.) takkede Ministeren for Lovforslagets Form og Indhold. Det var et Forsøg paa at faa tilvejebragt en Ordning, som kan holde i det lange Løb, og det var netop, hvad der tiltrængtes for at skaffe Ro om den Sag. Det foreslaaede betød afgjort en Landvinding for det danske Samfund og endda en saa værdifuld Landvinding, at Lovforslaget burde gennemføres hurtigst muligt.

Lovforslaget henvistes til Behandling i et Udvalg, der ikke naaede at tilendebringe sit Arbejde inden Folketingsvalget. Lovforslaget fremsattes derefter i Rigsdagssamlingens 2. Afdeling i uændret Skikkelse. Ved Genfremsættelsen udtalte *Ministeren for offentlige Arbejder*, at han efter Aftale med det i Rigsdagssamlingens 1. Afdeling nedsatte Udvalg havde indbudt en Række ansete Entreprenørfirmaer til i fri Konkurrence at fremkomme med Projekt til og bindende Tilbud paa en Ordning af Thyborønspørgsmaalet med Bevarelse af en aaben Kanal ved Thyborøn eller andetsteds. Da Vandbygningsvæsenet stillede sig meget skeptisk over for en saadan Løsnings Holdbarhed og Effektivitet, havde det været nødvendigt at stille Krav om meget effektive Garantier for Opnaaelse af et tilfredsstillende Resultat af en saadan Løsning. I hvert Fald hen paa Sommeren ventede Ministeren at faa Svar fra de paagældende Entreprenører.

Under den fornyede 1. Behandling udtalte *Hoff* (D. S.), at man efter hans Opfattelse burde holde fast ved Distriktsingeniør Bondesens Forslag og se at faa det nærmere uddybet. Han henstillede derfor paa sit Partis Vegne, at Lovforslaget blev trukket tilbage, og at Ministeren nedsatte en Kommission med den ganske begrænsede Opgave at gennem-

arbejde Distriktsingeniør Bondesens Forslag og udarbejde Forslag til en Løsning, som bevarer Thyborønkanalens Gennemsejling paa betryggende Maade, med Forpligtelse for denne Kommission til at have sit Arbejde tilendebragt inden Udgangen af 1943.

Det nedsatte Udvalg naaede ikke til Ende med Sagens Behandling.

---

10. Forslag til Lov om Skolelæger. (Undervisningsminister *Højberg Christensen*). [A. Sp. 5213].

Fremsat i *Landstinget* $2\frac{8}{5}$ (L. Sp. 812). 1. Beh. $1\frac{6}{6}$ (L. Sp. 849). Partiernes Ordførere: H. P. Johansen, Stegger Nielsen, P. A. Poulsen (Stenderup) og Anna Westergaard. Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (H. P. Johansen, Bender, C. E. Christiansen, Henry Hansen, Alfred Kristensen, Anna Rasmussen, Thomsen, P. N. Petersen [Røjle], Anna Westergaard, Stegger Nielsen, Esther Malling Pedersen, K. Pedersen, Bonnichsen, Lisbeth Hindsgaul og P. A. Poulsen [Stenderup]).

Spørgsmaalet om Indførelse af en Skolelægeordning for alle Landets Skoler har, efter hvad der oplyses i Bemærkningerne til Lovforslaget, været overvejet i en Aarrække og er blevet rejst paa ny, hver Gang et Tilfælde af Tuberkulose-smitte i Skolerne har lagt for Dagen, at der paa dette Punkt er en Mangel, som bør afhjælpes.

Efter at den af Undervisningsministeriet nedsatte *Skolehygiejnekommission* i December 1938 havde afgivet Betænkning om Sagen, rejstes Kravet om en Lovgivning paa dette Omraade i 1940 af Danske Kvinders Nationalraad og i 1941 af Foreningen til Skolehygiejnens Fremme, Foreningen af Skolelæger uden for København, Foreningen af kommunalt ansatte Skolelæger i København samt Danmarks Lærereforening, idet disse Foreninger i en samlet Henvendelse henledte Opmærksomheden paa, at de sidste Aars vanskelige Forhold med *Rationeringer og Restriktioner* gjorde det i særlig Grad paakrævet at indføre den Kontrol med Skolebørnenes Sundhedstilstand, som en Skolelægeordning muliggør.

Da Undervisningsministeriet tillagde dette Synspunkt megen Vægt, fremsattes i Rigsdagssamlingens 2. Afdeling det heromhandlede Lovforslag om obligatorisk Indførelse af Skolelæger ved alle Landets Skoler i Overensstemmelse med, hvad Skolehygiejnekommissionen havde bragt i Forslag. Paa et

enkelt Punkt gik Ministeriets Forslag dog videre end Kommissionens, idet Ministeriet fandt det paakrævet udtrykkelig i Loven at faa fastslaaet, at der aarligt skal foretages *Tuberkuloseundersøgelser* omfattende alle Skolebørn, Lærere og andre, der har med Skolens Arbejde at gøre. Ud fra den Opfattelse, at et Paabud i saa Henseende vilde vække en Modstand mod hele Skolelægeordningen, som først et gennemført Oplysningsarbejde blandt Forældrene kunde overvinde, foreslog Kommissionen dette Spørgsmaal henvist til Afgørelse i det for hver By og hvert Amt udstedte Reglement, men Ministeriet mente, »at en Skolelægeordning, der ikke tager direkte Sigte paa at være et Led i Kampen mod Tuberkulosen, vil være forfejlet, og at den systematiske Tuberkuloseundersøgelse, som alle Børn herefter vil være underkastet, netop vil være egnet til at skaffe Skolelægeordningen en god Start og en Tilslutning fra vide Kredse, som den maaske ellers vilde undvære«.

Ogsaa paa nogle faa andre Punkter afveg Ministeriets Forslag fra Kommissionens. Med Hensyn til *Københavns Kommune* fandt Ministeriet saaledes, at Ordningen af denne Kommunes Skolevæsen ganske kunde overlades til de kommunale Myndigheders Afgørelse. »København har«, udtales det i Bemærkningerne til Lovforslaget, »allerede et Skolelægevæsen, der er ordnet paa udmærket Maade, og der er derfor ingen Grund til at give særlige Regler herom; for København vil nærværende Forslag derfor nærmest blive en Tilskudslov, og det samme gælder for den Række af Kommuner, der allerede har ordnet deres Skolelægevæsen paa tilfredsstillende Maade, før Loven paalægger dem dette som Pligt.«

Med Hensyn til *Statens Gymnasieskoler* og disses Elever ansaa Ministeriet det for rigtigst, at Udgifterne til Skolelægetilsynet helt afholdes af Statskassen, idet disse Skoler i saa høj Grad er Oplandsskoler, at det ikke synes naturligt at lade den Kommune, hvori Skolen ligger, deltage i Udgifter til Tilsynet med disse Børn. Dette gælder derimod ikke *Øvelsesskolerne* ved Statsseminarierne, der paa ganske anden Maade er Dele af det kommunale Skolevæsen.

Endvidere skal nævnes, at Ministeriet ved at foreslaa Skolelægetilsynet udført af *de praktiserende Læger* gik imod Skolehygiejnekommissionens Forslag, hvorefter det skulde tilstræbes, at Skolelægen fik saa stort et Arbejdsomraade, at han helt kunde stille sin Arbejdskraft til Raadighed for det skolehygiejniske Arbejde.

Lovforslaget havde følgende Indhold:

§ 1. Ved enhver under Undervisningsministeriet hørende Statsskole og kommunal Skole skal der ved en *Skolelæge* føres

Kontrol med Sundhedstilstanden i Skolen og foretages *regelmæssige Undersøgelser af Skolebørnene, Lærerne* og det øvrige ved Skolen ansatte *Personale*. — Intet skolesøgende Barn kan forlanges undtaget fra Skolelægens Undersøgelse eller fra den i § 3 omhandlede Tuberkuloseundersøgelse, medmindre den paagældende ved hvert Skoleaars Begyndelse møder med *Attest fra en praktiserende Læge* om at være under Tilsyn af denne af mindst samme Omfang som det Skolelægen paa-hvilende; det samme gælder Lærerne og det øvrige ved Skolen ansatte *Personale*. Børns *Udeblivelse fra Skolelægens Undersøgelse* betragtes som Skoleforsømmelse og behandles i Folkeskolen efter Reglerne i Lov Nr. 160 af 18. Maj 1937, § 48.

Skolelægen fører samme Tilsyn som efter Stk. 1 med *private Skoler* — Friskoler, private Eksamensskoler og private Efterskoler — i sit Distrikt, for saa vidt de private Skoler ikke godtgør, at der allerede føres betryggende Tilsyn med Skolerne og Børnene efter samme Regler som for de offentlige Skoler. — De paagældende Skolers Ret til Statstilskud er betinget af, at de underordner sig denne Lovs Bestemmelser.

For *hjemmeunderviste Børns Vedkommende* kan Forældrene forlange, at de undersøges af Skolelægen, naar de møder paa den kommunale Skole i Skoledistriktet til forud opgivet Tid.

Skolelægen har Adgang til alle under hans Tilsyn staaende Skoler og kan forlange sig alle Lokaliteter, der benyttes af Eleverne, forevist.

§ 2. For hver Skolelæge kan der ansættes en *Skolesundhedsplejerske*.

Hvis en saadan ikke ansættes, men der i Kommunen findes Sundhedsplejerske i Henhold til Lov Nr. 85 af 31. Marts 1937, bistaar denne, hvor Forholdet ikke ordnes paa anden Maade, Skolelægen i det Omfang, hvori hendes Arbejde med Spædbørnstilsynet tillader det.

§ 3. Skolelægen foretager aarligt i Samarbejde med den nærmeste Tuberkulosestation *Tuberkuloseundersøgelse* paa alle Elever i de under hans Tilsyn staaende Skoler, de til Skolerne knyttede Lærere og det øvrige ved Skolerne ansatte *Personale*.

§ 4. Den *første almindelige Undersøgelse* af Børnene skal finde Sted i Løbet af det første Halvaar efter Børnenes Indskrivning i Skolen. *Senere Undersøgelser* foretages i det Om-

fang, som bestemmes ved det i § 10, Stk. 5, omhandlede Reglement.

Til Støtte for Skolelægens Undersøgelse af de nyindskrevne Børn skal Forældrene selv eller deres Læge udfylde et *Spørgeskema* til Oplysning om Sygdommen, som Barnet maatte have gennemgaaet inden dets Indskrivning i Skolen, samt om saadanne andre Forhold, som skønnes at være af Betydning for Bedømmelsen af Barnets Sundhedstilstand. Forældrene skal derhos anmodes om at være til Stede ved Undersøgelsen.

§ 5. *Maaling og Vejning af Børnene* skal finde Sted mindst 1 Gang aarlig. Kommunalbestyrelsen — for Privatskolers Vedkommende Skolens Leder — drager Omsorg for, at der findes Maale- og Vejeapparater til Brug for de paa-gældende Skoler.

For hvert skolesøgende Barn skal der føres et *Helbreds-kort*, hvorpaa Skolelægens Iagttagelser og Resultaterne af Maaling og Vejning af Barnet indføres.

§ 6. Egentlig *Lægebehandling* er Skolelægen *uvedkom-mende*. Trænger et Barn til Lægebehandling, henvises det til en praktiserende Læge.

§ 7. Det er en Betingelse for Ansættelse som Skolelæge, at vedkommende har gennemgaaet et af Undervisningsmini-steriet indrettet *Kursus i Skolehygiejne*.

Herfra kan Sundhedsstyrelsen meddele Dispensation.

§ 8. Bestemmelse om en Skolelægeordning i *København* i Overensstemmelse med de i denne Lov givne Regler træffes af Kommunalbestyrelsen med Sundhedsstyrelsens Godkendelse.

§ 9. Skolelægen staar uden for *København under Tilsyn af Amtslægen*. Hvor Amtslægen ved Lovens Ikrafttræden er ansat som Skolelæge, træffes der af Undervisningsmini-steren efter Forhandling med Sundhedsstyrelsen Bestemmelse om, hvorledes Forholdet skal ordnes.

I større Byer eller for et Amt kan der ansættes en *Skole-overlæge*, der da fører Tilsyn med alle Skolelæger i Byen eller Amtet.

Skolelægens Forhold til *Embedslægen*, herunder med Hen-syn til Kontrollen med de hygiejniske Forhold i Skolerne og Foranstaltninger til Bekæmpelse af epidemiske Sygdomme,

fastsættes af Sundhedsstyrelsen efter Forhandling med Undervisningsministeriet. — Det samme gælder Embedslægens Forhold til en Skoleoverlæge.

§ 10. For *Statens Gymnasieskolers* Vedkommende træffer Undervisningsministeren de fornødne Bestemmelser om Gennemførelsen af Skolelægetilsynet.

I *Købstadkommunerne* træffer Kommunalbestyrelsen Foranstaltning til Ordningen af Skolelægetilsynet ved Skolerne i Kommunen og ansætter det fornødne Antal Skolelæger, for saa vidt Kommunen ikke ved sin Overenskomst med Skoledirektionen har sluttet sig til en af denne truffen Fællesordning.

For *Landkommunerne* træffer Skoledirektionen en *Fællesordning af Skolelægetilsynet* ved Skolerne i Amtet og ansætter det fornødne Antal Skolelæger. En saadan Ordning omfatter samtlige Landkommuner i Amtet, dog at Undervisningsministeriet under særlige Omstændigheder kan tillade, at en Kommune har sin særlige Skolelægeordning. Kommunalbestyrelsen drager Omsorg for den nærmere Gennemførelse inden for hver Kommune af den af Skoledirektionen fastsatte Ordning vedrørende Skolelægetilsynet.

Øvelsesskolerne ved Statsseminarierne henhører under den for Kommunen trufne Ordning.

Ordningen af Skolelægetilsynet inden for en Kommune eller et Amt — herunder Honoraret til Skolelægen og eventuel Ansættelse af en Skoleoverlæge — fastsættes ved et Reglement, der skal godkendes af Undervisningsministeriet efter indhentet Erklæring fra Sundhedsstyrelsen. — For *Købstadkommunerne* udarbejder Skolekommissionen Udkast til Reglementet efter indhentet Erklæring fra Fælleslærerrådet og Embedslægen og forelægger det for Kommunalbestyrelsen. — For *Amternes* Vedkommende udarbejder Skoledirektionen Reglementet efter indhentet Erklæring fra Amtslægen.

Antagelse af Skolelæger og Skoleoverlæger skal godkendes af Sundhedsstyrelsen.

§ 11. *Udgiften* ved Skolelægeordningen paahviler for *Statens Gymnasieskolers* Vedkommende Staten, for de kommunale Skolers, *Øvelsesskolernes* og for de private Skolers Vedkommende, der ikke i Henhold til § 1, Stk. 2, er undtaget fra det offentlige Skolelægetilsyn, den paagældende Kommune

eller Skolefonden efter de i Stk. 4 givne Regler; for andre private Skolers Vedkommende paahviler Udgiften Skolen selv.

Som *Tilskud* til Kommunernes og de private Skolers herhenhørende Udgifter yder Staten 50 pCt. af Udgiften. — Statens Tilskud kan dog ikke beregnes i Forhold til et højere Beløb end 4 Kr. aarligt pr. Barn, hvis der er ansat en særlig Skolesundhedsplejerske; 3 Kr. aarligt pr. Barn, hvis der ikke er ansat en særlig Skolesundhedsplejerske.

Der tillægges *Amtslægerne* for deres Virksomhed med Skolelægetilsynet et aarligt *Bestillingstillæg* af 10 Øre for hvert under Ordningen hørende Barn i Amtet, dog ikke over 1 500 Kr. aarligt. Beløbet afholdes af Statskassen.

Udgifterne ved Skolelægeordningen afholdes for Københavns og Købstadkommunernes Vedkommende af Kommunen, saaledes at Statens Tilskud udbetales som Refusion efter Finansaarets Udgang. — Udgifterne til den i § 10, Stk. 3, omhandlede Fællesordning afholdes af Skolefonden, dog saaledes at Udgiften bæres af Amtsraads kredsen alene. — Statstilskud til Skolelægeordningen udbetales gennem Skolefonden; dog udbetales Tilskuddet til Københavns Kommune gennem Finanshovedkassen.

§ 12. Undervisningsministeren fastsætter efter Forhandling med Sundhedsstyrelsen de nærmere Bestemmelser vedrørende Gennemførelsen af nærværende Lov.

Samtlige Skemaer og Protokoller, der anvendes ved Skolelægetilsynet, skal godkendes af Sundhedsstyrelsen.

§ 13. Denne Lov gælder ikke for Færøerne. Den træder i Kraft 1. April 1944. Den skal være gennemført for alle Kommuner inden 1. April 1946. Den forelægges Rigsdagen til Revision senest i Rigsdagssamlingen 1953—54.

Angaaende de med Lovforslagets Gennemførelse forbundne *Udgifter* oplyses det i Bemærkningerne til Lovforslaget, at Statstilskuddet, for saa vidt alle Kommuner og Amter indrettede en Skolelægeordning med Skolesundhedsplejerske, vilde blive 2 Kr. pr. Barn om Aaret eller 888 696 Kr., hvortil maa lægges den Kommunens ellers paa hvilende Del af Udgiften for 12 757 Statsskolebørn; ogsaa denne Udgift kan anslaaes til 2 Kr. pr. Barn eller 25 514 Kr. Lægger man hertil Udgiften til Honoraret til Amtslægerne, kommer den samlede Udgift op paa 942 290 Kr. Hvor der ikke ansættes en Skolesundhedsplejerske, vil Statens Udgift imidler-

tid kun blive 1,50 Kr. pr. Barn, og da man maa antage, at Sundhedsplejersker ikke ansættes overalt, kan Statens samlede Udgift ved Ordningen anslaaes til mellem 700 000 og 800 000 Kr.

I sin Fremsættelsestale paapegede *Undervisningsministeren*, at Sagen havde en lang Forhistorie. Tanken om Indførelse af et obligatorisk Skolelægetilsyn var allerede fremsat for mere end 60 Aar siden og havde været behandlet i ikke mindre end fire Kommissioner: i 1882, 1909 og 1919 samt sidst i Skolehygiejnekommissionen, der afgav Betænkning i 1938, og med hvis Forslag det foreliggende Lovforslag i Hovedtrækkene var identisk. Naar Tanken først nu var taget op til Løsning, skyldtes det for en stor Del Ængstelse for Udgifterne, men ogsaa at man havde ment, at den obligatoriske Lægeundersøgelse af alle Børn vilde støde paa Modstand hos Forældrene, en Modstand, som først et Oplysningsarbejde hos Forældrene vilde kunne overvinde. Forstaaelsen af Sagens Betydning var imidlertid stigende, og mange Bykommuner havde forlængst organiseret et Skolelægetilsyn, København saaledes allerede i 1897. For Købstædernes Vedkommende viste en Opgørelse, at over 100 Skoler var inde under et Skolelægetilsyn under en eller anden Form, hvori- mod en tilsvarende Fremgang ikke kunde noteres for Landkommunernes Vedkommende. Her var der kun oprettet Skolelægetilsyn ved 77 Skoler. Hvad Statskolerne angik, havde de paa en enkelt Undtagelse nær intet Skolelægetilsyn. Ministeren fremhævede det som noget meget vigtigt, at man ikke havde foreslaaet Skolelægeordningen baseret paa Oprettelse af en Række Tjenestemandstillinger, men anset det for heldigst at lade Opgaven varetage af saadanne *praktiserende Læger*, der havde Interesse for og Kendskab til disse Forhold.

Under Sagens 1. Behandling i Landstinget udtalte *H. P. Johansen* (S.) efter nærmere at have gjort Rede for sit Syn paa de Spørgsmaal, som Lovforslaget omhandlede, at man — især ud fra et Forældresynspunkt, men ogsaa fra et Lærersynspunkt — maatte glæde sig over dets Fremsættelse. Han vilde paa sit Partis Vegne anbefale Lovforslaget til velvillig og hurtig Behandling, idet der dog var Enkeltheder, som burde overvejes nærmere i et Udvalg. *Stegger Nielsen* (V.) kunde billige Lovforslagets Princip, men nærede Betænkeligheder ved nogle af de foreslaaede Bestemmelser, ligesom han i det hele taget mente, at det paa forskellige Punkter vilde kunne forbedres noget. Han sluttede med at give Udtryk for Haabet om, at Lovforslaget, naar det var færdigbehandlet paa Rigsdagen, maatte være formet saaledes, at danske Hjem ikke følte sig generet ved Indgrib ovenfra i Henhold

til Loven, men derimod følte, at de havde faaet en værdifuld Hjælp i Arbejdet for deres Børns Sundhed. *P. A. Poulsen (Stenderup)* (K. F.) udtalte, at han som gammel Skolemand saa noget stort i det foreliggende Lovforslag, hvis Formaal var at forebygge noget af det, som man hidtil, i hvert Fald mange Steder, havde forsømt at forebygge. Udgiften fandt han ikke afskrækkende, og han gav paa sit Partis Vegne Lovforslaget en varm anbefaling. *Anna Westergaard* (R. V.) ansaa ligeledes Lovforslaget for meget betydningsfuldt, men beklagede, at det intet indeholdt om Skoletandpleje. Man maatte imidlertid tage Tingene Skridt for Skridt, og det var allerede et meget vigtigt Fremskridt, der gjordes ved Gennemførelsen af det foreliggende Lovforslag.

Lovforslaget henvistes til Behandling i et Udvalg, som imidlertid ikke naaede at faa afgivet Betænkning.

---

11. Forslag til Lov om Ophævelse af midlertidig Lov Nr. 452 af 11. November 1942 om Bemyndigelse for Regeringen til at træffe Bestemmelser til Opretholdelse af Ro, Orden og Sikkerhed. (Af *Stærmosé, Hoff* og *Arne Sørensen*). [A. Sp. 5087].

Forelagt i *Folketinget* $25\frac{1}{5}$ (F. Sp. 1596).

Lovforslaget gik ud paa, at den i Titelen nævnte Lov af 11. November 1942, den saakaldte Bemyndigelseslov (se Side 399), skulde ophæves.

Forslagsstillerne betragtede Bemyndigelsesloven som en Tilsidesættelse af den Rigsdagen tilkommende Lovgivningsmyndighed. Man ansaa den tillige for reelt overflødig, selv om meget hurtig Handlen skulde blive nødvendig i en given Situation, idet Rigsdagsbehandlingen af et Lovforslag formentlig vilde kunne foregaa paa lige saa kort Tid, som det vilde vare at træffe Beslutning i et Statsraad. En medvirkende -- men underordnet -- Aarsag til Lovforslagets Forelæggelse var ogsaa den ved Valget den 23. Marts stedfundne Ændring af Folketingets Personsammensætning.

Lovforslaget kom ikke til Behandling.

C.

Andre Sager.

I. Beslutninger.

1. Beslutning af Rigsdagen angaaende Statsregnskabet for Finansaaret 1940—41. [C. Sp. 219 og 569].

Behandlet først i *Landstinget*. Anmeldt $\frac{6}{10}$ (L. Sp. 2). Behandlingsmaaden $\frac{8}{10}$ (L. Sp. 13). Henvist til et Udvalg paa 9 Medlemmer (Steincke [Formand], Ingeborg Hansen, Hans Hansen, Offersen, Lannung [Sekretær], Martin Sørensen [Peterslund], Bækgaard, Stegger Nielsen og Stein), der afgav Betænkning $1\frac{7}{2}$ (B. Sp. 209). (Ordfører: Steincke). 1. Beh. $2\frac{4}{2}$ (L. Sp. 402). 2. (sidste) Beh. $2\frac{5}{2}$ (L. Sp. 412).

Anmeldt i *Folketinget* $\frac{6}{10}$ (F. Sp. 3, jfr. Sp. 1131). Henvist til et Udvalg paa 9 Medlemmer (Bollerup Madsen, Holger Eriksen, Johs. Hansen, Retoft [Formand], Rasmussen [Gylling] [Sekretær], Arnth Jensen, Øllgaard, Kristen Amby og Petersen [Røj]), der afgav Betænkning $\frac{10}{3}$ (B. Sp. 871). (Ordfører: Bollerup Madsen). 1. Beh. $\frac{11}{3}$ (F. Sp. 1349). 2. (sidste) Beh. $\frac{1}{3}$ (F. Sp. 1379).

Begge Ting vedtog — efter Indstilling af paagældende Udvalg — følgende Beslutning: Statsregnskabet for Finansaaret 1940—41 godkendes.

2. Forslag til Beslutning af Rigsdagen i Henhold til Lov Nr. 112 af 9. Marts 1917 om »Kongeriget Danmarks Hypotekbank« § 13. [C. Sp. 2117].

Behandlet først i *Landstinget*. Anmeldt $16/12$ (L. Sp. 285). Behandlingsmaaden $17/12$ (L. Sp. 313). Henvist til et Udvalg paa 9 Medlemmer (C. E. Christiansen, Chr. J. Hansen, V. S. Petersen, Thomsen, Lannung, Martin Sørensen [Peterslund], Jens Høyer, Stegger Nielsen og Stein [Formand]).

Anmeldt paa ny $16/4$ (L. Sp. 754). Behandlingsmaaden $28/4$ (L. Sp. 770). Henvist til et Udvalg paa 9 Medlemmer (C. E. Christiansen, Chr. J. Hansen, Willumsen, Thomsen, Lannung [Sekretær], Martin Sørensen [Peterslund], Stegger Nielsen, K. Pedersen og Stein [Formand]), der afgav Betænkning $30/6$ (B. Sp. 1865). 1. Beh. $1/7$ (L. Sp. 1038). 2. (sidste) Beh. $2/7$ (L. Sp. 1044).

Anmeldt i *Folketinget* $16/12$ (F. Sp. 651, jfr. Sp. 1993). Behandlingsmaaden $2/7$ (F. Sp. 1993). Henvist til et Udvalg paa 9 Medlemmer (Albinus Jensen, Alfred Andersen, J. Chr. Jensen, Marinus Sørensen, Rasmussen [Gylling], Aksel Møller, Henning Hasle, Arnth Jensen og Harald Petersen).

Landstingets Udvalg indstillede, at Hypotekbankens Regnskab for Finansaaret 1941—42 blev godkendt, og denne Indstilling vedtog Tinget enstemmigt.

I Betænkningen mindede Udvalget om, at Formaålet med Hypotekbanken oprindelig var at skabe en Institution, der ved Hjælp af udenlandske Laan skulde optage en Del af det af danske Kreditforeninger udstedte Obligations-Materiale for derigennem i nogen Grad at hæve og stabilisere Kurserne. Dette Formaal var imidlertid efterhaanden traadt ganske i Baggrunden for en Række andre Opgaver, og i det sidste Aar var Bankens Forvaltningsomraade forøget med tre nye Institutioner. Ifølge den foreliggende Status repræsenteredes det oprindelige Formaal kun af knap 34 Mill. Kr. Kreditforeningsobligationer af en samlet Balance paa 212 Mill. Kr.

»Det faktiske Forhold er da, at man i det væsentlige er kommet bort fra det, der oprindelig var Hypotekbankens særlige Berettigelse, og i Stedet for en Institution til Støtte for den hjemlige Realkredit har faaet et mangesidigt Forvaltningsorgan og et Opsamlingssted for uegentlige Statsobligationer, ifølge den foreliggende Status 115 Mill. Kr.«.

Folketingets Udvalg, der blev nedsat den 2. Juli, afgav ikke Betænkning.

3. Beslutning af Rigsdagen om Godkendelse af Opgørelsen over de Beløb, som Kjøbenhavns Frihavns-Aktieselskab i Aaret 1942 har anvendt til Anlæg i Frihavnen. (Minister for offentlige Arbejder *Gunnar Larsen*). [A. Sp. 5007. — C. Sp. 1309 og 1357].

Behandlet først i *Folketinget*. Anmeldt $^{15}/_4$ (F. Sp. 1490). Behandlingsmaaden $^{16}/_4$ (F. Sp. 1501). 1. Beh. $^{12}/_5$ (F. Sp. 1549). 2. (sidste) Beh. $^{25}/_5$ (F. Sp. 1596).

Anmeldt i *Landstinget* $^{26}/_3$ (L. Sp. 783). Behandlingsmaaden $^{28}/_5$ (L. Sp. 790). 1. Beh. $^2/_6$ (L. Sp. 825). 2. (sidste) Beh. $^{16}/_6$ (L. Sp. 848).

Det Beløb, Beslutningen angaar, er 523 346 Kr. 57 Øre. Indtil den 1. Januar 1943 var der herefter til Anlæg i Frihavnen anvendt et Nettobeløb af 18 631 755 Kr. 14 Øre.

Forslaget til Beslutning vedtoges enstemmigt i begge Ting.

4. Beslutning af Folketinget i Henhold til Grundlovens § 56.

Betænkning og Indstilling fra Folketingets Udvalg for Forretningsordenen afgivet $^{10}/_{12}$ (B. Sp. 41). (Ordfører: Fr. Dalgaard). Eneste Behandling af Indstillingen $^{14}/_1$ (F. Sp. 794).

Den 27. November 1942 modtog Folketingets Formand fra Rigsadvokat F. Pihl en Skrivelse af følgende Indhold (F. Sp. 252):

»Ved hermed at fremsende en Sag, hvorunder der er rejst Sigtelse mod Folketingsmand, Proprietær Jens Thomsen for Overtrædelse af de i Medfør af Prislovens § 13 oprindelig under 14. November 1941 fastsatte Maksimalpriser paa Løg, tillader jeg mig herved i Henhold til Grundlovens § 56 at anmode om Folketingets Samtykke til, at Tiltale rejses mod Folketingsmand Thomsen for Overtrædelse af Lov Nr. 474 af 22. November 1941 § 13, jfr. § 19, idet han, uanset at hans Forvalter Friis Jensen har foretaget det i Sagen omhandlede ulovlige Salg, ogsaa maa være ansvarlig for de paa hans Ejendom foretagne Dispositioner.«

Denne Skrivelse blev af Formanden henvist til Folketingets Udvalg for Forretningsordenen, der under 10. Decem-

ber 1942 afgav Betænkning med Indstilling om, at Samtykket blev givet.

Udvalget fandt imidlertid Anledning til at »henlede Opmærksomheden paa, at der allerede under 6. Oktober 1942 er udfærdiget Anklageskrift i Sagen, hvilket Anklageskrift under 26. s. M. af Politimesteren er indleveret og af Dommeren modtaget inden Retten. Herved maa Tiltale siges allerede at være rejst, medens det formentlig havde været det rette, at Udfærdigelse og Fremlæggelse af Anklageskriftet havde været udsat, indtil Folketingets Samtykke maatte foreligge.«

Under Behandlingen i Tinget af Udvalgets Indstilling pegede *Ordføreren* (Fr. Dalgaard) paa, at Grundlovens § 56 altid har været opfattet og praktiseret saadan, at kun i Spørgsmaal, som vedkommer Rigsdagsmandens politiske Stilling, og som kunde tænkes at hindre Udførelsen af hans politiske Gerning, tager Folketinget positivt Stilling til selve Sagen, altsaa til, hvorvidt der bør rejses Tiltale, medens Praksis i alle andre Tilfælde, hvor det drejer sig om Privatlivet, altid har været, at Samtykket er blevet givet, for Resten adskillige Gange efter vedkommende Rigsdagsmands egen Anmodning. Samtykket er da ogsaa altid blevet givet i saadanne Tilfælde uden Hensyn til Sagens Storhed eller Lidenhed. Hvis disse Hensyn skulde have spillet ind, vilde der formentlig i denne Sag have været Anledning til at gøre en og anden Bemærkning om Sagens Lidenhed, men det er ikke sket, for det har Rigsdagen aldrig blandet sig i.

Jens Thomsen gav en udførlig Redegørelse for, hvad Sagen drejede sig om. Han fandt, at der var gjort ham og hans Forvalter Uret fra Myndighedernes Side, og bebrejdede tillige Udvalget for Forretningsordenen, at det havde afgivet Betænkning uden at forsøge at sætte sig ind i, hvorvidt der var et retfærdigt Grundlag for en Sigtelse og en Udlevering. I hvert Fald havde Udvalget ikke afæsket ham en Forklaring om Grundlaget for Udleveringen, og det havde aabenbart heller ikke søgt at værne hans personlige Ære. Sagen burde efter *Jens Thomsens* Opfattelse aldrig have været rejst. Han havde dog ikke noget imod en Retsafgørelse i Sagen, idet han ikke ønskede nogen privilegeret Beskyttelse som Rigsdagsmand. Han kunde derfor anbefale Tingets Medlemmer at stemme for Indstillingen.

Ogsaa andre Talere havde Ordet, men ingen gik imod Indstillingen, som blev vedtaget enstemmigt.

5. Beslutning af Folketinget i Henhold til Grundlovens § 56.

Betænkning og Indstilling fra Folketingets Udvalg for Forretningsordenen afgivet ¹⁷/₁₂ (B. Sp. 51). (Ordfører: Fr. Dalgaard). Eneste Behandling af Indstillingen ¹⁴/₁ (F. Sp. 808).

I Skrivelse af 14. December 1942 (F. Sp. 585) anmodede Rigsadvokaten om Folketingets Samtykke til, at der blev rejst Tiltale mod Folketingsmand Valdemar Thomsen for Overtrædelse af Bekendtgørelse Nr. 214 af 2. April 1941 § 2 ved paa sin Landboejendom at have formalet Lucernehø, der indeholdt mindre end 17 pCt. Raaprotein i Tørstoffet, idet en den 7. August 1942 paa Ejendommen udtagen Prøve af Lucernemel udviste, at dette kun indeholdt 15,9 pCt. Raaprotein i Tørstoffet.

Spørgsmaalet herom blev af Folketingets Formand henvist til Udvalget for Forretningsordenen, som indstillede, at Samtykket blev givet. Dette skete ogsaa med enstemmig Tilslutning, idet *Valdemar Thomsen* selv anbefalede Indstillingen til Vedtagelse, uanset at der efter hans Opfattelse ikke var noget rimeligt Grundlag for at rejse Tiltale i Sagen, hvilket nærmere begrundedes.

6. Fastsættelse i Henhold til § 3 i Lov Nr. 198 af 16. Juli 1927 om Vederlag og Pension m. v. for Ministre af det Tidsrum, i hvilket de den 9. November 1942 afskedigede Ministre kan oppebære Ventepenge.

Efter at Statsministeren i Skrivelse af 20. November 1942 havde forelagt Spørgsmaalet om Varigheden af Udbetaling af Ventepenge til fhv. Statsminister V. Buhl, fhv. Finansminister Alsing Andersen, fhv. Indenrigsminister Knud Kristensen og fhv. Kirkeminister V. Fibiger for det af Rigsdagen i Henhold til Grundlovens § 45, sidste Stykke, nedsatte Udvalg, meddelte Fællesudvalget den 3. December s. A. Statsministeren sin enstemmige Beslutning om, at der tillægges alle de fire nævnte forhenværende Ministre Ventepenge i tre Aar. (F. Sp. 439, L. Sp. 239).

7. Afgørelser i Henhold til § 7 i Lov Nr. 198 af 16. Juli 1927 om Vederlag og Pension m. v. for Ministre af, hvilke Hverv de under 9. November 1942 nyudnævnte Ministre bevarer efter deres Udnævnelse til Ministre.

I Skrivelse af 20. Februar 1943 meddelte Statsministeren Rigsdagens Formænd, at det af Rigsdagen i Henhold til Grundlovens § 45, sidste Stykke, nedsatte staaende Udvalg havde tiltraadt, at de nedennævnte under 9. November 1942 udnævnte Ministre bevarer følgende Hverv:

Finansminister K. H. Kofoed:

- 1) Medlem af Bestyrelserne for de i Henhold til Lov Nr. 183 af 4. Maj 1939 m. fl. Love oprettede Krigsforsikringsinstitutter for Skibe, Varer og Fiskerfartøjer.
- 2) Medlem af Statens Telefonsyn.
- 3) Medlem af Repræsentantskabet for Dansk Luftfartselskab.
- 4) Formand for Lønningsraadet.
- 5) Medlem af Bestyrelsen for Varelotteriet.

Kirkeminister V. K. Holbøll.

- 1) Formand for Direktionen for Det kgl. Vaisenhus.
- 2) Formand for Stiftelsen Præsteenkehjemmet.

Undervisningsminister Højberg Christensen:

- 1) Konsulentvirksomhed for Arbejds- og Socialministeriet (nu Socialministeriet) i Sager vedrørende Blindeskoler og Døvstummeskoler.
- 2) Konsulent i almindelige Skolespørgsmaal for Herlufsholm Skole.
- 3) Censor i Tysk ved Handelshøjskolen.

Socialminister Laurits Hansen:

- 1) Medlem af Københavns Borgerrepræsentation.
- 2) Medlem af »Social-Demokraten«s Kontrolkomité.
- 3) Medlem af Bestyrelsen for Kryolitselskabet »Øresund«.
- 4) Medlem af Bestyrelsen og Hovedbestyrelsen for Foreningen »Dansk Arbejde«.

De øvrige i Ministeriets Skrivelse nævnte Hverv er efter Aftale med Socialministeren bortfaldet.

Endvidere havde Udvalget tiltraadt, at det af Finans-

ministeren hidtil beklædte Embede som Chef for Departementet for Finansvæsen og det af Undervisningsministeren hidtil beklædte Embede som Undervisningsinspektør for Gymnasieskolerne indtil videre holdes besat ved Konstitution, ligesom det havde godkendt den for Kirkeministeren oprettede Konstitution som Departementschef i Kirkeministeriet for Tiden indtil 31. December 1942. (F. Sp. 1083, L. Sp. 400).

II. Forespørgsler.

Folketinget.

1. Den 10. Marts anmeldtes i *Folketinget* (F. Sp. 1257, følgende med Skrivelse af $\frac{2}{3}$ fremsendte Forespørgsel til Statsministeren af *Svend E. Johansen*:

»Er det rigtigt, at Regeringen har indgaaet en Overenskomst, hvorefter det Slesvigske Parti undlader at deltage i det kommende Folketingsvalg mod til Gengæld at faa oprettet et særligt Departement for tyske Mindretalsanliggender under Stats- og Udenrigsministeriet?

I bekræftende Fald, hvad er da Motiveringen for dette Skridt?»

Fremme af Forespørgselen vedtoges $\frac{11}{3}$ (F. Sp. 1376).
Forespørgselen blev ikke foretaget.

2. Den 24. Juni anmeldtes i *Folketinget* (F. Sp. 1874) følgende Forespørgsel til *Forsvarsministeren* af *Arne Sørensen, Hoff* og *Stærmose*:

»Hvilke Oplysninger kan Forsvarsministeren give Folketinget om Begrundelsen for, at Ministeren i Skrivelse af 1. Juni 1943 til den danske Hærs Afdelinger paa Regeringens Vegne har givet Befalingsmænd, der ønsker at deltage i tysk eller finsk Krigstjeneste, Tilsagn om, at denne Tjenestetid medregnes ved Beregning af Alderstillæg og Pension,

skønt dette er i Strid med Hærloven af 7. Maj 1937 § 92, Stk. 6, og hvorledes vil Ministeren begrunde, at der i samme Skrivelse gives Tilsagn om, at nævnte Hærlovs Bestemmelser om Forfremmelse i givet Fald vil blive ændret til Fordel for de Befalingsmænd, der gaar i Besættelsesmagts Tjeneste, skønt en saadan Ændring kun kan finde Sted ved en særlig derom vedtagen Lov?»

Fremme af Forespørgselen nægtedes $\frac{30}{6}$ (F. Sp. 1976) med 106 Stemmer mod 3.

3. Den 25. Juni anmeldtes i *Folketinget* (F. Sp. 1898) følgende Forespørgsel til *Ministeren for Handel, Industri og Søfart af Einer Jørgensen*:

»Hvilke Foranstaltninger har den højtærede Handelsminister under Forberedelse til Imødegaaelse af den alvorlige Mangel paa Havregryn, der i Øjeblikket umuliggør, at Befolkningens Behov kan dækkes?»

Fremme af Forespørgselen vedtoges $\frac{30}{6}$ (F. Sp. 1976). Forespørgselen blev ikke foretaget.

---

4. Den 30. Juni anmeldtes i *Folketinget* (F. Sp. 1975) følgende Forespørgsel til *Justitsministeren af Frits Clausen og Bangsted*:

»Med Henviisning til den senere Tids mange og alvorlige Attentater, Hærværksforsøg og Brandstiftelser mod livsvigtige Virksomheder, hvor uerstattelige Værdier lægges øde og Tusinder af Arbejdere gøres brødløse, spørger vi den højtærede Justitsminister om, hvilke Forholdsregler han agter at træffe til Imødegaaelse af disse skændige Forbrydelser mod vort Samfund, samt om, hvilke Foranstaltninger han mener det nødvendigt at træffe til Sikring af Fabriksvægters, Sabotagevægters og andre Vægteres Liv og Lemmer under Udøvelsen af deres farefulde Gerning.»

Fremme af Forespørgselen nægtedes $\frac{2}{7}$ (F. Sp. 1983) med 93 Stemmer mod 2.

III. Valgs Prøvelse.

A. Folketinget.

Samlingens 1. Afdeling.

Efter at fhv. Minister, Dr. phil. O. Krag, der repræsenterede Ringkøbing Amtskreds, var afgaaet ved Døden den 10. September 1942, indtraadte l. Stedfortræder for Venstre i nævnte Amtskreds, Sekretær Harald Nielsen, som Folketingsmand for Amtskredsen (F. Sp. 2).

Indstilling om Godkendelse af Sekretær Harald Nielsen som Medlem af Tinget vedtoges $\frac{8}{10}$ 1942 (F. Sp. 25).

Samlingens 2. Afdeling.

I Henhold til Forretningsordenens § 1, Stk. 2, nedsattes $\frac{8}{4}$ 1943 et Udvalg paa 21 Medlemmer til Foretagelse af Valgenes Prøvelse. Til Medlemmer af dette Udvalg valgtes: Fr. Andersen, Bomholt, Holger Eriksen, E. Friis, H. C. Hansen, Hedtoft-Hansen, Strøm, Axel Sørensen, Marinus Sørensen, N. P. Andreasen, Jensen (Gørding), Steen, Henning Hasle, Korsgaard, Ole Bjørn Kraft, Petersen (Røj), Poul Sørensen, Vagn Bro, Erik Eriksen, Marius Jensen og J. E. Nørgaard. (F. Sp. 1456).

Til Udvalget fremsendtes 1) de af Folketinget fra Indenrigsministeriet i Henhold til Lov om Valg til Rigsdagen, jfr. Bekendtgørelse Nr. 94 af 10. Marts 1943 § 50, næstsidste Stykke, modtagne Udskrifter af, hvad der i samtlige Opstillingskredse er tilført Valgbøgerne om det stedfundne Valg, samt Udskrifter af, hvad der er tilført Valgbøgerne for de københavn-frederiksbergske Storkredse og for Amtskredsene angaaende Folketingsvalgets endelige Opgørelse (F. Sp. 1455). Endvidere 2) den fra Indenrigsministeriet modtagne Oversigt indeholdende de i Medfør af Valglovens §§ 42—45 paa Grundlag af Valgbøgerne udførte Beregninger angaaende Mandaternes (Amts- og Tillægsmandaternes) Fordeling samt 3) en af Indenrigsministeriet i Henhold til Lovens § 50, næstsidste og sidste Stykke, udarbejdet Liste over samtlige Kandidater, der ikke opnaaede Valg. Endelig fremsendtes 4) forskellige gennem Indenrigsministeriet modtagne Valgklager (F. Sp. 1455).

Eneste Behandling af Indstillingen fra Udvalget foretoges $\frac{3}{4}$ 1943 (F. Sp. 1457).

Ordføreren (*Holger Eriksen*) oplyste, at der, sammenlignet med Valget i 1939, var sket en Ændring til det bedre med Hensyn til Valgbøgernes Førelse og Overholdelse af Valglovens Forskrifter angaaende Stemmeoverføring, selv om de Fremskridt, der var gjort, ikke var saa store som ønskeligt. I visse Tilfælde havde man forsømt at lade Afskriften attestere. Det maatte dog betegnes som en af de mindre Fejl. Værre var det, at kun to Trediedele af Valgbestyrelserne havde foretaget en Afstemning mellem de udleverede og senere i Urnerne modtagne Stemmesedler. I mange Tilfælde var de Oplysninger, som Valgbøgerne indeholdt, ufyldstgørende. For Bælum-Kredsens Vedkommende stod der saaledes intet om, at man — som det var meddelt i Pressen — havde anvendt forkert affattede Stemmesedler; dette Tilfælde gav Anledning til at indprente Valgbestyrelsesformændene, at det var dem, der havde Ansvaret for Stemmesedlerne. I øvrigt var det særlig Oplysningerne om kasserede Stemmesedler, som var ufyldstgørende. Omkring en Tiendedel af Valgbøgerne indeholdt saaledes slet intet om Aarsagerne til, at Stemmesedler var blevet kasseret, og andre indeholdt kun mangelfulde Oplysninger herom. Med Hensyn til Stemmeoverføring havde Det statistiske Departement i to Tilfælde konstateret, at der var begaaet Fejl. I det ene Tilfælde havde det ingen praktisk Betydning; i det andet vilde det have faaet Indflydelse paa Stedfortrædernes Rækkefølge, om Fejlen ikke var blevet rettet. Der havde været adskillige andre Tilfælde, hvor man havde Grund til at tro, at Valglovens Regler om Stemmeoverføring ikke var blevet fulgt, men hvor Aarsagen muligvis var, at Amtsvalgbestyrelsen havde kunnet se, at Resultatet vilde blive det samme, enten man fulgte den foreskrevne eller en nemmere Fremgangsmaade. Dette gav Ordføreren Anledning til at pege paa, at Valgloven maaske burde ændres paa dette Punkt, saa at den i saa Henseende kom i Overensstemmelse med den Valglov, der skulde være ført ud i Livet, hvis Grundlovsrevisionen var blevet til Virkelighed.

I det hele havde Udvalget kunnet fastslaa, at de Forhold, som det fandt Anledning til at kritisere, ikke i mindste

Maade havde øvet Indflydelse paa det afsluttende Resultat, saa at den Mandattildeling, der var fremkommet, altsaa helt var i Overensstemmelse med Stemmeafgivningen sammenholdt med Valgloven.

Der var fra internerede i Horserødlejren og Vestre Fængsel indløbet *Klager* over, at de ikke havde haft Løjlighed til at afgive Stemme. Hele dette Forhold med Internering havde imidlertid ikke været forudset i Valgloven, og det var Aarsagen til, at de paagældende var afskaaret fra at stemme.

Dernæst var der en Klage fra Redaktør Jens M. Christiansen, som havde været opstillet i Guldager-Kredsen, Ribe Amt. Han gjorde under Henvisning til Samtaler med Vælgere gældende, at der maatte være afgivet flere personlige Stemmer paa ham, end Optællingen udviste. Udvalget mente imidlertid ikke, der var noget som helst Grundlag for Mistanke om, at Optællingen ikke skulde være foretaget paa fuldt ud korrekt Maade.

Endvidere havde Fru Marie Petersen, Anholtsgade 11, Aarhus, klaget over, at Valgkortet var blevet tilstillet hende saa sent, at hun ikke kunde naa at meddele noget derom til sin Mand, der opholdt sig i Tyskland. Hertil var at sige, at Kommunerne ikke havde nogen Forpligtelse til at udsende Valgkort, og at Forholdene havde medført, at de Kommuner, som gjorde det, i Aar først kunde udsende Valgkortene paa et sent Tidspunkt.

Yderligere var der en Klage fra Lektor Svend Norrild, som oplyste, at der i Lyngby-Kredsen var forekommet det Uheld, at man til Orientering for Vælgerne var kommet til at ophænge en forkert Plakat, nemlig en Plakat, som havde Tilslutning til Kommunalvalgene, og som derfor indeholdt en Bestemmelse om, at for saa vidt man vilde stemme personligt paa en eller anden af de foreslaaede, kunde man skrive hans Navn paa Stemmesedlen. Det var beklageligt, at den Slags Fejltagelser kunde forekomme, men der forelaa Oplysning fra den paagældende Sogneraadsformand om, at denne Plakat hurtigt blev ændret, og det havde vist sig, at der fra Lyngby-Kredsen kun var 3—4 Stemmesedler, der var skrevet Navn paa. Man kunde saaledes regne med, at denne Plakat ikke havde virket vildledende i større Omfang.

Endelig var der, efter at Udvalget havde afsluttet sit

Arbejde, indløbet et Par Klager, som Ordføreren imidlertid mente, at man kunde se bort fra, da de først fremkom, efter at Fristen for Klagers Indsendelse var udløbet.

Efter at Ordføreren havde gjort Indstilling om Godkendelse af Valgene, havde *Frits Clausen* (N. A.) Ordet. Han vilde efter Henstilling fra Formanden »ikke komme nærmere ind paa den uværdige Maade, hvorpaa de demokratiske Partier med deres Presse og Radio har ført deres Valgpropaganda mod Bondepartiet og Nationalsocialisterne«, men han vilde paatale den Maade, hvorpaa Valget rent teknisk var gennemført, først og fremmest den Fremgangsmaade, man havde anvendt for at give de Vælgere Adgang til at stemme, der ikke opholdt sig herhjemme paa selve Valgdagen. Det drejede sig »i første Linie om dem, der har staaet aktivt Vagt for Danmark mod den bolsjevikiske Fare, og dernæst om dem, som Demokratiet ikke har kunnet eller villet skaffe Eksistensmuligheder herhjemme, og som saa foretrak Arbejde i det fremmede fremfor social Understøttelse«. Efter nærmere at have begrundet dette protesterede Taleren til Slut mod »den oplagte Overtrædelse af Valglovens § 94, Stk. 3, der fandt Udtryk ved, at man de fleste Valgsteder uddelte Mærkater, der skulde vise, at vedkommende havde stemt, hvorved der kunde føres systematisk Kontrol med, hvem der havde afgivet sin Stemme. Det gør ikke den begaaede Lovovertrædelse mere lovlig herhjemme, at Professor Hal Koch har hentet Ideen fra en autoritetsstyret Stat«.

Udvalgets Indstilling om Godkendelse af de 148 Mandater, som Folketingsvalget den 23. Marts 1943 drejede sig om (samtlige Mandater med Undtagelse af det færøske), vedtoges enstemmigt med 125 Stemmer (F. Sp. 1466).

B. Landstinget.

Samlingens 1. Afdeling.

1. Efter at 1. landstingsvalgte Medlem, fhv. Formand for Landstinget C. F. Sørensen, havde nedlagt sit Mandat fra den 5. Oktober 1942, indtraadte 7. Medlem for 6. Kreds, Husejer Kr. Johansen, der ved Valget af landstingsvalgte Medlemmer og disses Stedfortrædere den 11. Marts 1939 var

valgt til 1. Stedfortræder for C. F. Sørensen, som tingvalgt Medlem af Tinget (L. Sp. 2).

Indstilling om Godkendelse af Husejer Kr. Johansen som tingvalgt Medlem af Tinget vedtoges $\frac{8}{10}$ 1942 (L. Sp. 9).

2. Efter at Husejer Kr. Johansen var blevet tingvalgt Medlem, indtraadte Redaktør Th. Wittrup, Kjellerup, der i Valgbogen stod opført som Stedfortræder for Kr. Johansen, som 7. Medlem for 6. Kreds (L. Sp. 2).

Indstilling om Godkendelse af Redaktør Th. Wittrup som Medlem af Tinget vedtoges $\frac{8}{10}$ 1942 (L. Sp. 10).

3. Efter at 9. Medlem for 6. Kreds, Redaktør N. P. Josiassen, var afgaaet ved Døden den 14. December 1942, indtraadte Karetmager N. P. Nielsen, Mejlby pr. Hjortshøj, der i Valgbogen stod opført som 1. Stedfortræder for den afdøde, som 9. Medlem for 6. Kreds (L. Sp. 284 og 333).

Indstilling om Godkendelse af Karetmager N. P. Nielsen som Medlem af Tinget vedtoges $\frac{21}{1}$ 1943 (L. Sp. 342).

4. Efter at 5. Medlem for 1. Kreds, Forretningsfører V. S. Petersen, var afgaaet ved Døden den 29. Januar 1943, indtraadte Typograf Otto Wiinblad, København, der i Valgbogen stod opført som Stedfortræder for den afdøde (næst efter Driftsleder Victor Fornæs, der i Forvejen var indtraadt i Tinget), som 5. Medlem for 1. Kreds (L. Sp. 366).

Indstilling om Godkendelse af Typograf Otto Wiinblad som Medlem af Tinget vedtoges $\frac{17}{2}$ 1943 (L. Sp. 384).

5. Efter at 15. Medlem for 5. Kreds, Gaardejer Jens Rahbek, var afgaaet ved Døden den 27. Marts 1943, indtraadte Gaardejer Jørgen Bjerg, Aagaard, der i Valgbogen stod opført som 1. Stedfortræder for den afdøde, som 15. Medlem for 5. Kreds (L. Sp. 736).

Indstilling om Godkendelse af Gaardejer Jørgen Bjerg som Medlem af Tinget vedtoges $\frac{10}{4}$ 1943 (L. Sp. 739).

6. Efter at 1. Medlem for 1. Kreds, Minister for Handel, Industri og Søfart Halfdan Hendriksen, den 2. April 1943 havde nedlagt sit Mandat som Følge af, at han var valgt til

Medlem af Folketinget, indtraadte Skoleinspektør, Dr. phil. Elster Bonnichsen, der i Valgbogen stod opført som 1. Stedfortræder, som Medlem af Tinget (L. Sp. 737).

Indstilling om Godkendelse af Skoleinspektør, Dr. phil. Elster Bonnichsen som Medlem af Tinget vedtoges ¹⁰/₄ 1943 (L. Sp. 740).

Samlingens 2. Afdeling.

Ved Prøvelsen af Valgene til Landstinget i 2., 3. og 5. Landstingskreds (L. Sp. 752) vedtoges det enstemmigt med 59 Stemmer at godkende samtlige Valg. Der var ikke indkommet Klager over Valgene.

IV. Valg til Kommissioner og Hverv.

Samlingens 1. Afdeling.

1. Valg af 16 Medlemmer og Suppleanter for disse til det udenrigspolitiske Nævn (nedsat i Henhold til § 1 i Lov Nr. 137 af 13. April 1923).

Valget foretoges af det staaende Fællesudvalg, valgt i Henhold til Folketingets Forretningsordens § 7, 2. Stykke, og Landstingets Forretningsordens § 9, 2. Stykke (se Side 39 og 41).

Til Medlemmer valgtes (²²/₁₀ 1942): 1. Folketingsmand Hans Rasmussen med Suppleant Folketingsmand Ludvig Christensen, 2. Folketingsmand Rasmus Hansen med Suppleant Folketingsmand Bomholt, 3. Folketingsmand J. P. Nielsen med Suppleant Folketingsmand P. Mortensen, 4. Folketingsmand H. P. Hansen (Sorø A.) med Suppleant Folketingsmand Gustav Pedersen, 5. Folketingsmand Fr. Andersen med Suppleant Folketingsmand Smørum, 6. Landstingsmand Jørgen Møller med Suppleant Landstingsmand C. E. Christiansen, 7. Landstingsmand Ch. Petersen med Suppleant Landstingsmand Josef Andersson, 8. Landstingsmand Steincke med Suppleant Landstingsmand Fløtkjær, 9. Folketingsmand P. Munch med Suppleant Landstingsmand Lan-

nung, 10. Folketingsmand A. M. Hansen med Suppleant Folketingsmand N. P. Andreasen, 11. Folketingsmand Himmelstrup med Suppleant Folketingsmand Vagn Bro, 12. Folketingsmand Christiani med Suppleant Folketingsmand Jørgen Gram, 13. Landstingsmand Hauch med Suppleant Landstingsmand Stensballe, 14. Landstingsmand Jepsen Christensen med Suppleant Landstingsmand Rytter, 15. Folketingsmand Ole Bjørn Kraft med Suppleant Landstingsmand Axel B. Lange, 16. Folketingsmand A. Svensson med Suppleant Folketingsmand Henning Hasle. (F. Sp. 24 og 102, L. Sp. 8 og 94).

2. Valg af 1 Medlem af Dansk-Islandsk Nævns danske Afdeling for Tiden indtil 30. November 1942.

Valget foretoges af det under Nr. 1 nævnte Fællesudvalg.

Valgt blev ($^{22}/_{10}$ 1942): Folketingsmand, Statsrevisor J. S. Vanggaard i Stedet for afdøde Folketingsmand, Dr. phil. O. Krag. (F. Sp. 5 og 102, L. Sp. 3 og 95).

3. Valg af 1 Medlem til den i § 2 i Lov Nr. 555 af 4. Oktober 1919 om Oprettelse af Rask-Ørsted-Fondet nævnte Komité for Tiden indtil 31. Oktober 1943.

Valget foretoges af det under Nr. 1 nævnte Fællesudvalg.

Valgt blev ($^{22}/_{10}$ 1942): Landstingsmand, Byretspræsident Rytter i Stedet for afdøde Folketingsmand, Dr. phil. O. Krag. (F. Sp. 5 og 102, L. Sp. 2 og 95).

4. Valg af 1 Medlem til Kongeriget Danmarks Hypotekbanks Tilsynsraad for Tiden indtil 31. December 1942.

Valget foretoges af det under Nr. 1 nævnte Fællesudvalg.

Valgt blev ($^{22}/_{10}$ 1942): Folketingsmand Ejnar Kjær i Stedet for afdøde fhv. Folketingsmand J. C. A. Larsen. (F. Sp. 80 og 102, L. Sp. 58 og 95).

5. Valg af 2 Medlemmer til Jernbaneraadet (i Henhold til § 9 i Lov Nr. 40 af 25. Februar 1925) for Tiden indtil 28. Juli 1945.

Valget foretoges af det under Nr. 1 nævnte Fællesudvalg.

Valgt blev (¹⁹/₁₁ 1942): Folketingsmændene Edvard Sørensen og Julin i Stedet for henholdsvis afdøde fhv. Folketingsmand J. C. A. Larsen og Trafikminister N. Elgaard. (F. Sp. 80, 176 og 234, L. Sp. 58, 180 og 198).

6. Valg af 4 Medlemmer til Kongeriget Danmarks Hypotekbanks Tilsynsraad for Tiden fra 1. Januar 1943 til 31. December 1948.

Valget foretoges af det under Nr. 1 nævnte Fællesudvalg.

Valgt blev (¹⁹/₁₁ 1942): Landstingsmand Stumph, Folketingsmand Ejnar Kjær, Landstingsmand Malchau og Folketingsmand N. P. Andreasen. (F. Sp. 167 og 234, L. Sp. 169 og 198).

7. Valg af 9 Medlemmer til det i § 2, Stk. 6, i Lov Nr. 349 af 22. August 1941 om Forbud mod kommunistiske Foreninger og mod kommunistisk Virksomhed nævnte Udvalg.

Valget foretoges af det under Nr. 1 nævnte Fællesudvalg.

Valgt blev (¹⁹/₁₁ 1942): Landstingsmand Steincke, Folketingsmand Chr. Christiansen, Folketingsmand Rager, Landstingsmedlem Anna Westergaard, Folketingsmand Vagn Bro, Landstingsmand Elmquist, Folketingsmand Ole Bjørn Kraft, Folketingsmand Kristen Amby og Folketingsmand Oluf Pedersen. (F. Sp. 166 og 235, L. Sp. 169 og 198).

8. Valg af 16 Medlemmer til det i § 6, Stk. 2 og Stk. 3, i Lov Nr. 168 af 20. Maj 1933 om Folkeforsikring med senere Ændringer omhandlede Udvalg.

Valget foretoges af det under Nr. 1 nævnte Fællesudvalg.

Valgt blev (¹⁹/₁₁ 1942): 1. Folketingsmand Holger Larsen (Vejle Amt), 2. Folketingsmand Villumsen, 3. Folketingsmand A. C. Mortensen, 4. Medlem af Folketinget Fru Nina Andersen, 5. Folketingsmand P. Mortensen, 6. Landstingsmand A. P. Hansen, 7. Landstingsmand V. S. Petersen, 8. Landstingsmand Officersen, 9. Landstingsmand Petersen (Røjle), 10. Landstingsmand J. P. Bækgaard, 11. Landstingsmand Karl Pedersen, 12. Folketingsmand S. P. Larsen, 13. Folketingsmand Vanggaard, 14. Folketingsmand Victor Larsen, 15. Landstingsmand Jørgen Jørgensen og 16. Medlem

af Landstinget Fru Lisbet Hindsgaul. (F. Sp. 167 og 235, L. Sp. 170 og 198).

9. Valg af 1 Medlem til det i § 1 i Lov Nr. 158 af 30. Marts 1942 om Revisionsordning ved Kongeriget Danmarks Hypotekbank m. v. nævnte Revisionsraad i Tiden indtil 31. Marts 1945.

Valget foretoges af det under Nr. 1 nævnte Fællesudvalg.

Valgt blev ($\frac{3}{12}$ 1942): Folketingsmand Arnth Jensen i Stedet for Trafikminister N. Elgaard. (F. Sp. 234 og 338, L. Sp. 198 og 225).

10. Valg af 4 Medlemmer til Dansk-Islandsk Nævns danske Afdeling for Tidsrummet fra 1. December 1942 til 30. November 1950.

Valget foretoges af det under Nr. 1 nævnte Fællesudvalg.

Valgt blev ($\frac{16}{12}$ 1942): Folketingsmand Hedtoft-Hansen, Folketingsmand Vanggaard, Minister for Handel, Industri og Søfart Halfdan Hendriksen og Professor Erik Arup. (F. Sp. 377 og 712, L. Sp. 240 og 310).

11. Valg af 8 Medlemmer til at indtræde i en Kommission til Udarbejdelse af et Forslag til Revision af Lov Nr. 98 af 31. Marts 1931 om Statens Tjenestemænd m. fl. Lønningslove.

Valget foretoges af det under Nr. 1 nævnte Fællesudvalg.

Valgt blev ($\frac{25}{2}$ 1943): 1. Folketingsmand Holger Eriksen, 2. Landstingsmand Alfred Kristensen, 3. Folketingsmand Søren P. Larsen, 4. Landstingsmand S. Rytter, 5. Folketingsmand C. A. S. Westermann, 6. Landstingsmand O. H. Malchau, 7. Folketingsmand A. M. Hansen og 8. Medlem af Landstinget Anna Westergaard. (F. Sp. 1026 og 1141, L. Sp. 382 og 414).

12. Valg af 1 Medlem og 1 Suppleant til Grønlandsudvalget (i Henhold til § 7 i Lov Nr. 134 af 18. April 1925).

Valget foretoges af det under Nr. 1 nævnte Fællesudvalg.

Valgt blev ($\frac{25}{2}$ 1943): Folketingsmand Kristian Nygaard i Stedet for afdøde fhv. Kirkeminister Th. Povlsen.

Til Suppleant for Folketingsmand Kristian Nygaard valgtes Landstingsmand Lannung. (F. Sp. 1025 og 1142, L. Sp. 381 og 414).

13. Valg af 1 Medlem til Jordlovsudvalget for Tiden indtil 10. November 1946.

Valget foretoges af det under Nr. 1 nævnte Fællesudvalg.

Valgt blev ($2\frac{1}{2}$ 1943): Folketingsmand, fhv. Kirkeminister V. Fibiger i Stedet for afdøde Forpagter J. Ulrich. (F. Sp. 1025 og 1142, L. Sp. 381 og 415).

Samlingens 2. Afdeling.

1. Valg af 13 Medlemmer til Rigsretten.

Af *Landstinget* valgtes ($2\frac{3}{4}$ 1943): Ingeborg Hansen, Ch. Petersen, Jepsen Christensen, H. P. Johansen, Stein, A. P. Hansen, Rytter, Lannung, Steincke, Lisbet Hindsgaul, Martin Sørensen (Peterslund), S. C. Nørgaard og Chr. J. Hansen. (L. Sp. 775).

2. Valg af 9 Medlemmer til det i § 2, Stk. 6, i Lov Nr. 349 af 22. August 1941 om Forbud mod kommunistiske Foreninger og mod kommunistisk Virksomhed nævnte Udvalg.

Valget foretoges af det staaende Fællesudvalg, valgt i Henhold til Folketingets Forretningsordens § 7, Stk. 2, og Landstingets Forretningsorden § 9, Stk. 2 (se Side 40 og 43).

Valgt blev ($2\frac{3}{4}$ 1943): 1. Landstingsmand Steincke, 2. Folketingsmand Chr. Christiansen, 3. Folketingsmand Rager, 4. Landstingsmedlem Anna Westergaard, 5. Folketingsmand Vagn Bro, 6. Landstingsmand Elmquist, 7. Folketingsmand Ole Bjørn Kraft, 8. Folketingsmand Kristen Amby og 9. Folketingsmand Chr. Norlev. (F. Sp. 1512 og 1540, L. Sp. 769 og 777).

3. Valg af 1 Medlem til Repræsentantskabet for Danmarks Nationalbank for Tiden indtil 31. Marts 1946.

Valget foretoges af det under Nr. 2 nævnte Fællesudvalg.

Valgt blev ($1\frac{2}{5}$ 1943): Folketingsmand V. Buhl i Stedet for fhv. Folketingsmand J. P. Nielsen (F. Sp. 1540 og 1549, L. Sp. 777 og 778).

4. Valg af 6 Medlemmer og 6 Stedfortrædere til de i § 1 i Lovbekendtgørelse af 12. April 1935 om Brug af Huse paa Landet, jfr. Lov af 13. Marts 1943 om Tillæg til Lov om Brug af Huse paa Landet, nævnte Kommissioner for Tiden 1. April 1943—31. Marts 1947.

Valget foretoges af det under Nr. 2 nævnte Fællesudvalg.

Valgt blev ($\frac{13}{5}$ 1943): For Sjælland og Lolland-Falsters Stifter: 1. Husmand Søren Hansen, Stolpehusene, med Stedfortræder Husmand Holger Sørensen, Kallerup pr. Kalundborg, 2. Husmand Niels Nielsen, Ramløse pr. Helsing, med Stedfortræder Husmand Ejnar Hansen, Skafte-rup pr. Sandved. — For Fyns Stift: 3. Landstingsmand P. C. Petersen med Stedfortræder Sogneraadsformand Jacob Hansen, Dalum pr. Hjallese, 4. Proprietær Marius Madsen, Hunslev Skovgaard pr. Kjølstруп, med Stedfortræder fhv. Folketingsmand A. C. D. Petersen. — For Jylland: 5. Fhv. Landstingsmand Rasmus Nielsen, Lillering, med Stedfor-træder fhv. Folketingsmand O. Thorhauge, og 6. Gaardejer Bjerre Jensen, Gudum pr. Lemvig, med Stedfortræder Gaard-ejer Georg Mikkelsen, Sinding pr. Skægkær. (F. Sp. 1470 og 1593, L. Sp. 738 og 784).

5. Valg af 1 Medlem til Arbejdsnævnets Afdeling angaaende Arbejdsløshedsforsikringen (oprettet i Henhold til § 35 i Lov af 14. April 1937 med senere Ændringer) **for Tiden indtil 6. Maj 1944.**

Valget foretoges af det under Nr. 2 nævnte Fællesudvalg.

Valgt blev ($\frac{13}{5}$ 1943): Landstingsmand Nielsen-Man i Stedet for afdøde Landstingsmand Rahbek. (F. Sp. 1470 og 1593, L. Sp. 738 og 784).

6. Valg af 2 Medlemmer til Tilsynsraadet for Statens Sindssygehospitaler (oprettet i Henhold til § 7 i Lov Nr. 262 af 6. Maj 1921 om Overbestyrelsen for Statens Sindssygehospitaler) **for Tiden indtil 31. December 1944.**

Valget foretoges af det under Nr. 2 nævnte Fællesudvalg.

Valgt blev ($\frac{13}{5}$ 1943): Medlem af Landstinget Fru Lisbet Hindsgaul og Landstingsmand S. C. Nørgaard i Stedet for fhv. Folketingsmand A. C. D. Petersen og fhv. Folketingsmand Julin. (F. Sp. 1490 og 1593, L. Sp. 751 og 784).

7. Valg af 16 Medlemmer og Suppleanter for disse til det udenrigspolitiske Nævn (nedsat i Henhold til § 1 i Lov Nr. 137 af 13. April 1923).

Valget foretoges af det under Nr. 2 nævnte Fællesudvalg.

Valgt blev ($\frac{13}{5}$ 1943): 1. Folketingsmand Hans Rasmussen med Suppleant Folketingsmand Ludvig Christensen, 2. Folketingsmand Rasmus Hansen med Suppleant Folketingsmand Bomholt, 3. Folketingsmand Alsing Andersen med Suppleant Folketingsmand P. Mortensen, 4. Folketingsmand H. P. Hansen (Sorø A.) med Suppleant Folketingsmand Gustav Pedersen, 5. Folketingsmand Fr. Andersen med Suppleant Folketingsmand Smørum, 6. Landstingsmand Jørgen Møller med Suppleant Landstingsmand C. E. Christiansen, 7. Landstingsmand Ch. Petersen med Suppleant Landstingsmand Josef Andersson, 8. Landstingsmand Steincke med Suppleant Landstingsmand Fløtkjær, 9. Folketingsmand P. Munch med Suppleant Landstingsmand Lannung, 10. Folketingsmand A. M. Hansen med Suppleant Folketingsmand N. P. Andreasen, 11. Folketingsmand Himmelstrup med Suppleant Folketingsmand Vagn Bro, 12. Landstingsmand Hauch med Suppleant Folketingsmand Jørgen Gram, 13. Landstingsmand Jepsen Christensen med Suppleant Landstingsmand Rytter, 14. Folketingsmand Ole Bjørn Kraft med Suppleant Folketingsmand Henning Hasle, 15. Folketingsmand A. Svensson med Suppleant Landstingsmand Schaumann og 16. Landstingsmand Stein med Suppleant Folketingsmand Fibiger. (F. Sp. 1512 og 1593, L. Sp. 769 og 785).

8. Valg af 8 Medlemmer og Stedfortrædere for disse til Grønlandsudvalget (nedsat i Henhold til § 7 i Lov Nr. 134 af 18. April 1925 om Grønlands Styrelse).

Valget foretoges af det under Nr. 2 nævnte Fællesudvalg.

Valgt blev ($\frac{13}{5}$ 1943): 1. Folketingsmand Hans Rasmussen med Stedfortræder Landstingsmand Stumph, 2. Folke-

tingsmand Hauberg med Stedfortræder Folketingsmand Bomholt, 3. Fhv. Folketingsmand Vanggaard med Stedfortræder Folketingsmand Jensen-Broby, 4. Landstingsmand Stegger Nielsen med Stedfortræder Landstingsmand S. C. Nørgaard, 5. Folketingsmand Westermann med Stedfortræder, Landstingsmedlem Fru Lisbet Hindsgaul, 6. Fhv. Landstingsmand, Professor Ellinger med Stedfortræder fhv. Folketingsmand Grønning, 7. Folketingsmand Nygaard med Stedfortræder Landstingsmand Lannung og 8. Folketingsmand Steen med Stedfortræder Landstingsmand Petersen (Røjle). (F. Sp. 1511 og 1594, L. Sp. 769 og 785).

9. Valg af 4 Medlemmer til det i § 2 i Lov af 19. Februar 1932 om Efterforskning og Indvinding af Raastoffer i Danmarks Undergrund nævnte Udvalg.

Valget foretoges af det under Nr. 2 nævnte Fællesudvalg.

Valgt blev ($13/5$ 1943): Folketingsmand Bomholt, Folketingsmand Boeck-Hansen, Folketingsmand Einar Simonsen og Folketingsmand Clausager. (F. Sp. 1540 og 1594, L. Sp. 777 og 786).

10. Valg af 1 Medlem til Overbevillingsnævnet (nedsat i Henhold til § 21 i Lov Nr. 129 af 15. Marts 1939) for Tiden indtil 31. December 1943.

Valget foretoges af det under Nr. 2 nævnte Fællesudvalg.

Valgt blev ($13/5$ 1943): Folketingsmand Johannes Hansen i Stedet for afdøde fhv. Landstingsmand C. F. Sørensen. (F. Sp. 1540 og 1595, L. Sp. 777 og 786).

V. Andragender.

Til Folketingets Udvalg for Andragender henvistes et Andragende fra Dansk Skuespillerforbund om Ændringer i Lovgivningen om Teatervirksomhed.

Udvalget gjorde ikke Indstilling.

Sagregister.

	Side
Aftenskoler, se Sønderjyske Landsdele.	
Alders- og Invalidereventydere, de personlige Tillæg til, Lovændring	347
Aldersrentenydere, Huslejetilskud til, se Folkeforsikring.	
Amtsraadsvalg, se Kommunale Valg.	
Andragender	507
Arbejde for udenlandsk Regning, Pris- og Lønkontrol med, Lov	335
Arbejderboliger paa Landet, Opførelse af, Lovændring.	210
Arbejdsfordeling, Forlængelse af Loven om, Lov	331
Arbejdsforhold, Forlængelse af Loven om, Lov	329
Arbejdsløshedsforsikrede, Brændselhjælp til, Lov	328
Arbejdsløhedskasser, Forhøjelse af Dagpengenes Maks- imumsbeløb og af Børnetillæg, Lov	325
— , Frikontingenter i, Lov	323
--- , Tillæg til Loven om Dagpengenes Maksimumsbeløb og om Børne- tillæg, Lov	324
Arbejdsministeriet, Oprettelse af Stillinger i, Lov	189
Arveafgift, midlertidig, Lovforlængelse	167
Attentater, Hærværksforsøg og Brandstiftelser, Fore- spørgsel	494
Bankloven , midlertidigt Tillæg til, Lov	367
Beboelseslejligheder, Forbud mod Sammenlægning af, Lov	240

	Side
Befalingsmænd i udenlandsk Krigstjeneste, Forespørgsel	493
Bemyndigelseslov	399
Bemyndigelsesloven, Ophævelse af, privat Forslag	486
Benzinafgiften, midlertidig Forhøjelse af, Lovforlængelse	163
Beskæftigelsesfremmende Foranstaltninger, Tilvejebringelse af Midler til, Lovforlængelse	117
Brændselshjælp, se Arbejdsløshedsforsikrede.	
Brændselmateriale, Fremskaffelse af indenlandsk, Lovforlængelse	220
Bunden Opsparing, se Krigskonjunkturskat og bunden Opsparing.	
Byggeri, Støtte til, Lovændring	233
— , — , —	235
Bygningsstandsættelser, Støtte til, Lov	228
Bygningskrigsforsikring, se Krigsforsikring af Bygninger.	
Børnedødeligheden, Bekæmpelse af, Lov	312
Børnefradrag, se Fælleskommunal Udligningsfond, Kommuneskat og Københavns Kommuneskat.	
Børnetillæg i Arbejdsløhedskasser, se Arbejdsløhedskasser.	
Børsskatten, Lovforlængelse	161
Dagpengenes Maksimumsbeløb i Arbejdsløhedskasser, se Arbejdsløhedskasser.	
Detektivvirksomhed, se Juridisk Bistand m. v.	
Difterivaccination, se Smitsomme Sygdommes Udbredelse.	
Ejendomsskyld til Staten af nyopførte Bygninger, Fritagelse for, Lovforlængelse	176
Ejendomsskyldvurdering, Udskydelse af den 9. almindelige, Lovforlængelse	178

	Side
Ekspropriationer, Bemyndigelse til, Lov	397
Erhvervsvirksomheder, se Sikkerhedsforanstaltninger inden for Erhvervsvirksomheder m. m.	
Erhvervsøkonomiske Foranstaltninger, Vareforsyning m. v., Lovændring	362
Fast Ejendom, Erhvervelse af, Lov	268
Finanslov for 1943—44	70
Fisk, Tillæg til Loven om Ind- og Udførsel af, Lov..	225
Fiskerfartøjer, Støtte til Nybygning af, Lovforlængelse	222
Fiskeribanken, se Kreditinstitut for Fiskerierhvervet.	
Fiskerierhvervet, Foranstaltninger til Støtte for, Lovforlængelse	220
Fiskerilove, Tillæg til Loven om midlertidige Ændringer i de gældende (Muslingefiskeri), Lov	222
Folkebespisning, Ændring i den midlertidige Lov om, Lovforlængelse	306
Folkeforsikring, Ændring i Loven om (Huslejetilskud til Aldersrentenydere), Lovforlængelse	351
Folkeskoleloven, se Skolebyggeri.	
Forbrugsafgifter, midlertidige, Lovændring	150
— , se Toldafgifter og Toldbestemmelser.	
Forbrugsafgifterne, midlertidige Ændringer i, Lov	154
Fordeling og Regulering af Arbejde, se Arbejdsfordeling.	
Forlystelsesafgiften, Lovændring	164
Forskningsraad, Oprettelse af et teknisk-videnskabeligt, se Teknisk-videnskabeligt Forskningsraad.	
Forsorgsloven, Fastsættelse af Normalbidrag, omhandlede i, se Normalbidrag.	
Fragtnævn, se Skibsfarten.	
Frihavns-Aktieselskabet, Opgørelsen over dets Anlægsudgifter i 1942, Beslutning	489

Frikontingenter, se Arbejdsløhedskasser.	
Frø, Laan til Anskaffelse af, se Høstpanteret.	
Funktionærloven, midlertidige Ændringer i, Lovforlængelse	340
Fælleskommunal Udligningsfond, Ændring i Loven om (Børnefradrag), Lov	289
Fællesmærker, Loven om, se Patentloven m. fl. Love.	
Færøerne, Fiskerinævn for, Lovforlængelse	227
— , Ændring af Revisionsbestemmelsen i Loven om personlig Skat til Amtskommunen, Lov..	322
— , Ændring i Loven om Forbud mod at drive Erhverv med berusende Drikke, Lovforlængelse	396
Grundstigningsskyld, Ændring af Revisionsbestemmelsen i Loven om, Lovforlængelse	180
Gælds begrænsningsloven, Forlængelse af, Lov	277
— , — , Lovændring .	278
Gældsbreve, midlertidig Ændring i Loven om, Lov... .	417
Halvkronestykker, Indkaldelse af, Lov	177
Havregryn, Mangel paa, Forespørgsel	494
Hedegaardsmarken, se Ringkøbing Købstads Landdistrikt.	
Huse paa Landet, Brug af, Lovændring	202
Husmandsbrug, Oprettelse af, se Mindre Landbrug.	
Hvedeafgift til Nedbringelse af Rugbrødsprisen, Lovforlængelse	199
Hypotekbankens Regnskab for 1941—42, Beslutning..	487
Hærens og Søværnets Ordning, Fravigelse af Bestemmelser i Lovene om, Lovforlængelse	426
Høstpanteret, Lov	198

Indbo, privat, se Krigsforsikring af privat Indbo.	
Indfødsrets Meddelelse, Lov	316
Indkomst- og Formueskat, midlertidige Ændringer i Reglerne om Paaligning af, Lovændring	121
Indkomst- og Formueskatten for 1943—44, Udskrivning af, Lovforlængelse	118
Indkvartering, se Skydevaaben og Motorkøretøjer samt Indkvartering.	
Indlaan i Banker og Sparekasser, Udbetaling af, Lovforlængelse	367
Inkassovirksomhed, se Juridisk Bistand m. v.	
Invalidere, de personlige Tillæg til, se Alders- og Invalidere.	
Juridisk Bistand m. v., Ydelse af, Lov	406
Klasselotteriet, Afgifter af Gevinster i, Lov	164
Kommunale Arbejder, Tilskud fra den fælleskommunale Udligningsfond til visse, Lovforlængelse	339
Kommunale Valg, Udskydelse af de, Lov	301
— — , Ændring af Loven om Udskydelse af de, Lov	303
Kommunerne, ekstraordinært Statstilskud til, Lov	287
Kommuneskat, Ændring i Loven om personlig (Børnefradrag), Lov	290
Konvertering, se Kreditforeningslaan.	
Kornordning for 1943—44, Lov	194
Kortfristede Prioritetslaan, Laanefond for, Regeringsforslag	433
Kortfristede Prioritetslaan, Ændring i Lovgivningen om, Lovforlængelse	281
Kortfristede Prioritetslaan, Ændring i Lovgivningen om, Lovforlængelse	283

	Side
Kreditforeningslaan, Konvertering af, Lovforlængelse ..	284
Kreditinstitut for Fiskerierhvervet, Tilføjelse til Loven $\frac{1}{2}$ om Oprettelse af et, Lov	224
Krigsforsikring af Bygninger, Ændring af Loven om, Lov	313
— - Landbrugets Løsøre, Lovændring	385
— - Løsøre, Lovændring	381
— - privat Indbo, Lovændring	382
Krigsinvalideforsørgelseslov, se Sønderjyske Krigsinvalideforsørgelseslov.	
Krigskonjunkturskat og bunden Opsparing, Lov	127
Krigsulykkesforsikring, Tilføjelser til Loven om, Lovændring	378
Kunstgødning, Laan til Anskaffelse af, se Høstpanteret.	
Kvægtuberkulose, Bekæmpelse af, Lovændring	214
— , — - , Lovforlængelse	215
Københavns Kommuneskat, Ændring i Loven om (Børnefradrag m. v.), Lov	294
Landarbejderboliger, Opførelse af, se Arbejderboliger paa Landet.	
Landbrugets Gæld, Foranstaltninger vedrørende, Lovforlængelse	201
— Løsøre, se Krigsforsikring af Landbrugets Løsøre.	
Lejeloven, Ændringer i og Tilføjelser til, Lovændring.	243
Levertranpræparat, Hjælp til Indkøb af, Lov	355
Levnedsmidler, Hjælp til trængende til Indkøb af, Lovforlængelse	353
— , Kontrol med, Regeringsforslag	437
Limfjordstangerne, Sikring af, Regeringsforslag	471
Lodsvæsenet, midlertidige Foranstaltninger vedrørende, Lovforlængelse	427

Lotterigevinster, Beskatningen af, se Indkomst- og Formueskat samt Klasselotteriet.	
Luftværnslovgivningen, Forlængelse af, Lov	319
Læggekartofler, Laan til Anskaffelse af, se Høstpanteret.	
Lønkontrol, se Arbejder for udenlandsk Regning.	
Lønregulering, Lovforlængelse	106
Løsøre, se Krigsforsikring af Landbrugets Løsøre og Krigsforsikring af Løsøre.	
Merindkomstskat af Aktieselskaber og kooperative Virksomheder, se Krigskonjunkturskat og bunden Opsparing.	
Mindre Landbrug, Oprettelse af, Lovændring	205
Ministre, Fastsættelse af Ventepenge for, Beslutning . .	491
— , Hverv der bevares af	492
Motorafgiftsloven, midlertidigt Tillæg til, Lovforlængelse	396
— , Ændring af, Regeringsforslag	451
Motorkøretøjer, Omsætningsafgift af, Lovforlængelse . .	168
— , se Skydevaaben og Motorkøretøjer samt Indkvartering.	
Muldvarpe, Bekæmpelse af, Lov	216
Muslingefiskeri, se Fiskerilove.	
Mønstre, Loven om, se Patentloven m. fl. Love.	
Naturfredning, Tillæg til Lov om, Regeringsforslag . .	428
Nibe Retskreds, Genoprettelse af, Lov	419
Normalbidrag, de i Forsorgsloven omhandlede, Lov . . .	345
Normeringslov for 1943—44	107
Offentlige Arbejder, Formidling af Arbejdskraft til, Lov	332
Overarbejde, Forbud mod, Lovforlængelse	331

	Side
Patentloven, Ændring i, Lov	395
— m. fl. Love, Ændringer i, Lovforlængelse .	394
Prioritetslaan, se Kortfristede Prioritetslaan.	
Prisloven, Lovændring	357
R egulering af Arbejde, se Arbejdsfordeling.	
Regulering af Lønninger, se Lønregulering.	
Reguleringstillæg, Lov	183
— , —	185
Rigsdagsdiæter, se Valgloven.	
Rigsdagsvalgene, se Valgloven.	
Ringkøbing Købstads Landdistrikt, dets Indlemmelse i Velling Sognekommune, Lov	320
Ro, Orden og Sikkerhed, Opretholdelse af, se Bemyn- digelseslov.	
Rugbrødsprisen, Nedbringelse af, se Hvedeafgift.	
S aasæd, Laan til Anskaffelse af, se Høstpanteret.	
Sabotage, se Attentater og Sikkerhedsforanstaltninger inden for Erhvervsvirksomheder.	
Separerede, Beskatning af Underholdsbidrag til, se Ind- komst- og Formueskat.	
Sikkerhedsforanstaltninger inden for Erhvervsvirksom- heder m. m., Lov	403
Skibe, Istandsættelsesarbejder m. v. vedrørende, Lov- ændring	392
Skibes Forsikring mod Krigsfare, se Søkrigsforsikring.	
Skibsfarten, ekstraordinære Foranstaltninger vedrørende (Fragtnævn), Lovændring	389
Skolebespisning, midlertidig Udvidelse af den offentlige, Lov	356
Skolebyggeri, Udskydelse af Tidsfrist vedrørende, Lov.	422

	Side
Skolelæger, Regeringsforslag	479
Skydevaaben og Motorkøretøjer samt Indkvartering, Lov	411
Slesvigske Parti, Forespørgsel vedrørende	493
Smitsomme Sygdommes Udbredelse, Tillæg til Loven om (Vaccination mod Difteri), Lov	307
Smørordning, Lovforlængelse	191
Snekastningsloven, Ændring af, Regeringsforslag	463
Sommertid, se Tidsregning.	
Sparekasseloven, midlertidigt Tillæg til, Lov	373
Spiritusbeskatningen, Forhøjelse af, se Forbrugsafgifterne.	
Spiritus til Fremstilling af Haarsprit m. v., Beskatningen af, se Forbrugsafgifter.	
Statens Regnskabsvæsen og Revision, Ændringer i Loven om, Lov	181
Statslaan, Optagelse af, Lov	111
Statsobligationer, Udstedelse af, Lov	114
Statsregnskabet for 1940—41, Beslutning	487
Sukkerordning, Lovforlængelse	365
Sygelighed og Dødelighed blandt Børn, Bekæmpelse af, se Børnedødeligheden.	
Søkrigsforsikring, Tillæg til Loven om Skibes Forsikring mod Krigsfare, Lovændring	387
Sønderjyllands Kreditforening, Statsgaranti for dens Kasseobligationer af 9. Serie, Lov	285
Sønderjyske erhvervsdrivende, Laan til, Lovforlængelse	190
— Krigsinvalideforsørgelseslov, Ændringer i den, Lov	349
— Landsdele, Særregler for Aftenskoler og Ungdomsskoler i de, Lov	424
Søværnets Ordning, Fravigelse af Bestemmelser i Loven om, se Hærens og Søværnets Ordning.	

Teknisk-videnskabeligt Forskningsraad, Oprettelse af et, Regeringsforslag	430
Thomsen, Jens, Samtykke til Tiltale mod Folketingsmand	489
— , Valdemar, Samtykke til Tiltale mod Folketingsmand	491
Tidsregning, Anvendelse af en særlig, Lov	105
Tillægsbevillingslov for 1942—43	96
Tillægsindkomstskat af Foreninger, Stiftelser m. v., se Krigskonjunkturskat og bunden Opsparing.	
Tjenestemandsløven, Ændringer i, se Reguleringstillæg.	
Tobaksbeskatningen, Forhøjelse af, se Forbrugsafgifterne.	
Toldafgifter, midlertidige, Lovændring	159
Toldbestemmelser, midlertidige, Lov	159
Tuberkulose hos Kvæg m. v., se Kvægtuberkulose.	
Tørkeramte Landmænd, Laan til, Lovforlængelse	201
Udbyttebegrænsning, Ændring af Løven om, Lovforlængelse	378
Udstykning, se Mindre Landbrug.	
Ulykkesforsikringsloven, midlertidige Ændringer i, Lovforlængelse	341
— , midlertidige Ændringer i, Lovændring	342
Underholdsbidrag, se Normalbidrag.	
Ungdomsskoler, se Sønderjyske Landsdele.	
Vaaben, Handel med samt Tilvirkning og Besiddelse af, Lovforlængelse	410
Vaccination mod Difteri, se Smitsomme Sygdommes Udbredelse.	

	Side
Valg, Prøvelse af	495
— til Kommissioner og Hverv	500
Valgloven, midlertidig Ændring af (Rigsdagsdiæter), Lovforlængelse	300
— , Ændringer i (med Henblik paa Gennemførelsen af Rigsdagsvalgene i 1943), Lov	297
Vareforsyning, se Erhvervsøkonomiske Foranstaltninger.	
Varemærker, Loven om, se Patentloven m. fl. Love.	
Varmebidrag, Lejernes, se Lejeloven.	
Vejdepartement og Vejnævn, Oprettelse af et, Regeringsforslag	466
Vejvæsenet, Regeringsforslag	439
Ventepenge, se Ministre.	
Vinkelskrivervirksomhed, se Juridisk Bistand m. v.	
Vitaminreklame, Udskydelse af Revisionen af Loven om, Lovforlængelse	307
Værdipapirer, Stempelafgift ved Overdragelse af offentlige, se Børsskatten.	
Værnepligtslovgivningen, Ændringer i, Lovforlængelse .	318

